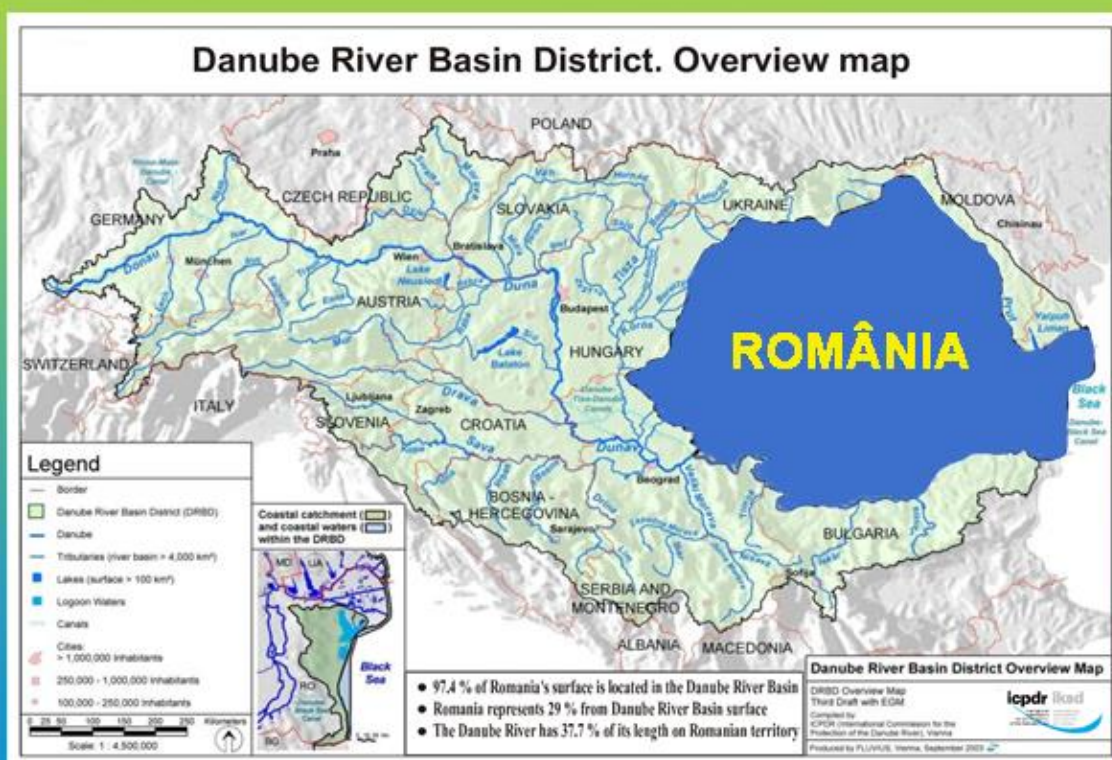

PROIECTUL PLANULUI NAȚIONAL DE MANAGEMENT ACTUALIZAT (2021) AFERENT PORȚIUNII NAȚIONALE A BAZINULUI HIDROGRAFIC INTERNAȚIONAL AL FLUVIULUI DUNĂREA

SINTEZA PROIECTELOR PLANURILOR DE MANAGEMENT ACTUALIZATE (2021)
LA NIVEL DE BAZINE/SPAȚII HIDROGRAFICE

Elaborat în conformitate cu cerințele Articolului 13 al Directivei Cadru Apa 2000/60/CE

**PROIECTUL
PLANULUI NAȚIONAL DE MANAGEMENT ACTUALIZAT (2021)
AFERENT PORȚIUNII NAȚIONALE A BAZINULUI HIDROGRAFIC
INTERNAȚIONAL AL FLUVIULUI DUNĂREA**

**SINTEZA
PROIECTELOR PLANURILOR DE MANAGEMENT ACTUALIZATE (2021)
LA NIVEL DE BAZINE/SPAȚII HIDROGRAFICE**

CUPRINS

<u>Capitolul 1</u>	<u>Introducere</u>	1
<u>Capitolul 2</u>	<u>Prezentarea generală a bazinelor/spațiilor hidrografice</u>	7
<u>Capitolul 3</u>	<u>Caracterizarea apelor de suprafață</u>	14
3.1.	Categoriile de apă de suprafață	14
3.2.	Ecoregiuni, tipologia și condițiile de referință	14
	3.2.1. Tipologia apelor de suprafață	14
	3.2.2. Condițiile de referință pentru apele de suprafață	29
3.3.	Delimitarea corpurilor de apă	34
3.4.	Presiunile semnificative	38
	3.4.1. Surse punctiforme de poluare semnificative	39
	3.4.2. Surse difuze de poluare semnificative, inclusiv modul de utilizare a terenului	48
	3.4.2.1. Modul de utilizare a terenului	48
	3.4.2.2. Surse difuze de poluare	48
	3.4.2.3. Surse de poluare cu nutrienți și scenarii pentru reducerea acestora	52
	3.4.2.4. Surse de poluare cu substanțe periculoase	52
	3.4.3. Presiuni hidromorfologice semnificative	53
	3.4.4. Viitoare proiecte potențiale de infrastructură	60
	3.4.5. Alte tipuri de presiuni antropice	68
3.5.	Inventarul privind emisiile, descărcările și pierderile de substanțe prioritare	75
3.6.	Evaluarea impactului antropic și riscul neatingerii obiectivelor de mediu	84
<u>Capitolul 4</u>	<u>Caracterizarea corpurilor de apă subterană</u>	88
4.1.	Identificarea, delimitarea și caracterizarea corpurilor de apă subterană	88
	4.1.1. Interdependența corpurilor de apă subterană cu apele de suprafață și cu ecosistemele terestre	90
4.2.	Evaluarea presiunilor antropice	95
	4.2.1. Surse de poluare	96
	4.2.2. Prelevări de apă și reîncărcarea corpurilor de apă subterană	97
4.3.	Evaluarea impactului antropic asupra stării corpurilor de apă subterană	101
4.4.	Identificarea corpurilor de apă subterană care prezintă riscul neatingerii obiectivelor de mediu	101
4.5.	Progrese înregistrate în caracterizarea corpurilor de apă subterană	107
<u>Capitolul 5</u>	<u>Identificarea și cartarea zonelor protejate</u>	109
5.1.	Zone de protecție pentru captările de apă destinate potabilizării	109
5.2.	Zone pentru protecția speciilor acvatice importante din punct de vedere economic	112

5.3.	Zone protejate pentru habitate și specii unde apa este un factor important	116
5.4.	Zone sensibile la nutrienți. Zone vulnerabile la nitrați	119
5.5.	Zone pentru înbăiere	119
Capitolul 6	<u>Monitorizarea și caracterizarea stării apelor</u>	123
6.1.	Rețelele și programele de monitorizare	123
6.1.1.	Ape de suprafață	123
6.1.2.	Ape subterane	135
6.1.2.1.	Monitorizarea cantitativă	136
6.1.2.2.	Monitorizarea chimică	138
6.1.3.	Zone protejate	140
6.1.4.	Progrese înregistrate în procesul de monitorizare a corpurilor de apă	147
6.2.	Caracterizarea stării corpurilor de apă	148
6.2.1.	Ape de suprafață	148
6.2.1.1.	Definiții normative și principii aplicate în evaluarea stării corpurilor de apă	148
6.2.1.2.	Sistemul de clasificare a stării corpurilor de apă	149
6.2.1.3.	Caracterizarea și evaluarea stării corpurilor de apă de suprafață	152
6.2.1.3.1.	Caracterizarea și evaluarea stării ecologice și a potențialului ecologic al corpurilor de apă de suprafață	153
6.2.1.3.2.	Confidența evaluării stării ecologice/ potențialului ecologic	167
6.2.1.4.	Caracterizarea și evaluarea stării chimice a corpurilor de apă	168
6.2.1.4.1.	Evaluarea tendințelor concentrațiilor de substanțe prioritare din sedimente	181
6.2.1.4.2.	Confidența evaluării stării chimice	181
6.2.2.	Ape subterane	182
6.2.2.1.	Starea cantitativă a corpurilor de apă subterană	182
6.2.2.2.	Starea chimică a corpurilor de apă subterană	185
6.2.2.3.	Identificarea și evaluarea tendințelor semnificative	190
6.2.2.4.	Confidența evaluării stării corpurilor de apă subterană	191
6.2.2.5.	Progrese înregistrate în evaluarea stării chimice a corpurilor de apă subterană	191
6.3.	Desemnarea corpurilor de apă puternic modificate și artificiale	192
Capitolul 7	<u>Obiective de mediu</u>	197
7.1.	Ape de suprafață	201
7.2.	Ape subterane	202
7.3.	Zone protejate	202

<u>Capitolul 8</u>	<u>Analiza economică a utilizării apei</u>	206
8.1.	Cadrul general	206
8.2.	Indicatori socio – economici generali	206
8.3.	Aspecte privind utilizarea apei	207
	8.3.1. Situația prelevărilor de apă din resurse de suprafață	207
	8.3.2. Situația prelevărilor de apă din resurse subterane	208
	8.3.3. Prelevări de apă în sistem individual pentru populație	208
	8.3.4. Situația volumelor de apă uzată evacuate	209
8.4.	Ponderea activităților de management a resurselor de apă	209
8.5.	Servicii de apă, activități de management a resurselor de apă și recuperarea costurilor	210
	8.5.1. Introducere	210
	8.5.2. Servicii de apă	211
	8.5.2.1. Recuperarea costurilor pentru serviciile de apă	211
	8.5.3. Activități de management cantitativ și calitativ a resurselor de apă	215
	8.5.3.1. Definirea activităților de management a resurselor de apă	215
	8.5.3.2. Recuperarea costurilor pentru activitățile de management a resurselor de apă	215
8.6.	Tendențe în evoluția cerințelor de apă	224
<u>Capitolul 9</u>	<u>Programe de măsuri</u>	227
	Introducere	227
9.1.	Măsuri pentru implementarea legislației europene pentru protecția apelor	238
9.2.	Măsuri privind recuperarea costurilor activităților specifice de gospodărire a apelor și a serviciilor de alimentare cu apă și canalizare	286
	9.2.1. Recuperarea costurilor pentru activitățile de gestionare a resurselor de apă	286
	9.2.2. Măsuri pentru recuperarea costurilor pentru serviciile publice de alimentare cu apă, canalizare și epurare	288
9.3.	Măsuri pentru protejarea corpurilor de apă utilizate sau care vor fi utilizate pentru captarea apei destinate consumului uman	289
9.4.	Măsuri pentru controlul prelevărilor din sursele de apă pentru folosințe	292
9.5.	Măsuri pentru diminuarea poluării din surse punctiforme și pentru alte activități cu impact asupra stării apelor	296
9.6.	Identificarea cazurilor în care evacuările directe în apele subterane au fost autorizate	302
9.7.	Măsuri pentru reducerea poluării cu substanțe periculoase	303
9.8.	Măsuri pentru prevenirea și reducerea impactului poluărilor accidentale	307
9.9.	Măsuri pentru corpurile de apă care riscă să nu atingă obiectivele de mediu. Măsuri suplimentare potențiale pentru atingerea obiectivelor de mediu. Analiza cost – eficiență	308
	9.9.1. Măsuri suplimentare potențiale pentru corpurile de apă de suprafață	309

9.9.2. Măsuri suplimentare potențiale pentru corpurile de apă subterane	325
9.10. Măsuri pentru reducerea poluării apelor marine	330
<u>Capitolul 10</u> <u>Excepții de la obiectivele de mediu</u>	337
10.1. Analiza Cost - Beneficiu. Analiza de Disproporționalitate	337
10.2. Stabilirea excepțiilor de la obiectivele de mediu	338
10.2.1. Principii generale privind excepțiile de la obiectivele de mediu	338
10.2.2. Aplicarea excepțiilor la nivelul corpurilor de apă	339
10.2.2.1. Excepții de la obiectivele de mediu pentru starea ecologică – ape de suprafață	339
10.2.2.2. Excepții de la obiectivele de mediu pentru starea chimică – ape de suprafață	346
10.2.2.3. Excepții de la obiectivele de mediu – ape subterane	348
<u>Capitolul 11</u> <u>Aspecte cantitative și schimbări climatice</u>	351
11.1. Aspecte cantitative	353
11.2. Schimbări climatice	365
<u>Capitolul 12</u> <u>Informarea, consultarea și participarea publicului</u>	377
12.1. Cadrul operațional de informare și consultare a publicului	377
12.2. Prezentarea rezultatelor și evidențierea activității de informare și consultare a publicului	378
<u>Bibliografie</u>	382
<u>Anexe</u>	

LISTĂ TABELE

Tabel 2.1.	Bazinele/Spațiile hidrografice pentru care se realizează Planurile de Management
Tabel 3.1.	Tipologia cursurilor de apă - râuri la nivel național
Tabel 3.2.	Tipologia lacurilor naturale la nivel național
Tabel 3.3.	Tipologia lacurilor de acumulare la nivel național
Tabel 3.4.	Tipologia apelor tranzitorii și costiere
Tabel 3.5.	Corpurile de apă delimitate la nivel național
Tabel 3.6.	Situația aglomerărilor umane, sistemelor de colectare și stațiilor de epurare, precum și a încărcărilor organice totale, la nivel național
Tabel 3.7.	Evacuări de substanțe organice, nutrienți și poluanți specifici în resursele de apă din surse punctiforme (anul 2020)
Tabel 3.8.	Criterii abiotice pentru definirea presiunilor hidromorfologice
Tabel 3.9.	Substanțele relevante/posibil relevante pentru râuri, incluzând lacurile de acumulare
Tabel 4.1.	Indicatorii care ar putea influența starea de conservare a ecosistemelor terestre
Tabel 4.2.	Tipurile de utilizări ale terenului CLC și relația de dependență de apa subterană
Tabel 4.3.	Volumele de apă subterană captate în funcție de tipul de utilizare
Tabel 4.4.	Exploatarea semnificative de ape subterane
Tabel 6.1.	Elemente de calitate, parametri și frecvențe de monitorizare în programul de supraveghere și operațional - râuri
Tabel 6.2.	Elemente de calitate, parametri și frecvențe de monitorizare în programul de supraveghere și operațional - lacuri
Tabel 6.3.	Elemente de calitate, parametri și frecvențe de monitorizare în programul de supraveghere și operațional - ape tranzitorii
Tabel 6.4.	Elemente de calitate, parametri și frecvențe de monitorizare în programul de supraveghere și operațional - ape costiere
Tabel 6.5.	Elemente, parametri și frecvențe de monitorizare în programul de supraveghere și operațional - ape subterane
Tabel 6.6.	Rezultatele evaluării stării ecologice/potențialului ecologic la nivel național
Tabel 6.7.	Rezultatele evaluării stării / potențialului din punct de vedere al elementelor hidromorfologice la nivel național
Tabel 6.8.	Rezultatele evaluării stării chimice la nivel național
Tabel 6.9.	Situația stării corpurilor de apă subterană
Tabel 6.10.	Clasificarea corpurilor de apă de suprafață la nivel național
Tabel 8.1.	Indicatori socio-economici generali
Tabel 8.2.1.	Volum prelevate din resurse de suprafață (populație, industrie, agricultură)
Tabel 8.2.2.	Volum prelevate din resurse de suprafață (hidroenergie, termoenergie, nuclear-electrică)
Tabel 8.3.	Volum prelevate din resurse subterane
Tabel 8.4.	Situația prelevărilor de apă în sistem individual
Tabel 8.5.	Volum de apă uzată evacuate pe activități economice
Tabel 8.6.	Ponderea activităților de management al resurselor de apă în cadrul principalelor activități economice
Tabel 8.7.	Gradul de racordare al populației la rețeaua centralizată de alimentare cu apă, canalizare și epurare

Tabel 8.8.	Situația prețurilor și tarifelor medii la nivel național pentru serviciile de apă și canalizare / epurare
Tabel 8.9.	Centralizator privind cerința de apă la nivel național pentru orizontul de timp 2030
Tabel 9.1.1.	Evaluarea la nivel național a costurilor realizate în primul ciclu de planificare (2009-2015). Defalcare pe tipuri de categorii de presiuni
Tabel 9.1.2.	Evaluarea la nivel național a costurilor realizate în primul ciclu de planificare (2009-2015). Defalcare pe tipuri de măsuri (conform art. 11 al DCA)
Tabel 9.2.	Utilizarea la nivel național a nămolului de la stațiile de epurare urbane în perioada 2013 - 2019
Tabel 9.3.	Cantitățile de nămol tratat care se vor utiliza în agricultură la nivel național și condițiile de utilizare
Tabel 9.4.	Estimarea costurilor pentru implementarea Directivei Consiliului 91/676/EEC privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole la nivel național
Tabel 9.5.	Cheltuielile de investiții la nivel național necesare implementării măsurilor de bază pentru reducerea efectelor presiunilor punctiforme potențial semnificative – efluenții proveniți din aglomerările umane
Tabel 9.6.1.	Planificarea costurilor totale la nivel național pentru implementarea programului de măsuri 2022 - 2027. Defalcare pe tipuri de categorii de presiuni
Tabel 9.6.2.	Planificarea costurilor totale la nivel național pentru implementarea programului de măsuri 2022 - 2027. Defalcare pe tipuri de măsuri (conform art. 11 al DCA)
Tabel 9.7.	Planificarea costurilor totale la nivel național pentru implementarea programului de măsuri după anul 2027
Tabel 11.1.	Principii pentru integrarea schimbărilor climatice în procesul de planificare

Observație - Numerotarea tabelelor din cadrul acestui proiect al *Planului Național de Management actualizat* s-a efectuat după următoarea regulă: prima cifră reprezintă numărul capitolului, iar a doua cifră reprezintă numărul de ordine a tabelului în cadrul capitolului respectiv.

LISTĂ FIGURI

- Figura 1.1.** Structura organizatorică pentru implementarea Directivei Cadru în domeniul Apei în România
- Figura 1.2.** Districtul Hidrografic al Fluviului Dunărea
- Figura 2.1.** Bazinele/Spațiile hidrografice pentru care se realizează Planurile de Management
- Figura 2.2.a.** Relieful
- Figura 2.2.b.** Principalele unități de relief
- Figura 2.3.** Principalele unități geologice
- Figura 2.4.** Utilizarea terenurilor
- Figura 3.1.** Categoriile de ape de suprafață
- Figura 3.2.** Ecoregiuni
- Figura 3.3.** Tipologia cursurilor de apă, apelor costiere și tranzitorii
- Figura 3.4.** Tipologia lacurilor
- Figura 3.5.** Corpurile de apă de suprafață
- Figura 3.6.** Aglomerări umane (>2000 l.e.) cu sisteme de colectare
- Figura 3.7.** Aglomerări umane (>2000 l.e.) cu stații de epurare
- Figura 3.8.** Surse punctiforme potențial semnificative de poluare - industriale și agricole
- Figura 3.9.** Utilizarea terenului
- Figura 3.10.** Lucrări hidrotehnice potențial semnificative (lucrări existente - diguri, regularizări și derivații) la nivel național
- Figura 3.11.** Prelevările de apă de suprafață potențial semnificative la nivel național
- Figura 3.12.** Ponderea presiunilor potențial semnificative la nivel național
- Figura 3.13.** Ponderea presiunilor semnificative la nivel național
- Figura 3.14.** Numărul corpurilor de apă afectate de presiunile semnificative la nivel național
- Figura 3.15.** Secțiunile de monitorizare din sub-bazinele în care Cadmiu și compușii lui a fost identificat ca substanță relevantă/posibil relevantă
- Figura 3.16.** Secțiunile de monitorizare din sub-bazinele în care Nichel și compușii lui a fost identificat ca substanță relevantă/posibil relevantă
- Figura 3.17.** Secțiunile de monitorizare din sub-bazinele în care Plumbul și compușii lui a fost identificat ca substanță relevantă/posibil relevantă
- Figura 3.18.** Secțiunile de monitorizare din sub-bazinele în care Mercurul și compușii lui a fost identificat ca substanță relevantă/posibil relevantă
- Figura 3.19.** Numărul corpurilor de apă la risc datorită presiunilor semnificative
- Figura 4.1.** Corpurile de apă subterană la nivel național
- Figura 4.2.** Captările de apă subterană
- Figura 4.3.** Reprezentarea grafică a volumelor captate în funcție de utilizarea apei subterane la nivelul bazinelor/spațiilor hidrografice
- Figura 4.4.** Reprezentarea grafică a tipurilor de utilizări ale apei subterane la nivel național
- Figura 4.5.** Corpurile de apă subterană la risc cantitativ
- Figura 4.6.** Diagrama de evaluare a gradului de protecție globală a unui corp de apă subterană
- Figura 4.7.** Corpurile de apă subterană la risc chimic
- Figura 5.1.** Captările de apă destinate potabilizării din sursele de suprafață și din sursele subterane

- Figura 5.2.** Zone pentru protecția speciilor acvatice importante din punct de vedere economic
- Figura 5.3.** Zone destinate pentru protecția habitatelor și speciilor unde apa este un factor important
- Figura 5.4.** Zone pentru îmbăiere
- Figura 6.1.** Rețeaua de monitorizare a apelor de suprafață
- Figura 6.2.** Rețeaua de monitorizare cantitativă a corpurilor de apă subterană
- Figura 6.3.** Rețeaua de monitorizare chimică a corpurilor de apă subterană
- Figura 6.4.** Rețeaua de monitorizare a apelor de suprafață și localizarea acestora în relație cu ariile naturale protejate
- Figura 6.5.** Secțiunile de monitorizare situate pe corpurile de apă care se suprapun cu ariile naturale protejate și rezultatele evaluării stării acestor corpuri de apă
- Figura 6.6.** Starea ecologică și potențialul ecologic al corpurilor de apă de suprafață la nivel național
- Figura 6.6.a.** Evoluția stării ecologice/potențialului ecologic al corpurilor de apă de suprafață – proiectul Planului Național de Management actualizat-2021 comparativ cu Planul Național de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016
- Figura 6.6.b.** Starea ecologică/potențialul ecologic al corpurilor de apă de suprafață și starea ecologică/potențialul ecologic pentru elementele biologice de calitate și elementele fizico-chimice și poluanți specifici la nivel național
- Figura 6.7.** Starea ecologică a corpurilor de apă de suprafață și starea ecologică pentru elementele biologice și elementele fizico-chimice și poluanți specifici la nivel național
- Figura 6.8.** Starea ecologică a corpurilor de apă - râuri la nivel național și pe bazine/spații hidrografice
- Figura 6.9.** Starea ecologică a corpurilor de apă nepermanente – râuri la nivel național și pe bazine/spații hidrografice
- Figura 6.10.** Starea ecologică a corpurilor de apă – lacuri naturale la nivel național și pe bazine/spații hidrografice
- Figura 6.11.** Potențialul ecologic al corpurilor de apă de suprafață, al elementelor biologice de calitate și al elementelor fizico-chimice și poluanți specifici la nivel național
- Figura 6.12.** Potențialul ecologic al corpurilor de apă puternic modificate și corpurilor de apă artificiale (râuri CAPM, râuri CAA, lacuri de acumulare, lacuri naturale CAPM, lac artificial)
- Figura 6.13.** Stare / potențial din punct de vedere al elementelor hidromorfologice (conform WISE 2022)
- Figura 6.14.** Starea chimică globală și gradul de confidență în evaluarea corpurilor de apă de suprafață, la nivel național
- Figura 6.15.** Starea chimică parțială (nu include substanțele omniprezente PBT) a corpurilor de apă de suprafață, la nivel național
- Figura 6.16.** Starea chimică parțială (doar cu substanțele omniprezente PBT) a corpurilor de apă de suprafață, la nivel național
- Figura 6.17.** Starea chimică (pentru substanțele nou identificate) a corpurilor de apă de suprafață, la nivel național
- Figura 6.18.** Starea chimică (pentru substanțele cu SCM-uri revizuite, mai stricte) a corpurilor de apă de suprafață, la nivel național
- Figura 6.19.** Starea chimică globală a corpurilor de apă de suprafață

- Figura 6.20.** Evoluția stării chimice globale, la nivel național
Figura 6.21. Evoluția stării chimice a corpurilor de apă
Figura 6.22. Starea chimică a corpurilor de apă naturale
Figura 6.23. Starea chimică a corpurilor de apă naturale (râuri)
Figura 6.24. Starea chimică a corpurilor de apă puternic modificate și acumulări
Figura 6.25. Starea chimică a corpurilor de apă puternic modificate (râuri)
Figura 6.26. Starea chimică a corpurilor de apă artificiale
Figura 6.27. Starea cantitativă a corpurilor de apă subterană
Figura 6.28. Evaluarea stării chimice la nivel de bazin/spațiu hidrografic
Figura 6.29. Evoluția stării chimice a corpurilor de apă subterană
Figura 6.30. Starea chimică a corpurilor de apă subterană
Figura 6.31. Situația corpurilor de apă de suprafață
Figura 6.32. Clasificarea corpurilor de apă de suprafață la nivel național
Figura 7.1. Atingerea obiectivului de stare bună (stare ecologică bună/potențial ecologic bun și stare chimică bună) la nivel național - corpuri de apă de suprafață
- Figura 8.1.** Structura politicii financiare și economice în domeniul apei, autorități competente, de reglementare și baza legislativă
Figura 8.2. Rata de conectare la serviciile de apă și canalizare, la nivel național
Figura 8.3. Tarife Operatori servicii de apă și canalizare
Figura 8.4. Alocare costuri management cantitativ
Figura 8.5. Alocare costuri management calitativ
Figura 8.6. Contribuții pentru utilizarea resurselor de suprafață
Figura 8.7. Contribuții pentru utilizarea resurselor de apă din subteran
Figura 8.8. Contribuții pentru potențialul asigurat în scop hidroenergetic prin barajele lacurilor de acumulare din administrarea Administrației Naționale "Apele Romane"
- Figura 8.9.** Costuri de mediu și resursă în cadrul serviciilor de apă
Figura 8.10. Costuri de mediu în cadrul serviciului de apă și canalizare
Figura 8.11. Cerința de apă și disponibilul în sursă, la nivel național în perioada 2014-2019
Figura 8.12. Resursa/ Stocul mediu și Cerința de apă (2018 – 2030)
Figura 8.13. Cerința de apă la nivel național pentru orizontul de timp 2030
Figura 9.1. Progrese înregistrate la nivel național în implementarea Programului de măsuri 2016-2020
Figura 9.2. Progresul anual înregistrat pentru colectarea și epurarea apelor uzate urbane, în aglomerări mai mari de 2.000 I.e.
Figura 9.3. Tendințe pentru valorificarea/eliminarea nămolului – producția previzionată de nămol pe opțiuni de utilizare/eliminare la nivel național (tone s.u./an)
Figura 9.4. Opțiuni de valorificare a nămolului
Figura 9.5. Repartizarea la nivel național a cheltuielilor de investiții pentru implementarea măsurilor de bază pentru reducerea efectelor presiunilor punctiforme potențial semnificative - efluenții de la aglomerări umane
- Figura 10.1.** Excepții de la obiectivele de mediu pentru starea ecologică – ape de suprafață
Figura 10.2. Corpuri de apă în stare ecologică bună/potențial ecologic bun (2021) și excepțiile (sub Art. 4(4), Art.4(4)c și Art. 4(5)) de la obiectivele de mediu aplicate corpurilor de apă de suprafață

- Figura 10.3.** Excepții de la obiectivele de mediu (starea chimică) pentru corpurile de apă de suprafață
- Figura 10.4.** Obiectivele de mediu (starea chimică) atinse și excepții pentru corpurile de apă de suprafață
- Figura 10.5.** Obiectivele de mediu atinse și excepții de la obiectivele de mediu aplicate corpurilor de apă subterane (starea chimică bună)
- Figura 10.6.** Excepții de la obiectivele de mediu (starea chimică bună) aplicate corpurilor de apă subterană
- Figura 11.1.** Distribuția stațiilor hidrometrice selectate la nivel bazinal și național pentru stabilirea disponibilității resurselor de apă
- Figura 11.2.** Delimitarea corpurilor de ape subterane freatice și evidențierea zonelor cu resurse acvifere freatice reduse
- Figura 11.3.** Evoluția WEI+ în România în perioada 1990-2017
- Figura 11.4.** Prelevarea de apă pentru utilizare în scop potabil la nivel european
- Figura 11.5.** Prognoze privind intensitatea fenomenului de secetă pedologică (2010-2080)
- Figura 11.6.** Schimbarea precipitațiilor medii anuale în bazinul Dunării pentru perioadele 2021-2050 și 2071-2100 conform RCP4.5 și RCP8.5 (EURO-CORDEX, septembrie 2018)
- Figura 11.7.** Integrarea schimbărilor climatice în cadrul Planurilor de management actualizate ale bazinelor hidrografice

Observație - Numerotarea figurilor din cadrul acestui proiect al *Planului Național de Management actualizat* s-a efectuat după următoarea regulă: prima cifră reprezintă numărul capitolului, iar a doua cifră (plus literă, după caz) reprezintă numărul de ordine al figurii în cadrul capitolului respectiv.

LISTĂ ANEXE

- Anexa 1.1.** Lista autorităților competente pentru implementarea Directivei Cadru Apă 2000/60/CE în România și principalele atribuții
- Anexa 1.1.A.** Lista autorităților administrației publice centrale, autorități administrative sau alte autorități publice cu rol secundar în implementarea Directivei Cadru Apă 2000/60/CE
- Anexa 1.2.** Lista persoanelor de contact
- Anexa 3.1.** Metodologia națională privind realizarea inventarului emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare în mediul acvatic, în conformitate cu cerințele Directivei 2008/105/CE, respectiv HG nr. 570/2016 (Revizuire 2020)
- Anexa 6.1.** Sistemul de clasificare și evaluare a stării corpurilor de apă de suprafață în conformitate cu Directiva Cadru Apă
- Anexa 6.1.1.A.** Aspecte metodologice și valori limită privind evaluarea stării ecologice a corpurilor de apă aflate pe cursurile de apă naturale pe baza comunităților de alge fitoplanctonice
- Anexa 6.1.1.B.** Aspecte metodologice și valori limită privind evaluarea stării ecologice a corpurilor de apă aflate pe cursurile de apă naturale pe baza comunităților de alge bentice (fitobentos)
- Anexa 6.1.1.C.** Aspecte metodologice și valori limită privind evaluarea stării ecologice a corpurilor de apă aflate pe cursurile de apă naturale pe baza comunităților de macrofite
- Anexa 6.1.1.D.** Aspecte metodologice și valori limită privind evaluarea stării ecologice a corpurilor de apă aflate pe cursurile de apă naturale pe baza comunităților de nevertebrate bentice
- Anexa 6.1.1.E.** Aspecte metodologice și valori limită privind evaluarea stării ecologice a corpurilor de apă aflate pe cursurile de apă naturale pe baza comunităților de fauna piscicolă
- Anexa 6.1.1.F.** Aspecte metodologice și valori limită privind evaluarea stării ecologice a lacurilor naturale pe baza comunităților de alge fitoplanctonice
- Anexa 6.1.1.G.** Aspecte metodologice și valori limită privind evaluarea stării ecologice a lacurilor naturale pe baza comunităților de alge bentice (fitobentos)
- Anexa 6.1.1.H.** Aspecte metodologice și valori limită privind evaluarea stării ecologice a lacurilor naturale pe baza comunităților de macrofite
- Anexa 6.1.1.I.** Aspecte metodologice și valori limită privind evaluarea stării ecologice a lacurilor naturale pe baza comunităților de nevertebrate bentice
- Anexa 6.1.1.J.** Aspecte metodologice și valori limită privind evaluarea stării ecologice a corpurilor de apă tranzitorii pe baza elementelor biologice
- Anexa 6.1.1.K.** Aspecte metodologice și valori limită privind evaluarea stării ecologice a corpurilor de apă costiere naturale pe baza elementelor biologice
- Anexa 6.1.2.A.** Stare ecologică – elemente hidromorfologice râuri. Râuri naturale, puternic modificate și artificiale
- Anexa 6.1.2.B.** Stare ecologică – elemente hidromorfologice lacuri. Lacuri naturale și lacuri naturale - puternic modificate și lacuri de acumulare
- Anexa 6.1.2.C.** Sistemul de clasificare și evaluare al stării apelor de suprafață. Ape tranzitorii – elemente hidromorfologice
- Anexa 6.1.2.D.** Sistemul de clasificare și evaluare al stării apelor de suprafață. Ape costiere – elemente hidromorfologice
- Anexa 6.1.2.E.** Stare ecologică – elemente hidromorfologice pentru fluviul Dunărea. Metodologie de determinare a indicatorilor hidromorfologici pentru

- fluviul Dunărea – corpuri de apă râuri și lacuri de acumulare – pentru ciclul de planificare 2022 - 2027 și aplicarea acesteia pentru cele 7 corpuri de apă aferente fluviului Dunărea
- Anexa 6.1.2.F.** Stare ecologică – elemente hidromorfologice pentru corpurile de apă nepermanente. Metodologia de determinare a indicatorilor hidromorfologici pentru corpurile de apă nepermanente pentru ciclul de planificare 2022-2027
- Anexa 6.1.3.A.** Principalele etape de aplicare a metodologiei de evaluare a stării ecologice a corpurilor de apă pentru elementele fizico-chimice generale (suport pentru elementele biologice). Râuri
- Anexa 6.1.3.B.** Instrucțiuni sintetice privind evaluarea încadrării poluanților specifici
- Anexa 6.1.3.C.** Stare ecologică – elemente de calitate fizico-chimice. Lacuri naturale
- Anexa 6.1.3.D.** Sistemul de clasificare și evaluare al stării ecologice a apelor de suprafață. Ape tranzitorii și costiere – elemente fizico-chimice generale și poluanți specifici
- Anexa 6.1.4.A.** Aspecte metodologice și valori limită privind evaluarea potențialului ecologic al corpurilor de apă puternic modificate și artificiale aflate pe cursuri de apă pe baza comunităților de alge fitoplanctonice
- Anexa 6.1.4.B.** Aspecte metodologice și valori limită pentru evaluarea potențialului ecologic al corpurilor de apă puternic modificate și artificiale aflate pe cursurile de apă pe baza comunităților de alge benthice (fitobentos)
- Anexa 6.1.4.C.** Aspecte metodologice și valori limită privind evaluarea potențialului ecologic al corpurilor de apă puternic modificate și artificiale aflate pe cursurile de apă pe baza comunităților de nevertebrate benthice
- Anexa 6.1.4.D.** Aspecte metodologice și valori limită privind evaluarea potențialului ecologic al corpurilor de apă puternic modificate și artificiale aflate pe cursuri de apă pe baza faunei piscicole
- Anexa 6.1.4.E.** Aspecte metodologice și valorile limită privind evaluarea potențialului ecologic al lacurilor de acumulare și al lacului artificial pe baza comunităților de alge fitoplanctonice
- Anexa 6.1.4.F.** Aspecte metodologice și valorile limită privind evaluarea potențialului ecologic al lacurilor naturale puternic modificate pe baza elementelor biologice - fitoplancton, fitobentos, nevertebrate benthice și macrofite
- Anexa 6.1.4.G.** Aspecte metodologice și valorile limită privind evaluarea potențialului ecologic al apelor costiere –corpuri de apă puternic modificate pe baza elementelor biologice - fitoplancton, macroalge/angiosperme și nevertebrate benthice
- Anexa 6.1.4.H.** Metodologie actualizată pentru evaluarea potențialului ecologic
- Anexa 6.1.4.H.a** Catalog al măsurilor de restaurare și atenuare aferente alterărilor hidromorfologice
- Anexa 6.1.5.A.** Potențial ecologic – elemente fizico-chimice – râuri, lacuri de acumulare și lacuri naturale puternic modificate
- Anexa 6.1.5.B.** Sistemul de clasificare și evaluare a potențialului ecologic al apelor de suprafață - corpuri de apă puternic modificate – elemente fizico-chimice și poluanți specifici – ape costiere
- Anexa 6.1.6.** Etapele necesare evaluării stării chimice a corpurilor de apă de suprafață
- Anexa 8.1.** Prognoza cerințelor de apă la nivel național. Evaluarea cerințelor folosințelor de apă (an de referință 2011) la nivelul bazinelor hidrografice, pentru orizontul de timp 2020 - 2030

- Anexa 9.1.** Situația transpunerii și implementării în legislația românească a Directivelor Europene din domeniul mediului, apei și a altor Directive Europene asociate
- Anexa 9.2.** Măsuri de bază pentru implementarea cerințelor Directivelor Europene în domeniul agriculturii
- Anexa 10.1.** Condiții de aplicare a excepțiilor de la obiectivele de mediu

Observația 1 - Numerotarea anexelor din cadrul acestui proiect al *Planului Național de Management actualizat* s-a efectuat după următoarea regulă: prima cifră reprezintă numărul capitolului, iar a doua cifră (plus literă, după caz) reprezintă numărul de ordine al anexei în cadrul capitolului respectiv.

Observația 2 - Menționăm că anexele 6.1.A., 6.2., 7.1., 9.2. (cu titlul: *Măsuri de bază pentru asigurarea infrastructurii de apă potabilă*), 9.3. (cu titlul: *Măsuri de bază pentru asigurarea infrastructurii de apă uzată*), 9.5., 9.6., 9.7., 9.8., 9.9., 9.10., 9.11, 9.12., care sunt citate în cadrul acestui proiect al *Planului Național de Management actualizat*, se regăsesc în forma detaliată doar în anexele proiectelor *Planurilor de Management al bazinelor/spațiilor hidrografice actualizate*.

ABREVIERI

ABA	Administrații Bazinale de Apă
ACE	Analiza cost-eficiență
ADP	Administrația Domeniului Public
AEWS	Sistemul de Avertizare în caz de Accidente (Accident Emergency Warning System)
AHE	Acumulare hidroelectrică
AHR	Asociația Hidrogeologilor din România
AIPROM	Asociația Industriei de Protecția Plantelor din România
ANAR	Administrația Națională "Apele Române"
ANIF	Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare
ANF	Autoritatea Națională Fitosanitară
ANPA	Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură
ANPM	Agenția Națională pentru Protecția Mediului
ANRSC	Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice
ANSVSA	Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor
APM	Agenția pentru Protecția Mediului
APIA	Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură
ARBDD	Administrația Rezervației Biosferei „Delta Dunării”
BAT	Cele mai bune tehnici disponibile (Best Available Techniques)
B.H., b.h.	Bazin Hidrografic
CAA	Corp de apă artificial
CAP	Politica Agricolă Comună (Common Agricultural Policy)
CAPM	Corp de apă puternic modificat
CBO₅	Consum Biochimic de Oxigen în 5 zile la 20°C
CBPA	Codul de bune practici agricole
CCO-Cr	Consum Chimic de Oxigen
CDMN	Canalul Dunăre – Marea Neagră
CE, EC	Consiliul European (European Council), Comisia Europeană, Comunitatea Europeană
CEE, EEC	Comunitatea Economică Europeană
CHE	Centrală hidroelectrică
CIPA-ROM (PIAC)	Centru Internațional de Alarmare în Caz de Poluări Accidentale (Principal International Alarm Centres)
CI	Convenții Internaționale

CIA	Consiliul Interministerial al Apelor
CIS	Strategia de Implementare Comună a Directivei Cadru Apă (Common Implementation Strategy for the Water framework Directive)
CLC	Corine Land Cover
CMA	Concentrații maxim admise
CMA-SCM	Standardul de calitate a mediului – concentrația maximă admisibilă
CMN	Convenția Mării Negre
DADR	Direcții pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală
DCA	Directiva Cadru în domeniul Apei
DCSMM	Directiva Cadru Strategia pentru mediul marin
DPSIR	Activitate antropică-Presiune-Stare-Impact-Răspuns (Driver-Pressure-State-Impact-Response)
DSP	Direcția de Sănătate Publică
DTP	Program Transnațional al Dunării (Danube Transnational Program)
ECOSTAT	Grupul European privind starea ecologică (Ecological Status)
EEA	Agenția Europeană de Mediu
EFI+	Noul Index European pentru Faună Piscicolă (New European Fish Index)
EIA	Evaluarea impactului asupra mediului (Environmental Impact Assessment)
ENR	Etiaj de navigație și regularizare
EPER	Registrul European al Poluanților Emiși (European Pollutant Release Register)
E-PRTR	Registrul European al Poluanților Emiși și Transferați (European Pollutant Release and Transfer Register)
EQS	Standarde de calitate pentru mediu (Environment Quality Standards)
EU, UE	Uniunea Europeană (European Union)
EUSDR	Strategia Europeană pentru regiunea Dunării (European Strategy for the Danube Region)
EUROSTAT	Portal online pentru Statistică Europeană
FD	Directiva Inundații (Flood Directive)
FEADR	Fondul European Agricol de Dezvoltare Rurală
FEDR	Fonduri Europene de Dezvoltare Regională
HG	Hotărâre de Guvern
GA	Gospodărirea apei
GAEC	Codul pentru bune condiții agricole și de mediu (Good Agricultural and Environmental Conditions)
GEP	Potențial ecologic bun (good ecological potential)

GES	Gaze cu efect de seră
GES	Stare Ecologică Bună (good ecological status)
GIG	Grup Geografic de Intercalibrare
GIS	Sistemul Informațional Geografic (Geographic Information System)
GNM	Garda Națională de Mediu
GNS	Starea bună de navigație (Good Navigation Status)
GW	Ape Subterane (Groundwater)
GWD	Directiva Apelor Subterane 2006/118/EC (Groundwater Directive)
IBB	Institutul de Biologie București (al Academiei Române)
ICPA	Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului – București
ICPDR	Comisia Internațională pentru Protecția Fluviului Dunărea (International Commission for the Protection of the Danube River)
ICZM	Management integrat al zonei costiere
IED	Directiva privind Emisiile Industriale (Industrial Emissions Directive)
IM	Indice multimettric
INCDDD	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare „Delta Dunării”
INCDPM	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Protecția Mediului
INHGA	Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor
INS	Institutul Național de Statistică
INSP	Institutul Național de Sănătate Publică
IPPC	Prevenirea și Controlul Integrat al Poluării (Integrated Prevention and Pollution Control)
INCDM	Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Marină “Grigore Antipa”
IS	Index saprob
I.e.	Locuitor(i) echivalent(i)
LDRS	Sistemul Dunării Inferioare (Lower Danube River System)
loc.	Locuitor(i)
MAB	Programul Omul și Biosfera (Man and the Biosphere Programme)
MADR	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
MAI	Ministerul Administrației și Internelor
MA-SCM	Standardul de calitate a mediului – media aritmetică
mc/s	m ³ /s (unitate de măsură pentru debite)
meq/l	Unitate de măsură pentru alcalinitate
MEP	Potențial Ecologic Maxim (Maximum Ecological Potential)
mil.	Milion(e)

mld.	Miliard(e)
MM	Mile marine
MMAP	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor
MONERIS	Modelarea Emisiilor de Nutrienți în Sistemele de Râu (MO delling N utrient E missions în R iver S ystems)
MS	Ministerul Sănătății
NA	Date nedisponibile (Not available)
NBL	Valoarea fondului natural (natural background level)
NNR	Nivel Normal de Retenție
NTPA, STAS	Normative tehnice de aplicare a legislației
NWRM	Măsuri de retenție/stocare naturală a apei (Natural Water Retention Measures)
ODD	Obiective de dezvoltare durabilă
OG	Ordonanță a Guvernului
OM	Ordin al Ministrului
O.N.G.	Organizații Non-Guvernamentale
OP	Obiective operaționale
OUG	Ordonanță de Urgență a Guvernului
OSPA	Oficii de Studii Pedologice și Agrochimice
OSPAR	Convenția pentru Protecția mediului marin al Atlanticului de Nord Est (The Oslo and Paris Conventions for the protection of the marine environment of the North-East Atlantic)
PABH	Planul de Amenajare al Bazinului Hidrografic
PAC	Politica Agricolă Comună
PBT	Persistent, Bioacumulabil și Toxic
PDR	Planul de Dezvoltare Regională
PEB	Potențial ecologic Bun
PEM	Potențial ecologic Maxim
PEMo	Potențial ecologic Moderat
PF I	Portile de Fier I
PF II	Portile de Fier II
PIGA	Probleme Importante de Gospodărire a Apelor
PIB, GNP	Produs Intern Brut (Gross National Product)
PJGD	Planurile Județene de Gestionare a Deșeurilor
PM	Plan de Management (Plan Național de Management)
PM1	Planul Național de Management aprobat prin HG 80/2011
PM2	Planul Național de Management actualizat aprobat prin HG 859/2016

PM3	Proiectul Planului Național de Management actualizat
PMBH	Planul de Management al Bazinului Hidrografic
PMDHD	Planul de Management al Districtului Hidrografic al Dunării
PMRI	Planul de Management al Riscului la Inundații
PMB	Plan de Management Bazinal
PMSM	Plan de Management Social și de Mediu
PNDL	Programul Național de Dezvoltare Locală
PNDR	Programul Național de Dezvoltare Rurală
PNGD	Planul Național de Gestionare a Deșeurilor
PNRR	Planul Național de Redresare și Reziliență al României 2021-2026
PNS	Planul Național Strategic PAC post 2020
POCA	Program Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020
PODD	Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027
POIM	Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020
POM	Programul de Măsuri (Programme of Measures)
POP	Programul Operațional pentru Pescuit în perioada 2007-2013 și 2021-2027
POPAM	Programului Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020
POS Mediu	Programul Operațional Sectorial pentru Mediu în perioada 2007-2013
PPP	Produse de protecție a plantelor
Q_{ec}	Debit ecologic
Q_{sal}	Debit salubru
RAMSAR	Convenția asupra zonelor umede, de importanță internațională, în special ca habitat al păsărilor acvatice (Convention on Wetlands of International Importance)
rm	Risc minor
RM	Risc major
ROMSILVA, RNP	Regia Națională a Pădurilor
SCI	Situri de importanță comunitară (Sites of Community Importance)
SCM	Standarde de calitate a mediului
SEA	Evaluare strategică de mediu (Strategic Environmental Assessment)
SEICA	Studiu de Evaluare a Impactului Asupra Corpurilor de Apă
SEB	Stare ecologică bună
SER	Strategia Energetică a României 2020 – 2030, cu perspectiva anului 2050
SEVESO	Directiva privind controlul asupra riscului de accidente majore

S.H., s.h.	Spațiu hidrografic
SMR	Cerințe legale în materie de gestionare
SNMRI	Strategia Națională de Management al Riscului la Inundații
SRE	Sursele regenerabile de energie
TNMN	Rețeaua de Monitoring Transnațională (TransNational Monitoring Network)
TV	Valorile prag (threshold values)
TVA	Taxa pe Valoarea Adăugată
UNDP-GEF	Programul de Dezvoltare al Națiunilor Unite – Facilitatea Globală de Mediu (United Nations Development Program - Global Environment Facility)
UE	Uniunea Europeană
WEI+	Indicele de Exploatare al Apei (Water Exploitation Index)
WISE	Sistemul Informatic European în domeniul apei (Water Information System for Europe)
WWF	Fondul Mondial pentru Natură (World Wide Fund)

1. INTRODUCERE

Cadrul legal european în domeniul apelor are la bază **Directiva Cadru Apă (2000/60/CE) și Directiva privind evaluarea și gestionarea riscului de inundații (2007/60/CE)**.

Directiva Cadru Apă (Directiva 2000/60/CE - DCA) reprezintă directiva europeană fundamentală pentru domeniul apelor, care promovează conceptul gestionării la nivel de bazin hidrografic, stabilind un cadru pentru protejarea apelor în principal prin prevenirea deteriorării, conservarea și îmbunătățirea stării ecosistemelor acvatice, promovarea utilizării durabile a resurselor de apă pe termen lung, precum și asigurarea reducerii treptate a poluării apelor subterane și prevenirea poluării acestora.

DCA introduce o serie de principii cheie pentru gestionarea și protecția resurselor de apă:

- (1) Procesul de planificare la scara bazinelor hidrografice, de la caracterizare la stabilirea măsurilor pentru atingerea obiectivelor de mediu aferente corpurilor de apă.
- (2) O evaluare cuprinzătoare a presiunilor antropice, a impactului acestora și a stării mediului acvatic, inclusiv din perspectivă ecologică.
- (3) Analiza economică a măsurilor stabilite și utilizarea instrumentelor economice.
- (4) Implementarea măsurilor ce vizează atât atingerea obiectivelor de mediu, cât și obiectivele domeniilor conexe.
- (5) Participarea și implicarea activă a publicului în gestionarea resurselor de apă.

Directiva Cadru Apă stabilește un program și un calendar în funcție de care Statele Membre elaborează planuri de management ale bazinelor hidrografice (PMBH) până în 2009 (primul ciclu de planificare), care apoi sunt actualizate la fiecare 6 ani (2015 și 2021). Planurile de Management trebuie să identifice toate acțiunile care trebuie întreprinse în districtele hidrografice pentru îndeplinirea obiectivului principal și anume atingerea unei stări bune pentru toate corpurile de apă până în 2015, iar prin aplicarea excepțiilor, până în anul 2021, respectiv 2027. Procesul de planificare a început cu transpunerea și cu demersurile administrative (identificarea districtelor, respectiv a bazinelor hidrografice și a autorităților competente), această etapă fiind urmată de caracterizarea districtelor hidrografice (articolul 5), monitorizarea apelor (articolul 8), evaluarea stării, stabilirea obiectivelor, precum și de stabilirea programului de măsuri și implementarea acestora. Monitorizarea și evaluarea eficienței măsurilor furnizează informații vitale care fac legătura între un ciclu de planificare și următorul.

La nivel național, DCA a fost transpusă în legislația națională prin Legea Apelor nr. 107/1996 cu completările și modificările ulterioare. Potrivit Legii Apelor, *Schema Directoare de Amenajare și Management* este instrumentul principal de planificare, dezvoltare și gestionare a resurselor de apă la nivelul districtului de bazin hidrografic și este alcătuită din *Planul de amenajare a bazinului hidrografic* (PABH) - componentă de gospodărire cantitativă și *Planul de management al bazinului hidrografic* (PMBH) - componentă de gospodărire calitativă. Din punct de vedere legal, Ordinul ministrului mediului și gospodăririi apelor nr. 1.258/2006 aprobă *Metodologia și Instrucțiunile tehnice de elaborare a Schemelor Directoare de Amenajare și Management ale Bazinelor Hidrografice*.

Primul Plan Național de Management – Sinteza Planurilor de management la nivel de bazine/spații hidrografice a devenit instrument legal (Hotărârea de Guvern nr. 80/2011 pentru aprobarea Planului Național de Management aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României) și a fost implementat până în anul 2016, când actualizarea acestuia (Hotărârea de Guvern nr. 859/2016 pentru aprobarea Planului Național de Management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul

României) a intrat în vigoare și este încă în curs de implementare până la aprobarea Planului Național de Management actualizat 2021.

Directiva 2007/60/CE privind evaluarea și gestionarea riscului de inundații este al doilea pilon de bază al legislației europene în domeniul apelor și are ca obiectiv reducerea riscurilor și a consecințelor negative pe care le au inundațiile în Statele Membre. Instrumentul de implementare al Directivei Inundații, reglementat prin articolul 7 este reprezentat de *Planul de Management al Riscului la Inundații (PMRI)* și constituie una din componentele de gestionare cantitativă a resurselor de apă. El are ca scop fundamentarea măsurilor, acțiunilor, soluțiilor și lucrărilor pentru diminuarea efectelor potențiale negative ale inundațiilor privind sănătatea umană, mediu, patrimoniul cultural și activitatea economică, prin măsuri structurale și nestructurale.

La nivel național prevederile Directivei Inundații au fost transpuse în legislația națională prin modificarea și completarea Legii Apelor. Primul Plan de management al riscului la inundații aferent celor 11 administrații bazinale de apă și fluviului Dunărea de pe teritoriul României a fost aprobat prin HG 972/2016.

Deși în conformitate cu prevederile legislative naționale *Planurile de Management al Riscului la Inundații* sunt elaborate și aprobate ca documente separate, sunt realizate corelări între cele 2 tipuri de planuri (PMBH, PMRI).

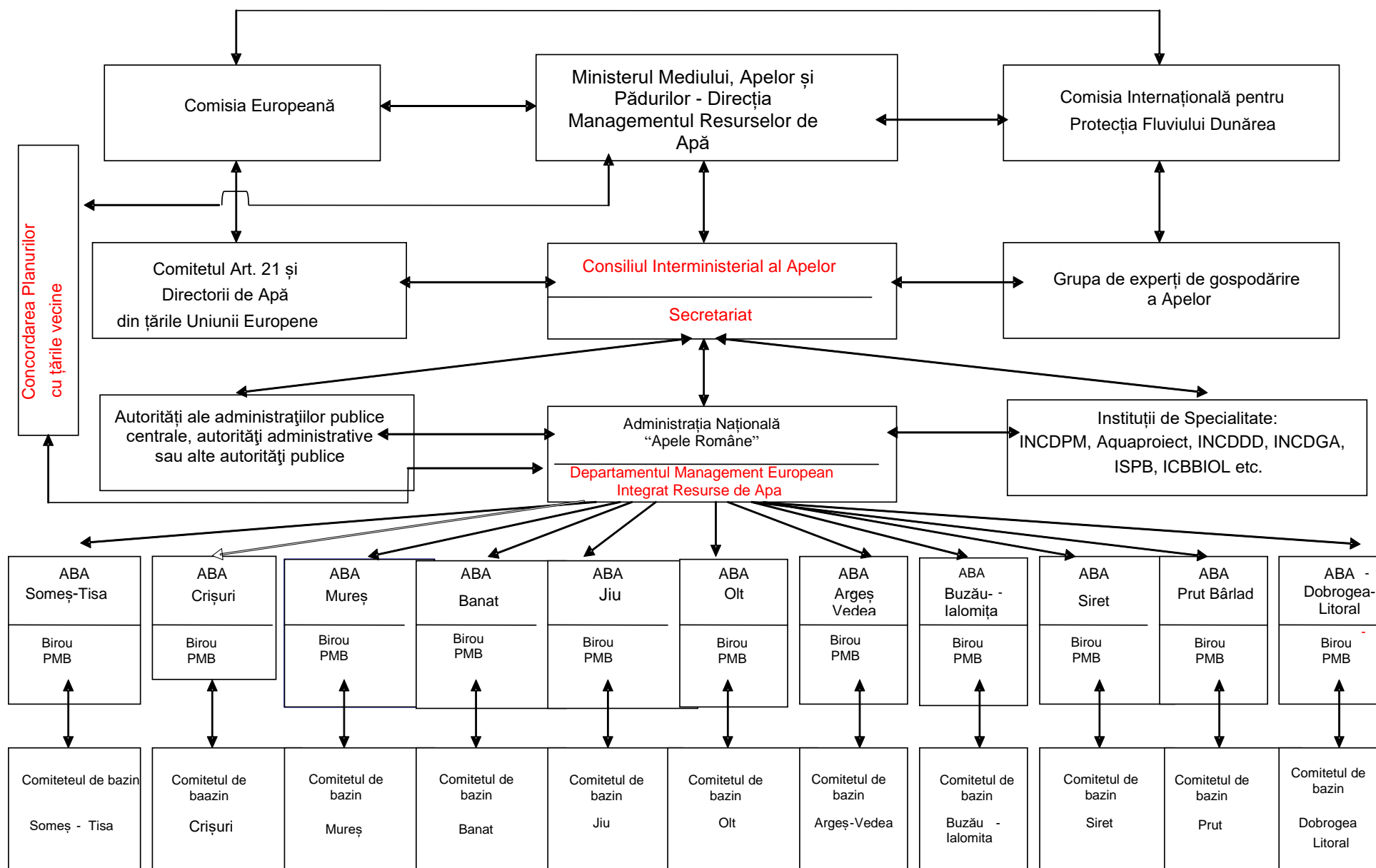
Din punct de vedere instituțional, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, împreună cu Administrația Națională „Apele Române” au fost desemnate autorități competente pentru implementarea Directivei Cadru Apă în România (*Figura 1.1*). În Anexele 1.1 și 1.2 se prezintă lista autorităților competente pentru elaborarea *Planurilor de management actualizate 2021*, precum și lista persoanelor de contact pentru obținerea informațiilor utilizate în elaborarea acestui plan.

La nivelul celor 11 bazine/spații hidrografice din România, în conformitate cu Legea Apelor cu completările și modificările ulterioare și HG nr. 270/2012, funcționează un Comitet de Bazin pentru colaborarea eficientă a organismelor teritoriale de gestionare a resurselor de apă cu instituțiile administrației publice centrale și locale, utilizatorii din bazinul respectiv, beneficiarii serviciilor publice de gestionare a resurselor de apă și organizațiile neguvernamentale locale cu profil de protecție a mediului. Acest comitet are în vedere respectarea și aplicarea principiilor gestionării durabile a resurselor de apă și menținerea echilibrului între conservarea și dezvoltarea durabilă a resurselor de apă.

Conform art. 13 al Directivei Cadru Apă, Statele Membre trebuie să realizeze un *Plan de Management pentru fiecare district hidrografic*, iar dacă sunt localizate într-un district internațional, trebuie să asigure coordonarea pentru producerea unui singur *Plan de Management*. România, fiind localizată în bazinul Dunării (*Figura 1.2*), similar ciclurilor de planificare anterioare, contribuie la elaborarea *Planului de Management al Districtului Hidrografic al Fluviului Dunărea – actualizarea 2021* ce se realizează sub coordonarea Comisiei Internaționale pentru Protecția Fluviului Dunărea (ICPDR). În acest scop statele semnatare ale Convenției Internaționale pentru Protecția Fluviului Dunărea au stabilit că *Planul de Management al Districtului Hidrografic al Dunării* să fie format din trei părți (partea A, partea B și partea C). Informații privind părțile Planului de Management al Districtului Hidrografic al Fluviului Dunărea 2015 au fost prezentate detaliat în Planul Național de Management actualizat, aprobat prin *Hotărârea de Guvern nr. 859/2016 pentru aprobarea Planului Național de Management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României*.

Similar ciclurilor de planificare anterioare, se menționează că principalele probleme de gospodărire a apelor, obiectivele de management, precum și măsurile aferente stabilite la nivelul Districtului Hidrografic Internațional al Dunării ce sunt prezentate în proiectul *Planului de Management actualizat-2021 al Districtului Hidrografic Internațional al Dunării (partea A)* sunt preluate la nivel național.

1. Introducere

Figura 1.1. Structura organizatorică pentru implementarea Directivei Cadru în domeniul Apei în România

Figura 1.2. Districtul Hidrografic al Fluviului Dunăre

Pentru cel de-al treilea ciclu de planificare, în acord cu cerințele Articolului 14 al Directivei Cadru Apă, Statele Membre trebuie să asigure informarea și consultarea publicului.

În acest context, la nivel național au fost parcurse următoarele etape:

- la 22 decembrie 2018 - **Calendarul și programul de lucru privind activitățile de participare a publicului în scopul realizării *Planului de Management actualizat la nivelul fiecărui bazin/spațiu hidrografic 2021***, precum și la nivel național au fost publicate pe website-urile Administrației Naționale „Apele Române” și ale sub-unităților sale (Administrațiile Bazinale de Apă - ABA); Documentul a fost revizuit iar forma actualizată a fost publicată pe aceleași locații menționate mai sus, în data de 22 decembrie 2020;
- la 22 decembrie 2019 - **Documentele privind problemele importante de gospodărire a apelor** realizate la nivel bazinal și național au fost publicate pe paginile de internet mai sus menționate pentru asigurarea procesului de informare și consultare a publicului;
- la 30 iunie 2021 - **publicarea proiectului (draftului) *Planului Național de Management actualizat 2021* și ale proiectelor *Planurilor de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice -2021***.

Proiectul *Planului Național de Management actualizat 2021 aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României* (denumit în continuare Proiectul Planului Național de Management actualizat 2021) este realizat în conformitate cu prevederile legale europene și naționale. Ca și în cazul primului și celui de-al doilea ciclu de planificare, în elaborarea proiectelor *Planurilor de Management actualizate 2021* la nivel bazinal și național s-au luat în considerare recomandările ghidurilor și documentelor dezvoltate în cadrul Strategiei Comune de Implementare a Directivei Cadru Apă și de recomandările Comisiei Europene din raportul privind evaluarea celui de-al doilea plan de management. De asemenea, s-a ținut cont inclusiv de cerințele formulate în Ghidul de raportare a Directivei Cadru Apă 2022, elaborat de Comisia Europeană împreună cu Statele Membre.

Se menționează faptul că în conținutul proiectelor *Planurilor de Management actualizate*, atât la nivel de bazine/spații hidrografice, cât și la nivel național, s-au folosit și denumiri cu referire la proiectele *Planurilor de management* pentru al treilea ciclu de planificare sau proiectele *Planurilor de Management elaborate pentru perioada 2022-2027*. Aceste referințe reprezintă de fapt proiectele *Planurilor de Management actualizate 2021*.

Datele și informațiile care au fost utilizate în elaborarea proiectului *Planului de Management actualizat 2021* sunt, în general date din anul 2019 sau aferente perioadei 2018-2020. În cazurile în care s-au utilizat date pe o perioadă mai îndelungată de timp, pentru analiza evoluției în timp a unor parametri caracteristici, acest lucru este menționat specific în capitolul respectiv. Aceste date au fost furnizate, în principal, de Administrația Națională “Apele Române”, prin sub-unitățile sale - Administrațiile Bazinale de Ape, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor și alte ministere, Institutul Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor Institutul Național de Statistică, utilizatorii de apă, autoritățile locale și județene, Agențiile de Protecția Mediului, și alte instituții publice la nivel central și local.

În comparație cu planurile precedente, proiectul *Planului de Management actualizat 2021* conține date și informații actualizate, precum și dezvoltări/îmbunătățiri ale metodologiilor utilizate și ale rezultatelor obținute și care sunt prezentate în cadrul capitolelor respective.

În conformitate cu *Calendarul și programul de lucru privind activitățile de participare a publicului în scopul realizării celui de-al 3-lea plan de management al bazinului/spațiului hidrografic și celui de-al 2-lea plan de management al riscului la inundații (Actualizat decembrie 2020)*, consultarea publicului cu privire la proiectele *Planurilor de Management*

actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice și a proiectului Planului Național de Management actualizat se face în perioada 30 iunie - 30 decembrie 2021).

Proiectul Planului Național de Management actualizat 2021 este publicat pe următorul link: <https://rowater.ro/despre-noi/descrierea-activitatii/managementul-european-integrat-resurse-de-apa/planurile-de-management-ale-bazinelor-hidrografice/planuri-de-management-nationale/>

Revizuirea proiectelor Planurilor de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice și a proiectului Planului Național de Management actualizat se va realiza în perioada ianuarie - 22 martie 2022, urmând ca aceste Planuri de management actualizate să parcurgă procedura de aprobare și publicare. Ca și în cazul planurilor de management precedente, și al treilea Plan de Management va fi supus procedurii de Evaluare Strategică de Mediu (SEA) și de obținere a avizului de mediu în vederea aprobării acestuia prin Hotărâre de Guvern.

2. PREZENTAREA GENERALĂ A BAZINELOR/SPAȚIILOR HIDROGRAFICE

România are o suprafață de 238.397 km² (cca. 6 % din suprafața U.E., ocupând locul IX) și o populație rezidentă de 19.328.838 locuitori (la 1 ianuarie 2020, conform datelor oficiale I.N.S.), deținând astfel cca. 4 % din populația UE, ocupând locul VII. Se menționează că, din totalul suprafeței țării, în interiorul bazinului Dunării se află 232.193 km² (reprezentând 97,4 % din totalul țării); astfel, după valorile menționate mai sus, România deține 29 % din suprafața și 21,7 % din populația bazinului Dunării.

În bazinul hidrografic al Dunării sunt colectate ape de pe teritoriile a 19 state din Europa continentală, acesta având o suprafață de 801.463 km² (conform ICPDR), fiind astfel considerat cel mai internațional bazin hidrografic din lume. Aproximativ o treime din suprafața bazinului hidrografic și o treime din lungimea fluviului se află pe teritoriul românesc. De asemenea, datorită influenței Dunării asupra morfologiei țărmului și stării apelor în bazinul hidrografic al Dunării au fost incluse apele costiere ale României precum și bazinele afluenților care se varsă în Marea Neagră (cu o suprafață de circa 5.198 Km²), formând astfel, Districtul Hidrografic al Fluviului Dunărea, în conformitate cu prevederile Directivei Cadru Apă. În acest sens, se precizează faptul că întreg teritoriul României este inclus în Districtul Hidrografic al Fluviului Dunărea.

Rețeaua hidrografică cadastrată din România are o lungime de 78.905 km și este uniform distribuită, având o configurație radială, 98 % dintre râuri izvorând din Munții Carpați. Pe teritoriul țării noastre se află cursurile superioare și mijlocii ale unui număr important de râuri care traversează frontiera de stat, iar râurile Tisa, Prut și Dunăre, pe lângă alte râuri, formează o parte a frontierei României. Principalele râuri sunt Mureș (761 km), Prut (742 km), Olt (615 km), Siret (559 km), Ialomița (417 km), Someș (376 km) și Argeș (350 km). Cele mai importante lacuri sunt cele provenite din fostele lagune de pe malul Mării Negre (Razim 425 km², Sinoe 171 km²) și lacurile formate de-a lungul malurilor Dunării (Brateș 21 km²). Lacul Bucura, cu o suprafață de 10,8 ha este cel mai mare lac glaciatic. Cele mai mari lacuri de acumulare cu folosințe complexe, cu suprafețele menționate conform Registrului Român al Marilor Baraje, sunt cele de pe Dunăre la Porțile de Fier I (10.441 ha) și Porțile de Fier II (5.200 ha), iar pe râurile interioare Stânca-Costești (7.700 ha) pe Prut și Izvorul Muntelui pe râul Bistrița (31.000 ha). Resursele de apă din râurile interioare sunt de 40 miliarde m³, ceea ce reprezintă 50 % din resursele de apă ale fluviului Dunărea. România are o resursă specifică din râurile interioare de 1.870 m³/locuitor/an și, din acest punct de vedere, ocupă locul 13 în Europa.

Fluviul Dunărea, cu o lungime de 2.857 km (din care 1.076 km pe teritoriul României, cca. 37,7 % din lungimea totală) și un debit mediu multianual la intrarea în deltă de cca. 6.500 m³/s, este al doilea fluviu din Europa (după Volga), fiind colectorul și emisarul către Marea Neagră al tuturor evacuărilor din țările riverane din amonte, afectând astfel calitatea apelor Deltei Dunării, dar și zona costieră a Mării Negre.

Delta Dunării, cu o suprafață totală de 6.750 km² (din care 82 % în România și 18 % în Ucraina, conform datelor ICPDR), cea mai tânără unitate geografică din România și a doua mare unitate deltaică din Europa (după delta fluviului Volga), reprezintă un complex unic de ecosisteme (cu peste 5.200 de specii), fiind formată din 3 mari unități deltaice (Letea, Caraorman și Dranov) și 3 brațe (Chilia, Sulina și Sf. Gheorghe) la care se adaugă lacurile deltaice precum și canalele, saharele, gârlele, japșele și periboinelile care fac legătura atât între lacuri, cât și între lacuri și brațele principale sau mare.

Rețeaua hidrografică drenează relieful împărțit în unități principale, astfel munți - 31 %, dealuri și podișuri - 36 % și câmpii - 33 % (Figura 2.2.a. și Figura 2.2.b.). Climatul este temperat - continental, temperatura medie multianuală a aerului variază între +11°C pe litoral și -4°C în Munții Carpați, iar precipitațiile medii multianuale variază între 400 mm/an în Dobrogea și 1.400 mm/an pe culmile înalte ale munților Carpați. Scurgerea medie

specifică variază între sub 1 l/s×km² în Câmpia Română și 40 l/s×km² pe crestele Carpaților Meridionali.

Formațiunile geologice din România sunt foarte variate din punct de vedere petrografic și morfologic. Din punct de vedere geologic, România este caracterizată de următoarele substraturi: silicios (predominant), calcaros și organic (Figura 2.3).

Modul de utilizare a terenului la nivel național, conform datelor oficiale INS include terenuri agricole (61,37 %), păduri (28,25 %), ape și bălți (3,49 %), suprafața acoperită de construcții (inclusiv căi de comunicații, căi ferate și alte terenuri) ocupă cca. 6,89 %, iar distribuția arealelor este prezentată în Figura 2.4.

Gospodărirea apelor în România are o lungă tradiție, începând din anul 1924, iar în anul 1975 se pun bazele gospodării apelor pe bazine hidrografice, înființându-se Direcțiile de Apă pentru următoarele bazine/spații hidrografice: Someș – Tisa, Crișuri, Mureș, Banat, Jiu, Olt, Argeș – Vedea, Buzău – Ialomița, Siret, Prut – Bârlad, Fluviul Dunărea, Delta Dunării SH Dobrogea și apele costiere (Tabel 2.1, Figura 2.1).

Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare a definit la nivel național următoarele bazine/spații hidrografice pentru care se elaborează Planurile de Management, și anume: Someș - Tisa; Crișuri; Mureș; Banat; Jiu; Olt; Argeș - Vedea; Buzău - Ialomița; Siret; Prut - Bârlad; Dunăre, Delta Dunării, Dobrogea (inclusiv apele costiere), prezentate în Tabel 2.1 și Figura 2.1.

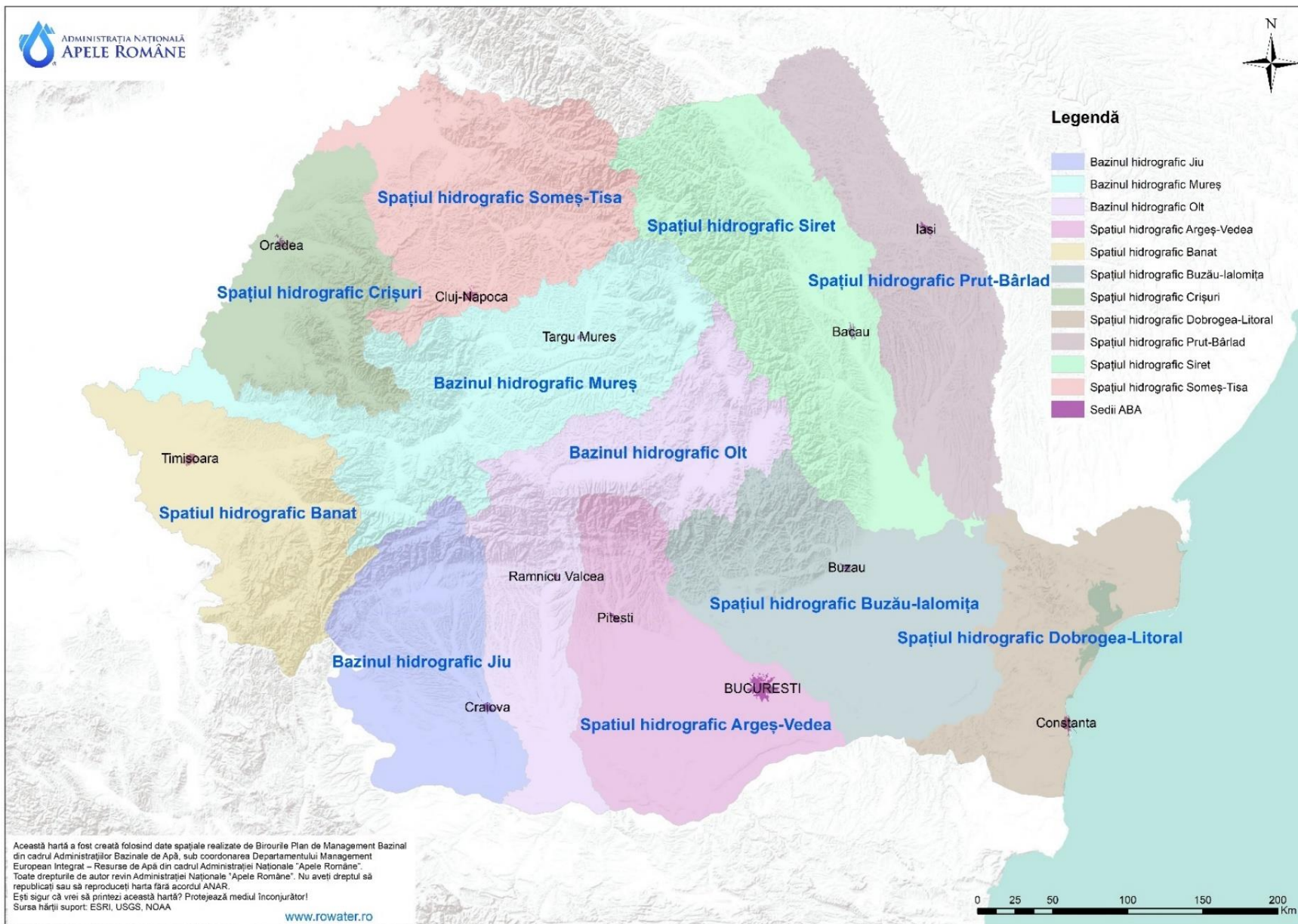
Prezentarea detaliată a caracteristicilor bazinelor hidrografice se află în proiectele Planurilor de management actualizate aferente fiecărui bazin/spațiu hidrografic.

Tabel 2.1. Bazinele/Spațiile hidrografice pentru care se realizează Planurile de Management

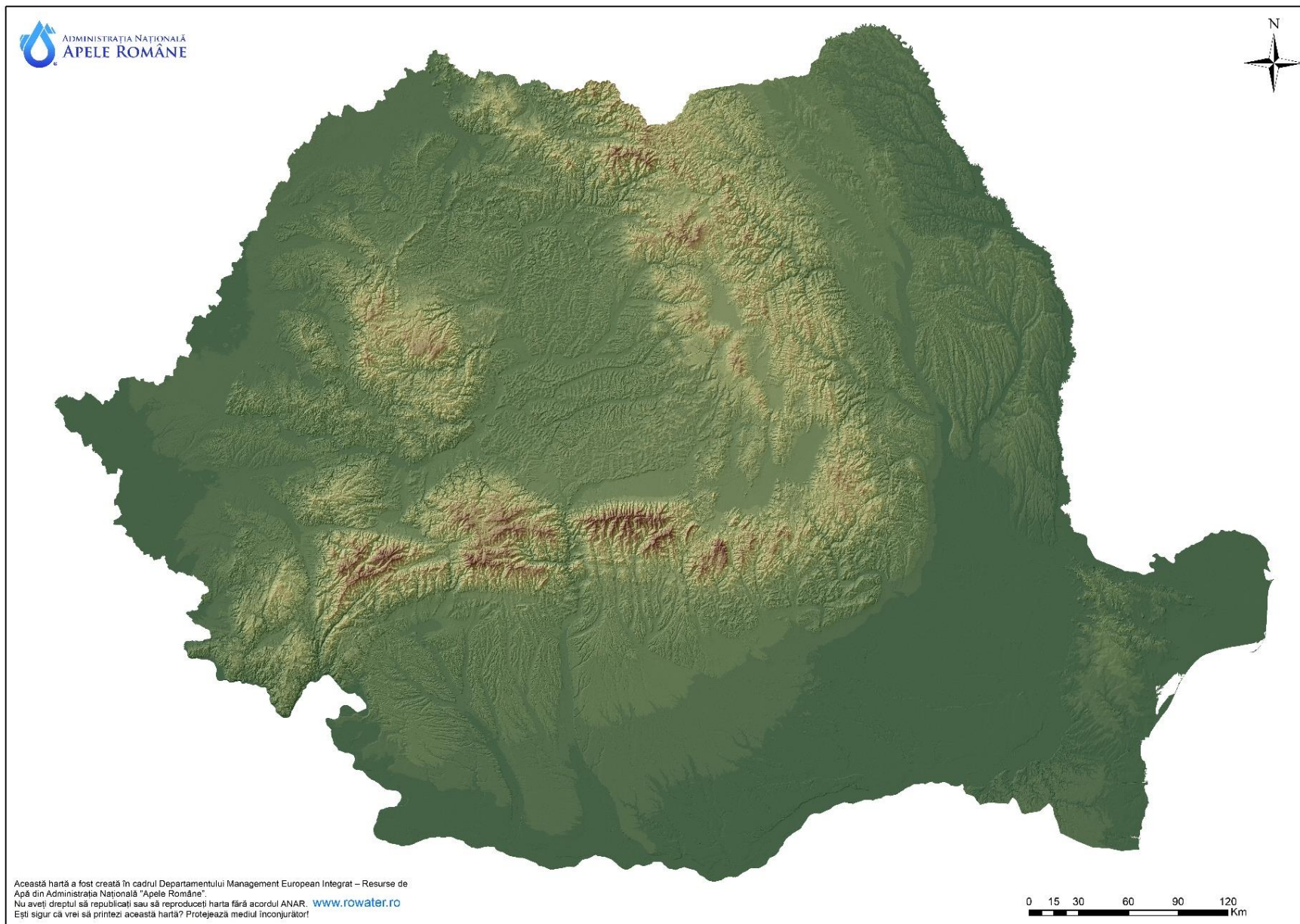
Nr. crt.	Bazin/Spațiu hidrografic	Suprafața totală, în km ²	% din suprafața totală a țării	Lungimea totală a rețelei hidrografice, în km
1.	Banat	18.312,20	7,68	6.705
2.	Jiu	16.758,59	7,03	4.954
3.	Olt	25.387,89	10,65	9.872
4.	Argeș - Vedea	21.543,20	9,04	7.039
5.	Buzău - Ialomița	26.470,64	11,11	5.373
6.	Dunăre, Delta Dunării, SH Dobrogea și ape costiere	15.469,65*	6,47	542
7.	Mureș	28.539,58	11,97	10.861
8.	Crișuri	14.939,00	6,27	5.785
9.	Someș - Tisa	22.451,86	9,42	8.423
10.	Siret	27.949,01	11,73	10.280
11.	Prut - Bârlad	20.569,04	8,63	7.679

*se adaugă suprafața apelor costiere de 5.198 km².

2. Prezentarea generală a bazinelor/spațiilor hidrografice

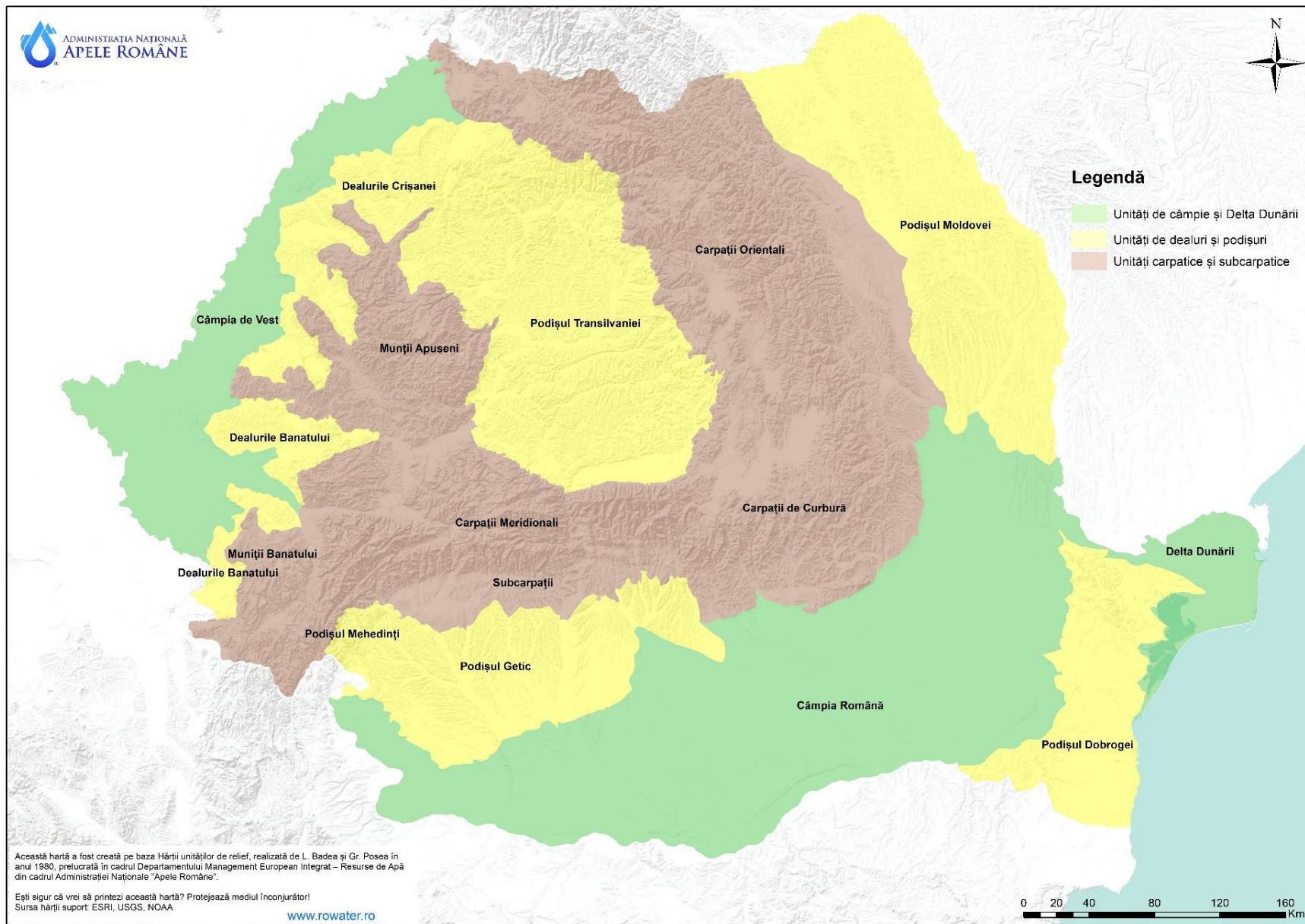

Figura 2.1. Bazinele/Spațiile hidrografice pentru care se realizează Planurile de Management

Figura 2.2.a. Relieful

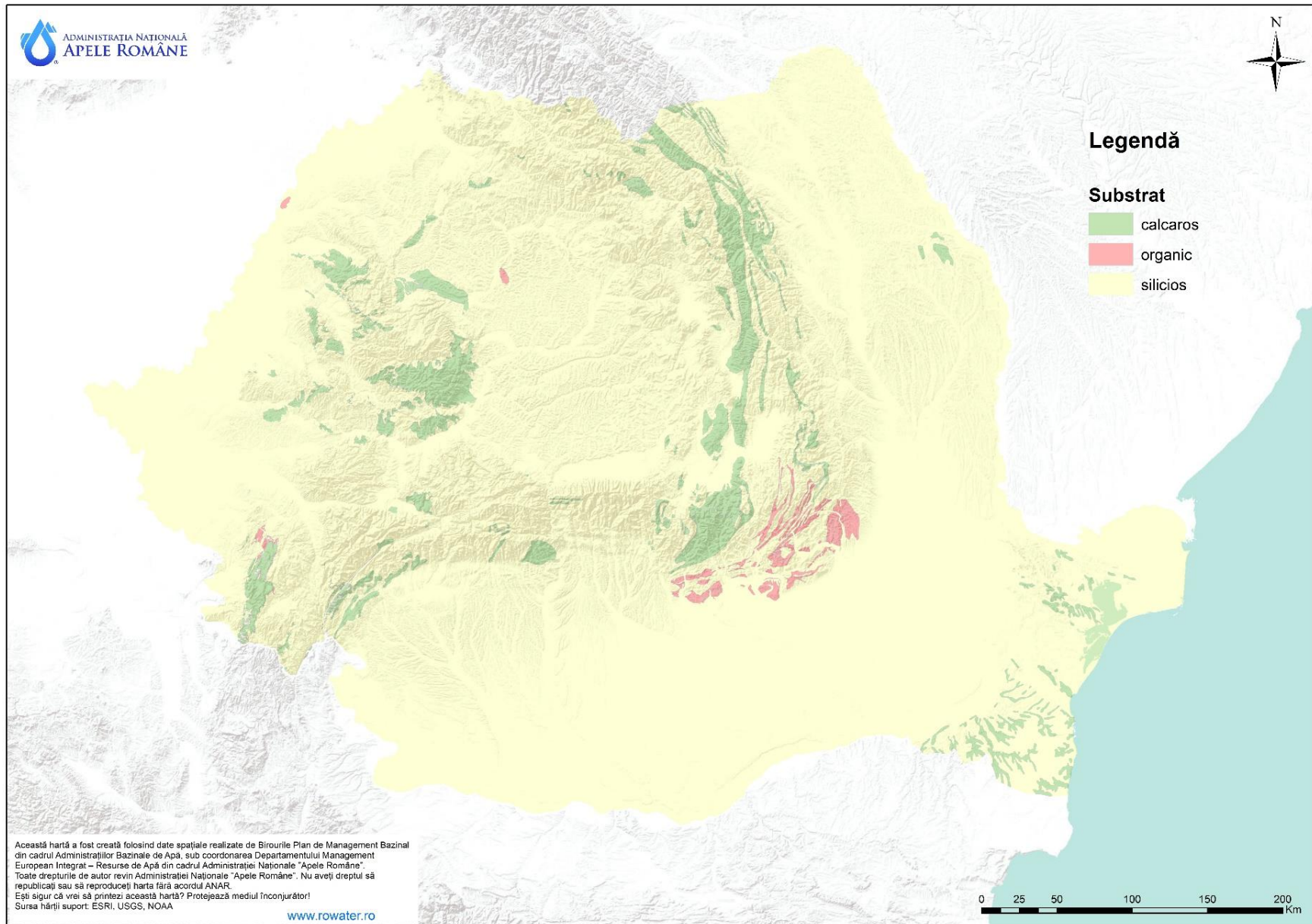
2. Prezentarea generală a bazinelor/spațiilor hidrografice

Figura 2.2.b. Principalele unități de relief

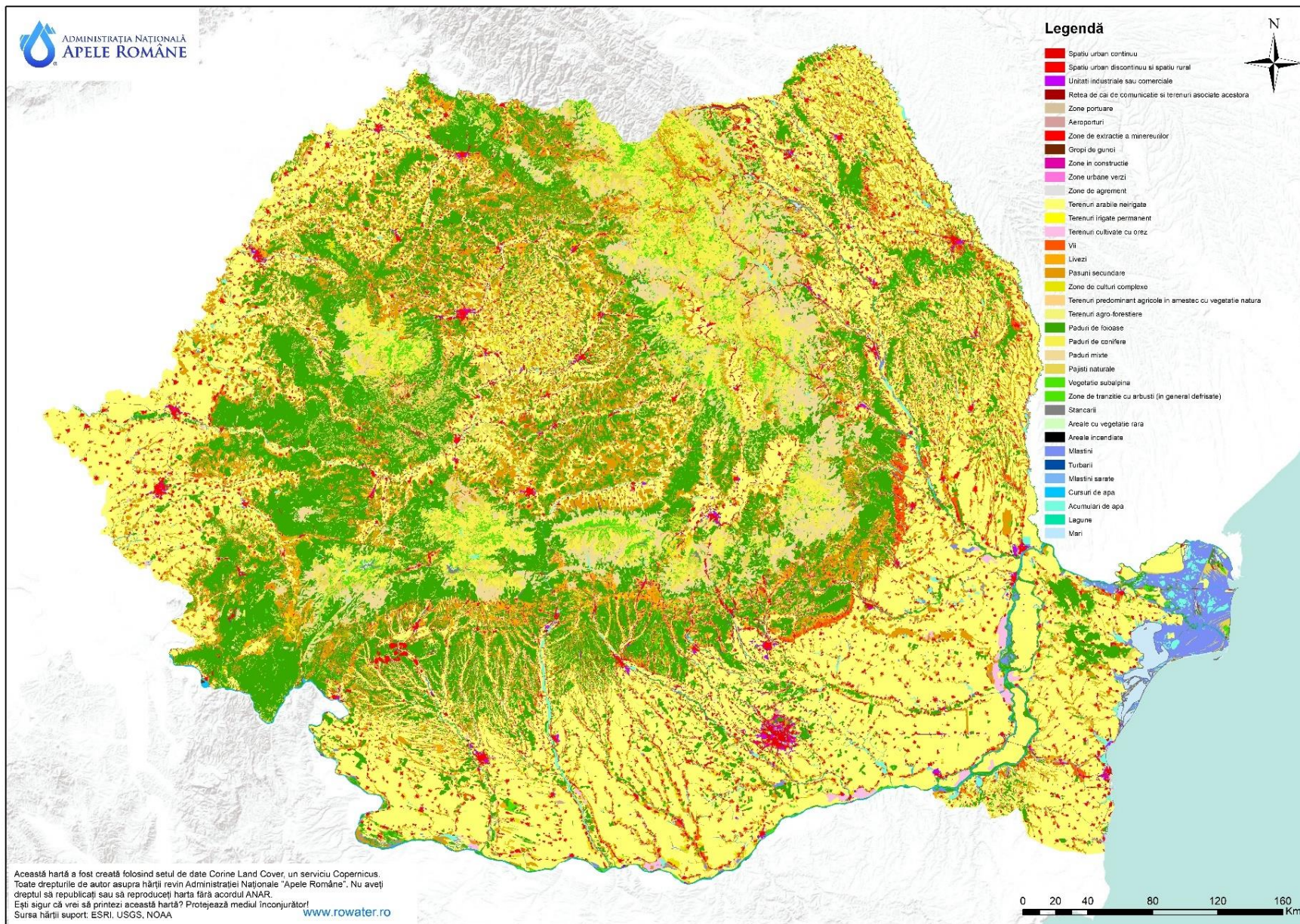

2. Prezentarea generală a bazinelor/spațiilor hidrografice

Figura 2.3. Principalele unități geologice

2. Prezentarea generală a bazinelor/spațiilor hidrografice

Figura 2.4. Utilizarea terenurilor

3. CARACTERIZAREA APELOR DE SUPRAFAȚĂ

3.1. Categoriile de apă de suprafață

În România există următoarele categorii de ape de suprafață:

- râuri (naturale, puternic modificate și artificiale) – 78.905 km (râuri cadastrate);
- lacuri naturale: 123; lacuri de acumulare: 154 (desemnate corpuri de apă);
- ape tranzitorii - 781,37 km² (619,37 km² ape tranzitorii marine și 162 km² lacul Sinoe);
- ape costiere - 571,8 km² (116 km).

Categoriile de apă de suprafață sunt ilustrate în *Figura 3.1*.

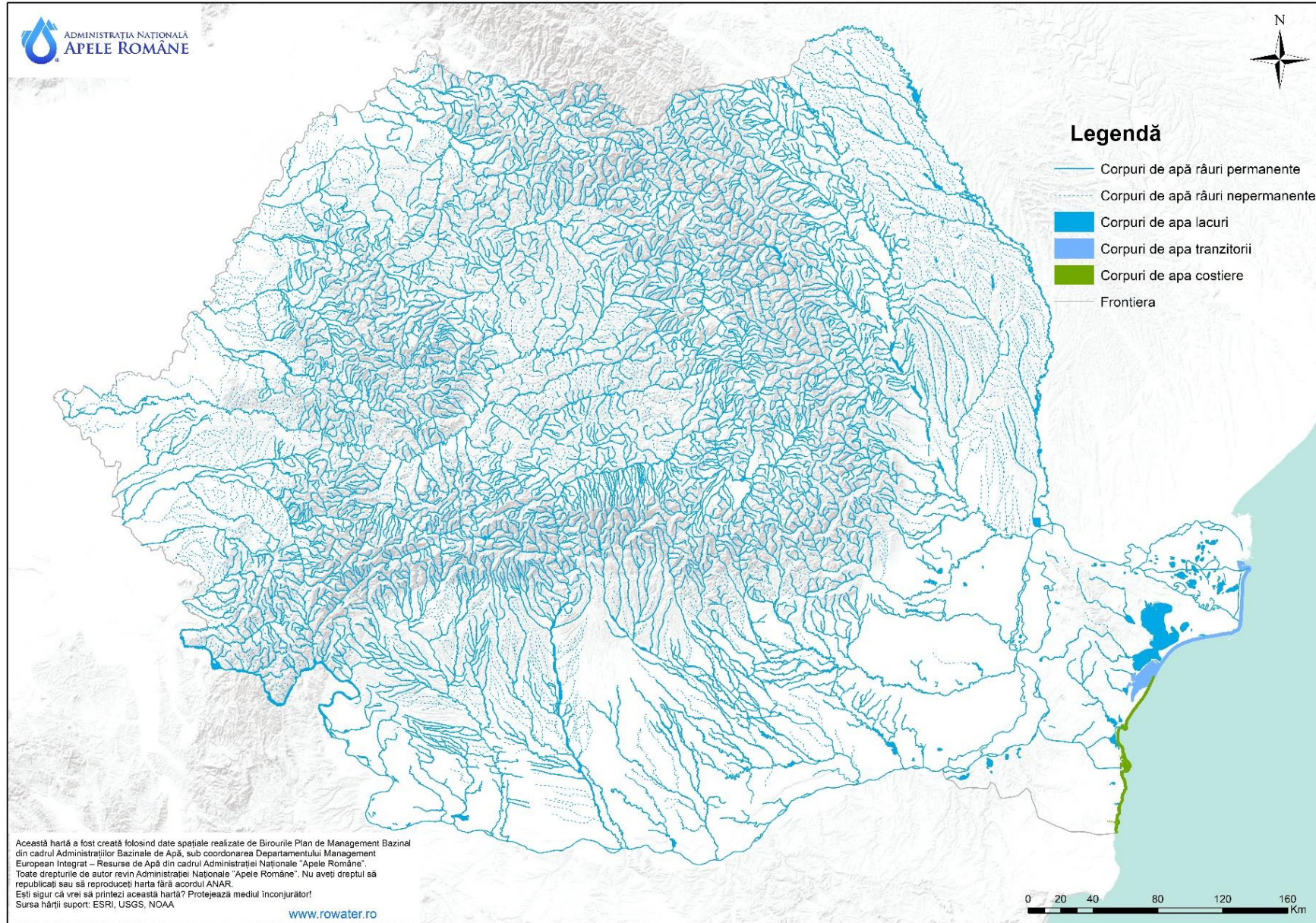
3.2. Ecoregiuni, tipologia și condițiile de referință

Din cele 25 de ecoregiuni definite pentru Europa în Anexa XI a Directivei Cadru în domeniul Apei (Illies, 1978), pe baza caracteristicilor ecologice și a distribuției geografice a faunei acvatice, așa cum a fost indicat în cadrul *Planului Național de Management-2009 aprobat prin HG nr. 80/2011 și a Planului Național de Management actualizat -2015 aprobat prin HG nr. 859/2016*, la nivel național au fost definite 4 ecoregiuni, respectiv: Ecoregiunea Munții Carpați - 10, Ecoregiunea Câmpia Panonică - 11, Ecoregiunea Pontică - 12 și Ecoregiunea Câmpia de Est - 16, ce sunt ilustrate în *Figura 3.2*. Suplimentar față de ecoregiunile incluse în Anexa XI, la nivel național a fost identificată sub-ecoregiunea Podișul Transilvaniei-10a, ca parte componentă a ecoregiunii Munții Carpați.

3.2.1. Tipologia apelor de suprafață

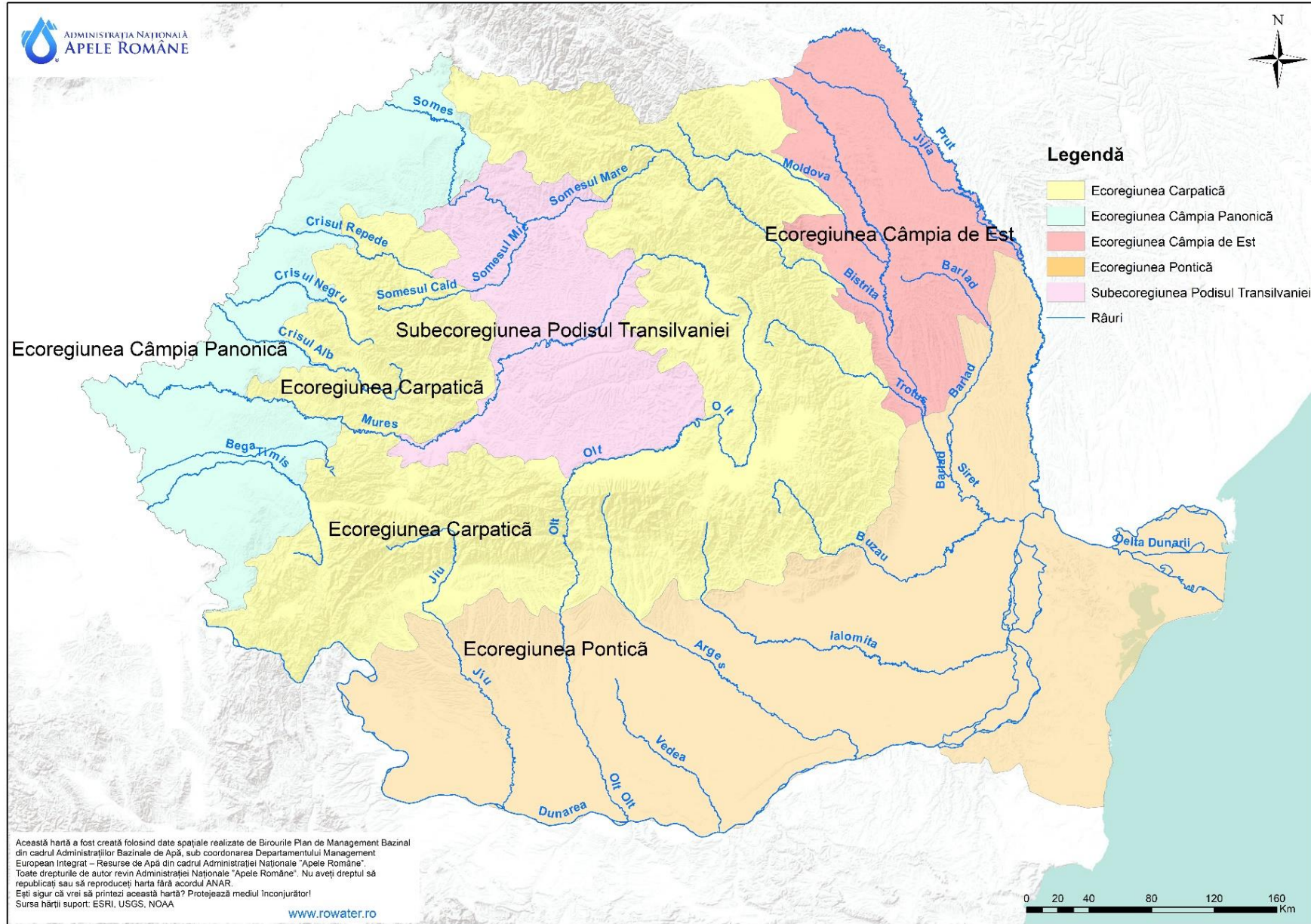
Clasificarea tipologică a apelor de suprafață, este bazată pe aceleași principii enunțate în cadrul *Planului Național de Management-2009 aprobat prin HG nr. 80/2011 și a Planului Național de Management actualizat - 2015 aprobat prin HG 859/2016*, respectiv abordarea top-down (parametri descriptivi abiotici: ecoregiunea, altitudinea bazinului, caracteristicile geologice, suprafața bazinului de recepție, structura litologică a patului albiei, debitul specific mediu multianual, debitul specific mediu lunar minim anual cu probabilitate de 95 %, panta medie a cursului de apă, caracteristicile climatice: precipitațiile medii multianuale și temperatura medie multianuală) și abordarea bottom-up (măsurători directe ale variabilității comunităților biologice). Menționăm că suprapunerea celor două abordări a condus la definirea tipologiilor semnificative din punct de vedere al comunităților biologice, luându-se în considerare reprezentativitatea anumitor elemente biologice pentru categoriile de apă respective.

3. Caracterizarea apelor de suprafață

Figura 3.1. Categoriile de ape de suprafață

3. Caracterizarea apelor de suprafață

Figura 3.2. Ecoregiuni

Tipologia cursurilor de apă

În România, caracterizarea **tipologică abiotică** a cursurilor de apă, s-a realizat pe baza sistemului B de clasificare (Anexa II a Directivei Cadru Apă), luându-se în considerare aceiași parametri utilizați în *Planul Național de Management - 2009 aprobat prin HG nr. 80/2011* și în *Planul Național de Management actualizat - 2015 aprobat prin HG nr.859/2016*¹.

Menționăm că în definirea tipologiei cursurilor de apă nepermanente (reprezentate de acele cursuri de apă caracterizate prin debitul specific mediu lunar minim anual cu asigurare de 95 % egal cu zero) se consideră și fenomenul secării ca fenomen natural.

În cadrul acestui proces, un rol important revine datelor și informațiilor din *Atlasul Secării Râurilor din România* (actualizat în 2019), care constituie documentul suport pentru îmbunătățirea încadrării/cunoașterii cursurilor de apă cu regim de scurgere nepermanentă.

În cazul cursurilor de apă, în privința **caracterizării biotice s-a menținut abordarea** din *Planul Național de Management-2009 aprobat prin HG nr.80/2011* și *Planul Național de Management actualizat - 2015 aprobat prin HG nr.859/2016*, prin măsurători directe ale variabilității comunităților biotice (avându-se în vedere și relevanța acestora în funcție de categorie și tipologie). De asemenea, suplimentar față de Planul de Management actualizat - 2015, analiza datelor/informațiilor privind elementul biologic macrofite, a indicat menținerea clasificării tipologice definite în ciclul de planificare anterior.

În consecință, la nivel național a fost definit un număr de 19 tipuri de cursuri de apă a căror prezentare sintetică (tipuri și sub-tipuri) este cuprinsă în *Tabelul 3.1.*, distribuția acestora fiind redată în *Figura 3.3*.

Dintre acestea, pentru 15 tipuri au fost identificate corpuri de apă naturale, pentru tipologiile RO09, RO13, RO14 fiind identificate doar corpuri de apă puternic modificate².

Ca o particularitate, menționăm definirea în Planurile de Management 2009, 2015, pentru tipologiile RO06 și RO08 a tipurilor RO06* și RO08* (pe baza caracteristicilor biotice), iar în cadrul tipologiilor RO10 și RO11 (pe baza caracteristicilor abiotice) a tipurilor RO10* și RO11*. În cazul tipologiei RO02 a fost definit și tipul RO02* (caracterizat prin prezența speciei endemice *Romanichthys valsanicola*).

Tipologia RO16 reprezentată de cursurile de apă influențate din punct de vedere calitativ de cauze naturale a fost detaliată în 4 sub-tipuri, având la bază în principal prezența unor caracteristici abiotice particulare ale acestor cursuri de apă, însoțită de o variabilitate ridicată a elementelor biologice de calitate și de reflectarea acestora într-o anumită măsură în planul elementelor biologice. Cele 4 subtipuri sunt reprezentate de subtipul RO16CLS (cloro-sodic), sub-tipul RO16S (sulfați), sub-tipul RO16M (zone metalogenetice), subtipul RO16Th (ape mezotermale).

Sub-tipul RO16CLS (cloro-sodic) include cursurile de apă care străbat structuri geologice încărcate natural cu săruri (izvoare cloro-sodice)³, parametrul determinant în stabilirea tipologiei fiind reprezentat de condițiile de salinitate. Sub-tipul RO16CLS poate fi prezent și în combinație cu unele tipuri de corpuri de apă permanente (RO04, RO06, RO08) sau nepermanente (RO18, RO19), fie ca tipologie principală, fie secundară.

¹ În ciclul de planificare anterior, la nivel european au fost definite tipurile generale (broad types - bazate pe criterii abiotice) și corespondența cu tipurile definite la nivel european în Statele Membre. La nivel național, pentru râurile și lacurile naturale, corespondența cu tipurile generale europene se regăsește în *Planul Național de Management actualizat 2015 aprobat prin HG 859/2016*. Tipurile generale și corespondența acestora cu tipologiile naționale nu au mai fost utilizate în cadrul actualului ciclu de planificare, în concordanță cu activitățile derulate la nivel european.

² În scopul raportării în sistemul WISE a Planului Național de Management actualizat 2015 au fost create coduri tipologice distincte pentru corpurile de apă puternic modificate și artificiale, pornind de la tipologia cursurilor de apă din care acestea derivă. Pentru corpurile de apă puternic modificate s-au creat 17 tipuri, iar pentru corpurile artificiale, 13 tipuri. În cadrul proiectului Planului Național de Management 2021 se mențin codurile tipologice definite anterior.

³ subtipurile sunt prezente în b.h. Olt, s.h. Buzău – Ialomița și s.h. Siret

Sub-tipul RO16S (sulfăți) include cursurile de apă care străbat structuri geologice încărcate natural cu săruri⁴ (sulfăți) în care factorii geologici influențează gradul de mineralizare al apelor (parametrul determinant în stabilirea tipologiei fiind reprezentat de condițiile de salinitate). Sub-tipul RO16S este prezent în combinație cu unele tipuri de corpuri de apă permanente (RO06, RO08) sau nepermanente (RO18, RO19), ca tipologie secundară.

Sub-tipul RO16M include cursurile de apă situate în zonele metalogenetice. Subtipologia RO16M este prezentă și în combinație cu unele tipologii de corpuri de apă nepermanente (RO17), ca tipologie principală⁵. Cursurile de apă respective se află în perimetrul geografic Munții Metaliferi din cadrul Carpaților Occidentali care se caracterizează prin prezența zăcămintelor arginto-aurifere, cuprifere și complexe (zinc-plumb), însoțite de alte metale rare, toate în general sub formă de sulfuri metalice și în zona metalogenetică Baia Mare care se caracterizează prin prezența sulfurilor polimetalice- Pb, Zn, Cu, Cd, As, Mn.

Subtipul RO16Th este definit de existența unor izvoare mezotermale⁶.

---

⁴ subtipul este prezent în s.h. Prut-Bârlad

⁵ subtipul este prezent în s.h. Someș-Tisa și b.h. Mureș

⁶ subtipul este prezent în s.h. Crișuri

Tabel 3.1. Tipologia cursurilor de apă - râuri la nivel național

Tip	Simbol	Ecoregiunea	Parametri									
			Suprafața km ²	Geologia	Structura litologică	Panta ‰	Altitudinea mdMN	Precipitații mm/an	Temperatu ra	q l / s / km ²	q _{95%} l / s / km ²	Tipul biocenotic potențial – fauna piscicolă
Curs de apă situat în zona montană, piemontană sau de podișuri înalte	RO01	10	10- 1 000	a-silicioasă b-calcaroasă c-organică	blocuri, bolovăni, pietriș	20- 200	>500	600- 1400	-2+9	>5	>0,5	Păstrav Lipan Clean
Sector de curs de apă situat în zona piemontană sau de podișuri înalte Sector de curs de apă situat în zona piemontană sau de podișuri înalte cu specii endemice ¹	RO02 RO02*	10	1 000- 10 000	a-silicioasă b-calcaroasă	pietriș, bolovăniș	3-20	>500	600- 800	7-9	5-20	1-3	Lipan Scobar ¹ Asprete
Sector de curs de apă situat în depresiuni intramontane	RO03	10	>10	a-silicioasă b-calcaroasă c-organică	nisip, pietriș, bolovăniș	1-3	>500	600- 800	7-9	3-20	0.2-2	Clean Scobar
Curs de apă situat în zona de dealuri sau de podișuri	RO04	10, 10-a, 11,12,16	10- 1 000	a-silicioasă b-calcaroasă c-organică	nisip, pietriș	1-30	200- 500	500- 700	8-10	1-5	0.01- 0.5	Clean
Sector de curs de apă situat în zona de dealuri și de podișuri	RO05	10,10-a	1 000- 10 000	a-silicioasă b-calcaroasă c-organică	nisip, pietriș	0.5- 20	200- 500	500- 700	8-10	3-15	0.2-2	Scobar Mreană
Curs de apă situat în zona de câmpie Curs de apă situat în zona de câmpie fără faună piscicolă în condiții naturale	RO06 RO06*	11,12,16 12	10- 2 000	a-silicioasă b-calcaroasă c-organică	nisip, argilă mâloasă, mâl	<8	<200	400- 600	9-11	<3	<0.3	Clean Biban Crap
Sector de curs de apă situat în zona de câmpie	RO07	11	1 000- 3 000	a-silicioasă b-calcaroasă c-organică	nisip, mâl, argilă	<1	<200	400- 500	9-11	1-3	0.2- 0.4	Clean

3. Caracterizarea apelor de suprafață

Tip	Simbol	Ecoregiunea	Parametri									
			Suprafața km ²	Geologia	Structura litologică	Panta ‰	Altitudinea mdMN	Precipitații mm/an	Temperatu ra	q l / s / km ²	q _{95%} l / s / km ²	Tipul biocenotic potențial - fauna piscicolă
Sector de curs de apă situat în zona de câmpie Sector de curs de apă situat în zona de câmpie fără faună piscicolă în condiții naturale	RO08 RO08*	12	1 000- 5 000	a-silicioasă b-calcaroasă c-organică	nisip, mâl	0.5 - 5	<200	400- 600	9-11	1-3	0.2- 0.4	Clean Biban
Sector de curs de apă cu zone umede situat în zona de câmpie	RO09	16	1 000- 5 000	a-silicioasă b-calcaroasă c-organică	nisip, mâl	<2	<200	400- 600	9-11	1-3	0.2- 0.4	Clean
Sector de curs de apă situat în zona de câmpie F>3000 km ² - ECO 11 F>5000 km ² - ECO 12,16	RO10 RO10*	11 12,16	>3 000 >5 000	a-silicioasă b-calcaroasă c-organică	nisip, mâl, argilă	0.5 - 5	<200	400- 600	9-11	2-10	0.05- 1	Scobar Mreană Clean
Sector de curs de apă cu zone umede situat în zona de câmpie F>3000 km ² - ECO 11 F>5000 km ² - ECO 12,16	RO11 RO11*	11 12,16	>3 000 >5 000	a-silicioasă b-calcaroasă c-organică	nisip, mâl, argilă	<1	<200	400- 600	9-11	2-10	0.1-1	Mreană, Crap
Fluviul Dunărea-Cazane	RO12	12	570 900 - 574 850	calcaroasă	nisip, pietriș, bolovăniș	0.07	100- 200	600- 800	8-10	9	3	Crap
Fluviul Dunărea-Cazane-Călărași	RO13	12	574 850 - 698 000	silicioasă	nisip, argilă, pietriș	0.05	5-70	500- 600	9-11	8	2	Crap ²

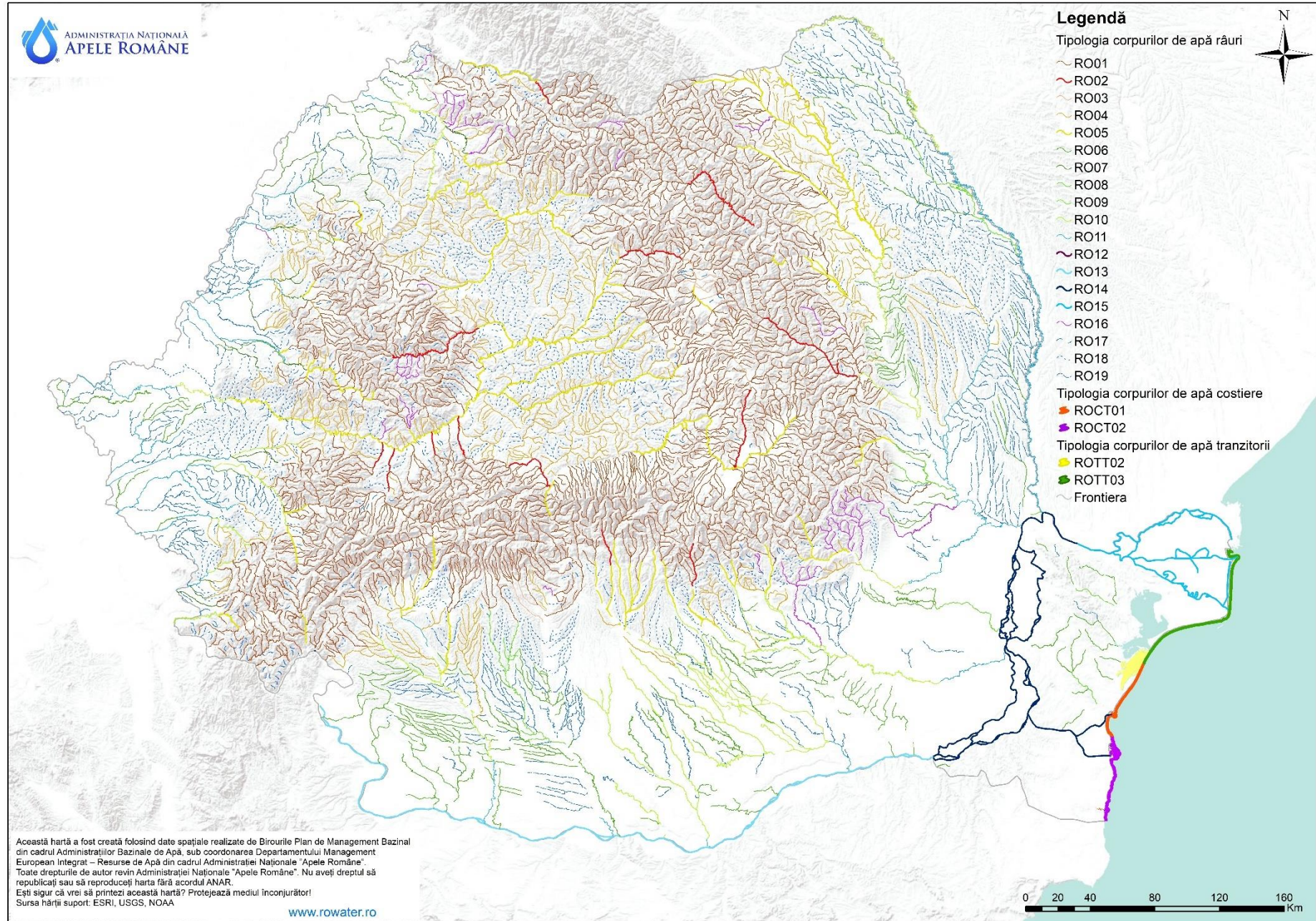
3. Caracterizarea apelor de suprafață

Tip	Simbol	Ecoregiunea	Parametri									
			Suprafața km ²	Geologia	Structura litologică	Panta ‰	Altitudinea mdMN	Precipitații mm/an	Temperatu ra	q l / s / km ²	q _{95%} l / s / km ²	Tipul biocenotic potențial - fauna piscicolă
Fluviul Dunărea-Călărași-Isaccea	RO14	12	698 000 - 780 650	silicioasă	nisip, argilă	0.04	5	400- 500	9-11	7	1.5	Crap ²
Isaccea-Delta Dunării	RO15	12	780 650 - 805 300	organică	nisip, mâl	<0.0 1	<5	400- 500	>11			Crap ³ Scrubie de Dunăre
Cursuri de apă influențate calitativ de cauze naturale și cursuri de apă temporare												
Cursuri de apă influențate din punct de vedere calitativ de cauze naturale (RO16CLS, RO16S, RO16M, RO16Th)	RO16		10- 1 000									
Curs de apă nepermanent situat în zona montană, piemontană sau de podișuri înalte	RO17		10- 1 000	a-silicioasă b-calcaroasă	blocuri, bolovăniș , pietriș	20- 150	>500	600- 1100	-2 - +9	2-17	0	
Curs de apă nepermanent situat în zona de dealuri și podișuri	RO18		10- 1 000	a-silicioasă b-calcaroasă	pietriș, nisip, mâl	5-30	200- 500	450- 550	8-10	1.5- 7	0	
Curs de apă nepermanent situat în zona de câmpie	RO19		10- 2 000	a-silicioasă b-calcaroasă	nisip, mâl	<8	<200	400- 500	9-11	<2	0	

Notă: Specii de pești prezente:

- 1) *Romanichthys valsanicola*
- 2) cegă, păstrugă, nisetru, morun, scrubie de Dunăre, lin, plătică, somn, șalău, avat, mreană
- 3) cegă, păstrugă, nisetru, morun, plătică, caras, somn, șalău, avat

3. Caracterizarea apelor de suprafață

Figura 3.3. Tipologia cursurilor de apă, apelor costiere și tranzitorii

Tipologia lacurilor naturale

În ceea ce privește clasificarea tipologică abiotică a lacurilor naturale, s-au menținut criteriile utilizate în *Planul Național de Management - 2009 aprobat prin HG nr.80/2011* și în *Planul Național de Management actualizat - 2015 aprobat prin HG nr.859/2016*, respectiv: clasa de altitudine la care este situat lacul, adâncimea medie a lacului, geologia bazinului de recepție al lacului (exprimată prin alcalinitate) și suprafața lacului (fiind incluse în clasificarea tipologică și lacuri cu suprafață mai mică de 0,5 km²).

Din punct de vedere al tipologiei biotice, suplimentar față de Planul de Management actualizat - 2015, au fost analizate și datele/informațiile privind elementul biologic macrofite. Datorită specificității lacurilor terapeutice și utilizării exclusiv în scop medical/balnear, ce imprimă acestora un caracter nerelevant în contextul Directivei Cadru Apă, tipologia lacurilor terapeutice (ROLN06T) nu a mai fost asociată unor corpuri de apă. Aceasta a condus la eliminarea tipului ROLN06T din tipologia lacurilor naturale la nivel național, în consecință fiind definite 8 tipuri de lacuri naturale.

Tipurile de lacuri naturale sunt prezentate în *Tabelul 3.2 Tipologia lacurilor naturale* și în *Figura 3.4 Tipologia lacurilor*.

Tabel 3.2. Tipologia lacurilor naturale la nivel național

Nume tip	Caracterizare lac	Ecoregiune	Altitudine (m)	Adâncime medie (m)	Geologie	Suprafață
ROLN01	Zonă de câmpie, adâncime foarte mică, siliciu, suprafață foarte mică, mică și medie	12, 16	< 200	< 3	siliciu	SS
						S
						M
ROLN02	Zonă de câmpie, adâncime foarte mică, calcar, suprafață medie și mare	12	< 200	< 3	calcar	M
						L
ROLN03	Zonă de câmpie, adâncime foarte mică, calcar, suprafață foarte mare	12	< 200	< 3	calcar	XL
ROLN04	Zonă de câmpie, adâncime foarte mică, turbă, suprafață mică, medie, mare	12	< 200	< 3	turba	S
						M
						L
ROLN05	Zonă de câmpie, adâncime	12	<200	3-15	siliciu/ calcar	M

3. Caracterizarea apelor de suprafață

Nume tip	Caracterizare lac	Ecoregiune	Altitudine (m)	Adâncime medie (m)	Geologie	Suprafață
	mică, siliciu/calcar, suprafață medie					
ROLN07	Zonă de deal și podiș, adâncime foarte mică și mică, siliciu, suprafață foarte mică	10,16	200-800	< 3 și 3 - 15	siliciu	SS
ROLN08	Zonă montană, adâncime foarte mică și mică, siliciu, suprafață foarte mică	10	>800	< 3 și 3 - 15	siliciu	SS
ROLN09	Zonă de câmpie, nepermanente, adâncime foarte mică, siliciu, suprafață mică și medie	12	< 200	< 3	siliciu	S
						M

Notă: Suprafața lacului: SS (< 0,5 km²); S (0,5 – 1 km²); M (1 – 10 km²); L (10 – 100 km²); XL (> 100 km²)

3. Caracterizarea apelor de suprafață

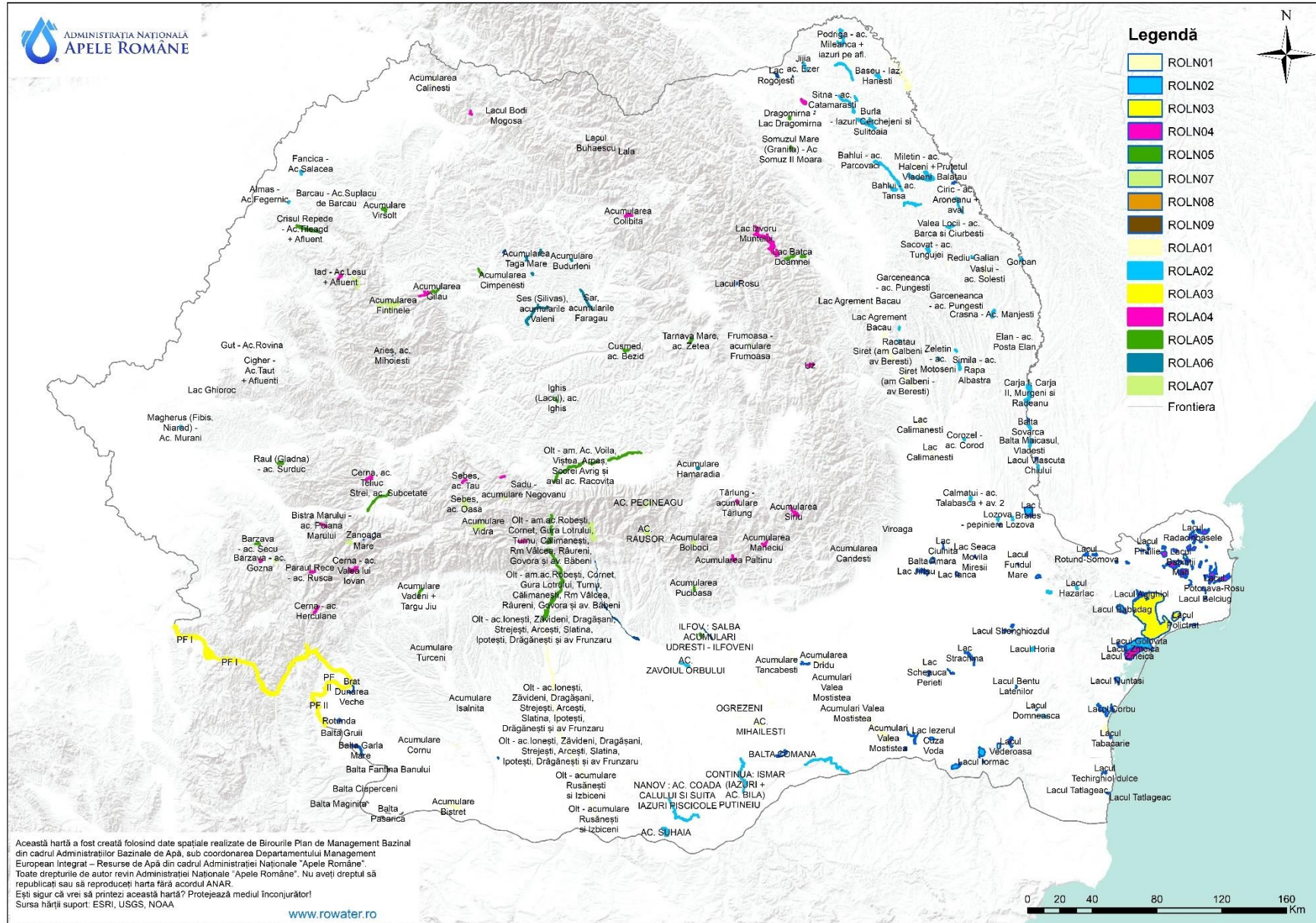

Figura 3.4. Tipologia lacurilor

Tipologia lacurilor de acumulare

Tipologia abiotică a lacurilor de acumulare a luat în considerare aceiași parametri utilizați în *Planul Național de Management - 2009 aprobat prin HG nr.80/2011* și *Planul Național de Management actualizat - 2015 aprobat prin HG nr.859/2016*, respectiv: altitudinea la care este situat lacul, geologia bazinului de recepție a lacului, adâncimea medie a lacului și timpul de retenție, corobați cu informații rezultate din măsurători directe ale elementelor biologice reprezentative.

La nivel național s-au menținut cele 7 tipuri de lacuri de acumulare definite în cadrul ciclului de planificare anterior. Acestea sunt prezentate în *Tabelul 3.3 Tipologia lacurilor de acumulare la nivel național*⁷ și în *Figura 3.4 Tipologia lacurilor*.

Tabel 3.3. Tipologia lacurilor de acumulare la nivel național

Nume tip	Caracterizare lac	Eco regiune	Altitudine (m)	Adâncime medie (m)	Geol. – alcal. (meq/l)	Timp de retenție/ subtip ⁸
ROLA01	Zonă de câmpie, adâncime mică, calcar/siliciu	11, 12, 16	< 200	3-15	siliciu/ calcar	mare ROLA01a
						mediu ROLA01b
						mic ROLA01c
ROLA02	Zonă de câmpie, adâncime foarte mică, calcar/siliciu	11, 12, 16	<200	<3	siliciu/ calcar	mare ROLA02a
						mediu ROLA02b
						mic ROLA02c
ROLA03	Zonă de câmpie, adâncime mare, siliciu	12	<200	> 15	siliciu	Mic ROLA03c
ROLA04	Zonă de deal și podiș, adâncime mare, calcar/ siliciu	10, 16	200-800	>15	siliciu/ calcar	mare ROLA04a
						mediu ROLA04b
ROLA05	Zonă de deal și podiș, adâncime mică, calcar/ siliciu	10, 11, 12, 16	200-800	3-15	siliciu/ calcar	mare ROLA05a
						mediu ROLA05b
						mic ROLA05c
ROLA06	Zonă de deal și podiș, adâncime foarte mică, calcar/siliciu	10, 12	200-800	<3	siliciu/ calcar	mare ROLA06a
						mediu ROLA06b
						mic ROLA06c
ROLA07	Zonă montană, adâncime mică și mare, calcar/siliciu	10	>800	3-15	siliciu/ calcar	mare ROLA07a
				>15		mediu ROLA07b

⁷ Menționăm că la nivel național s-a identificat și un corp de apă – lac artificial (tipologia ROLA01CAA)

⁸ Subtipurile lacurilor de acumulare sunt definite pe baza timpului de retenție cu următoarele intervale: a- timp de retenție mare, (>30 zile), b-timp de retenție mediu (3-30 zile,) c-timp de retenție mic (<3 zile)

Tipologia apelor tranzitorii

În definirea tipologiei s-au menținut parametrii abiotici utilizați în cadrul *Planului Național de Management - 2009 aprobat prin HG nr.80/2011* și a *Planului Național de Management actualizat - 2015 aprobat prin HG nr.859/2016*, respectiv: salinitatea, zona afectată de maree, adâncimea, caracteristicile de amestec ale apelor, viteza curenților (ape tranzitorii marine), turbiditatea apei, compoziția medie a substratului, temperatura apei, durata de acoperire cu gheață-parametru suplimentar față de DCA, coroborați cu informații rezultate din măsurători directe ale elementelor biologice reprezentative pentru apele tranzitorii.

În cazul apelor tranzitorii au fost definite două tipuri, respectiv apele tranzitorii marine și apele tranzitorii lacustre, ale căror caracteristici sunt descrise în *Tabelul 3.4 Tipologia apelor tranzitorii și costiere*. În *Figura 3.3* se prezintă harta cu tipologia apelor tranzitorii.

Tipologia apelor costiere

În definirea tipologiei a apelor costiere s-a menținut aceeași abordare din *Planul Național de Management - 2009 aprobat prin HG nr.80/2011* și din *Planul Național de Management actualizat - 2015 aprobat prin HG nr.859/2016*, utilizându-se parametrii abiotici: salinitatea, adâncimea, zona afectată de maree, viteza curenților, expunerea la valuri, temperatura medie multianuală a apei, caracteristicile de amestec, compoziția medie a substratului, durata de acoperire cu gheață - parametru suplimentar față de DCA, coroborați cu informații rezultate din măsurători directe ale elementelor biologice reprezentative pentru apele costiere.

În cazul apelor costiere au fost identificate următoarele tipuri: RO_CT01 - ape costiere puțin adânci cu substrat nisipos localizat între Periboina și Cap Singol (inclusiv lacul Mangalia) și RO_CT02 - ape costiere puțin adânci cu substrat mixt localizat între Cap Singol și Vama Veche⁹ prezentate în *Tabelul 3.4*. În *Figura 3.3* se prezintă harta cu tipologia apelor costiere.

---

⁹ în scopul raportării în sistemul WISE a metodelor de evaluare aferente potențialului ecologic s-au creat două coduri tipologice pentru aceste corpuri de apă

3. Caracterizarea apelor de suprafață

Tabel 3.4. Tipologia apelor tranzitorii și costiere

Tip	Simbol	Parametri									
		Salinitatea‰	Zona afectată de marea m	Adâncimea m	Expunere la valuri	Caracteristicile de amestec	Viteza curenților (noduri)	Turbiditatea apei (g/l)	Compoziția medie a substratului	Temperatura medie multianuala a apei °C	Durata de acoperire cu gheață
Apele tranzitorii lacustre											
Lacul Sinoe	RO_TT02	<1		<2		Amestec permanent		<0,1	nisip	15-18	neregulată
Ecoregiunea Mării Negre											
Apele tranzitorii marine											
Chilia-Periboina	RO_TT03	8-11	Neglijabilă	<20	moderată	Amestec permanent	<0,5	<1,5 (la gura Dunării) <0,02 (în apă tranzitorie marină)	nisip	12-13	neregulată
Apele costiere											
Periboina-Cap Singol Ape costiere puțin adânci cu substrat nisipos	RO_CT01	13-16	Neglijabilă	<30	moderată	Permanent stratificată	<0,5-1		nisip	12-13	neregulată
Eforie Nord-Vama Veche Ape costiere puțin adânci cu substrat mixt	RO_CT02	14-18	Neglijabilă	<30	moderată	Permanent stratificată	<0,5-1		nisip, bolova niș	12-13	neregulată

Aspecte privind coordonarea elementelor metodologice privind tipologia corpurilor de apă cu statele vecine

În privința tipologiei fluviului Dunărea și a tipologiilor cursurilor de apă care formează sau întretaie frontiera de stat (altele decât fluviul Dunărea), s-au menținut tipurile definite anterior, nefiind necesare actualizări ulterioare *Planului Național de Management actualizat - 2015 aprobat prin HGnr.859/2016*. Menționăm că tipologia fluviului Dunărea a fost elaborată în mod coordonat la nivelul întregului bazin hidrografic internațional al Dunării, pe baza unui sistem armonizat (în cadrul proiectului GEF/UNDP Danube Regional Project – *Tipologia și condițiile de referință pentru fluviul Dunărea*), pe baza contribuțiilor naționale ale țărilor dunărene. Referitor la tipologiile cursurilor de apă care formează sau întretaie frontiera de stat (altele decât fluviul Dunărea), pe parcursul primului ciclu de planificare au avut loc ședințe/workshop-uri tematice în scopul prezentării sau armonizării abordărilor metodologice.

Pentru cursurile de apă cu bazine mai mari de 4.000 km², respectiv 1.000 km² (din b.h. Tisa) informații privind tipologiile corpurilor de apă se regăsesc în (draft-ul) Planului de Management al Districtului Dunării - 2021, respectiv Planul de Management Integrat al b.h. Tisa - 2019, care sunt elaborate sub coordonarea Comisiei Internaționale pentru Protecția Fluviului Dunărea (ICPDR).

3.2.2. Condițiile de referință biologice specifice tipului și condiții fizico-chimice și hidromorfologice specifice tipului aferente apelor de suprafață

Considerații generale

Directiva Cadru Apă (Anexa II 1.3 (i)) prevede stabilirea condițiilor de referință pe baza elementelor biologice specifice tipului de corpuri de apă și a condițiilor specifice tipurilor de corpuri de apă pentru elementele hidromorfologice și fizico-chimice.

Condițiile de referință sau starea foarte bună reprezintă o situație din prezent sau din trecut fără presiuni antropice sau cu presiuni antropice foarte reduse, care nu determină efecte ecologice sau care are efectele ecologice foarte reduse. Aceasta înseamnă că pot fi considerate ca fiind secțiuni de referință inclusiv acele secțiuni care prezintă perturbări foarte reduse față de starea naturală, nealterată.

În definirea condițiilor (valorilor) de referință pentru elementele biologice s-a menținut aceeași abordare prezentată în cadrul *Planului Național de Management - 2009 aprobat prin HG nr.80/2011* și a *Planului Național de Management actualizat - 2015 aprobat prin HG.859/2016*.

Condițiile de referință biologice specifice fiecărui tip

Condițiile de referință biologice specifice fiecărui tip au fost definite având în vedere și categoria corpului de apă.

Astfel, în cazul **râurilor, lacurilor, apelor tranzitorii și apelor costiere**, condițiile de referință biologice specifice tipului **au fost stabilite/definite pentru toate elementele biologice prevăzute de Directiva Cadru Apă**, cu excepția faunei piscicole din lacuri și ape tranzitorii¹⁰.

În cazul macrofitelor – râuri, lacuri, precizăm că ulterior Planului de Management actualizat - 2015, au fost stabilite implicit și condițiile de referință specifice tipurilor corpurilor de apă, în cadrul procesului de elaborare a metodelor de evaluare a stării ecologice, metode ce au fost intercalibrate și incluse în Decizia (UE) 2018/229 a Comisiei¹¹.

¹⁰ informație aferentă etapei de elaborare a prezentului proiect al Planului de Management

¹¹ DECIZIA (UE) 2018/229 A COMISIEI din 12 februarie 2018 de stabilire, în temeiul Directivei 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a valorilor pentru clasificările sistemelor de monitorizare ale Statelor Membre ca rezultat al exercițiului de intercalibrare și de abrogare a Deciziei 2013/480/UE a Comisiei

În ce privește fauna piscicolă din lacuri, ulterior Planului de Management actualizat - 2015, într-o primă etapă de dezvoltare a metodei, s-a preluat metoda de evaluare aparținând unei alte țări din cadrul aceluiași GIG (Grup Geografic de Intercalibrare), respectiv Bulgaria, care a fost adaptată și aplicată pentru lacurile din România, însă nu a putut fi validată. Ulterior a fost dezvoltată o metodă națională de evaluare care include și condițiile de referință și care se află într-un stadiu avansat de elaborare/finalizare. În acest sens se are în vedere realizarea unui studiu pentru finalizarea metodei.

În cazul faunei piscicole din apele tranzitorii, metodologia de evaluare a stării ecologice, implicit stabilirea condițiilor de referință va fi finalizată în cursul anului 2021, în cadrul unui studiu.

Referitor la **apele costiere**, precizăm că metoda națională pentru **macroalge și angiosperme** (intercalibrată și inclusă în Decizia 229/2018) cuprinde atât macroalgele cât și angiospermele (conform prevederilor Directivei Cadru Apă), acest aspect fiind implicit și în cazul condițiilor de referință specifice tipului.

Condițiile (valorile) de referință pentru elementele biologice sunt prezentate în anexele¹² draftului Planului de Management actualizat 2021, fiind stabilite pentru indicii componenți ai indicelui multimetric, având în vedere reprezentativitatea elementului biologic pentru categoria și tipul de corp de apă.

Informații suplimentare privind reprezentativitatea/relevanța elementelor biologice pentru anumite categorii și tipologii de corpuri de apă sunt prezentate în *Anexa 6.1* a proiectului Planului Național de Management actualizat.

Referitor la elementele de calitate hidromorfologice

Condiții de referință râuri

Sistemul de evaluare și clasificare a stării cursurilor de apă din punct de vedere al caracteristicilor hidrologice și morfologice se bazează pe un sistem de notare cu scoruri și un sistem de clasificare în 5 clase.

Astfel, pentru fiecare indicator, se consideră că starea de referință/naturală sau o ușoară abatere de la aceasta este clasa I, pentru care scorurile caracteristice grupelor de indicatori (regimul hidrologic, continuitatea râului și condițiile morfologice) sunt maxime. Pentru celelalte situații (clasele II-V), scorul este mai mic în funcție de severitatea presiunilor antropice. Abordarea privind stabilirea stării de referință consideră că starea de referință (condițiile naturale sau o ușoară abatere de la această stare) este reprezentată de regimul hidrologic natural și morfologia albiei naturale.

Condiții de referință lacuri

Sistemul de evaluare și clasificare a stării cursurilor de apă din punct de vedere al caracteristicilor hidrologice și morfologice se bazează pe un sistem de notare cu scoruri și un sistem de clasificare în 5 clase.

În ceea ce privește stabilirea condițiilor de referință, abordarea este diferită pentru corpurile de apă lacuri naturale (inclusiv naturale puternic modificate) și corpurile de apă lacuri de acumulare.

Prin urmare, starea de referință pentru lacurile naturale și cele naturale puternic modificate va fi reprezentată de situația în care nu există presiuni semnificative (de ex: lucrări la nivelul malurilor) care să afecteze bilanțul natural al apei și nivelul apei în lac, procesele naturale de eroziune de la nivelul malului și formarea sedimentelor, ciclurile biologice ale organismelor acvatice precum și vegetația din zona ripariană. Astfel, parametrii hidromorfologici au variații naturale, iar procesele hidro-geo-morfologice

---

¹² Râuri: Anexa 6.1.1.A - Anexa 6.1.1.E, lacuri naturale: Anexa 6.1.1.F- Anexa 6.1.1.I, ape tranzitorii: Anexa 6.1.1.J, ape costiere: Anexa 6.1.1.K

corespund tipologiei analizate. Această perioadă de referință (perioada cu regim hidrologic natural și morfologie naturală a cuvetei lacustre) este aleasă de către specialiștii Administrațiilor Bazinale de Apă în funcție de anul punerii în funcțiune a lucrărilor hidrotehnice (în cazul în care acestea există) și gradul de renaturalizare a lacurilor (această perioadă de referință nu este una comună la nivel național).

Pentru lacurile de acumulare starea de referință pentru toate elementele ce caracterizează această categorie de corpuri de apă va corespunde parametrilor de proiectare în regim normal de exploatare la prima umplere a lacului la NNR (NNR proiectat, volumul la NNR proiectat). Prin urmare, valorile parametrilor hidrologici și morfologici ce corespund regimului normal de exploatare reprezintă valori de referință față de care se va analiza gradul de îndepărtare / alterare a caracteristicilor hidromorfologice pentru lacurile de acumulare.

Condiții de referință elemente hidromorfologice corpul de apă tranzitoriu marin și corpuri de apă costiere

Metoda de evaluare a elementelor hidromorfologice de calitate consideră limitele corespunzătoare stării hidromorfologice foarte bune.

Astfel au fost evaluați trei indicatori ce definesc elementele de calitate hidromorfologice, pentru care metoda a prevăzut stabilirea unor valori de fond considerate ca fiind aferente condițiilor de referință, respectiv:

- Parametrii sedimentologici;

Parametrii sedimentologici definesc condițiile morfologice: cantitatea, structura și substratul patului. Condițiile de referință, respectiv valorile de fond au avut în vedere distribuția areală a tipurilor texturale și fracțiunilor aferente patului de coastă din zonele de coastă deltaice, inclusiv din conul de depunere aluvionară de la gurile Dunării ca și relație directă cu menținerea biodiversității la un nivel care asigură persistența grupurilor funcționale specifice și astfel funcționarea ecosistemului în raport cu compartimentele bentale. A fost analizată o perioadă de 30 de ani ce a avut în vedere variabilitatea parametrilor selectați și disponibilitatea datelor.

Astfel s-a considerat că valorile parametrilor sedimentologici nu sunt modificate atunci când în compoziția sedimentului apar fracțiuni de silt și argilă în pondere mai mică de 20 % pentru zona plajei emerse de la limita valului de furtună și a plajei submerse până la izobata de 5 m.

- Regimul valurilor;

Regimul valurilor de pe litoralul românesc este caracterizat de o variabilitate ridicată, persistența unei anumite direcții sau viteze fiind în general de ordinul orelor și atinge câteva zile în cazul furtunilor din sezonul rece. Condițiile de referință, respectiv aprecierea valorilor de fond s-a făcut pe baza analizei parametrilor de val. Analiza spectrală a regimului valurilor în zona de mică adâncime a avut în vedere datele colectate în perioada 1971-2015. A fost considerată izobata de 11 m, care corespunde unui regim de valuri ridicat (nivel de furtună ridicat), considerând că regimul valurilor este nemodificat când înălțimea medie este mai mică de 5,5 m.

- Regimul hidrologic al Dunării (aplicabil CA tranzitoriu marin).

Regimul hidrologic al Dunării are o puternică influență asupra regimului de salinitate, turbiditate și temperatură în arealul aferent corpului de apă tranzitoriu marin dar și a zonei costiere.

În vederea stabilirii condițiilor de referință, respectiv a valorilor de fond pentru debitul Dunării au fost analizate debitele multianuale înregistrate în perioada 1981-2010.

Condiții de referință ape tranzitorii lacustre

Metoda de evaluare a elementelor hidromorfologice de calitate consideră limitele corespunzătoare stării hidromorfologice foarte bune. A fost evaluat indicatorul parametrii sedimentologici (nisip, silt, argilă), pentru care metoda a prevăzut stabilirea unor valori de fond considerate ca fiind aferente condițiilor de referință. Parametrii sedimentologici definesc condițiile morfologice: cantitatea, structura și substratul patului. Condițiile de referință, respectiv valorile de fond au avut în vedere un număr de 72 probe, prelevate, într-o rețea care acoperă întreaga suprafață a lacului. Astfel s-a considerat că valorile parametrilor sedimentologici nu sunt modificate atunci când în compoziția sedimentului apar fracțiuni de silt și argilă în pondere mai mică de 20 %.

Referitor la elementele de calitate fizico-chimice, au fost stabilite condiții specifice fiecărui tip și categorie de **corpuri de apă (râuri, lacuri, ape costiere și tranzitorii)**. În baza analizei statistice a datelor din secțiunile pentru fiecare tipologie, au fost stabilite valori pentru starea ecologică foarte bună, aceasta fiind asociată absenței presiunilor antropice sau cu presiuni antropice foarte reduse.

Au fost definite condiții specifice fiecărui tip de corp de apă râuri pentru toate elementele fizico-chimice prevăzute de Directiva Cadru Apă). Pentru lacuri s-au stabilit condiții specifice fiecărui tip de corp de apă pentru elementele fizico-chimice: pH, regim de oxigen (oxigen dizolvat, CBO5 și CCO-Cr) și forme de nutrienți (N-NH₄, N-NO₃, N-NO₂, N Total, P-PO₄, P Total) iar pentru transparență, temperatură și conductivitate/salinitate, în cadrul unui studiu din anul 2021, se vor dezvolta o metodologie de evaluare și limite de stabilire a claselor în vederea clasificării stării/potențialului ecologic.

Pentru **poluanții specifici nesintetici**, în definirea stării ecologice foarte bune, respectiv condițiile de referință, se utilizează valorile fondului natural, iar pentru **poluanții specifici sintetici**, pentru starea ecologică foarte bună/condiții de referință se utilizează valorile limitei de cuantificare, în conformitate cu prevederile Directivei 2009/90/CE și a HG 570/2016.

Pentru apele costiere și tranzitorii marine, din punct de vedere al elementelor fizico-chimice generale, ulterior Planului de Management actualizat 2016-2021, s-a preluat metoda de evaluare a stării ecologice/potențialul ecologic, elaborată de către Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Marină “Grigore Antipa” în 2017, în cadrul căreia au fost stabilite implicit și condițiile de referință specific tipurilor corpurilor de apă.

În cadrul procesului de elaborare a metodelor de evaluare a stării, valorile care caracterizează starea ecologică foarte bună, respectiv potențialul ecologic maxim, au fost elaborate pe baza analizei statistice a datelor obținute în cadrul programului național de monitorizare dar și datelor obținute în alte proiecte de cercetare. Metodologia de stabilire a valorilor de referință a **nutrienților** a ținut cont de faptul că în starea ecologică bună, respectiv potențialul ecologic bun, concentrațiile trebuie să se mențină în limite care să asigure funcționarea ecosistemului și atingerea stării/potențialului ecologic bun al elementelor de calitate biologice. Metodologia utilizată pentru stabilirea concentrațiilor de referință a fost aceeași pentru toate corpurile de apă costiere și tranzitoriu marin.

Pe baza metodologiilor OSPAR, HELCOM și EEA¹³ (CIS-DCA Guidance Document no. 5) și a judecății expertului, s-a analizat corelația cu **salinitatea** pentru fiecare corp de apă. Acolo unde aceasta a fost semnificativă statistic, s-a definit intervalul specific variabilității naturale a salinității (considerat neperturbat de extremele datorate regimului hidrologic al Dunării și altor surse costiere, precipitații sau fenomene de evaporare și amestecare a maselor de apă) ca fiind cuprins între valorile corespunzătoare percentilelor

¹³ CIS-DCA Guidance Document no. 5 - Transitional and Coastal Waters – Typology, Reference Conditions and Classification Systems

40 și 60. Pentru intervalul de salinitate astfel stabilit, s-a definit domeniul corespunzător al concentrațiilor nutrienților a cărei mediană a fost considerată ca fiind concentrație de referință asociată condițiilor neperturbate, respectiv limita dintre starea foarte bună și bună.

Metodologia nu s-a aplicat concentrațiilor de **azot total, consum biochimic de oxigen și carbon organic total** din cauza datelor insuficiente. Astfel, în aceste cazuri s-a ales ca valoare de referință percentila 75 din totalul măsurătorilor. Valorile de referință pentru **transparență**, au fost stabilite pe baza percentilei 90 a valorilor din vară.

Pentru **poluanții specifici**, s-a avut în vedere următoarea abordare: valorile care caracterizează starea ecologică foarte bună, respectiv potențialul ecologic maxim în apă (valori de fond), au fost stabilite utilizând metoda analizei dispersiei a datelor disponibile pentru fiecare corp de apă. Pentru fiecare corp de apă s-au calculat medianele, excluzând valorile extreme din analizele ulterioare. Valoarea percentilei 25 a dispersiei valorilor a fost utilizată pentru descrierea valorilor prag de referință. Metoda este recomandată în situațiile în care nu există secțiuni de referință, neafectate de impact antropic, sau datele istorice disponibile nu sunt suficient de reprezentative pentru a fi utilizate pentru stabilirea valorilor de prag.

Condițiile specifice tipului pentru elementele fizico-chimice și poluanților specifici aferente categoriilor de corpuri de apă, respectiv valorile pentru starea foarte bună/potențialul maxim, se regăsesc în Anexele¹⁴ proiectului Planului Național de Management actualizat 2022-2027.

---

¹⁴ Râuri naturale: Anexa 6.1.3.A și Anexa 6.1.3.B; lacuri naturale: Anexa 6.1.3.C și Anexa 6.1.3.B; râuri și lacuri puternic modificate: Anexa 6.1.5.A și Anexa 6.1.3.B; ape tranzitorii și costiere: Anexa 6.1.5.B

3.3. Delimitarea corpurilor de apă

Conform cerințelor art. 2(10) al Directivei Cadru Apă a fost definită și stabilită noțiunea de „corp de apă de suprafață” ca fiind un element discret și semnificativ al apelor de suprafață, respectiv: râu, lac, canal, sector de râu, sector de canal, ape tranzitorii și ape costiere.

Corpul de apă este unitatea care se utilizează pentru stabilirea, raportarea și verificarea modului de atingere al obiectivelor țintă ale Directivei Cadru a Apei, astfel că delimitarea corectă a acestor corpuri de apă stă la baza elaborării și implementării tuturor cerințelor directivei.

Delimitarea corpurilor de apă s-a realizat pe baza *Instrucțiunilor metodologice pentru delimitarea corpurilor de apă de suprafață - râuri și lacuri*, elaborate de Administrația Națională „Apele Române” având la bază recomandările *Ghidului Comisiei Europene Strategia Comună de Implementare a Directivei Cadru Apă (2000/60/EC) - Ghidul nr. 2 privind identificarea corpurilor de apă*¹⁵.

În perioada 2019-2020, s-a reanalizat și actualizat delimitarea corpurilor de apă, aplicându-se aceleași criterii de bază și adiționale utilizate în *Planul Național de Management – 2009 aprobat prin HG nr. 80/2011 și Planul Național de Management actualizat – 2015 aprobat prin HG nr. 859/2016*.

Pentru delimitarea corpurilor de apă de suprafață s-a ținut cont de următoarele criterii de bază:

- categoria de apă de suprafață;
- tipologia apelor de suprafață;
- caracteristicile fizice (geografice sau hidromorfologice) ale apelor de suprafață.

În contextul necesității revizuirii delimitării corpurilor de apă, pentru o delimitare mai precisă a corpurilor de apă de suprafață s-au reanalizat următoarele criterii:

- starea apelor, care ia în considerare și presiunile și impactul acestora. Un element discret de apă de suprafață nu trebuie să conțină elemente semnificative ale unor stări diferite. Un “corp de apă” trebuie să aparțină unei singure clase de stare;
- zonele protejate - în procesul de sub-divizare progresivă a apelor în unități din ce în ce mai mici, s-a ținut cont de păstrarea unui echilibru între limitele zonelor protejate și descrierea corectă a stării apelor, precum și de necesitatea evitării fragmentării apelor de suprafață într-un număr prea mare de corpuri de apă;
- alterările hidromorfologice, luând în considerare desemnarea corpurilor de apă puternic modificate (CAPM) și a corpurilor de apă artificiale (CAA) în *Planul Național de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016*;
- reanalizarea aprofundată a presiunilor hidromorfologice prin actualizarea bazei de date privind presiunile hidromorfologice. Astfel a fost actualizat și uniformizat setul de date spațiale referitoare la captări, evacuări, praguri, derivații, regularizări și diguri. În cursul anului 2019 și începutul anului 2020 s-au desfășurat campanii de teren pentru inventarierea, caracterizarea și localizarea acestor presiuni. Având în vedere întreruperea cauzată de situația pandemică, actualizarea bazei de date este în desfășurare. Presiunile hidromorfologice inventariate au fost reevaluate având în vedere criteriile abiotice (sub-capitolul 3.4.3), inclusiv acele presiuni hidromorfologice, care după parcurgerea testului de desemnare, au condus la schimbarea încadrării categoriei corpurilor de apă aferente, în funcție de cazul respectiv;
- validarea delimitării actuale a corpurilor de apă cu datele furnizate prin monitorizarea acestora.

¹⁵ *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 02 - Horizontal Guidance on the identification of surface water bodies*, European Commission

La fel ca în primele două cicluri de planificare, pentru delimitarea corpurilor de apă de suprafață au fost luate în considerare toate râurile al căror bazin hidrografic are o suprafață mai mare de 10 km², lacurile naturale cu suprafața mai mare de 50 ha, precum și lacurile de acumulare cu suprafață la nivelul normal de retenție mai mare de 50 ha.

Deși delimitarea corpurilor de apă mici (râuri cu bazine hidrografice mai mici de 10 km² și a lacurilor cu o suprafață mai mică de 50 ha) nu este o cerință a DCA, a avut loc un proces de identificare și delimitare a acestor categorii de corpuri de apă bazat pe stabilirea importanței lor pe criteriile de localizare în zone protejate, mod de formare etc. Această stare de fapt nu exclude aplicarea pentru aceste categorii de râuri și lacuri a aceluiași nivel de protecție ca și pentru corpurile de apă delimitate. Astfel, s-a ținut cont de abordarea prezentată mai sus și, în anumite cazuri, bazinele de recepție mici au fost integrate corpului de apă delimitat, în cazul în care întreg bazinul este omogen din punct de vedere al presiunilor și impactului antropic.

Astfel, la nivel național s-au identificat 13 lacuri naturale mai importante cu suprafețe mai mici de 50 ha (localizate în b.h./s.h. Someș-Tisa, Mureș, Siret, Prut-Bârlad, Buzău-lalomița).

În perioada 2019-2020, redelimitarea corpurilor de apă s-a realizat ca urmare a validării tipologiei corpurilor de apă, dar în principal în urma informațiilor privind regimul secării furnizate de *Atlasul Secării Râurilor din România* elaborat de Institutul Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor, versiunea finală decembrie 2019, precum și a datelor și informațiilor noi disponibile, obținute din teren, în perioada 2015-2020.

Introducerea acestor aspecte în analiza delimitării corpurilor de apă, a condus la:

- gruparea/agregarea și scindarea unor corpuri de apă în funcție de categoria corpului de apă, tipologie, mărimea corpului de apă, presiunile antropice exercitate asupra corpurilor de apă, starea lor, etc.;
- validarea identificării și delimitării corpurilor de apă în conformitate cu criteriile stabilite în cadrul studiilor de cercetare mai sus menționate ce a avut drept rezultat eliminarea unor corpuri de apă nepermanente care prezentau secare anuală. Acest proces a avut la bază actualizarea *Atlasului Secării* în vederea cunoașterii cursurilor de apă cu regim de scurgere nepermanent. În acest sens, în perioada 2013-2017 s-au desfășurat, pe de o parte, campanii de colectare a datelor și, pe de altă parte, activități de centralizare și prelucrare a datelor și informațiilor. În perioada 2018-2019 a avut loc validarea setului de date și a informațiilor prin colaborare cu experții din cadrul Administrației Naționale „Apele Române”. Actualizarea și validarea datelor privind regimul de curgere a condus la identificarea unor sectoare de cursuri de apă ce prezintă fenomenul de secare permanentă. Acest aspect coroborat cu analiza influențelor sectorului în cauză la scara corpului de apă a condus la un număr redus de situații ce au vizat eliminarea unor corpuri de apă. În același timp au fost identificate sectoare care prezintă regim de curgere cu secare rară, sau o dată la mai puțin de 5 ani ceea ce a condus la necesitatea delimitării ca și corp de apă, sau agregării cu un corp de apă, sau separării acestora dintr-un corp de apă.
- schimbarea denumirii și/sau codului corpului de apă.

Având în vedere cele menționate mai sus, la nivelul *proiectului Planului Național de Management actualizat 2021*, s-a identificat un număr total de 3.025 corpuri de apă de suprafață, din care:

- 2.741 corpuri de apă râuri - 969 corpuri de apă sunt reprezentate de corpuri de apă nepermanente, iar restul de 1.772 sunt corpuri de apă permanente;
- 278 corpuri de apă de tip lac (lacuri naturale, lacuri naturale puternic modificate, lacuri de acumulare, lacuri artificiale);
- 2 corpuri de apă tranzitorii (unul lacustru și unul marin);
- 4 corpuri de apă costiere.

Reiterăm precizarea menționată în cadrul subcapitolului privind *Tipologia lacurilor naturale* referitoare la eliminarea lacurilor terapeutice în cadrul procesului de delimitare a corpurilor de apă. Astfel, având în vedere specificitatea lacurilor terapeutice și utilizării lor doar în scop medical/balnear, ce imprimă acestora un caracter nerelevant în contextul Directivei Cadru Apă, tipologia lacurilor terapeutice (ROLN06T) nu a mai fost asociată unor corpuri de apă.

La nivelul României, cel mai lung corp de apă are 487,5 km (corpul de apă PF II - Chiciu), cel mai scurt 0,36 km (corpul de apă Argeș/Sabar), iar lungimea medie a corpurilor de apă localizate pe rețeaua hidrografică este de 26,07 km.

La nivelul proiectului Planului Național de Management actualizat și coroborat cu aspectele din subcapitolul 6.3, s-a identificat un număr de 3.025 corpuri de apă de suprafață, prezentate în *Tabelul 3.5*, clasificate în următoarele categorii:

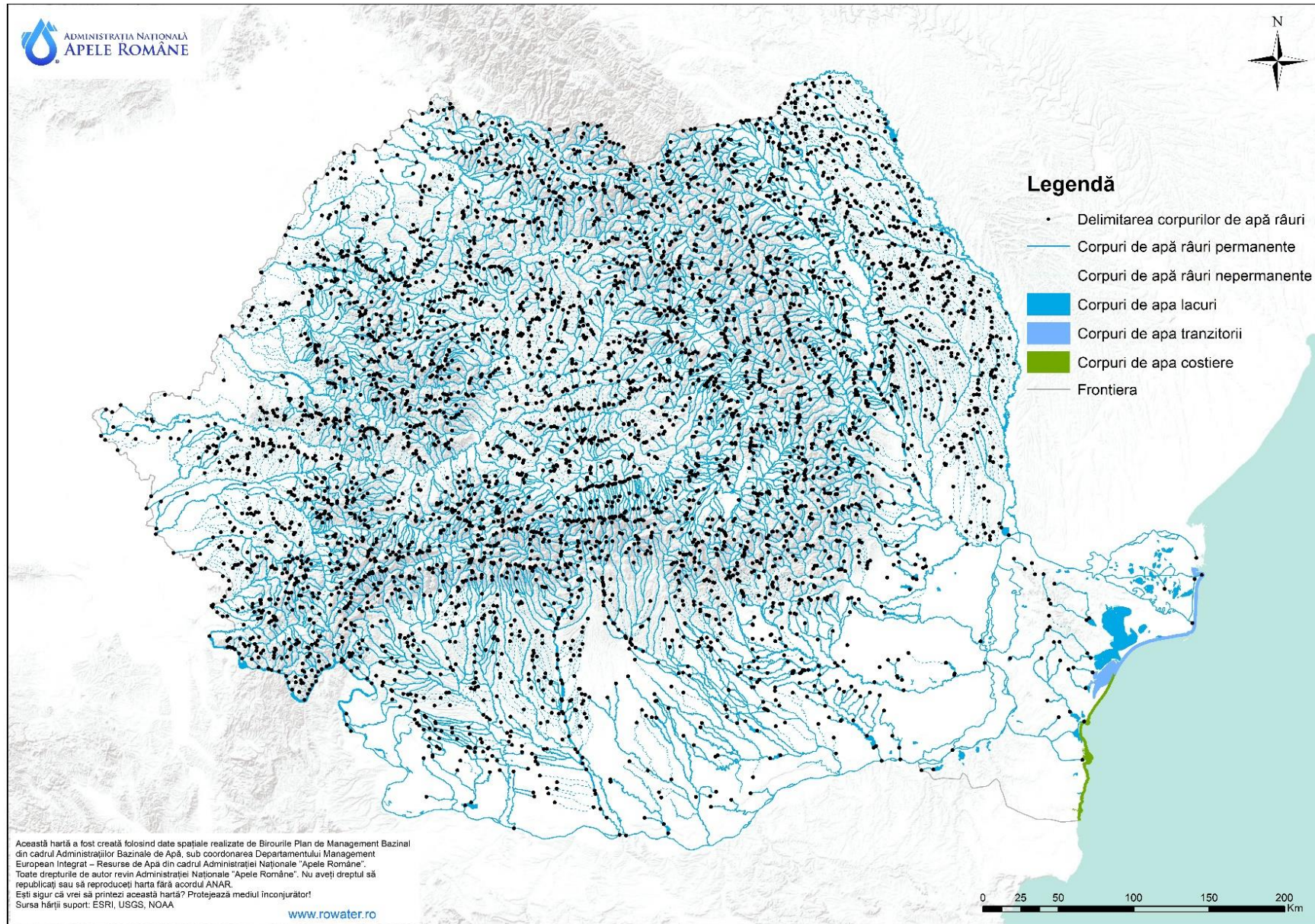
- 2.460 *corpuri de apă naturale*, din care 2.344 corpuri de apă râuri, 112 corpuri de apă lacuri, 2 corpuri de apă tranzitorii și 2 corpuri de apă costiere;
- 496 *corpuri de apă puternic modificate*, din care: 329 corpuri de apă râuri, 154 lacuri de acumulare, 11 corpuri de apă lacuri naturale puternic modificate și 2 corpuri de apă costiere;
- 69 *corpuri de apă artificiale* (68 corpuri de apă de tip râu - canale și derivații și 1 corp de apă de tip lac).

Din cele 3.025 corpuri de apă de suprafață, 969 corpuri de apă (cca 32,04 %) sunt corpuri de apă nepermanente, toate fiind din categoria râuri. În *Figura 3.5* se prezintă corpurile de apă delimitate la nivel național.

Tabel 3.5. Corpurile de apă delimitate la nivel național

Categorii de apă de suprafață	Nr. corpuri de apă delimitate în proiectul Planului Național de Management actualizat 2021
Corpuri de apă naturale, din care:	2.460
Râuri	2.344
Lacuri naturale	112
Tranzitorii	2
Costiere	2
Corpuri de apă puternic modificate, din care:	496
Râuri	329
Lacuri naturale	11
Lacuri de acumulare	154
Costiere	2
Corpuri de apă artificiale	69
Râuri (canale și derivații)	68
Lacuri	1
Număr total corpuri de apă de suprafață la nivel național	3.025

3. Caracterizarea apelor de suprafață

Figura 3.5. Corpurile de apă de suprafață

3.4. Presiunile semnificative

Elemente metodologice pentru evaluarea presiunilor semnificative

În conformitate cu cerințele Directivei Cadru Apă, se consideră presiuni semnificative presiunile care au ca rezultat neatingerea obiectivelor de mediu pentru corpul de apă studiat. După modul în care funcționează sistemul de recepție al corpului de apă se poate cunoaște dacă o presiune poate cauza un impact. Această abordare corelată cu lista tuturor presiunilor și cu caracteristicile particulare ale bazinului de recepție conduce la identificarea presiunilor semnificative.

O alternativă este aceea ca înțelegerea conceptuală să fie sintetizată într-un set simplu de reguli care indică dacă o presiune este potențial semnificativă. O abordare de acest tip este de a compara mărimea presiunii cu un criteriu sau o valoare limită relevantă pentru corpul de apă. În acest sens, Directivele Europene prezintă limitele peste care presiunile pot fi potențial semnificative și substanțele și grupele de substanțe care trebuie luate în considerare.

Având în vedere noile cerințe ale Ghidului de raportare a Planului de management, elaborat în cadrul CIS - DCA, s-a revizuit metodologia privind identificarea presiunilor semnificative și evaluarea impactului asupra corpurilor de apă de suprafață pentru *Planul de Management actualizat al bazinelor/spațiilor hidrografice 2022-2027*. În cadrul acestui proces, s-au utilizat date și informații la nivelul anului 2019, respectiv perioada 2017-2020 (pentru situațiile în care nu au existat suficiente date pentru anul 2019), în vederea corelării cu anul/perioada de referință pentru evaluarea stării corpurilor de apă.

Pentru proiectul *Planului de Management actualizat – 2021* încadrarea presiunilor s-a realizat pe baza tipurilor de presiuni recomandate de Ghidul EU de raportare a *Planului de Management actualizat - 2021*, respectiv: presiuni punctiforme, difuze, alterări hidromorfologice (inclusiv prelevări de apă), presiuni cantitative pentru apele subterane, alte presiuni antropice, presiuni necunoscute etc.

Etapele pentru reevaluarea presiunilor semnificative cuprind:

- **Analiza și evaluarea presiunilor potențial semnificative**

Această analiză a avut ca punct de plecare lista presiunilor identificate la nivelul bazinelor/spațiilor hidrografice.

Astfel, identificarea tuturor tipurilor de presiuni s-a realizat având în vedere integrarea datelor și informațiilor disponibile, și anume:

- informații din procesul de implementare și raportare a cerințelor Directivei Europene;
- date cuprinse în avize și autorizații de gospodărire a apelor;
- rezultatele aplicării instrumentelor de modelare pentru emisiile de nutrienți din sursele punctiforme și difuze;
- date statistice privind utilizarea terenului, aplicarea fertilizanților;
- lucrările hidromorfologice ce formează infrastructura națională de gospodărire a apelor, precum și ale altor utilizatori/folosințe de apă.

Analiza și evaluarea presiunilor potențial semnificative s-a realizat pe baza criteriilor din documentul *Elemente metodologice privind actualizarea identificării presiunilor semnificative și evaluării impactului acestora asupra stării apelor de suprafață – Identificarea corpurilor de apă care prezintă riscul de a nu atinge obiectivele Directivei Cadru Apă*, criteriile care urmează aceeași abordare prevăzută și în cea din Planul Național de Management actualizat - 2015, aprobat prin HG nr.859/2016.

- **Validarea presiunilor potențial semnificative cu atingerea obiectivele de mediu ale corpurilor de apă pentru stabilirea presiunilor semnificative**

“Presiunile semnificative” sunt acele presiuni care fie singure, fie în combinație cu alte presiuni, pot împiedica sau contribui la neatingerea obiectivelor de mediu în conformitate cu Articolul 4(1) al DCA. Obiectivele de mediu sunt reprezentate, în principal, de atingerea stării bune, nedeteriorarea stării, împiedicarea tendinței crescătoare semnificative și durabile a poluării apei subterane și atingerea obiectivelor DCA pentru zonele protejate.

Având în vedere rezultatele evaluării stării apelor din capitolul 6.2, stabilirea presiunilor semnificative s-a realizat astfel: dacă obiectivele de mediu ale corpului de apă au fost atinse, presiunile potențial semnificative identificate nu au fost considerate presiuni semnificative; dacă obiectivele de mediu nu au fost atinse, atunci toate presiunile potențial semnificative au fost considerate presiuni semnificative.

Pe lângă criteriile prevăzute în metodologia privind actualizarea identificării presiunilor semnificative și evaluării impactului acestora asupra stării apelor de suprafață s-a aplicat abordarea la nivel de sub-bazin/bazin hidrografic, astfel încât în procesul de identificare a presiunilor semnificative punctiforme și difuze s-a ținut cont de presiunile din amonte și care pot avea impact în aval, precum și de efectul lor cumulativ.

3.4.1. Surse punctiforme de poluare semnificative

În vederea stabilirii surselor punctiforme de poluare semnificativă s-a aplicat un set de criterii asupra **presiunilor potențial semnificative punctiforme, având în vedere evacuările de ape epurate sau neepurate în resursele de apă de suprafață**, respectiv:

a. **Aglomerările umane** (identificate în conformitate cu cerințele Directivei privind epurarea apelor uzate urbane - Directiva 91/271/EEC), ce au peste 2.000 locuitori echivalenți (l.e.) care au sisteme de colectare a apelor uzate cu sau fără stații de epurare și care evacuează în resursele de apă; de asemenea, aglomerările <2.000 l.e. sunt considerate surse semnificative punctiforme dacă au sistem de canalizare centralizat; de asemenea, sunt considerate surse semnificative de poluare, aglomerările umane cu sistem de canalizare unitar care nu au capacitatea de a colecta și epura amestecul de ape uzate și ape pluviale în perioadele cu ploi intense.

b. Industria:

- i. Instalațiile care intră sub incidența Directivei 2010/75/UE privind emisiile industriale (Directiva IED), transpusă în legislația națională prin Legea nr. 278/2013 cu modificările și completările ulterioare - inclusiv unitățile care sunt inventariate în *Registrul Poluanților Emiși și Transferați* (E-PRTR), care sunt relevante pentru factorul de mediu apă;
- ii. Unitățile care evacuează substanțe prioritare/prioritar periculoase peste limitele legislației în vigoare (în conformitate cu cerințele Directivei 2008/105/CE modificată de Directiva 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin HG 570/2016 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase și alte măsuri pentru principalii poluanți), în mediul acvatic al Comunității;
- iii. Alte unități care evacuează în resursele de apă și care nu se conformează legislației în vigoare privind factorul de mediu apă.

c. Agricultură:

- i. Fermele zootehnice care intră sub incidența Directivei 2010/75/UE privind emisiile industriale (Directiva IED), transpusă în legislația națională prin Legea nr. 278/2013, cu modificările și completările ulterioare - inclusiv unitățile care sunt inventariate în *Registrul Poluanților Emiși și Transferați (E-PRTR)*, ce sunt relevante pentru factorul de mediu apă;
- ii. Fermele care evacuează substanțe prioritare/prioritar periculoase peste limitele legislației în vigoare (în conformitate cu cerințele Directivei 2008/105/CE modificată prin Directiva 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin HG 570/2016, privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase și alte măsuri pentru principalii poluanți) în mediul acvatic al Comunității.
- iii. Alte unități agricole cu evacuare punctiformă și care nu se conformează legislației în vigoare privind factorul de mediu apă.

În urma aplicării procesului de validare a presiunilor potențial semnificative cu obiectivele de mediu (starea/potențialul ecologic și starea chimică a corpurilor de apă) s-au stabilit presiunile semnificative punctiforme.

La nivel național au fost inventariate un număr de **3.997 utilizatori de apă** care folosesc resursele de apă de suprafață ca receptor al apelor evacuate. În urma analizării **surselor punctiforme de poluare potențial semnificative**, ținând seama de criteriile menționate mai sus, au rezultat un număr total de **2.429 surse punctiforme potențial semnificative (1.104 urbane, 827 industriale, 55 agricole, acvacultură 243 și 200 alte presiuni)**.

În continuare este prezentată o caracterizare a principalelor surse de poluare punctiforme:

➤ **Surse de poluare urbane/aglomerări umane**

În general, în conformitate cu cerințele Directivei privind epurarea apelor uzate urbane (Directiva 91/271/CEE) apele uzate urbane ce pot conține ape uzate menajere sau amestecuri de ape uzate menajere, industriale și ape meteorice, sunt colectate de către sistemele de colectare/canalizare, conduse la stația de epurare (unde sunt epurate corespunzător) și apoi evacuate în resursele de apă, având în vedere respectarea concentrațiilor maxime admise de legislația în vigoare.

România a obținut perioada de tranziție pentru implementarea acestei Directive de maximum 12 ani de la aderare (31 decembrie 2018), întrucât au fost aglomerări umane care nu erau conforme cu cerințele, neavând sisteme de colectare și/sau stații de epurare cu dotare și funcționare corespunzătoare (cel puțin cu epurare mecanică și biologică pentru aglomerările cuprinse între 2.000-10.000 I.e. și în plus treapta terțiară – pentru îndepărtarea nutrienților – pentru aglomerările cu peste 10.000 I.e). Apele uzate urbane conțin, în special materii în suspensie, substanțe organice, nutrienți, dar și alți poluanți ca metale grele, detergenți, hidrocarburi petroliere, micropoluanți organici etc. depinzând de tipurile de industrie existente, cât și de nivelul de pre-epurare al apelor industriale colectate.

La nivel național existau în anul 2019 un număr de 1.896 aglomerări umane (>2.000 I.e.), cu o încărcare organică totală de 20.372.553 I.e, considerate presiuni potențial semnificative.

În Tabelul 3.6 se prezintă atât numărul aglomerărilor (mai mari de 2.000 I.e.), cât și situația dotării cu sisteme de colectare și stații de epurare, având în vedere încărcarea organică biodegradabilă, exprimată în locuitori echivalenți, la nivelul sfârșitului anului 2019.

Tabel 3.6. Situația aglomerărilor umane, sistemelor de colectare și stațiilor de epurare, precum și a încărcărilor organice totale, la nivel național

Dimensiune aglomerări umane	Număr de aglomerări umane	Nr. sisteme de colectare	Nr. stații de epurare	Încărcare organică totală (l.e)
> 150.000 l.e.	17	17	20	7.347.510
15.000 – 150.000 l.e.	129	127	129	5.669.624
10.000 – 15.000 l.e.	52	51	43	633.947
2.000 – 10.000 l.e.	1.698	700	566	6.721.472
Total	1.896	895	758	20.372.553

Se menționează că există un număr de 1.130 aglomerări umane (mai mari de 2.000 l.e.) care nu au încă dotare cu stații de epurare și un număr de 1.033 aglomerări umane care nu au dotare cu sisteme de colectare.

În *Figura 3.6* se prezintă aglomerările umane (mai mari de 2.000 l.e.) cu sisteme de colectare, iar în *Figura 3.7* se prezintă aglomerările umane (mai mari de 2.000 l.e.) și tipul de stații de epurare existente.

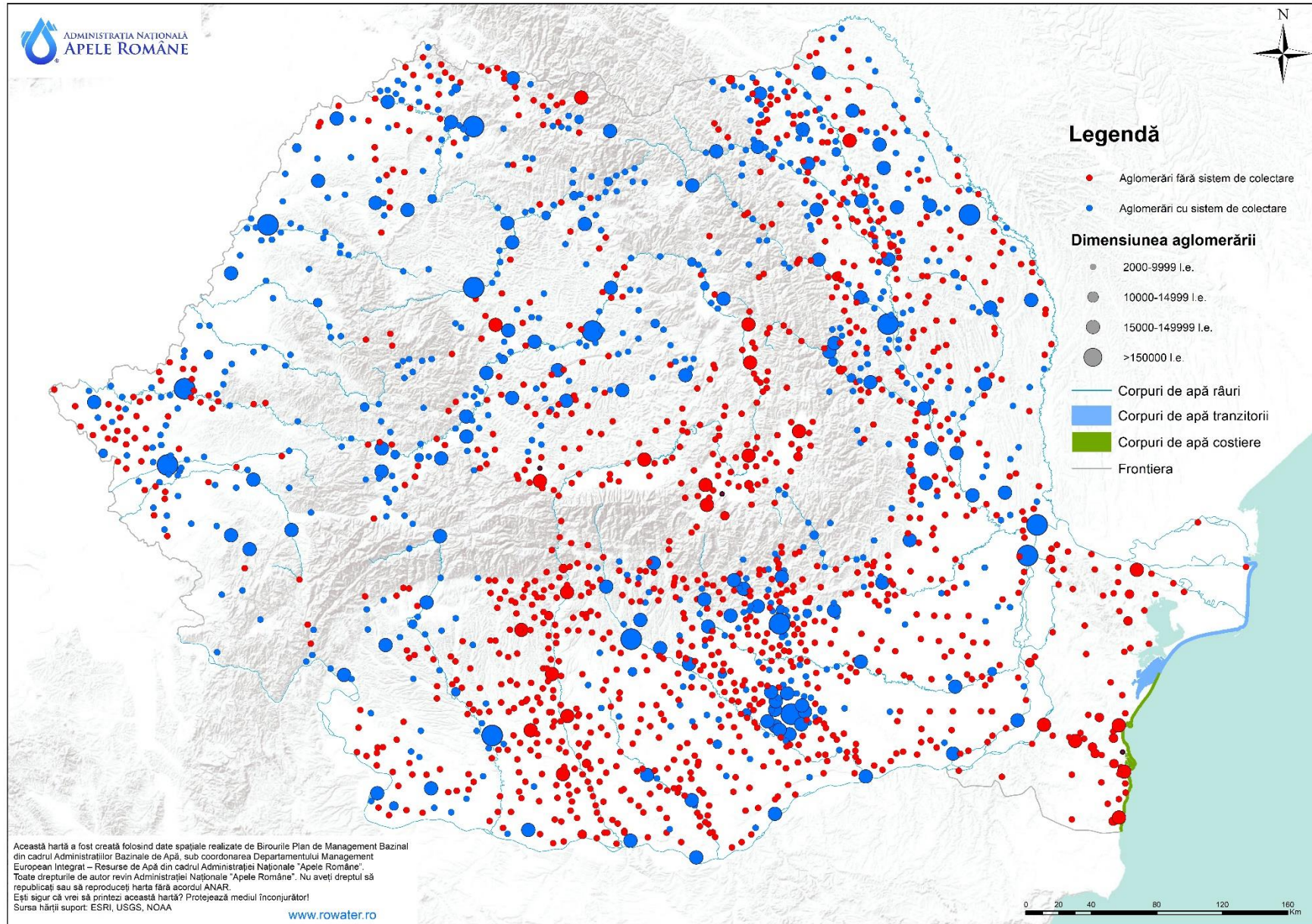
La nivel național există un număr de 362 aglomerări umane (cu mai puțin de 2.000 l.e.), care sunt dotate cu sisteme de colectare în sistem centralizat și un număr de 308 aglomerări umane (cu mai puțin de 2.000 l.e.) cu stații de epurare.

Se precizează că pe parcursul perioadelor cu ploi intense, s-au înregistrat evenimente de depășire a capacității sistemelor de colectare a apelor uzate și pluviale, în cazul a 55 rețele de canalizare.

Numărul și tipul de aglomerări, precum și măsurile privind colectarea și epurarea apelor uzate au fost prevăzute inițial în Anexa 3 a *Planului de Implementare* a Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, situația reflectând starea de fapt din anul 2004. În perioada 2007-2020 această situație a fost reevaluată având în vedere dinamica apariției și desfășurării programelor de investiții pentru măsurile de colectare și epurare.

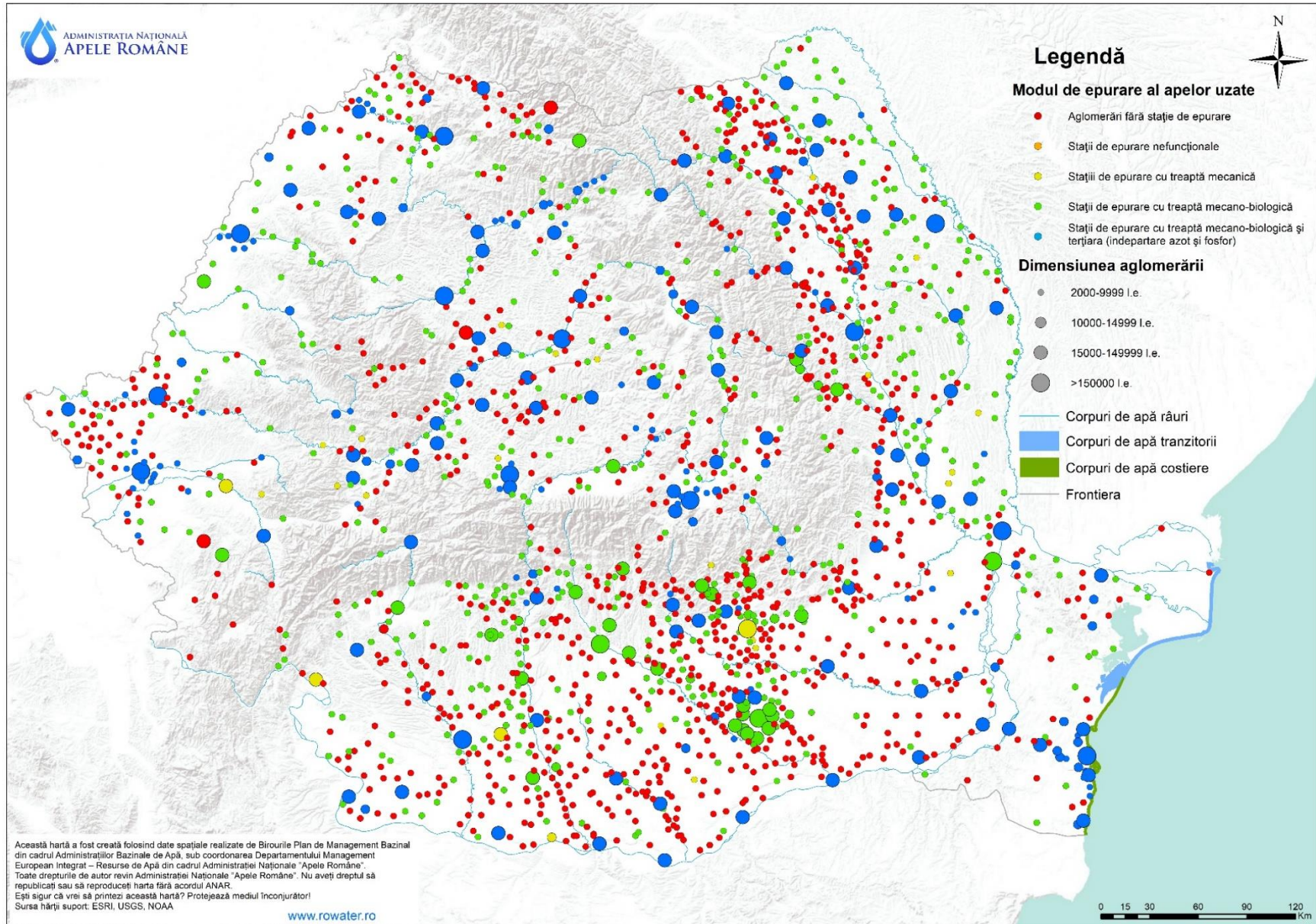
În vederea actualizării Planului de Implementare a Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor împreună cu Administrația Națională „Apele Române” și cu asistența tehnică din partea consultanților Băncii Mondiale, contribuie la implementarea proiectului „Îmbunătățirea capacității autorității publice centrale în domeniul managementului apelor în ceea ce privește planificarea, implementarea și raportarea cerințelor europene din domeniul apelor”, finanțat din fonduri europene prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, în perioada 2019-2022. Activitățile specifice vizează în principal: reactualizarea Planului de Implementare al Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, pe baza unei noi metodologii de delimitare a aglomerărilor umane și de calcul al încărcării, elaborate în acest proiect; elaborarea Strategiei naționale privind alimentarea cu apă, colectarea și epurarea apelor uzate urbane; dezvoltarea și implementarea unui sistemului electronic de colectare, prelucrare și raportare a datelor; elaborarea și promovarea unui proiect de act normative pentru definirea obligațiilor și responsabilitățile legate de colectarea și epurarea apelor uzate urbane. Informații privind derularea activităților de implementare a proiectului pot fi accesate pe website-ul Administrației Naționale „Apele Române”, la adresa: <https://rowater.ro/despre-noi/dezvoltare-si-investitii-achizitii/proiecte-implementate-in-curs-de-implementare/proiecte-in-curs-de-implementare/proiectul-sipoca-588/>. Astfel, ca rezultat la proiectului se vor modifica numărul și dimensiunea aglomerărilor, precum și tipul și costul măsurilor necesare pentru conformarea cu cerințele Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane.

3. Caracterizarea apelor de suprafață

Figura 3.6. Aglomerări umane (>2000 I.e.) cu sisteme de colectare

3. Caracterizarea apelor de suprafață

Figura 3.7. Aglomerări umane (>2000 I.e.) cu stații de epurare

Prin Programul Operațional Infrastructura Mare (POIM) 2014-2020 se continuă implementarea măsurilor prin acțiuni de dezvoltare a sistemelor de colectare și epurarea apelor uzate, în cadrul Axei prioritare 3 “Dezvoltarea infrastructurii de bază în condiții de management eficient al resurselor”, conform prioritizării din Master Planurile Județene, pentru conformarea cu prevederile directivei în ceea ce privește colectarea și epurarea apelor uzate urbane pentru aglomerările cu peste 2.000 l.e. De asemenea, în vederea conformării vor fi continuate acțiunile de dezvoltare a sistemelor de colectare și epurarea apelor uzate prin Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) în perioada 2021-2027 și Planul Național de Redresare și Reziliență în perioada 2021-2026.

În urma aplicării procesului de validare a presiunilor potențial semnificative punctiforme – aglomerări umane cu atingerea obiectivelor de mediu (starea/potențialul ecologic și starea chimică a corpurilor de apă), la nivel național s-a identificat un număr de **390 presiuni semnificative punctiforme urbane, din care 388 rețele de canalizare și stații de epurare a apelor uzate urbane** (presiune semnificativă de tip 1.1_Punctiform – Ape uzate urbane) și 2 rețele de canalizare cu fenomene cu ploi intense (presiune semnificativă de tip 1.2 Punctiform – Revărsări pe timp ploios).

Astfel numărul corpurilor de apă pentru care au fost identificate presiuni semnificative punctiforme de la aglomerări umane este de 322 (298 corpuri apă râuri, 19 corpuri de apă lacuri, 4 corpuri de apă costiere și 1 corpuri de apă tranzitoriu).

➤ Surse de poluare industriale și agricole

Sursele de poluare industriale și agricole contribuie la poluarea resurselor de apă, prin evacuarea de poluanți specifici tipului de activitate desfășurată. Astfel, se pot evacua: substanțe organice, nutrienți (industria alimentară, industria chimică, industria fertilizanților, celuloză și hârtie, fermele zootehnice etc.), metale grele (industria extractivă și prelucrătoare, industria chimică etc.), precum și micropoluanți organici periculoși (industria chimică organică, industria petrolieră etc.).

Sursele punctiforme de poluare industriale și agricole trebuie să respecte cerințele Directivei 2010/75/UE privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării), denumită generic Directiva IED, transpusă în legislația națională prin Legea nr. 278/2013 privind emisiile industriale, cu modificările și completările ulterioare, ale Directivei 2008/105/CE, modificată prin Directiva 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin HG 570/2016 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase și alte măsuri pentru principalii poluanți), în mediul acvatic al Comunității, Directivei privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole - 91/676/CEE, Directivei 2012/18/CE privind accidentele majore (Directiva SEVESO III), precum și cerințele legislației naționale (HG nr. 352/2005 privind modificarea și completarea HG nr. 188/2002 privind aprobarea unor norme privind condițiile de descărcare, cu modificările și completările ulterioare.

La nivel național, în anul 2019, din cele **882 surse punctiforme industriale și agricole potențial semnificative identificate**, 161 au instalații care intră sub incidența Directivei IED. De asemenea, există 721 unități industriale și agricole, altele decât unitățile care intră sub incidența Directivei IED. În *Figura 3.8.* se prezintă sursele punctiforme potențial semnificative de poluare, industriale și agricole.

În urmă aplicării procesului de validare a presiunilor potențial semnificative punctiforme – surse de poluare industriale și agricole cu atingerea obiectivelor de mediu (starea/potențialul ecologic și starea chimică a corpurilor de apă), la nivel național s-a identificat un număr de **57 presiuni semnificative punctiforme (57 industriale și 0 agricole)**, diferențiate astfel:

- 22 unități care intră sub incidența Directivei IED (tip de presiune semnificativă 1.3 Punctiform – Stații de epurare IED);

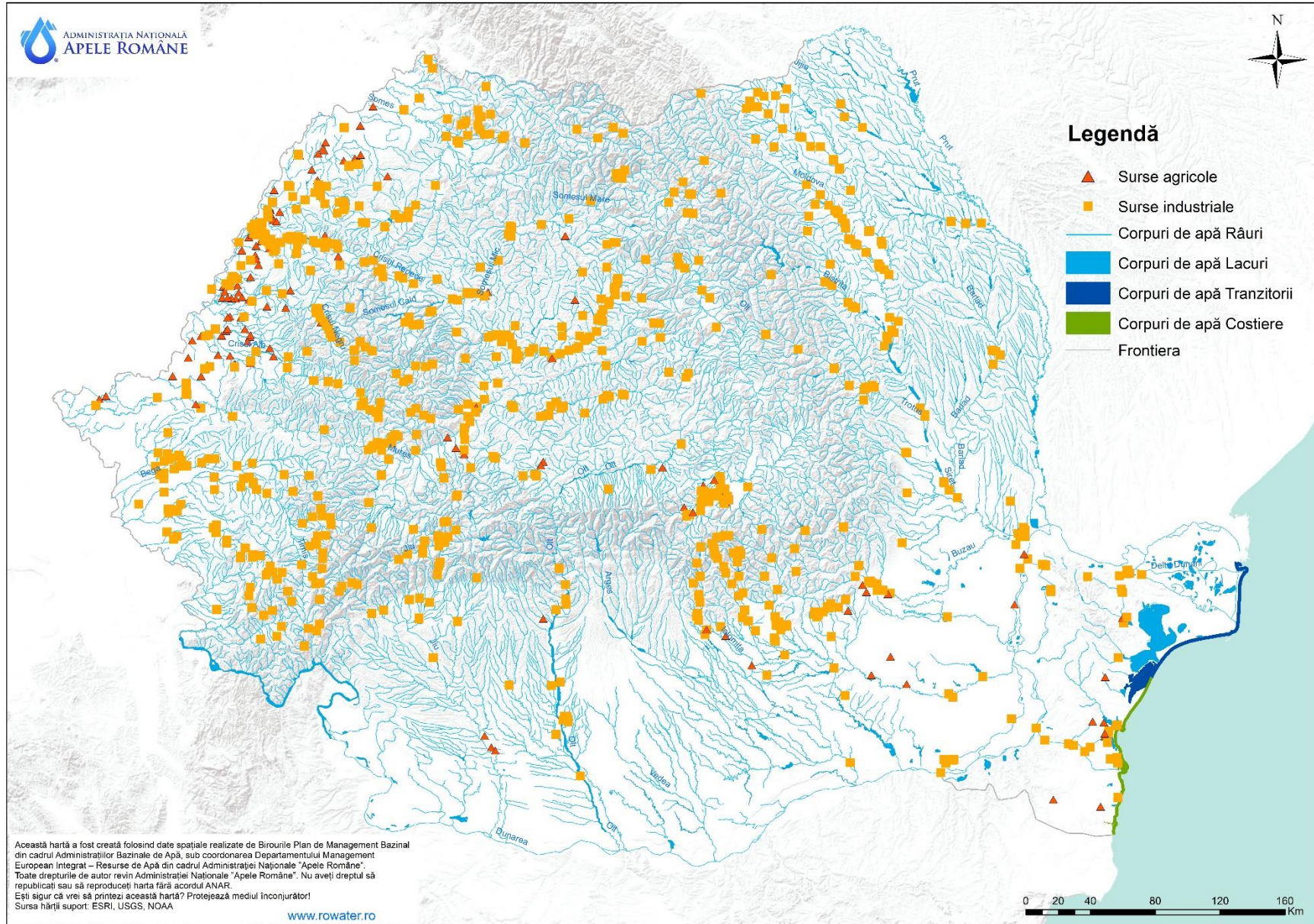
- 19 unități care nu intră sub incidența Directivei IED (tip de presiune semnificativă 1.4 *Punctiform – Stații de epurare no-IED*);
- 2 unități situate în zone contaminate sau în zone industriale abandonate (tip de presiune semnificativă 1.5 *Punctiform - Zone contaminate sau zone industriale abandonate*);
- 14 unități miniere (tip de presiune semnificativă 1.7 *Punctiform - Ape de mină*).

Astfel numărul corpurilor de apă pentru care au fost identificate presiuni semnificative punctiforme de la activitățile industriale și agricole este de 26 (25 corpuri apă râuri și 1 corpuri de apă lacuri).

Din punct de vedere al evacuărilor de substanțe poluante în resursele de apă de suprafață, în *Tabelul 3.7* se prezintă cantitățile monitorizate de substanțe organice (exprimate ca CCO – Cr și CBO₅), nutrienți (azot total și fosfor total) și poluanți specifici, pe categorii de surse de poluare. Datele reprezintă inventarul național cu valori medii anuale ale emisiilor în anul 2020.

Comparativ cu situația din perioada 2013-2014 care a fost perioada utilizată pentru evaluarea aceluiași emisii în *Planul Național de Management actualizat, aprobat prin HG nr. 859/2016*, se înregistrează o **scădere importantă a cantităților de substanțe organice (28,5 % CCO-Cr și 17,2 % CBO₅), nutrienți (22,3 % azot total și 35,8 % fosfor total) și poluanți specifici (10,8 % Zn și 71,7% cianuri)**. Aceste diminuări ale emisiilor se datorează în principal implementării în perioada 2016-2020 a măsurilor de bază și suplimentare pentru aglomerările umane, activitățile industriale și alte activități (inclusiv activități agricole), dar și reducerii, închiderii sau conservării activităților unor unități economice.

3. Caracterizarea apelor de suprafață

Figura 3.8. Surse punctiforme potențial semnificative de poluare - industriale și agricole

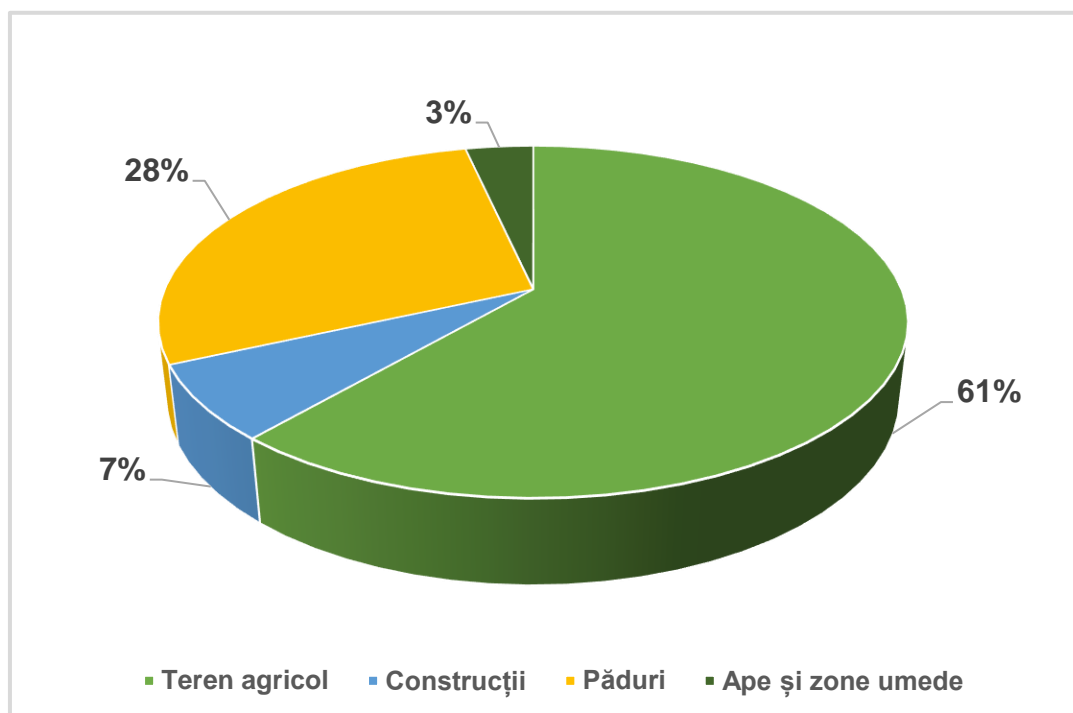
Tabel 3.7. Evacuări de substanțe organice, nutrienți și poluanți specifici în resursele de apă din surse punctiforme (anul 2020)

Categoriile surse de poluare / poluanți evacuați	Substanțe organice (CCO-Cr)	Substanțe organice (CBO5)	Azot total (Nt)	Fosfor total (Pt)	Cupru și compuși (Cu)	Zinc și compuși (Zn)	Cianuri
	t/an	t/an	t/an	t/an	kg/an	kg/an	kg/an
AGLOMERĂRI UMANE	69.203,593	25.180,09	11.955,479	1.212,71	6.017,503	46.155,649	384,372
ACTIVITĂȚI INDUSTRIALE	27.730,131	12.894,683	690,823	49,059	561,152	13.377,811	1.130,449
ALTE SURSE PUNCTIFORME (inclusiv activități agricole non- IED/IED)	6.027,785	3.107,091	610,712	75,489	35.095,069	50.334,362	4,81
Total	102.961,507	41.181,766	13.257,017	1.337,257	41.838,803	109.867,822	1.519,631

3.4.2. Surse difuze de poluare semnificative, inclusiv modul de utilizare a terenului

3.4.2.1. Modul de utilizare a terenului

Potrivit datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, la nivel național se observă o diferențiere netă a utilizării terenurilor, în concordanță cu relieful. Astfel, în anul 2019, suprafața agricolă ocupa cca. **61,37 %** din suprafața totală a României, urmată de suprafața acoperită de păduri cca. **28,25 %** (inclusiv alte terenuri cu vegetație forestieră), suprafața ocupată de construcții (inclusiv căi de comunicații și căi ferate, alte terenuri) cca. **6,89 %** și suprafața ocupată de ape și zone umede cca. **3,49 %** (Figura 3.9).

Figura 3.9. Utilizarea terenului

3.4.2.2. Surse difuze de poluare

La stabilirea presiunilor potențial semnificative difuze se au în vedere următoarele categorii principale de surse de poluare difuze:

- aglomerările umane/localitățile care nu au sisteme de colectare a apelor uzate sau sisteme corespunzătoare de colectare și eliminare a nămolului din stațiile de epurare, precum și localitățile care au depozite de deșeuri menajere neconforme;
- agricultura: ferme agro-zootehnice care nu au sisteme corespunzătoare de stocare/utilizare a dejecțiilor, localitățile care nu au sisteme de colectare centralizate/platforme individuale a gunoiului de grajd, unități care utilizează pesticide și nu se conformează legislației în vigoare, alte unități/activități agricole care pot conduce la emisii difuze semnificative;
- industria: depozite de materii prime, produse finite, produse auxiliare, stocare de deșeuri neconforme, unități ce produc poluări accidentale difuze, situri industriale abandonate.

În continuare, este prezentată o caracterizare a principalelor categorii de surse de poluare difuze:

➤ **Surse de poluare urbane/aglomerări umane**

La nivel național, fenomenul de poluare difuză este accentuat datorită faptului că la sfârșitul anului 2019, numai un procent de 63,05 % din populația echivalentă (a aglomerărilor mai mari de 2.000 I.e.) era racordată la sistemele centralizate de canalizare.

Din cele 1.896 aglomerări (>2.000 I.e.) identificate în anul 2019, un număr de 860 aglomerări erau dotate cu sisteme de canalizare. La poluarea difuză contribuie un număr de 962 aglomerări mai mari de 2.000 I.e. care nu beneficiază de sisteme de colectare a apelor uzate, precum și un număr de 5.065 aglomerări mai mici de 2.000 I.e. fără sisteme de colectare, considerate presiuni potențial semnificative pentru corpurile de apă care nu ating obiectivele de mediu.

În perioada 2016-2019 s-a constatat îmbunătățirea situației privind dotarea cu sisteme de canalizare și stații de epurare a apelor uzate a aglomerărilor urbane, fapt care a condus la reducerea efectelor poluării difuze de la sursele de poluare urbane/aglomerări umane. Detalii privind măsurile care au condus la această îmbunătățire se regăsesc la *Capitolul 9 - Programe de măsuri - subcapitolul 9.1*, cu referire la măsurile pentru implementarea prevederilor Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane.

Managementul necorespunzător al deșeurilor menajere la nivelul localităților constituie o sursă de poluare difuză locală. De asemenea, modul de colectare/eliminare a nămolului provenit de la stațiile de epurare poate conduce la poluarea resurselor de apă. Dezvoltarea zonelor urbane necesită o mai mare atenție din punct de vedere al colectării deșeurilor menajere prin construirea unor depozite de gunoi ecologice și eliminarea depozitării necontrolate a deșeurilor, întâlnită deseori pe malurile râurilor și ale lacurilor.

În urma analizei tuturor presiunilor generate de aglomerările umane fără sisteme de colectare și epurare, a fost stabilit un număr de **6.027 presiuni potențial semnificative de tip 2.6. Difuz – Evacuări neconectate la rețele de canalizare.**

În urma aplicării procesului de validare a presiunilor potențial semnificative difuze – aglomerări umane cu obiectivele de mediu (starea/potențialul ecologic și starea chimică a corpurilor de apă), la nivel național s-a identificat un număr de **2.630 presiuni semnificative difuze urbane aferente categoriei de presiuni 2.6 Difuz – Evacuări neconectate la rețele de canalizare.**

Astfel numărul corpurilor de apă pentru care au fost identificate presiuni semnificative difuze de la aglomerările umane este de 743 (690 corpuri apă râuri, 47 corpuri de apă lacuri, 4 corpuri de apă costieră și 2 corpuri de apă tranzitorii).

➤ **Agricultura**

Pe lângă presiunile punctiforme exercitate, activitățile agricole pot conduce la poluarea difuză a resurselor de apă. Căile prin care poluanții (în special, nutrienții și pesticidele, dar și alți poluanți) ajung în corpurile de apă sunt diverse (scurgere la suprafață, percolare etc).

Sursele de poluare difuză sunt reprezentate în special de:

- stocarea și utilizarea îngrășămintelor organice și chimice;
- creșterea animalelor domestice;
- utilizarea pesticidelor pentru combaterea dăunătorilor.

Datele cu privire la cantitățile de îngrășămintă și numărul de animale domestice la nivel național sau județean au fost preluate din *Anuarul Statistic al României 2020* (cu date la nivelul anului 2019).

La nivel național s-au utilizat în anul 2019 cantități medii specifice de îngrășămintă chimice (exprimate în substanță activă) de cca. 31,17 kg N/ha teren agricol/an, respectiv 13,76 kg P/ha teren agricol/an; comparativ cu anul 2015, cantitățile de îngrășămintă naturale utilizate au rămas relativ constante (creștere foarte mică de cca. 0.8 %). Comparând cantitățile specifice de îngrășămintă utilizate în România cu cantitățile utilizate

În Statele Membre ale UE, se observă că România încă se situează cu mult sub media europeană.

De asemenea, numărul **de animale echivalente** (unitate vită mare) a fost estimat în anul 2019 la cca. 9,764 milioane capete (reprezentând o densitate medie specifică de animale echivalente de 0,68/ha suprafață agricolă/an).

De asemenea, cantitatea totală de pesticide (insecticide, fungicide, erbicide, alte produse de protecția plantelor) utilizată în România în perioada 2015-2019 a fost relativ constantă, cu valori medii care se situează între 0,36 – 0,45 kg substanță activă/ha/an. Se observă faptul că în comparație cu perioada 2000-2014, cantitatea totală de pesticide utilizată a scăzut semnificativ, cu circa 40 % - 50 %.

Emisiile de nutrienți din surse difuze

Presiunile difuze datorate activităților agricole sunt greu de cuantificat. Presiunile agricole difuze afectează atât calitatea apelor de suprafață, cât mai ales calitatea apelor subterane. Prin aplicarea modelelor matematice se pot estima cantitățile de poluanți emise de sursele difuze de poluare.

Modelul MONERIS (**MO**delling **N**utrient **E**missions in **R**iver **S**ystems) este folosit pentru estimarea emisiilor provenind de la sursele de poluare punctiforme și difuze. Rezultatele aplicării modelului au fost integrate în *Planul Național de Management (HG nr. 80/2011)* și în actualizarea sa (HG nr. 859/2016) pentru evaluarea emisiilor de nutrienți (azot și fosfor) în mai multe bazine/districte hidrografice din Europa, printre care și bazinul/districtul Dunării. În ultimul timp, modelul MONERIS a fost dezvoltat pentru a fi aplicat atât la nivel național (al statelor din Districtul internațional al Dunării), cât și la nivel de sub-bazine internaționale (Tisa).

În perioada ulterioară elaborării *Planul Național de Management aprobat prin HG 80/2011* au fost realizate îmbunătățiri și actualizări ale modelului MONERIS. Pentru estimarea modurilor (căilor) de producere a poluării difuze cu nutrienți și a emisiilor de nutrienți de la surse, precum și aportul acestora la emisiile totale, modelul MONERIS (Venohr et al., 2011) a fost aplicat la nivelul întregului district internațional al Dunării și a avut în vedere condițiile hidrologice din perioada 2009 – 2012. MONERIS este utilizat la calcularea emisiilor de azot și fosfor în apele de suprafață, retenția nutrienților în râuri și încărcările rezultate, la nivel de district internațional al Dunării, național și local. De asemenea, modelul este pretabil pentru câțiva parametri cheie de management, la elaborarea scenariilor de management viitoare cu relevanță la nivel de bazine și evaluarea impactului acestora asupra calității apelor.

În cazul surselor de poluare difuze, estimarea încărcărilor cu poluanți a apelor este mai dificilă decât în cazul surselor punctiforme având în vedere modul diferit de producere a poluării. Pe lângă emisiile punctiforme, modelul MONERIS ia în considerare următoarele moduri (căi) de producere a poluării difuze:

- depuneri din atmosferă;
- scurgerea de suprafață;
- scurgerea din rețelele de drenaje;
- eroziunea solului;
- scurgerea subterană;
- scurgerea din zone impermeabile orășenești.

Rezultatele aplicării modelului îmbunătățit la nivelul districtului internațional al Dunării, utilizând date actualizate pentru perioada 2015 - 2018, vor fi incluse în *Planul de Management al Districtului Hidrografic Internațional al Fluviului Dunărea (2021)*. Rezultatele vor fi disponibile în toamna anului 2021 și vor fi incluse în *Planul Național de Management actualizat 2022-2027*.

Emisiile de substanțe periculoase

Potrivit Ghidului CIS nr. 28¹⁶ este necesar să se realizeze o analiză mai detaliată axată pe screening-ul substanțelor prioritare/prioritare periculoase relevante. Scopul este dezvoltarea unui inventar detaliat pentru sursele de poluare, în special pentru cele difuze. În acest sens, la nivelul districtului internațional al Dunării se desfășoară proiectul „**Lupta împotriva poluării cu substanțe periculoase în bazinul Dunării, prin măsurarea, gestionarea bazată pe modelare și consolidarea capacității**” (Danube Hazard m3c), care va realiza o modelare a emisiilor și transportului de substanțe periculoase și care va ajuta la o mai bună înțelegere a legăturilor dintre sursele de poluare și impactul poluării cu substanțe periculoase.

Rezultatele proiectului au în vedere: îmbunătățirea cunoștințelor și a înțelegerii comune a poluării corpurilor de apă cu substanțe periculoase din bazinul Dunării și prioritizarea coordonată a măsurilor de reducere/eliminare a emisiilor de substanțe periculoase. La sfârșitul proiectului (decembrie 2022), în bazinul Dunării va fi disponibilă o bază de date armonizată privind poluarea și emisiile de substanțe periculoase, precum și un concept de măsurare/monitorizarea acestor substanțe, instrumente de modelare adaptate și validate pentru nevoile bazinului Dunării, concept aplicabil la diferite scări, respectiv evaluarea scenariilor, prioritizarea coordonată a măsurilor și elaborarea recomandărilor pentru Planul de Management actualizat al Dunării. La toate aceste rezultate se adaugă și activitățile de instruire și întărire a capacității pentru managementul substanțelor periculoase.

Rezultatele proiectului vor îmbunătăți modul în care este abordată poluarea cu substanțe periculoase atât în Planul de management a districtului hidrografic al Dunării, cât și în cadrul Planurilor de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice și vor consolida implementarea strategiilor planificate.

În urma analizei tuturor presiunilor generate de activitățile agricole difuze, a fost stabilit un număr de **6.175 presiuni potențial semnificative de tip 2.2. Difuz – Agricultură**.

În urmă aplicării procesului de validare a presiunilor potențial semnificative difuze – activități agricole cu atingerea obiectivelor de mediu (starea/potențialul ecologic și starea chimică a corpurilor de apă), s-a identificat un număr de **640 presiuni semnificative difuze agricole, aferente tipului de presiune semnificativă 2.2. Difuz - Agricultură**.

Astfel numărul corpurilor de apă pentru care au fost identificate presiuni semnificative difuze de la activitățile agricole este de 460 (410 corpuri apă râuri și 48 corpuri de apă lacuri, 1 corp de apă costier și 1 corp de apă tranzitoriu).

➤ Industrie

Principale presiuni potențial semnificative - surse de poluare difuze activități industriale sunt reprezentate de amplasamente și depozite industriale: depozite de materii prime, produse finite, produse auxiliare, stocare de deșeuri neconforme, unități ce produc poluări accidentale difuze, situri industriale abandonate, etc.

În anul 2019, la nivel național au fost identificate **411 unități industriale ca presiuni potențial semnificative difuze** aparținând următoarelor sectoare de activitate: industrie chimică, industrie petrolieră, sector energetic non-hidro și depuneri de deșeuri menajere, etc.

În urma aplicării procesului de validare a presiunilor potențial semnificative difuze – activități industriale cu atingerea obiectivelor de mediu (starea/potențialul ecologic și starea chimică a corpurilor de apă), s-a identificat un număr de **39 presiuni semnificative difuze**, din care:

¹⁶ *Strategia Comună de Implementare a Directivei Cadru Apă, Ghid nr. 28 privind pregătirea unui inventar al emisiilor, descărcărilor și pierderile de substanțe prioritare și prioritare*

- 5 presiuni de tip 2.5 Difuz – zone contaminate sau zone industriale abandonate;
- 1 presiune de tip 2.7 Difuz - Depuneri atmosferice;
- 17 presiuni de tip 2.8 Difuz – Activități miniere;
- 2 presiuni de tip 2.10 – Difuz – Altele (depozite de deșeuri menajere, etc.);
- 1 presiune de tip 7- Presiuni antropice – altele;
- 13 presiuni de tip 9- Presiuni antropice – Poluare istorică.

Astfel numărul corpurilor de apă pentru care au fost identificate presiuni semnificative difuze de la activitățile industriale este de 31 (30 corpuri apă râuri și 1 corpuri de apă lacuri).

3.4.2.3. Surse de poluare cu nutrienți și scenarii pentru reducerea acestora

Poluarea cu nutrienți este cauzată de emisii punctiforme și difuze de azot și fosfor în mediul acvatic. Dintre sursele punctiforme luate în considerare în modelul MONERIS se menționează stațiile de epurare urbane, evacuările de ape uzate neepurate sau epurate de la sistemele de colectare din aglomerările urbane și de la unitățile industriale și fermele zootehnice care sunt înregistrate în E-PRTR. În ceea ce privește sursele de emisii difuze, așezările umane, activitățile agricole, fondul natural și alte surse au fost considerate ca fiind importante în producerea poluării cu nutrienți.

Modelul MONERIS a fost utilizat pentru aplicarea scenariilor de bază pentru reducerea emisiilor de nutrienți din surse punctiforme și difuze pentru orizontul de timp 2027. Scenariul utilizat are la bază condițiile hidrologice din perioada 2015-2018, iar datele utilizate privind încărcările au ca an de referință anul 2018. La evaluarea situației de referință și pentru simularea scenariilor se utilizează o variantă a modelului MONERIS care, comparativ cu a doua evaluare cu date din anul 2012, a fost îmbunătățită tehnic în vederea creșterii sensibilității și aplicabilității, respectiv modelul a fost calibrat prin folosirea unor date statistice, date hidrologice și date de monitorizare a calității apelor complete pentru o perioadă mai mare timp.

În prezent, prin aplicarea modelului Moneris la nivelul Districtului Hidrografic Internațional al Fluviului Dunărea se află în curs de evaluare scenariile pentru reducerea emisiilor de nutrienți în perioada 2022-2027. Rezultatele obținute vor evidenția evoluția emisiilor punctiforme și difuze de nutrienți comparativ cu emisiile totale (difuze și punctiforme) estimate în *Planul Național de Management aprobat prin HG nr. 859/2016*, datorate în principal implementării măsurilor de îmbunătățire a nivelurilor de colectare și epurare a apelor uzate urbane și reducerii surplusului de azot din activitățile agricole.

3.4.2.4. Surse de poluare cu substanțe periculoase

Substanțele periculoase reprezentate de substanțele prioritare prevăzute de Directiva 2008/105/CE privind standardele de calitate pentru mediu cu modificările ulterioare (Directiva 39/2013/UE), dar și de alți poluanți specifici identificați la nivel de bazin hidrografic sau la nivel național pot fi emise atât din surse punctiforme cât și difuze de poluare. Unitățile/instalațiile industriale care procesează, utilizează, produc sau depozitează substanțe periculoase le pot emite odată cu apele uzate evacuate, dar și prin alte căi. Gospodăriile și clădirile publice conectate la sistemele de canalizare pot contribui, de asemenea, la poluarea apei prin evacuare de substanțe chimice utilizate în activitatea zilnică (de exemplu, produse de îngrijire personală, produse chimice de uz casnic, produse farmaceutice). Dintre sursele de poluare difuză care pot conduce la poluarea apelor cu substanțe periculoase, cele mai frecvente pot fi depunerile atmosferice, siturile contaminate (industriale, depozite de deșeuri, zone abandonate), situri miniere, activitățile agricole, fondul natural geochimic etc. În scopul identificării acestor surse de poluare, se elaborează Inventarul emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare, în

conformitate cu prevederile art. 5 al Directivei 2008/105/CE și ale Ghidului CIS nr. 28¹⁷. Primele rezultate ale inventarelor au fost incluse în Planul Național de Management actualizat 2016, aprobat prin HG 859/2016, iar inventarul actualizat la nivelul perioadei 2017-2019 este inclus în proiectul Planului Național de Management actualizat – 2021. În cadrul acestui inventar sunt identificate într-o primă etapă substanțele relevante la nivel de sub-bazin hidrografic urmată de etapa de identificare a surselor de poluare punctiforme și difuze. Lipsa unor modele care să permită o aproximare mai corectă și reală a valorii concentrației poluanților proveniți din surse difuze ținând cont de căile de acces și de sursele de proveniență ale acestora a făcut ca această contribuție din surse difuze să fie estimată din calcul.

În prezent, Administrația Națională "Apele Române" este partener în cadrul unui proiect finanțat din Programul Transnațional al Dunării (DTP) "Danube Hazard m3c – Luptând împotriva poluării cu substanțe periculoase în bazinul Dunării prin măsurare, gestionare bazată pe modelare și consolidarea capacității" alături de alți 10 parteneri din bazinul internațional al Dunării. În cadrul acestui proiect se urmărește îmbunătățirea considerabilă a cunoștințelor de bază și a înțelegerii poluării și emisiilor de substanțe periculoase în apă, prin îmbunătățirea capacității de monitorizare, modelare și gestionare a acestora, furnizând totodată recomandări pentru un management transfrontalier al substanțelor periculoase care să țină seama de nevoile naționale specifice. Rezultate obținute în cadrul proiectului vor fi utile în dezvoltarea următoarelor inventare, prin abordarea modelărilor ce se vor dezvolta la nivel de zone pilot și la nivelul întregului bazin al Dunării și care vor putea fi aplicate ulterior la nivel național.

3.4.3. Presiuni hidromorfologice semnificative

Informațiile despre tipurile și intensitatea presiunilor hidromorfologice la care sunt supuse corpurile de apă de suprafață sunt necesare a fi cunoscute și monitorizate în scopul identificării și desemnării corpurilor de apă puternic modificate și artificiale, precum și pentru identificarea și implementarea măsurilor de renaturare și/sau atenuare a alterărilor hidromorfologice pentru atingerea obiectivelor de mediu.

Pentru analiza presiunilor și a impactului acestora asupra corpurilor de apă, s-a avut în vedere aplicarea instrucțiunilor metodologice din "*Elemente metodologice privind actualizarea identificării presiunilor semnificative și evaluării impactului acestora asupra stării apelor de suprafață – Identificarea corpurilor de apă care prezintă riscul de a nu atinge obiectivele Directivei Cadru Apă*", metodologie actualizată în anul 2013 și revizuită în 2020, bazată pe conceptul DPSIR (Driver-Pressure-State-Impact-Response = Activitate antropică-Presiune-Stare-Impact-Răspuns). Au fost identificate presiunile potențial semnificative și posibilele schimbări la nivelul stării corpului de apă, cât și răspunsul în relație cu fiecare tip de alterare hidromorfologică (măsurile luate pentru a îmbunătăți starea corpului de apă). Evaluarea impactului s-a realizat prin evaluarea stării corpurilor de apă, pentru care s-au utilizat, în principal, datele de monitoring din anul 2019. În acest fel, s-au validat presiunile semnificative având în vedere atingerea sau neatingerea obiectivelor de mediu pentru corpurile de apă.

Lucrările hidrotehnice (care constituie presiuni hidromorfologice), executate pe corpurile de apă pentru diverse scopuri (cum ar fi: reducerea riscului la inundații, producerea de energie prin hidrocentrale, asigurarea cerinței de apă pentru populație și industrie, regularizarea debitelor naturale, etc), pot avea efecte funcționale asupra comunităților umane.

Categoriile de presiuni hidromorfologice, aferente lucrărilor hidrotehnice sunt executate pe corpurile de apă în diverse scopuri: protejarea populației împotriva

¹⁷ Ghidul nr. 28 „Ghid Tehnic pentru pregătirea inventarului emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare și a celor prioritare periculoase” (<https://circabc.europa.eu/sd/a/6a3fb5a0-4dec-4fde-a69d-5ac93dfbbadd/Guidance%20document%20n28.pdf>).

3. Caracterizarea apelor de suprafață

inundațiilor, asigurarea cerinței de apă, regularizarea debitelor naturale, producerea de energie prin hidrocentrale, etc), cu efecte funcționale pentru comunitățile umane.

Criteriile pentru identificarea presiunilor hidromorfologice utilizate în cadrul Planului de management actualizat (definite în cadrul Proiectului Regional UNDP-GEF al Dunării), au fost utilizate și în proiectul Planului de management actualizat 2021, ținând cont de tipul de presiune, intensitatea presiunii, stabilită pe baza unor parametri abiotici, precum și efectul acestora asupra biotei.

Criteriile abiotice pentru definirea presiunilor hidromorfologice potențial semnificative sunt prezentate în *Tabelul 3.8*, structurate având în vedere și recomandările **Ghidului de raportare a DCA 2022** pentru proiectul Planului de Management actualizat 2021-2027.

Tabel 3.8. Criterii abiotice pentru definirea presiunilor hidromorfologice

Nr.crt	Construcții hidrotehnice(alterări hidromorfologice)	Efecte	Parametrii ce reflectă presiunea	Pragul
1.	Lucrări de barare a) transversale – baraje, praguri de fund	Asupra regimului hidrologic, transportului sedimentelor și migrării biotei ¹⁾	Densitatea pragurilor (nr/km)	> 1
			Înălțimea obstacolului (cm)	≥20
	b) lacuri de acumulare - evacuare unde pulsatorii	Asupra curgerii minime și biotei Asupra regimului hidrologic, stabilității albiei și florei	Debitul ecologic* (Qec)	
			Gradientul (des)creșterii nivelului apei (cm)/oră	≥50
2.	Lucrări în lungul râului a) Diguri, amenajări agricole, piscicole, etc	Asupra conectivității laterale, vegetației din lunca inundabilă și zonelor de reproducere	Lungime diguri/Dublu Lungime corp de apă (%)	≥30
			Suprafata afectata/suprafata luncii inundabile (%)	≥30
	b) Lucrări de regularizare și consolidare maluri, tăieri de meandre	Asupra profilului longitudinal al râului, structurii substratului și biotei	Lungime lucrare de regularizare/Dublu Lungime corp de apă (%)	≥30
3.	Șenale navigabile	Asupra stabilității albiei și biotei	Lățimea șenalului (dragat)/Lățimea albiei (%)	≥30
4.	Prize de apă, restituții folosințe (evacuări), derivații	Asupra curgerii minime, stabilității albiei și biotei	Debitul prelevat sau restituit/Debitul mediu multiannual (%)	≥10
			Debitul ecologic* (Qec)	

*) Qec calculat în baza HG 148/2020 privind modul de determinare a debitului ecologic Având în vedere ca determinarea valorilor aferente debitelor ecologice este în desfășurare au fost considerate următoarele situații:

1. Qec calculat conform HG 148/2020;
2. Aval de lucrarea de barare (baraj/captare) nu este prevăzut Qsal în autorizație de g.a;
3. Q evacuat aval de lucrarea de barare (baraj/captare) este <Qsal prevăzut în autorizația de g.a (în cazul în care se dispune de date din SH).

Precizăm că Debitul Ecologic, în conformitate cu Legea Apelor 107/1996 actualizată este definit ca fiind: *debitul necesar protecției ecosistemelor acvatice atât din*

punct de vedere cantitativ, cât și al dinamicii acestuia pentru atingerea obiectivelor de mediu pentru corpurile de apă de suprafață prevăzute la art. 2¹. O sinteză a modului de determinare a debitului ecologic se regăsește în *Cap.9 Măsuri necesare pentru reducerea efectului presiunilor hidromorfologice*.

Având în vedere rezultatele Proiectului Danube Sediment¹⁸ (*Managementul sedimentelor din bazinul Dunării - Restaurarea balanței sedimentelor pe Dunăre; cofinanțat din fondurile FEDER și IPA ale Uniunii Europene în cadrul Programului transnațional pentru Dunăre 2017*) în cadrul actualizării 2021 a Planului de Management al Districtului Hidrografic Internațional al Dunării, alterarea balanței sedimentelor a fost identificată ca fiind o componentă importantă a alterărilor hidromorfologice considerate ca fiind problemă semnificativă de gospodărire a apelor. Urmând conceptul DPSIR, au fost astfel identificați factorii cauzatori ai presiunilor aferente alterării regimului sedimentelor, având în vedere atât cantitatea, dar și dinamica acestora. De asemenea, au fost elaborate recomandări pentru realizarea unui management durabil al sedimentelor la nivelul Fluviului Dunărea și a principalilor săi tributari.

Referitor la întreruperea conectivității laterale, proiectul Danube Floodplain (*Reducerea riscului la inundații prin restaurarea zonelor inundabile de-a lungul Dunării și afluenților, finanțat prin Programul transnațional pentru Dunăre 2017*)¹⁹ are ca obiectiv îmbunătățirea managementului transfrontalier al resurselor de apă și reducerea riscului la inundații. Astfel soluțiile de restaurare și conservare a zonelor inundabile, evaluarea zonelor active inundabile dar și a celor potențiale fac subiectul analizelor din cadrul proiectului având în vedere presiunile existente ce conduc la întreruperea conectivității laterale.

Tipurile de presiuni hidromorfologice potențial semnificative identificate la nivel național sunt datorate următoarelor categorii:

- **Lucrări de barare transversală situate pe corpul de apă** - de tip baraje, praguri de priză de alimentare cu apă, irigații, praguri de cădere sau rupere de pantă, praguri pentru corecție sau stabilizare talveg, praguri de fund, cu efecte asupra regimului hidrologic, a stabilității albiei, transportului sedimentelor și a migrării biotei și care întrerup conectivitatea longitudinală a corpului de apă;
- **Lucrări în lungul râului** - de tip diguri, amenajări agricole și piscicole, lucrări de regularizare și consolidare maluri, tăieri de meandre - cu efecte asupra morfologiei albiei și a zonei ripariene, a luncii inundabile, a vegetației din lunca inundabilă și a zonelor de reproducere și asupra profilului longitudinal al râului, structurii substratului și biotei, care conduc la pierderea conectivității laterale; luncile inundabile, în starea lor naturală, reprezintă o componentă ecologică importantă a ecosistemului: filtrează și stochează apă, funcționează ca protecție împotriva inundațiilor, asigură o bună funcționare a râurilor și ajută la conservarea biodiversității;
- **Prelevări și restituții/derivații** - prize de apă, restituții folosințe (evacuări), derivații cu efecte asupra curgerii minime, stabilității albiei și biotei;
- **Șenale navigabile** - cu efecte asupra stabilității albiei și biotei.

Astfel, au fost identificate următoarele presiuni hidromorfologice potențial semnificative:

- **Lacuri de acumulare**

Au fost identificate **230 lacuri de acumulare** a căror suprafață este mai mare de 0,5 km². Acumulările au fost construite cu scopuri multiple: apărare împotriva inundațiilor, alimentare cu apă potabilă și industrială, energetic, irigații, piscicultură. Cele mai importante acumulări la nivel național sunt reprezentate de: Murani, Surduc, Poiana

¹⁸ <http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/danubesediment>

¹⁹ <http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/danube-floodplain>

Mărului, Ișalnița, Fântânele, Caraula, Olt, Lotru, Cibin, Vidraru, Pecineagu, Văcărești, Bolboci, Măneciu, Paltinu, Siriu, PF1, PFII, Horia, Gura Apelor, Oașa, Tău, Lugașu, Tileag, Drăgan, Iad, Colibi, Someșul Cald, Gilău, Izvorul Muntelui, Bucecea, Rogojești, Stânca Costești, Solești, Râpa Albastră, Pușcași, etc.

Au fost identificate un număr de 2.570 presiuni potențial semnificative de tipul baraje, praguri pentru următoarele folosințe: producere de energie electrică, apărare împotriva inundațiilor, apă potabilă, irigații, recreere, industrie, navigație, etc

- **Regularizări și îndiguiri**

La nivel național, regularizările au o lungime totală de **5.168,56 km**, iar îndiguirile au o lungime totală de **8470,465 km**. Cele mai importante lucrări de regularizare și îndiguiri sunt localizate pe râurile Aranca, Bega, BegaVeche, Timiș, Jiu, Baboia, Jieț, Hușnița, Olt, Râul Negru, Hârțibaciu, Dâmbovița, Vedea, Călmățui, fluviul Dunărea (sectoarele Chiciu - Isaccea, Isaccea - Sulina), Prahova, Ialomița, Buzău, Crișul Alb, Crișul Negru, Teuz, Barcău, Mureș, Târnava, Orăștie, Cerna, Someș, Crasna, Tur, Siret, Bistrița, Prut, Bârlad, Jijia etc.

La nivel național au fost identificate un număr de **1824 de presiuni potențial semnificative de tipul alterări ale albiei, zonei ripariene** pentru următoarele folosințe, apărare împotriva inundațiilor, agricultură, navigație, precum și de tipul pierderi fizice ale unei părți din corpul de apă.

- **Derivații și canale**

La nivel național, **numărul de derivații și canale este de 133**, acestea având o lungime totală de 1162,62 km, scopul lor fiind suplimentarea debitului afluent pentru anumite acumulări, precum și asigurarea cerinței de apă pentru localitățile aferente, producând modificări semnificative ale debitelor cursurilor de apă pe care funcționează. Derivațiile cele mai importante sunt: Cerna-Motru, Canalul de alimentare Timiș-Bega, Nera, Motru/Tismana, Jieț/Lotru, Buta/Acumulare Valea de Pești, Ialomița-Mostiștea-Dridu-Hagiești, Crișul Repede, Tileagd-Săcădat, Canalul Matca, Cătămărești, Pușcași și Râpa Albastră, Râșor-Odovașnița - Cârlete, Vulcănița, Canalul Timiș și Lueta, Argeș/Dâmbovița, Ilfov/Dâmbovița, Iara (Lindru, Calu)-Dumitreasa, Pârâul Negru (Negruța) -Dumitreasa, Dumitreasa-Someșul Rece.

- **Prelevări de apă**

Prin aplicarea criteriilor din *Tabelul 3.10*, numărul **prelevărilor de apă potențial semnificative, la nivel național este de 1.250** pentru următoarele folosințe: agricultură, alimentare cu apă pentru populație, apă de răcire, producere de energie electrică, ferme piscicole, altele.

- **Canale navigabile**

Fluviul Dunărea este principala rută navigabilă din România. Pe teritoriul românesc, calea navigabilă se împarte în Dunărea fluvială, de la intrarea în țară până la Tulcea, și Dunărea maritimă, de la Tulcea până la vărsarea în Marea Neagră. De asemenea, canalul Dunăre – Marea Neagră (CDMN) și canalul Poarta Albă – Midia – Năvodari (CPAMN) asigură conexiunea cu Marea Neagră.

Singura rută navigabilă pe râurile interioare este canalul Bega. Navigația pe canalul Bega nu se mai desfășoară din anul 1967. În prezent, pe canalul Bega se desfășoară doar navigație de agrement, foarte redusă și doar pe tronsonul Timișoara – Sânmihaiul Român, datorită nefuncționării ecluzei de la Sânmihaiul Român.

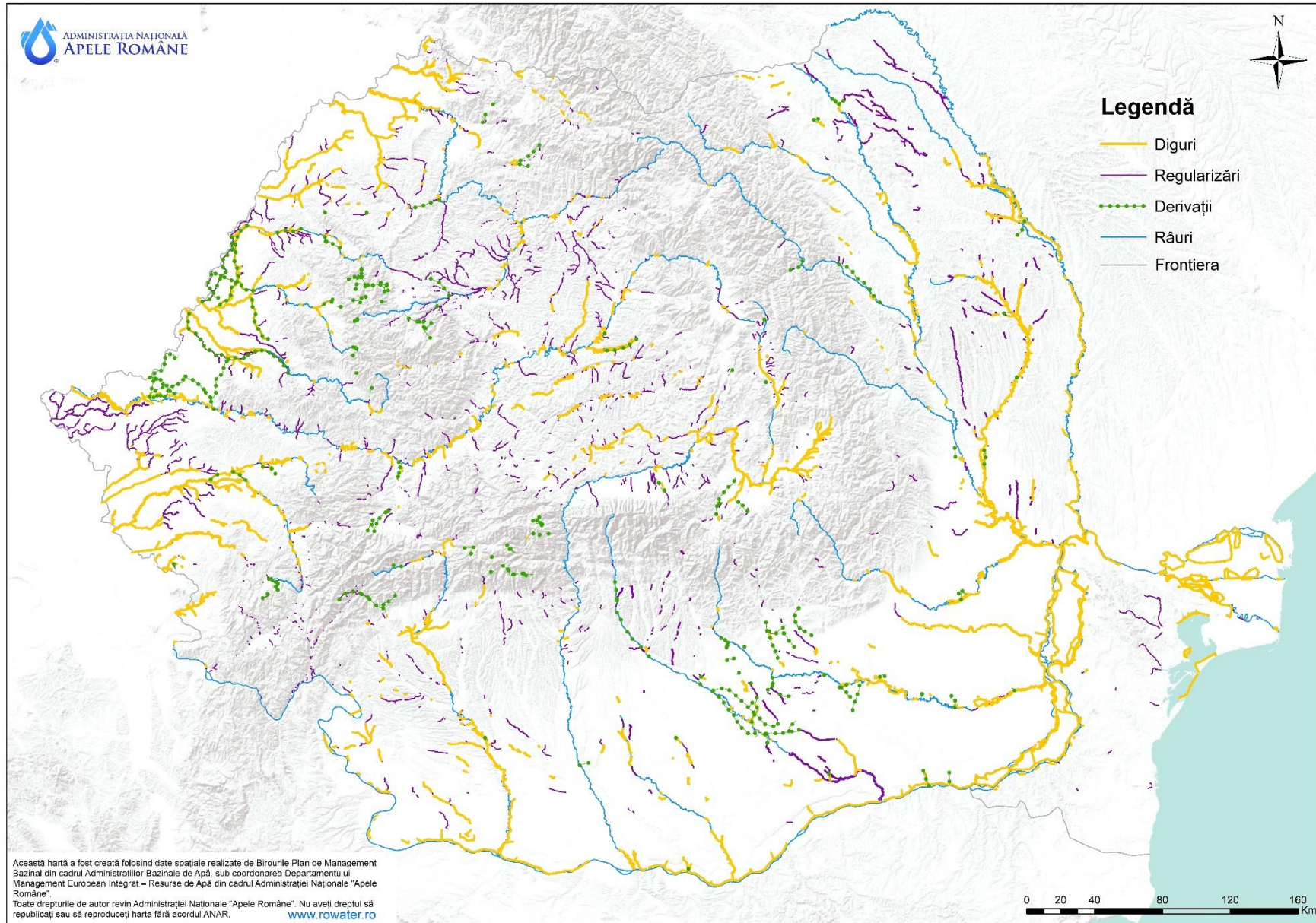
*

* *

La nivel național, prin aplicarea criteriilor din *Tabelul 3.8* s-au identificat **5.314 presiuni hidromorfologice potențial semnificative**. Se precizează că toate aceste presiuni reprezintă presiuni punctuale de natură hidromorfologică, situate pe corpurile de apă, aproape în totalitatea lor caracterul potențial semnificativ fiind dat de cumulul aceluși tip de presiune la nivelul corpului de apă. În *Figura 3.10* se prezintă la nivel național, presiunile hidromorfologice potențial semnificative (lucrări existente - diguri, regularizări și derivații). În *Figura 3.11*, se prezintă situația la nivel național a prelevărilor de apă de suprafață potențial semnificative.

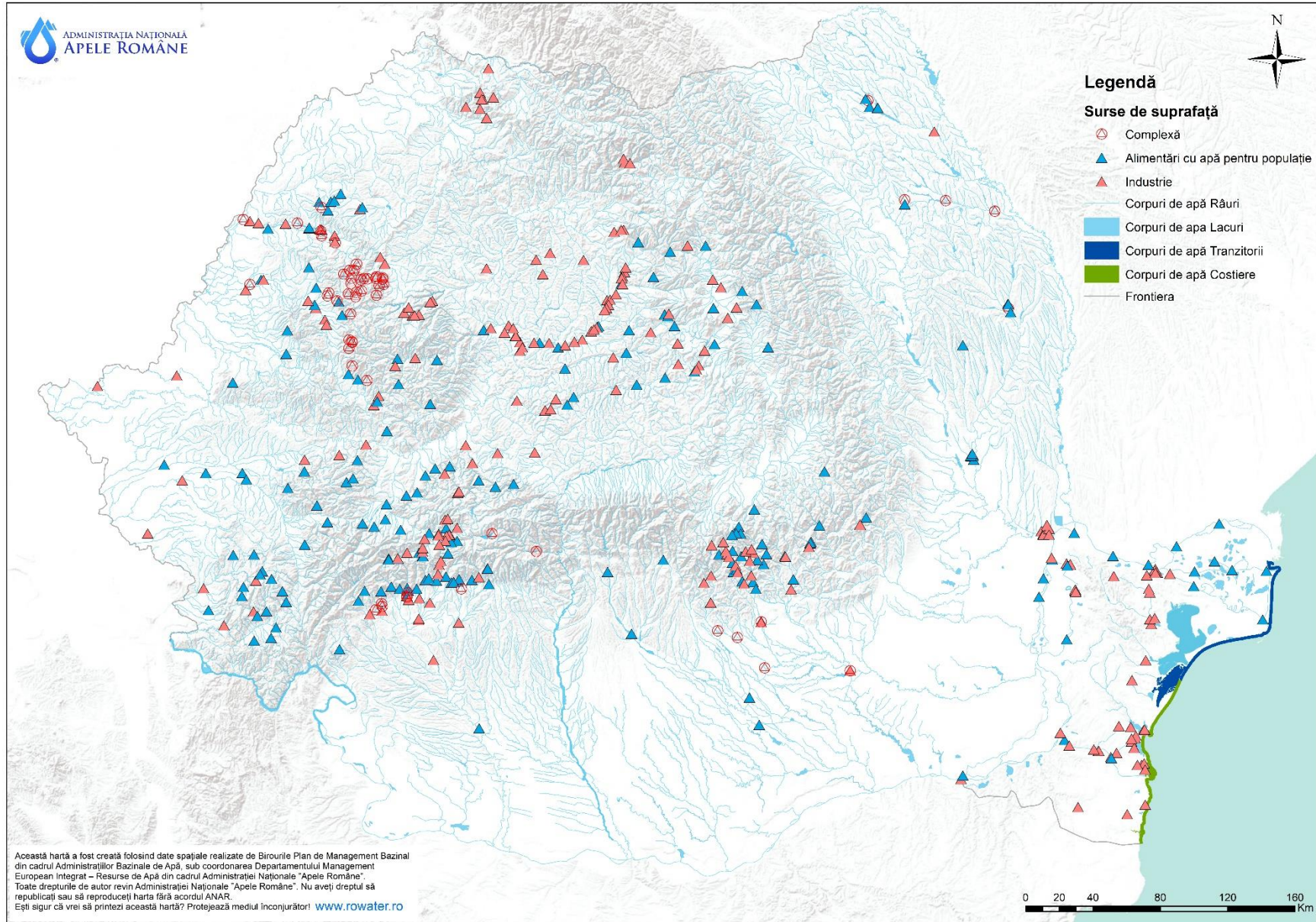
În urma aplicării procesului de validare a presiunilor potențial semnificative – alterări hidromorfologice cu atingerea obiectivelor de mediu de către corpurile de apă de suprafață, s-a identificat un număr de **407 presiuni hidromorfologice semnificative**. Astfel numărul corpurilor de apă pentru care au fost identificate presiuni hidromorfologice semnificative este de 163 (138 corpuri apă râuri, 21 corpuri de apă lacuri, 3 corpuri de apă costiere și un corp de apă tranzitoriu).

3. Caracterizarea apelor de suprafață

Figura 3.10. Lucrări hidrotehnice potențial semnificative (lucrări existente - diguri, regularizări și derivații) la nivel național

3. Caracterizarea apelor de suprafață

Figura 3.11. Prelevările de apă de suprafață potențial semnificative la nivel național

3.4.4. Viitoare proiecte potențiale de infrastructură

Proiectele viitoare de infrastructură fac subiectul, în principal a următoarelor tipuri de activități:

- A. Managementul riscului la inundații
- B. Producerea de energie prin centrale hidroelectrice
- C. Asigurarea apei pentru irigații
- D. Asigurarea condițiilor de transport rutier, feroviar și navigație.
- E. Reducerea eroziune costiere.
- F. Infrastructura pentru alimentare cu apă și canalizare – epurare

Prevederi legislative relevante

Lucrările care se construiesc pe ape sau au legătură cu apele fac subiectul prevederilor legislative, atât din punct de vedere al tipurilor de lucrări, dar și al reglementării acestora, astfel:

- Articolul 48 și 54 din Legea Apelor 107/1996 cu modificările și completările ulterioare definesc lucrările care se construiesc pe ape sau care au legătură cu apele. *Promovarea și execuția* acestor lucrări se realizează pe baza avizului de gospodărire a apelor emis de Administrația Națională «Apele Române» și unitățile aflate în subordine. *Punerea în funcțiune sau exploatarea* acestor lucrări se face numai în baza *autorizației de gospodărire* a apelor emise de Administrația Națională «Apele Române» și unitățile aflate în subordine (Art. 50 Legea Apelor);
- În conformitate cu prevederile Art. 52, Legea Apelor “*procedura de emitere a avizului de gospodărire a apelor include evaluarea impactului lucrărilor asupra corpurilor de apă, pe baza studiului de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, după caz*”;
- Legea 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului;
- *Ordinul ministrului apelor și pădurilor nr. 828/2019* privind aprobarea Procedurii și competențelor de emitere, modificare, retragere a avizului de gospodărire a apelor, inclusiv procedura de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, aprobarea Normativului de conținut al documentației tehnice supuse avizării, precum și a Conținutului - cadru al Studiului de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă.

A. Managementul riscului la inundații

▪ Strategia Națională de Management al Riscului la Inundații (SNMRI) pe termen mediu și lung

Strategia Națională de Management al Riscului la Inundații pe termen mediu și lung a fost aprobată prin HG nr. 846/2010, parcurgând procedura SEA, și are ca obiectiv principal prevenirea și reducerea consecințelor inundațiilor asupra vieții și sănătății oamenilor, activităților socio-economice și a mediului. Strategia vizează o gestionare integrată a apei și a resurselor adiacente: amenajarea teritoriului și dezvoltarea urbană, protecția naturii, dezvoltarea agricolă și silvică, protecția infrastructurii de transport, a construcțiilor și a zonelor turistice, protecția individuală etc.

Obiectivele Strategiei Naționale de Management al Riscului la Inundații sunt:

- obiective sociale – cuprind prevenirea și minimizarea riscului la inundații a populației și a comunităților umane, prevenirea și minimizarea riscului la inundații al bunurilor publice/comunitare (spitale, policlinici, școli etc.) și a zonelor recreative, minimizarea deteriorării stării de sănătate a populației ca urmare a impactului fenomenului de inundații și a poluării asociate acestuia;
- obiective economice - cuprind prevenirea și minimizarea pierderilor economice prin reducerea riscului la inundații pentru zonele populate, obiectivele economice și bunuri prin

asigurarea protecției localităților pentru viituri cu probabilități de depășire de 1 % pentru zona urbană și 10 %, pentru zonele agricole, diferențiate pe diverse scenarii de timp;

- obiective de mediu ale strategiei: satisfacerea cerințelor Directivei Cadru Apă, evitarea alterării și a influenței antropice în geomorfologia bazinelor hidrografice, prevenirea poluării cursurilor de apă și a apelor subterane ca urmare a inundațiilor și a efectelor asociate lor asupra calității ecologice a cursurilor de apă; protecția și îmbunătățirea calității terenurilor, iar acolo unde este posibil încurajarea schimbărilor în practica agricolă pentru a preveni sau minimiza scurgerea și inundațiile asociate ei ca urmare a unor lucrări agricole intensive; protecția și conservarea bunurilor istorice, a monumentelor, a ariilor protejate și a ecosistemelor; protecția și îmbunătățirea specificului mediului înconjurător și a aspectului său estetic; minimizarea sau prevenirea impactului schimbărilor climatice asupra producerii fenomenului de inundații.

Având în vedere implementarea SNMRI, menționăm că se află în derulare proiectul *Întărirea capacității autorității publice centrale în domeniul managementului apelor în scopul implementării Strategiei Naționale de Management al Riscului la Inundații (SNMRI) pe termen mediu și lung*. Obiectivul general al proiectului îl constituie fundamentarea și sprijinirea măsurilor de implementare ce vizează adaptarea structurilor, optimizarea proceselor și pregătirea resurselor umane necesare îndeplinirii obligațiilor asumate prin Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, a HG 846/2010 privind aprobarea Strategiei Naționale de Management al Riscului la Inundații pe termen mediu și lung, a HG 972/2016 privind aprobarea Planurilor de Management al Riscului la Inundații, precum și a cerințelor Directivei 2007/60/EC privind evaluarea și gestionarea riscului la inundații în scopul consolidării capacității autorităților și instituțiilor publice din domeniul gospodăririi apelor și al managementului riscului la inundații

Rezultatele proiectului constituie fundamentul deciziilor strategice ce vizează reducerea riscurilor de dezastre și, implicit, creșterea siguranței cetățeanului și a mediului de afaceri. Totodată se urmărește optimizarea cadrului legal și instituțional, identificarea suprapunerilor legislative dar și a lipsurilor legislației din domeniul managementului riscurilor, stabilirea rolurilor și competențelor autorităților publice centrale și locale. Termenul de finalizare al proiectului este Februarie 2022.

▪ **Proiect RO-FLOODS**

Având în vedere obligațiile României ca stat membru de a implementa cerințele Directivei privind Managementul Riscului la Inundații 2007/60/EC măsurile de protejare a populației împotriva inundațiilor reprezintă o prioritate. În contextul implementării prevederilor DCA lucrările aferente acestor tipuri de măsuri pot constitui obiectivele viitoarelor proiecte potențiale de infrastructură, în acest sens fiind necesară o abordare coordonată a implementării celor două directive din perspectiva problemelor integratoare.

Începând cu anul 2019, la nivelul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor în calitate de lider de proiect, și Administrației Naționale „Apele Române”, în calitate de partener, se derulează, proiectul *„Întărirea capacității autorității publice centrale în domeniul apelor în scopul implementării etapelor a 2-a și a 3-a ale Ciclului II al Directivei Inundații - RO-FLOODS ” cod SIPOCA 734 / cod MySMIS 130033*. Proiectul este cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, având o perioadă de implementare de 36 de luni.

Obiectivul general al proiectului îl reprezintă fundamentarea și sprijinirea măsurilor de implementare ce vizează adaptarea structurilor, optimizarea proceselor și pregătirea resurselor umane necesare îndeplinirii obligațiilor asumate prin Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, a HG 846/2010 privind aprobarea Strategiei Naționale de Management al Riscului la Inundații pe termen mediu și lung, precum și

conformarea cu cerințele Directivei 2007/60/EC privind evaluarea și gestionarea riscului la inundații în scopul consolidării capacității autorităților și instituțiilor publice din domeniul gospodăririi apelor și al managementului riscului la inundații.

În cadrul obiectivelor specifice, menționăm:

- elaborarea/revizuirea hărților de hazard și hărți de risc la inundații în vederea pregătirii de către autoritățile responsabile a raportării acestora către C.E, etapa a 2 a pentru ciclul II de implementare a Directivei Inundații;
- elaborarea versiunii preliminare a Planurilor de Management al Riscului la Inundații la nivelul bazinelor hidrografice (11 PMRI și Planul de Management al Riscului la Inundații al fluviului Dunărea actualizate, în vederea pregătirii de către autoritățile responsabile a raportării acestora către C.E, etapa a 3- a pentru ciclul II de implementare al Directivei Inundații, care să includă combinații de măsuri structurale/nestructurale, măsuri verzi și de punere în siguranță a infrastructurii bazate pe analize cost-beneficiu și prioritizate conform metodologiilor realizate în cadrul proiectului; identificarea activităților viitoare pentru ciclul III de implementare al Directivei Inundații și dezvoltarea de idei de proiecte/versiuni preliminare de fișe de proiect..

Referitor la rezultatele proiectului menționăm:

- evaluarea ex ante a impactului, având în vedere rezultatele proiectului, respectiv: Rezultat 1- *hărți de hazard și hărți de risc la inundații*, Rezultat 2 - *Versiune preliminară a Planurilor de Management al Riscului la Inundații la nivelul bazinelor hidrografice și Fluviul Dunărea*, actualizate, elaborate în vederea pregătirii de către autoritățile responsabile a raportării acestora către C.E, etapa a 2-a, respectiv a 3-a pentru ciclul II de implementare a Directivei Inundații. Se menționează că vor fi avute în vedere combinații de măsuri structurale/nestructurale, măsuri verzi și de punere în siguranță a infrastructurii bazate pe analize cost beneficiu și prioritizate conform metodologiilor realizate în cadrul proiectului.

Având în vedere primul ciclu de planificare al Directivei Inundații au fost identificate la nivel național un număr de 47 Proiecte integrate majore, a căror listă se regăsește în cadrul Planurilor de Management ale Riscului la inundații pentru fiecare Administrație Bazinală - 2016. Un număr de 13 proiecte dintre acestea se află în promovare spre finanțare POIM Axa prioritară 5: *Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor*, OS 5.1 *Reducerea efectelor și a pagubelor asupra populației cauzate de fenomenele naturale asociate principalelor riscuri accentuate de schimbările climatice, în principal de inundații și eroziune costieră*. Pentru proiectul *Apărare împotriva inundațiilor a localității Babadag* s-a obținut finanțarea.

Lista proiectelor integrate majore aflate în promovare spre finanțare POIM Axa prioritară 5, se regăsește în proiectul Planurilor de Management ale bazinelor/spațiilor hidrografice (la nivelul fiecărei Administrații Bazinale de Apă), în cadrul capitolului 3.4.4. Viitoare proiecte potențiale de infrastructură.

În conformitate cu prevederile legislative specificate, proiectele de investiții au urmat procedura de avizare din domeniul gospodăririi apelor inclusiv realizarea Studiului de Impact asupra Corpurilor de Apă, pentru situațiile în care autoritatea de gospodărire competentă a decis că lucrările propuse pot conduce la un potențial impact asupra corpurilor de apă.

Situația realizării studiilor de impact asupra corpurilor de apă pentru proiectele integrate majore se regăsește la nivelul fiecărei ABA.

Mentionăm totodată ca la nivel național sunt avute în vedere un număr de 172 obiective de investiții pe anul 2021 cu finanțare integrală sau parțială de la bugetul de stat repartizate ANAR. Tipurile de lucrări avute în vedere în cadrul obiectivelor de investiții sunt:

punere în siguranță acumulări, acumulări nepermanente, consolidare fazeze, îndiguiuri, supraînălțări diguri, consolidări diguri, regularizări.

Menționăm că în conformitate cu *Calendarul și programul de lucru privind activitățile de participare a publicului în scopul realizării celui de-al 3-lea plan de management al bazinului/spațiului hidrografic și celui de-al 2-lea plan de management al riscului la inundații* (<https://rowater.ro/consultarea-publicului/directiva-cadru-apa/materiale-utile/>), Planul de management al Riscului la Inundatii va fi finalizat în Septembrie 2022.

B. Producerea de energie prin centrale hidroelectrice

Strategia Energetică a României

Strategia Energetică a României 2020 - 2030, cu perspectiva anului 2050 (SER) este un document programatic care definește viziunea și stabilește obiectivele fundamentale ale procesului de dezvoltare a sectorului energetic în viitorii zece ani, făcând totodată proiecții până în 2050. Hidroenergia constituie principala sursă de energie curată, care împreună cu sursele regenerabile de energie (SRE), acoperă cca. 45 % din consumul final de energie electrică al României.

Specificăm că în noiembrie 2020 Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor a emis Avizul de Mediu²⁰ pentru Strategia Energetică. Menționăm că în prezent SER se află în avizare interministerială.

Se menționează că potențialul tehnic amenajabil al bazinelor hidrografice este diminuat la nivelul anului 2018 față de anul 1990 de la 40,5 TWh/an energie la 27,10 TWh, ca rezultat al aplicării reglementărilor pentru protecția mediului. În ceea ce privește sectorul hidroenergetic, pentru perioada 2021-2030 este previzionat a avea aceeași amprentă a armonizării cu reglementările și politicile europene privind protecția mediului.

Strategia Energetică prezintă o evaluare a potențialului hidroenergetic teoretic și amenajabil specificând că restul de potențial hidroenergetic tehnic care ar mai putea fi amenajat în România este apreciat ca fiind de cca. 10,30 TWh/an.

Strategia Energetică menționează opt obiective strategice exprimate concret printr-un set de obiective operaționale (OP). Obiectivul operațional 1 (OP1) referitor la Mix energetic diversificat și echilibrat menționează dezvoltarea de capacități de producție a energiei electrice cu emisii reduse de GES – nuclear, SRE, hidroenergie.

Menționăm că în cadrul SER se menționează că *realizarea de noi proiecte de tip microhidrocentrale, cu centrale pe derivație, nu beneficiază de susținerea Guvernului/ Ministerul Energiei, Economiei și Mediului de Afaceri până în anul 2030*.

O situație a proiectelor de amenajări hidroenergetice comunicată de S.P.E.E.H. HIDROELECTRICA S.A. este prezentată mai jos:

- Referitor la situația proiectelor de amenajări hidroenergetice aflate în procedură de reglementare din punct de vedere al gospodăririi apelor menționăm un număr de cinci amenajări (AHE Pașcani, AHE Bumbăști-Livezeni, CHE Căineni, CHE Lotrioara, MHC Poiana Ruscă).
- Referitor la situația proiectelor de amenajări hidrotehnice pentru care există acte legislative de promovare și care nu se află în procedură de reglementare a gospodăririi apelor, dar pentru care se întrevide începerea/finalizarea acestora până în anul 2027, se menționează un număr de 7 amenajări (AHE Râul Mare – Retezat, AHE Cerna-Belareca, CHEMP Poneasa, AHE Jiu-Valea Sadului, Complex Hidrotehnic Energetic Cerna Motru Tismana, CHE Izlaz, Lac redresor Sebeș).

---

²⁰

http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/Aviz%20de%20mediu_STRATEGIA%20ENERGETICA%20A%20ROMANIEI%20.pdf

Se menționează că pentru un număr de 3 amenajări, (AHE Bumbști-Livezeni, CHE Căineni, CHE Lotrioara), aflate în procedură de reglementare în conformitate cu prevederile *Ordinului ministrului apelor și pădurilor nr. 828/2019* din punct de vedere al gospodăririi apelor, se află în curs de elaborare Studiul de Impact pe corpurile de apă.

C. Asigurarea apei pentru irigații

Strategia națională de reabilitare și extindere a infrastructurii de irigații din România

Strategia națională de reabilitare și extindere a infrastructurii de irigații din România, elaborată de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, reprezintă documentul de susținere și completare a măsurilor necesare adaptării sectorului agricol la schimbările climatice și reducerea efectelor acestora, dar și măsurilor necesare creșterii eficienței energetice în aplicarea irigațiilor și o mai bună gestionare a resurselor de apă, așa cum se regăsesc în Programul național de reabilitare a infrastructurii principale din România, aprobat prin HG 793/2016 cu modificările și completările ulterioare.

Unele dintre cele mai importante obiective ale Strategiei, pentru adaptarea sectorului agricol la schimbările climatice, le reprezintă reabilitarea și modernizarea infrastructurii de irigații, prin îmbunătățirea eficienței energetice și reducerea pierderilor de apă, creșterea suprafețelor amenajate pentru irigații și realizarea de noi sisteme de irigații alimentate gravitațional din surse de apă alternative – lacuri hidroenergetice și acumulări (baraje), care vor conduce la creșterea eficienței utilizării apei și conservarea resurselor de apă, printr-un management durabil al acestora, adaptat la schimbările climatice.

Analiza amenajărilor de irigații cuprinse în Programul Național de Reabilitare a Infrastructurii principale de irigații

În anul 2017, Institutul Național de Gospodărire a Apelor la solicitarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Regionale, a elaborat o "*Analiză privind potențialul impact al sistemelor de irigații asupra resurselor de apă din punct de vedere cantitativ, ca rezultat al actualizării Strategiei investițiilor în sectorul irigații prin evaluarea indicatorilor aferenți regimului hidrologic (conform Metodologiilor de determinare a indicatorilor hidromorfologici)*". Analiza privind potențialul impact cantitativ a cuprins evaluarea indicatorului regim hidrologic conform "Metodologiei de determinare a indicatorilor hidromorfologici pentru cursurile de apă din România".

Au fost analizate un număr de 101 sisteme de irigații menționate în cadrul Strategiei investițiilor în sectorul irigații pentru care s-a propus reabilitarea fără mărirea suprafeței nete.

Astfel, un număr de 22 de amenajări au ca sursă de prelevare râurile interioare, 2 din canale de derivație aferente centralelor hidroelectrice, 48 din Dunăre și 21 din lacuri de acumulare și 6 din lacuri naturale.

Din punct de vedere al corpurilor de apă care au făcut subiectul acestei analize au fost identificate: 7 corpuri de apă ale Fluviului Dunărea, 14 corpuri de apă – râu, 3 corpuri de apă lac natural (3 lacuri naturale); 11 corpuri de apă – lac de acumulare (33 de lacuri de acumulare din cadrul acestor corpuri de apă), 2 canale aferente centralelor hidroelectrice.

În urma analizei au rezultat următoarele:

- pentru Fluviul Dunărea, din punct de vedere al indicatorului regim hidrologic, reabilitarea sistemelor de irigații nu conduce la încadrarea într-o clasă inferioară; conform indicatorilor Indicatorul debit mediu consumat și Indicatorul debit maxim prelevat, se va menține clasa I, pe întreg sectorul românesc al Dunării;

- pentru corpuri de apă-râuri, în situația actuală, pentru Indicatorii Debit mediu consumat și Debit maxim captat se constată că încadrarea din punct de vedere hidrologic a corpurilor de apă-râuri este în clasa I. În situația implementării Strategiei investițiilor în sectorul irigații, toate corpurile de apă-râuri se mențin în clasa I din punct de vedere al regimului hidrologic, cu excepția corpului de apă Buzău_ac. Cândești_Buzău amplasat aval de acumularea Căndești care se încadrează în clasa a III-a. Pentru acest corp de apă în cadrul procesului de reglementare se va proceda la diminuarea volumului necesar.

- Pentru corpuri de apă – lacuri de acumulare, indicatorii aferenți lacurilor de acumulare nu sunt dependenți de volumul prelevat din lacuri și prin urmare nu pot fi aplicați pentru situația implementării Strategiei investițiilor în sectorul irigații. Scopul lacurilor de acumulare este de a asigura cerința de apă pentru folosințe prin redistribuirea debitelor de apă în timp și spațiu. Menținerea clasei în lacurile de acumulare se face prin aplicarea sau dacă este cazul, prin modificarea/adaptarea regulilor de exploatare ale fiecărui lac de acumulare, astfel încât să fie asigurate/furnizate/livrate debitele necesare folosințelor deservite, inclusiv debitul ecologic.

Având în vedere Programul Național de Dezvoltare Rurală, Programul Național de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigații din România, în anul 2021 au fost solicitate Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare, informații actualizate privind lista amenajărilor pentru irigații pentru care se prevăd lucrări de modernizare/reabilitare, dar și informații privind eventuale noi amenajări.

În urma răspunsului, Agenția Națională de Îmbunătățiri Funciare a precizat că nu sunt luate în calcul noi amenajări sau suplimentare de volume, ci exclusiv amenajări care fac subiectul lucrărilor de reabilitare.

Trebuie precizat faptul că în urma analizei au fost constatate diferențe în ceea ce privește numărul amenajărilor luate în calcul în analiza datelor la nivelul anului 2017 de către Institutul Național de Gospodărire a Apelor și cele care se regăsesc în lista recentă a Agenției Naționale de Îmbunătățiri Funciare, dar și volumele prelevate, fiind astfel necesară o reanalizare a indicatorului regim hidrologic. Reanalizarea acestui indicator se va realiza în cadrul variantei finale a actualizării Planurilor de Management.

În cazul existenței unor situații care indică un posibil impact în planul regimului hidrologic în ceea ce privește volumele captate, autoritatea competentă în domeniul gospodăririi apelor va solicita conform prevederilor legale, efectuarea Studiului de Impact pentru Corpurile de Apă.

D. Asigurarea condițiilor de transport rutier, feroviar și navigație

Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030

Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030²¹, adoptată prin HG 877/9.11.2018 stabilește cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea setului de 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD). Strategia prezintă domeniile specifice în care sunt necesare eforturi și resurse suplimentare pentru realizarea obiectivelor de convergență și apropierea semnificativă de media UE la principalii indicatori ai dezvoltării durabile. Sunt identificate țintele naționale pentru fiecare dintre cele 17 ODD, precum și țintele 2030.

Ca și componentă a ODD 9 *Industrie, inovație și infrastructură*, “domeniul transporturilor este considerat prioritar în contextul planurilor de dezvoltare ale României, date fiind relațiile sale de interdependență cu celelalte ramuri ale economiei naționale, valoarea serviciilor oferite pentru populație și impactul considerabil asupra mediului”, iar segmentele principale sunt rutier, feroviar, fluvial²².

²¹ http://dezvoltaredurabila.gov.ro/web/wp-content/uploads/2020/10/Strategia-nationala-pentru-dezvoltarea-durabila-a-Romaniei-2030_002.pdf

²² *Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030*

Proiecte de infrastructură pentru transporturi

Infrastructura de transport rutier

Menționăm că la nivel național un număr de 38 de proiecte (incluzând situațiile de proiecte cu mai multe loturi) au făcut/fac subiectul reglementării din punct de vedere al gospodăririi apelor. Pentru un număr de 3 proiecte (Autostrada București-Brașov, Autostrada Tg. Mureș-Tg. Neamț, Autostrada Buzău-Focșani), în conformitate cu prevederile Ordinului ministrului apelor și pădurilor nr.828/2019 din punct de vedere al gospodăririi apelor se află în curs de elaborare Studiul de Impact pe corpurile de apă. Pentru proiectul de autostrada Sibiu - Pitești studiul de impact asupra corpurilor de apă a fost finalizat, analiza efectuată neindicând situații de deteriorare ale corpurilor de apă care fac subiectul proiectului.

Infrastructura de transport feroviar

Menționăm că la nivel național, un număr de 8 proiecte au făcut/fac subiectul reglementării din punct de vedere al gospodăririi apelor. Pentru proiectul *Electrificarea și reabilitarea liniei de cale ferată Cluj Napoca – Oradea – Episcopia Bihor* studiul de impact asupra corpurilor de apă a fost finalizat, analiza efectuată neindicând situații de deteriorare ale corpurilor de apă care fac subiectul proiectului. Pentru proiectul *Reabilitare a liniei feroviare Craiova - Drobeta Turnu Severin – Caransebeș, Electrificarea*, Studiul de Impact asupra corpurilor de apă se află în derulare.

Infrastructura de navigație pe Dunăre

Referitor la infrastructura de navigație pe râurile interioare, în prezent se află în derulare următoarele proiecte:

- proiectul FAST Danube, finanțat în cadrul Apelului CEF Transport 2014 pentru proiecte multianuale, Obiectivul de finanțare 4 - Apelul specific pentru Fonduri de Coeziune, Prioritatea 1 - Proiecte pre-identificate pe coridoarele rețelei centrale – căi navigabile interioare și porturi. Obiectivul principal al proiectului este de a identifica soluțiile tehnice care urmează să fie puse în aplicare în vederea asigurării condițiilor de navigație pe sectorul comun româno-bulgar al Dunării și desfășurarea transportului pe Dunăre în condiții de siguranță pe tot parcursul anului, în conformitate cu recomandările Comisiei Dunării de la Budapesta. Referitor la Studiul de Impact asupra corpurilor de apă menționăm că acesta se află în derulare în cadrul procesului de reglementare din punct de vedere al gospodăririi apelor;
- Restaurarea și renaturarea zonei de bifurcație a brațului Bala pentru asigurarea condițiilor de navigație și protecție a mediului pe Dunăre între Călărași și Brăila, km 375 – km 175, finanțat în cadrul POS-T 2014 – 2020. Obiectivul general al proiectului este îmbunătățirea condițiilor de navigație pe Dunăre (Coridorul VII) între Călărași și Brăila, km 375 – km 175 prin redistribuirea debitelor de pe brațul Bala pe brațul principal al Dunării, prin modificarea distribuției debitelor pe perioada apelor mici și medii în zona brațului Epurașu (Lebăda), prin redistribuirea debitelor între brațul Caleia și brațul principal al Dunării și prin modificarea debitelor în zona Ostrovului Lupu astfel încât să se asigure gabaritele minime recomandate de către Comisia Dunării, respectiv adâncimea de -2,5 m față de ENR, lățimi minime de 150 m și raze de curbă de minim 1000 m pe șenalul navigabil. Proiectul se află în procedură de avizare din punct de vedere al gospodăririi apelor, Studiul de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă fiind elaborat, postat pe site-ul A.P.M. Călărași pentru consultare, urmând a se stabili data ședinței de dezbatere publică.

Proiectele de navigație au în vedere „Declarația Comună privind principiile directoare de dezvoltare a navigației și de protejare a mediului în bazinul Dunării (Joint Statement on Guiding Principles for the Development of Inland Navigation and Environmental Protection in the Danube River Basin)”, adoptat în decembrie 2007/ianuarie 2008.

Astfel, a fost avută în vedere protecția mediului riveran și a condițiilor și proceselor necesare care conduc la o dezvoltare durabilă a navigației interioare, fiind stabilite măsuri privind reducerea efectelor datorate navigației.

La nivelul ICPDR au avut loc o serie de întâlniri având ca tematică schimbul de experiență cu privire la aplicarea *Declarației comune privind principiile directoare de dezvoltare a navigației și de protejare a mediului în bazinul Dunării*, cu participarea autorităților de ape, de navigație, factori interesați, grupuri de mediu.

În 2014, a fost elaborat „*Master Plan-ul de reabilitare și întreținere a cursului de navigație pentru Dunăre și afluenții săi navigabili*” în cadrul Strategiei UE pentru regiunea Dunării. Scopul Master Planului este de a spori transparența în domeniul întreținerii drumurilor navigabile în ceea ce privește problemele, activitățile întreprinse și planificate și de a evidenția nevoile naționale și măsurile pe termen scurt în domeniul reabilitării drumurilor navigabile.

În perioada 2016-2017 a fost contractată de către Comisia Europeană (DG MOVE) elaborarea unui studiu privind „*Starea bună de navigație (Good Navigation Status-GNS)*” pentru căile navigabile interioare. Scopul studiului a fost de a fundamenta cerințele conceptului GNS, și anume: „Râurile, canalele și lacurile sunt întreținute astfel încât să se păstreze starea bună de navigație respectând în același timp prevederile legale privind protecția mediului ” care, în conformitate cu Regulamentul 1315/2013 (*Ghid privind dezvoltarea rețelei transeuropene de transport*), trebuie să fie atins până la 31 decembrie 2030 (și păstrat după aceea) pentru întreaga rețea de căi navigabile interioare TEN-T. Principiile cheie ale declarației comune au fost integrate în acest model de descriere iar ghidul privind starea bună de navigație au fost publicate de Comisia Europeană (<https://publications.europa.eu>)

În ultimii ani, la nivelul ICPDR, au fost lansate o serie de acțiuni în scopul dezvoltării unui transport pe căile navigabile, durabil din punct de vedere ecologic. Menționăm aici înființarea echipei mixte de experți în transport (METEET), pentru planificarea integrată privind căile de navigație pe râurile interioare. METEET este desemnat să asiste autoritățile competente de transport pe căi navigabile interioare în mod voluntar cu scopul de a încuraja o abordare integrată atunci când dezvoltă proiecte de infrastructură în domeniul navigației interioare. Menționăm că Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, Asociația Fluvială Dunărea de Jos, sunt implicate în acțiunile menționate mai sus.

E. Reducerea eroziunii costiere

Proiectul *Reducerea Eroziunii costiere Faza II, finanțat prin Programul Operațional Infrastructură Mare (2014-2020), Axa Prioritară 5 – Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor*, se află în curs de implementare. Prin implementarea proiectului se va realiza protecția litoralului Mării Negre pe teritoriul României de efectele eroziunii costiere prin dezvoltarea unui program de lucrări specifice care au în vedere reabilitarea și protejarea liniei țărmului, a terenurilor adiacente și a ecosistemelor de uscat și marine. De asemenea, se urmărește protejarea infrastructurii economice și a obiectivelor sociale periclitate de procesele de eroziune marină. Totodată, se va implementa un program integrat de monitorizare a zonei costiere care să vină în sprijinul operațiunilor și lucrărilor de întreținere, pe termen mediu și lung (30 de ani).

Precizăm că proiectul a făcut obiectul realizării Studiului de Impact asupra corpurilor de apă, respectiv a aplicării Art. 4.7 al DCA (mai multe detalii în capitolul 10, respectiv în

Raportul pentru aplicarea art. 4.7 ce se regăsește la următorul link: <https://rowater.ro/wp-content/uploads/2021/06/Eroziune-Costiera-Raport-aplicare-art.-4.7-DCA.pdf>.

F. Infrastructura pentru alimentare cu apă și canalizare – epurare

Se continuă realizarea infrastructurii de apă și canalizare – epurare pentru aglomerările umane. Pe de-o parte lucrările de alimentare cu apă, construire / extindere a rețelelor de canalizare și construire / modernizare a stațiilor de epurare răspund cerințelor de conformare ale aglomerărilor umane cu prevederile Directivei 98/83/CE privind calitatea apei destinată consumului uman și Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane (măsurile de bază), conform viitoarei Strategii naționale privind alimentarea cu apă, colectarea și epurarea apelor uzate urbane, iar pe de altă parte aceste lucrări sunt necesare pentru atingerea stării bune / potențialului ecologic bun al corpurilor de apă (măsurile suplimentare). Infrastructura pentru alimentare cu apă și canalizare – epurare se finanțează prin programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020, Planul Național de Reziliență 2021-2026 și Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027. Informații detaliate privind măsurile aferente aglomerărilor umane pentru realizarea infrastructurii pentru alimentarea cu apă și colectare și epurarea apelor uzate se regăsesc în capitolele 9.1 și 9.9 și în Anexele 9.2, 9.3 și 9.11 – 9.12 ale proiectelor Planurilor de management ale bazinelor / spațiilor hidrografice actualizate.

3.4.5. Alte tipuri de presiuni antropice

În România, pe lângă presiunile potențial semnificative prezentate anterior, au fost identificate și alte tipuri de activități/presiuni care pot afecta starea corpurilor de apă, respectiv: poluări accidentale, activitățile de pescuit și acvacultură, extragerea balastului și nisipului din albiile minore ale cursurilor de apă, exploatarea forestieră, presiuni neidentificate, etc.

- **Surse cu potențial de producere a poluărilor accidentale**

Calitatea resurselor de apă este influențată într-o anumită măsură și de poluările accidentale, care reprezintă alterări bruște de natură fizică, chimică, biologică sau bacteriologică a apei, peste limitele admise, cauzate de factori antropici sau naturali. În funcție de tipul poluărilor accidentale, acestea pot avea magnitudini și efecte diferite (locale, bazinale, transfrontaliere) asupra resurselor de apă de suprafață și subterane, cu posibile repercusiuni asupra stării de sănătate a populației din zonele afectate.

La nivel național s-a identificat în anul 2020 un număr de **1.853 utilizatori de apă ce pot produce poluări accidentale, utilizatori** care și-au *elaborat Planuri proprii de prevenire și combatere a poluărilor accidentale*. În anul 2020, s-au înregistrat 72 poluări accidentale ale cursurilor de apă de suprafață cu:

- țitei, hidrocarburi petroliere, titei, produs petrolier, benzină;
- ape de santină și ape uzate tehnologice neepurate (NH₄, CCO-Cr);
- roca fosfatică, bauxita;
- ape uzate fecaloid-menajere neepurate;
- ape de mină neepurate și insuficient epurate;
- deversării de ape uzate neepurate încărcate cu materii în suspensie din cauza antrenării de steril de la un iaz de decantare;
- substanțe chimice organice și anorganice;
- materii în suspensie din aluviuni.

Fenomenele au avut impact local/bazinal, iar datorită duratei reduse a naturii poluantului, a lungimii tronsonului afectat și a inerției comunităților din structura biocenozelor acvatice, efectele fenomenelor în discuție s-au redus doar la modificarea pe

plan local a valorilor indicatorilor fizico-chimici, fără ca pe termen lung acestea să inducă o modificare semnificativă a biodiversității acvatice.

- **Activități de pescuit și acvacultură**

O caracteristică importantă a României o reprezintă rețeaua hidrografică densă și uniform distribuită din punct de vedere geografic, ceea ce face ca activitățile de acvacultură și pescuit să fie prezente în toate regiunile țării.

Din punct de vedere al activităților de pescuit, zonele în care se practică pescuitul comercial au fost identificate pe baza informațiilor privind capturile semnificative pentru speciile de pești importante din punct de vedere economic. Conform raportărilor realizate de către Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură (ANPA) pentru anul **2019**, speciile de pești de apă dulce pentru care se practică pescuitul comercial (total de **3778629 kg**) sunt reprezentate de: plătică, scrumbie de Dunăre, avat, mreană, bâtcă, cosaș, novac, sânger, scobar, babușcă, morunaș, caras, crap, știucă, biban, roșioară, somn, șalău, lin, săbiță, oblete, ciprinide asiatice și alte specii. Zonele în care se practică pescuitul comercial pe cursurile interioare sunt: fluviul Dunărea (**497175.9 kg**), Prut confluență Dunăre-rîul Elan (**15441.5 kg**), Stânca-Costești (**26882.5 kg**), Lacul Călimănești (**1813 kg**), Lac Movileni (**1504 kg**), Lac Brești (**2068 kg**), Lac Răcăciuni (**2672.5 kg**), râul Olt (**12604 kg**), Administrația Biosferei Delta Dunării (**3218467.5 kg**).

În privința capturilor speciilor de apă marină (pești și moluște) din **Marea Neagră**, acestea cuprind în principal calcan, hamsie, scrumbie, stavrid, sprot, guvizi, zargan, barbun, hanus, bacaliar, chefal, midii și rapane (**7149400 kg**), fiind identificate 5 presiuni potențial semnificative în relație cu această activitate, pentru apele/corpurile de apă costiere și tranzitoriu marin.

În cadrul sectorului de acvacultură, este predominantă activitatea de piscicultură în apele interioare care se practică în amenajări piscicole. Majoritatea amenajărilor piscicole au un istoric relativ îndelungat, fiind reprezentate în principal de iazuri, heleștee, lacuri de acumulare.

Din punct de vedere tehnologic în România, piscicultura în ape dulci se practică utilizând ca tipuri de sisteme, creșterea intensivă (în special a salmonidelor) și creșterea extensivă și semi-intensivă a ciprinidelor în policultură (heleșteie, iazuri, lacuri).

Activitățile de acvacultură au potențialul de a exercita presiuni și impacturi asupra ecosistemelor acvatice. Presiunile pot varia de la presiuni semnificative, ce pot fi cauzate în principal de acvacultura intensivă, la presiuni nesemnificative ce pot fi cauzate de piscicultura semi-intensivă și piscicultura extensivă (mai ales a ciprinidelor)²³. Pentru crescătoriile în sistem intensiv trebuie stabilită necesitatea efectuării evaluării impactului asupra mediului conform *Legii nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului*, funcție de caracteristicile amenajării piscicole.

La nivelul anului 2019, la nivel național au fost inventariate un număr de **695 presiuni potențial semnificative în relație cu piscicultura**, provenind din surse punctiforme și surse difuze, precum și din alterări hidrologice, **aferele unui număr de 297 corpuri de apă**.

De asemenea practicarea activităților de piscicultură a reprezentat o **presiune semnificativă în 140 cazuri**, cu impact asupra stării / potențialului corpurilor de apă (**64 corpuri de apă**), acestea provenind din surse punctiforme și difuze cât și din alterări hidrologice. Menționăm faptul că în marea majoritate a cazurilor, la nivelul corpurilor de apă există mai multe tipuri de presiuni ce acționează la nivelul aceluiași corp de apă.

Modernizarea tehnologiilor de creștere poate sprijini practicile de acvacultură cu impact negativ redus asupra mediului acvatic. Măsuri pentru dezvoltarea sectorului de

²³ *Strategia Națională a Sectorului Pescăresc 2014-2020*

acvacultură și reducerea efectelor asupra resurselor de apă sunt menționate detaliat la *Capitolul 9.1.*

În privința acvaculturii în zona marină, având în vedere caracteristicile favorabile dezvoltării moluștelor, au fost delimitate 3 zone marine pentru creșterea și exploatarea acestora (zona cuprinsă între Perișor și Chituc, zona cuprinsă între Năvodari și Portul Constanța, zona cuprinsă între Agigea și Mangalia).

Speciile care prezintă interes economic pentru consumul uman sunt reprezentate de *Mytilus sp* și *Rapana sp*, care se exploatează din populațiile naturale existente la litoralul românesc. În anul 2019 au fost raportate capturi semnificative pentru rapana și midii în Marea Neagră de 6973190 kg, dintre care *Rapana* reprezintă 6814690kg²⁴.

Totodată, în anul 2019 a fost inițiat un proiect de acord interinstituțional vizând cooperarea între Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării și Autoritatea Sanitar Veterinară și Pentru Siguranța Alimentelor, în vederea stabilirii și clasificării microbiologice, în funcție de nivelul de contaminare fecală a zonelor de producție și de relocare din care vor fi exploatare moluștele bivalve vii pentru consumul uman din sectorul românesc al Mării Negre.

Conform proiectului de *Acord privind colaborarea interinstituțională în vederea stabilirii și clasificării microbiologice a zonelor de producție și relocare a moluștelor bivalve vii din sectorul românesc al Mării Negre* - Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, prin A.N. Apele Române, are următoarele responsabilități:

- inventariază și pune la dispoziția părților interesate pentru realizarea studiului sanitar²⁵ în funcție de datele deținute la nivelul instituției, informații cantitative și calitative privind potențialele surse de poluare, cu posibil impact asupra zonelor de producție și relocare a moluștelor bivalve vii, după cum urmează:
- evacuările de ape uzate provenind de la folosințe de apă, autorizate din punct de vedere al gospodăririi apelor;
- poluările accidentale produse în zona de producție și relocare a moluștelor bivalve vii;
- sprijină Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare Marină „Grigore Antipa” în efectuarea studiului la țarm, prin identificarea și localizarea evacuărilor de apă uzată.

- **Alte presiuni**

- **Extragerea balastului și nisipului din albiile minore ale cursurilor de apă**

O altă categorie de presiuni hidromorfologice care ar putea avea efecte asupra râurilor o constituie **balastierele**. Efectele lor se materializează, în general, prin modificarea formei profilului longitudinal, în variabilitatea depozitelor din albia râului și în procesele de degradare, mai ales de eroziune.

Extragerea balastului și nisipului din albiile minore ale cursurilor de apă este necesară ținând seama de efectele pozitive legate de realizarea secțiunilor optime de scurgere, regularizarea și igienizarea râului în zona de exploatare și păstrarea talvegului natural al râului, care conduc la prevenirea și reducerea riscului de inundații.

Având în vedere importanța acestei activități, desfășurată de regulă în albiile minore ale cursurilor de apă, precum și implicațiile unei exploatare neraționale asupra râurilor, și această presiune trebuie supusă inventarierii și monitorizării.

²⁴ Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură (ANPA)

²⁵ Studiul sanitar implică identificarea surselor potențiale de contaminare fecală a zonelor de recoltare a moluștelor bivalve și o evaluare a impactului potențial al surselor respective asupra calității microbiologice a acestor zone.

Activitățile de extracție a balastierelor trebuie să se conformeze autorizațiilor și avizelor emise, respectând cantitățile, termenele de exploatare, perioada de refacere a materialului aluvionar din albie.

În cazul extragerii balastului și nisipului din albiile minore ale cursurilor de apă, această presiune poate fi considerată importantă mai ales în cazul în care apar efecte negative, de natură:

- hidraulică, constând în modificarea regimului natural al curgerii apei și implicit al transportului de aluviuni;
- morfologică, constând din declanșarea și/sau amplificarea unor procese de eroziune și/sau depunerea aluvionară în sectorul de influență al balastierei;
- hidrogeologică, constând din modificarea regimului natural al nivelurilor apelor subterane din zona adiacentă;
- poluantă, constând din alterarea calității apelor de suprafață ca urmare a deversărilor tehnologice poluante de la utilajele din cadrul balastierelor;
- afectarea lucrărilor de amenajare, de protecție sau de traversare a albiei, cu influență asupra siguranței și eficienței funcționării acestora sau afectarea altor infrastructuri ingineresti destinate captării apei;
- afectarea peisajelor.

De asemenea, această presiune poate avea un impact semnificativ mai ales în cazurile în care condițiile specifice impuse prin autorizația de gospodărire a apelor nu sunt respectate. Astfel este necesar să se respecte perimetrele de exploatare și volumele de balast extrase să nu depășească volumele depuse prin aport la viituri, etc.

Exploatările forestiere

Tot în aceeași categorie de alte presiuni se pot înscrie și exploatările forestiere, în cazul în care acestea se fac haotic, nerespectând prevederile legale, efectul lor materializându-se asupra stabilității terenului (prin apariția eroziunii, formarea de torenți, alunecări de maluri, amplificarea viiturilor, scăderea ratei de realimentare a straturilor acvifere etc).

Astfel, conservarea și dezvoltarea patrimoniului silvic constituie o problemă de interes național, mai ales astăzi, când schimbările climatice, ne conduc spre o stare naturală extrem de precară. România, de-a lungul timpului, și-a redus considerabil suprafața împădurită, ajungând în anul 2018 la circa **6,43 milioane de hectare**. Totuși, în ultimii ani se constată că, față de *Planul Național de Management aprobat prin HG nr.859/2016* (6,52 milioane hectare), a crescut ușor suprafața împădurită datorită în principal unor reamenajări de pășuni împădurite și introducerii în fondul forestier a unor terenuri degradate și a altora neîmpădurite.

Specii invazive

S-a constatat că presiunile biologice generate de invazia sau introducerea unor specii vegetale și animale pot determina alterarea radicală a structurii biocenozelor din ecosistemele acvatice.

Tematica speciilor invazive este în curs de derulare la nivel european și la nivelul districtului internațional al Dunării, precum și la nivel național.

La nivel european au fost adoptate *Regulamentul nr.1143/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 octombrie 2014 privind prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor invazive și Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/1141 al Comisiei din 13 iulie 2016*, acesta din urmă prevăzând o listă a speciilor invazive de interes pentru Uniunea Europeană în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1143/2014 al Parlamentului European și al Consiliului. Comisia Europeană continuă abordarea acestei problematice, prin revizuirea aplicării *Regulamentului UE nr. 1143/2014 privind prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor invazive*, data

preconizată fiind 1 iunie 2021. Aceasta va include și revizuirea listei și a planurilor de acțiune, rezultatele fiind relevante și în contextul monitorizării și evaluării speciilor invazive în districtul Dunării și la nivel național.

La nivelul bazinului Dunării, în cadrul Planurilor de Management ale districtului Dunării (2009, 2015), s-a evidențiat faptul că bazinul Dunării este foarte vulnerabil la speciile invazive, fluviul Dunărea fiind expus unei colonizări intense de specii invazive. În acest sens s-a agreat o abordare comună cu privire la speciile invazive și s-a adoptat o poziție conform căreia speciile invazive nu ar trebui considerate în totalitate ("în bloc") ca având un impact negativ asupra stării ecologice, cu excepția cazului în care o evaluare integrativă detaliată ar dovedi acest lucru. De asemenea în cadrul expedițiilor Joint Danube Survey (JDS 1, 2, 3 și 4), au fost analizate speciile invazive, constatându-se dominanța acestora în macrozoobentos și fauna piscicolă în multe secțiuni de investigare. De asemenea se estimează că speciile invazive vor deveni și mai semnificative în viitor, deoarece Dunărea este o cale navigabilă de importanță internațională.

Până în prezent, activitatea ICPDR asupra speciilor invazive s-a concentrat pe fluviul Dunăre, însă în viitor, monitorizarea și evaluarea speciilor străine invazive este necesar a fi extinsă la afluenții majori, implicit la corpurile de apă asociate. În acest sens, la nivelul ICPDR s-a propus actualizarea periodică a "Listei Negre" (Black List) a speciilor invazive din bazinul Dunării, care include taxonii acvatici aflați pe lista speciilor invazive de interes pentru Uniunea Europeană, precum și cei specifici districtului Dunării. De asemenea la nivelul ICPDR, se colectează date despre distribuția speciilor non-indigene cu intenția de a evalua nivelul de invazivitate (evaluarea riscurilor) și în ecosistemele acvatice.

La nivel național, în perioada 2018-2022 se derulează proiectul²⁶ „*Managementul adecvat al speciilor invazive din România, în conformitate cu Regulamentul UE 1143/2014 referitor la prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor alogene invazive*”²⁷. Proiectul este co-finanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională prin Programul Operațional Infrastructură Mare 2014-2020.

Obiectivul general promovează acțiuni ce contribuie la conformarea cu prevederile *Regulamentului UE 1143/2014 privind prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor alogene invazive*, la îndeplinirea obiectivelor *Strategiei UE pentru Biodiversitate 2020, ale Cadrului de Acțiuni Prioritare pentru Natura 2000 și ale Strategiei Naționale și Planului de Acțiune pentru Conservarea Biodiversității 2014 – 2020*.

Concret, proiectul contribuie la identificarea și prioritizarea speciilor alogene invazive în România și a căilor de introducere, controlul și eradicarea speciilor prioritare. Totodată, va contribui la managementul adecvat al siturilor Natura 2000 în România, obiectiv al Cadrului de Acțiuni Prioritare pentru Natura 2000, prin combaterea speciilor invazive.

Astfel, în cadrul activităților proiectului au fost elaborate listele preliminare la nivel național ale speciilor alogene invazive și potențial invazive din România (plante, pești, mamifere, reptile, păsări), cartarea speciilor alogene invazive marine și elaborarea listei naționale a speciilor alogene invazive marine.

Din punct de vedere al mediului acvatic dulcicol, menționăm cu caracter preliminar, că sunt de interes²⁸, 5 specii de macrofite acvatice (*Cabomba caroliniana*, *Elodea nuttallii*, *Eichhornia crassipes*, *Lysichiton americanus*, *Myriophyllum aquaticum*), 2 specii de nevertebrate benthice (*Eriocheir sinensis*, *Orconectes limosus*) și 3 specii de pești (*Lepomis gibbosus*, *Perccottus glenii*, *Pseudorasbora parva*), iar din punct de vedere al mediului marin, inclusiv apele tranzitorii, 7 specii de nevertebrate benthice (*Rapana venosa*, *Anadara*

²⁶ <https://invazive.ccmesi.ro/>

²⁷ proiectul este de implementat de Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor și de Universitatea din București - Facultatea de Biologie

²⁸ datele au caracter preliminar (iulie 2019)

kagoshimensis, *Mya arenaria*, *Dipolydora quadrilobata*, *Polydora cornuta*, *Amphibalanus improvisus*, *Rhithropanopeus harrisi*).

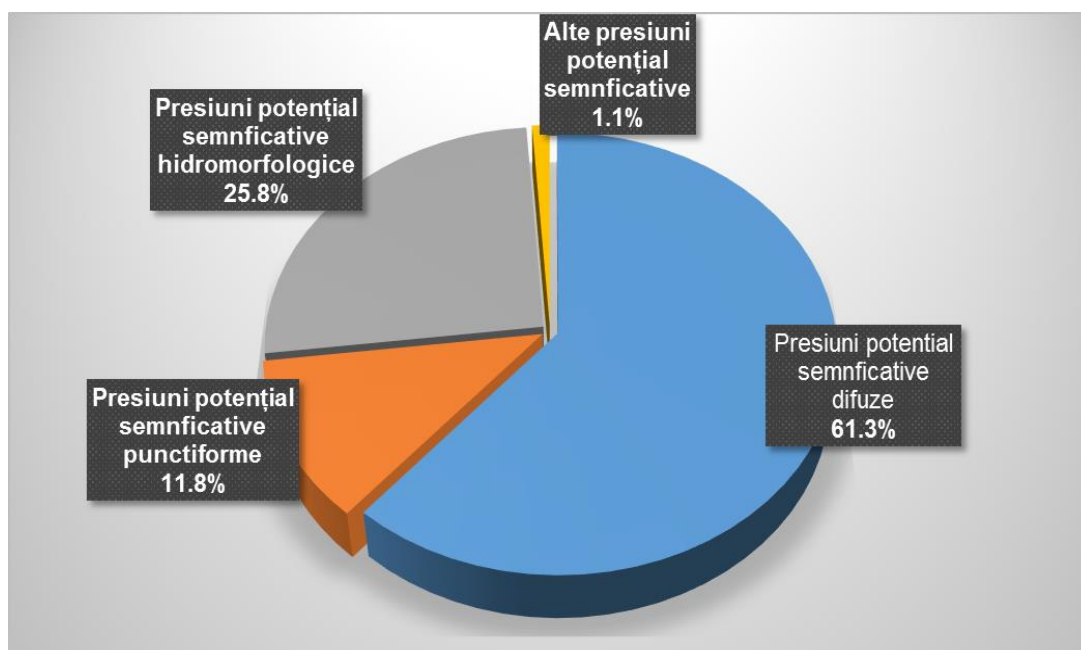
Menționăm că tematica speciilor invazive reprezintă o problemă deschisă la nivel european, gestionarea acestora prezentând dificultăți evidente. În cadrul Strategiei Comune de Implementare a Directivei Cadru Apă, constituie o activitate ce va fi abordată /discutată și în viitorul program de lucru al grupului ECOSTAT (Ecological Status).

De asemenea, la nivelul districtului internațional al Dunării, în cadrul activităților ICPDR se colectează date despre distribuția speciilor invazive, în vederea evaluării integrative detaliate din perspectiva presiunilor și a stării ecologice a corpurilor de apă.

Abordarea la nivel național a presiunii exercitate de speciile invazive asupra ecosistemelor acvatice, implică reflectarea acestora în starea ecologică a corpurilor de apă, urmează îndeaproape dezvoltarea și evoluția acestei problematici pe plan european și la nivelul districtului hidrografic al Dunării.

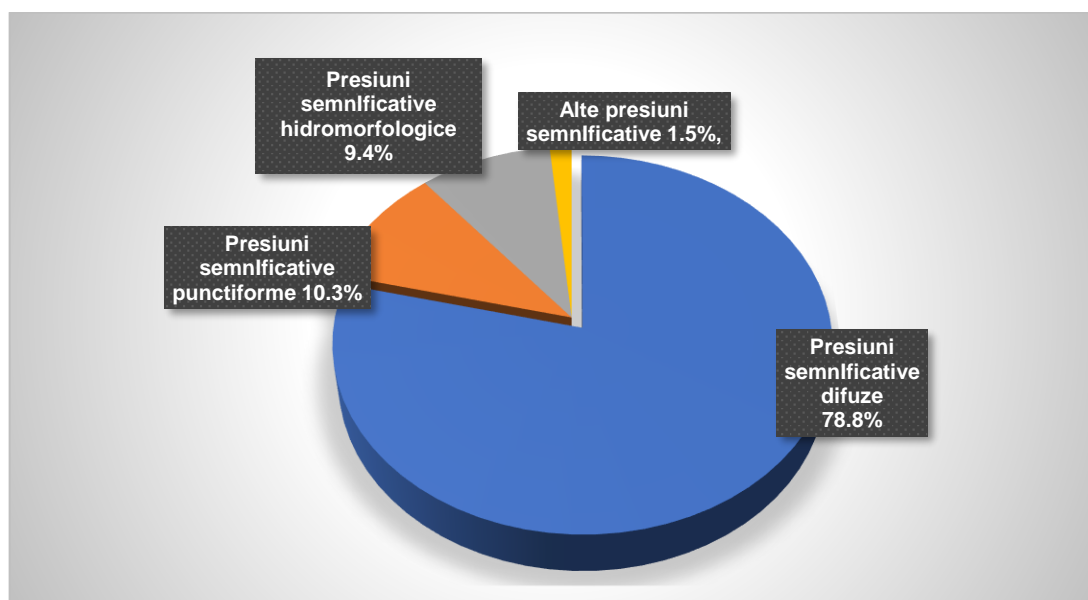
*
*   *
*

Concluzionând, în cadrul proiectului *Planului Național de Management actualizat* a fost identificat un număr total de 20.585 presiuni potențial semnificative, tipul acestora fiind prezentat în *Figura 3.12*. Se constată că ponderea cea mai mare a presiunilor este reprezentată de presiunile difuze provenite în principal de la aglomerări umane fără sisteme de colectare și din agricultură.

Figura 3.12. Ponderea presiunilor potențial semnificative la nivel național

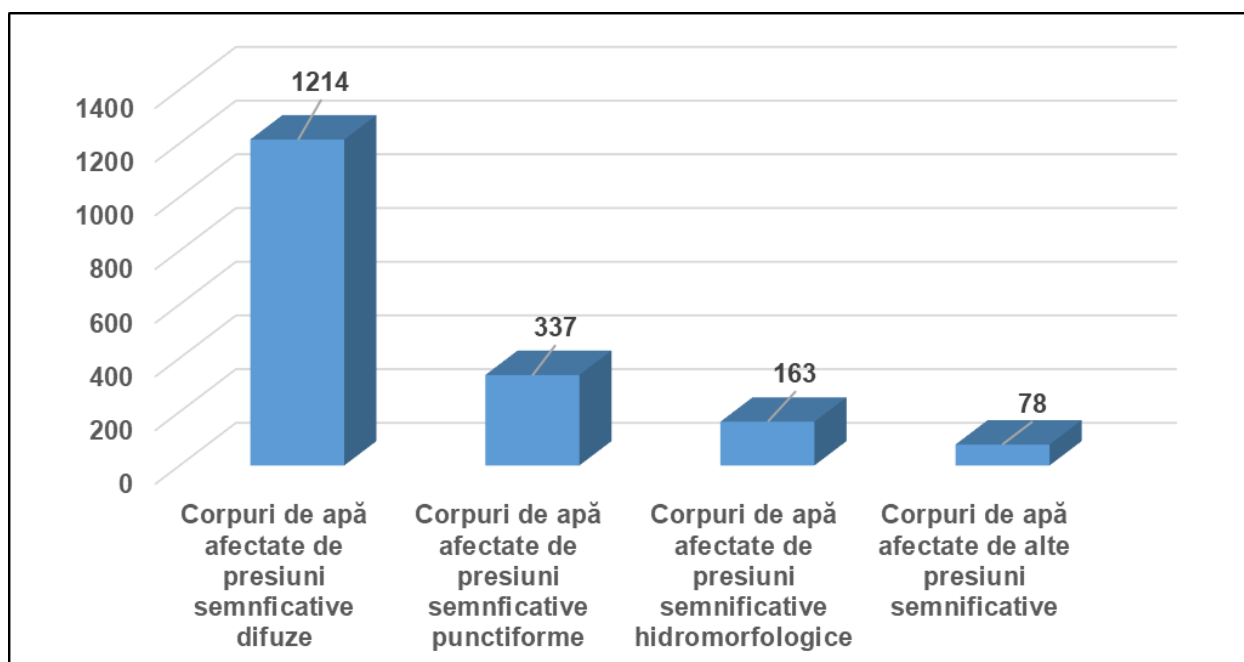
În ceea ce privește presiunile semnificative a fost identificat un număr total de 4.323 presiuni semnificative, tipul acestora fiind prezentat în *Figura 3.13*. Se constată că ponderea cea mai mare a presiunilor este reprezentată de presiunile difuze provenite, ca și în cazul presiunilor potențial semnificative, de la aglomerări umane fără sisteme de colectare și din agricultură.

Figura 3.13. Ponderea presiunilor semnificative la nivel național

Presiunile semnificative afectează un număr total de 1.010 corpuri de apă (33,4 % din numărul total de corpuri de apă), din care 913 corpuri apă râuri, 91 corpuri de apă lacuri, 4 corpuri de apă costiere și 2 corpuri de apă tranzitorii.

Numărul corpurilor de apă afectate de presiunile semnificative este prezentat în Figura 3.14. Se observă că cea mai mare parte a corpurilor de apă este afectată de presiunile semnificative difuze provenite de la aglomerări umane fără sisteme de colectare a apelor uzate și din agricultură.

Figura 3.14. Numărul corpurilor de apă afectate de presiunile semnificative la nivel național

3.5. Inventarul privind emisiile, descărcările și pierderile de substanțe prioritare la nivel național

Directiva 2008/105/CE privind standardele de calitate a mediului în domeniul apei (articolul 5), modificată de Directiva 2013/39/UE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei, ambele transpuse în legislația națională prin HG nr. 570/2016 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase și alte măsuri pentru principalii poluanți (Art. 8), prevede obligația Statelor Membre de a realiza și actualiza inventarul emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare la fiecare 3 ani.

Rezultatele obținute în urma elaborării inventarului sunt necesare în implementarea anumitor cerințe ale Directivei Cadru Apă 2000/60/CE (DCA) și ale Directivei Cadru Strategia pentru Mediul Marin 2008/56/CE, contribuind la *identificarea și stabilirea mai exactă a măsurilor care vizează eliminarea emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase și reducerea progresivă a substanțelor prioritare* (de ex. prin identificarea surselor principale de poluare, estimarea contribuției acestora la poluarea totală precum și prin identificarea căilor de acces ale poluanților în mediul acvatic), dar și la *urmărirea eficienței implementării acestor măsuri*. Pe de altă parte, pe baza inventarului se poate *evalua anvergura contribuției fondului natural geologic și a proceselor de transport pe distanțe lungi*. Inventarul contribuie inclusiv la *identificarea lipsurilor informaționale și ca urmare, a necesităților de dezvoltare de noi strategii și programe de acțiune*, care să conducă la completarea necesarului de date și informații.

Elementele metodologice necesare realizării inventarului național au avut la bază ghidul elaborat la nivel european în cadrul Strategiei Comune pentru implementarea DCA, respectiv Ghidul nr. 28 „*Ghid Tehnic pentru pregătirea inventarului emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare și a celor prioritare periculoase*” (2012)²⁹.

În anul 2020 a fost realizat al 5-lea inventar în conformitate cu cerințele Art. 8(3) al HG 570/2016, având la bază date/informații din perioada 2017-2019 pentru pesticide, iar pentru metale și restul de substanțe prioritare, date/informații din anul 2019. Primul inventar al emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare s-a realizat la nivel național în anul 2013 cu date de monitorizare din perioada 2010-2011 pentru metale și respectiv 2009-2011 pentru micropoluanți organici. Acesta s-a elaborat pentru cele 33 grupe de substanțe prioritare și cei 8 alți poluanți, în conformitate cu prevederile Directivei 2008/105/CE. În anul 2014, inventarul a fost actualizat și inclus în Planul de Management aprobat prin HG 859/2016 introducându-se în analiză datele de monitorizare din perioada 2012-2013, iar în anul 2016 analiza a fost reluată cu datele din perioada 2013-2015. Al 4-lea inventar a fost elaborat în anul 2018 cu date până la nivelul anului 2016 pentru metale și alți poluanți, iar pentru pesticide, s-au utilizat datele din intervalul 2014-2016. Începând cu al 4-lea inventar, s-au avut în vedere cele 45 de substanțe și grupe de substanțe prevăzute în Anexa I a Directivei 2013/39/UE, respectiv, Anexa I din HG 570/2016.

Etapetele avute în vedere pentru stabilirea inventarului actualizat au constat în:

- **Etapa 1** – Evaluarea relevanței substanțelor prioritare la nivelul bazinelor/sub-bazinelor hidrografice.

O substanță a fost considerată relevantă dacă cel puțin unul dintre următoarele criterii a fost îndeplinit:

- starea chimică proastă, dictată de substanța în cauză, pentru cel puțin un corp de apă; evaluarea stării chimice pe baza datelor de monitorizare (din perioada 2017-2019 pentru pesticide și anul 2019 pentru metale și restul de substanțe prioritare), s-a

²⁹ <https://circabc.europa.eu/sd/a/6a3fb5a0-4dec-4fde-a69d-5ac93dfbbadd/Guidance%20document%20n28.pdf>

realizat pe baza standardelor de calitate a mediului prevăzute în Directiva 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin HG nr. 570 din 2016;

- nivelul de contaminare cu substanța în cauză a fost mai mare decât jumătate din standardul de calitate a mediului pentru cel puțin un corp de apă;
- rezultatele monitorizării au arătat o tendință crescătoare în sedimente a concentrației medii anuale pentru substanțele prioritar periculoase prevăzute în Art.3(6) a Directivei 2013/39/UE, respectiv Art. 3(11) a HG nr. 570/2016 (*antracen, difenileteri bromurați, cadmiu și compușii săi, cloralcani C10-13, Di(2-etilhexil)ftalat, fluoranten, hexaclorbenzen, hexaclorbutadienă, hexaclorciclohexan, plumb și compușii săi, mercur și compușii săi, pentaclorbenzen, hidrocarburi aromatice policiclice (benz(a)piren), compuși tributilstanici, dicofol, acid perfluorocetan sulfonic și derivații săi (PFOS), chinoxifen, dioxine și compuși de tip dioxină, hexa-bromo-ciclo-dodecani (HBCDD), heptaclor și heptaclor epoxid*).
- altele:
  - substanțele care nu au îndeplinit nici unul dintre criteriile de mai sus, dar sunt substanțe prioritar periculoase, au fost considerate relevante pe baza opiniei expertului (expert judgement);
  - substanțele care au depășit valorile prag pentru apele subterane.

Monitorizarea substanțelor prioritare s-a realizat pe baza unui screening calitativ ce a vizat identificarea prezenței celor 45 de substanțe și grupe de substanțe prevăzute în Anexa I a HG 570/2016, rezultând astfel o rețea reprezentativă de monitorizare. La nivel național, din totalul acestor substanțe prioritare, pentru Cloralcani, C10 -13 încă nu există metoda de analiză, iar pentru Compuși tributilstanici și Dioxine și compuși de tip dioxină nu se analizează având în vedere că metoda deținută și aplicată presupune riscuri mari de utilizare/operare pentru personal, astfel încât până la dezvoltarea unei noi metode de analiză sigure din punct de vedere al efectelor asupra operatorilor, acești compuși nu sunt analizați.

Monitorizarea emisiilor de substanțe prioritare s-a efectuat având în vedere, existența metodelor de analiză, tipul apelor uzate evacuate (ținând cont de domeniul de activitate specific din care provin), dar și prezența (identificarea) acestor substanțe în corpul de apă. Rezultatele monitorizării emisiilor de substanțe prioritare de tipul micropoluantilor organici nu au pus în evidență cantități semnificative evacuate la nivel de BH.

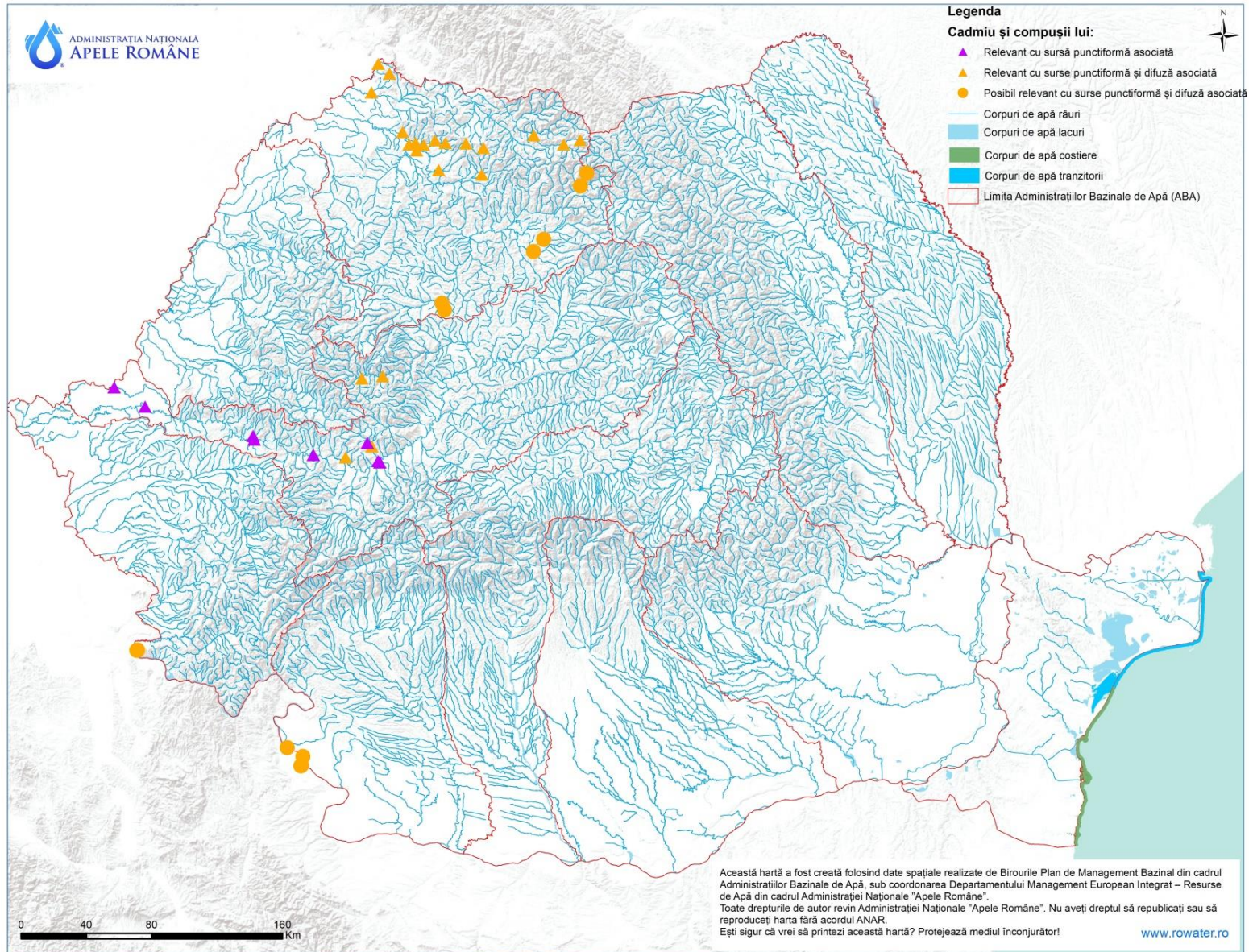
Rezultatele testului de relevanță la nivelul bazinelor/sub-bazinelor hidrografice, în conformitate cu metodologia descrisă mai sus, pentru categoria râuri, incluzând lacurile de acumulare sunt prezentate detaliat în capitolul 3.5. al drafturilor *Planurilor de Management actualizate ale spațiilor/bazinelor hidrografice*.

La nivel național, ca urmare a aplicării testului de relevanță (*Tabel 3.9*), pentru categoria râuri și lacuri de acumulare, au fost identificate 4 substanțe relevante și posibil relevante: cadmiu (*Figura 3.15*), nichel (*Figura 3.16*), plumb (*Figura 3.17*) și mercur (*Figura 3.18*) în mediul de investigare apă.

Tabel 3.9. Substanțele relevante/posibil relevante pentru râuri, incluzând lacurile de acumulare, identificate la nivel național

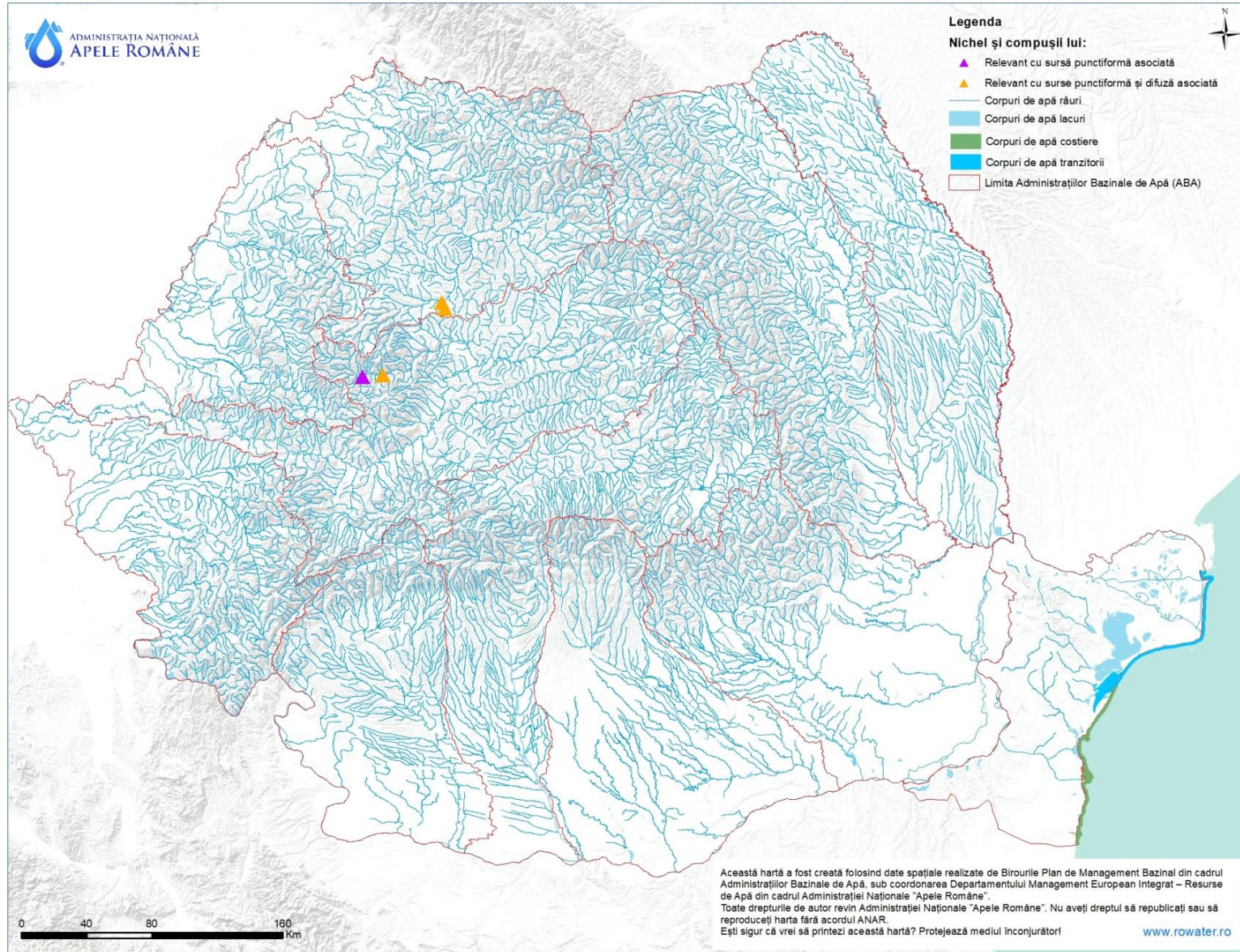
Bazin/spațiu hidrografic	Sub-bazin hidrografic	Nr. substanțe relevante/posibil relevante	Nume substanțe relevante/posibil relevante
Mureș	Mureș	substanță posibil relevantă	cadmiu
	Arieș	substanțe relevante	cadmiu, nichel, plumb
	Certej	substanțe relevante	cadmiu, plumb
Someș-Tisa	Tisa	substanțe relevante	cadmiu
	Tur	substanțe relevante	cadmiu
	Tarna	substanțe relevante	cadmiu
	Someș Mare	substanță posibil relevantă	cadmiu
	Someș Mic	substanță relevantă	nichel
		substanță posibil relevantă	cadmiu
	Someș	substanțe relevante	cadmiu, plumb
Jiu	Jiu (Răcari - Zăval)	substanță posibil relevantă	mercur
	Dunăre (Baziaș - Baraj PF I)	substanțe posibil relevante	cadmiu mercur
	Dunărea (Baraj PF I - Amonte Baraj PF II)	substanțe posibil relevante	cadmiu mercur
	Dunăre (Amonte Baraj PF II - Oltenița)	substanțe posibil relevante	cadmiu mercur
Crisuri	Crișul Negru	substanță posibil relevantă	plumb
Banat	Caraș	substanță posibil relevantă	mercur

3. Caracterizarea apelor de suprafață

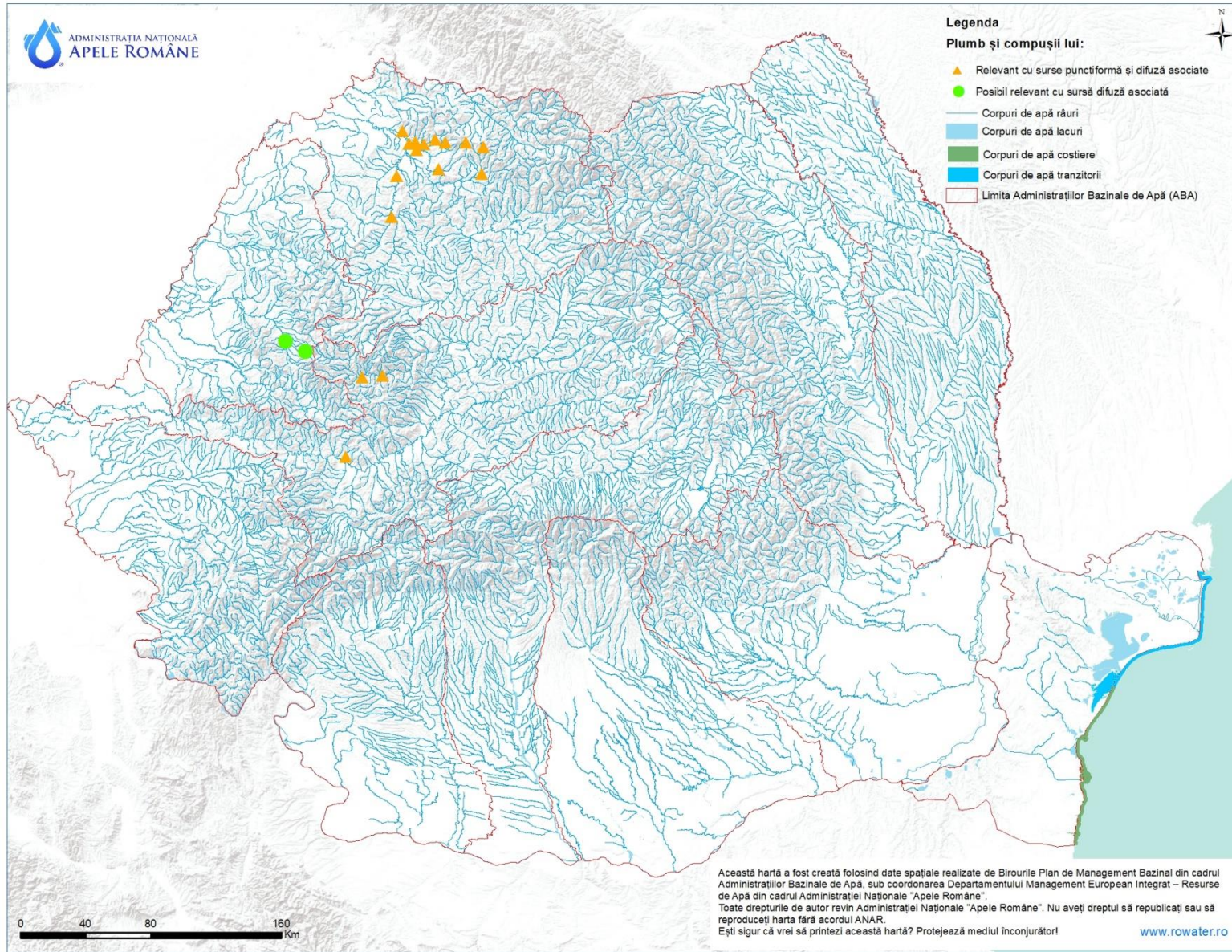
Figura 3.15. Secțiunile de monitorizare din sub-bazinele în care Cadmiul și compușii lui a fost identificat ca substanță relevantă/posibil relevantă

3. Caracterizarea apelor de suprafață

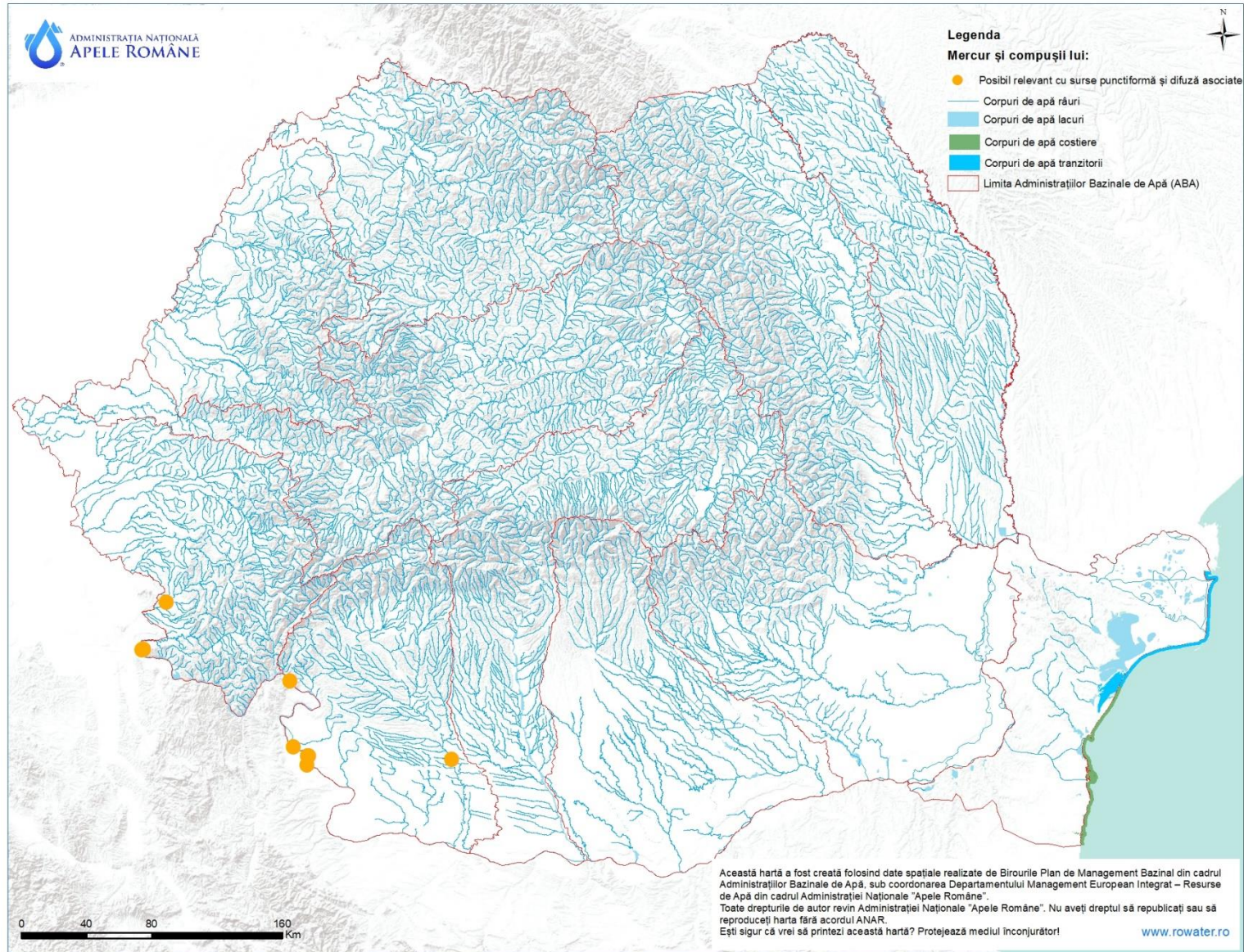
Figura 3.16. Secțiunile de monitorizare din sub-bazinele în care Nickel și compușii lui a fost identificat ca substanță relevantă/posibil relevantă

3. Caracterizarea apelor de suprafață

Figura 3.17. Secțiunile de monitorizare din sub-bazinele în care Plumbul și compușii lui a fost identificat ca substanță relevantă/posibil relevantă

3. Caracterizarea apelor de suprafață

Figura 3.18. Secțiunile de monitorizare din sub-bazinele în care Mercurul și compușii lui a fost identificat ca substanță relevantă/posibil relevantă

În urma aplicării testului de relevanță pentru categoria lacuri naturale, incluzând lacurile deltaice, nici una din substanțele analizate nu a fost identificată ca fiind posibil relevantă/relevantă.

În cazul fluviului Dunărea au fost monitorizate 30 de substanțe prioritare și tot atâtea substanțe prioritare la nivelul Mării Negre. În urma aplicării criteriilor, niciuna dintre aceste substanțe nu a fost identificată ca relevantă.

Informații detaliate referitoare la criteriile și abordarea privind stabilirea relevanței substanțelor prioritare sunt incluse în Strategia națională privind realizarea inventarului emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare în mediul acvatic, care se regăsește în *Anexa 3.1* a proiectului *Planului Național de Management actualizat 2021*.

Astfel, stabilirea relevanței s-a bazat, cu precădere, pe primele 2 criterii menționate mai sus, dar decizia finală a fost luată numai după coroborarea acestor informații cu cele privind sursele de poluare punctiforme și difuze. Au existat situații în care metoda de analiză nu a fost adecvată (a se vedea *Tabelul aferent din drafturile Planurilor de Management actualizate ale spațiilor/bazinelor hidrografice 2021*), iar în corelare cu faptul că unele surse de poluare nu au putut fi identificate, nu s-a putut lua decizia privind relevanța substanțelor prioritare. În acest sens, în drafturile *Planurilor de Management actualizate ale spațiilor/bazinelor hidrografice 2021* sunt prezentate sursele semnificative de poluare, emisiile de substanțe prioritare și impactul produs asupra corpurilor de apă în urma analizei actualizate a presiunilor și impactului.

Aceeași abordare s-a folosit și pentru restul criteriilor în situația în care datele necesare luării unor astfel de decizii au fost insuficiente (de ex. imposibilitatea stabilirii în multe cazuri a tendinței concentrațiilor în sedimente). Acolo unde datele de monitorizare au evidențiat prezența substanțelor în apă/sediment, iar metoda de analiză a fost adecvată și/sau tendința în sediment a fost crescătoare, iar sursa de poluare nu a fost certă, substanța s-a considerat posibil relevantă. Substanțele identificate a fi posibil relevante nu au fost incluse în analiza efectuată în etapa 2, pentru ele fiind necesară colectarea mai multor date/informații.

În ceea ce privește analiza tendinței concentrațiilor substanțelor prioritare care tind să se acumuleze în sedimente (criteriul 5), aceasta a fost realizată într-un număr de 107 corpuri de apă la nivel național, având în vedere un număr de 15 substanțe (75 %), din cele 20 prevăzute de Art.3(6) a Directivei 2013/39/UE și anume: antracen, difenileteri bromurați, Cd și compușii săi, Di(2-etilhexil)ftalat, fluoranten, hexaclorbenzen, hexaclorbutadienă, hexaclorciclohexan, Pb și compușii săi, Hg și compușii săi, pentaclorbenzen, benzo(a)piren, dicofol, chinoxifen, heptaclor și heptaclorepoxid. La nivel național a fost identificată o tendință ușor crescătoare pentru metale (cadmiu, mercur și plumb) într-un număr redus de corpuri de apă.

- **Etapa 2** – pentru substanțele care au trecut testul relevanței s-a realizat o analiză mult mai detaliată.

Practic, în această etapă s-au identificat potențialele surse punctiforme și difuze de poluare, s-au adunat informații privind emisiile și transferul de substanțe prioritare, concentrațiile de substanțe prioritare și tendințele acestor concentrații în apă și sediment, încărcările anuale cu substanțe prioritare din apa uzată și receptori - în amonte și în aval de punctul de evacuare a apelor uzate, riscul neatingerii stării chimice bune, măsurile aplicate în vederea atingerii obiectivelor de mediu pentru substanța în cauză.

În capitolul 3.5. al drafturilor *Planurilor de Management actualizate ale spațiilor/bazinelor hidrografice* (unde a fost cazul) se prezintă încărcarea anuală a apelor uzate cu substanțe relevante emise sau evacuate în bazinul/sub-bazinul hidrografic, la nivelul anului 2019 și în același capitol este descrisă modalitatea de calcul a încărcării anuale a apelor uzate cu substanțe relevante emise sau descărcate, care este aceeași pentru toate bazinele/sub-bazinele hidrografice.

În situațiile în care încărcarea râului a fost mai mică decât cantitatea evacuată de substanțe provenite din surse punctiforme, se poate considera că cerințele pentru realizarea inventarului au fost îndeplinite. În cazul în care concentrațiile poluanților au fost mai mari, tendințele acestora crescătoare, iar sursele difuze vor putea fi identificabile, se va putea trece la realizarea unei analize mult mai detaliate pe baza unor abordări mai complexe (bazate pe căile de acces ale poluanților în mediul acvatic sau pe sursele de producere a poluării) comparativ cu cele folosite în prezentul inventar.

Identificarea surselor de poluare punctiforme a fost în multe cazuri anevoioasă din cauza faptului că multe dintre substanțele prioritare găsite în receptorul de apă nu s-au corelat cu informațiile referitoare la evacuările utilizatorilor de apă, precum și cu informațiile primite de la Agențiile Fitosanitare Județene, referitoare la producerea, utilizarea, interzicerea sau restricționarea utilizării pesticidele și biocidele folosite în agricultură.

Contribuția din sursele difuze a fost estimată din calcul, numai rareori putând fi identificate sursele potențiale de poluare. Acest fapt se datorează lipsei unor modele care să permită o aproximare mai corectă și reală a valorii concentrației poluanților proveniți din surse difuze ținând cont de căile de acces și de sursele de proveniență ale acestora (de ex. estimarea cuantumului concentrațiilor de substanțe prioritare din depunerile atmosferice, agricultură, trafic și infrastructură urbană și periurbană, scurgeri accidentale, pierderi din materiale diverse etc. care ajung în apă).

Este important de menționat că sursele de poluare care conduc la evacuări de substanțe prioritare în apelor de suprafață s-au redus având în vedere faptul că multe din unitățile industriale au fost închise atât din motive economice dar și ca urmare a neconformării cu cerințele legislației europene în vigoare.

La elaborarea acestui inventar au fost întâmpinate o serie de dificultăți, acestea putând fi regăsite în capitolul 3.5. al fiecărui plan de management bazinal.

Față de inventarul elaborat în Planul de management al bazinului/spațiului hidrografic 2016-2021, s-au înregistrat progrese ce țin de numărul substanțelor prioritare monitorizate. S-au inclus în monitorizare toate substanțele prevăzute în Anexa I a HG 570/2016, cu excepția cloralcanilor C10-C13 și compușilor tributilstanici în mediul de investigare apă. Au fost stabilite metode de analize pentru substanțe care nu au putut fi monitorizate în inventarul anterior din aceste motive, dar și pentru noile substanțe.

La nivel național, în cadrul Programului Operațional Infrastructură Mare, se desfășoară proiectul "Dezvoltarea unui laborator național pentru îmbunătățirea monitorizării substanțelor deversate în ape și a calității apei potabile" care se va derula în perioada 2021-2023, și în cadrul căruia se va implementa metoda de analiza pentru Cloralcani C10-C13, atât pentru evaluarea stării chimice în mediul de investigare apă, cât și pentru analiza tendinței în sedimente.

În prezent, Administrația Națională Apele Române este partener în cadrul unui proiect finanțat din Programul Transnațional al Dunării (DTP) "Danube Hazard m3c – Luptând împotriva poluării cu substanțe periculoase în bazinul Dunării prin măsurare, gestionare bazată pe modelare și consolidarea capacității" alături de alți 10 parteneri din bazinul internațional al Dunării. În cadrul acestui proiect demarat în iulie 2020 și care se va finaliza în 2023, se urmărește îmbunătățirea considerabilă a cunoștințelor de bază și a înțelegerii poluării și emisiilor de substanțe periculoase în apă, prin îmbunătățirea capacității de monitorizare, modelare și gestionare a acestora, furnizând totodată recomandări pentru un management transfrontalier al substanțelor periculoase care să țină seama de nevoile naționale specifice.

Rezultate obținute în cadrul proiectului vor fi utile în dezvoltarea următoarelor inventare, prin abordarea modelărilor ce se vor dezvolta la nivel de zone pilot și la nivelul întregului bazin al Dunării și care vor putea fi aplicate ulterior la nivel național. De asemenea, rezultatele obținute în cadrul acestui proiect pe parcursul anului 2021 vor putea

fi integrate în Planurile de management bazinale actualizate, respectiv în Planul Național de Management actualizat.

3.6. Evaluarea impactului antropic și riscul neatingerii obiectivelor de mediu

Necesitatea de a analiza presiunile antropice și impactul acestora este prezentată în articolul 5 al Directivei Cadru, articol care precizează: “*Fiecare Stat Membru trebuie să asigure trecerea în revistă a impactului activităților umane asupra stării apelor de suprafață și subterane pentru fiecare district al bazinului hidrografic sau pentru o porțiune a unui district al unui bazin hidrografic internațional care se află pe teritoriul său*”.

Procesul de evaluare a presiunilor antropice și a impactului acestora la nivelul corpurilor de apă conduce la identificarea acelor corpuri de apă care riscă să nu atingă obiectivele de mediu, cuprinzând următoarele etape:

- Identificarea activităților și a presiunilor;
- Identificarea presiunilor potențial semnificative/semnificative;
- Evaluarea impactului;
- Evaluarea riscului neîndeplinirii obiectivelor de mediu.

Ca și în abordarea din *Planul de Management al spațiului hidrografic Someș-Tisa actualizat aprobat prin HG nr. 80/2011 și HG nr. 859/2016*, pentru analiza presiunilor și a impactului s-a folosit conceptual DPSIR (Driver – Pressure – State – Impact – Response – Activitate antropică – Presiune – Stare – Impact – Răspuns). Astfel, s-au utilizat informații/date despre activitățile antropice și schimbările la nivelul stării corpului de apă, cât și răspunsul (măsurile ce vor fi luate pentru a îmbunătăți starea corpului de apă).

Principalele sectoare de activitate care generează presiuni potențial semnificative la nivelul anului 2019, precum și tipurile de impact asociate acestora sunt următoarele: dezvoltarea urbană, activitățile industriale și activitățile agricole, respectiv poluarea cu azot, poluarea cu fosfor, poluarea organică și poluarea chimică, precum și alterarea habitatelor datorită modificărilor hidrologice și morfologice.

Evaluarea impactului diferitelor tipuri de presiuni semnificative s-a realizat pornind de la evaluarea stării corpurilor de apă, pentru care s-au utilizat, în principal, datele de monitoring din anul 2019. Dacă la nivelul unui corp de apă nu s-au stabilit secțiuni de monitorizare, s-au considerat datele de monitoring obținute într-o altă secțiune situată pe un alt corp de apă care prezintă aceeași tipologie și aceleași categorii de presiuni antropice (prin gruparea corpurilor de apă în scopul realizării evaluării), iar pentru corpurile de apă pentru care nu este posibilă nici gruparea acestora, evaluarea stării se realizează pe baza analizei de risc de neatingere a obiectivelor de mediu.

Tipurile de impact produse de presiunile semnificative au fost analizate ținând cont și de recomandările Ghidului EU 22 de raportare a *Planului Național de Management actualizat*. Astfel, impacturile se pot asocia poluării cu nutrienți, substanțe organice și substanțe prioritare/prioritar periculoase, alterărilor habitatelor datorate modificărilor hidrologice și morfologice, precum și altor tipuri de poluări specifice apelor de suprafață.

Ca și în *Planul de Management al spațiului hidrografic Someș-Tisa aprobat prin HG nr.80/2011 și actualizarea sa aprobată prin HG nr. 859/2016*, se prezintă în continuare tipurile de impact identificate la nivel național în cadrul elaborării proiectului *Planului de Management al spațiului hidrografic actualizat*.

Poluarea cu substanțe organice se datorează emisiilor/evacuărilor de ape uzate provenite de la sursele punctiforme și difuze, în special aglomerările umane, sursele industriale și agricole. Lipsa sau insuficiența epurării apelor uzate conduce la poluarea apelor de suprafață cu substanțe organice, care odată ajunse în apele de suprafață încep să se degradeze și să consume oxigen. Poluarea cu substanțe organice produce un impact semnificativ asupra ecosistemelor acvatice prin schimbarea compoziției speciilor,

scăderea biodiversității, precum și prin reducerea populației piscicole sau chiar mortalitate piscicolă în contextul reducerii drastice a concentrației de oxigen.

O altă problemă importantă de gospodărire a apelor este **poluarea cu nutrienți** (azot și fosfor). Ca și în cazul substanțelor organice, emisiile de nutrienți se datorează atât surselor punctiforme (ape uzate urbane, industriale și agricole neepurate sau insuficient epurate), cât și surselor difuze (în special, cele agricole: creșterea animalelor, utilizarea fertilizanților). Nutrienții determină eutrofizarea apelor (îmbogățirea cu nutrienți și creștere algală excesivă), în special a corpurilor de apă stagnante sau semi-stagnante (lacuri naturale și de acumulare, râuri puțin adânci cu curgere lentă), ceea ce determină schimbarea compoziției speciilor, scăderea biodiversității speciilor, precum și reducerea utilizării resurselor de apă (apă potabilă, recreere etc.). Referitor la impactul generat de poluarea cu nutrienți în cazul lacurilor, evaluarea s-a realizat atât prin aprecierea stadiului trofic exprimat prin indicatori specifici, luându-se în considerare și manifestarea procesului de eutrofizare, cât și prin compararea valorilor înregistrate ale nutrienților cu limitele acestora prevăzute în metodologiile de evaluare a stării.

Poluarea cu **substanțe prioritare/prioritar periculoase** se datorează evacuărilor de ape uzate din surse punctiforme sau emisiilor din surse difuze ce conțin poluanți nesintetici (metale grele) și/sau poluanți sintetici (micropoluanți organici). Substanțele periculoase produc toxicitate, persistență și bioacumulare în mediul acvatic. În procesul de analiză a riscului privind poluarea cu substanțe periculoase, trebuie subliniată lipsa sau insuficiența datelor de monitoring care să conducă la o evaluare cu un grad de încredere mediu sau ridicat.

Presiunile hidromorfologice influențează caracteristicile hidromorfologice specifice apelor de suprafață și produc un impact asupra stării ecosistemelor acestora. Construcțiile hidrotehnice cu barare transversală (baraje, stăvilare, praguri de fund) întrerup conectivitatea longitudinală a râurilor cu efecte asupra regimului hidrologic, transportului de sedimente, dar mai ales asupra migrării biotei. Lucrările în lungul râului (îndiguirile, lucrările de regularizare și consolidare a malurilor) întrerup conectivitatea laterală a corpurilor de apă cu luncile inundabile și zonele de reproducere ce au ca rezultat deteriorarea stării ecologice. Prelevările și restituțiile semnificative au efecte asupra regimului hidrologic, dar și asupra biotei.

Astfel, impactul alterărilor hidromorfologice asupra stării corpurilor de apă se poate exprima prin afectarea migrării speciilor de pești migratori, declinul reproducerii naturale a populațiilor de pești, reducerea biodiversității și abundenței speciilor, precum și alterarea compoziției populațiilor. Deși au fost derulate studii și proiecte la nivel european privind relația dintre presiunile hidromorfologice și impactul acestora, de multe ori variatele tipuri de presiuni acționează sinergic și cumulativ, făcând dificilă decelarea efectului față de tipul de presiune.

- **Riscul neatingerii obiectivelor de mediu, respectiv de neatingere a stării bune / potențialului bun sau de deteriorare a stării bune / potențialului bun**

Riscul neatingerii obiectivelor de mediu pentru corpurile de apă de suprafață a fost evaluat având în vedere informațiile privind corpurile de apă, actualizarea informațiilor privind presiunile semnificative și impactul acestora asupra apelor, precum și identificarea măsurilor de bază și suplimentare care, aplicate pe o perioadă de 6 ani, ar putea conduce la atingerea obiectivelor de mediu în anul 2027.

În procesul de evaluare a riscului s-a ținut cont de presiunile potențial semnificative identificate și de evaluarea impactului, respectiv de starea / potențialul ecologic și starea chimică și s-au luat în considerare următoarele categorii de risc: poluarea cu substanțe organice, poluarea cu nutrienți, poluarea cu substanțe periculoase și alterările hidromorfologice, având în vedere că aceste 4 categorii de presiuni au fost identificate,

atât la nivelul Districtului Internațional al Dunării, cât și la nivel național, ca fiind probleme importante de gospodărirea apelor.

Riscul total este compus din riscul ecologic și riscul chimic, iar evaluarea este dată de cea mai proastă situație regăsită la cele 2 categorii de risc.

Riscul ecologic este definit de cele 3 categorii de risc: poluarea cu substanțe organice, poluarea cu nutrienți, precum și de alterările hidromorfologice. Pentru riscul ecologic, evaluarea realizată pe baza elementelor biologice are un rol primordial, însă în lipsa unor corelații exacte dintre presiune / măsuri și impact, s-au utilizat și parametri abiotici (elemente fizico-chimice și hidromorfologice). Riscul ecologic se cuantifică având în vedere cea mai proastă situație regăsită în categoriile de risc (poluarea cu substanțe organice, poluarea cu nutrienți, precum și de alterările hidromorfologice).

Riscul chimic (riscul de a nu atinge starea chimică bună) este definit de o singură categorie și anume poluarea cu substanțe prioritare și cu alți poluanți, considerând standardele de calitate a mediului stabilite în Directiva 2013/39/UE de modificare a Directivelor 2000/60/CE și 2008/105/EC în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei.

Se precizează că în situația în care un corp de apă nu a atins obiectivele de mediu, iar măsurile de bază și suplimentare (relevante și eficiente pentru atingerea obiectivelor) sunt planificate să se realizeze după anul 2027, corpul de apă este la risc de neatingere a obiectivului de mediu și i se aplică excepții de la atingerea obiectivului de mediu după anul 2027.

De asemenea, în cazul în care corpul de apă se află în stare bună / potențial ecologic bun în anul 2021, prin apariția unor noi presiuni semnificative în perioada 2022-2027 pentru care se planifică măsuri de bază și suplimentare după anul 2027, atunci corpul devine la risc de neatingere a obiectivului de mediu (deteriorare).

În stabilirea măsurilor pentru evaluarea riscului se pot utiliza informații/date existente și la nivelul altor raportări la Comisia Europeană, în special cele referitoare la presiuni (ex. Directiva privind epurarea apelor uzate urbane 91/271/EEC – anul de referință 2018), Registrul poluanților emiși E-PRTR (anul de referință 2019), inventarul măsurilor de bază (anul de referință 2020 și actualizat până în prezent).

Se au în vedere 2 grupe de risc:

- riscul la nivelul anului 2021, pentru evaluarea căruia se corelează cu evaluarea stării corpurilor de apă aferentă anului 2019. De asemenea, se vor avea în vedere implementarea măsurilor de bază și suplimentare pentru presiunile existente și cele noi identificate pentru intervalul 2018–2021, conform stadiului măsurilor (măsuri implementate, în curs de implementare, planificate pentru realizare până în 2021);
- riscul la nivelul anului 2027, pentru care se are în vedere starea ecologică / potențialul ecologic al corpului de apă și starea chimică, evaluate pe baza implementării măsurilor de bază și suplimentare până în 2026, măsuri stabilite în al doilea plan de management pentru perioada 2022-2027, cât și măsuri noi stabilite în actualul proiect al Planului de management actualizat al spațiului hidrografic Someș-Tisa.

Evaluarea riscului a fost realizată pentru a fi utilizată la:

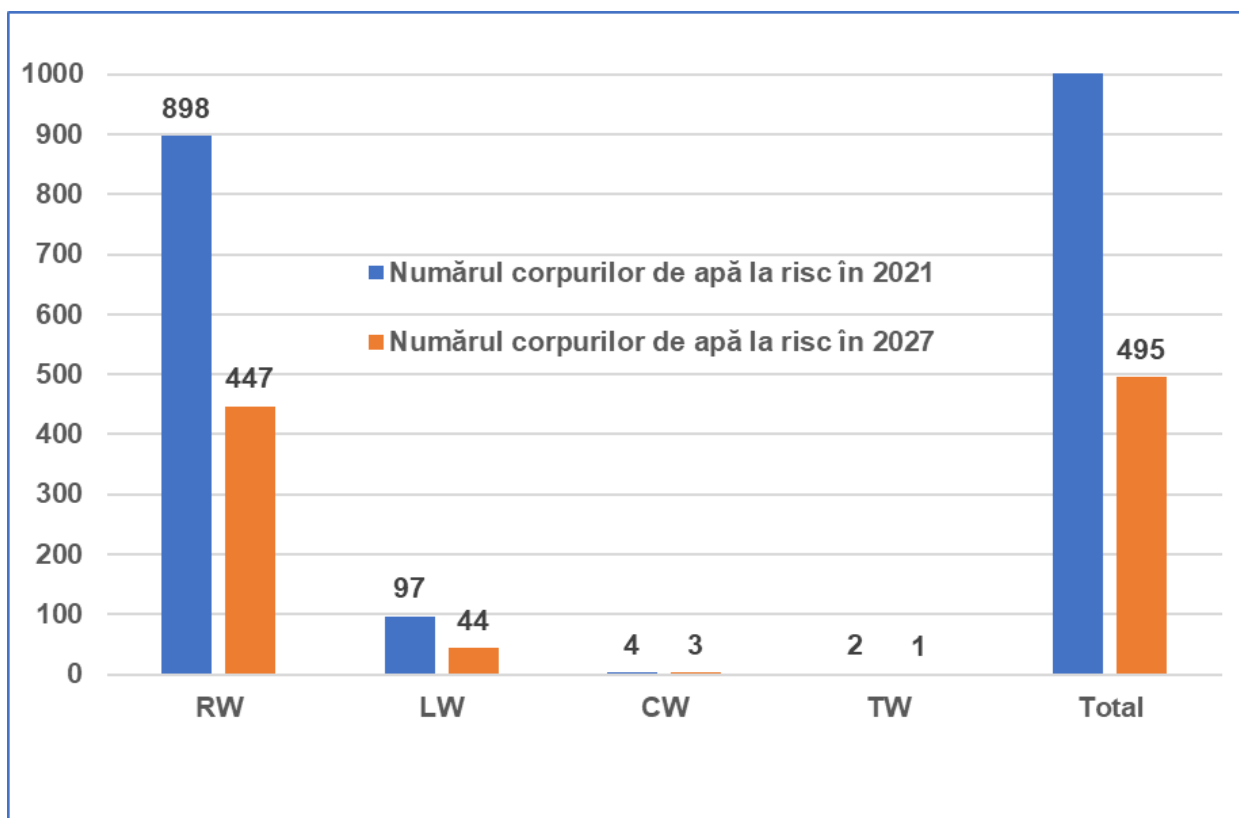
- caracterizarea stării ecologice / potențialului ecologic și a stării chimice (capitolul 6.2.), în condițiile în care pentru unele corpuri de apă nu au existat date de monitoring, iar gruparea corpurilor de apă nu a putut fi realizată (confidență scăzută);
- stabilirea măsurilor suplimentare;
- aplicarea excepțiilor de la atingerea obiectivelor de mediu.

Din analiza efectuată rezultă că la nivel național, dintr-un total de 3.025 corpuri de apă, au fost identificate ca fiind la risc în anul 2021 un număr total de 1.001 corpuri de apă. Urmare a acestei analize, față de numărul corpurilor de apă care au fost identificate

3. Caracterizarea apelor de suprafață

În *Planul Național de Management actualizat*, aprobat prin HG nr.859/2016 ca fiind la risc de neatingere a obiectivelor de mediu în anul 2021, respectiv 971, în proiectul *Planul Național de Management actualizat* au fost identificate 1.001 (33 %) corpuri de apă la risc pentru anul 2027.

În ceea ce privește riscul neatingerii obiectivelor de mediu pentru anul 2027, rămân la risc un număr total de 495 corpuri de apă de suprafață, se estimează că 463 corpuri de apă nu vor atinge starea ecologică bună/potențialul ecologic bun. De asemenea, și pentru 56 corpuri de apă se estimează că nu vor atinge starea chimică bună (Figura 3.19).

Figura 3.19. Numărul corpurilor de apă la risc datorită presiunilor semnificative

4. CARACTERIZAREA CORPURILOR DE APĂ SUBTERANĂ

4.1. Identificarea, delimitarea și caracterizarea corpurilor de apă subterană

Identificarea și delimitarea corpurilor de apă s-a realizat în concordanță cu metodologia specifică de caracterizare a apelor subterane elaborată în cadrul INHGA, care a ținut cont de prevederile Directivei Cadru Apă 2000/60/EC și de Ghidurile elaborate în cadrul Strategiei Comune de Implementare a DCA.

Delimitarea corpurilor de apă subterană s-a făcut pentru zonele în care există acvifere semnificative ca importanță pentru alimentări cu apă și anume debite exploatabile mai mari de 10 m³/zi. În restul arealului, chiar dacă există condiții locale de acumulare a apelor în subteran, acestea nu se constituie în corpuri de apă, conform prevederilor Directivei Cadru Apă.

Criteriul geologic intervine nu numai prin vârsta depozitelor purtătoare de apă, ci și prin caracteristicile petrografice, structurale, sau capacitatea și proprietățile lor de a înmagazina apă. Au fost delimitate și caracterizate astfel corpuri de apă de tip poros-permeabil, fisural și carstic-fisural.

Criteriul hidrodinamic acționează în special în legătură cu extinderea corpurilor de apă. Astfel, corpurile de apă subterană freatică au extindere numai până la limita bazinului hidrografic, care corespunde liniei de cumpănă a acestora, în timp ce corpurile de adâncime se pot extinde și în afara bazinului.

Starea corpului de apă (cantitativă și chimică) a constituit obiectivul central în procesul de delimitare, evaluare și caracterizare a unui corp de apă subterană.

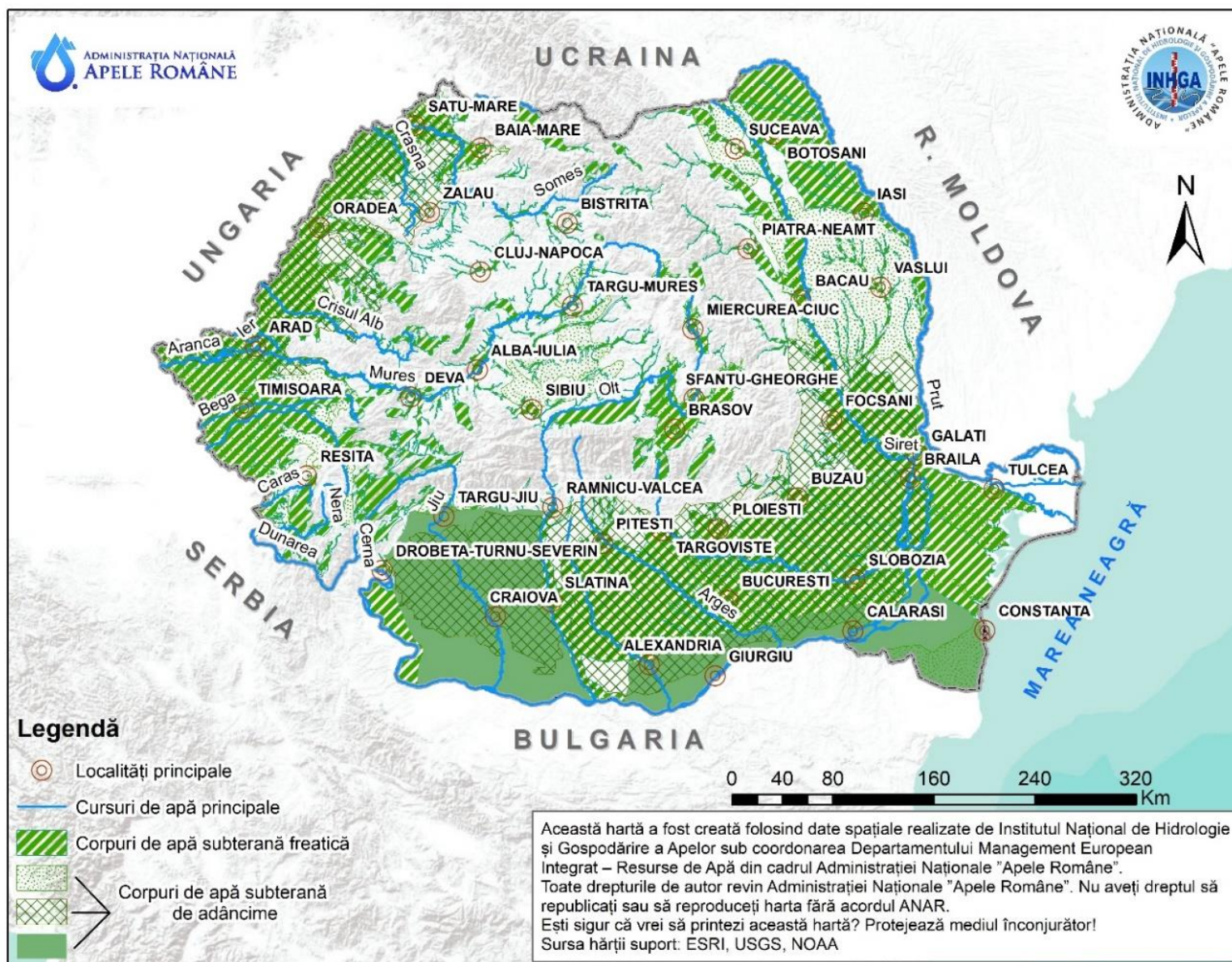
Corpurile de apă subterană care se dezvoltă în zona de graniță și se continuă pe teritoriul unor țări vecine au fost definite ca transfrontaliere.

Pe baza datelor obținute ca urmare a studiilor elaborate din anul 2016 până în prezent, în această etapă, a fost actualizată caracterizarea corpurilor de apă subterană prin includerea de noi informații; au rezultat grafice, hărți, modelele conceptuale și matematice de curgere a apei subterane (pentru o parte din corpurile de apă subterană freatică). A fost evaluat gradul de dependență dintre subteran și corpurile de apă de suprafață și ecosistemele asociate (terestre și acvatice), precum și impactul antropic asupra stării corpurilor de apă cu identificarea corpurilor de apă la risc de neatingerea a obiectivelor de mediu.

România, ca stat membru, are obligația realizării și transmiterii de rapoarte către Comisia Europeană, acestea având scopul de a contribui la identificarea unui mod unitar de management al apelor subterane la nivel european. În acest sens, ca și în planurile de management anterioare (2009, 2015) toate corpurile de apă subterană sunt codificate astfel; *exemplu ROBA01: RO – codul României; BA – codul bazinului/spațiului hidrografic (Banat); 01 – numărul corpului de apă subterană din cadrul spațiului hidrografic Banat.*

În România au fost identificate, delimitate și caracterizate un număr de 143 de corpuri de apă subterană (*Figura 4.1*), din care: 115 sunt corpuri de apă subterană freatică, iar 28 sunt corpuri de apă subterană de adâncime; 17 din totalul acestora au caracter transfrontalier.

4. Caracterizarea corpurilor de apă subterană

Figura 4.1. Corpurile de apă subterană la nivel național

Toate caracteristicile semnificative ale corpurilor de apă subterană din România, respectiv: caracteristicile geologice și hidrogeologice, gradul de protecție, modul de utilizare a apei, sursele de poluare și caracterul transfrontalier unde este cazul, sunt sintetizate în *Tabelul 4.1* din proiectul *Planul de Management actualizat 2021* al fiecărui bazin/spațiu hidrografic iar caracterizarea detaliată a corpurilor de apă subterană este prezentată în *Anexa 4.1* a fiecărui proiect al *Planului de Management actualizat al bazinului/spațiului hidrografic 2021*.

4.1.1. Interdependența corpurilor de apă subterană cu apele de suprafață și cu ecosistemele terestre

Analiza interdependenței corpurilor de apă subterană cu apele de suprafață, a fost revizuită în cadrul elaborării proiectului Planului Național de Management actualizat 2021.

În vederea corelării cu prevederile Directivei Cadru Apă și a Directivei privind Apele Subterane, pentru evaluarea relației dintre corpurile de apă subterană și ecosistemele terestre asociate a fost realizat studiul privind „Metodologia de analiză a interdependenței dintre corpurile de apă subterană și ecosistemele terestre cu identificarea ecosistemelor terestre direct dependente de apa subterană” (metodologie elaborată de Asociația Hidrogeologilor din România, în anul 2015). În cadrul studiului s-au avut în vedere corpurile de apă subterană la nivelul bazinelor/spațiilor hidrografice, siturile de importanță comunitară din rețeaua Natura 2000, habitatele naturale protejate conform Directivei 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică și tipurile de utilizare a terenului Corine Land Cover (CLC).

Rezultatele aplicării acestei metodologii, prezentate în Planul Național de Management actualizat 2016-2021 și Planurile de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice 2016-2021, aprobate prin HG nr 859/2016, sunt incluse în Anexa 4.2 ale fiecărui proiect al Planurilor de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice 2021.

În anul 2018 această metodologie a fost completată prin studiul *"Dezvoltarea metodologiei privind ecosistemele terestre dependente de corpurile de apă subterană, precum și analiza interdependenței acestora în conformitate cu prevederile Directivei Cadru Apă 2000/60/EC și a Directivei 2006/118/EC privind protecția apelor subterane împotriva poluării și a deteriorării"* (elaborat de Asociația Hidrogeologilor din România). Pe baza acestui studiu s-a actualizat evaluarea relației dintre ecosistemele terestre și apa subterană având în vedere următorii indicatori:

- Regimul hidrodinamic al nivelului piezometric în timp (perioada 2000-2017) și spațiu, controlat de:
  - factori naturali: precipitații, temperatură, evapotranspirație, infiltrații etc.;
  - factori antropici: debite exploatare în captări, drenaje etc.
- Caracteristicile fizico-chimice ale apelor subterane (obținute din rezultatele monitorizării apelor subterane pentru o perioadă de 4 ani, respectiv intervalul 2014-2017) controlate de:
  - factori naturali: comunicarea cu apele de suprafață;
  - factori antropici: poluarea provenită din diverse tipuri de surse.

Aplicarea metodologiei a fost condiționată de datele disponibile pentru fiecare corp de apă subterană și cuprinde două faze/etape:

Faza I: Evaluarea dependenței ecosistemelor terestre de regimul hidrodinamic al corpurilor de apă subterană;

Parametrul esențial al regimului hidrodinamic al corpurilor de apă subterană este cota nivelului piezometric a cărui variație în timp și spațiu modifică gradul de dependență al ecosistemelor terestre de apa subterană. Cota nivelului piezometric determină

adâncimea la care se află nivelul apei subterane și, în corelație cu adâncimea sistemului radicular, condiționează interdependența apă subterană-ecosistem terestru.

Evaluarea corelației între regimul nivelului piezometric cu ecosistemele terestre s-a realizat având în vedere două aspecte:

- variația nivelului piezometric în cadrul corpurilor de apă subterană freatică, în timp și spațiu;
- corelarea între regimul nivelului piezometric și ecosistemele terestre.

Obiectivul primei părți a metodologiei a fost stabilirea zonelor în care variațiile nivelului piezometric sunt maxime, acestea fiind considerate *zone de atenție*, în care trebuie monitorizate ecosistemele dependente pentru a consemna modificările de stare semnificative. Astfel, a fost realizată zona gradului de dependență al ecosistemelor terestre pentru două poziții extreme ale adâncimii nivelurilor piezometrice (minim și maxim). Cele două adâncimi ale nivelului piezometric permit calculul amplitudinii maxime a variației nivelului hidrostatic pentru perioada analizată care a fost corelată cu prezența captărilor care utilizează apa din corpul de apă subterană studiat. Dacă amplitudinea maximă a variației este redusă se analizează doar harta cu izobate a adâncimii maxime pentru zona gradului de dependență al ecosistemelor de regimul hidrodinamic al corpului de apă subterană.

Suprapunerea hărților cu diferite tipuri de habitate peste hărțile cu variația adâncimii nivelului hidrostatic aflat în situațiile extreme (minim și maxim) din întreaga perioadă de analiză (2000-2017), a condus la identificarea ecosistemelor terestre, determinate anterior ca potențial dependente de subteran. Această analiză poate conduce la stabilirea unui program adecvat de monitorizare în vederea obținerii informațiilor necesare protejării/refacerii ecosistemelor terestre dependente de subteran și utilizarea stării acestora ca indicator al regimului hidrodinamic.

Faza a II-a: Evaluarea dependenței ecosistemelor terestre de regimul hidrochimic al corpurilor de apă subterană.

Obiectivul acestei etape este identificarea ecosistemelor terestre aflate în zone de posibil risc (din punct de vedere al chimismului apei subterane) pentru starea lor de conservare.

Analiza efectului posibil al deteriorării stării chimice a apei subterane asupra habitatelor cu care se află în relație s-a bazat pe analiza variabilității spațio-temporale a caracteristicilor fizico-chimice ale apelor subterane care ar putea determina modificări comportamentale semnificative asupra ecosistemelor terestre.

Starea chimică a corpurilor de apă subterană a fost analizată pe baza comparării rezultatelor analizelor chimice efectuate în perioada 2014-2017 cu valorile standardelor de calitate a apelor subterane și cu valorile prag (TV), determinate pentru corpurile de apă subterană din cadrul Administrațiilor Bazinale de Apă, conform Ordinului nr. 621/2014 privind aprobarea valorilor de prag pentru apele subterane din România.

Starea favorabilă/nefavorabilă a ecosistemelor a fost stabilită prin sistemul expert, fără măsurători parametrice realizate periodic într-un sistem de monitorizare stabil. Selectarea caracteristicilor fizico-chimice ale apelor subterane care pot afecta semnificativ ecosistemele este dificil de realizat deoarece nu se pot stabili valori prag pentru anumite caracteristici care să permită identificarea ariilor unde există risc pentru starea de conservare a unor ecosisteme (AHR, 2018). În aceste condiții a fost utilizat "Raportul sintetic privind starea de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar din România", realizat în anul 2015, în cadrul proiectului "Monitorizarea stării de conservare a speciilor și habitatelor din România" de către Institutul de Biologie București (IBB) - Academia Română în parteneriat cu Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor - Direcția Biodiversitate.

În vederea realizării celui de al II-lea obiectiv al metodologiei au fost prelucrate rezultatele analizelor chimice pentru perioada 2014-2017. Totodată a fost evaluată starea calitativă a corpurilor de apă subterană și s-a realizat analiza variației amplitudinii, pe baza principiului că *variațiile mari ale condițiilor fizico-chimice* pot induce modificări semnificative pentru indicatorii care ar putea influența starea ecosistemelor terestre (AHR, 2018) (Tabel 4.1).

Tabel 4.1. Indicatorii care ar putea influența starea de conservare a ecosistemelor terestre

– Cadmiu dizolvat ($\mu\text{g/l}$);	– Cu dizolvat ($\mu\text{g/l}$);
– Mercur dizolvat ($\mu\text{g/l}$);	– Zn dizolvat ($\mu\text{g/l}$);
– Nichel dizolvat ($\mu\text{g/l}$);	– Cr dizolvat ($\text{Cr}^{3+} + \text{Cr}^{6+}$) ($\mu\text{g/l}$);
– Plumb dizolvat ($\mu\text{g/l}$);	– As dizolvat ($\mu\text{g/l}$).

Riscul afectării stării de conservare a ecosistemelor crește în zonele unde depășirea valorilor de prag se suprapune peste amplitudinea maximă de variație a cel puțin unui element din cele selectate. Dacă dubla suprapunere este valabilă pentru mai mult de două elemente se impune stabilirea unui program special de monitorizare a ecosistemelor din zona respectivă.

Analiza relației dintre habitatele aferente siturilor de importanță comunitară (SCI) și corpurile de apă subterană a fost completată cu date referitoare la ariile de protecție specială avifaunistică (SPA) având în vedere aspecte prevăzute în Directiva 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbatice, după o metodologie proprie, realizată în cadrul INHGA în anul 2020.

Rezultatele aplicării metodologiei la nivelul fiecărui bazin/spațiu hidrografic, respectiv identificarea dependenței dintre corpurile de apă subterană cu nivel liber și siturile de importanță comunitară (SCI), sunt detaliate în Capitolul 4 al proiectelor *Planurilor de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice 2021*.

În urma evaluării relației ecosistem terestru - apă subterană pe baza variației în timp și spațiu a regimului hidrodinamic al corpurilor de apă subterană (Faza I), a rezultat că un procent de 3,02 % din ecosistemele identificate sunt dependente de apă subterană, 27,5 % sunt dependente de apa subterană și de alte surse, 3,8 % prezintă o dependență probabilă de apa subterană și subordonat de alte surse, 1,3 % prezintă o dependență probabilă de alte surse și subordonat de apa subterană, 6,6 % sunt dependente de alte surse, iar pentru 57,6 % nu s-a putut identifica relația ecosistem terestru - apă subterană datorită informațiilor insuficiente (rezultatul analizei nu poate fi confirmat prin prezența unor foraje în cadrul sau imediata apropiere a sitului).

Concluzii privind evaluarea dependenței ecosistemelor terestre de regimul hidrochimic al corpurilor de apă subterană (Faza a II-a), pe baza rezultatelor analizelor chimice ale probelor prelevate în perioada 2014-2017 sunt detaliate pentru fiecare bazin/spațiu hidrografic.

În cazul Administrației Bazinale de Apă **Someș-Tisa**, **nu există ecosisteme aflate la "posibil risc"** deoarece nu există parametri pentru care să se fi înregistrat depășiri ale valorilor prag. În arealul habitatelor cu grad ridicat de dependență de subteran, amplitudinea concentrațiilor unor parametri este medie, valorile maxime situându-se în zone unde nu există habitate. În acest context rezultă ca habitatele care se află în relație cu subteranul nu se află la "posibil risc".

Pentru Administrația Bazinală de Apă **Crișuri**, **nu există ecosisteme aflate la "posibil risc"** deoarece nu există parametri pentru care să se fi înregistrat depășiri ale valorilor prag. În arealul habitatelor cu grad ridicat de dependență de subteran amplitudinea concentrațiilor parametrilor chimici care ar putea afecta starea de conservare a acestora este medie - ridicată, valorile maxime situându-se în zone unde nu există habitate. Astfel, habitatele care se află în relație cu subteranul nu se află la "posibil risc".

În cazul Administrației Bazinale de Apă **Mureș**, habitatele care aparțin sitului de importanță comunitară ROSCI0108, aflate în relație cu apa subterană (ROMU20), **ar putea fi considerate la “posibil risc”** pentru starea lor de conservare. Conform metodologiei, în arealul acestora se îndeplinesc condițiile precizate, respectiv se suprapun arealele habitatelor cu cele unde se regăsesc amplitudini ușor mai ridicate ale unor indicatori (fără depășirea valorilor prag) și cu cele unde se înregistrează depășirea valorii prevăzute în standardul de calitate pentru azotați.

În cazul Administrației Bazinale de Apă **Banat**, habitatele care aparțin siturilor de importanță comunitară aflate în relație cu apa subterană **nu sunt considerate la “posibil risc”** pentru starea lor de conservare deoarece în arealul acestora nu sunt îndeplinite condițiile precizate în metodologie.

În urma analizei efectuate în cazul Administrației Bazinale de Apă **Jiu**, pe baza datelor de chimism pentru perioada 2014-2017, habitatele cu codul 91I0, 91F0 și 91M0 dependente de apa subterană (ROJI05) ce aparțin sitului de importanță comunitară ROSCI0045 și habitatele cu codul 91I0, 91F0 și 2160 dependente de apa subterană (ROJI06) ce aparțin sitului de importanță comunitară ROSCI0039 **ar putea fi considerate la “posibil risc”** pentru starea lor de conservare deoarece, având în vedere criteriile metodologice.

În cazul Administrației Bazinale de Apă **Olt**, **nu există ecosisteme aflate la “posibil risc”** deoarece nu există parametri pentru care să se fi înregistrat depășiri ale valorilor prag, pentru perioada de analiză 2014-2017. În arealul habitatelor cu grad ridicat de dependență de subteran amplitudinea concentrațiilor parametrilor chimici care ar putea afecta starea de conservare a acestora este medie. În acest context rezultă că habitatele care se află în relație cu subteranul **nu se află la "posibil risc"**.

În situația Administrației Bazinale de Apă **Argeș-Vedea**, habitatele care aparțin siturilor de importanță comunitară aflate în relație cu apa subterană **nu sunt considerate la “posibil risc”** pentru starea lor de conservare deoarece, în arealul acestora nu sunt îndeplinite condițiile metodologice.

În cazul Administrației Bazinale de Apă **Buzău-Ialomița**, habitatele aflate în relație cu apa subterană, **nu pot fi considerate la “posibil risc”** pentru starea lor de conservare deoarece, în arealul acestora nu se îndeplinesc condițiile precizate în metodologie.

În cazul Administrației Bazinale de Apă **Siret**, habitatul 91FO care aparține sitului de importanță comunitară ROSCI0103, aflat în relație de dependență cu apa subterană (ROSI05), **ar putea fi considerat la “posibil risc”** pentru starea lui de conservare. Se îndeplinesc condițiile metodologice prin care au fost identificate suprapuneri ale habitatului cu arealul în care au fost determinate depășirea valorii prag la amoniu și amplitudini ușor mai ridicate (fără depășirea valorilor prag) la indicatorii cupru și local la crom, mercur, nichel și zinc.

În urma analizei efectuate în cazul Administrației Bazinale de Apă **Prut-Bârlad** s-a constatat că zonele unde valorile parametrului azotați depășesc standardul de calitate nu se suprapun cu arealele în care amplitudinile concentrațiilor pentru indicatorii analizați au înregistrat valori maxime și nici cu habitatele dependente de apa subterană. La momentul prezentei analize, în cadrul Administrației Bazinale de Apă Prut-Bârlad, habitatele aflate în relație de dependență de subteran, analizate pe corpurile de apă subterană ROPR03 și ROPR06 **nu sunt considerate la “posibil risc”** pentru starea lor de conservare. Variația concentrațiilor acestor indicatori se datorează fondului natural al stratelor acvifere și nu activității antropice.

În cazul Administrației Bazinale de Apă **Dobrogea - Litoral**, habitatele care aparțin siturilor de importanță comunitară aflate în relație cu apa subterană **nu sunt considerate la “posibil risc”** pentru starea lor de conservare deoarece, în arealul acestora nu sunt îndeplinite condițiile precizate în metodologie.

Completarea analizei relației dintre habitatele aferente siturilor de importanță comunitară (SCI) și corpurile de apă subterană cu date privind ariile de protecție specială avifaunistică (SPA).

Relația între corpurile de apă subterană și ariile de protecție specială avifaunistică (SPA) a fost realizată pe baza unei metodologii dezvoltată în cadrul INHGA.

Definiții și metodologie

Ariile de protecție specială avifaunistică (SPA) sunt ariile naturale protejate ale căror scopuri sunt conservarea, menținerea și, acolo unde este cazul, refacerea la o stare de conservare favorabilă a speciilor de păsări și a habitatelor specifice, desemnate pentru protecția de păsări migratoare;

În cadrul INHGA, a fost analizată evaluarea relației dintre corpurile de apă subterană și SPA, având în vedere că speciile avifaunistice pot fi dependente de habitatele specifice în care se dezvoltă. Astfel, dacă habitatele sunt posibil dependente de apa subterană, indirect SPA-urile sunt posibil dependente de corpurile de apă subterană.

Habitatele naturale sunt zonele terestre, acvatice sau subterane, în stare naturală sau seminaturală, ce se diferențiază prin caracteristici geografice, abiotice și biotice, iar habitatul unei specii reprezintă mediul definit prin factori abiotici și biotici, în care trăiește o specie în orice stadiu al ciclului biologic.

Hărțile de distribuție a habitatelor aferente siturilor de interes comunitar (SCI), conform clasificării Natura 2000, sunt caracterizate de o rețea cu celule de 10x10 km. În aceste celule, pe aceeași suprafață, se regăsesc mai multe categorii de habitate suprapuse, fapt care nu se întâmplă în realitate. În acest caz, ariile SPA, a căror relație probabilă cu apa subterană este evaluată funcție de habitatul specific în care trăiesc, sunt analizate în funcție de tipurile de utilizări ale terenului din lista Corine Land Cover (CLC) descrise în cadrul "*Metodologiei de analiză a interdependenței dintre corpurile de apă subterană și ecosistemele terestre cu identificarea ecosistemelor terestre direct dependente de apa subterană în conformitatea cu prevederile DCA 2000/60/EC și D2006/118/EC*", realizată în anul 2015 de către Asociația Hidrogeologilor din România (Tabelul 4.2).

Tabel 4.2. Tipurile de utilizări ale terenului CLC și relația de dependență de apa subterană

Cod CLC	Tip de utilizare a terenurilor	Tip de dependență
231	Pajiști	A 0-2, B 2-4, C >4
243	Teren ocupat în mare parte de agricultura, cu zone semnificative de vegetație naturală	A 0-4, B 4-8, C >8
244	Zonele agro-forestiere	A 0-4, B 4-8, C >8
311	Păduri de foioase	A 0-10, B 10-20, C >20
312	Păduri de conifere	A 0-10, B 10-20, C >20
313	Păduri de amestec	A 0-10, B 10-20, C >20
321	Pajiști naturale	A 0-2, B 2-4, C >4
324	Zone de tranziție cu arbuști	A 0-4, B 4-8, C >8
331	Plaje, dune și nisipuri	A 0-2, B 2-4, C >4
333	Areale cu vegetație rară	A 0-2, B 2-4, C >4

Notă: Tipurile de dependență față de apa subterană determinate în funcție utilizările terenurilor:

- A - **dependență probabilă;**
- B - **dependență puțin probabilă;**
- C - **dependență probabilă de alte surse.**

Metodologia de determinare a interdependenței indirecte a ariilor SPA de apă subterană constă în următoarele etape:

- Suprapunerea ariilor de protecție specială avifaunistică (SPA) peste corpurile de apă subterană freatiche;
- Calculul suprafețelor corespunzătoare intersecției ariilor de protecție specială avifaunistică (SPA) cu corpurile de apă subterană freatiche;
- Selectarea arealelor cu suprafețe mai mari de 10 km² (dintre cele rezultate din suprapunerea ariilor de protecție specială avifaunistică (SPA) cu suprafața corpurilor de apă subterane freatiche și suprapunerea acestora peste harta cu distribuția spațială a utilizării terenului (CLC)) care vor fi analizate în continuare;
- Suprapunerea distribuției spațiale a arealelor care fac obiectul analizei peste harta cu zonarea adâncimii nivelului hidrostatic;
- Identificarea utilizărilor terenului de pe suprafața fiecărui SPA și a condițiilor de dependență aferente;
- Identificarea gradului de dependență a culturilor din cadrul utilizărilor terenului CLC de corpurile de apă subterană, astfel fiind determinată dependența ariilor de protecție specială avifaunistică.

Toate informațiile privind relația corpurilor de apă subterană cu ecosistemele acvatică și terestre asociate, completate cu **date privind ariile de protecție specială avifaunistică** existente la nivelul bazinelor/spațiilor hidrografice din România sunt incluse în capitolele 4.1.1. ale proiectelor *Planurilor de Management actualizate* ale bazinelor/spațiilor hidrografice 2021.

Concluzii privind identificarea gradului de dependență a ariilor de protecție specială avifaunistică (SPA) de corpurile de apă subterană prin intermediul tipurilor de utilizări ale terenului (CLC) sunt următoarele: un procent de 66,88 % prezintă dependență probabilă de apă subterană și subordonat de alte surse, 9,37 % prezintă dependență probabilă de alte surse (în unele cazuri apa subterană fiind subordonată acestora) și 23,75 % nu au fost analizate datorită lipsei punctelor de monitorizare a freaticului în zona ariilor de protecție specială avifaunistică.

4.2. Evaluarea presiunilor antropice

În conformitate cu prevederile art. 5 al Directivei Cadru Apă, pentru fiecare corp de apă subterană se realizează analiza presiunilor antropice și impactul acestora asupra stării corpurilor de apă.

Analiza și evaluarea presiunilor s-a realizat pe baza criteriilor prevăzute în Metodologia privind actualizarea identificării presiunilor semnificative și evaluării impactului acestora asupra stării apelor de suprafață – Identificarea corpurilor de apă care prezintă riscul de a nu atinge obiectivele Directivei Cadru Apă.

În procesul de actualizare a acestei analize, încadrarea presiunilor s-a realizat pe baza tipurilor de presiuni recomandate de Ghidul de Raportare, respectiv: presiuni punctiforme, difuze, presiuni cantitative pentru apele subterane (prelevări de apă), alte presiuni antropice, presiuni necunoscute etc.

Datele relevante furnizate de sistemul de monitoring sunt esențiale în procesul de identificare a presiunilor, deoarece prin corelarea acestora cu activitățile antropice care pot avea efect asupra apelor subterane, se pot identifica presiunile care cel mai probabil pot cauza neatingerea obiectivelor de mediu pentru un anumit corp de apă.

Cele mai frecvente surse de poluare care pot conduce la deteriorarea apelor subterane din punct de vedere calitativ, sunt sursele de poluare difuză.

Scoaterea din circuit a terenurilor pentru depozitele de deșeuri este un proces care poate avea un impact temporar, dar în contextul dezvoltării durabile se poate extinde pe o

durată mai mare dacă se însumează perioadele de amenajare (1-3 ani), exploatare (15-30 ani), închidere și postmonitorizare (30 de ani după închidere).

lazarurile de decantare, haldele de steril minier, haldele de zgură și cenușă afectează mediul înconjurător sub diferite aspecte (scoaterea din circuit a terenurilor, distrugerea solului, degradarea aspectului natural al regiunii etc) iar asupra apelor subterane impactul este determinat de modificări ale stării calitative prin atragerea unor poluanți care sunt antrenati de apele de șiroire, ajungând apoi în apele de suprafață sau direct, prin infiltrare, în apele subterane.

Gestionarea deșeurilor reprezintă una dintre problemele cu care se confruntă în prezent România. Abordarea integrată în gestionarea deșeurilor se referă la activitățile de colectare, transport, tratare, valorificare și eliminare a deșeurilor și include construcția instalațiilor de eliminare a deșeurilor împreună cu măsuri de prevenire a producerii lor și de reciclare, conforme cu ierarhia principiilor: prevenirea producerii de deșeuri și a impactului negativ al acestora, recuperarea deșeurilor prin reciclare, re folosire și depozitare finală sigură a deșeurilor, acolo unde nu mai există posibilitatea recuperării lor.

Responsabilitatea pentru activitățile de gestionare a deșeurilor revine generatorilor acestora, conform principiului „poluatorul plătește”, sau, după caz, producătorilor, conform principiului „responsabilitatea producătorului”.

4.2.1. Surse de poluare

Ca surse de poluare care exercită un posibil impact asupra stării chimice a corpurilor de apă subterană, au fost considerate poluările difuze și punctiforme cauzate în principal de activitățile agricole și cele determinate de aglomerările umane.

Au fost actualizate datele referitoare la posibilele surse de poluare, respectiv date cu privire la aglomerările umane care nu au sisteme de colectare a apelor uzate și nici stații de epurare a apelor uzate, în special aglomerări cu mai puțin de 2000 I.e., ferme agricole și depozitele de deșeuri (industriale și menajere).

Analiza privind sursele de poluare s-a făcut pentru fiecare corp de apă subterană în parte.

Această analiză a fost realizată cu date la nivelul anului 2019 și a avut în vedere toate datele și informațiile disponibile:

- sursele de poluare datorate aglomerărilor umane fără sisteme de colectare și epurare a apelor uzate (menajere, industriale, agricole etc.) sau fără sisteme corespunzătoare de colectare a deșeurilor;
- surse de poluare difuză determinate de activitățile agricole (ferme agrozootehnice care nu au sisteme corespunzătoare de stocare a gunoierului de grajd, etc.) și activitățile industriale prin depozitele de deșeuri neconforme (deșeuri industriale, menajere, din construcții, etc.);
- surse de poluare punctiformă determinate de activitățile industriale, prin evacuarea de poluanți specifici tipului de activitate desfășurată, depozite de deșeuri etc.;
- alte activități antropice potențial poluatoare.

Pe baza rezultatelor evaluării stării chimice, stabilirea presiunilor semnificative s-a realizat astfel: dacă starea chimică a corpului de apă este bună și dacă nu există tendințe crescătoare ale concentrațiilor de poluanți, presiunile identificate nu sunt considerate semnificative; dacă starea chimică este bună și sunt identificate tendințe crescătoare ale concentrațiilor de poluanți, iar în urma analizei presiunilor, nu au fost evidențiate presiuni semnificative, măsurile de bază sunt implementate în scopul aplicării principiului nedeteriorării stării bune atinse; dacă starea corpului de apă este proastă, presiunile identificate au fost considerate semnificative. Descrierea tipurilor de presiuni care pot

afecta corpurile de apă subterană este prezentată în detaliu în capitolele aferente ale proiectelor Planurilor de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice 2021.

Ca o concluzie generală, se poate spune că apele subterane sunt afectate, în principal, de presiunile difuze datorate aglomerărilor umane fără sisteme de colectare și epurare a apelor uzate precum și presiunilor difuze cauzate de activitățile agricole. De asemenea, trebuie avut în vedere faptul că dinamica apelor subterane este mult mai lentă decât cea a apelor de suprafață, astfel încât efectul oricăror măsuri se face resimțit după o perioadă mai lungă de timp.

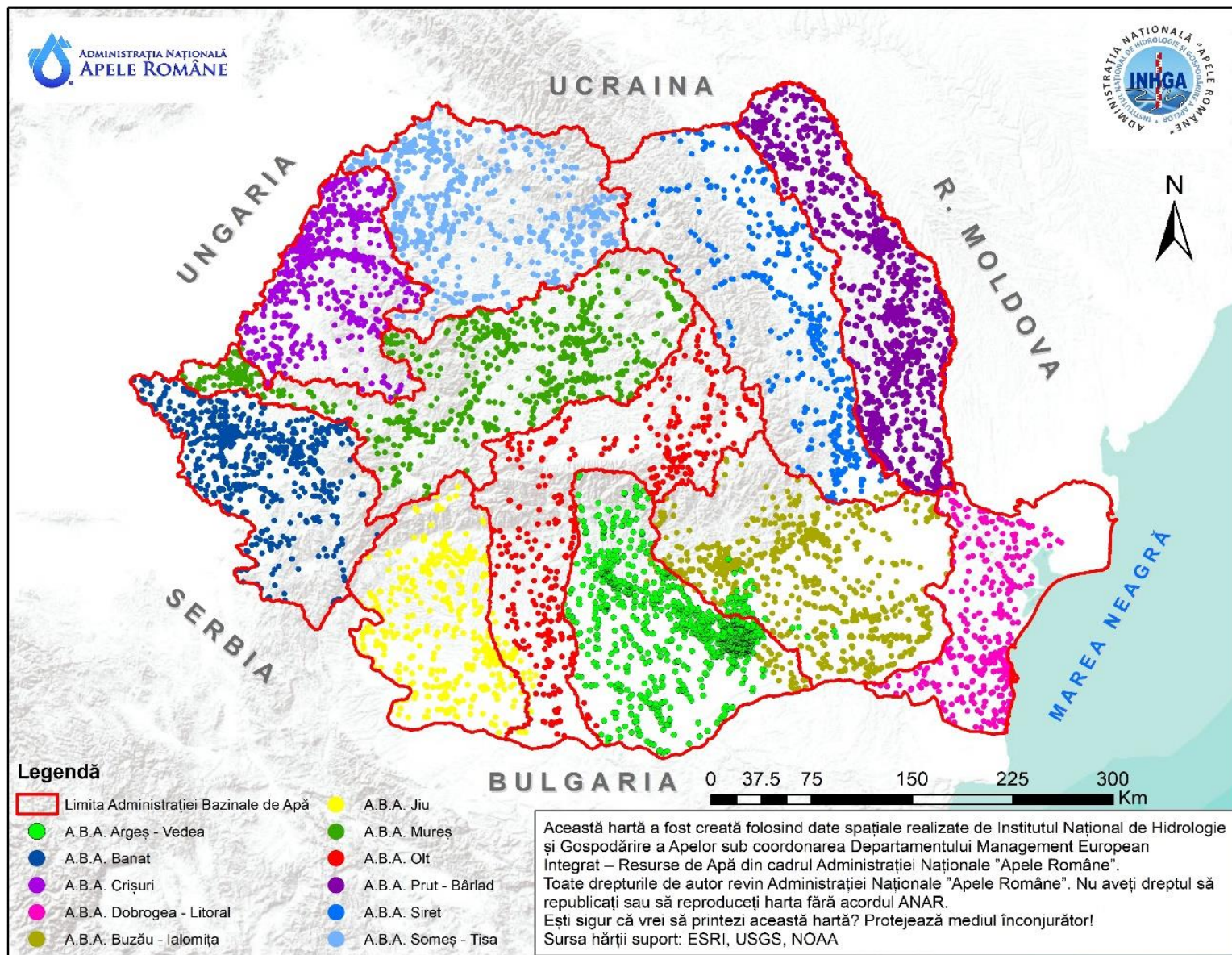
4.2.2. Prelevări de apă și reîncărcarea corpurilor de apă subterană

Conform prevederilor DCA, Anexa II – 2.3, criteriile de selecție a captărilor de apă sunt considerate cele care au în vedere prelevările de apă $>10 \text{ m}^3/\text{zi}$.

În România, apa subterană este folosită atât în scopul alimentării cu apă a populației cât și în scop industrial și agricol, etc.

În anul 2019 la nivel național există un număr de 7.415 captări (foraje, fronturi de captare, izvoare, drenuri etc); situație prezentată la nivelul fiecărui bazin/spațiu hidrografic (*Figura 4.2*)

4. Caracterizarea corpurilor de apă subterană

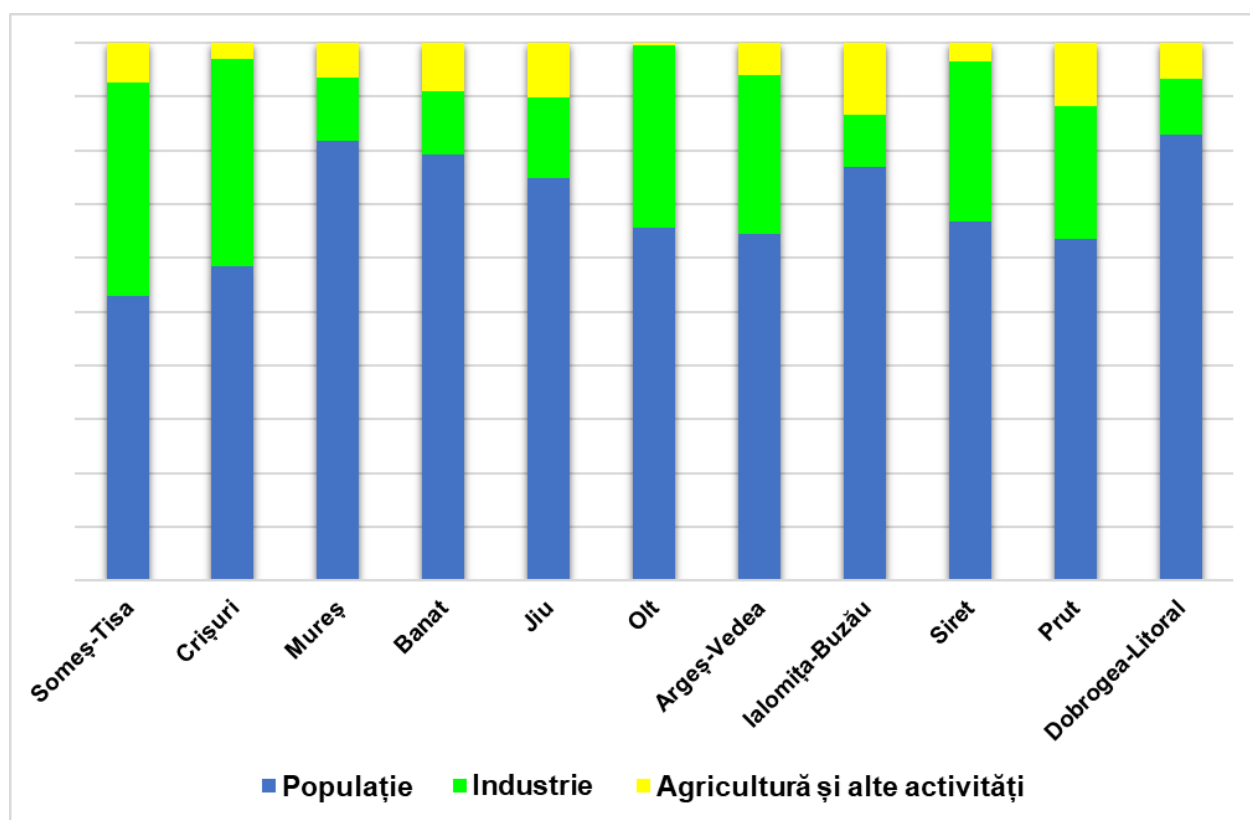
Figura 4.2. Captările de apă subterană

4. Caracterizarea corpurilor de apă subterană

Volumele captate pe tipuri de utilizări ale apei sunt prezentate în *Tabelul 4.3* și în *Figurile 4.3* și *4.4*. Cele mai mari volume de apă captate din corpurile de apă subterană din România sunt utilizate pentru alimentarea cu apă a populației, iar pentru aceste tipuri de captări sunt instituite zone de protecție sanitară, stabilite conform HG nr. 930/2005 și Ord. M.M.P. nr. 1.278/2011.

Tabel 4.3. Volumele de apă subterană captate în funcție de tipul de utilizare

Bazin/spațiu hidrografic	Volume de apă captate pe tipuri de utilizari (mii m ³ /an)			
	Populație	Industrie	Agricultură și alte activități	Total
Someș-Tisa	14.368	10.817	1.994	27.179
Crișuri	24.915	16.485	1.317	42.717
Mureș	26.675	3.823	2.117	32.615
Banat	28.807	4.337	3.277	36.421
Jiu	27.956	5.558	3.845	37.358
Olt	26.235	13.646	164	40.045
Argeș-Vedea	94.528	43.221	8.920	146.670
Buzău-Ialomița	27.449	3.430	4.823	35.702
Siret	57.579	25.673	3.063	86.315
Pрут-Bârlad	27.365	3.891	1.450	32.706
Dobrogea-Litoral	59.067	7.404	4.819	71.290
Total	414.944	138.285	35.789	589.018

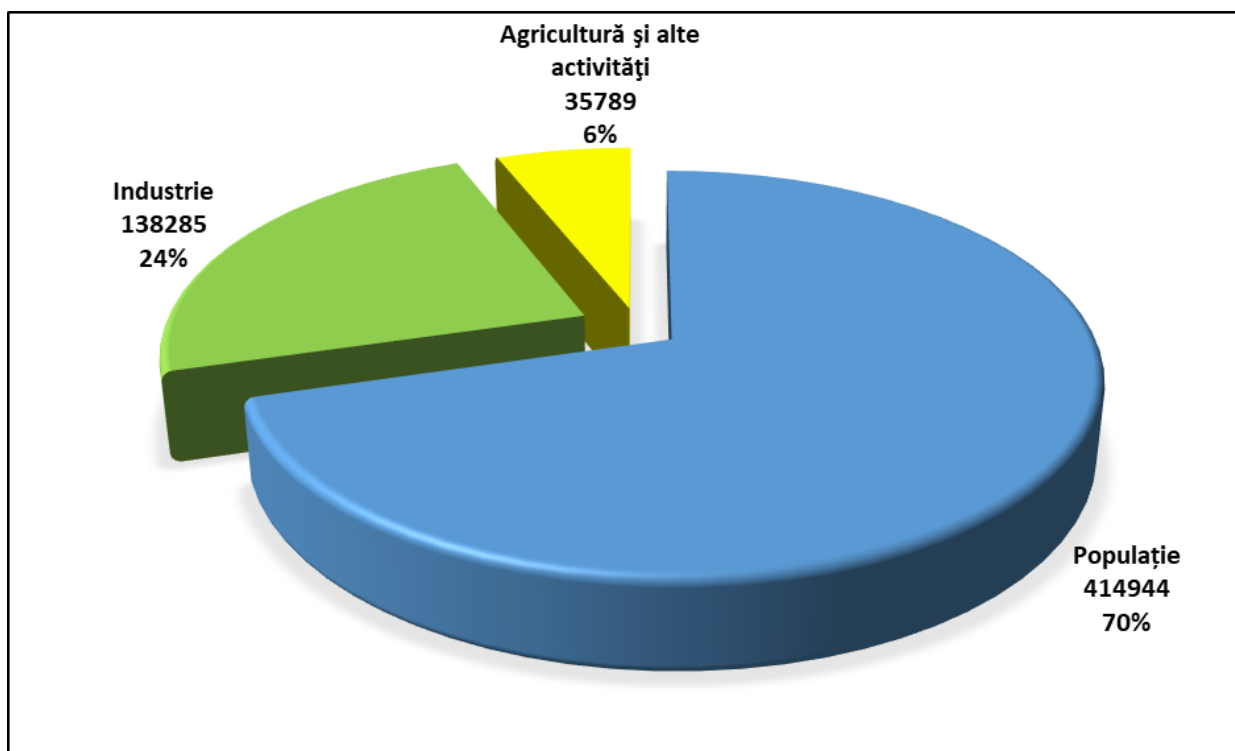

Figura 4.3. Reprezentarea grafică a volumelor captate în funcție de utilizarea apei subterane la nivelul bazinelor/spațiilor hidrografice

Volumul total captat la nivel național, evaluat din proiectele Planurilor de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice 2021, a crescut față de situația prezentată în Planul Național de Management actualizat 2016-2021 cu aproximativ 115.527 mii m³/an (24,40 %). Volumele captate pentru asigurarea alimentării cu apă a populației și pentru agricultură au crescut, iar cele utilizate pentru industrie au scăzut.

Din numărul total de captări, la nivel național au fost identificate 26 exploatări semnificative de ape subterane, respectiv captări cu debite mai mari sau egale cu 1.500 mii mc/an conform Tabelului 4.4.

Figura 4.4. Reprezentarea grafică a tipurilor de utilizări ale apei subterane la nivel național (mii mc/an)

Tabel 4.4. Exploatări semnificative de ape subterane

Nr. ctr.	Bazinul/Spațiul Hidrografic	Nr. captări semnificative	Volum captat (mii m ³ /an)
1	Someș-Tisa	3	14.087
2	Crișuri	2	20.618
3	Mureș	2	17.427
4	Banat	2	9.823
5	Jiu	4	13.580
6	Olt	1	5.047
7	Argeș-Vedea	2	9.662
8	Ialomița-Buzău	2	5.969
9	Siret	3	63.815
10	Prut-Bârlad	2	14.788
11	Dobrogea-Litoral	3	16.760
Total		26	191.576

Tendința generală de creștere a volumelor de apă subterană captată în ultimii ani poate fi pusă pe seama următoarelor cauze:

- utilizarea capacității fronturilor de captare (atât de către unii agenți economici, dar în special pentru asigurarea apei în rețeaua de distribuție orășenească);
- creșterea numărului de utilizatori și schimbarea profilului acestora, respectiv renunțarea la unele activități industriale și orientarea spre diferite tipuri de activități agricole;
- creșterea numărului de localități dotate cu rețele de distribuție a apei potabile și cu captări din surse subterane.

Reîncărcarea acviferelor în România se realizează prin infiltrarea apelor de suprafață și meteorice.

În ceea ce privește balanța prelevări/reîncărcare, care conduce la evaluarea corpului de apă subterană din punct de vedere cantitativ, nu se semnalează probleme deosebite, prelevările fiind inferioare ratei naturale de réalimentare.

4.3. Evaluarea impactului antropic asupra stării corpurilor de apă subterană

Directiva Cadru Apă și Directiva Apelor Subterane sunt documente legale integrate care stabilesc obiectivul de “stare bună” pentru toate apele subterane, atât din punct de vedere cantitativ cât și chimic. Pentru analiza impactului antropic s-au avut în vedere cerințele directivelor menționate precum și prevederile Ghidului document nr. 3 cu privire la analiza presiunilor și impactului, elaborat în cadrul SCI a DCA.

Impactul presiunilor antropice asupra corpurilor de apă subterană s-a evaluat pe baza datelor de caracterizare a corpurilor de apă subterană, pe baza rezultatelor obținute din monitorizarea cantitativă și calitativă (chimică) a corpurilor de apă subterană și pe baza rezultatelor obținute în urma procesului de evaluare a stării corpurilor de apă la nivelul anului 2020.

Impactul semnificativ a fost luat în considerare pentru acele corpuri de apă subterană a căror stare chimică și cantitativă este proastă; s-au avut în vedere tipurile de impact precum: poluarea cu nutrienți, poluarea chimică, intruziuni saline, supraexploatarea resursei de apă subterană, etc.

În *Planul Național de Management actualizat 2016-2021 aprobat prin HG 859/2016* au fost identificate 15 corpuri de apă subterană care nu atingeau starea chimică bună din cauza parametrilor azotați și amoniu, pentru care au fost prevăzute excepții de la atingerea obiectivelor până în 2027.

Datorită aplicării măsurilor încă din primul ciclu de implementare a Planului Național de Management 2010-2015, în cadrul evaluării actuale a stării chimice, 131 corpuri de apă subterană sunt în stare chimică bună și 12 sunt în stare chimică slabă. Din punct de vedere al impactului cantitativ, nu s-au semnalat presiuni semnificative care să conducă la degradarea stării cantitative bune (toate corpurile de apă subterană fiind în stare cantitativă bună).

4.4. Identificarea corpurilor de apă subterană care prezintă riscul neatingerii obiectivelor de mediu

La evaluarea riscului neatingerii obiectivelor de mediu pentru corpurile de apă subterană s-a ținut cont de presiunile semnificative identificate, precum și de evaluarea impactului acestora diferențiat pe categorii: risc chimic și risc cantitativ.

Riscul a fost evaluat având ca obiectiv atingerea stării bune cantitative și chimice aferente anului 2027.

Riscul cantitativ

Pentru evaluarea corpurilor de apă subterană care sunt la **risc de neatingere a stării bune cantitative** s-au avut în vedere următoarele:

- starea cantitativă a apelor subterane - scăderea continuă a nivelurilor piezometrice, pe o durată de minim 10 ani, sub impactul unor exploatări;
- deteriorarea stării calitative a apelor subterane prin atragerea de poluanți;
- starea ecosistemelor dependente de apele subterane ca urmare a variației nivelurilor.

Se menționează că evaluarea riscului cantitativ a fost realizată având în vedere influența poziției captărilor și volumele captate asupra variației nivelului apei subterane.

Evaluarea stării favorabilă/nefavorabilă a ecosistemelor a fost stabilită prin sistemul expert, fără măsurători parametrice realizate periodic într-un sistem de monitorizare stabil; astfel, selectarea caracteristicilor apelor subterane care pot afecta semnificativ ecosistemele este dificil de realizat deoarece nu se pot identifica ariile unde există risc pentru starea de conservare a unor ecosisteme.

Ca urmare a analizei de risc efectuate, toate cele 143 corpuri de apă subterană din România sunt clasificate ca fiind în stare cantitativă bună (*Figura 4.5*), respectiv fără risc din punct de vedere cantitativ.

4. Caracterizarea corpurilor de apă subterană

Figura 4.5. Corpurile de apă subterană la risc cantitativ

Riscul chimic

Pentru determinarea riscului din punct de vedere chimic s-au avut în vedere următoarele:

- corpul de apă subterană este considerat la risc dacă are depășiri ale valorilor prag pe cel puțin 20 % din suprafața corpului de apă, cu condiția să fie respectat indicele minim de reprezentativitate;
- corpul de apă subterană nu este la risc calitativ dacă este total *nepoluat*, sau dacă, suprafața corpului de apă este afectată într-o proporție mai mică de 20 % din suprafața întregului corp de apă.

Valorile indicatorilor de calitate ai apelor subterane au fost interpretate având ca reper valorile standard prevăzute de Directiva privind Apele Subterane pentru azotați și pesticide și valorile prag determinate, după caz, pentru fiecare corp de apă subterană, aprobate prin Ordinul nr. 621 din 7 iulie 2014 privind aprobarea valorilor de prag pentru apele subterane din România și a prevederilor Directivei 118/2006/EC cu modificările și completările ulterioare.

Rezultatul acestei analize a reliefat că în România există 12 corpuri de apă subterană care riscă să nu atingă starea *bună* (Figura 4.7) din punct de vedere chimic, pentru indicatorul azotați. Riscul de neatingere a obiectivelor de mediu pentru aceste corpuri de apă subterană se datorează, în principal, emisiilor difuze cauzate de aglomerările umane, în special cele sub 2.000 l.e. care au grad scăzut de conectare la sistemele de canalizare și la sistemele de epurare adecvate, surselor istorice reprezentate de unități sau complexe agrozootehnice care și-au încetat sau redus activitatea, precum și activităților agricole.

În cazul corpurilor de apă subterană nepoluate au fost evaluate, în continuare, presiunile antropice, astfel:

- dacă nu există surse de poluare atunci corpul nu este la risc;
- dacă există surse de poluare la suprafață, s-a trecut la evaluarea gradului de *protecție globală*, prin luarea în considerație a doi parametri esențiali, litologia și infiltrația eficace (Figura 4.6), astfel:
  - conform *caracteristicilor litologice* ale stratelor acoperitoare se consideră următoarele clase de protecție:
    - favorabilă (F): strat acoperitor continuu, grosime mare (mai mare de 10 m), predominant coeziv (argilă, loess, marnă);
    - medie (M): strat acoperitor discontinuu, grosime variabilă, permeabilități variate (coezive până la nisipuri siltice, marne fracturate);
    - nefavorabilă (U): grosimi mici și constituție coezivă sau grosimi mari și permeabilitate mare (nisipuri + pietrișuri, carst etc.).
  - conform *infiltrației eficace* (realimentării) din zona de alimentare se consideră următoarele situații:
    - realimentare scăzută, <100 mm/an;
    - realimentare medie, 100-200 mm/an;
    - realimentare mare, >200 mm/an.

De notat că acviferele sub presiune sau arteziene prezintă condiții favorabile, suplimentare de protecție.

mm/an	200	PM	PU	PVU	Realimentare
	100	PG	PM	PU	
		PVG	PG	PM	
		F	M	U	
Clasa de protecție a zonei acoperitoare					

Figura 4.6. Diagrama de evaluare a gradului de protecție globală a unui corp de apă subterană

(PVG = protecție globală foarte bună; PG = protecție globală bună; PM = protecție globală medie; PU = protecție globală nesatisfăcătoare; PVU = protecție globală puternic nesatisfăcătoare)

În funcție de gradul de protecție globală stabilit prin diagramă, corpurile de apă subterană se caracterizează astfel:

- pentru clasele PVG și PG, corpul poate avea un risc potențial;
- pentru clasa PM, corpul este posibil să nu fie la risc, dar este necesar să fie monitorizat în viitor;
- pentru clasele PU și PVU, corpul poate fi la risc.

Un impact calitativ semnificativ asupra apelor subterane îl pot avea următoarele tipuri de poluări determinate de:

- poluarea punctuală determinată de depozitele de deșeuri neconforme;
- poluarea difuză determinată de activitățile agricole (ferme agrozootehnice care nu au sisteme corespunzătoare de stocare a dejecțiilor, depozite neconforme de fertilizanți, utilizarea necorespunzătoare a îngrășămintelor și pesticidelor);
- aglomerări umane fără sisteme de colectare și stații de epurare a apelor uzate;
- alte activități antropice potențial poluatoare.

4. Caracterizarea corpurilor de apă subterană

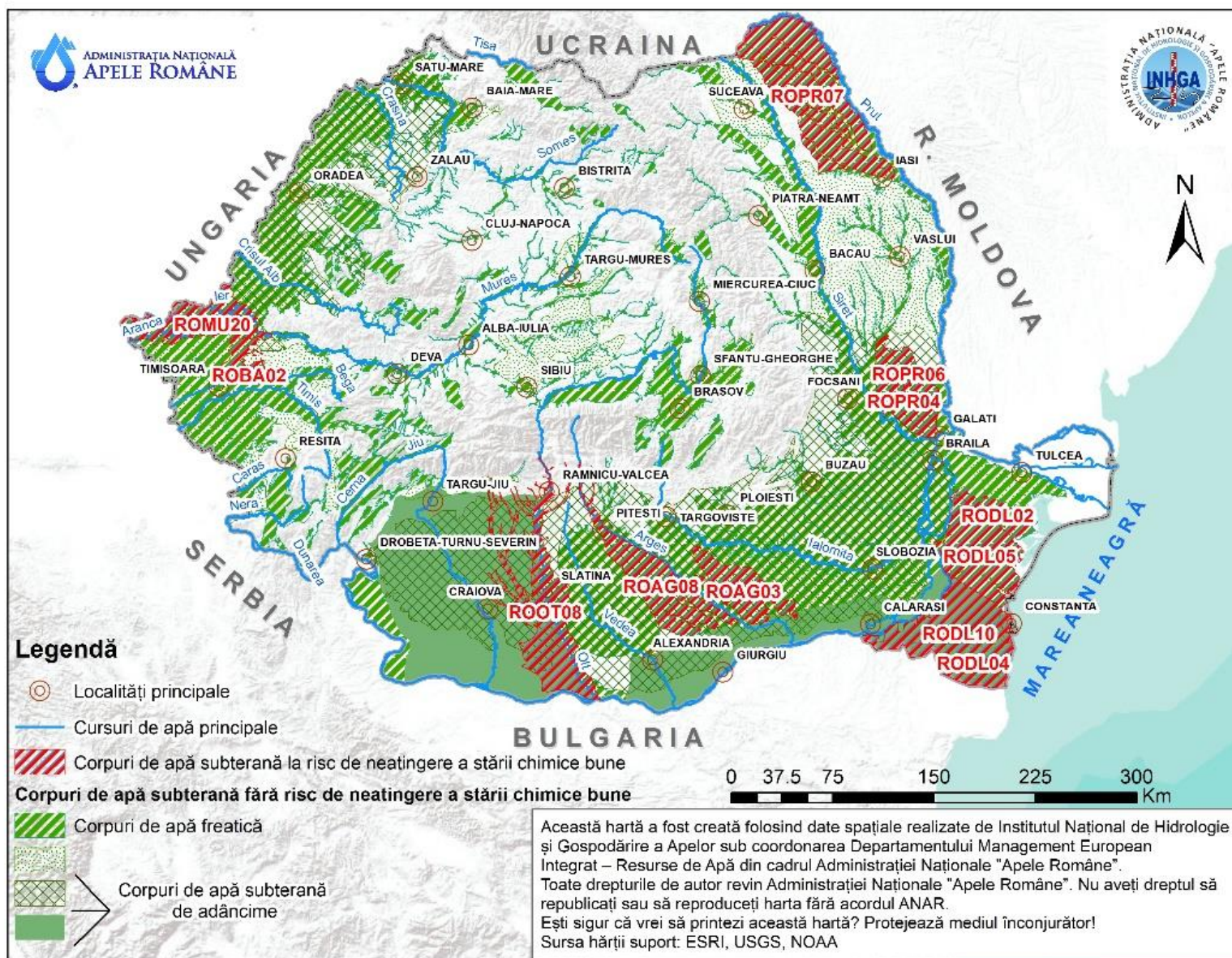

Figura 4.7. Corpurile de apă subterană la risc chimic

4.5. Progrese înregistrate în caracterizarea corpurilor de apă subterană

În baza noilor date și informații obținute în urma studiilor elaborate din anul 2016 până în prezent a fost **actualizată caracterizarea corpurilor de apă subterană (Anexa 4.1), precum și analiza gradului de dependență dintre corpurile de apă subterană - ecosistemele acvatice - ecosistemele terestre (Anexa II a DCA); aceasta fiind completată cu date privind ariile de protecție specială avifaunistică (SPA)** (în concordanță cu prevederile Directivei Păsări) după o metodologie proprie INHGA. Pentru corpuri de apă subterană freatică aferente Administrațiilor Bazinale de Apă Jiu, Olt, Argeș-Vedea și Buzău-Ialomița au fost elaborate **modelele conceptuale și cele matematice de curgere a apei subterane**. În urma realizării modelelor conceptuale au rezultat următoarele:

- extinderea spațială a acviferelor freactice reprezentată sub formă de hărți (izohipsele culcușului, suprafața topografică) și modele hidrogeologice tridimensionale cu variația formațiunilor poros-permeabile (schelet mineral și fluid);
- spectrul hidrodinamic care permite identificarea direcțiilor de curgere locale, respectiv regionale, și analiza variației gradientilor hidraulici de-a lungul liniilor de curent.

Modelele matematice de curgere a apei subterane au fost elaborate pentru fiecare corp de apă subterană enumerate, pe baza acestora putând fi determinate relațiile hidraulice dintre rețeaua hidrografică și acviferul freatic, sau simulate procese de exploatare ale forajelor hidrogeologice.

În anul 2018, a fost completată "Metodologia de analiză a interdependenței dintre corpurile de apă subterană și ecosistemele terestre cu identificarea ecosistemelor terestre direct dependente de apa subterană" (2015) cu **studiul "Dezvoltarea metodologiei privind ecosistemele terestre dependente de corpurile de apă subterană, precum și analiza interdependenței acestora în conformitate cu prevederile Directivei Cadru Apă 2000/60/EC și a Directivei 2006/118/EC privind protecția apelor subterane împotriva poluării și a deteriorării"**, cu scopul evaluării suplimentare a relației habitat-subteran pentru toate Administrațiile Bazinale de Apă din România.

S-a avut în vedere:

Regimul hidrodinamic al nivelului piezometric în timp (perioada 2000-2017) și spațiu (la nivelul fiecărui corp de apă subterană freatică), controlat de:

- factori naturali: precipitații, temperatură, evapotranspirație, infiltrații etc.;
- factori antropici: debite exploatate în captări, drenaje etc.

Caracteristicile fizico-chimice ale apelor subterane, determinate pe baza monitorizării apelor subterane pentru o perioadă de 4 ani, respectiv intervalul 2014-2017, controlate de:

- factori naturali: comunicarea cu apele de suprafață;
- factori antropici: poluarea provenită din diverse tipuri de surse.

Aplicarea metodologiei a fost condiționată de datele disponibile pentru fiecare corp de apă subterană.

Metodologia dezvoltată de Asociația Hidrogeologilor din România în anul 2018, a fost aplicată corpurilor de apă subterană freatică și s-au avut în vedere **siturile de importanță comunitară din rețeaua Natura 2000 și habitatele naturale protejate**.

Rezultatul a evidențiat gradul de dependență al habitatelor de subteran și au fost identificate ecosistemele terestre aflate în zone de **posibil risc pentru starea lor de conservare**. Metodologia precizează că un habitat dependent de apa subterană poate fi considerat la "**posibil risc**" dacă arealul lui de dezvoltare se suprapune cu zonele în care se determină amplitudini ridicate ale indicatorilor chimici care ar putea influența starea de conservare a acestuia și cu cea în care se constată depășirea valorilor prag sau a valorilor standard de calitate ale apei subterane.

În cursul elaborării proiectului Planului Național de Management actualizat 2021 a fost **completată analiza relației dintre habitatele aferente siturilor de importanță comunitară (SCI) și corpurile de apă subterană aferente Administrațiilor Bazinale de Apă cu date privind ariile de protecție specială avifaunistică (SPA)** după o metodologie proprie INHGA.

Ca urmare a analizei din punct de vedere calitativ a rezultat că 8,39 % dintre corpurile de apă subterană au fost identificate la risc de neatingere a stării chimice bune (la nivelul anului 2027), față de 13,38 % determinate în primul Plan Național de Management 2010-2015 și 10,49 % în Planul Național de Management actualizat 2016-2021. Toate corpurile de apă subterane nu prezintă risc de neatingere a stării cantitative bune în anul 2027. Detalierea acestei situații se regăsește în capitolul 6.2.2. al proiectului *Planului Național de Management actualizat 2021*.

5. IDENTIFICAREA ȘI CARTAREA ZONELOR PROTEJATE

Directiva Cadru Apă prevede că zonele cu cerințe speciale de protecție stipulate de către alte directive europene sunt identificate ca zone protejate. Aceste zone au propriile obiective, standarde și măsuri de implementare în conformitate cu legislația europeană relevantă.

Legislația europeană relevantă pentru zonele protejate include următoarele directive:

- Directiva Cadru Apă 2000/60/CE;
- Directiva 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman, care va fi abrogată începând cu 13 ianuarie 2023 de către Directiva 2020/2184 privind calitatea apei destinate consumului uman (reformare);
- Directiva 79/409/CEE privind conservarea păsărilor sălbatice;
- Directiva 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice;
- Directiva 91/676/CEE privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole;
- Directiva 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane;
- Directiva 2006/7/CE privind gestionarea calității apei pentru îmbăiere.

Directivele europene privind calitatea apelor dulci care necesită protecție sau îmbunătățiri în vederea întreținerii vieții piscicole (Directiva 2006/44/CE) și calitatea apelor pentru moluște (Directiva 2006/113/CE), au fost abrogate la nivel european, însă **la nivel național actele normative prin care sunt transpuse prevederile europene respective, sunt în vigoare.**

Articolul 6 al Directivei Cadru Apă prevede ca Statele Membre să stabilească un registru al acestor zone protejate care trebuie să includă următoarele categorii:

- zone protejate pentru captările de apă destinate potabilizării;
- zone pentru protecția speciilor acvatice importante din punct de vedere economic;
- zone protejate pentru habitate și specii unde apa este un factor important;
- zone vulnerabile la nitrați și zone sensibile la nutrienți;
- zone pentru îmbăiere.

În planul de management al spațiului sau bazinului hidrografic este inclus un rezumat al zonelor protejate și sunt cuprinse hărți cu localizarea fiecărei categorii de zonă protejată, precum și lista actelor normative la nivel comunitar, național și local pe baza cărora au fost identificate și cartate.

Datele utilizate pentru realizarea acestui capitol au la bază informațiile din anul 2019 privind zonele protejate cuprinse în Registrul zonelor protejate dar și unele informații actualizate, după caz.

5.1. Zone de protecție pentru captările de apă destinate potabilizării

Captările de apă în scopul potabilizării se realizează din corpurile de apă care furnizează în medie mai mult de 10 mc/zi sau care deservește mai mult de 50 de persoane și se protejează pentru evitarea deteriorării calității acestora și pentru a reduce nivelul de tratare în procesul de producere a apei potabile, prin instituirea de zone de protecție.

Conform legislației în vigoare, se materializează în teren următoarele zone de protecție sanitară, cu grade diferite de risc față de factorii de poluare: zona de protecție sanitară cu regim sever, zona de protecție sanitară cu regim de restricție, perimetrul de protecție hidrogeologică.

Zonele de protecție sanitară cu regim sever pentru captările din cursurile de apă se determină în funcție de caracteristicile locale ale albiei și au următoarele dimensiuni

minime: 100 m pe direcția amonte de priză, 25 m pe direcția aval de ultimele lucrări componente ale prizei, 25 m lateral de o parte și de alta a prizei.

În cazul captărilor din lacuri, zona de protecție sanitară cu regim sever, are următoarele dimensiuni minime măsurate la nivelul minim de exploatare al captării: 100 m radial pe apă față de amplasamentul punctului de captare și 25 m radial pe malul unde este situată priza.

În cazul captărilor de apă pentru potabilizare din subteran, pentru zonele de protecție sanitară cu regim sever și cu regim de restricție limitrofe, dimensionarea se realizează, de regulă, utilizând criteriul timpului de tranzit în subteran al unei particule de apă hidrodinamic active, folosindu-se în calcule caracteristicile și parametrii hidrogeologici ai acviferului.

În cazul captărilor care exploatează acvifere freatice la care nu există suficiente date pentru aplicarea criteriului de mai sus, dimensiunile zonei de protecție sanitară cu regim sever pentru foraje și drenuri sunt de minimum 50 m amonte și de 20 m aval de captare, 20 m lateral de o parte și de alta a captării, iar pentru captări din izvoare, de minimum 50 m amonte și 20 m lateral de o parte și de alta a captării.

Perimetrul de protecție hidrogeologică se instituie doar pentru captările de ape subterane și cuprinde arealul dintre domeniile de alimentare și de descărcare la suprafață și/sau în subteran a apelor subterane prin emergențe naturale (izvoare), drenuri și foraje la freatic și are rolul de a asigura protecția față de substanțe poluante greu degradabile sau nedegradabile și regenerarea debitului prelevat prin lucrările de captare.

Pentru prevenirea riscului de contaminare sau de impurificare a apei ca urmare a activității umane, în zonele de protecție se impun măsuri de interdicție a unor activități, precum și măsuri de utilizare cu restricții a terenului.

Legislația națională specifică este reprezentată de:

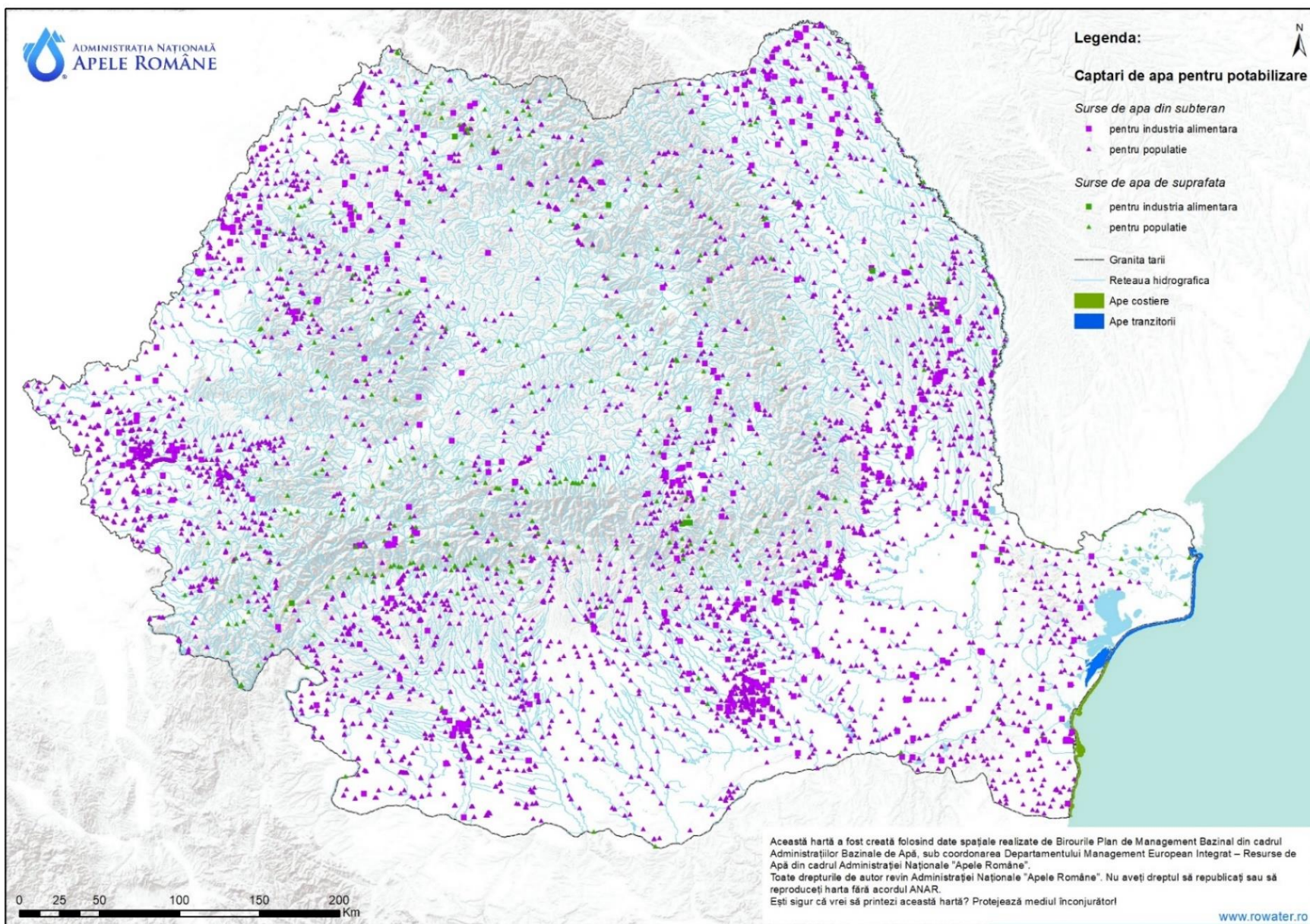
- HG nr. 930/2005 privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitară;
- HG nr. 100/2002 pentru aprobarea Normelor de calitate pe care trebuie să le îndeplinească apele de suprafață utilizate pentru potabilizare și a Normativului privind metodele de măsurare și frecvența de prelevare și analiză a probelor din apele de suprafață destinate producerii de apă potabilă, cu modificările și completările ulterioare.
- O.M. nr. 1278/2011 pentru aprobarea Instrucțiunilor privind delimitarea zonelor de protecție sanitară și a perimetrului de protecție hidrogeologică.

La nivel național, în anul 2019 au fost inventariate 3.884 captări de apă pentru potabilizare. În funcție de sursa de alimentare cu apă au rezultat:

- 361 captări de apă din sursele de suprafață pentru potabilizare (din care 352 pentru alimentarea cu apă a populației și 9 pentru alimentarea cu apă a industriei alimentare);
- 3.523 captări de apă din sursele subterane pentru potabilizare (din care 3.140 pentru alimentarea cu apă a populației și 383 pentru alimentarea cu apă a industriei alimentare). Volumul total de apă pentru potabilizare captat din sursele de suprafață a fost de 1.187,30 mil. m³, iar cel din sursele subterane a fost de 970,21 mil. m³.

În *Figura 5.1* sunt reprezentate captările de apă destinate potabilizării din sursele de suprafață și din sursele subterane.

5. Identificarea și cartarea zonelor protejate

Figura 5.1. Captările de apă destinate potabilizării din sursele de suprafață și din sursele subterane

5.2. Zone pentru protecția speciilor acvatice importante din punct de vedere economic

Definirea zonelor pentru protecția speciilor acvatice importante din punct de vedere economic s-a realizat prin identificarea cursurilor de apă cu specii de pești care au potențial economic și a zonelor în care se practică pescuitul comercial, precum și a zonelor marine pretabile pentru creșterea și exploatarea moluștelor.

Cele mai importante acte legislative în domeniu la nivel național sunt reprezentate de:

- HG nr. 202/2002 pentru aprobarea Normelor tehnice privind calitatea apelor de suprafață care necesită protecție și ameliorare în scopul susținerii vieții piscicole, cu modificările și completările ulterioare (HG nr. 563/2006, HG nr. 210/2007) actualizată – transpune Directiva 2006/44/CE care abrogă Directiva 78/659/CEE privind calitatea apelor dulci care trebuie protejate sau îmbunătățite în vederea întreținerii vieții piscicole³⁰;
- HG nr. 201/2002 pentru aprobarea Normelor tehnice privind calitatea apelor pentru moluște, cu modificările și completările ulterioare (HG nr. 467/2006, HG nr. 859/2007, HG nr. 210/2007) actualizată – transpune Directiva 79/923/CEE privind cerințele de calitate pentru apele conchilicole, amendată de Directiva 2006/113/CE³¹;
- Regulamentul (CE) nr. 2371/2002 privind conservarea și exploatarea durabilă a resurselor pescărești în conformitate cu politica comună în domeniul pescuitului;
- HG nr. 1207/2003 pentru aprobarea Acordului dintre Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind cooperarea în domeniul protecției resurselor piscicole și reglementarea pescuitului în râul Prut și în lacul de acumulare Stânca - Costești, semnat la Stânca la 1 august 2003;
- O.M. nr. 1950/2007/38/2008 al ministrului mediului și dezvoltării durabile și al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale pentru delimitarea și catalogarea zonelor marine pretabile pentru creșterea și exploatarea moluștelor, cu modificările ulterioare (O.M. nr. 983/1699/2015);
- O.U.G. nr. 23/2008 privind pescuitul și acvacultura cu modificările și completările ulterioare (Rectificarea nr. 23/2008, Ordonanța nr. 15/2009, Legea nr. 317/2009, Legea nr. 152/2010, Legea nr. 219/2010, O.U.G. nr. 127/2010, Legea nr. 253/2011, Legea nr. 187/2012, Legea nr. 114/2016, O.U.G. nr. 85/2016, Legea nr. 1/2017, Legea nr. 126/2019);
- O.M. nr. 342/2008 privind dimensiunile minime individuale ale resurselor acvatice vii din domeniul public al statului, pe specii, care pot fi capturate din mediul acvatic;
- O.M. nr. 60/2017 privind accesul la resursele acvatice vii din domeniul public al statului în vederea practicării pescuitului recreativ în habitatele piscicole naturale, cu excepția Rezervației Biosferei „Delta Dunării” cu modificările și completările aduse de Rectificarea din 8 martie 2017, O.M. nr. 252/2019;
- O.M. nr. 243/354/2019 privind aprobarea măsurilor de reglementare a efortului de pescuit și cotele de pescuit alocate pentru anul 2019, pe specii și zone;
- O.M. nr. 54/76/2019 privind stabilirea perioadelor și a zonelor de prohibiție a pescuitului, precum și a zonelor de protecție și refacere biologică a resurselor acvatice vii în anul 2019;
- Decizia nr. 176/2019 privind pescuitul rapanei în perioada de prohibiție la calcan;
- Regulamentul (UE) 2019/2236 de stabilire, pentru 2020, a posibilităților de pescuit pentru anumite stocuri de pește și grupuri de stocuri de pește, aplicabile în Marea Mediterană și în Marea Neagră;

³⁰ Directiva 2006/44/CE a fost abrogată la nivel european de Directiva Cadru Apă 2000/60/CE

³¹ Directiva 2006/113/CE a fost abrogată la nivel european de Directiva Cadru Apă 2000/60/CE

- Regulamentul (UE) 2019/1241 privind conservarea resurselor piscicole și protecția ecosistemelor marine prin măsuri tehnice.

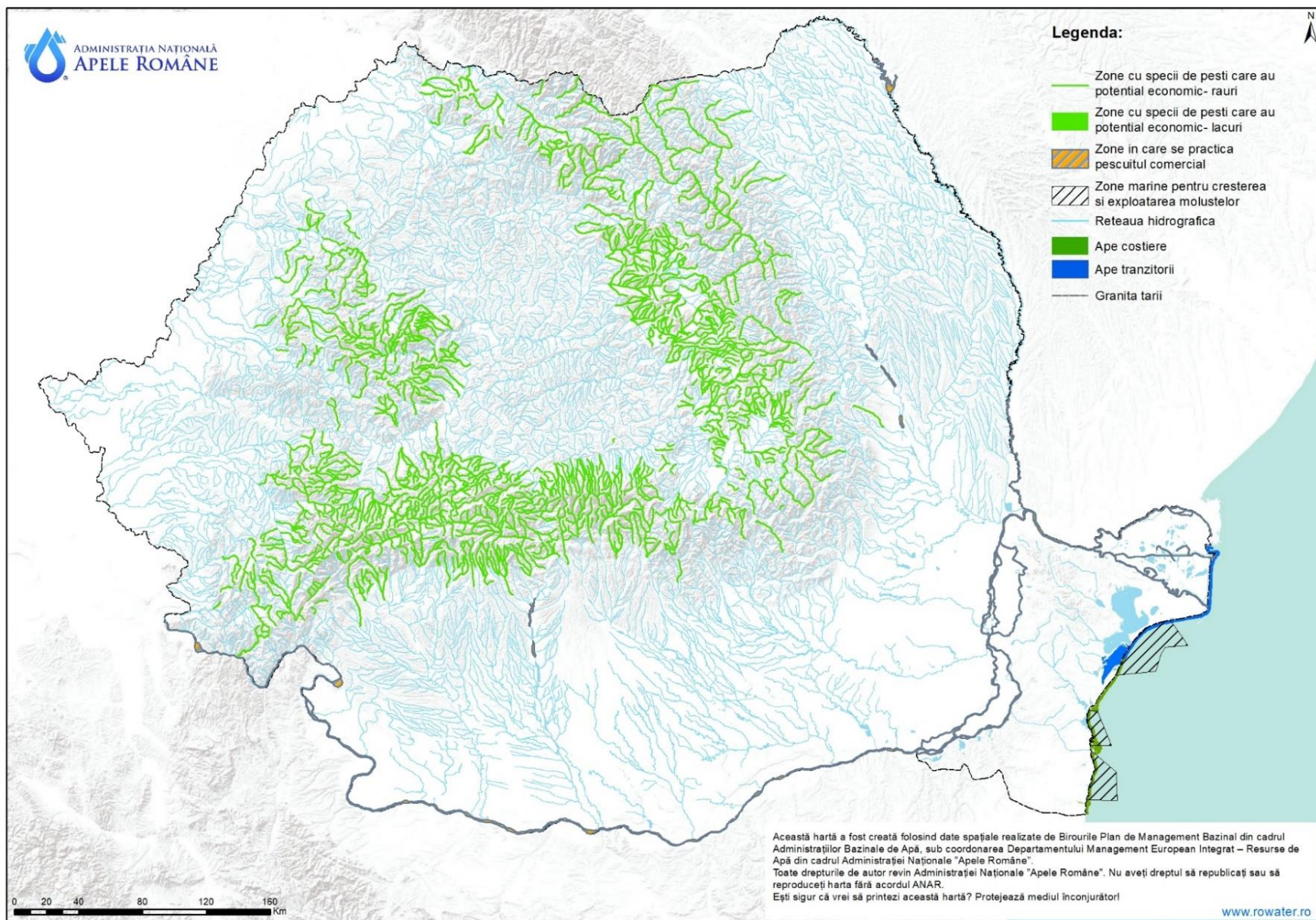
De asemenea, în scopul protejării sau îmbunătățirii calității apelor care întrețin sau ar putea întreține viața speciilor de pești indigene cu o diversitate naturală, au fost identificate:

- *ape/zone salmonicole* – definite ca fiind acele ape care permit sau ar putea permite dezvoltarea populațiilor de pești aparținând speciilor de salmonide, precum păstrăvul (*Salmo trutta*), lipanul (*Thymallus thymallus*) sau speciilor de coregoni (*Coregonus*);
- *ape/zone ciprinicole* – definite ca fiind acele ape care permit sau ar putea permite dezvoltarea populațiilor de pești aparținând speciilor de ciprinide (*Cyprinidae*) sau altor specii, cum ar fi știuca (*Esox lucius*), bibanul (*Perca fluviatilis*).

Zonele cu specii de pești având potențial economic s-au considerat cursurile de apă aparținând zonei salmonicole localizate pe cursurile de apă și lacurile din zona montană unde sunt prezente speciile: păstrăvul comun (*Salmo trutta fario*), lipanul (*Thymallus thymallus*) și lostrița (*Hucho hucho*) definite de Regia Națională a Pădurilor “Romsilva”, cu o lungime totală de 12594,09 km pentru râuri și o suprafață de 10027,14 ha pentru lacuri, reprezentate pe harta aferentă Figurii 5.2.

În registrele zonelor protejate la nivel de bazin/spațiu hidrografic sunt incluse zonele și speciile de pești care au potențial economic localizate pe râuri și lacuri precum și prezentarea informativă a caracteristicilor cursurilor de apă/sectoarelor de cursuri de apă (denumire râu, sector, tip corp de apă, lungime, localitate, județ, specii importante) și a lacurilor de acumulare (denumire lac, tipul lacului, suprafața, localitate, județ, specii importante).

5. Identificarea și cartarea zonelor protejate

Figura 5.2. Zone pentru protecția speciilor acvatice importante din punct de vedere economic

Zonele în care se practică pescuitul comercial au fost identificate pe baza informațiilor privind capturile semnificative pentru speciile de pești importante din punct de vedere economic care se regăsesc în zona ciprinicolă, raportate de Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură în anul 2019, fiind reprezentate de Delta Dunării (ARBDD), fluviul Dunărea, râul Prut - confluență Dunăre - râul Elan, lacurile de acumulare Stânca-Costești, Călimănești, Movileni, Berești, Răcăciuni, râul Olt. Distribuția spațială a zonelor în care se practică pescuitul comercial, atât pentru speciile de apă dulce cât și pentru cele marine este reprezentată în Figura 5.2.

În ceea ce privește situația capturilor speciilor de pești de apă dulce interioară pentru care se practică pescuitul comercial, conform rapoartărilor realizate de către Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură pentru anul 2019, speciile de pești de apă dulce au fost reprezentate de: plătică, scrumbie de Dunăre, avat, mreană, bâtcă, cosaș, novac, sânger, scobar, babușcă, morunaș, caras, crap, știucă, biban, roșioară, somn, șalău, lin, săbiță, oblete, ciprinide asiatice și alte specii iar pentru Marea Neagră în principal de calcan, hamsie, scrumbie, stavrid, sprot, guvizi, zargan, barbun, hanus, bacaliar, chefal.

Având în vedere faptul că țara noastră este o țară riverană Mării Negre, precum și caracteristicile zonei costiere aferente, au fost delimitate 3 zone pentru creșterea și exploatarea acestora localizate între Perișor și Mangalia, cu o suprafață totală de cca. 425 Mm². Speciile de moluște care prezintă interes economic pentru consumul uman sunt *Mytilus sp.* și *Rapana sp.*, al căror pescuit comercial a înregistrat capturi semnificative în anul 2019.

În anul 2019 a fost inițiat un proiect de acord interinstituțional vizând cooperarea între Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și Autoritatea Națională Sanitar Veterinară și Pentru Siguranța Alimentelor, în vederea stabilirii și clasificării microbiologice, în funcție de nivelul de contaminare fecală, a zonelor de producție și de relocare din care vor fi exploatate moluștele bivalve vii pentru consumul uman din sectorul românesc al Mării Negre.

Conform proiectului de *Acord privind colaborarea interinstituțională în vederea stabilirii și clasificării microbiologice a zonelor de producție și relocare a moluștelor bivalve vii din sectorul românesc al Mării Negre*, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, prin Administrația Națională „Apele Române”, are următoarele responsabilități:

- inventariază și pune la dispoziția părților interesate pentru realizarea studiului sanitar, în funcție de datele deținute la nivelul instituției, informații cantitative și calitative privind potențialele surse de poluare, cu posibil impact asupra zonelor de producție și relocare a moluștelor bivalve vii, după cum urmează:

- evacuările de ape uzate provenind de la folosințe de apă, autorizate din punct de vedere al gospodăririi apelor;
- poluările accidentale produse în zona de producție și relocare a moluștelor bivalve vii.

- sprijină Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare Marină „Grigore Antipa” în efectuarea studiului la țarm, prin identificarea și localizarea evacuărilor de apă uzată prevăzute la pct 1.

Rezultatele analizelor microbiologice realizate de Laboratoarele Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor Tulcea și Constanța au determinat clasificarea inițială (anul 2020) în clasa A³² pentru toate cele 3 zone: zona 2, cuprinsă între Perișor și Chituc (Tulcea), cu o suprafață de cca. 215 Mm², zona 3, cuprinsă între Năvodari și portul

³² Clasa A semnifică o calitate superioară a apelor din punct de vedere microbiologic, ceea ce permite introducerea directă pe piață pentru consumul uman a moluștelor bivalve vii, fără a mai fi necesară purificarea sau relocarea acestora

Constanța (Baia Mamaia), cca. 109 Mm², zona 4, cuprinsă între Agigea și Mangalia, cu o suprafață de cca. 101 Mm².³³

În anul 2018 a fost demarat la nivelul bazinului Dunării proiectul MEASURES- Managing and restoring aquatic EcologicAl corridors for migratory fiSh species in the danUbe RivEr basin (MEASURES) - Gestionarea și restabilirea bio-coridoarelor acvatice pentru speciile de pești migratori din bazinul Dunării (2018-2021) care are ca scop cartografierea habitatelor de pești migratori, conservarea ex-situ și consolidarea rețelei de protecție a sturionilor din Dunăre (cartarea și identificarea habitatelor-cheie prin dezvoltarea și testarea unei metodologii pentru cartarea habitatului peștilor migratori, dezvoltarea unei strategii armonizate pentru refacerea coridoarelor verzi și sprijinirea implementării în viitoarele planuri de management, repopularea cu două specii autohtone pentru conservarea bazinului genetic din Ungaria și România, stabilirea unei rețele pentru repopularea concertată a speciilor țintă și elaborarea unui manual pentru funcționarea centrelor care să furnizeze descendenții necesari pentru repopulare, punerea în aplicare a sistemului de informații MEASURES care va facilita accesul experților, factorilor de decizie și publicului larg la informațiile relevante disponibile).

Parteneri în acest proiect din partea României sunt: Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Delta Dunării, WWF Danube Carpathian Association Romania, Institutul de Biologie al Academiei Române, Regia Autonomă „Administrația Fluvială a Dunării de Jos” Galați.

5.3. Zone protejate pentru habitate și specii unde apa este un factor important

Pentru identificarea zonelor protejate pentru habitate și specii unde apa este un factor important s-au luat în considerare ariile naturale protejate care au legătură cu corpurile de apă, respectiv adăpostesc specii și habitate naturale potențial dependente de resursele de apă de suprafață și subterane.

Legislația națională specifică este reprezentată de:

- O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 82/1993 privind constituirea Rezervației Biosferei „Delta Dunării”, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 5/2000 privind amenajarea teritoriului național – Secțiunea a III-a, zone protejate;
- HG nr. 2151/2004 privind instituirea regimului de arie naturală protejată pentru noi zone;
- HG nr. 1581/2005 privind instituirea regimului de arie naturală protejată pentru noi zone;
- HG nr. 1586/2006 privind încadrarea unor arii naturale protejate în categoria zonelor umede de importanță internațională;
- HG nr. 1143/2007 privind instituirea de noi arii naturale protejate;
- HG nr. 1284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România;
- O.M. nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România;
- O.M. nr. 46/2016 privind instituirea regimului de arie naturală protejată și declararea siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România.

³³ Conform sursei: <http://www.ansvsa.ro/blog/clasificarea-zonelor-de-productie-a-molustelor-bivalve-vii-fructelor-de-mare-din-teritoriile-romanesti-ale-marii-negre/>

Legislația prevede că, pentru asigurarea măsurilor speciale de protecție și conservare a bunurilor patrimoniului natural, se instituie un regim diferențiat de protecție și management, delimitându-se mai multe categorii de arii naturale protejate, respectiv de interes național, internațional, comunitar sau situri Natura 2000 și de interes județean sau local. Având în vedere acest aspect, pe același teritoriu pot fi desemnate mai multe categorii de arii naturale protejate care au legătură cu apa care au fost grupate în zone.

Astfel, la nivel național, ariile naturale protejate care au legătură cu apa identificate au fost grupate în 408 de zone pentru protecția habitatelor și speciilor dependente de apă. Suprafața acestora este aproximativ 65.095 km² (inclusiv zona marină). În ceea ce privește corpurile de apă subterană, din cele 115 corpuri de apă subterană freatică, un număr de 54 au fost identificate cu dependență probabilă de ecosisteme terestre din 141 situri de importanță comunitară.

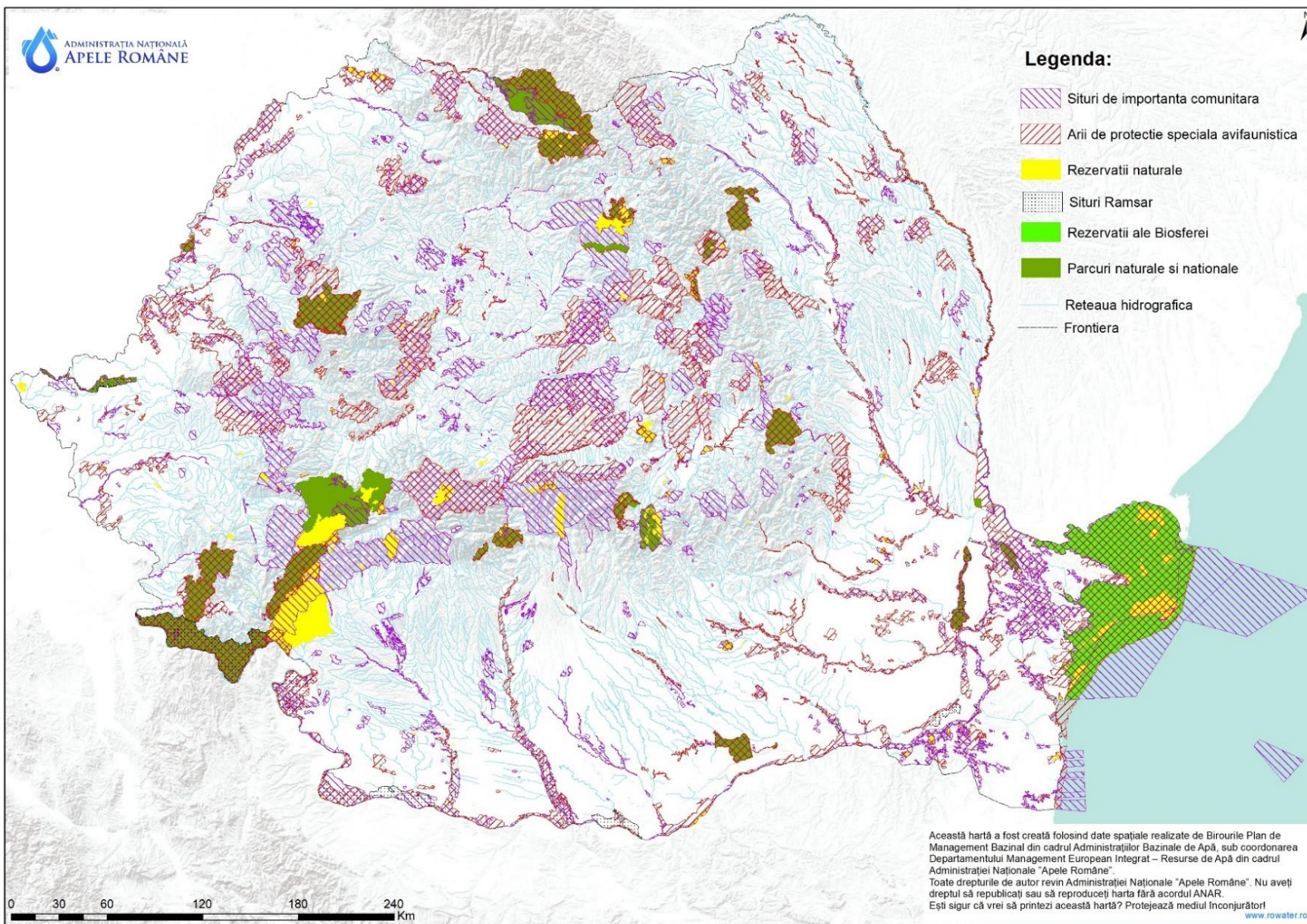
Analiza privind identificarea zonelor protejate pentru habitate și specii unde apa este un factor important a fost revizuită și actualizată având în vedere informațiile noi disponibile privind siturile Natura 2000 și speciile și habitatele naturale aferente acestora³⁴. Astfel, în perioada din cadrul celui de-al doilea ciclu de planificare a acestui plan de management, legislația din domeniul ariilor naturale protejate a aprobat 54 de noi situri de importanță comunitară și suprafețe extinse pentru 29 de situri existente. În același timp, pentru lista consolidată a siturilor Natura 2000 și a celorlalte categorii de arii naturale protejate desemnate, au fost create servicii de vizualizare și descărcare ale setului de date „ariile naturale protejate din România” care poate fi găsit prin intermediul serviciilor de căutare ale geoportalului INSPIRE al Comisiei Europene (<http://inspire-geoportal.ec.europa.eu/discovery/>).

În ceea ce privește distribuția și ponderea acestor zone în raport cu suprafața ABA, se evidențiază pe de o parte ABA Dobrogea – Litoral unde o mare parte din teritoriu este reprezentată de Rezervația Biosferei Delta Dunării și siturile Natura 2000 din zona Munților Măcin și a Podișului Nord Dobrogean, și pe de altă parte ABA Mureș și ABA Olt a căror localizare este predominant în zona montană și de podiș, cu un patrimoniu natural important desemnat atât parc natural sau național, precum Apuseni, Călimani-Gurghiu, Făgăraș cât și sit Natura 2000 pe suprafețe mari, precum Sighișoara-Târnava Mare, Frumoasa, Podișul Hârtibaciului, Harghita-Mădăraș. La polul opus se află ABA Ialomița-Buzău și Argeș-Vedea unde datorită caracteristicilor reliefului și specificului preponderent agricol, zonele cu biodiversitate ridicată sunt concentrate în arealele montane, de izvoare (Piatra Craiului, Valea Vâlsanului, Bucegi, Ciucaș, Siriu, Leaota), iar în arealele de câmpie au fost desemnate arii naturale protejate în special lacurile, zonele umede și în lungul râurilor (Râul Vedea, Lunca Mijlocie a Argeșului, Lunca Buzăului, Lacul Snagov, Balta Tătaru). *Figura 5.3* prezintă distribuția spațială a ariilor naturale protejate care au legătură cu apa.

---

³⁴ În anul 2016 lista siturilor Natura 2000 desemnate în România (în anul 2007) a fost extinsă (prin desemnarea de situri noi și extinderea unora existente).

5. Identificarea și cartarea zonelor protejate

Figura 5.3. Zone destinate pentru protecția habitatelor și speciilor unde apa este un factor important

5.4. Zone sensibile la nutrienți. Zone vulnerabile la nitrați

Având în vedere atât poziționarea României în bazinul hidrografic al fluviului Dunărea și bazinul Mării Negre, cât și necesitatea protecției mediului în aceste zone, România a declarat întregul său teritoriu ca zonă sensibilă la nutrienți. Această decizie se concretizează în faptul că, în vederea asigurării protecției mediului de efectele negative ale evacuărilor de ape uzate urbane, aglomerările cu mai mult de 10.000 locuitori echivalenți trebuie să asigure o infrastructură pentru epurarea apelor uzate urbane care să permită epurarea avansată, mai ales în ceea ce privește nutrienții azot și fosfor (conform prevederilor HG nr. 352/2005 art. 3 (1)). În ceea ce privește gradul de epurare, epurarea secundară (treaptă biologică) este o regulă generală pentru aglomerările mai mici de 10.000 locuitori echivalenți.

În procesul implementării Directivei Nitrați, au fost elaborate și aplicate Coduri de bune practici agricole și Programe de Acțiune. Începând cu luna iunie 2013, s-a luat decizia aplicării Programului de Acțiune pe întreg teritoriul României, în conformitate cu art. 3 alin. 5 al Directivei Nitrați. Astfel, conform prevederilor menționate, România nu mai are obligativitatea de a desemna zone vulnerabile la nitrați din surse agricole, întrucât programul de acțiune se aplică fără excepție pe întreg teritoriul țării.

Legislația națională specifică este reprezentată de:

- HG nr. 188/2002 pentru aprobarea unor norme privind condițiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate, cu modificările și completările ulterioare;
- HG nr. 964/2000 privind aprobarea *Planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole*, cu modificările și completările ulterioare;
- O.M. nr. 1.072/2003 privind aprobarea organizării Monitoringului suport național integrat de supraveghere, control și decizii pentru reducerea aportului de poluanți proveniți din surse agricole în apele subterane și de suprafață și pentru aprobarea *Programului de supraveghere și control corespunzător și a procedurilor și instrucțiunilor de evaluare a datelor de monitorizare a poluanților proveniți din surse agricole în apele de suprafață și în apele subterane*;
- O.M. nr. 990/2015 privind aprobarea Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole;
- O.M. nr. 452/2001 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei și a Grupului de sprijin pentru aplicarea *Planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole*;
- Decizia Comisiei Interministeriale pentru aplicarea *Planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole* cu nr. 221.983/GC/12.06.2013 privind *Programul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole*.

Prevederile programului de acțiune sunt obligatorii pentru toți fermierii care dețin sau administrează exploatații agricole și pentru autoritățile administrației publice locale ale comunelor, orașelor și municipiilor pe teritoriul cărora există exploatații agricole.

Monitorizarea conformității corpurilor de apă se face de către Administrația Națională "Apele Române" prin Administrațiile Bazinale de Apă prin supravegherea concentrației de nitrați, precum și a elementelor fizico-chimice și biologice indicatoare ale procesului de eutrofizare.

5.5. Zone pentru îmbăiere

Zonele pentru îmbăiere sunt reprezentate de zonele unde îmbăierea este tradițional practică de un număr de utilizatori ai apei de îmbăiere considerat mare de către direcțiile de sănătate publică județene și a municipiului București, în colaborare cu autoritățile

administrației publice locale, în baza istoricului local de folosință, a infrastructurii și serviciilor asigurate și a altor măsuri luate pentru a încuraja scăldatul, inclusiv a măsurilor de promovare în scop turistic a zonei de înbăiere. Având în vedere aceste aspecte, până în prezent zonele de înbăiere au fost desemnate în zona litorală a Mării Negre și lacul Ciuperca din județul Tulcea (Figura 5.4).

Legislația națională specifică este reprezentată de:

- HG nr. 88/2004 pentru aprobarea Normelor de supraveghere, inspecție sanitară și control al zonelor naturale utilizate pentru înbăiere, cu modificările și completările ulterioare;
- HG nr. 546/2008 privind gestionarea calității apelor de înbăiere, cu modificările și completările ulterioare;
- O.M. nr. 183/2011 privind aprobarea Metodologiei de monitorizare și evaluare a zonelor de înbăiere.

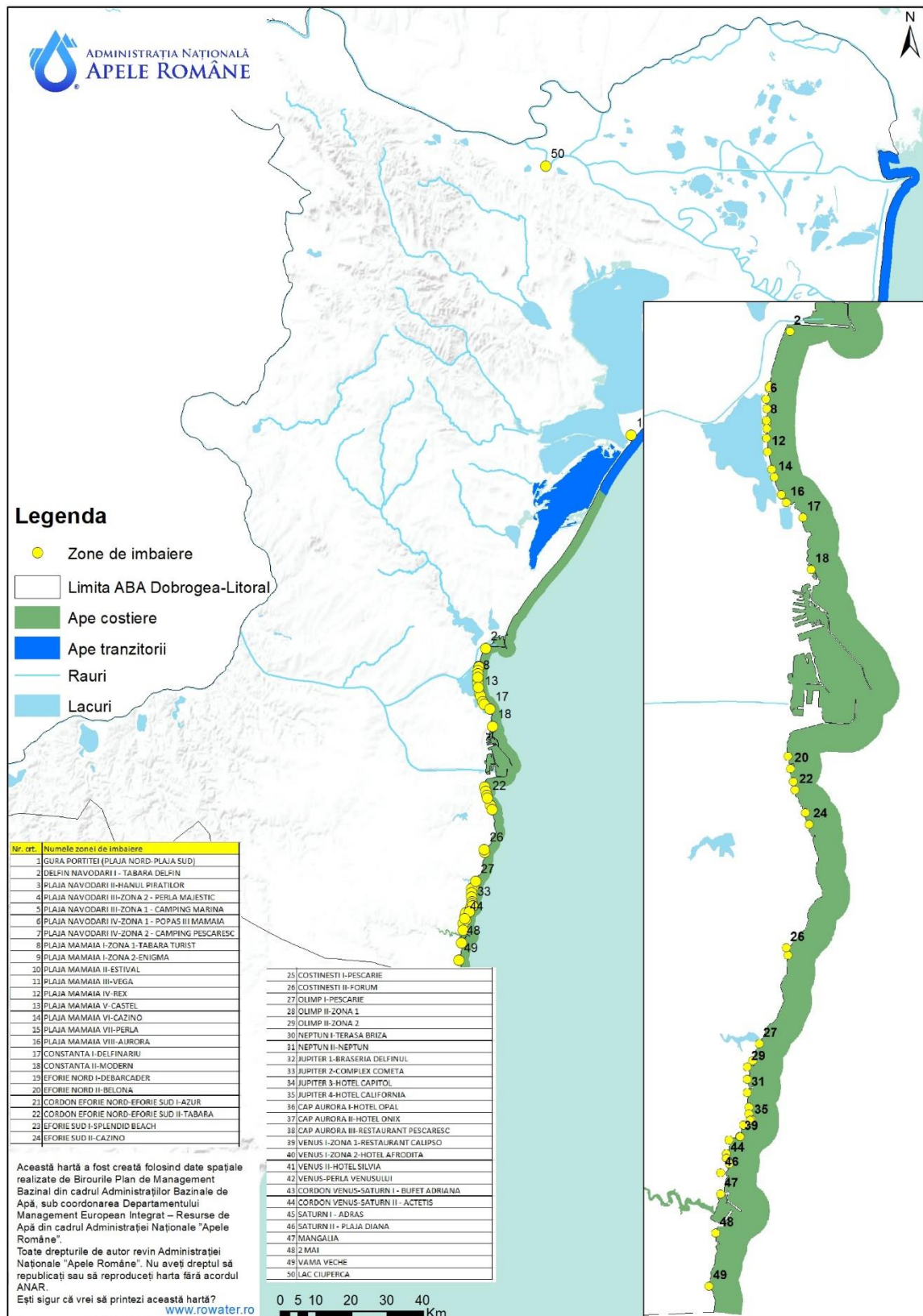
Conform legislației adoptate, obligațiile Administrației Naționale „Apele Române” împreună cu Institutul Național de Sănătate Publică constau în:

- Direcțiile de sănătate publică și a municipiului București întocmesc anual, în colaborare cu administrațiile bazinale de apă, până la data de 15 mai, lista apelor de înbăiere cuprinzând toate apele de suprafață din teritoriu utilizate pentru înbăiere pentru care se preconizează un număr mare de utilizatori și pentru care nu există o interdicție sau o recomandare permanentă împotriva înbăierii. La stabilirea listei apelor de înbăiere se va ține cont și de informațiile privind calitatea apelor de suprafață primite de la Administrația Națională „Apele Române” prin administrațiile bazinale de apă;
- Autoritățile de mai sus comunică anual autorității publice centrale în domeniul asistenței de sănătate publică și autorității publice centrale pentru protecția mediului lista cu apele de înbăiere identificate, până la data de 25 mai.

Prin HG nr. 389/2011 *pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 546/2008 privind gestionarea calității apei de înbăiere* s-au stabilit și următoarele responsabilități:

- Direcțiile de sănătate publică județene și a municipiului București, în colaborare cu administrațiile bazinale de apă, elaborează și actualizează profilul apelor de înbăiere în conformitate cu prevederile anexei nr. 3 - Profilul apelor de înbăiere;
- Profilurile apelor de înbăiere se revizuiesc de către INSP, în colaborare cu ANAR, pe baza propunerilor înaintate de către direcțiile de sănătate public județene și a municipiului București, în conformitate cu prevederile anexei nr. 3 - Profilul apelor de înbăiere.

5. Identificarea și cartarea zonelor protejate

Figura 5.4. Zone pentru îmbăiere

Profilurile apelor de îmbăiere, stabilite pentru prima dată în anul 2011, pe baza metodologiei recomandate de Comisia Europeană au fost actualizate în anul 2019. Profilele actualizate pot fi consultate pe site-ul Ministerului Sănătății³⁵.

³⁵ <http://www.ms.ro/2017/02/28/zonele-de-imbaiere/>

Conform legislației în vigoare, INSP, efectuează, pe baza datelor de monitorizare raportate la sfârșitul sezonului de îmbăiere de către direcțiile de sănătate publică și a municipiului București:

- a) evaluarea anuală a calității fiecărei ape de îmbăiere;
- b) clasificarea apelor de îmbăiere, pe baza rezultatelor evaluării, în ape de calitate nesatisfăcătoare, satisfăcătoare, bune sau excelente, urmând procedurile enunțate în Anexa 2 a HG nr. 546/2008 (cu modificările și completările ulterioare).

Analiza calității apei de îmbăiere se efectuează potrivit metodelor de referință prevăzute la anexa nr. 1 - Parametrii de calitate și regulilor de prelevare a probelor pentru analize microbiologice prevăzute în anexa nr. 5 - Reguli de prelevare a probelor pentru analizele microbiologice ale HG 546/2008 (cu modificările și completările ulterioare).

Conform Raportului anual privind calitatea apelor de îmbăiere elaborat la nivel european, în anul 2019 au fost identificate 50 de zone de îmbăiere din care 49 de zone de îmbăiere sunt localizate la Marea Neagră (de la Gura Portiței la Vama Veche), iar 1 zonă de îmbăiere este localizată în orașul Tulcea (Lacul Ciuperca).

Din cele 50 de zone de îmbăiere, 38 s-au încadrat în valorile corespunzătoare calității excelente, 10 zone de îmbăiere au fost de calitate bună și 2 zone de calitate suficientă (satisfăcătoare), ceea ce reprezintă o îmbunătățire față de anii anteriori. În concluzie, pentru anul 2019, 76 % din zonele de îmbăiere identificate la nivel național sunt de calitate excelentă, 20 % sunt de calitate bună, iar 4 % sunt de calitate suficientă (satisfăcătoare).

Nu au fost identificate surse de poluare care să poată conduce la modificarea calității apei de îmbăiere.

Raportul anual privind calitatea apelor de îmbăiere din România a fost elaborat de Ministerul Sănătății (în limba engleză) și este afișat pe site-ul Agenției Europene de Mediu (EEA). Raportul pentru anul 2019 este disponibil la adresa web: <https://www.eea.europa.eu/themes/water/europes-seas-and-coasts/assessments/state-of-bathing-water>.

Harta interactivă care prezintă calitatea zonelor de îmbăiere la nivel european, inclusiv pentru România, este disponibilă pe site-ul Agenției Europene de Mediu: <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/explore-interactive-maps/state-of-bathing-waters-in-2019>

6. MONITORIZAREA ȘI CARACTERIZAREA STĂRII APELOR

6.1. Rețelele și programele de monitorizare

Programele de monitorizare a corpurilor de apă de suprafață, corpurilor de apă subterane și a zonelor protejate au fost stabilite în concordanță cu prevederile Articolului 8 (1, 2) al Directivei Cadru Apă, cu scopul de a evalua și cunoaște starea acestora, la nivelul bazinelor/spațiilor hidrografice.

Sistemul Național de Monitoring Integrat al Apelor a devenit operațional la 22.12.2006, iar monitorizarea stării apelor în România se realizează de către Administrația Națională "Apele Române", prin unitățile sale teritoriale (Administrațiile Bazinale de Apă), și cuprinde următoarele sub-sisteme:

- Râuri;
- Lacuri;
- Ape tranzitorii;
- Ape costiere;
- Ape subterane;
- Ape uzate (monitoringul de control al apelor uzate evacuate în receptorii naturali).

Pe parcursul acestui interval de timp, rețeaua națională de monitorizare a suferit diferite actualizări, având în vedere cerințe specifice ale Directivelor Europene în domeniul apei.

Mediile de investigare pentru corpurile de apă de suprafață sunt reprezentate de apă, biotă și sedimente, iar elementele de calitate, parametrii și frecvențele minime de monitorizare sunt în concordanță cu cerințele Directivei Cadru Apă, în funcție de tipul de program, respectiv:

- programul de supraveghere;
- programul operațional;
- programul de investigare.

Programele de monitorizare definite pentru apele subterane includ:

- programul de monitorizare cantitativă;
- programul de monitorizare chimică (de supraveghere și operațional).

În procesul de actualizare al planului de management pentru cel de-al III-lea ciclu de implementare, s-a realizat redelimitarea corpurilor de apă de suprafață, fiind necesară reevaluarea rețelei de monitoring (unde a fost cazul), având în vedere inclusiv monitorizarea unui număr cât mai mare de corpuri de apă într-un ciclu de planificare (în special corpurile de apă evaluate prin similitudine/grupare sau prin evaluarea riscului neatingerii obiectivelor de mediu). De asemenea, a crescut și numărul parametrilor monitorizați, astfel încât să crească și nivelul de încredere în evaluarea stării.

În evaluarea stării ecologice/potențialului ecologic și stării chimice a corpurilor de apă de suprafață nemonitorizate s-a aplicat principiul grupării corpurilor de apă, care constă în utilizarea datelor de monitoring determinate într-o altă secțiune, situată pe un alt corp de apă care prezintă aceeași tipologie și aceleași tipuri și magnitudini ale presiunilor semnificative.

6.1.1. Ape de suprafață

În conformitate cu Anexa V a Directivei Cadru Apă, informațiile furnizate de sistemul de monitoring al apelor de suprafață sunt necesare pentru:

- Clasificarea stării corpurilor de apă (având în vedere atât starea/potențialul ecologic, cât și starea chimică);
- Validarea evaluării de risc;
- Proiectarea eficientă a viitoarelor programe de monitoring;
- Evaluarea schimbărilor pe termen lung din cauze naturale;

- Evaluarea schimbărilor pe termen lung din cauza activităților antropice;
- Estimarea încărcărilor transfrontaliere de poluanți sau evacuați în mediul marin;
- Evaluarea schimbărilor în starea corpurilor de apă identificate ca fiind la risc de neatingere a obiectivelor de mediu, ca răspuns la aplicarea măsurilor sau prevenirea deteriorării;
- Stabilirea cauzelor care au condus la neatingerea obiectivelor de mediu a corpurilor de apă;
- Stabilirea magnitudinii și impactului poluărilor accidentale;
- Utilizarea în exercițiul de intercalibrare;
- Evaluarea conformității cu standardele și obiectivele zonelor protejate;
- Estimarea condițiilor de referință pentru apele de suprafață.

Secțiunile/stațiile de monitorizare a elementelor biologice, hidromorfologice (stații hidrometrice), fizico-chimice (inclusiv poluanții specifici) și a substanțelor prioritare pentru corpurile de apă de suprafață din România sunt prezentate în *Figura 6.1*.

În continuare sunt detaliate programele de monitorizare stabilite pentru cele 2.397 secțiuni din rețeaua de monitorizare (din care în 888 secțiuni se monitorizează și elementele hidromorfologice), care au fost utilizate în procesul de evaluare a stării/potențialului ecologic și a stării chimice a 1.072 corpuri de apă monitorizate din cele 3.025 corpuri de apă de suprafață, precum și a apelor teritoriale pentru evaluarea stării chimice, având în vedere intervalul 2017 - 2019.

Programul de supraveghere

Programul de supraveghere, stabilit cu rolul de a evalua starea corpurilor de apă din cadrul bazinului hidrografic, se realizează în fiecare an pe perioada unui plan de management pentru corpurile de apă identificate ca nefiind la risc de neatingere a obiectivelor de mediu. De asemenea, prin monitoringul de supraveghere se obțin informații pentru validarea procedurii de evaluare a impactului, proiectarea eficientă a viitoarelor programe de monitoring, evaluarea tendinței de variație pe termen lung a resurselor de apă în condiții naturale și în condițiile exercitării presiunilor antropice.

Pentru fiecare secțiune de monitorizare prevăzută cu program de supraveghere, elementele de calitate biologice sunt selectate în baza reprezentativității în funcție de tipologia corpurilor de apă, de magnitudinea presiunilor, precum și în funcție de analiza rezultatelor obținute în procesul de monitorizare și a analizei rezultatelor evaluării stării ecologice, în concordanță cu cele specificate în Anexa 6.1 și capitolul 6.2.1 ale *proiectului Planului Național de Management actualizat 2021*.

Elementele fizico-chimice generale se analizează în fiecare secțiune de monitorizare, însă substanțele prioritare și poluanții specifici neprioritari, precum și alți poluanți se monitorizează numai în cazul în care sunt identificate presiuni antropice (surse punctiforme și difuze de poluare) care evacuează astfel de poluanți sau în cazul în care aceste substanțe sunt în cantități relevante în resursele de apă (după analiza completă – screening). Acest criteriu este aplicabil tuturor categoriilor de ape de suprafață. Pentru substanțele identificate în urma screening-ului, s-a derulat programul de monitoring de supraveghere și, după caz, operațional cu o frecvență de minim 12 ori/an/secțiune de monitoring. Sunt însă situații particulare când frecvența de monitorizare a fost mai scăzută.

În cazul captărilor de apă pentru potabilizare, în care sunt monitorizate și substanțele prioritare, frecvența variază între 4-12/an, în funcție de dimensiunea localității deservite (conform Anexei V a DCA). De asemenea, frecvența poate fi mai mică (8-9/an) în cazul corpurilor de apă nepermanente, unde lipsa apei împiedică realizarea prelevărilor și datorită perioadelor de îngheț ale anotimpului rece.

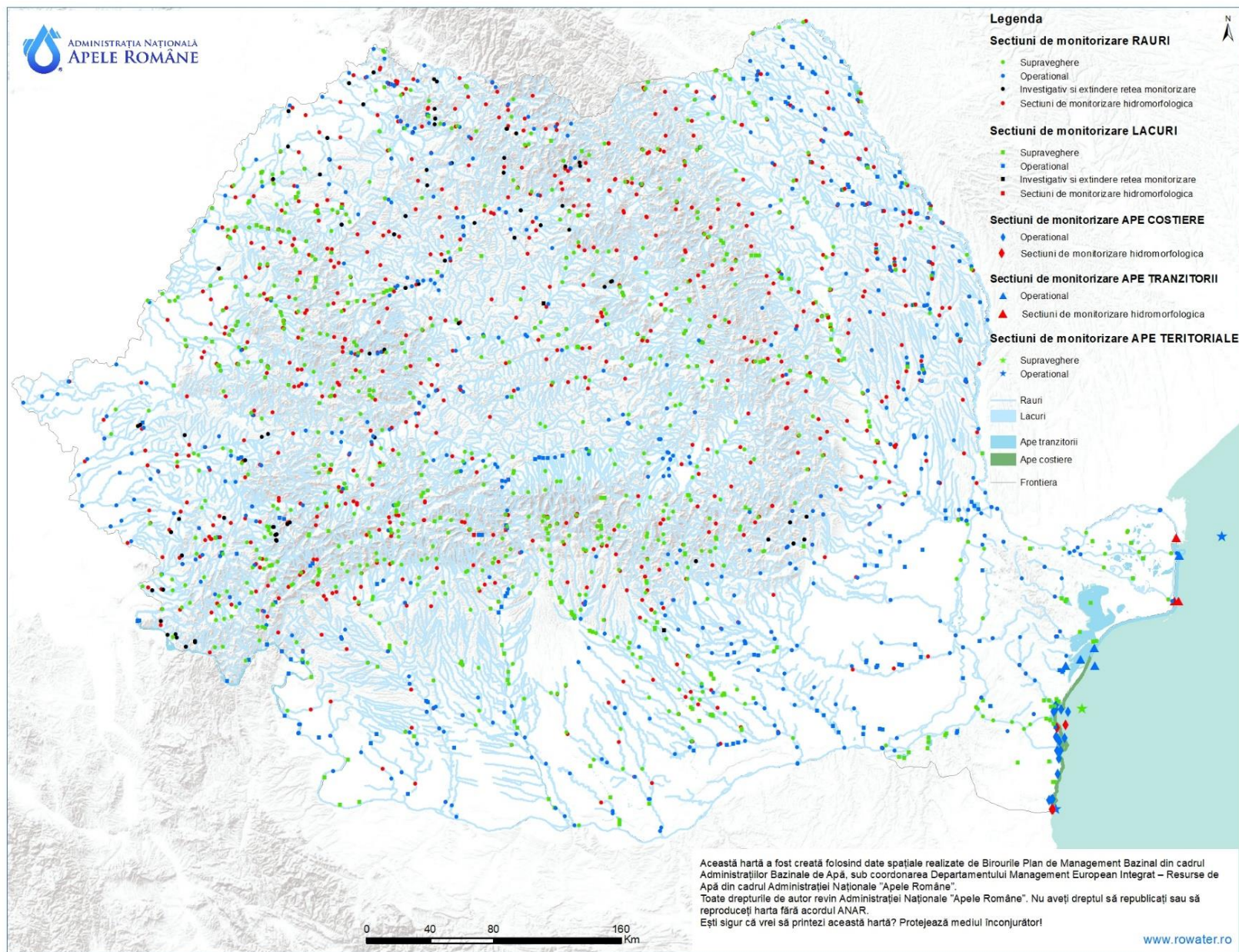
Pentru monitorizarea substanțelor prioritare prevăzute în Directiva 2013/39/UE de modificare a Directivelor 2000/60/CE și 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei, transpusă în legislația națională prin HG 570/2016,

pentru toate programele de monitoring, s-au avut în vedere următoarele aspecte aplicabile tuturor categoriilor *de corpuri de apă (răuri, lacuri, tranzitorii, costiere) și apele teritoriale*:

- monitorizarea substanțelor identificate în urma unui screening calitativ la nivelul corpului de apă în care se evacuează astfel de substanțe;
- monitorizarea substanțelor prioritare pentru care există dezvoltate și implementate metode de analiză.

La nivel național, pentru 623 corpuri de apă de suprafață, au fost stabilite 856 secțiuni de monitorizare cu program de supraveghere a elementelor calitative biologice, fizico-chimice și a substanțelor prioritare.

6. Monitorizarea și caracterizarea stării apelor

Figura 6.1. Rețeaua de monitorizare a apelor de suprafață

Râuri:

La nivel național, numărul secțiunilor de monitorizare cu program de supraveghere pentru 517 corpuri de apă râuri naturale, puternic modificate și corpuri de apă artificiale este de 655 secțiuni, în care s-au monitorizat parametri biologici, fizico-chimici, precum și substanțele prioritare.

Elementele de calitate monitorizate, parametri și frecvențele de monitorizare pentru fiecare element de calitate sunt prezentate în *Tabelul 6.1.*

Tabel 6.1. Elemente de calitate, parametri și frecvențe de monitorizare în programul de supraveghere și operațional - râuri

Elemente de calitate		Parametri	Frecvența	
			Program Supraveghere	Program Operațional
Elemente biologice	Fitoplancton	Componenta taxonomică (lista și nr. de specii); densitate (unități algale/ml)	2/an	3/an
	Fitobentos	Componenta taxonomică (lista și nr. de specii); densitate (unități algale/probă)	2/an	3/an
	Macrofite	Componenta taxonomică (lista și nr. de specii); abundență Kohler	1/3 ani	1/3 ani
	Nevertebrate bentice	Componenta taxonomică (lista și nr. de specii); densitate (expl/m ²)	2/an	3/an
	Fauna piscicolă	componenta taxonomică (lista și nr. de specii); densitate (expl/suprafață pescuită)	1/3 ani	1/3 ani
Elemente hidromorfologice	Regimul hidrologic	Nivelul și debitul apei	H = 2/zi * Q = 20-60 /an*	H = 2/zi * Q = 20-60/an*
		Conectivitatea cu corpurile de apă subterană	1/3 zile	1/3 zile
	Continuitatea râului		1/6 ani	1/6 ani
	Parametri morfologici	Variația adâncimii și lățimii râului	1/an	1/an
		Structura și substratul patului albiei	1/6 ani	1/6 ani
	Structura zonei riverane	1/6 ani	1/6 ani	
Elemente fizico-chimice	Condiții termice	Temperatura	4/an	8/an
	Condiții de oxigenare	Oxigen dizolvat, CCO-Cr, CBO ₅	4/an	8/an
	Salinitate	Conductivitate	4/an	8/an
	Starea acidifierii	pH	4/an	8/an
	Nutrienți	N-NO ₂ , N-NO ₃ , N-NH ₄ , N _{total} , P-PO ₄ , P _{total} , Clorofila „a”	4/an	8/an
	Poluanți specifici - apă	Cu, Zn, As, Cr, Toluen, Acenaften, Xilen, Fenoli, PCB (sumă de 7), Cianuri, Detergenți anion-activ	4/an	8/an
Substanțe prioritare - apă		1)	12/an	12/an
Substanțe prioritare (sedimente)		2)	1/an	1/an
Substanțe prioritare (biota)		3)	1/an	1/an

* în cazul viiturilor frecvența de monitorizare va fi crescută în funcție de regimul hidrologic al râului.

1) Substanțele prioritare prevăzute în Anexa I a Directivei 2008/105/EC, modificată prin Directiva 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin HG 570/2016, în cazul existenței surselor de poluare care evacuează astfel de substanțe în apă;

2) Substanțele prioritare prevăzute în art. 3(6) al Directivei 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin art. 3(11) din HG 570/2016, în cazul existenței surselor de poluare care evacuează astfel de substanțe în apă;

3) Substanțele prioritare prevăzute în art. 3(2) al Directivei 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin art. 3(2) din HG 570/2016, în cazul existenței surselor de poluare care evacuează astfel de substanțe în apă.

Lacuri:

La nivel național, rețeaua pentru monitoringul de supraveghere a 105 corpuri de apă lacuri naturale, acumulări și artificiale cuprinde 200 secțiuni, în care sunt monitorizați parametri biologici, fizico-chimici precum și substanțele prioritare. Monitorizarea elementelor fizico-chimice și biologice se face prin proba integrată pe zona fotică, având în vedere mai multe puncte de monitorizare (ex. baraj, mijloc lac).

Elementele de calitate și frecvența de monitorizare pentru fiecare element de calitate inclusiv parametri, sunt prezentate în *Tabelul 6.2*.

Tabel 6.2. Elemente de calitate, parametri și frecvențe de monitorizare în programul de supraveghere și operațional - lacuri

Elemente de calitate		Parametri	Frecvența			
			Program supraveghere		Program operațional	
			Lacuri naturale	Lacuri de acumulare	Lacuri naturale	Lacuri de acumulare
Elemente biologice	Fitoplancton	componența taxonomică (lista și nr. de specii); densitate (unități algale/ml); biomasa (mg/l)	4/an	4/an	4/an*	4/an*
	Fitobentos	componența taxonomică (lista și nr. de specii); densitate (unități algale/probă)	1/an	NA	2/an	NA
	Macrofite	componența taxonomică (lista și nr. de specii); abundență Kohler	1/3 ani	1/3 ani	1/3 ani	1/3 ani
	Nevertebrate bentice	componența taxonomică (lista și nr. de specii); densitate (exp./m ²)	1/an	NA	1/an	NA
	Fauna piscicolă	componența taxonomică (lista și nr. de specii); densitate (exp	1/3 ani	1/3 ani	1/3 ani	1/3 ani

6. Monitorizarea și caracterizarea stării apelor

Elemente de calitate	Parametri	Frecvența				
		Program supraveghere		Program operațional		
		Lacuri naturale	Lacuri de acumulare	Lacuri naturale	Lacuri de acumulare	
		/probă); biomasa (g/specie)				
Elemente hidromorfologice	Parametri hidrologici	Nivelul apei în lac și debitele afluențe și defluente	1-30 / 30 zile	1/zi	1-30 / 30 zile	1/zi
		Timpul de retenție al lacului	1/6 ani	1/6 ani	1/6 ani	1/6 ani
		Conectivitatea lacului cu corpurile de apă subterană	1/3 zile	1/3 zile	1/3 zile	1/3 zile
	Parametri morfologici	Variația adâncimii lacului	1/6 ani	1/6 ani (variabil)	1/6 ani	1/6 ani (variabil)
		Volumul și structura patului lacului	1/6 ani	1/6 ani (variabil)	1/6 ani	1/6 ani (variabil)
		Structura malului lacului	1/6 ani	1/6 ani	1/6 ani	1/6 ani
Elemente fizico-chimice	Transparența	Discul Secchi	4/an	4/an	4/an*	4/an*
	Condiții termice	Temperatura	4/an	4/an	4/an*	4/an*
	Condiții de oxigenare	Oxigen dizolvat, CCO-Cr, CBO ₅	4/an	4/an	4/an*	4/an*
	Salinitate	Conductivitate	4/an	4/an	4/an*	4/an*
	Starea acidifierii	pH	4/an	4/an	4/an*	4/an*
	Nutrienți	N-NO ₂ , N-NO ₃ , N-NH ₄ , N _{total} , P-PO ₄ , P _{total} , Clorofila „a”	4/an	4/an	4/an*	4/an*
	Poluanți specifici-apă	Cu, Zn, As, Cr, Toluen, Acenaften, Xilen, Fenoli, PCB (sumă de 7), Cianuri, Detergenți anion-activ	4/an	4/an	4/an	4/an
Substanțe prioritare-apă	1)	12/an	12/an	12/an	12/an	
Substanțe prioritare (sedimente)	2)	1/an	1/an	1/an	1/an	
Substanțe prioritare (biotă)	3)	1/an	1/an	1/an	1/an	

*frecvența de monitorizare poate deveni lunară sau mai mare, în funcție de evoluția procesului de eutrofizare (mai-septembrie)

NA = not applicable/neaplicabilă

1) Substanțele prioritare prevăzute în Anexa I a Directivei 2008/105/EC, modificată prin Directiva 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin HG 570/2016, în cazul existenței surselor de poluare care evacuează astfel de substanțe în apă;

2) Substanțele prioritare prevăzute în art. 3(6) al Directivei 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin art. 3(11) din HG 570/2016, în cazul existenței surselor de poluare care evacuează astfel de substanțe în apă;

3) Substanțele prioritare prevăzute în art. 3(2) al Directivei 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin art. 3(2) din HG 570/2016, în cazul existenței surselor de poluare care evacuează astfel de substanțe în apă.

Ape tranzitorii:

În rețeaua de monitorizare a apelor tranzitorii lacustre și marine nu sunt prevăzute secțiuni cu program de monitorizare de supraveghere, ci doar cu program operațional. Monitorizarea apelor marine tranzitorii se face în secțiuni/stații de monitorizare la țarm, precum și secțiuni de larg pe profile și secțiuni la diverse izobate (5 m, 20 m și 12 MM).

Elementele de calitate, parametri și frecvențele de monitorizare pentru elementele biologice, hidromorfologice și fizico-chimice sunt prezentate în Tabelul 6.3.

Tabel 6.3. Elemente de calitate, parametri și frecvențe de monitorizare în programul de supraveghere și operațional - ape tranzitorii

Elemente de calitate		Parametri	Program supraveghere		Program operațional	
			Ape tranzitorii lacustre	Ape tranzitorii marine	Ape tranzitorii lacustre	Ape tranzitorii marine
Elemente biologice	Fitoplancton	Componenta taxonomică (lista și nr. de specii), densitate (mii celule/l), biomasa (mg/m^3)	4/an	4/an	4/an*	4/an*
	Nevertebrate benthice	Componenta taxonomică (lista și nr. de specii); densitate ($\text{exp.}/\text{m}^2$)	1/an	1/an	1/an	1/an
	Macroalge și angiosperme	Componenta taxonomică (lista și nr. de specii); biomasă (g/m^2)	1/an	NA	2/an	NA
	Faună piscicolă	Componenta taxonomică (lista și nr. de specii); densitate ($\text{exp}/\text{suprafață}$ pescuită)	1/3 ani	1/3ani	1/3 ani	1/3ani
Elemente hidromorfologice	Parametri morfologici	Variația adâncimii apelor tranzitorii	1/6ani	1/an	1/6 ani	1/an
		Volumul și structura patului apelor tranzitorii	1/6 ani	1/an	1/6 ani	1/an
	Parametri hidrologici	Timpul de retenție al lacului	1/6 ani	NA	1/6 ani	NA
		Nivelul apei	1/zi	1/zi	1/zi	1/zi
		Debitul de apă dulce	NA	NA	NA	NA
		Expunerea la valuri	NA	4/an	NA	4/an
Elemente fizico-chimice	Transparența	Discul Secchi	4/an	4/an	4/an*	4/an*
	Condiții termice	Temperatura	4/an	4/an	4/an*	4/an*
	Condiții de oxigenare	Oxigen dizolvat (concentrație), Oxigen dizolvat (saturatie), CBO_5 , TOC	4/an	4/an	4/an*	4/an*
	Salinitate	Salinitate	4/an	4/an	4/an*	4/an*

6. Monitorizarea și caracterizarea stării apelor

Elemente de calitate	Parametri	Program supraveghere		Program operațional	
		Ape tranzitorii lacustre	Ape tranzitorii marine	Ape tranzitorii lacustre	Ape tranzitorii marine
Nutrienți	N-NO ₂ , N-NO ₃ , N-NH ₄ , DIN, N _t , P-PO ₄ , P _t , Si-SiO ₄	4/an	4/an	4/an*	4/an*
Poluanți specifici neprioritari-apă	Cu, Cr, Hidrocarburi totale	4/an	4/an	4/an	4/an
Substanțe prioritare-apă	1)	12/an	12/an	12/an	12/an
Substanțe prioritare (sedimente)	2)	1/an	1/an	1/an	1/an
Substanțe prioritare (biotă)	3)	1/an	1/an	1/an	1/an

* frecvența de monitorizare poate deveni lunară în cazul fenomenelor de eutrofizare (mai-septembrie);

NA = not applicable/neaplicabilă;

1) Substanțele prioritare prevăzute în Anexa I a Directivei 2008/105/EC, modificată prin Directiva 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin HG 570/2016, în cazul existenței surselor de poluare care evacuează astfel de substanțe în apă;

2) Substanțele prioritare prevăzute în art. 3(6) al Directivei 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin art. 3(11) din HG 570/2016, în cazul existenței surselor de poluare care evacuează astfel de substanțe în apă;

3) Substanțele prioritare prevăzute în art. 3(2) al Directivei 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin art. 3(2) din HG 570/2016, în cazul existenței surselor de poluare care evacuează astfel de substanțe în apă.

Ape costiere:

Corpurile de apă costiere puternic modificate nu au desemnate secțiuni pentru monitoringul de supraveghere.

Monitorizarea apelor costiere se face în secțiuni/stații de monitorizare la țarm, precum și secțiuni de larg la izobate de 5 m, 10 m, 20 m și 12 mile.

Elementele de calitate și frecvența de monitorizare sunt în conformitate cu prevederile Anexei V, 1.3.1. din Directiva Cadru Apă, cărora li s-au asociat parametrii și frecvențele prezentate în *Tabelul 6.4.*

Ape teritoriale:

Având în vedere cerințele Directivei Cadru Apă (Art.2.1) și recomandărilor Ghidului EU de raportare 2016 al Directivei Cadru Apă precum și ale Ghidului de Raportare 2022 al DCA au fost delimitate ape teritoriale, care sunt monitorizate cu program de supraveghere printr-o secțiune în scopul evaluării stării chimice.

Tabel 6.4. Elemente de calitate, parametri și frecvențe de monitorizare în programul de supraveghere și operațional - ape costiere

Elemente de calitate		Parametri	Program supraveghere	Program operațional
Elemente biologice	Fitoplancton	Componența taxonomică (lista și nr. specii); densitate (mii celule/l); biomasa (mg/m ³)	4/an	4/an*
	Macroalge	Componența taxonomică (lista și nr. specii); biomasă (g/m ²)	1/an	2/an
	Angiosperme	Componența taxonomică (lista și nr. specii); biomasă (g/m ²)	1/an	2/an
	Nevertebrate benthice	Componența taxonomică (lista și nr. specii) densitate (exp./m ²)	1/an	1/an
Elemente hidromorfologice	Parametri morfologici	Variația adâncimii apelor costiere	1/an	1/an
		Structura patului apelor costiere	1/6 ani	1/6 ani
	Parametri hidrologici	Nivelul apei	1/zi	1/zi
		Direcția curenților dominanți	4/an	4/an
		Expunerea la valuri	4/an	4/an
Elemente fizico-chimice	Transparența	Discul Secchi	4/an	4/an*
	Condiții termice	Temperatura	4/an	4/an*
	Condiții de oxigenare	Oxigen dizolvat (concentrație), Oxigen dizolvat (saturație), CBO ₅ , TOC	4/an	4/an*
	Salinitate	Salinitate	4/an	4/an*
	Nutrienți	N-NO ₂ , N-NO ₃ , N-NH ₄ , DIN, N _t , P-PO ₄ , P _t , Si-SiO ₄	4/an	4/an*
	Poluanți specifici-apă	Cu, Cr, Hidrocarburi totale	4/an	4/an
Substanțe prioritare - apă		1)	12/an	12/an
Substanțe prioritare (sedimente)		2)	1/an	1/an
Substanțe prioritare (biota)		3)	1/an	1/an

* frecvența de monitorizare poate deveni lunară sau mai mare, în funcție de evoluția procesului de eutrofizare (mai-septembrie).

1) Substanțele prioritare prevăzute în Anexa I a Directivei 2008/105/EC, modificată prin Directiva 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin HG 570/2016, în cazul existenței surselor de poluare care evacuează astfel de substanțe în apă;

2) Substanțele prioritare prevăzute în art. 3(6) al Directivei 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin art. 3(11) din HG 570/2016, în cazul existenței surselor de poluare care evacuează astfel de substanțe în apă;

3) Substanțele prioritare prevăzute în art. 3(2) al Directivei 2013/39/UE, transpusă în legislația națională prin art. 3(2) din HG 570/2016, în cazul existenței surselor de poluare care evacuează astfel de substanțe în apă.

Programul operațional

Programul operațional are ca scop stabilirea stării corpurilor de apă care prezintă riscul de a nu îndeplini obiectivele de mediu, precum și evaluarea schimbărilor în starea acestor corpuri de apă, ca urmare a aplicării programului de măsuri. Programul operațional se realizează în fiecare an pe perioada unui plan de management și va înceta în cazul în care corpurile de apă vor atinge starea bună.

La nivel național, monitoringul operațional este aplicat unui număr de 445 corpuri de apă de suprafață și se realizează printr-un număr de 657 secțiuni de monitorizare.

Râuri:

Rețeaua pentru monitoringul operațional la nivelul a 365 corpuri de apă – râuri naturale, puternic modificate și artificiale este alcătuită dintr-un număr de 485 secțiuni.

Elementele de calitate și frecvența de monitorizare

Directiva Cadru Apă prevede ca monitoringul operațional să fie specific și să aibă la bază monitorizarea parametrilor relevanți (care să indice riscul neatingerii stării bune). În *Tabelul 6.1* sunt prezentate elementele, parametrii și frecvențele de monitorizare pentru elementele biologice, hidromorfologice și fizico-chimice, în cazul aplicării programului operațional.

Lacuri:

Rețeaua pentru monitoringul operațional al corpurilor de apă lacuri (naturale, lacuri de acumulare și lacuri naturale puternic modificate) este alcătuită dintr-un număr de 136 secțiuni la nivelul a 73 corpuri de apă. Ca și în cazul programului de supraveghere, monitorizarea elementelor fizico-chimice și biologice se face prin proba integrată pe zona fotică, având în vedere mai multe puncte de monitorizare (ex. baraj, mijloc lac).

Elementele de calitate și frecvența de monitorizare

În *Tabelul 6.2* se prezintă elementele de calitate biologice, hidromorfologice și fizico-chimice, parametrii și frecvențele de monitorizare ale acestora.

Ape tranzitorii:

Rețeaua de monitorizare operațională pentru apele tranzitorii este alcătuită dintr-un număr de 8 secțiuni, acoperind cele 2 corpuri naturale de ape tranzitorii: lacustre și marine. Monitorizarea apelor marine tranzitorii se face în secțiuni/stații de monitorizare la țărm, precum și secțiuni de larg pe profile și secțiuni la diverse izobate (5 m, 20 m și 12 MM), iar apele tranzitorii lacustre se monitorizează conform lacurilor.

Elementele de calitate și frecvența de monitorizare

În *Tabelul 6.3* se prezintă elementele, parametrii și frecvențele de monitorizare pentru elementele biologice, hidromorfologice și fizico-chimice.

Ape costiere:

Rețeaua de monitorizare operațională pentru cele 4 corpuri de ape costiere naturale și puternic modificate este alcătuită dintr-un număr de 26 secțiuni.

Monitorizarea apelor costiere se face în secțiuni/stații de monitorizare la țărm, precum și secțiuni de larg la izobate de 5 m, 10 m, 20 m și 12 mile marine.

Ape teritoriale:

Având în vedere cerințele Directivei Cadru Apă (Art.2.1) și recomandărilor Ghidului EU de raportare 2016 al Directivei Cadru Apă precum și ale Ghidului de Raportare 2022 al DCA, au fost delimitate ape teritoriale, care sunt monitorizate prin program operațional în 2 secțiuni, la diverse izobate (20 m și 30 m), precum și la 12 mile marine, în scopul evaluării stării chimice.

Elementele de calitate și frecvența de monitorizare

În Tabelul 6.4 se prezintă elementele monitorizate și frecvențele de monitorizare pentru elementele biologice, hidromorfologice și fizico-chimice, prin programul operațional. Conform cerințelor prevăzute în Ghidul de Raportare 2016 al Directivei Cadru Apă, au fost delimitate ape teritoriale pentru care s-a realizat evaluarea stării chimice. La baza acestei evaluări actualizate au stat rezultatele obținute în 3 secțiuni de monitorizare.

Din totalul corpurilor de apă de suprafață, un procent de 40,25 % sunt monitorizate. Toate corpurile de apă costiere, tranzitorii și apele teritoriale sunt monitorizate.

Programul de investigare

Programul de monitorizare investigativă în România a fost stabilit pe baza prevederilor Directivei Cadru Apă, având în vedere:

- identificarea cauzelor depășirilor limitelor prevăzute în standardele de calitate și în alte reglementări din domeniul gospodăririi apelor;
- certificarea cauzelor pentru care un corp de apă nu poate atinge obiectivele de mediu (acolo unde monitoringul de supraveghere arată că obiectivele stabilite pentru un corp de apă nu se pot realiza, iar monitoringul operațional nu a fost încă stabilit);
- stabilirea impactului poluărilor accidentale, furnizând informații referitoare la programele de măsuri necesare pentru atingerea obiectivelor de mediu și a măsurilor specifice necesare pentru remedierea efectelor poluărilor accidentale.

Programul de investigare se aplică, dacă este necesar, la completarea cunoștințelor privind calitatea apei, la testarea noilor metode de evaluare calitativă, la probarea ipotezelor privind evaluarea presiunilor și a impactului, nefiind necesară stabilirea în avans a rețelei de monitoring investigativ și a elementelor de calitate monitorizate.

La nivel național au fost stabilite 84 secțiuni de monitorizare investigativă pe un număr de 68 de corpuri de apă râuri și lacuri: 82 secțiuni pe corpuri de apă râuri naturale, puternic modificate și artificiale și 2 secțiuni pe corpuri de apă lacuri naturale și acumulări.

Pentru eficientizarea sistemului de monitorizare, s-a aplicat un proces de translatăre al secțiunilor reprezentative de monitorizare. Acest proces a avut în vedere translatărea secțiunilor de pe corpurile de apă monitorizate, care au atins obiectivele de calitate/mediu, pe corpurile de apă nemonitorizate (evaluate prin procedeul de grupare a corpurilor de apă sau prin evaluarea pe baza analizei de risc) care nu au atins obiectivele de calitate/mediu (cu prioritate pe cele care au fost încadrate în stare/potențial ecologic mai puțin decât bun sau stare chimică proastă și/sau pe corpurile de apă pentru care sunt prevăzute măsuri privind monitorizarea investigativă în cadrul programelor de măsuri din *Planurile de Management Bazinale 2016-2021*).

În cadrul procesului de translatăre, s-au avut în vedere următoarele criterii:

- se translatează secțiunile de monitoring de pe corpurile de apă monitorizate cu program de supraveghere, care și-au atins obiectivele de mediu (stare bună/potențial bun și obiectivul de nedeteriorare a stării/potențialului, comparativ cu rezultatele obținute în *Planul Național de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016*), și care nu au secțiuni de referință amplasate pe ele și nici cerințe specifice de monitorizare (TNMN, CI, CMN etc.);
- secțiunile translatate vor fi introduse în monitorizare cu program de monitoring investigativ și vor fi amplasate pe corpuri de apă nemonitorizate (evaluate prin similitudine/grupare sau prin analiza de risc) care nu și-au atins obiectivele de mediu. În aceste secțiuni, elementele de calitate pentru evaluarea stării/potențialului ecologic se monitorizează cu o frecvență corespunzătoare monitoringului de supraveghere.

În acest sens, la nivel național, pentru intervalul de timp 2017-2019 au fost translatate un număr de 147 secțiuni de monitorizare pe 134 corpuri de apă de suprafață.

6.1.2. Ape subterane

Apa subterană reprezintă o resursă minerală importantă a cărei depreciere cantitativă, dar mai ales chimică, este dificil și costisitor de remediat, astfel încât pentru protecția și în interesul utilizării durabile a acestei resurse, este necesară instituirea unui cadru bazat pe principiile prevenției și poluatorul plătește.

Programele de monitorizare a apelor subterane trebuie să furnizeze o imagine cât mai exactă asupra stării acestora și a tendințelor pe termen lung ale concentrațiilor de poluanți induse antropice, la nivelul fiecărui bazin hidrografic. Monitorizarea corpurilor de apă subterană se face prin programe de monitorizare cantitativă și programe de monitorizare chimică (supraveghere și operaționale).

Articolul 8 al Directivei Cadru Apă stabilește cerințele de monitorizare pentru starea apelor subterane, iar Anexa V indică faptul că informațiile furnizate de sistemul de monitorizare al apelor subterane sunt necesare pentru:

- evaluarea stării cantitative a tuturor corpurilor sau grupurilor de corpuri de apă subterană (inclusiv evaluarea resurselor de apă subterană disponibile);
- estimarea direcției și a debitului din corpurile de apă subterană care traversează granițele Statelor Membre;
- validarea procedurii de evaluare a riscului, realizată conform Articolului 5;
- evaluarea tendințelor pe termen lung ale diversilor parametri cantitativi și chimici, ca rezultat al schimbărilor condițiilor naturale și datorită activității antropice;
- stabilirea stării chimice pentru toate corpurile sau grupurile de corpuri de apă subterană identificate a fi la risc de a nu atinge starea bună;
- identificarea prezenței tendințelor importante și continue de creștere a concentrațiilor de poluanți;
- evaluarea schimbării (inversării) tendințelor în concentrația poluanților în apele subterane;
- stabilirea, proiectarea și evaluarea programului de măsuri.

Parametrii monitorizați și frecvențele de monitorizare, inclusiv elementele de calitate, sunt prezentate în *Tabelul 6.5*.

Tabel 6.5. Elemente, parametri și frecvențe de monitorizare în programul de supraveghere și operațional - ape subterane

Elemente	Parametri	Frecvența*	
		Program supraveghere	Program operațional
Elemente cantitative	H	1-120/an	1-120/an
	Q	1-12/an la izvoare	1-12/an la izvoare
Elemente fizico-chimice	oxigen	1-2/ an	2/an
	pH	1-2/an	2/an
	conductivitate	1-2/an	2/an
	azotați	1-2/an	2/an
	amoniu	1-2/an	2/an
	alcalinitate	1-2/an	2/an
	alți nutrienți (azotiți, ortofosfați)	1-2/ an	2/an
	substanțe prioritare și substanțe prioritar periculoase	1-2/ an	2/an
	poluanți specifici neprioritari	1-2/ an	2/an
	alți poluanți și parametri (inclusiv ionii majori)	1-2/ an	2/an

*Frecvența măsurătorilor de nivel la forajele rețelei hidrogeologice naționale pentru apele freatice este în funcție de rezultatele analizei regimului de variație al acestora (o dată la 3 zile).

Pentru forajele de adâncime frecvența măsurătorilor de nivel va fi trimestrială.

Pentru captările de apă potabilă frecvența va fi de 4 ori/an, monitorizându-se parametrii prevăzuți de Legea 458/2002 privind calitatea apei potabile, cu modificările și completările ulterioare.

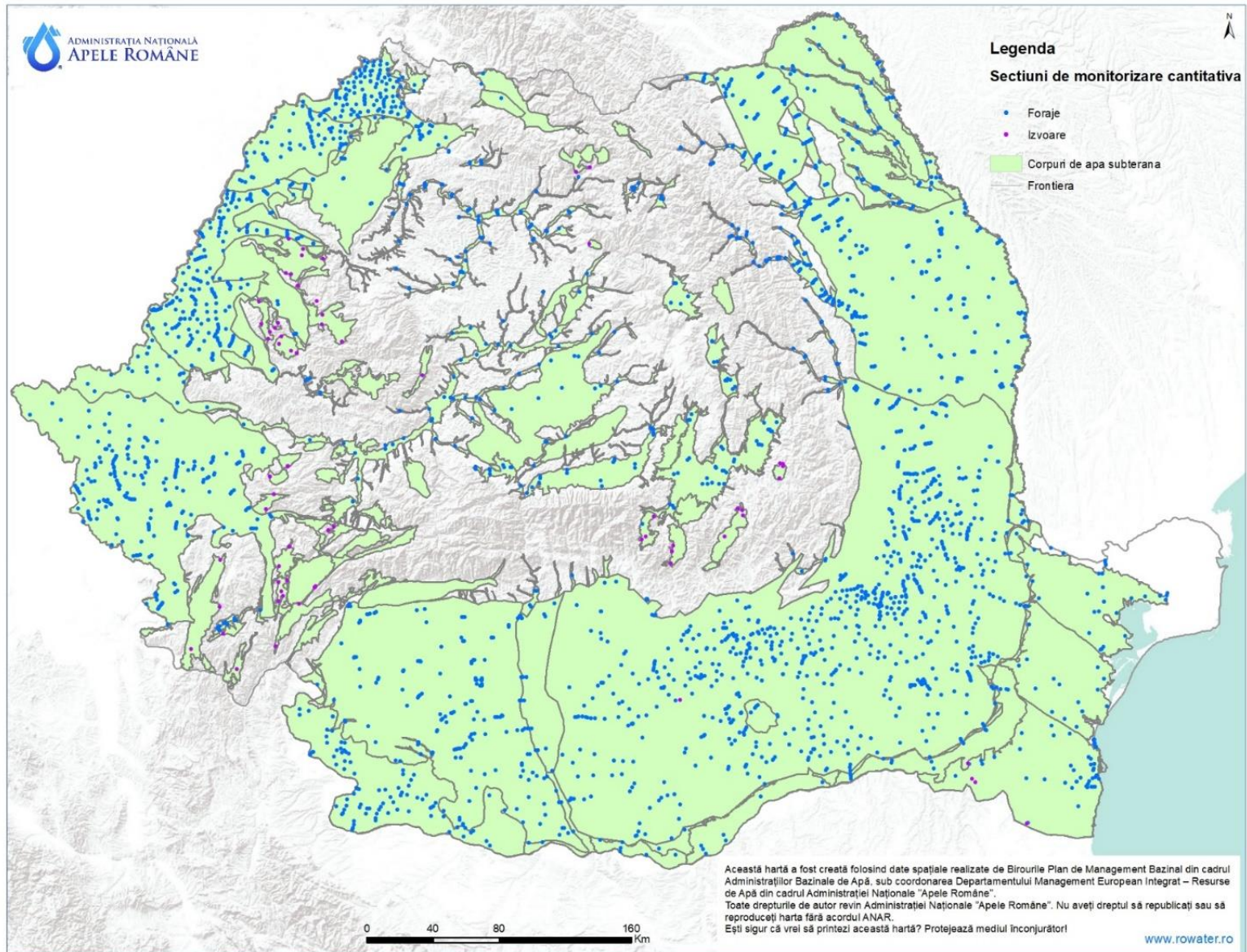
La nivel național, 140 corpuri de apă subterană au fost monitorizate printr-un număr de 3.139 foraje și 138 izvoare și drenuri.

6.1.2.1. Monitorizarea cantitativă

Monitorizarea cantitativă a corpurilor de apă subterană are ca scop principal validarea caracterizării și a procedurii de evaluare a riscului de a nu atinge starea cantitativă bună, realizate în conformitate cu cerințele Art. 5 al DCA. Pentru evaluarea stării cantitative a corpurilor de apă subterană, anual se efectuează observații și măsurători ale nivelului hidrostatic (în cazul acviferului freatic) și ale nivelului piezometric (în cazul acviferelor de adâncime) în forajele aparținând Rețelei Hidrogeologice Naționale.

Frecvența de măsurare a nivelurilor hidrostatice a fost de 1, 3, 5 și 10 măsurători pe lună. Înregistrările acestor măsurători se fac atât de către observatori, cât și prin stațiile automate.

Astfel, în perioada 2017-2019, la nivel național corpurile de apă subterană au fost monitorizate din punct de vedere cantitativ (*Figura 6.2.*) printr-un număr de 2.753 foraje și 70 izvoare.

Figura 6.2. Rețeaua de monitorizare cantitativă a corpurilor de apă subterane

6.1.2.2. Monitorizarea chimică are în vedere stabilirea programelor de supraveghere și operațional.

Programul de supraveghere este necesar pentru:

- validarea evaluărilor de risc: suplimentarea și validarea procedurii de caracterizare și evaluare a riscului de neatingere a stării chimice bune a apei subterane;
- clasificarea corpurilor de ape subterane: confirmarea stării tuturor corpurilor de apă subterană;
- furnizarea informațiilor pentru evaluarea tendințelor pe termen lung ale concentrațiilor poluanților, atât ca rezultat al variației condițiilor naturale, cât și ca rezultat al activităților antropice.

Secțiunile/stațiile de monitorizare chimică pentru apele subterane din România sunt prezentate în *Figura 6.3*.

Programul de supraveghere se aplică în cazul tuturor corpurilor de apă subterană, iar în cazul în care au rezultat depășiri la unii indicatori de poluare, corpul de apă fiind la risc de neatingere a stării bune, forajul respectiv va intra într-un program de monitorizare operațională.

Programul de supraveghere se realizează cu o frecvență de 1-2/an, monitorizându-se atât parametrii obligatorii (oxigen, pH, conductivitate, azotați, amoniu), cât și ceilalți parametri menționați în tabel în funcție de utilizarea apei și de presiunile antropice.

La nivel național, numărul secțiunilor monitorizate din punct de vedere chimic este de 1.557 (foraje și izvoare) din care 493 au prevăzute programe de supraveghere.

Programul operațional se aplică în cazul tuturor corpurilor de apă subterană, în zonele cu risc cantitativ sau chimic, precum și în cazul corpurilor de apă transfrontaliere la forajele situate în apropierea graniței și este necesar pentru a se stabili:

- starea chimică a tuturor corpurilor sau grupurilor de corpuri de apă subterană determinate ca fiind la risc de a nu atinge starea bună;
- prezența oricărei tendințe crescătoare pe termen lung a concentrației poluanților;
- eficiența programelor de măsuri implementate pentru a restabili starea bună a unui corp de apă subterană sau inversarea tendințelor crescătoare ale concentrațiilor poluanților.

În cazul programului operațional se monitorizează parametrii obligatorii prevăzuți de DCA și Directiva privind Apele Subterane 2006/118/EC precum și alți parametri în funcție de categoria de risc, poluarea specifică, vulnerabilitatea la poluare, convenția internațională la care România este parte.

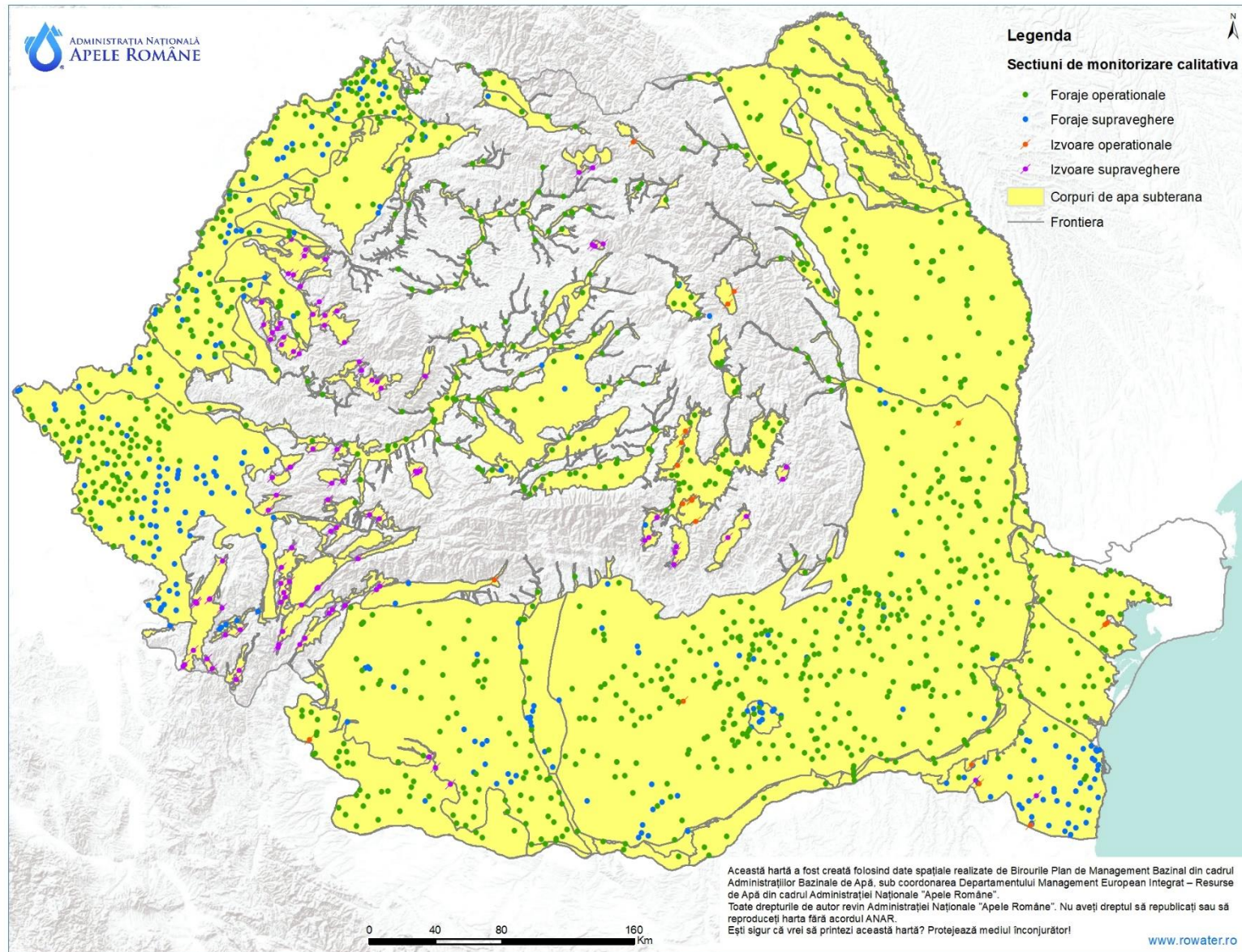
Având în vedere vulnerabilitatea crescută la poluare a corpurilor de apă freatică, s-a luat decizia ca toate aceste acvifere să fie monitorizate prin programe operaționale.

Numărul secțiunilor monitorizate din punct de vedere chimic în programul operațional este de 1.064 (foraje și izvoare).

Analiza tendinței s-a realizat având în vedere valorile obținute în 774 foraje și izvoare, la nivel național.

Pentru corpurile de apă transfrontaliere, elementele și frecvența de monitorizare a forajelor situate în apropierea graniței este cea stabilită prin convențiile și acordurile internaționale la care România este parte.

6. Monitorizarea și caracterizarea stării apelor

Figura 6.3. Rețeaua de monitorizare chimică a corpurilor de apă subterane

6.1.3. Zone protejate

Pentru zonele protejate se utilizează informațiile privind secțiunile de monitorizare situate pe corpurile de apă care au legătură cu toate categoriile de zone protejate identificate pe acele corpuri de apă.

Tipurile de zone protejate, caracteristicile lor, inclusiv harta privind localizarea acestora, sunt descrise în Cap. 5. Identificarea și cartarea zonelor protejate.

➤ **Zonele de protecție pentru captările de apă destinate potabilizării**

Desemnarea zonelor de protecție pentru captarea apelor în vederea potabilizării s-a realizat în conformitate cu prevederile Art. 6 și anexei IV din Directivei Cadru Apă, Art. 5¹ și Anexa nr. 1² ale Legii Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, Ordinului nr. 1245/2005 privind aprobarea Metodologiei de realizare a registrului zonelor protejate și HG nr. 930/2005 pentru aprobarea Normelor speciale privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitară și hidrogeologică.

De asemenea, în conformitate cu articolul 7 al Directivei Cadru Apă, România identifică toate corpurile de apă utilizate sau care vor fi în viitor utilizate pentru captarea apei destinate consumului uman, care furnizează, în medie, mai mult de 10 m³/zi sau deservește mai mult de 50 de persoane și monitorizează toate corpurile de apă care furnizează mai mult de 100 m³/zi (în medie).

Pentru apele de suprafață, având în vedere criteriul menționat mai sus, la nivel național, în anul 2019 au fost stabilite 238 secțiuni de monitorizare a resursei de apă destinate acestui scop, localizate pe 197 corpuri de apă de suprafață, în conformitate cu prevederile Directivei Cadru Apă.

Parametrii monitorizați sunt cei definiți de HG nr. 100/2002 pentru aprobarea Normelor de calitate pe care trebuie să le îndeplinească apele de suprafață utilizate pentru potabilizare (NTPA-013) și a Normativului privind metodele de măsurare și frecvența de prelevare și analiză a probelor din apele de suprafață destinate producerii de apă potabilă (NTPA-014) cu modificările și completările ulterioare. De asemenea, Directiva Cadru Apă prevede monitorizarea substanțelor prioritare și altor substanțe descărcate în cantități semnificative care ar putea afecta starea corpurilor de apă. Monitorizarea se realizează de către Administrația Națională "Apele Române" prin unitățile sale teritoriale (Administrațiile Bazinale de Apă).

Frecvența de prelevare a probelor de apă utilizate pentru captarea apei în scop potabil este prezentată mai jos:

Comunitate deservită (locuitori)	Frecvența
<10.000	4/an
10.000-30.000	8/an
30.000	12/an

Pentru apele subterane au fost identificate captările de apă în scop potabil, în conformitate cu prevederile DCA (a se vedea *Capitolul 5.1*), monitorizate de către operatori și numai parțial de către Administrațiile Bazinale de Apă (pentru evaluarea stării chimice și în scopul verificării calității apei utilizate pentru potabilizare). La nivelul anului 2019, au fost stabilite zone de protecție (sanitară și hidrogeologică) pentru un număr de 294 puncte de captare.

Referitor la **parametrii și frecvența de monitorizare**, măsurătorile de niveluri în forajele de observație ale Rețelei Hidrogeologice Naționale (situate în raza de influență a acestor captări) se realizează o dată la 3 - 15 zile în funcție de regimul de variație a nivelurilor.

➤ **Zonele pentru protecția speciilor acvatice importante din punct de vedere economic**

Cele 2 directive europene care conțin prevederi pentru această categorie de zonă protejată, respectiv Directiva 2006/44/CE privind calitatea apelor dulci care necesită protecție sau îmbunătățiri în vederea întreținerii vieții piscicole și Directiva 2006/113/CE privind calitatea apelor pentru moluște, au fost abrogate la nivel european. Chiar dacă aceste directive au fost abrogate, Statele Membre au obligația **să mențină și să asigure același nivel de protecție** pentru zonele protejate identificate pe baza acelor directive.

Astfel, pentru zonele desemnate pentru protecția speciilor acvatice importante din punct de vedere economic - **moluște**, cu scopul atingerii aceluiași nivel de protecție ca cel prevăzut în legislația abrogată, în România se menține în vigoare actul normativ care transpune Directiva privind calitatea apelor pentru moluște, respectiv HG nr. 201/2002 pentru aprobarea *Normelor tehnice privind calitatea apelor pentru moluște, cu modificările și completările ulterioare*. Parametrii de calitate a apelor în zonele marine pentru creșterea și exploatarea moluștelor, prevăzuți în HG nr. 201/2002, sunt necesari pentru creșterea și reproducerea normală a moluștelor, protecția mediului și a rezervelor de hrană pentru moluște

La nivelul anului 2019 fost inițiat un proiect de acord interinstituțional vizând cooperarea între Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării și Autoritatea Sanitar Veterinară și Pentru Siguranța Alimentelor, în vederea stabilirii și clasificării microbiologice, în funcție de nivelul de contaminare cu materii fecale a zonelor de producție și de relocare din care vor fi exploatate moluștele bivalve vii pentru consumul uman din sectorul românesc al Mării Negre.

Conform proiectului de *Acord privind colaborarea interinstituțională în vederea stabilirii și clasificării microbiologice a zonelor de producție și relocare a moluștelor bivalve vii din sectorul românesc al Mării Negre* - Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, prin AN Apele Române, are următoarele responsabilități:

- inventariază și pune la dispoziția părților interesate pentru realizarea studiului sanitar³⁶, în funcție de datele deținute la nivelul instituției, informații cantitative și calitative privind potențialele surse de poluare, cu posibil impact asupra zonelor de producție și relocare a moluștelor bivalve vii, după cum urmează:

- evacuările de ape uzate provenind de la folosințe de apă, autorizate din punct de vedere al gospodăririi apelor;
- poluările accidentale produse în zona de producție și relocare a moluștelor bivalve vii;

- sprijină Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare Marină „Grigore Antipa” în efectuarea studiului la țarm, prin identificarea și localizarea evacuărilor de apă uzată prevăzute la pct. 1.

Pentru zonele desemnate pentru protecția speciilor acvatice importante din punct de vedere economic – **pești**, nivelul de protecție este asigurat de către prevederile Directivei Cadru Apă, obiectivele de mediu de stare bună ale Directivei Cadru Apă integrând în totalitate obiectivele legislației pe baza căreia a fost stabilită această categorie de zonă protejată, monitorizarea realizându-se în cadrul procesului de monitorizare specifică corpurilor de apă de suprafață conform prevederilor Directivei Cadru Apă.

Rezultatele monitorizării corpurilor de apă localizate în aceste categorii de zone protejate se regăsesc la capitolul 6.2. privind caracterizarea stării corpurilor de apă.

³⁶ Studiul sanitar implică identificarea surselor potențiale de contaminare cu materii fecale a zonelor de recoltare a moluștelor bivalve și o evaluare a impactului potențial al surselor respective asupra calității microbiologice a acestor zone.

➤ **Zonele sensibile la nutrienți și zonele vulnerabile la nitrați**

Pentru zonele sensibile la nutrienți, în urma negocierilor cu Uniunea Europeană (Tratatul de aderare a României la Uniunea Europeană, Capitolul 22 – Protecția mediului înconjurător), România a declarat întregul său teritoriu ca *zonă sensibilă la nutrienți*.

Zonele vulnerabile la nitrați au în vedere decizia aplicării Programului de Acțiune pe întreg teritoriul României, în conformitate cu art. 3 alin. 5 al Directivei Nitrați. Conform prevederilor menționate, România nu mai are obligativitatea și nu va mai desemna zone vulnerabile la nitrați din surse agricole, întrucât programul de acțiune se aplică fără excepție pe întreg teritoriul țării, aplicându-se astfel principiul de prevenție în contextul poluării cu nitrați.

Monitorizarea conformității corpurilor de apă se face prin supravegherea concentrației parametrilor indicatori ai procesului de eutrofizare (atât elementele fizico-chimice specifice cât și parametrii biologice specifici).

➤ **Zonele de îmbăiere**

Apele de îmbăiere din zona costieră a Mării Negre sunt monitorizate de 9 ori în timpul sezonului de îmbăiere, de obicei între 15 mai și 15 septembrie în fiecare an, în conformitate cu documentul "Profilul apei de îmbăiere" elaborat de către specialiști din cadrul Direcției de Sănătate Publică Județeană Constanța și ai Administrației Bazinale de Apă Dobrogea Litoral.

Rezultatele sunt publicate săptămânal pe site-ul Direcției de Sănătate Publică Constanța³⁷ și anual pe site-ul Ministerului Sănătății³⁸.

Institutul Național de Sănătate Publică întocmește anual raportul național privind calitatea apelor de îmbăiere, pe care îl transmite Ministerului Sănătății și autorității publice centrale din domeniul apelor.

Raportul anual privind calitatea apelor de îmbăiere din România este elaborat de Ministerul Sănătății în limba engleză și este afișat pe site-ul Agenției Europene de Mediu (EEA)³⁹.

O harta interactivă care prezintă calitatea zonelor de îmbăiere la nivel european, inclusiv pentru România, este disponibilă pe site-ul Agenției Europene de Mediu⁴⁰.

Administrația Bazinală de Apă Dobrogea-Litoral include în programele de monitorizare a calității apelor de suprafață și monitorizarea evacuărilor de ape uzate ale folosințelor de apă, dacă acestea pot influența direct calitatea apei din zona pentru îmbăiere, pentru a stabili proceduri cu scopul de a prognoza și gestiona poluarea pe termen scurt.

Mai mult de trei sferturi din zonele de îmbăiere au fost evaluate având o calitate excelentă pentru îmbăiere.

Alte informații referitoare la zonele de îmbăiere se regăsesc la capitolul 5 al planului de management.

➤ **Zonele destinate pentru protecția habitatelor și speciilor unde menținerea sau îmbunătățirea stării apei este un factor important**

Pentru această categorie de zonă protejată, se consideră/se utilizează secțiunile de monitorizare situate pe corpurile de apă care se suprapun cu aceste zone protejate.

O parte din secțiunile utilizate pentru evaluarea stării corpurilor de apă sunt localizate în ariile protejate desemnate pentru protecția habitatelor și speciilor unde

³⁷ <https://dspct.ro/monitorizarea-calitatii-apei-de-imbaiere-in-sezonul-estival/>, <https://dspct.ro/bathing-water-season/>

³⁸ <http://www.ms.ro/2017/02/28/zonele-de-imbaiere/>

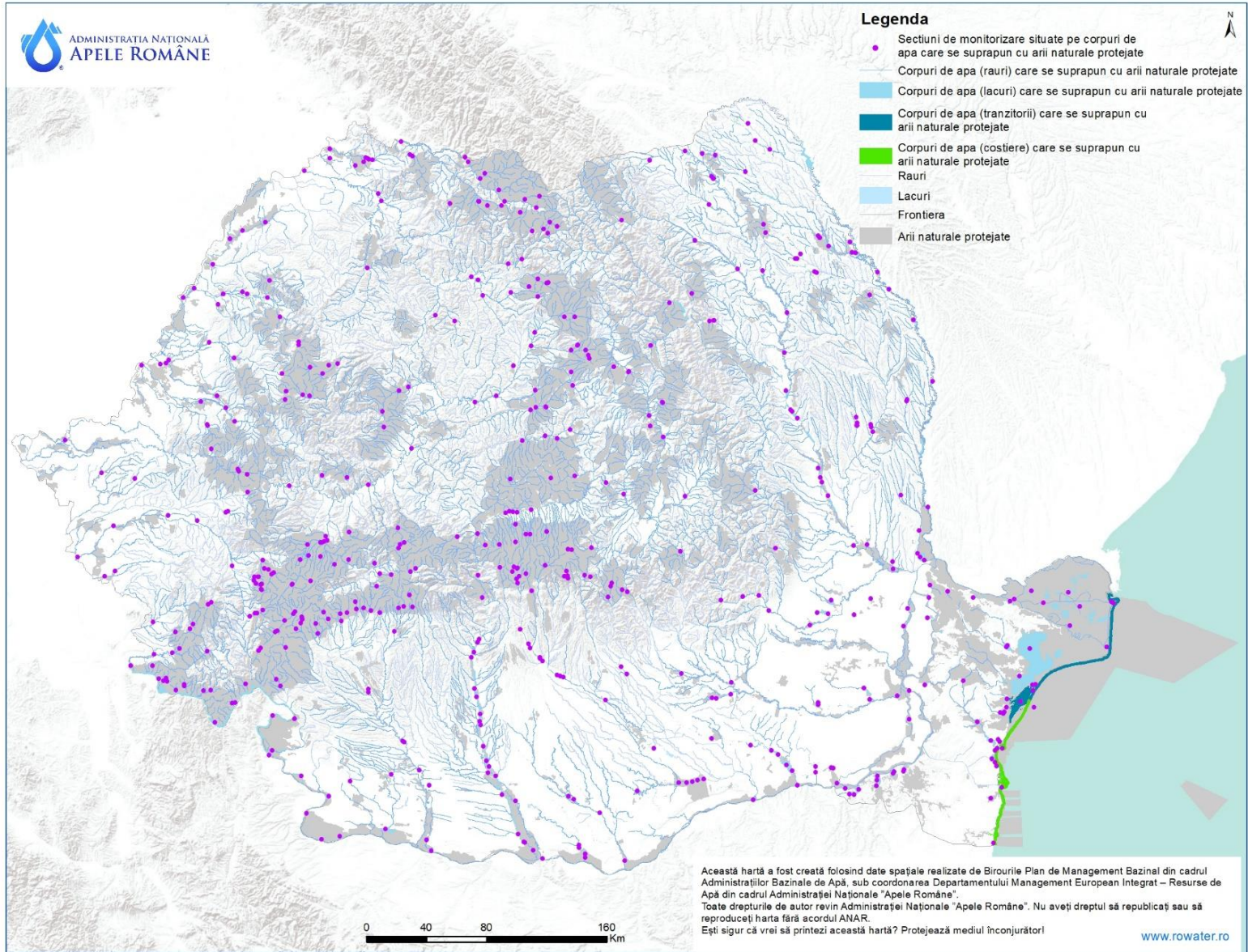
³⁹ <https://www.eea.europa.eu/themes/water/europes-seas-and-coasts/assessments/state-of-bathing-water>

⁴⁰ <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/explore-interactive-maps/state-of-bathing-waters-in-2019>

menținerea sau îmbunătățirea stării apei este un factor important pentru protecția acestora, monitorizându-se elementele de calitate cerute de DCA. Monitorizarea specificațiilor/aspectelor conținute de legislația comunitară pentru conservarea speciilor și habitatelor se face de către alte instituții care administrează ariile naturale protejate. Pentru cel de-al treilea Plan de Management Bazinal autoritățile care gestionează apele și ariile naturale protejate fac eforturi comune pentru corelarea programelor de monitorizare a stării corpurilor de apă de suprafață și rezultatele acestora cu specificațiile/aspectele disponibile la nivelul autorităților care gestionează ariile naturale protejate pentru conservarea speciilor și habitatelor direct dependente de apă, având în vedere legislația comunitară.

Astfel, așa cum se observă în Figura 6.4 din rețeaua de monitorizare pentru evaluarea stării corpurilor de apă, o parte din secțiunile de monitorizare sunt localizate în zonele protejate desemnate pentru protecția habitatelor și speciilor unde menținerea sau îmbunătățirea stării apei este un factor important pentru protecția acestora, monitorizându-se elementele de calitate cerute de către Directiva Cadru Apă. Aceste zone protejate sunt reprezentate de ariile naturale protejate desemnate prin legislația națională și comunitară specifică.

6. Monitorizarea și caracterizarea stării apelor

Figura 6.4. Rețeaua de monitorizare a apelor de suprafață și localizarea acestora în relație cu ariile naturale protejate

La nivel național, din cele 2.397 secțiuni de monitorizare aferente corpurilor de apă de suprafață (râuri, lacuri, ape costiere și ape tranzitorii), un număr de 529 secțiuni de monitorizare (calitativă) sunt localizate pe corpuri de apă care se suprapun cu arii naturale protejate.

Programul de monitorizare pentru apele de suprafață conține cerințe suplimentare de monitorizare pentru zonele protejate. Aceste cerințe prevăd includerea în programul de monitorizare operațional a tuturor secțiunilor de monitorizare localizate pe corpuri de apă care se suprapun cu arii naturale protejate și care sunt identificate ca prezentând risc de a nu îndeplini obiectivele de mediu prevăzute la art. 4 al Directivei Cadru Apă. În acest sens, monitorizarea operațională presupune evaluarea amplitudinii și impactului tuturor presiunilor semnificative relevante asupra acestor corpuri de apă și, unde este cazul, evaluarea modificărilor stării acestora care apar în urma aplicării programului de măsuri. Programul de monitorizare operațional este aplicat până când zonele protejate se conformează atât cu cerințele privind apa ale legislației pe baza căreia aceste zone au fost desemnate cât și cu îndeplinirea obiectivelor de mediu prevăzute la art. 4 al Directivei Cadru Apă.

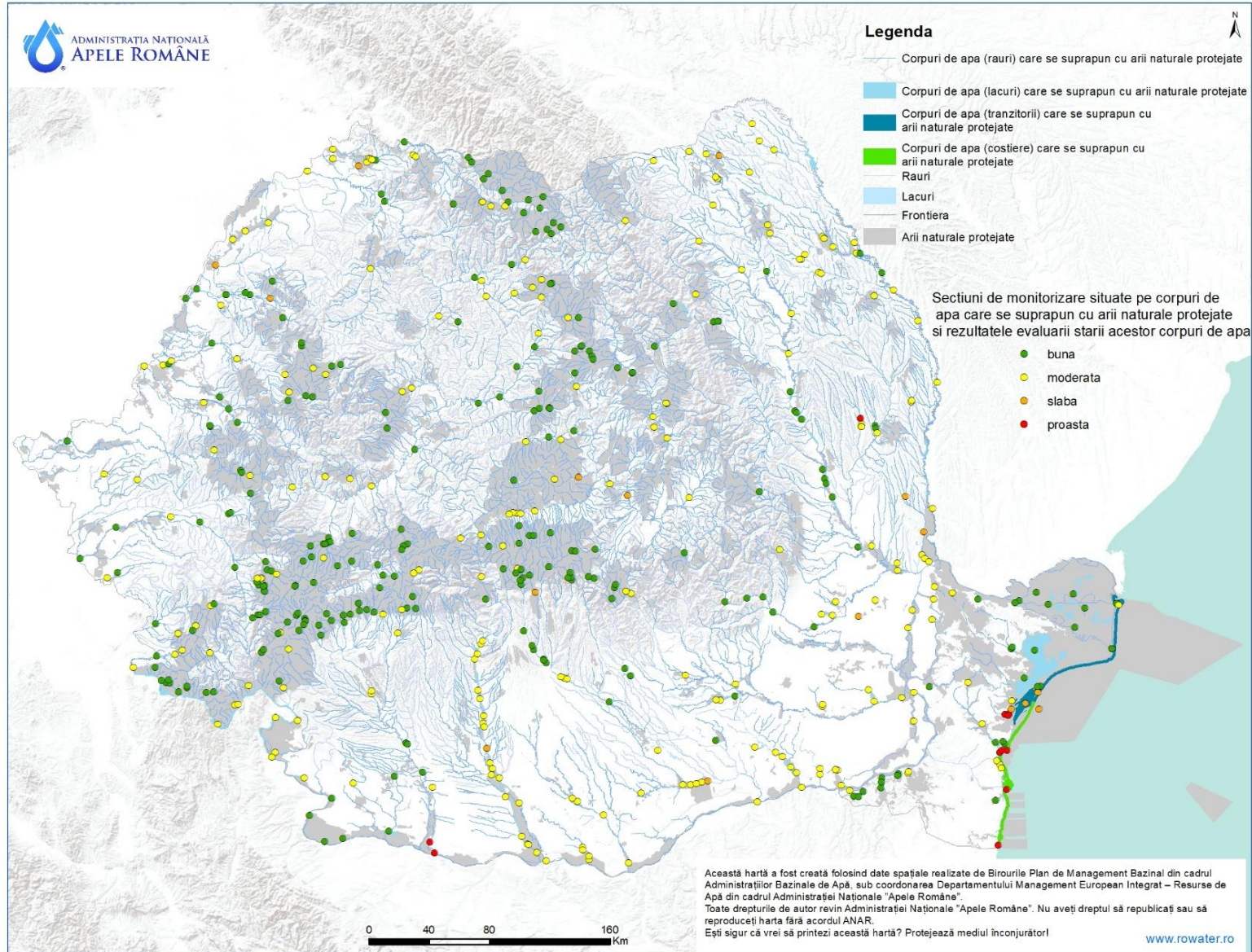
În acest context, din cele 529 secțiuni de monitorizare localizate în arii naturale protejate, aproximativ 39 % sunt incluse în programul de monitorizare operațională până la atingerea obiectivelor de mediu.

Prezentarea rezultatelor programelor de monitorizare pentru zonele protejate, așa cum prevede Anexa VII, punctul 4.3.a Directivei Cadru Apă, respectiv reprezentarea cartografică a acestora, se regăsește în Figura 6.5.

Din cele 529 secțiuni de monitorizare localizate în arii naturale protejate, pentru 268 secțiuni (aproximativ 51 %), starea ecologică a corpurilor de apă monitorizate este bună. Pentru restul secțiunilor de monitorizare, evaluarea rezultatelor obținute indică o stare a corpurilor de apă alta decât starea bună.

Pentru corpurile de apă din arii naturale protejate care necesită atingerea stării bune se aplică, după caz, un Program de măsuri sau excepții de la atingerea obiectivului de mediu, aspecte care sunt detaliate în capitolele următoare. Pe baza planificărilor anterioare, s-a observat faptul că măsurile identificate pentru atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă sunt suficiente și pentru atingerea obiectivelor zonelor protejate.

6. Monitorizarea și caracterizarea stării apelor

Figura 6.5. Secțiunile de monitorizare situate pe corpurile de apă care se suprapun cu ariile naturale protejate și rezultatele evaluării stării acestor corpuri de apă

6.1.4. Progrese înregistrate în procesul de monitorizare a corpurilor de apă

În procesul de actualizare al planului de management, s-a avut în vedere redelimitarea corpurilor de apă de suprafață (pentru corpurile de apă subterană, această analiză nu a mai fost necesară) și reevaluarea riscului de neîndeplinire a obiectivelor de mediu pentru corpurile de apă de suprafață și subterane, context în care rețeaua și programele de monitorizare au fost re-analizate în scopul creșterii gradului de confidență în evaluarea stării.

Metodologia utilizată în stabilirea rețelei de monitorizare a corpurilor de apă în vederea evaluării stării chimice s-a efectuat ținând cont de următoarele: analiza rețelei naționale de monitorizare a corpurilor de apă de suprafață stabilită în conformitate cu art. 8 al Directivei Cadru Apă, având în vedere rezultatele de monitoring existente, analiza surselor de poluare punctiforme și difuze în legătură cu corpurile de apă de suprafață, cât și rezultatele inventarului privind emisiile, evacuările și pierderile de substanțe prioritare cât și implementarea măsurilor stabilite și efectele acestora. Astfel, au fost selectate o serie de secțiuni de monitorizare în cadrul cărora s-a realizat un screening calitativ ce a vizat identificarea prezenței substanțelor prevăzute de Directiva 2013/39/UE ce modifică și completează Directiva 2008/105/CE privind standardele de calitate pentru mediu (Directiva SCM). Analiza de screening s-a efectuat atât în matricea apă, cât și în cea de biotă, rezultând astfel o rețea de secțiuni reprezentative pentru monitorizare în vederea evaluării stării chimice a corpurilor de apă de suprafață, dar și pentru monitorizarea substanțelor prevăzute în articolul 3.6 din Directiva EQS în scopul analizei tendinței în sediment.

Urmare a analizei mai sus menționată s-a stabilit tipul de program de monitorizare aplicat fiecărui corp de apă, respectiv supraveghere pentru corpurile de apă care nu sunt la risc, și operațional pentru cele care sunt la risc de neatingere a stării chimice bune.

În contextul elaborării celui de-al treilea Plan de Management, sunt monitorizate substanțele prioritare prevăzute în Anexa I, partea A, a Directivei SCM 2013/39/UE, cu excepția: în mediul de investigare apă – cloralcani C10-C13, Tributylstancici, iar în mediul de investigare biotă – PFOS, Hexabromociclododecan și Dioxine și compușii săi. Motivele pentru care aceste substanțe nu se pot încă analiza sunt: metodă de analiză neadecvată și lipsă metodă de analiză. În ceea ce privește analiza compușilor tributylstancici, metoda avută și aplicată presupune riscuri mari de utilizare/operare pentru personal, astfel că, până la dezvoltarea unei noi metode de analiză sigure din punct de vedere al efectelor asupra personalului, acești compuși nu sunt analizați. Aspectele privind metodele de analiză și adecvanța acestora sunt detaliate în cadrul capitolului 6.2. 1.4.2. *Caracterizarea și evaluarea stării chimice a corpurilor de apă de suprafață* din cadrul proiectului Planului de Management actualizat 2021 care este supus consultării publice.

Referitor la analiza tendințelor pe termen lung a poluanților care tind să se acumuleze în sedimente, precizăm că monitorizarea acoperă substanțele prevăzute la art. 3 (6) al Directivei SCM, iar frecvența de monitorizarea a substanțelor analizate în sedimente este de 1/an. Menționăm că în cadrul Programului Operațional Infrastructură Mare, se desfășoară proiectul "Dezvoltarea unui laborator național pentru îmbunătățirea monitorizării substanțelor deversate în ape și a calității apei potabile" care se va derula în perioada 2021-2023, și în cadrul căruia se va implementa metoda de analiză pentru Cloralcani C10-C13, atât pentru evaluarea stării chimice în mediul de investigare apă, cât și pentru analiza tendinței în sedimente.

Pentru cel de al 3-lea ciclu de implementare al DCA, în vederea asigurării monitorizării corespunzătoare a stării chimice, s-au realizat următoarele:

- achiziționarea de echipamente specifice/performante de analiză în vederea extinderii numărului de substanțe monitorizate pentru mediile de investigare apă și biotă în scopul evaluării stării chimice și în mediul de investigare sedimente, pentru analiza tendinței;
- implementarea de metode de analiză pentru noile substanțe prioritare;
- îmbunătățirea criteriilor de performanță analitice.

În ceea ce privește evaluarea stării chimice, a fost extinsă lista de substanțe prioritare în procesul de monitorizare, având în vedere Anexa I a Directiva 2013/39/UE ce modifică și completează Directiva 2008/105/CE privind standardele de calitate pentru mediu (transpusă prin HG 570/2016).

De asemenea, în România a fost actualizat inventarul emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare, în conformitate cu prevederile Art. 8 al HG 570/2016 cu date și informații la nivelul perioadei 2017-2019. Rezultatele obținute pot contribui la dezvoltarea sistemului de monitoring.

A fost actualizată baza de date chimică la nivelul corpurilor de apă subterană pentru actualizarea analizei tendințelor concentrațiilor de poluanți.

Pentru extinderea rețelei de monitorizare la nivel național au fost incluse 142 secțiuni noi de monitorizare pentru 130 corpuri de apă de suprafață.

În vederea creșterii gradului de cunoaștere a stării apelor de suprafață și subterană și a îmbunătățirii confidenței în evaluarea acestora, se are în vedere monitorizarea unui număr cât mai mare de corpuri de apă din bazinele/spațiile hidrografice, într-un ciclu de planificare de șase ani (inclusiv corpuri de apă pentru care nu a fost posibilă aplicarea principiului grupării și pentru care evaluarea s-a făcut pe bază de analiză de risc). De asemenea, s-a avut în vedere ca în procesul de caracterizare a stării/potențialului ecologic al corpurilor de apă să se țină cont de aspecte ce țin de: reprezentativitatea secțiunilor de monitoring, numărul secțiunilor de monitorizare/corp de apă (raportat la lungimea corpului de apă), sursele de poluare semnificative existente, lucrările hidrotehnice, ariile protejate etc.

Referitor la zonele protejate, procesul de actualizare a planului de management cuprinde informații privind aspectele de monitorizare specifice tuturor categoriilor de zone protejate. Astfel, în acest capitol au fost incluse și referiri la zonele protejate pentru speciile acvatice importante din punct de vedere economic, zonele sensibile la nutrienți și zonele vulnerabile la nitrați, zonele pentru îmbăiere și zonele destinate pentru protecția habitatelor și speciilor unde menținerea sau îmbunătățirea stării apei este un factor important. Pentru cea din urmă categorie au fost realizate analize detaliate privind relația dintre secțiunile de monitorizare, starea ecologică a corpurilor de apă și ariile naturale protejate, rezultatele acestor analize regăsindu-se reprezentate pe hărți.

6.2. Caracterizarea stării corpurilor de apă

6.2.1. Ape de suprafață

6.2.1.1. Definiții normative și principii aplicate în evaluarea stării corpurilor de apă

Caracterizarea stării corpurilor de apă de suprafață, similar *Planului Național de Management aprobat prin HG nr. 80/2011 și Planului Național de Management actualizat 2015 aprobat prin HG nr. 859/2016*, s-a realizat prin **evaluarea stării ecologice/potențialului ecologic și stării chimice**.

Pentru clasificarea stării ecologice⁴¹ a corpurilor de apă naturale s-a menținut sistemul de clasificare care prevede cinci clase de stare, respectiv: foarte bună, bună, moderată, slabă și proastă. Pentru elementele biologice sistemul de clasificare include cele cinci clase de stare menționate anterior. Pentru elementele suport fizico-chimice generale și poluanții specifici (sintetici și nesintetici) s-au stabilit trei clase, respectiv: stare foarte bună, stare bună, stare moderată.

⁴¹ **Starea ecologică** este definită în conformitate cu prevederile Directivei Cadru Apă (transpusă prin Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare) prin elementele de calitate indicate în Anexa V a DCA, respectiv elementele biologice, elementele hidromorfologice, elementele fizico-chimice generale și poluanții specifici (sintetici și nesintetici)

Pentru elementele hidromorfologice suport sistemul de clasificare cuprinde cinci clase, respectiv: foarte bună, bună, moderată, slabă și proastă.

Pentru caracterizarea potențialului ecologic al corpurilor de apă puternic modificate și artificiale, evaluarea elementelor biologice s-a realizat în trei clase de potențial: maxim, bun și moderat, la fel ca și pentru elementele fizico-chimice. Evaluarea elementelor hidromorfologice s-a realizat în cinci clase de potențial: maxim, bun, moderat, slab și prost. Pentru apele costiere, clasificarea potențialului ecologic pe baza elementelor biologice s-a realizat în cinci clase de potențial: maxim, bun, moderat, slab și prost, iar pentru elementele fizico-chimice în trei clase de potențial: maxim, bun, moderat. Metoda de evaluare a elementelor hidromorfologice pentru corpurile de apă costiere și tranzitorii are în vedere doar starea hidromorfologică foarte bună, Pentru celelalte clase hidromorfologice, cerințele hidromorfologice trebuie să fie compatibile cu valorile aferente claselor specifice elementelor biologice de calitate.

Clasificarea stării ecologice și potențialului ecologic s-a realizat având ca principiu general **principiul „one out – all out”/”cea mai defavorabilă situație”**, conform prevederii DCA stipulată în Anexa V. **Principiul „one out – all out”** se aplică, de asemenea și între elementele de calitate din aceeași grupă (elemente biologice, elementele fizico-chimice și elementele hidromorfologice) ceea ce conduce la un sistem de clasificare a stării ecologice restrictiv în relație cu definirea obiectivelor de mediu. În cazul unor situații particulare (reduse ca număr) încadrarea în clasa de stare ecologică, s-a realizat printr-o abordare mai restrictivă față de cea prevăzută de Anexa V a Directivei Cadru Apă, fiind determinată de clasificarea elementelor hidromorfologice.

“Starea chimică bună a apelor de suprafață” reprezintă starea chimică cerută în scopul atingerii obiectivelor de mediu pentru apele de suprafață prevăzute în articolul 4(1)(a) din DCA, inclusiv pentru apele teritoriale potrivit articolului 2(1) al DCA, aceasta însemnând că nivelul concentrațiilor de poluanți să nu depășească standardele de calitate a mediului (SCM).

Standardele de calitate pentru substanțele prioritare sunt prevăzute în Anexa I a Directivei 2013/39/UE de modificare a Directivelor 2000/60/CE și 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei, respectiv *Anexa I a HG nr. 570/2016 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase și alte măsuri pentru principalii poluanți*. În procesul de evaluare al stării chimice, s-a avut în vedere conformarea cu valorile SCM pentru substanțele prioritare atât pentru valoarea mediei aritmetice, cât și pentru valoarea concentrației maxime admisibile în mediul de investigare apă, dar și limitele prevăzute pentru substanțele prioritare ce se analizează în mediul de investigare biota. Se are în vedere, de asemenea, analiza tendinței în sedimente pentru substanțele prioritare prevăzute în Directiva 2013/39/UE, respectiv HG 570/2016, cu scopul de a urmări respectarea principiului nedeteriorării stării bune. În acest sens se va urmări dacă valorile concentrațiilor acestor substanțe în sedimente nu prezintă valori crescătoare în timp.

Clasificarea stării chimice se realizează în două clase: starea bună și altă stare decât bună conform Anexei V a DCA, având la bază respectarea principiului „one out – all out”.

O astfel de abordare a fost aplicată la nivel național/bazinal. Orice depășire a standardelor de calitate a mediului conduce la neconformare și la neatingerea obiectivelor de stare chimică bună.

6.2.1.2 Sistemul de clasificare a stării corpurilor de apă

Sistemul de clasificare și evaluare a stării ecologice/potențialului ecologic a corpurilor de apă a fost elaborat și actualizat în conformitate cu principiile Directivei Cadru Apă, cu recomandările ghidurilor europene din cadrul Strategiei Comune de Implementare a Directivei Cadru Apă (*ghid nr. 13 – Abordarea generală privind clasificarea stării ecologice și a potențialului ecologic; ghid nr. 4 – Identificarea și desemnarea corpurilor de apă puternic*

modificate și corpurilor de apă artificiale, ghid nr. 37- Etape pentru definirea și evaluarea potențialului ecologic în scopul îmbunătățirii comparabilității corpurilor de apă puternic modificate), precum și în baza rezultatelor procesului european de intercalibrare pentru metodele de evaluare a elementelor biologice⁴². Sistemul de evaluare este prezentat în **Anexa 6.1.**, fiind specific categoriilor de ape de suprafață.

În ceea ce privește sistemul de clasificare și evaluare al stării chimice, precizăm că acesta este același pentru toate apele de suprafață (râuri, lacuri, tranzitorii, costiere și teritoriale) indiferent de categoria și tipologia corpului de apă.

Progrese înregistrate în evaluarea stării ecologice/potențialului ecologic al corpurilor de apă de suprafață

Ulterior *Planului Național de Management actualizat 2015 aprobat prin HG nr. 859/2016*, sistemul de evaluare a stării apelor a fost dezvoltat, actualizat și completat în vederea obținerii unei imagini cât mai complete și precise asupra stării apelor, prin:

- finalizarea sistemului de evaluare a stării ecologice a corpurilor de apă naturale (Anexa 6.1.)⁴³;
- completarea/includerea unui nou element biologic în evaluarea stării ecologice și a potențialului ecologic al lacurilor naturale puternic modificate (macrofitele);
- finalizarea cu succes a procesului de intercalibrare la nivel european a metodelor de evaluare a stării ecologice pe baza elementelor biologice;
- dezvoltarea și revizuirea unor metode de evaluare/valori limită a stării ecologice a corpurilor de apă, pe baza elementelor biologice;
- participarea la exercițiul european de intercomparare a potențialului ecologic bun pentru corpurile de apă puternic modificate, ce are ca scop asigurarea comparabilității metodelor de definire a potențialului ecologic la nivelul Statelor Membre, prevăzut a se finaliza în anul 2022;
- actualizarea metodologiei de evaluare a potențialului ecologic al corpurilor de apă puternic modificate în baza recomandărilor ghidului european nr. 37- Etape pentru definirea și evaluarea potențialului ecologic în scopul îmbunătățirii comparabilității corpurilor de apă puternic modificate;
- creșterea nivelului de încredere în evaluarea stării corpurilor de apă;
- elaborarea metodologiei de evaluare a stării pentru elementele hidromorfologice pentru fluviul Dunărea, prin adaptarea Metodologiilor de determinare a indicatorilor hidromorfologici pentru râuri și lacuri;
- elaborarea metodologiei de determinare a indicatorilor hidromorfologici pentru corpurile de apă nepermanente;
- completarea metodologiei de determinare a indicatorilor hidromorfologici pentru lacurile din România, cu elementul de calitate condiții morfologice ale lacurilor de acumulare;
- pentru corpurile de apă râuri și lacuri au fost aduse unele completări la sistemul de evaluare în cazul elementelor fizico-chimice și poluanți specifici;
- au fost aduse noi contribuții/dezvoltări la sistemul de evaluare pentru apele costiere și tranzitorii de către Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Marină "Grigore Antipa".

⁴² DECIZIA (UE) 2018/229 A COMISIEI din 12 februarie 2018 de stabilire, în temeiul Directivei 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a valorilor pentru clasificările sistemelor de monitorizare ale statelor membre ca rezultat al exercițiului de intercalibrare și de abrogare a Deciziei 2013/480/UE a Comisiei

⁴³ cu excepția ihtiofaunei din lacurile naturale și apele tranzitorii; metoda de evaluare a fitoplanctonului din lacurile naturale a fost intercalibrată, translatarea limitelor rezultate din Exercițiul European de Intercalibrare la tipurile de corpuri de apă la nivel național fiind în curs de validare

Informații detaliate privind sistemul de evaluare a stării ecologice pe baza elementelor biologice, elementelor hidromorfologice, elementelor fizico-chimice și poluanților specifici, precum și aspecte privind procesul de intercalibrare la nivel european sunt prezentate în **Anexa 6.1.**, diferențiat în funcție de categoria corpurilor de apă.

Progrese înregistrate în evaluarea stării chimice a corpurilor de apă de suprafață

Evaluarea stării chimice a corpurilor de apă de suprafață, la nivel național, a înregistrat modificări comparativ cu cea realizată în *Planul Național de Management actualizat 2015 aprobat prin HG nr. 859/2016*. Modificările survenite în proiectul *Planului Național de Management actualizat 2021* sunt în legătură directă cu progresul înregistrat în evaluare, având în vedere următoarele aspecte:

- *extinderea programului de monitorizare având în vedere toate substanțele prioritare prevăzute în Anexa I a Directivei 2013/39/UE, respectiv Anexa I a HG 570/2016 (cu excepția cloralcanilor C10-C13 și compușilor tributilstanici în mediul de investigare apă, iar în mediul de investigare biotă – PFOS, Hexabromociclododecan și Dioxine și compușii) și includerea acestora în evaluarea stării chimice, îmbunătățirea performanțelor metodelor de analiză a substanțelor prioritare în conformitate cu cerințele Directivei 2009/90/EC⁴⁴; În evaluarea actuală a stării chimice au fost analizate 8 substanțe prioritare în mediul de investigare biota, față de 3 substanțe analizate în planul anterior în același mediu de investigare;*
- *s-au făcut eforturi pentru introducerea în programul de monitorizare a substanței prioritare periculoasă Hexabromociclododecan începând cu jumătatea anului 2021, în mediile de investigare apă și biotă;*
- *în vederea asigurării monitorizării corespunzătoare a stării chimice s-au achiziționat echipamente specifice și performante de analiză, în vederea extinderii numărului de substanțe monitorizate în apă și biotă, dar și în sedimente pentru analiza tendinței;*
- *s-au implementat metode de analiză pentru noile substanțe introduse;*
- *s-a avut în vedere îmbunătățirea criteriilor de performanță analitice;*
- *la nivel național numărul corpurilor de apă care se regăsesc în stare chimică bună a crescut față de Planul Național de Management actualizat 2016-2021, de la 97,72 % la 98,18 %. Toate corpurile de apă din categoria lacuri (naturale, acumulări, natural puternic modificate, artificiale) au atins starea chimică bună (100 %), față de planul anterior, unde 95,42 % au atins starea chimică bună;*
- *pe lângă hărțile cuprinse în Planul Național de Management actualizat 2016-2021, respectiv hărți cu starea chimică globală și hărți cu starea chimică parțială (care nu includ substanțele omniprezente PBT) a corpurilor de apă de suprafață, s-au realizat și alte tipuri de hărți: hartă în care se reprezintă starea chimică doar cu substanțele omniprezente PBT, o hartă pentru substanțele nou-identificate (prevăzute la nr. crt. 34-45) din lista de substanțe prioritare și o hartă cu substanțe care au SCM-uri revizuite, mai stricte;*
- *confidența maximă în evaluarea stării chimice a crescut de la 1,26 % (38 corpuri de apă) în planul anterior la 16,66 % (504 corpuri de apă);*
- *au fost analizate tendințele pentru toate substanțele prevăzute la art. 3.6 al Directivei 2013/39/UE care tind să se acumuleze în sedimente, cu excepția: cloralcanilor C10-C13, compușilor tributilstanici, PFOS, HBCDD și dioxine și compușii;*

⁴⁴ [Directiva 2009/90/CE](#) a Comisiei din 31 iulie 2009 de stabilire, în temeiul Directivei 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a specificațiilor tehnice pentru analiza chimică și monitorizarea stării apelor.

- *actualizarea validării datelor de monitoring cu cele provenite de la sursele de poluare, surse identificate pe baza inventarului de emisii, descărcări și pierderi de substanțe prioritare în mediul acvatic.*

În ceea ce privește analiza compușilor tributilstanici, metoda avută și aplicată presupune riscuri mari de utilizare/operare pentru personal, astfel că până la dezvoltarea unei noi metode de analiză, sigure din punct de vedere al efectelor asupra personalului, acești compuși nu sunt analizați. Se fac eforturi în ceea ce privește analiza acidului perfluorocetan sulfonic și compușii (PFOS) și hexa bromo ciclo-dodecani (HBCDD), acestea fiind în proces de testare în cadrul laboratorului național, urmând ca în funcție de rezultatele obținute, acestea să fie incluse în evaluarea stării chimice. Totodată, în cadrul Programului Operațional Infrastructura Mare, se desfășoară în perioada 2021-2023 proiectul *Dezvoltarea unui laborator național pentru îmbunătățirea monitorizării substanțelor deversate în ape și a calității apei potabile*, în cadrul căruia se are în vedere implementarea metodei de analiză pentru determinarea cloralcanilor în mediul de investigare apă, cât și pentru sedimente.

În prezent, Administrația Națională „Apele Române” este partener în cadrul unui proiect finanțat din Programul Transnațional al Dunării (DTP) „Danube Hazard m3c – Luptând împotriva poluării cu substanțe periculoase în bazinul Dunării prin măsurare, gestionare bazată pe modelare și consolidarea capacității” alături de alți 10 parteneri din bazinul internațional al Dunării. În cadrul acestui proiect demarat în iulie 2020 și care se va finaliza în 2023, se urmărește îmbunătățirea considerabilă a cunoștințelor de bază și a înțelegerii poluării și emisiilor de substanțe periculoase în apă, prin îmbunătățirea capacității de monitorizare, modelare și gestionare a acestora, furnizând totodată recomandări pentru un management transfrontalier al substanțelor periculoase care să țină seama de nevoile naționale specifice.

Rezultate obținute în cadrul proiectului vor fi utile în dezvoltarea următoarelor inventare ale evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare, prin abordarea modelărilor ce se vor dezvolta la nivel de zone pilot și la nivelul întregului bazin al Dunării și care vor putea fi aplicate ulterior la nivel național. De asemenea, rezultatele obținute în cadrul acestui proiect pe parcursul anului 2021 vor putea fi integrate în Planurile de management bazinale actualizate 2021, respectiv în Planul Național de Management actualizat 2021. Toate acestea trebuie privite ca un progres în implementare, contribuind la conformarea cu standardele europene.

6.2.1.3. Caracterizarea și evaluarea stării corpurilor de apă de suprafață

Pentru evaluarea stării corpurilor de apă, s-au utilizat în principal datele furnizate de Sistemul Național de Monitorizare al Apelor din anul 2019; de asemenea pentru anumite situații au fost utilizate datele aferentei perioadei 2017-2019, precum și date recente de monitorizare din anul 2020. În cazul elementelor biologice care se monitorizează cu frecvență mai redusă, s-au utilizat cele mai recente date de monitoring⁴⁵.

În situațiile în care la nivelul unui corp de apă nu s-au stabilit secțiuni de monitorizare, s-a aplicat principiul grupării corpurilor de apă, fiind preluate, în general, datele de la un singur corp de apă monitorizat relevant în relație cu corpurile de apă grupate.

Pentru corpurile de apă pentru care nu a fost posibilă nici gruparea acestora, evaluarea stării s-a realizat pe baza analizei de risc privind ne-atingerea obiectivelor de mediu, respectiv prezența/absența surselor de poluare și presiunile hidromorfologice potențial semnificative.

⁴⁵ În cazul evaluării ihtiofaunei prin aplicația EFI+, aceasta este indisponibilă la nivel european din 2018

La nivel național au fost analizate și caracterizate din punct de vedere al **stării ecologice/potențialului ecologic și al stării chimice** un număr de **3.025 corpuri de apă (2.460 naturale și 565 puternic modificate/artificiale)**, dintre care:

- **1.758 corpuri de apă (reprezentând 71,46 % din corpurile de apă naturale, respectiv 58,12 % din 3025 corpuri de apă) sunt în stare ecologică foarte bună și bună și 285 corpuri de apă (reprezentând 50,44 % din corpurile de apă puternic modificate/artificiale, respectiv 9,42 % din 3.025 corpuri de apă) sunt în potențial ecologic bun;**
- **2.427 corpuri de apă naturale (reprezentând 98,66 % din corpurile de apă naturale și 80,23 % din totalul corpurilor de apă de suprafață) sunt în stare chimică bună și 543 corpuri de apă puternic modificate/artificiale (reprezentând 96,11 % din corpurile de apă puternic modificate/artificiale și 17,95 % din totalul corpurilor de apă de suprafață) sunt în stare chimică bună.**

În urma analizei la nivel național a celor 3.025 corpuri de apă de suprafață, s-a constatat că 66,68 % corpuri de apă ating starea bună globală, stare determinată pe baza celei mai defavorabile situații dintre starea ecologică/potențialul ecologic și starea chimică (aplicând principiul “one out-all out”).

6.2.1.3.1. Caracterizarea și evaluarea stării ecologice și a potențialului ecologic al corpurilor de apă de suprafață

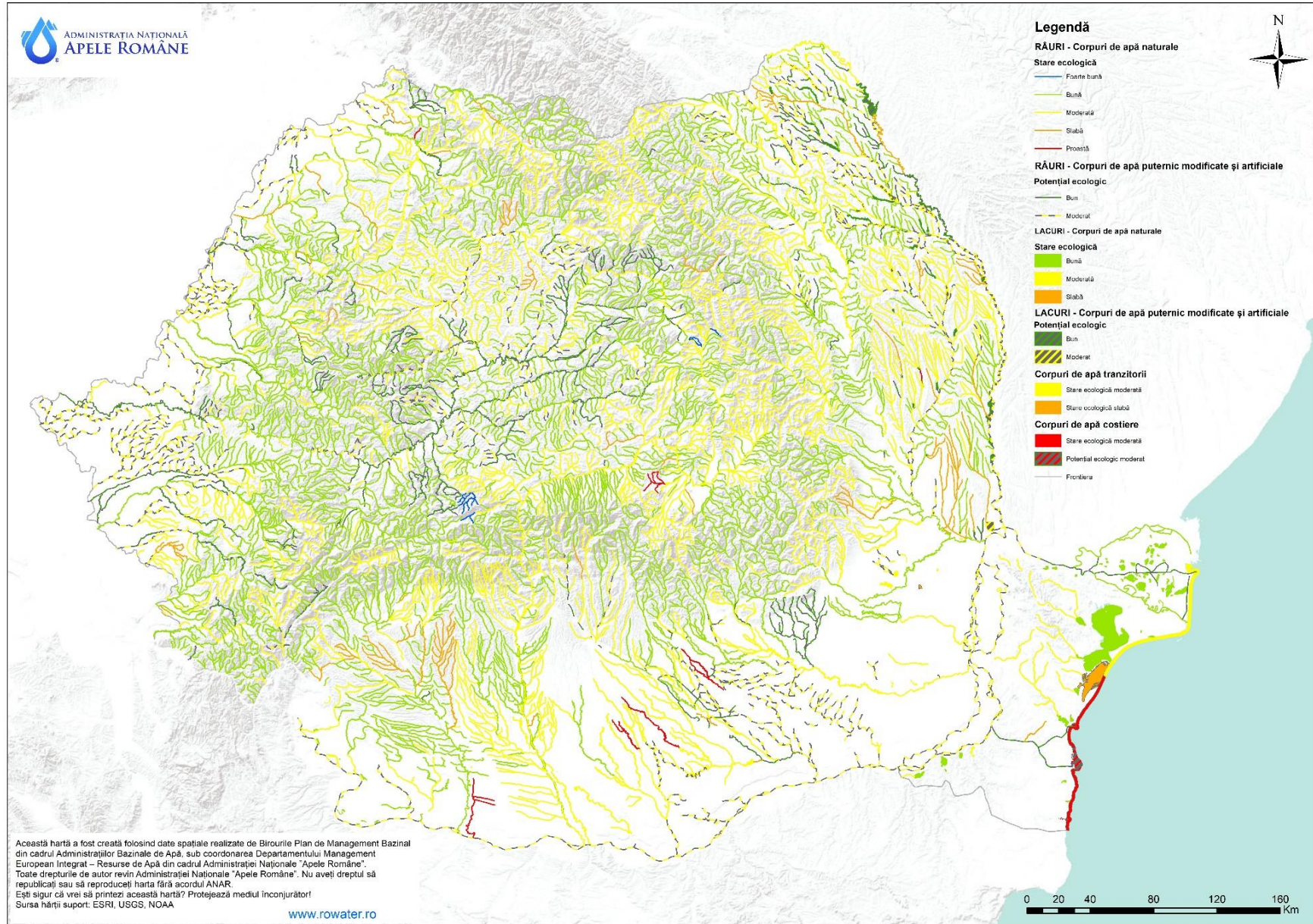
Rezultatele clasificării la nivel național a stării ecologice și potențialului ecologic al corpurilor de apă de suprafață, ilustrate sintetic în tabelul de mai jos, sunt prezentate detaliat în *Tabelul 6.6* și în *Figura 6.6.*, funcție de categoriile corpurilor de apă.

Numărul corpurilor de apă/procente	Stare ecologică/ potențial ecologic				
	Foarte bună	Bună	Moderată	Slabă	Proastă
3 025	4	2 039	916	54	12
	0,13%	67,40%	30,28%	1,79%	0,40%

Tabel 6.6. Rezultatele evaluării stării ecologice/potențialului ecologic la nivel național

	Râuri naturale		Lacuri naturale		Râuri CAPM		Râuri CAA		Lacuri de acumulare		Lacuri CAPM		Lacuri CAA		Ape tranzitorii naturale		Ape costiere naturale		Ape costiere CAPM		
	nr	%	nr	%	nr	%	nr	%	nr	%	nr	%	nr	%	nr	%	nr	%	nr	%	
<i>Nr. corpuri de apă în stare ecologică foarte bună</i>	4	0,17																			
<i>Nr. corpuri de apă în stare ecologică bună/ potențial ecologic bun și maxim</i>	1671	71,29	83	74,11	144	43,77	43	63,24	94	61,04	4	36,36									
<i>Nr. corpuri de apă în stare ecologică moderată/ potențial ecologic moderat</i>	610	26,02	27	24,11	185	56,23	25	36,76	60	38,96	7	63,64	1	100	1	50,00					
<i>Nr. corpuri de apă în stare ecologică slabă</i>	52	2,22	1	0,89											1	50,00					
<i>Nr. corpuri de apă în stare ecologică proastă/ potențial ecologic prost</i>	7	0,30	1	0,89													2	100	2	100	
NR. TOTAL CORPURI DE APĂ	2 344		112		329		68		154		11		1		2		2		2		

6. Monitorizarea și caracterizarea stării apelor

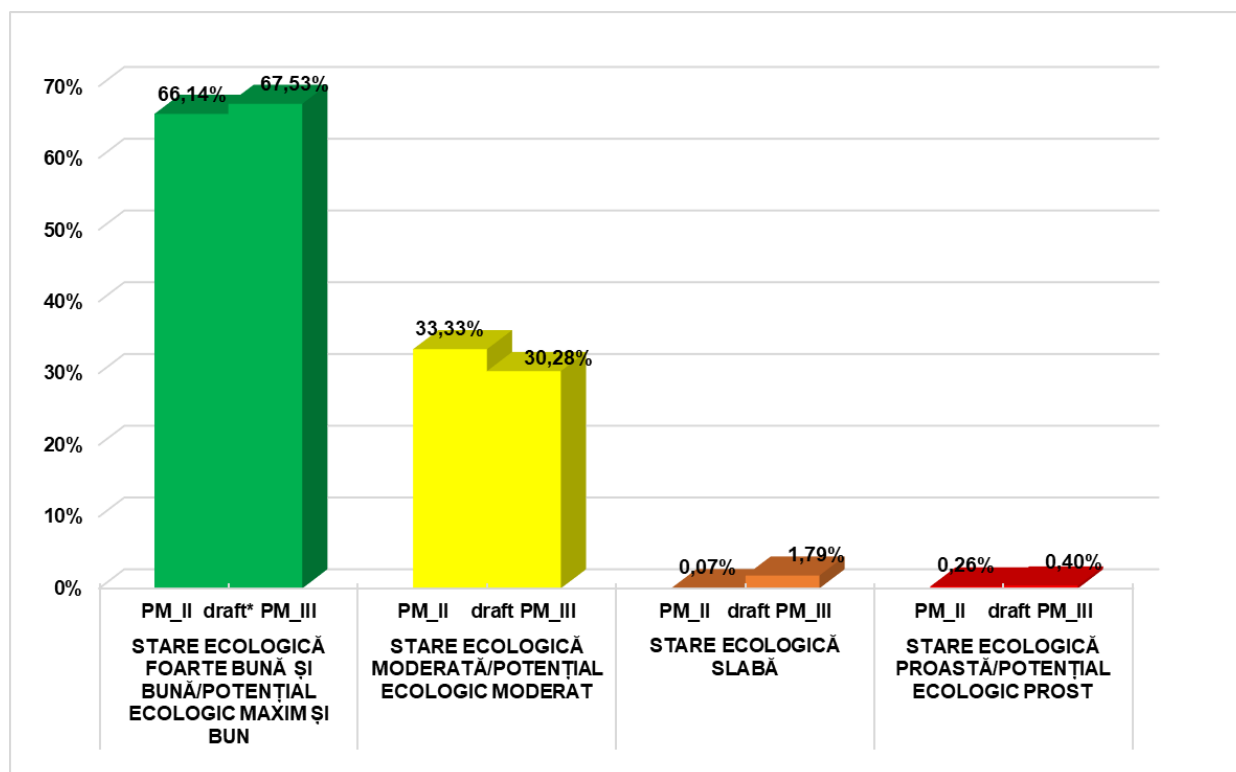

Figura 6.6. Starea ecologică și potențialul ecologic al corpurilor de apă de suprafață la nivel național

Comparativ cu evaluarea stării ecologice și a potențialului ecologic din *Planul Național de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016*, se constată creșterea numărului de corpuri în stare bună și foarte bună/potențial bun, la 67,53 % (*Figura 6.6.a*)⁴⁶.

La nivel de corp de apă, rezultatele evaluării stării ecologice și a potențialului ecologic sunt prezentate în *Anexa 6.1.A. a proiectelor Planurilor de Management ale bazinelor/ spațiilor hidrografice - 2021*.

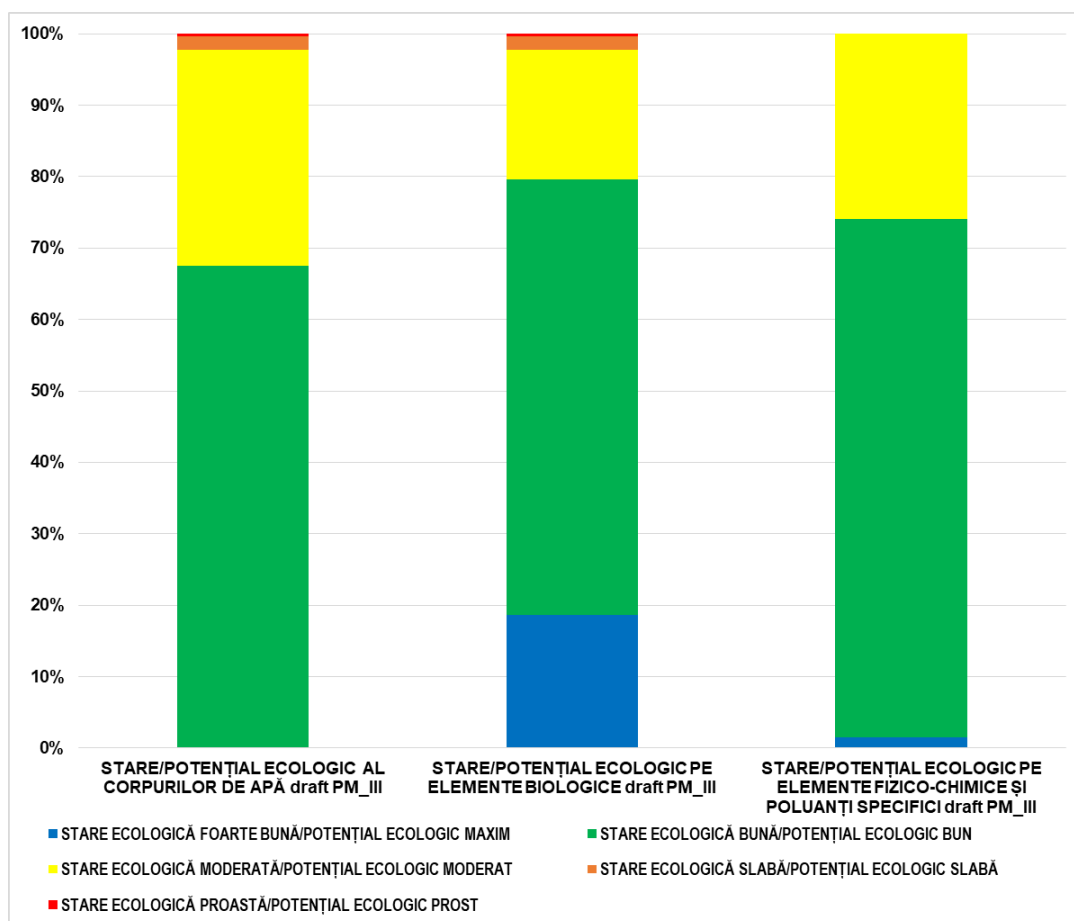

Figura 6.6.a Evoluția stării ecologice/potențialului ecologic al corpurilor de apă de suprafață – proiectul Planului Național de Management actualizat-2021 comparativ cu Planul Național de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016

Se remarcă faptul că din punct de vedere al elementelor biologice evaluate, procentul corpurilor de apă cu stare ecologică bună/potențial ecologic bun și stare ecologică foarte bună /potențial maxim este mai ridicat (79,58 %) față de cel al corpurilor de apă cu stare ecologică bună și foarte bună/potențial ecologic bun integrat (67,53 %) (*Figura 6.6.b*), consecință a aplicării principiului "one out – all out".

Aceeași situație se evidențiază și pentru elementele fizico-chimice generale și poluanți specifici, procentului corpurilor de apă cu stare ecologică bună/potențial ecologic bun și stare ecologică foarte bună/potențial maxim fiind de 74,05 %, față de cel al corpurilor de apă cu stare ecologică bună și foarte bună/potențial ecologic bun integrat (67,53 %).

⁴⁶ termenul "draft" utilizat în grafice, este similar termenului de "proiect" din conținutul textului

Figura 6.6.b Starea ecologică/potențialul ecologic al corpurilor de apă de suprafață și starea ecologică/potențialul ecologic pentru elementele biologice de calitate și elementele fizico-chimice și poluanți specifici la nivel național

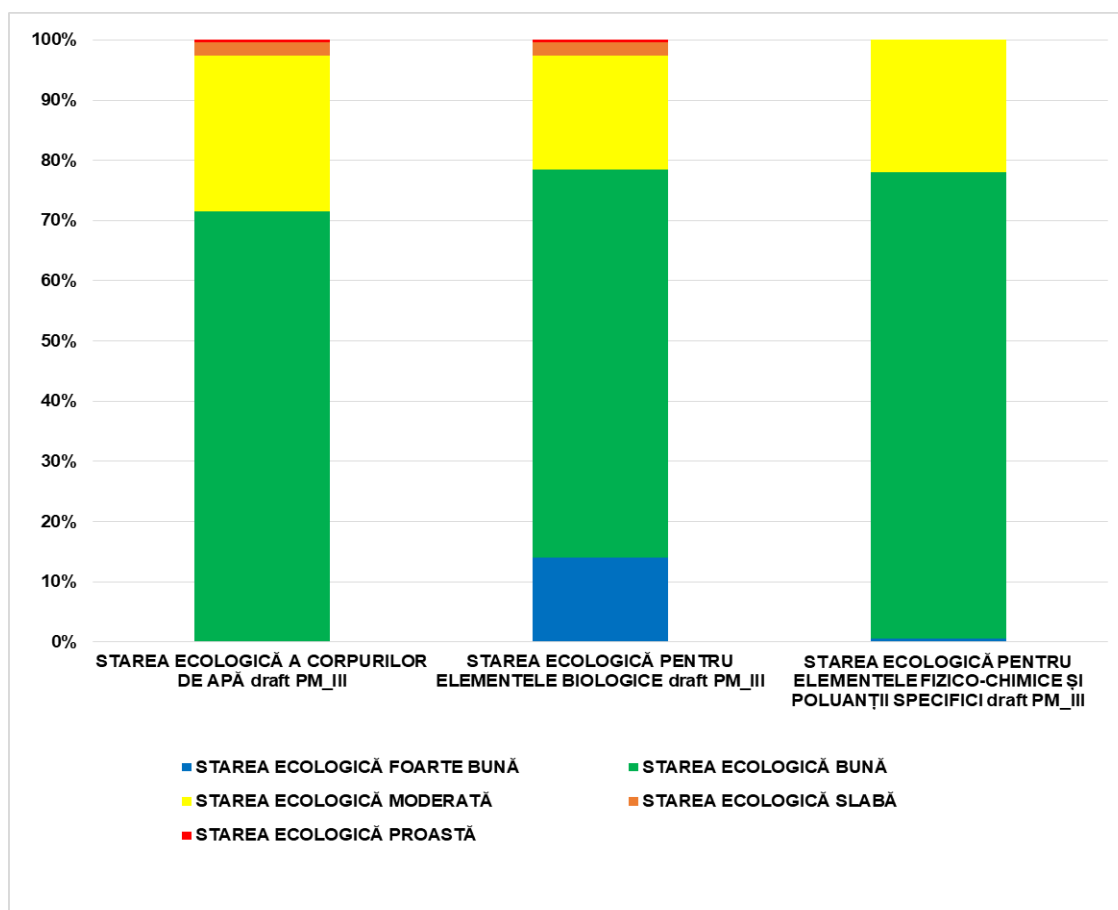
Caracterizarea și evaluarea stării ecologice pe categorii de corpuri de apă

Evaluarea **stării ecologice a corpurilor de apă naturale** a indicat faptul că 1.758 corpuri de apă (71,46 %) au fost încadrate în **stare ecologică bună și foarte bună**, comparativ cu situația din *Planul Național de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016* (70,97 %).

Se menționează faptul că prin aplicarea principiului “one out-all out”/“cea mai defavorabilă situație”, în conformitate cu prevederile Anexei V a DCA, procentul corpurilor de apă cu stare ecologică foarte bună și bună evaluate, la nivelul elementelor biologice integrate (78,52 %) este mai mare decât procentul corpurilor de apă în starea ecologică bună și foarte bună, respectiv 71,46 %.

Creșterea se remarcă inclusiv în cazul elementelor fizico-chimice evaluate cu starea foarte bună și bună (78,05 %) față de procentul corpurilor de apă în stare ecologică foarte bună și bună, de 71,46 % (*Figura 6.7.*).

În cazul unor situații particulare (10 corpuri de apă, reprezentând 0,41 % din totalul corpurilor de apă naturale) încadrarea în clasa de stare ecologică s-a realizat printr-o abordare mai restrictivă față de cea prevăzută de Anexa V a Directivei Cadru Apă, fiind determinată de clasificarea elementelor hidromorfologice.

Figura 6.7. Starea ecologică a corpurilor de apă de suprafață și starea ecologică pentru elementele biologice și elementele fizico-chimice și poluanți specifici la nivel național

Analiza stării ecologice pentru corpurile de apă naturale aferentă actualului proiect al *Planului Național de Management*, la nivel de element de calitate, a indicat că procentul corpurilor de apă cu stare bună și foarte bună evaluate pentru **nevertebratele bentice**⁴⁷ (91,54 %) este semnificativ mai crescut comparativ cu procentul corpurilor de apă în stare ecologică bună și foarte bună (integrată 71,46 %).

Îmbunătățirea stării ecologice a corpurilor de apă naturale este necesar a fi interpretată în contextul informațiilor prezentate în subcapitolul 6.2.1.3. și *Anexa 6.1*.

În acest sens menționăm faptul că actualizarea limitelor aferente metodei de evaluare a nevertebratelor bentice din râurile naturale care sunt mai restrictive decât limitele anterioare, actualizarea și intercalibrarea la nivel european a metodei de evaluare a fitobentosului din râurile și lacurile naturale, precum și includerea în evaluare a macrofitelor, au reprezentat principalele cauze ale creșterii procentului, respectiv numărului de corpurile de apă în stare slabă și proastă față de situația din *Planul Național de Management actualizat aprobat prin HG 859/2016*.

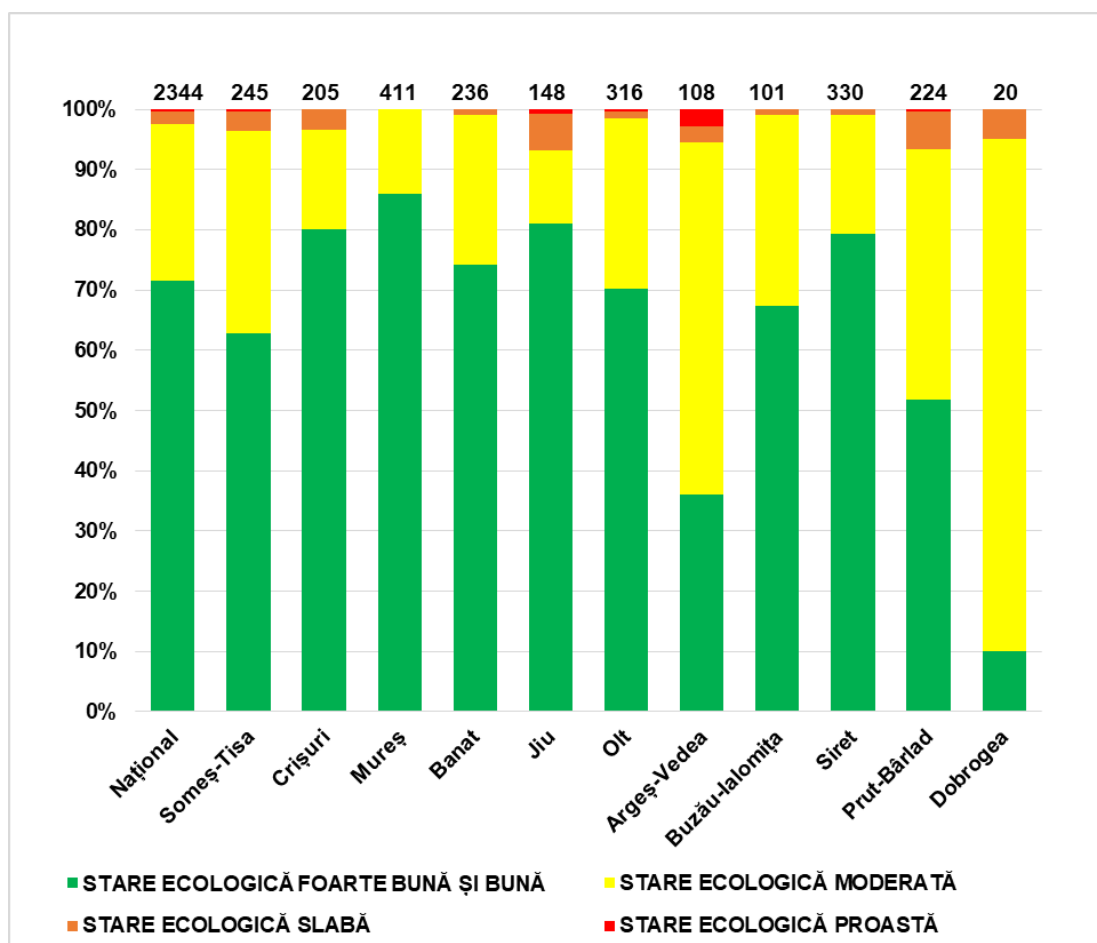
Din punct de vedere al elementelor fizico-chimice, sistemul de evaluare a fost completat, atât pentru parametrul conductivitate, cât și pentru poluanții specifici neprioritari (As, Cr, xileni, fenoli, cianuri și detergenți anionici) prin stabilire de limite pentru clasa foarte bună/bună față de situația din *Planul Național de Management actualizat aprobat prin HG 859/2016*, în care erau prevăzute numai două clase ale stării ecologice, respectiv starea bună și starea moderată.

⁴⁷ informații detaliate privind nereprezentativitatea unor elemente biologice în evaluarea stării ecologice a anumitor categorii și tipologii se regăsesc în *Anexa 6.1 a proiectului Planului Național de Management actualizat - 2021*.

Râuri

Caracterizarea stării ecologice a corpurilor de apă - râuri (2.344 corpuri de apă) a fost realizată pe baza nevertebratelor bentice, faunei piscicole, fitobentosului, fitoplanctonului, macrofitelor, a parametrilor fizico-chimici generali, poluanților specifici și a elementelor hidromorfologice.

Starea ecologică a corpurilor de apă naturale – râuri la nivelul național și pe bazine/spații hidrografice este reprezentată în *Figura 6.8*.

Figura 6.8. Starea ecologică a corpurilor de apă - râuri la nivel național și pe bazine/spații hidrografice

Se constată la nivel național că 71,46 % din corpurile de apă – râuri sunt în stare ecologică bună și foarte bună, bazinele/spațiile hidrografice: Banat, Jiu, Mureș, Crișuri, Siret situându-se peste media la nivel național.

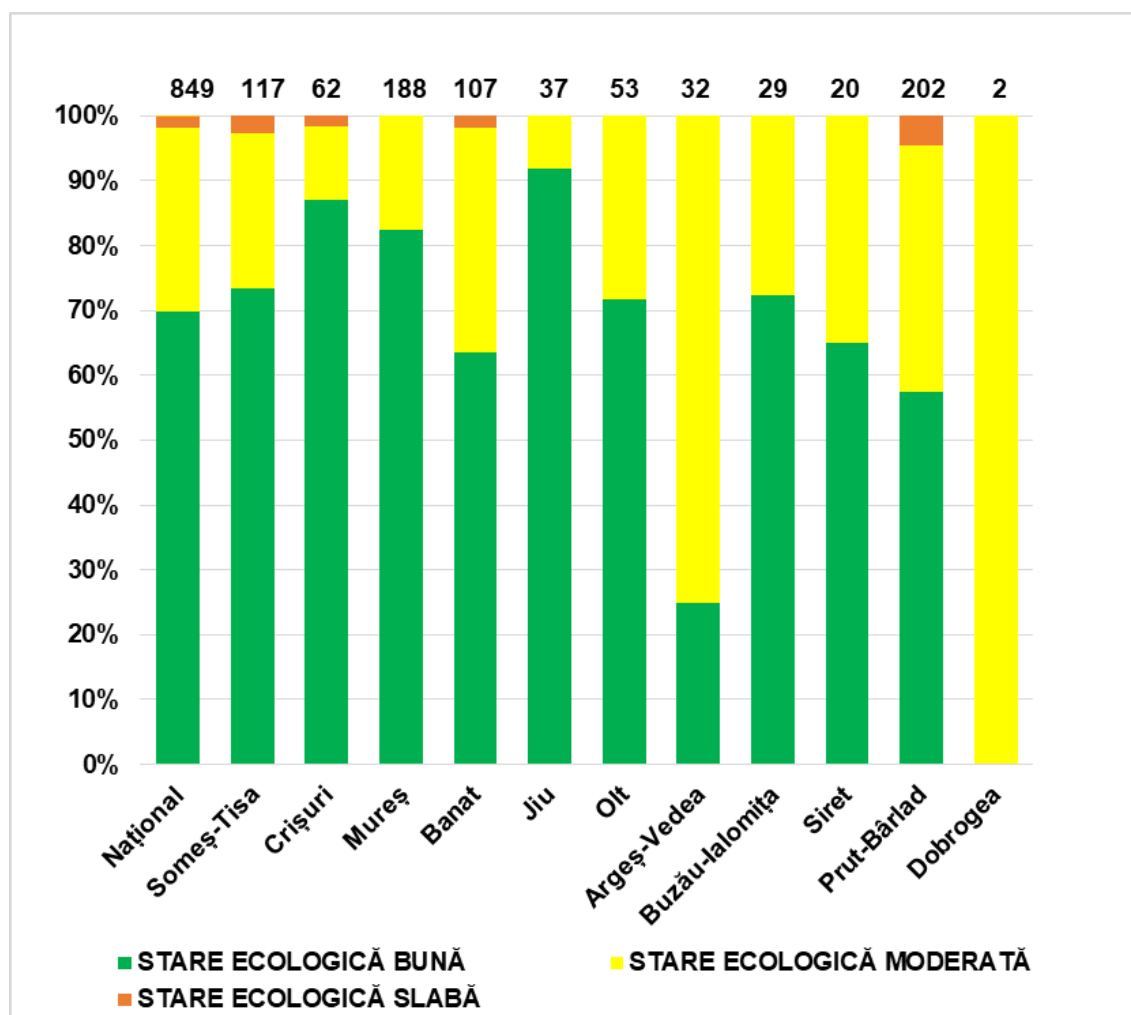
Comparativ cu starea ecologică din *Planul Național de Management actualizat 2015 aprobat prin HG nr. 859/2016* se constată creșterea procentului corpurilor de apă în stare ecologică bună și foarte bună de la 70,88 % la 71,46 %.

La nivel de element biologic de calitate, în cazul nevertebratelor bentice - element biologic reprezentativ în evaluarea stării ecologice a râurilor, procentul corpurilor de apă în stare ecologică bună și foarte bună este semnificativ mai crescut (94,54 %) comparativ cu procentul corpurilor de apă cu stare foarte bună și bună integrat (71,46 %).

La nivel național, în cazul **corpurilor de apă - râuri nepermanente (RO17-RO19)**, analiza stării ecologice a evidențiat o creștere a procentului corpurilor de apă cu stare bună, respectiv de la 55,64 % în *Planul Național de Management actualizat 2015 aprobat*

prin HG nr. 859/2016, la 69,85 %⁴⁸ (Figura 6.9). Menționăm faptul că, pentru corpurile de apă permanente procentul este mai ridicat, respectiv 72,27 %.

În privința corpurilor de apă cu stare ecologică slabă, intercalibrarea la nivel european a metodei de evaluare pentru elementul biologic fitobentos, a condus la creșterea numărului/ procentului de corpuri de apă naturale nepermanente cu stare ecologică slabă, comparativ cu situația din *Planul Național de Management actualizat 2015 aprobat prin HG nr. 859/2016*.

Figura 6.9. Starea ecologică a corpurilor de apă nepermanente - râuri la nivel național și pe bazine/spații hidrografice

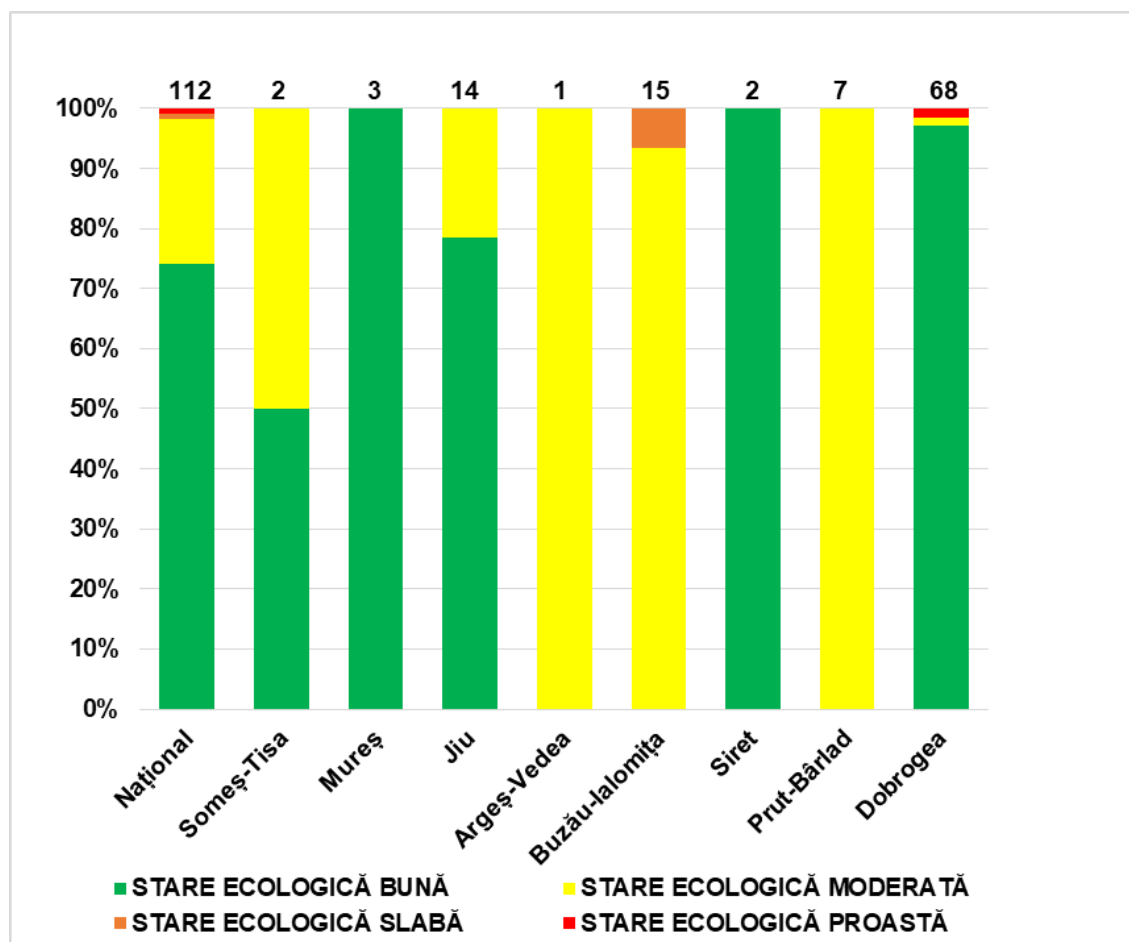
La nivelul grupei de elemente fizico-chimice și poluanți specifici, procentul corpurilor de apă – râuri naturale cu stare bună și foarte bună este mai crescut față de procentul corpurilor de apă cu stare ecologică bună și foarte bună (integrată).

Dacă 71,46 % corpuri de apă râuri ating starea ecologică bună și foarte bună, procentul corpurilor de apă râuri cu stare bună și foarte bună din punct de vedere al grupei elementelor fizico - chimice generale este de 78,24 %, iar din punct de vedere al poluanților specifici este de 98,21 %.

⁴⁸ creșterea procentului corpurilor de apă nepermanente în stare ecologică bună este necesar a fi interpretată și în contextul creșterii numărului de corpuri de apă în urma procesului de actualizare a Atlasului Secării (a se vedea cap. 3.3. Delimitarea corpurilor de apă)

Lacuri naturale

Caracterizarea stării ecologice a **lacurilor naturale** (112 corpuri de apă)⁴⁹ s-a bazat pe analiza fitobentosului, macrofitelor, nevertebratelor benthice, a parametrilor fizico-chimici generali, poluanților specifici și elementelor hidromorfologice, indicând că la nivel național 74,11 % au fost evaluate în stare ecologică bună. Distribuția acestora la nivel național și pe bazine/spații hidrografice este redată în Figura 6.10.

Figura 6.10. Starea ecologică a corpurilor de apă – lacuri naturale la nivel național și pe bazine/spații hidrografice

La nivel național, din cele 112 corpuri de apă lacuri naturale, se remarcă existența unui număr foarte redus de corpuri de apă în stare slabă și stare proastă, respectiv 1 corp de apă în stare ecologică slabă și 1 corp de apă stare ecologică proastă.

Evaluarea potențialului ecologic al corpurilor de apă puternic modificate și artificiale

Evaluarea potențialului ecologic al corpurilor de apă puternic modificate s-a realizat prin utilizarea unei metode combinate ce are la bază Ghidul European nr. 37 - *Etape pentru definirea și evaluarea potențialului ecologic în scopul îmbunătățirii comparabilității corpurilor de apă puternic modificate*. Această metodă include abordarea de referință care

⁴⁹ evaluarea lacurilor naturale a avut în vedere identificarea acestora ca și corpuri de apă, prin îndeplinirea criteriilor prevăzute de Directiva Cadru Apă (spațiile/bazinele hidrografice Someș-Tisa, Mureș, Jiu, Argeș-Vedea, Buzău-Ialomița, Siret, Prut-Bârlad și Dobrogea)

implică derivarea valorilor elementelor biologice de calitate pentru potențialul ecologic bun din cele aferente potențialului ecologic maxim și abordarea bazată pe măsuri de atenuare.

Metoda combinată aplicată în cadrul proiectului Planului Național de Management – 2021 (*Anexele 6.1.4.A - 6.1.4.H*) reprezintă o actualizare a metodei cuprinse în *Planul Național de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016*, pe baza Ghidului nr. 37 și utilizează măsurile de atenuare incluse în *Catalogul actualizat al măsurilor de atenuare a impactului alterărilor hidromorfologice*⁵⁰.

Ca abordare generală, fiecare măsură de atenuare din catalog a fost evaluată în raport cu efectele estimate (eficiența) pentru fiecare element de calitate biologic, fizico-chimic și hidromorfologic care caracterizează potențialul ecologic al corpului de apă. Se menționează că abordarea bazată pe măsurile de atenuare, conduce la o estimare a claselor de potențial, fiind utilizată pentru corelarea cu clasele de potențial ecologic derivate pe baza metodei bazată pe derivarea valorilor elementelor biologice de calitate.

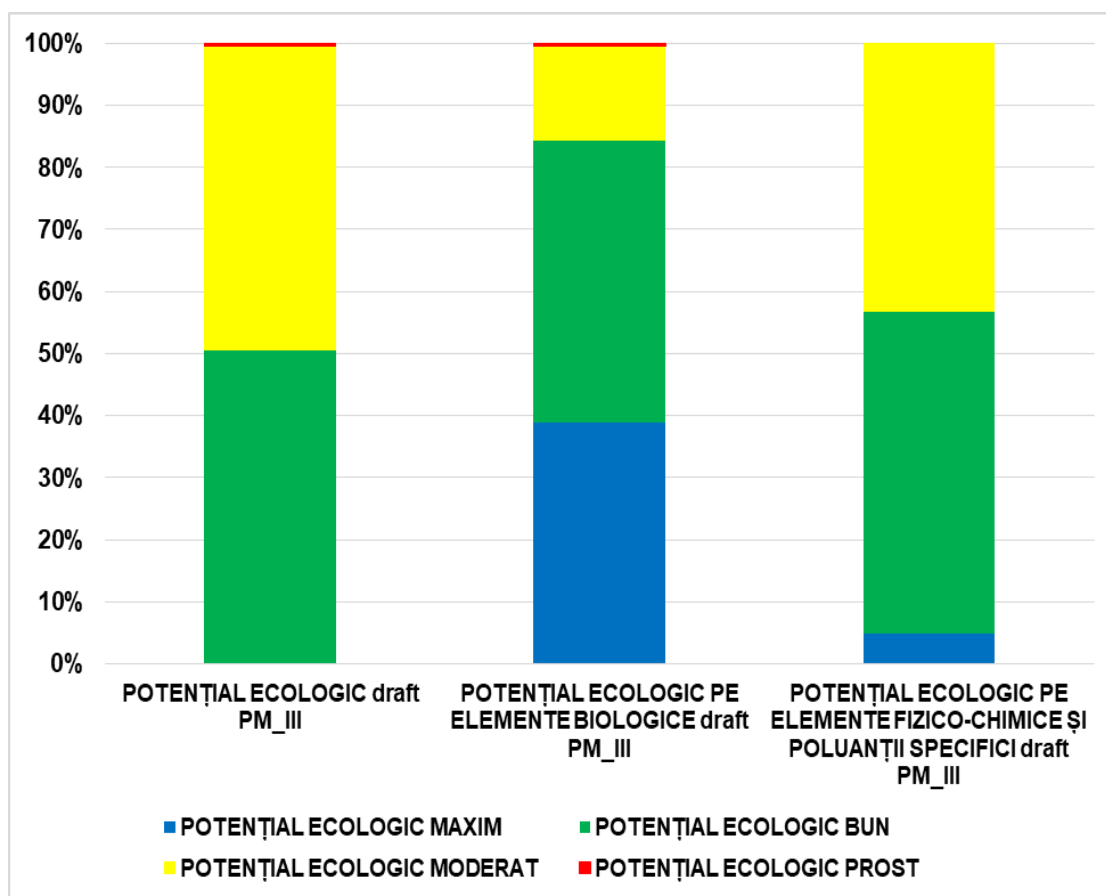
Evaluarea **potențialului ecologic al corpurilor de apă puternic modificate și artificiale** a indicat faptul că 285 corpuri de apă (50,44 %) au fost încadrate în **potențial ecologic bun**, comparativ cu 44,70 % în *Planul Național de Management actualizat 2015 aprobat prin HG nr. 859/2016*.

De asemenea analiza potențialului ecologic pentru corpurile de apă puternic modificate și artificiale la nivel de element de calitate, a indicat că procentul corpurilor de apă cu potențial maxim și bun, în care au fost evaluate nevertebratele bentice⁵¹ (95,15 %) este semnificativ mai crescut comparativ cu procentul corpurilor de apă în potențial bun (50,44 %). Același aspect se constată și în privința procentului corpurilor de apă evaluate cu potențial bun și maxim, aferent elementelor biologice integrate (84,24 %) (*Figura 6.11*). Din punct de vedere al elementelor fizico-chimice, procentul corpurilor de apă evaluate cu potențial maxim și bun este de 56,64 %, comparativ cu procentul corpurilor de apă cu potențial bun de 50,44 %.

---

⁵⁰ elaborat de Institutul Național de Hidrologie și Gospodăria Apelor - 2020

⁵¹ Informații detaliate privind nereprezentativitatea unor elemente biologice în evaluarea stării ecologice a anumitor categorii și tipologii se regăsesc în Anexa 6.1 a proiectului Planului Național de Management actualizat - 2021.

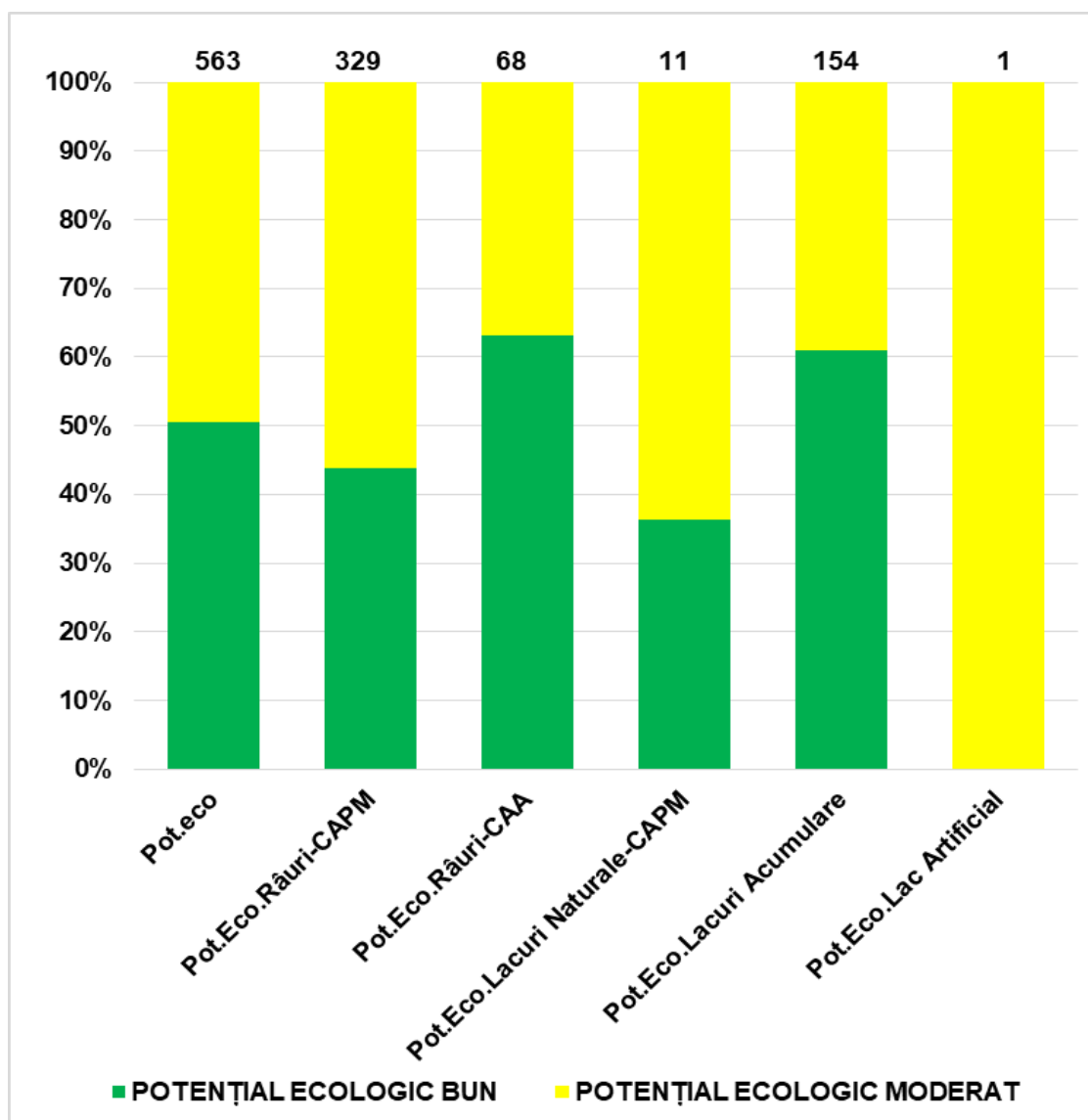
Figura 6.11. Potențialul ecologic al corpurilor de apă de suprafață, al elementelor biologice de calitate și al elementelor fizico-chimice și poluanți specifici la nivel național

Râuri CAPM (corpuri de apă puternic modificate) și Râuri CAA (corpuri de apă artificiale)

Caracterizarea potențialului ecologic al **râurilor CAPM** (329 corpuri de apă) și **CAA** (68 corpuri de apă) s-a bazat din punct de vedere al elementelor de calitate ("abordarea de referință") pe analiza nevertebratelor benthice, fitobentosului, fitoplanctonului, faunei piscicole, elementelor fizico-chimice generale, poluanților specifici și elementelor hidromorfologice. Din punct de vedere al măsurilor de atenuare, acestea au fost definite în funcție de categoria corpului de apă, presiunile/alterările hidromorfologice și răspunsul acestora în planul elementelor biologice. În cazul corpurilor de apă puternic modificate-râuri cu structuri de barare transversală, cele mai frecvente măsuri de atenuare au fost reprezentate în principal de: asigurarea debitului ecologic și realizarea unor facilități pentru asigurarea migrației ihtiofaunei. De asemenea, au fost identificate măsuri de tipul managementul vegetației acvatice și plantarea și conservarea vegetației ripariene.

S-a constatat la nivel național că din 329 corpuri de apă puternic modificate - râuri și 68 corpuri de apă artificiale - râuri, 47,10 % ating potențialul ecologic bun, distribuția pe clase de potențial fiind ilustrată în *Figura 6.12*.

Figura 6.12. Potențialul ecologic al corpurilor de apă puternic modificate și corpurilor de apă artificiale (râuri CAPM, râuri CAA, lacuri de acumulare, lacuri naturale CAPM, lac artificial)

Lacuri de acumulare, lacuri naturale CAPM și lacuri artificiale

Caracterizarea potențialului ecologic al **lacurilor de acumulare** (154 corpuri de apă) și **lacului artificial** (1 corp de apă) s-a realizat prin evaluarea fitoplanctonului, a elementelor fizico-chimice generale și poluanților specifici, precum și a elementelor hidromorfologice.

Lacurile naturale puternic modificate (11 corpuri de apă) au fost evaluate pe baza fitoplanctonului, fitobentosului, macrofitelor, nevertebratelor bentice, elementelor fizico-chimice generale, poluanților specifici și elementelor hidromorfologice.

La nivel național, evaluarea potențialului ecologic al **lacurilor de acumulare** (154 corpuri de apă) a indicat faptul că 94 corpuri de apă (61,04 %) ating potențialul ecologic bun (*Figura 6.12*). Cele mai frecvente măsuri de atenuare pentru lacurile de acumulare au fost reprezentate de: renaturarea malului lacului (habitatelor de mică adâncime), asigurarea debitului ecologic în aval, managementul sedimentelor, managementul nivelului apei în lacul de acumulare.

Dintre cele 11 **lacuri naturale puternic modificate**, 4 corpuri de apă (36,36 %) au atins potențialul ecologic bun, iar **lacul artificial** a fost încadrat în clasa de potențial moderat.

Ape tranzitorii și ape costiere

Evaluarea stării ecologice a **corpurilor de apă tranzitorii** s-a făcut în baza elementelor de calitate biologice fitoplanctonul și nevertebratele bentice (pentru corpul de apă tranzitoriu marin)⁵² și fitoplanctonul (pentru corpul de apă tranzitoriu lacustru), iar pentru elementele fizico-chimice s-au avut în vedere parametrii prevăzuți în *Anexa 6.1.3.D*.

În cazul corpului de apă tranzitoriu lacustru, evaluarea a indicat încadrarea în clasa „slabă”, reprezentând o îmbunătățire față de clasa „proastă” din *Planul de Management aprobat prin HG nr. 859/2016*. Pentru corpul de apă tranzitoriu marin, starea ecologică se menține în clasa moderată, comparativ cu evaluarea din *Planul de Management aprobat prin HG nr. 859/2016*.

Din punct de vedere al **apelor costiere**, evaluarea a inclus toate elementele biologice și fizico-chimice prevăzute de Directiva Cadru Apă, respectiv: fitoplanctonul, nevertebratele bentice și macroalgele/angiospermele, iar cele fizico-chimice sunt prevăzute în *Anexa 6.1.3.D*.

Analiza celor patru corpuri de apă costieră a indicat încadrarea în clasa ecologică proastă (pentru cele două corpuri de apă naturale), concomitent cu creșterea gradului de confidență în evaluare datorată intercalibrării tuturor elementelor biologice. De asemenea încadrarea celor două corpuri de apă puternic modificate în potențial ecologic prost a fost determinată de evaluarea elementului macroalge/angiosperme.

Cu privire la **elementele hidromorfologice**, comparativ cu cerința de raportare WISE, metodologiile de evaluare a stării elementelor de calitate hidromorfologice pentru corpurile de apă naturale și corpurile de apă puternic modificate și artificiale, prevăd un sistem de clasificare în 5 clase de calitate. Astfel clasele 3, 4 și 5 din metodologiile INHGA care se regăsesc în *Anexa 6.1* (respectiv *Anexa 6.1.2.A* (râuri naturale, puternic modificate și artificiale), *Anexa 6.1.2.B* (lacuri naturale, naturale-puternic modificate, de acumulare și artificiale), *Anexa 6.1.2.E* (fluviul Dunărea) și *Anexa 6.1.2.F* (corpuri de apă nepermanente) se raportează în clasa 3 în WISE.

În tabelul următor se prezintă echivalența claselor din metodologiile INHGA cu clasele din WISE.

Sistem de clasificare pentru elementele hidromorfologice – conform metodologii INHGA	Sistem de clasificare pentru elementele hidromorfologice – conform WISE
Clasa 1 - foarte bună	Clasa 1 - foarte bună
Clasa 2 - bună	Clasa 2 - bună
Clasa 3 - moderată	Clasa 3 – tot ce este mai jos de clasa 2 - bună, respectiv clasa 3 –moderată, clasa 4 – proastă, clasa 5 – slabă
Clasa 4 - proastă	
Clasa 5 - slabă	

În *Tabelul 6.7* sunt prezentate rezultatele evaluării la nivel național a stării și a potențialului din punct de vedere al elementelor hidromorfologice al corpurilor de apă de suprafață pe categorii de corpuri de apă.

⁵² În zona apelor tranzitorii nu există condiții optime pentru dezvoltarea macroalgelor/angiospermelor datorită absenței substratului dur, prin urmare fiind neaplicabile

Tabel 6.7. Rezultatele evaluării stării / potențialului din punct de vedere al elementelor hidromorfologice la nivel național

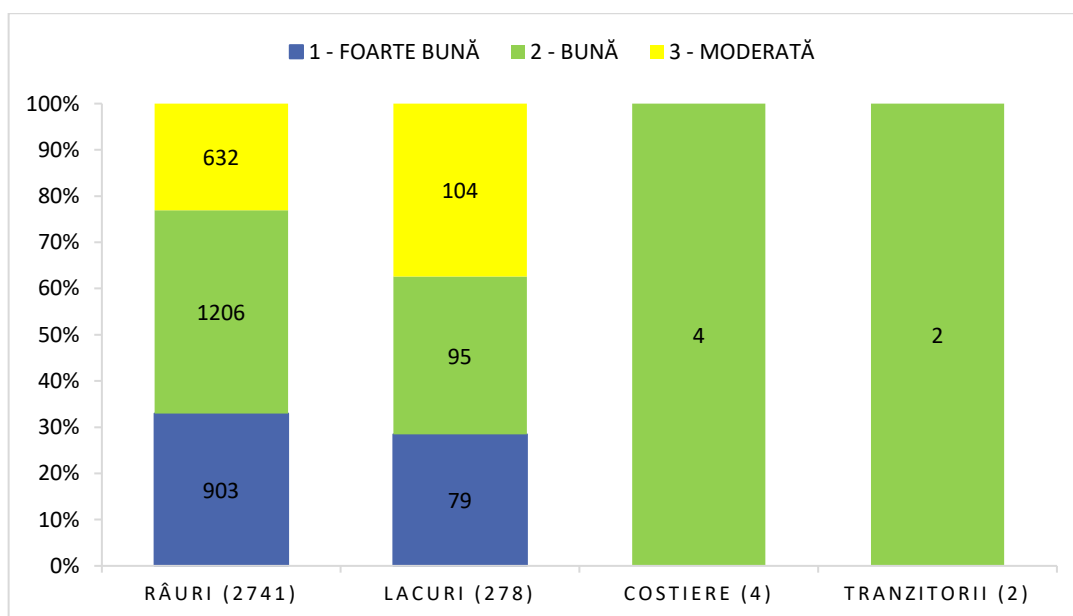
	Râuri naturale		Lacuri naturale		Râuri CAPM		Râuri CAA		Lacuri CAPM		Lacuri de acumulare		Lacuri CAA		Ape tranzitorii		Ape costiere naturale		Ape costiere CAPM	
	nr	%	nr	%	nr	%	nr	%	nr	%	nr	%	nr	%	nr	%	nr	%	nr	%
Corpuri de apă în stare hidromorfologică foarte bună/ potențial maxim	854	36,43	64	57,14	33	10,03	16	23,53	1	9,09	14	9,09								
Corpuri de apă în stare hidromorfologică bună/ potențial bun	1 137	48,51	32	28,57	61	18,54	8	11,76			63	40,91			2	100	2	100	2	100
Corpuri de apă în stare hidromorfologică moderată/ slabă/ proastă /potențial moderat/ slab/ prost	353	15,06	16	14,29	235	71,43	44	64,71	10	90,91	77	50,00	1	100						
NR. TOTAL CORPURI DE APĂ	2 344		112		329		68		11		154		1		2		2		2	

În tabelul de mai jos se prezintă încadrarea corpurilor de apă (râuri, lacuri, ape tranzitorii și ape costiere), în 3 clase din punct de vedere hidromorfologic, conform *Ghidului European de Raportare 2022 – Sistemul WISE*.

Categorie corp de apă	Clasa 1/ foarte bună	Clasa 2/ bună	Clasa 3/ moderată	TOTAL
Râuri	903	1 206*	632	2 741
Lacuri	79	95	104	278
Costiere	0	4	0	4
Tranzitorii	0	2	0	2
TOTAL	982	1 307	736	3 025

*se menționează că pentru 2 corpuri de apă râuri artificiale, (Canalul Dunăre Marea Neagră 1 și Canalul Dunăre-Marea Neagră 2 - Canalul Poarta Albă - Midia Năvodari), starea hidromorfologică a fost apreciată ca fiind aceeași cu starea biologică.

În Figura 6.13 este reprezentată încadrarea în stare/ potențial din punct de vedere al elementelor hidromorfologice pentru corpurile de apă râuri (naturale, puternic modificate, artificiale), lacuri (naturale, naturale-puternic modificate, de acumulare și artificiale), tranzitorii (naturale) și costiere (naturale și puternic modificate).

Figura 6.13. Stare / potențial din punct de vedere al elementelor hidromorfologice (conform WISE 2022)

6.2.1.3.2. Confidența evaluării stării ecologice/ potențialului ecologic

Confidența evaluării stării ecologice/potențialului ecologic

Definirea claselor de confidență (ridicată, medie și scăzută) a avut la bază criteriile utilizate în *Planul Național de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016* și aplicarea unor elemente privind confidența, din draft-ul Planului de Management al districtului hidrografic al Dunării (actualizarea 2021), în vederea asigurării comparabilității rezultatelor. Îmbunătățirea confidenței procesului de evaluare a stării ecologice și a potențialului ecologic al corpurilor de apă trebuie interpretată în contextul elementelor de progres enunțate la cap. 6.2.1.2.

În cazul corpurilor **naturale**, se constată o variație a valorilor în cadrul claselor de confidență, exemplificându-se cu următoarele: confidență ridicată - valoare maximă (100 % în cazul corpurilor costiere naturale), confidență medie – valoare maximă 63,40 % (în cazul lacurilor naturale) și confidență scăzută – valoare maximă 20,82 % (în cazul râurilor naturale). Se remarcă reducerea semnificativă a numărului/procentului de corpuri de apă naturale evaluate cu confidență scăzută comparativ cu *Planul de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016*.

În cazul corpurilor de apă **puternic modificate**, evaluarea potențialului ecologic în funcție de sub-categoriile corpurilor de apă, a avut la baza principiile generale privind definirea claselor de confidență, actualizate și în contextul situațiilor specifice. Valorile maxime ale claselor de confidență au fost: 100 % (corpuri de apă costiere puternic modificate) în cazul confidenței ridicate, 47,06 % (râuri artificiale) în cazul confidenței medii, respectiv 61,04 % (lacuri de acumulare) confidență scăzută.

Confidența evaluării stării ecologice a corpurilor de apă este prezentată în Anexa 6.1.A a proiectelor *Planurilor de Management ale bazinelor/spațiilor hidrografice actualizate-2021*.

6.2.1.4. Caracterizarea și evaluarea stării chimice a corpurilor de apă

La nivel național, starea chimică a corpurilor de apă de suprafață a fost analizată și caracterizată pe baza sistemelor de clasificare și evaluare conforme cu prevederile DCA (Directiva 2000/60/CE) și Directivei 2013/39/UE de modificare a Directivelor 2000/60/CE și 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei, transpuse în legislația națională prin HG nr. 570/2016 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase și alte măsuri pentru principalii poluanți. Evaluarea stării chimice a corpurilor de apă de suprafață constă în controlul conformării concentrațiilor de substanțe prioritare determinate în apele de suprafață, categoria: râuri, lacuri, ape tranzitorii, ape costiere și ape teritoriale⁵³, cu valorile SCM (MA-SCM = standardul de calitate a mediului – media aritmetică și CMA-SCM = standardul de calitate a mediului – concentrația maximă admisibilă) din Directiva 2013/39/UE. Conform prevederilor Ghidului de raportare al DCA 2022, evaluarea stării chimice s-a realizat pe baza datelor de monitorizare, prin grupare, prin combinații între monitorizare și grupare, modelare, opinia expertului.

În ceea ce privește sistemul de clasificare și evaluare al stării chimice, precizăm că acesta este același pentru toate apele de suprafață (râuri, lacuri, tranzitorii, costiere și teritoriale), indiferent de categoria și tipologia corpului de apă.

Detalii privind etapele urmate, la nivel național și la nivel de bazin sau spațiu hidrografic, în vederea evaluării stării chimice a corpurilor de apă de suprafață sunt furnizate în Anexa 6.1.6 a proiectului *Planului Național de Management actualizat 2021*.

În evaluarea stării chimice s-a aplicat principiul celei mai defavorabile situații ("**one out - all out**"), adică dacă una dintre concentrațiile de substanțe prioritare găsită în corpurile de apă de suprafață depășește unul dintre SCM pentru substanțele prioritare existente se consideră că acel corp nu atinge stare chimică bună. Clasificarea stării chimice se realizează în 2 clase: bună și altă stare decât bună.

⁵³apele teritoriale sunt apele care acoperă distanța de la 1 milă marină până la 12 mile marine, ape pentru care trebuie evaluată starea chimică potrivit articolului 2(1) din DCA.

Pentru ilustrarea stării chimice la nivelul unui corp de apă se utilizează două culori și anume:

- albastru pentru starea chimică bună
- roșu când nu se atinge starea chimică bună

Rezultatele evaluării și clasificării stării chimice a tuturor corpurilor de apă în conformitate cu cele menționate anterior sunt prezentate în Anexa 6.2 a proiectelor *Planurilor de Management actualizate ale spațiilor/bazinelor hidrografice*. Toate cele 3.026 corpuri de apă de suprafață și apele teritoriale, existente la nivel național, au fost evaluate din punct de vedere al stării chimice.

În urma monitorizării în mediile de investigare apă și biotă a noilor substanțe prioritare introduse de Directiva 2013/39/UE, 9 corpuri de apă nu au atins starea chimică bună din cauza heptaclor și heptaclor epoxid.

Neatingerea stării chimice bune a fost cauzată inclusiv de impactul substanțelor cu SCM-uri revizuite, respectiv: Ni, Pb și difenileteri bromurați în 36 corpuri de apă.

În conformitate cu prevederile europene, s-au realizat următoarele hărți pentru starea chimică:

- harta cu starea chimică globală și gradul de confidență în evaluare, în care a fost reprezentată starea chimică a corpurilor de apă de suprafață pe baza tuturor substanțelor prioritare folosite în evaluarea stării, la nivel național (56 CA cu stare chimică proastă) – *Figura 6.14*;

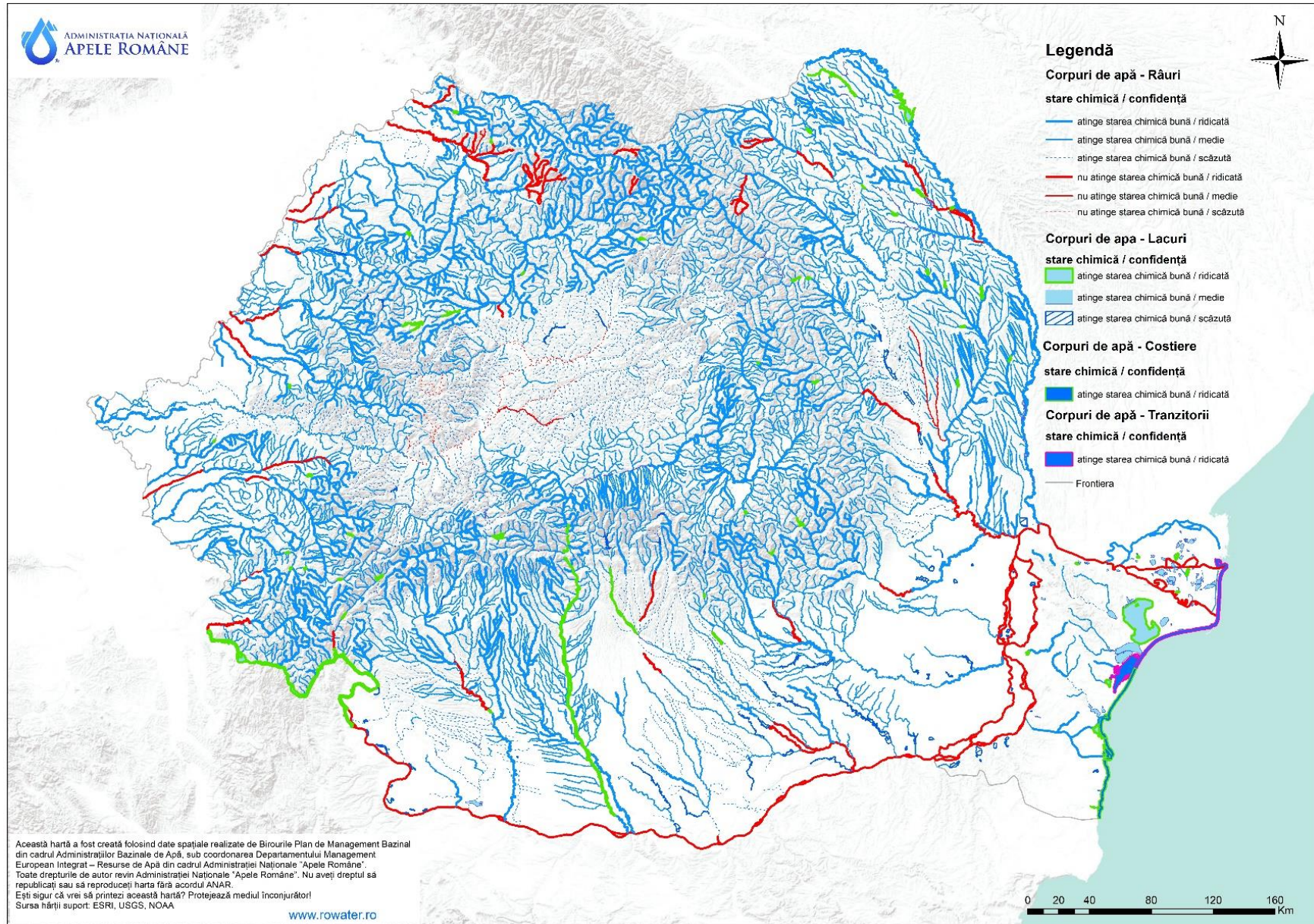
- harta cu starea chimică la nivel național, din care s-au exclus substanțele omniprezente persistente bioacumulabile și toxice (PBT) în 21 CA - *Figura 6.15*;

- harta cu starea chimică la nivel național, care conține doar substanțele PBT în 35 CA la nivel național - *Figura 6.16*;

- harta cu starea chimică la nivel național pentru substanțele nou identificate, în 9 CA (34-45) - *Figura 6.17*;

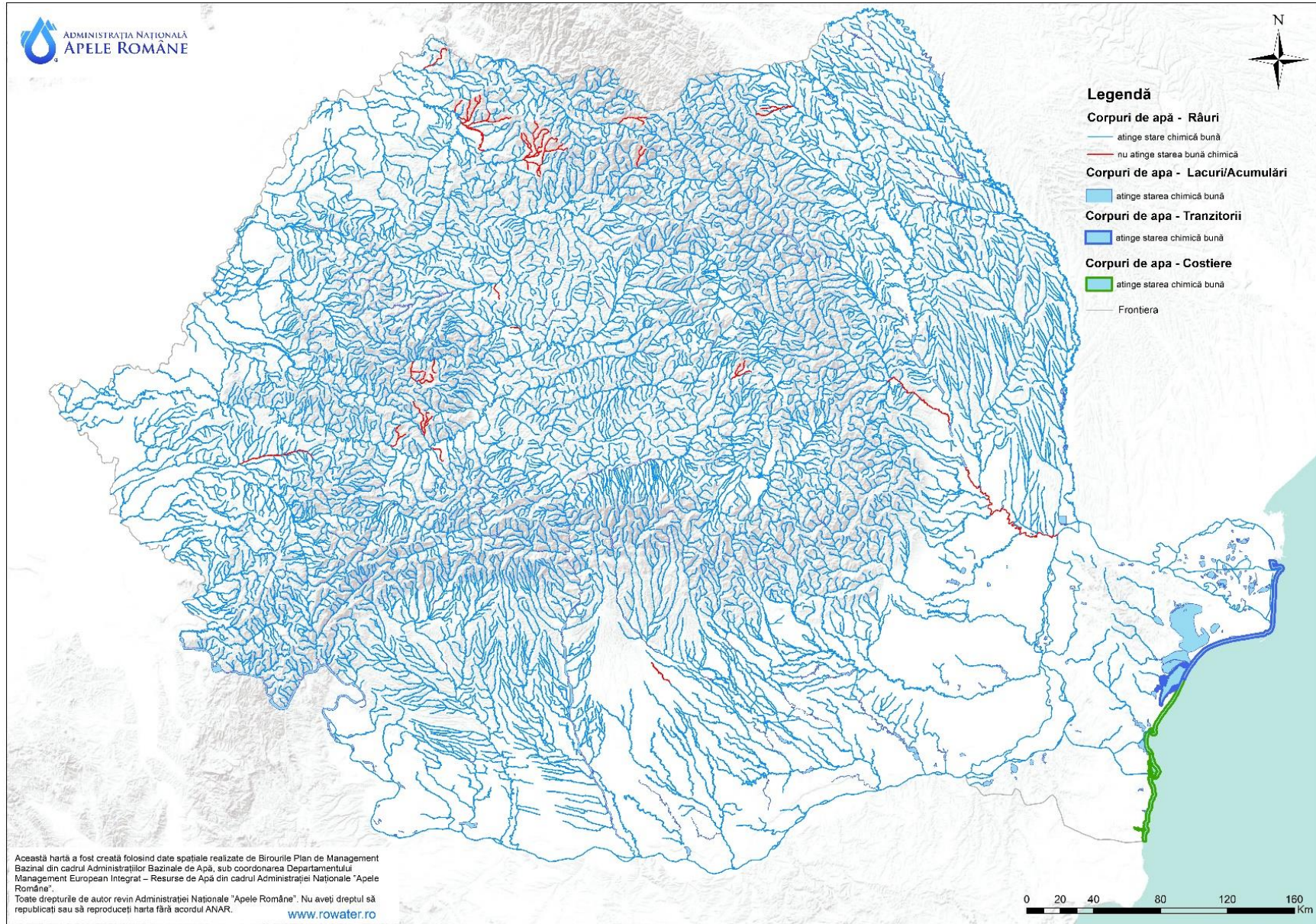
- harta cu starea chimică la nivel național pentru substanțele cu SCM-uri revizuite, mai stricte, în 36 CA - *Figura 6.18*.

6. Monitorizarea și caracterizarea stării apelor

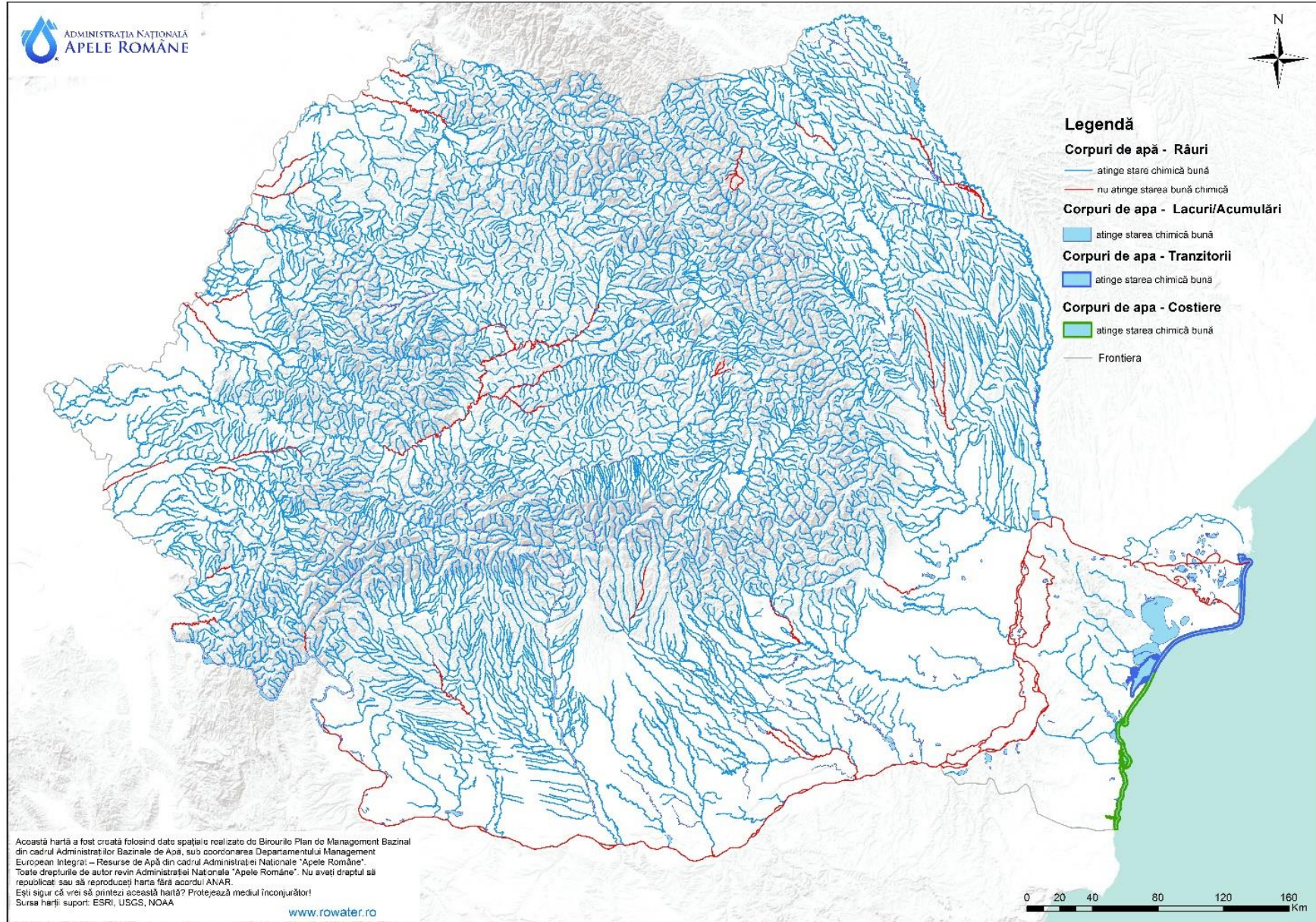
Figura 6.14. Starea chimică globală și gradul de confidență în evaluarea corpurilor de apă de suprafață, la nivel național

6. Monitorizarea și caracterizarea stării apelor

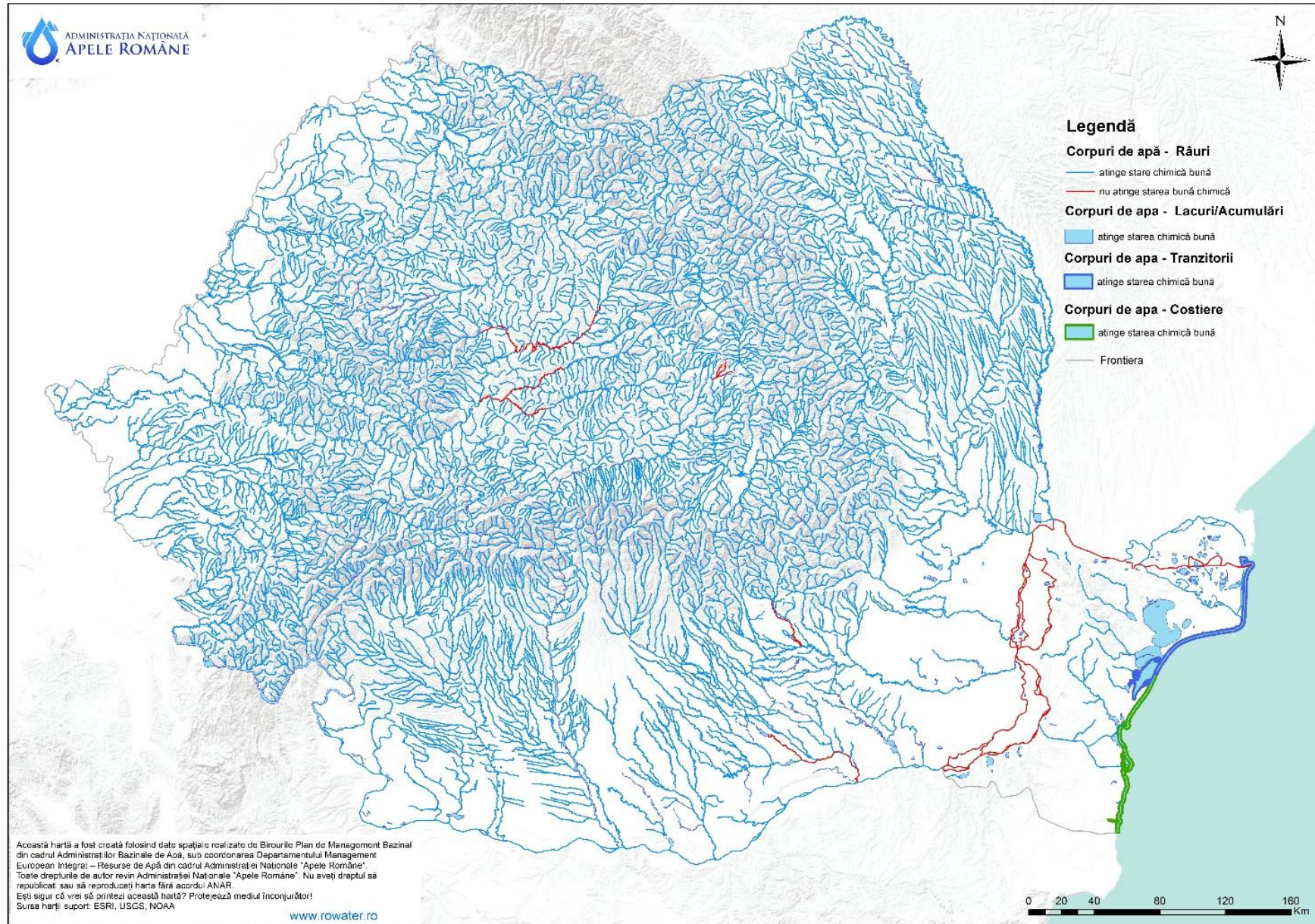
Figura 6.15. Starea chimică parțială (nu include substanțele omniprezente PBT) a corpurilor de apă de suprafață, la nivel național

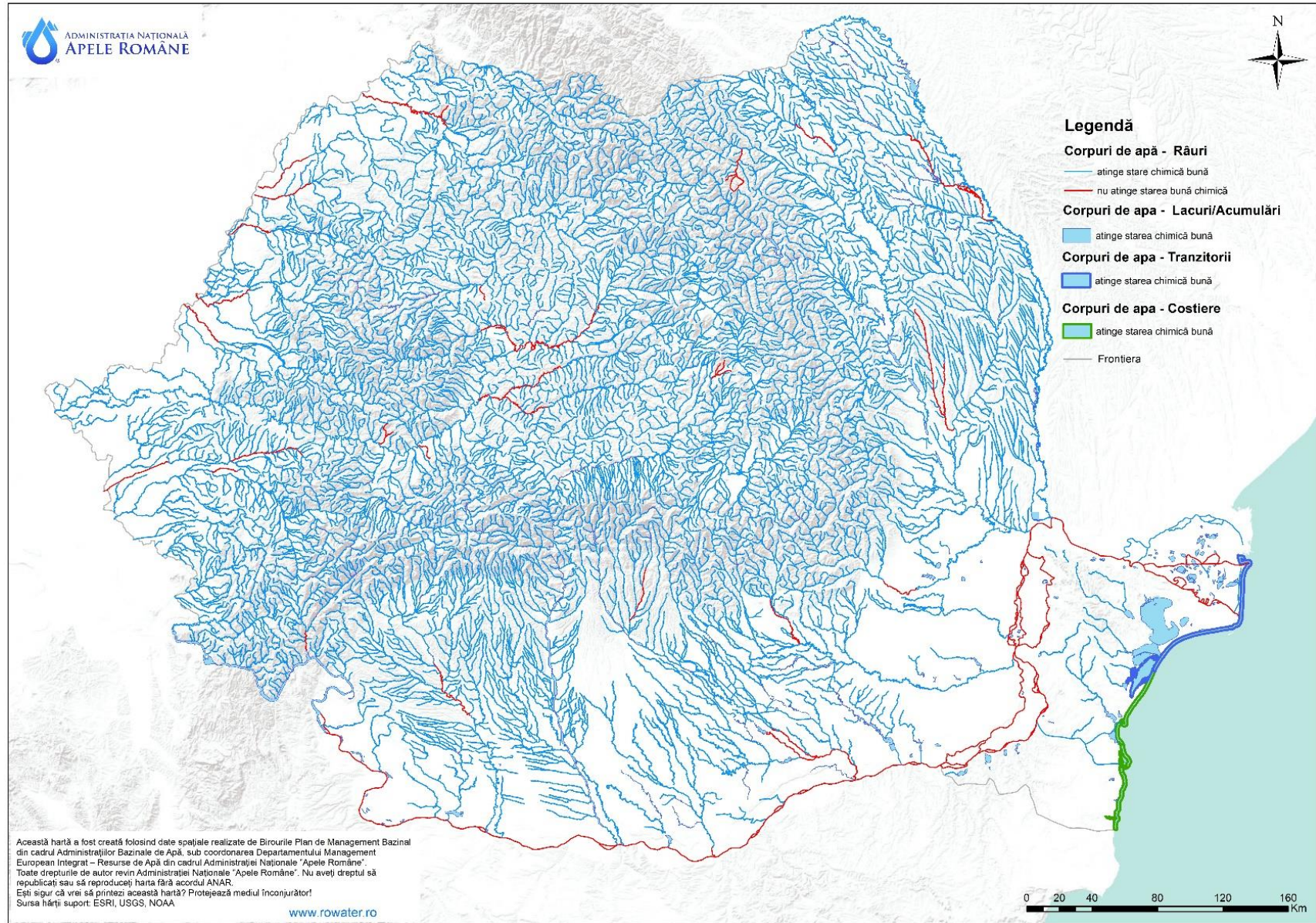
Figura 6.16. Starea chimică parțială (doar cu substanțele omniprezente PBT) a corpurilor de apă de suprafață, la nivel național

6. Monitorizarea și caracterizarea stării apelor

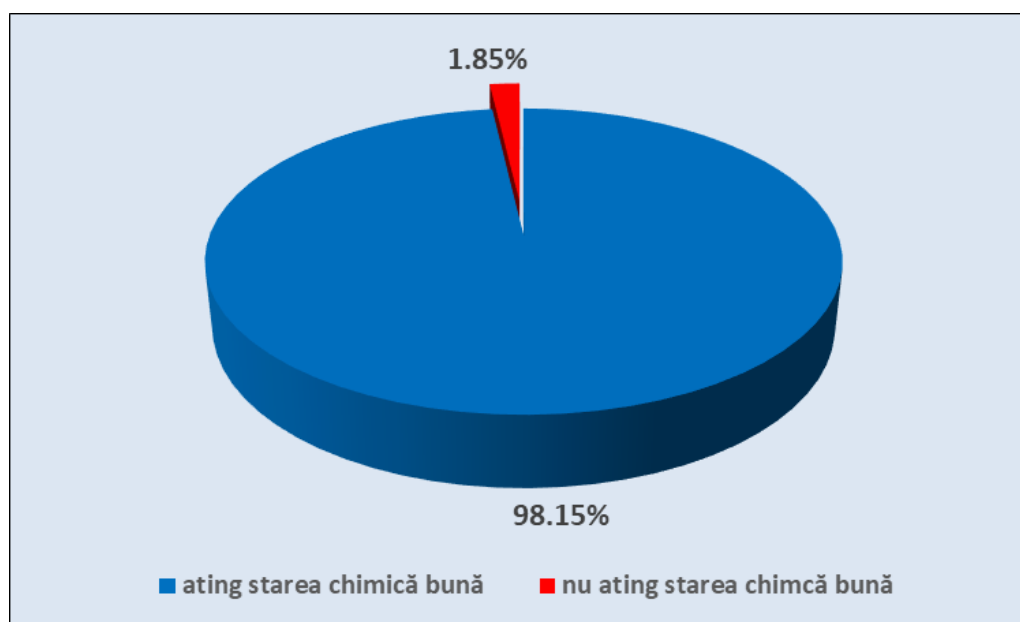
Figura 6.17. Starea chimică (pentru substanțele nou identificate) a corpurilor de apă de suprafață, la nivel național

6. Monitorizarea și caracterizarea stării apelor

Figura 6.18. Starea chimică (pentru substanțele cu SCM-uri revizuite, mai stricte) a corpurilor de apă de suprafață, la nivel național

În urma evaluării stării chimice a corpurilor de apă de suprafață, a rezultat faptul că din 3.026 corpuri de apă și ape teritoriale, 2.970 corpuri de apă (98,15 %) sunt în stare chimică bună, iar restul de 56 corpuri (1,85 %) nu ating starea chimică bună (*Figura 6.19* și *Tabel 6.8*).

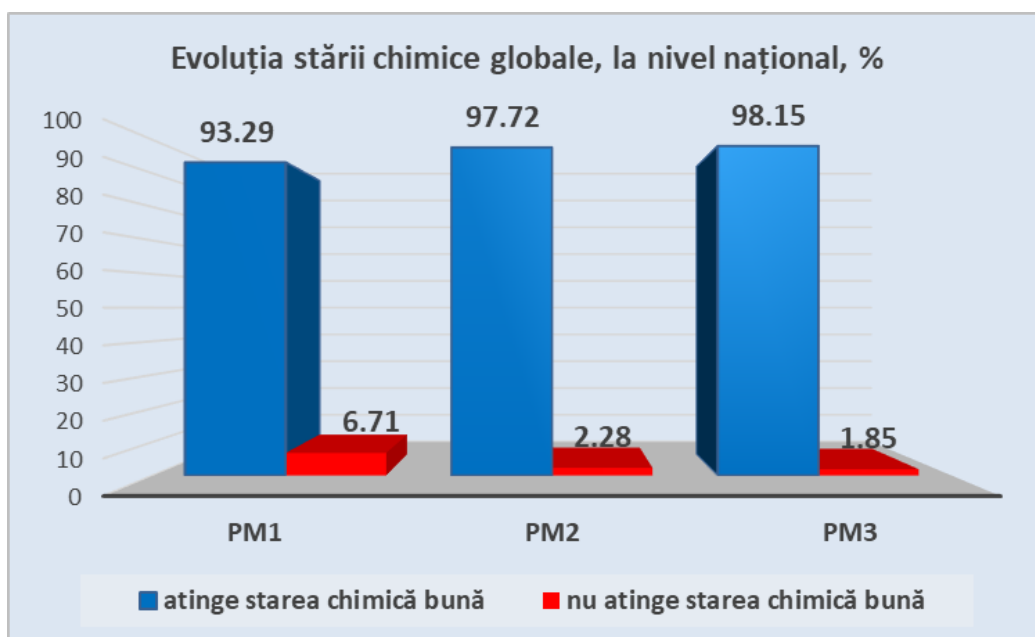

Figura 6.19. Starea chimică globală a corpurilor de apă de suprafață

La nivel național, evaluarea stării chimice a corpurilor de apă de suprafață s-a realizat pe baza datelor de monitoring pentru un număr de 581 corpuri de apă de suprafață (19,2 %), prin grupare (prin extrapolarea datelor de monitorizare de la alte corpuri de apă) pentru 1.723 corpuri de apă de suprafață (56,94 %) și pe baza opiniei expertului pentru 722 corpuri de apă (23,86 %).

Comparativ cu evaluarea stării chimice a corpurilor de apă de suprafață realizată în *Planul de Management aprobat prin HG nr. 859/2016*, se constată că, la nivel național, procentul de corpuri de apă în stare chimică bună a crescut cu 0,43 %.

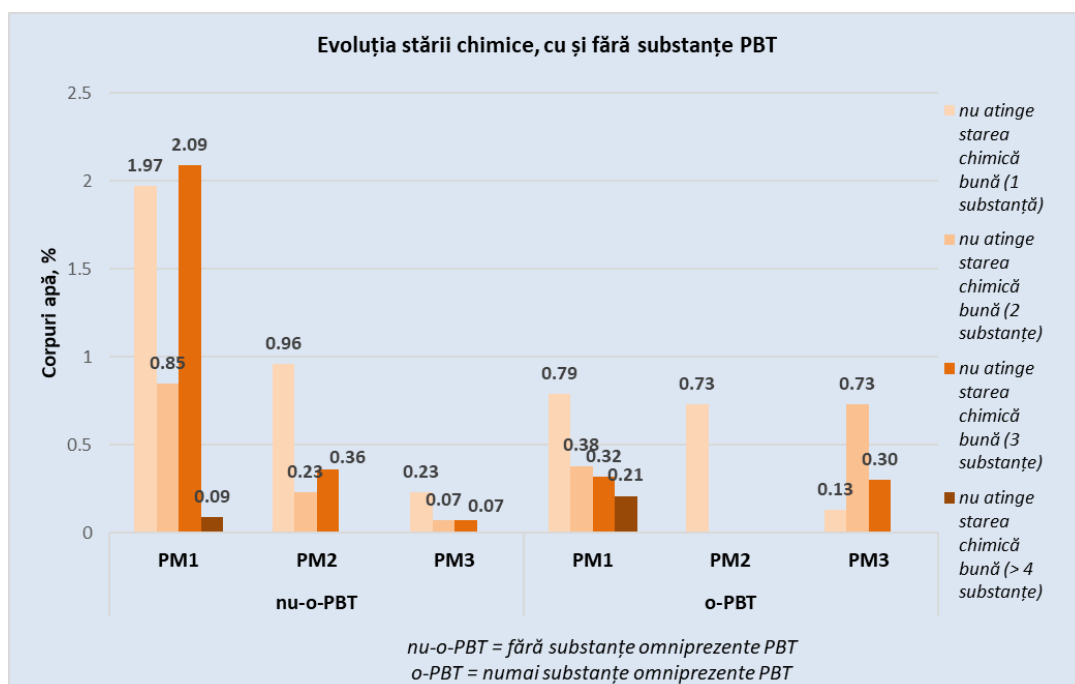
Evoluția stării chimice a corpurilor de apă de la primul ciclu de implementare al DCA (PM1), la al doilea ciclu de implementare al DCA (PM2), până la etapa de realizare a proiectului Planului de Management actualizat (PM3) este prezentată în *Figura 6.20*.

Figura 6.20. Evoluția stării chimice globale, la nivel național

De asemenea, urmare a analizei efectuate, la nivel național s-au constatat depășiri ale standardelor de calitate pentru un număr de 3 substanțe omniprezente PBT în 35 de corpuri de apă astfel: heptaclor și heptacloreoxid în 9 corpuri de apă, definileteri bromurați în 31 corpuri de apă și mercur în toate cele 35 corpuri de apă.

O situație mai detaliată privind evoluția corpurilor de apă în altă stare decât bună, este prezentată în *Figura 6.21*, care ilustrează procentul corpurilor de apă ce nu ating starea bună din cauza uneia, 2, 3 și ≥ 4 substanțe prioritare (cu și fără substanțe omniprezente PBT) din *Planul de Management aprobat prin HG nr. 80/2011*, *Planul Național de Management Actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016* și evaluarea stării chimice actuală.

Figura 6.21. Evoluția stării chimice a corpurilor de apă

Progresele înregistrate față de situația existentă la nivelul Planului de Management aprobat prin HG nr. 859/2016, sunt prezentate în detaliu în subcapitolul 6.2.1.3.2.

Din totalul corpurilor de apă care nu ating obiectivul de stare chimică bună, mai mult de jumătate au drept cauză depășirile valorilor concentrațiilor în mediul de investigare biotă.

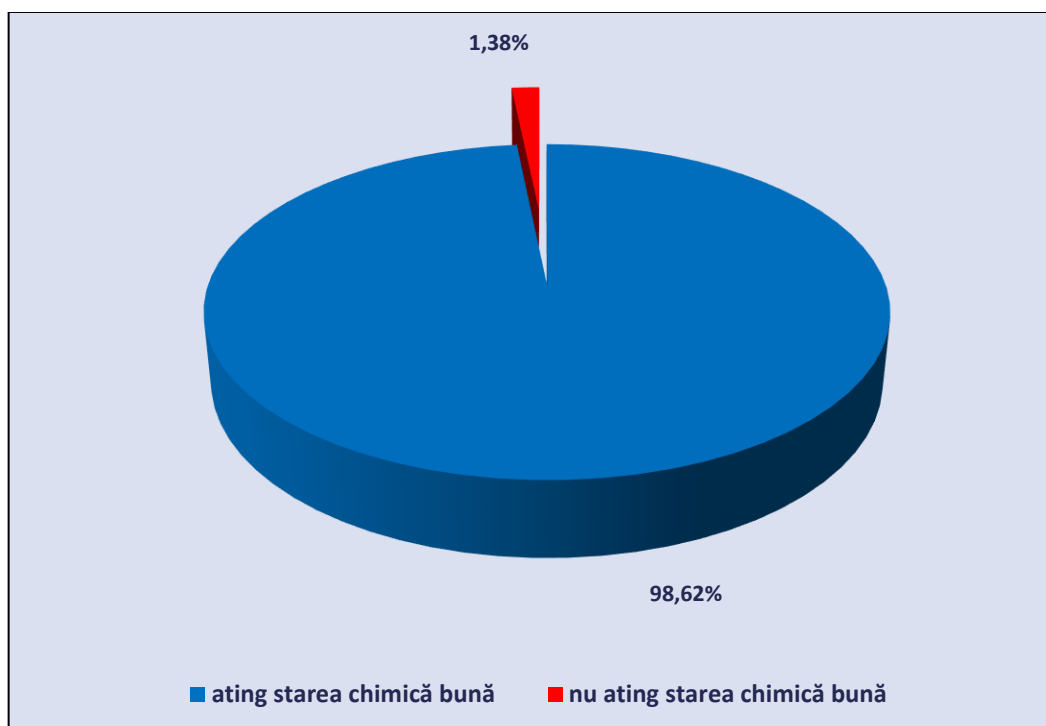
Tabel 6.8. Rezultatele evaluării stării chimice la nivel național

Corpuri de apă de suprafață	Corpuri de apă naturale								Corpuri de apă puternic modificate și artificiale													
	Râuri		Lacuri		Ape costiere		Ape tranzitorii		Râuri CAPM		Lacuri acumulare		Lacuri naturale CAPM		Ape costiere		Râuri		Lacuri		Ape teritoriale	
	nr.	%	nr.	%	nr.	%	nr.	%	nr.	%	nr.	%	nr.	%	nr.	%	nr.	%	nr.	%	nr.	%
Corpuri de apă care sunt în stare chimică bună	2310	98,6	112	100	2	100	2	100	310	94,2	154	100	11	100	2	100	65	95,6	1	100	1	100
Corpuri de apă care nu ating stare chimică bună	34	1,4	-	-	-	-	-	-	19	5,8	-	-	-	-	-	-	3	4,4	-	-	-	-
NR. TOTAL CORPURI DE APĂ DE SUPRAFAȚĂ	2344		112		2		2		329		154		11		2		68		1		1	

Corpuri de ape naturale

În evaluarea stării chimice a corpurilor de apă naturale s-a folosit metodologia descrisă în Anexa 6.1.6 a proiectului *Planului Național de Management actualizat 2021*, cu respectarea obiectivelor de mediu prevăzute în articolul 4(1)(a) din DCA.

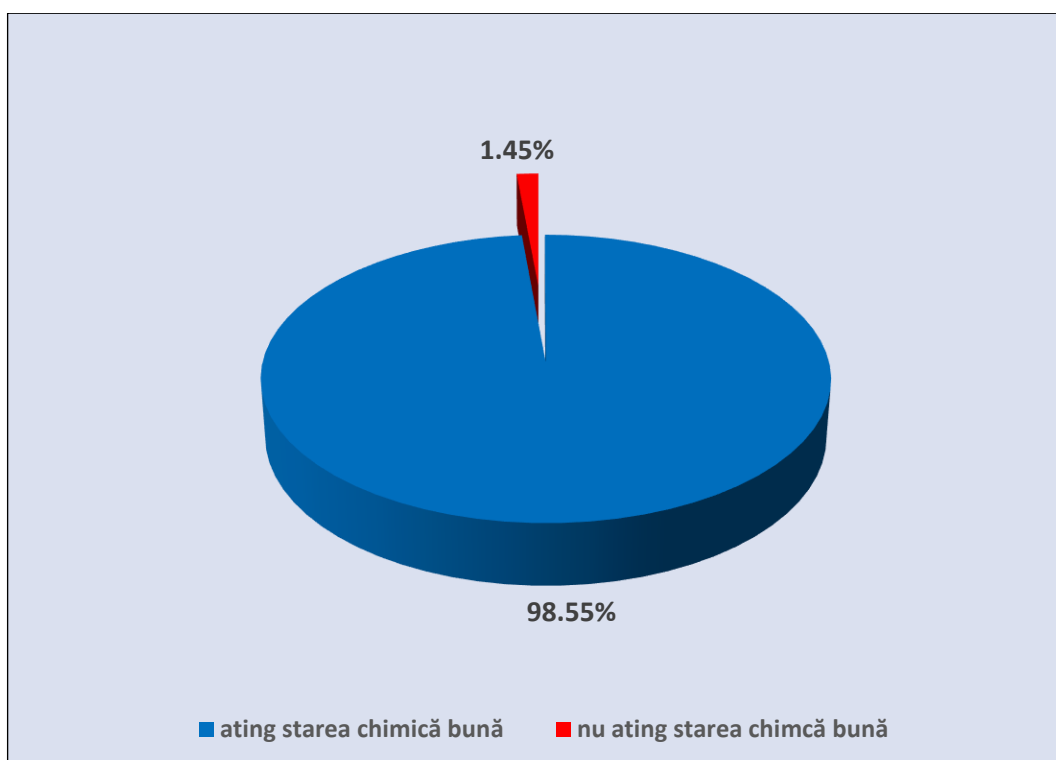
În urma aplicării acestei metodologii, s-a constatat că la nivel național, din totalul de 2.461 corpuri de ape naturale și ape teritoriale, 2.427 corpuri (98,62 %) sunt în starea chimică bună, iar 34 corpuri (1,38 %) nu ating starea chimică bună (*Figura 6.22*).

Figura 6.22. Starea chimică a corpurilor de apă naturale

a. Râuri naturale

În ceea ce privește râurile naturale, analiza efectuată indică faptul că, la nivel național, 2.310 corpuri (98,55 %) din această categorie de apă sunt în stare chimică bună, iar restul de 34 corpuri (1,45 %) nu ating starea chimică bună (Figura 6.23). SCM-urile din Anexa 6.1.6 a Planului de Management actualizat 2021 au fost depășite pentru această categorie de corpuri de apă în cazul următoarelor substanțe: cadmiu (apă) în 11 corpuri de apă, nichel (apă) în 2 corpuri de apă, plumb (apă) în 3 corpuri de apă, mercur (apă și biotă) în 18 corpuri de apă, triclormetan (apă) într-un corp de apă, difenileteri bromurați (apă și biotă) în 15 corpuri de apă, heptaclor și heptacloreoxid (apă și biotă) într-un corp de apă, hexaclorbenzen (biotă) în 2 corpuri de apă, hexaclorciclohexan (apă și biotă) într-un corp de apă, hexaclorbutadiena (apă) într-un corp de apă, atrazin (apă) într-un corp de apă.

Figura 6.23. Starea chimică a corpurilor de apă naturale (râuri)

b. Lacuri naturale

În ceea ce privește lacurile naturale, analiza efectuată indică faptul că, la nivel național, toate cele 112 (100 %) corpuri din această categorie de apă, ating starea chimică bună.

c. Ape tranzitorii

Cele 2 (100 %) corpuri de apă tranzitorii ating starea chimică bună.

d. Ape costiere

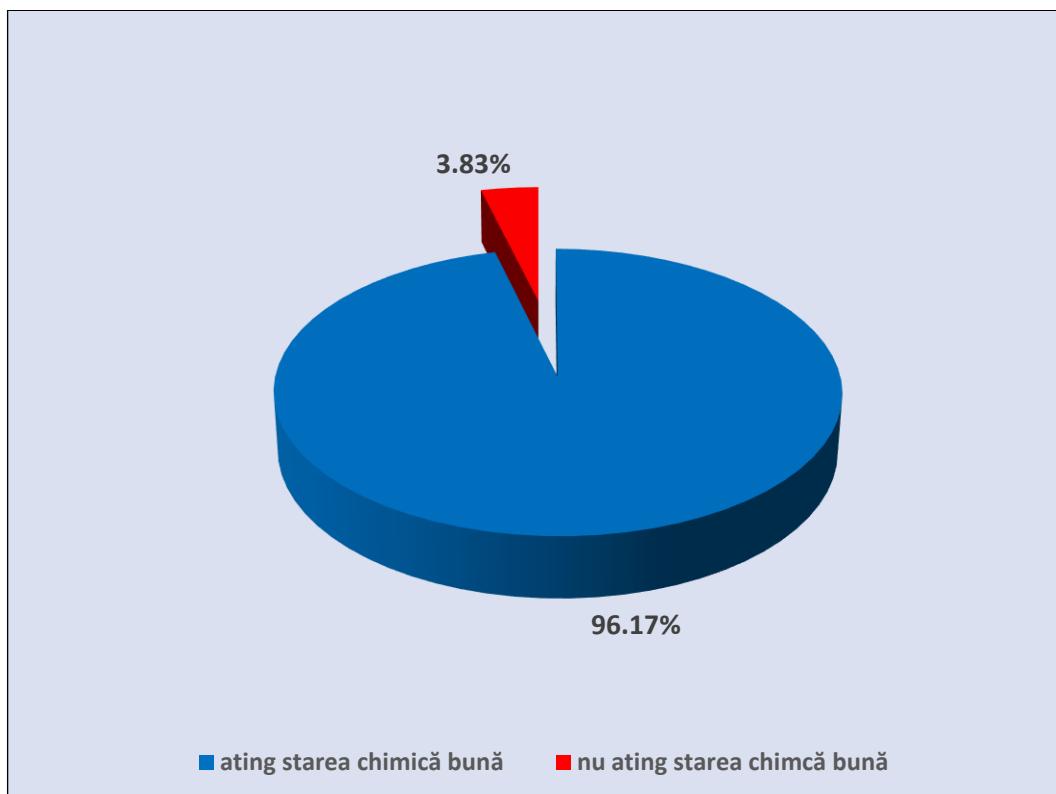
În ceea ce privește apele costiere naturale, analiza efectuată indică faptul că ambele (100 %) corpuri de apă care fac parte din această categorie, ating starea chimică bună.

e. Ape teritoriale

În urma evaluării apelor teritoriale, s-a constatat că acestea își mențin aceeași stare ca cea din Planul de Management actualizat și aprobat prin HG 859/2016, respectiv starea chimică bună (100 %).

Corpuri de apă puternic modificate

Evaluarea **stării chimice** a corpurilor de apă puternic modificate s-a realizat urmând aceeași metodologie ca și în cazul corpurilor de apă naturale. În urma analizei a rezultat faptul că din totalul de 477 corpuri de ape puternic modificate (râuri, lacuri de acumulare, lacuri naturale puternic modificate și costiere) 96,17 % sunt în stare chimică bună, iar 3,83 % nu ating starea chimică bună (*Figura 6.24*).

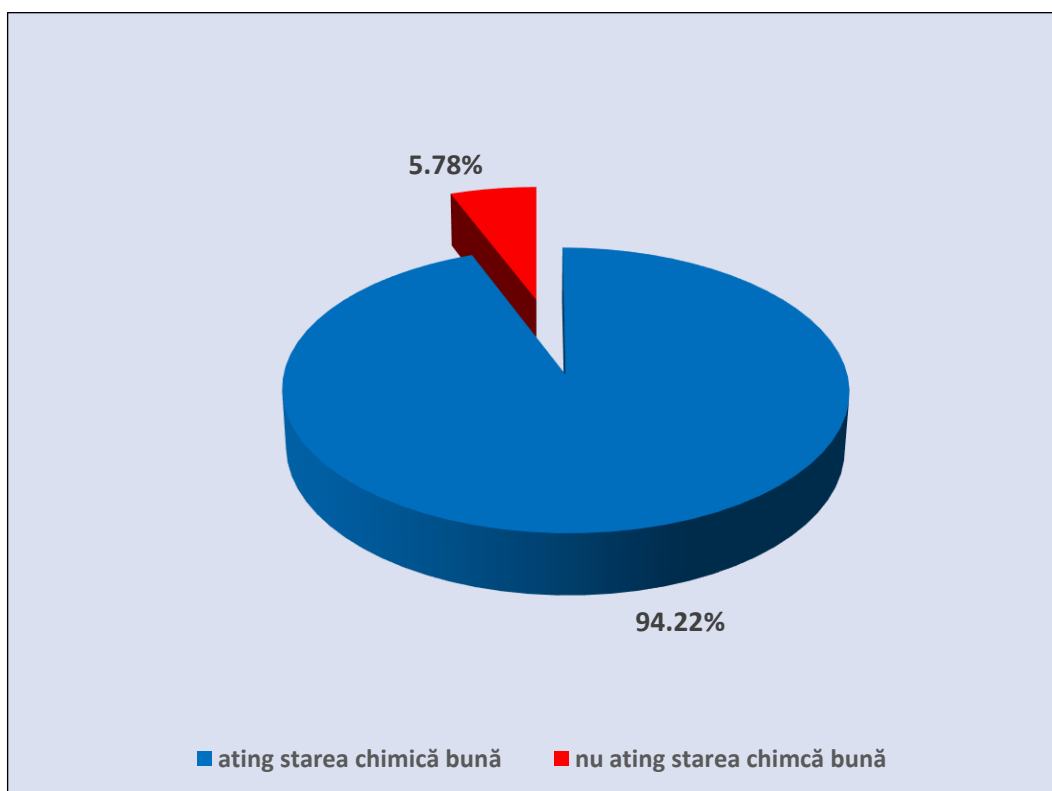

Figura 6.24. Starea chimică a corpurilor de apă puternic modificate și acumulări

a. Râuri puternic modificate

La nivel național, 310 corpuri de apă puternic modificate - râuri (94,22 %) ating starea chimică bună, iar restul de 19 corpuri (5,78 %) nu ating starea chimică bună (*Figura 6.25*). SCM-urile din Anexa 6.1.6 a proiectului *Planului de Management actualizat 2021* au fost depășite pentru această categorie de corpuri de apă în cazul următoarelor substanțe: plumb (apă și biotă) în 1 corpuri de apă, cadmiu (apă) în 5 corpuri de apă, nichel (apă) în 2 corpuri de apă, mercur (apă, biotă) în 14 corpuri de apă, difenileterbromurați (apă și biotă) în 13 corpuri de apă, heptacor și heptacloreoxid (apă și biotă) în 8 corpuri de apă.

Figura 6.25. Starea chimică a corpurilor de apă puternic modificate (râuri)

b. Lacuri de acumulare

La nivel național, 154 (100 %) corpuri din categoria lacurilor de acumulare ating starea chimică bună.

c. Lacuri naturale puternic modificate

În ceea ce privește starea chimică a lacurilor naturale puternic modificate, analiza efectuată indică faptul că toate cele 11 (100 %) corpuri de apă din această categorie ating starea chimică bună.

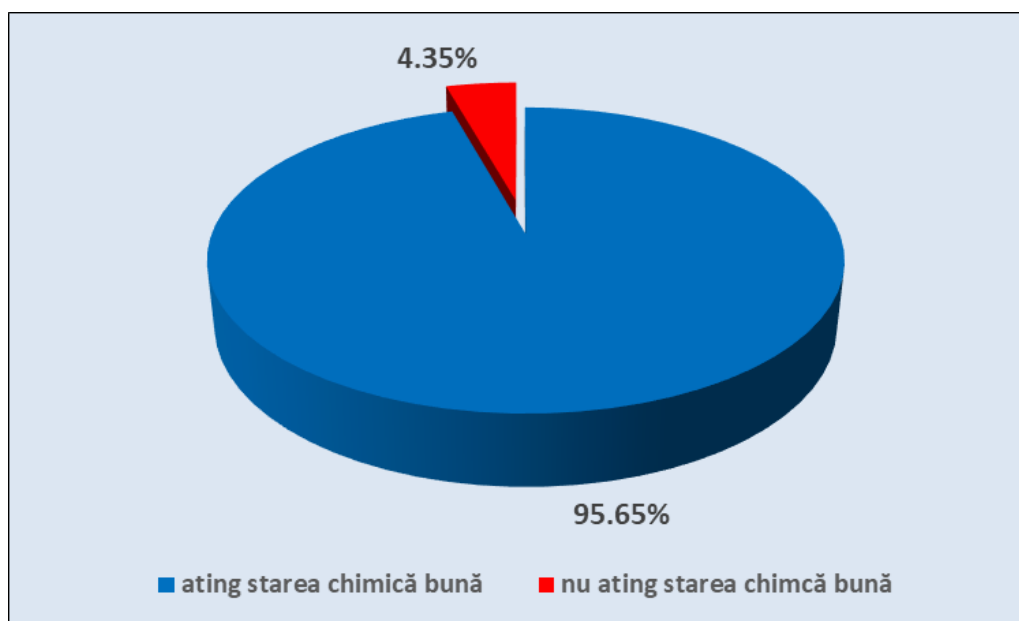
d. Ape costiere puternic modificate

În ceea ce privește apele costiere puternic modificate, analiza efectuată indică faptul că ambele corpuri ating starea chimică bună (100 %).

Corpuri de apă artificiale

Evaluarea stării chimice a corpurilor de apă artificiale s-a realizat urmând aceeași metodologie ca și în cazul corpurilor de apă naturale.

La nivel național, din cele 69 (68 râuri și 1 lac) de corpuri de apă artificiale un număr de 66 ating starea chimică bună (95,65 %), iar 3 corpuri de apă nu ating starea chimică bună (4,35 %). (Figura 6.26).

Figura 6.26. Starea chimică a corpurilor de apă artificiale

Directiva 2013/39/UE a introdus un număr de 12 noi substanțe prioritare și a revizuit standarde de calitate pentru 7 substanțe deja existente. Pentru acestea, starea chimică bună a corpului de apă ar trebui atinsă în 2027. Prelungirea termenelor prevăzute la art. 4(4)(c) al DCA este limitată la alte două actualizări ale planului de management, cu alte cuvinte, până în anul 2033⁵⁴ pentru substanțele existente cu standarde revizuite mai stricte și până în 2039 pentru substanțele noi prioritare (a se vedea articolul 3 alineatul (1a) din Directiva 2008/105/CE modificată).

6.2.1.4.1. Evaluarea tendințelor concentrațiilor de substanțe prioritare din sedimente

În scopul verificării respectării principiului nedeteriorării, un alt obiectiv important al DCA și al Directivei 2013/39/UE, s-a analizat dacă valorile concentrațiilor anumitor substanțe prioritare⁵⁵ din sedimente nu prezintă tendințe crescătoare și, ca urmare, nu pot periclita starea chimică bună a corpului de apă, odată ce aceasta a fost atinsă.

Analiza în sedimente s-a efectuat pentru un număr de 105 corpuri de apă la nivel național având în vedere 15 substanțe prioritare din cele 20 prevăzute la art. 3.6. al Directivei 2013/39/UE. Nu au fost monitorizate următoarele substanțe: cloralcanii C10-C13, compușii tributilstanici, PFOS, HBCDD și dioxine și compușii săi.

Analiza datelor a arătat că metalele Pb, Hg, Cd au înregistrat tendințe crescătoare ale valorilor concentrațiilor în sedimente, acestea nefiind semnificative.

6.2.1.4.2. Confidența evaluării stării chimice

Potrivit cerințelor din ghidul european de raportare pentru *Planul Național de Management actualizat, 2022-2027*, trebuie realizată o estimare calitativă a gradului de confidență în evaluarea stării corpurilor de apă de suprafață.

În acest sens, s-au stabilit următoarele criterii pentru estimarea calitativă a gradului de confidență în evaluarea **stării chimice**:

⁵⁴ Document tehnic privind Condițiile Naturale în relație cu excepțiile, conform DCA (Natural Conditions in relation to WFD Exemptions, Water Directors Meeting, 4-5 December 2017, Tallinn)

⁵⁵ Antracen, Difenileteri bromurați, Cadmiu și compușii săi, Cloralcani C₁₀₋₁₃, Di(2-etilhexil)ftalat, Fluoranten, Hexaclorbenzen, Hexaclorbutadienă, Hexaclorciclohexan, Plumb și compușii săi, Mercur și compușii săi, Pentaclorbenzen, Hidrocarburi poliaromatice, Compuși tributilstanici, Dicofol, Acid perfluorocetan sulfonic și derivații săi (PFOS), Chinoxifen, Dioxine și compuși de tip dioxină, Hexa bromo ciclo dodecan, heptaclor și heptacloropoxid

- **Confidență ridicată (categoria 3):** șir lung de date de monitorizare + date de monitorizare de bună calitate⁵⁶ pentru toate substanțele prioritare evacuate în mediul acvatic;
- **Confidență medie (categoria 2):** date de monitorizare insuficiente, analiză prin similitudine/grupare + calitate slabă a datelor de monitorizare pentru o parte dintre substanțele prioritare, care sunt evacuate în mediul acvatic;
- **Confidență scăzută (categoria 1):** nu există date de monitorizare, iar corpurile de apă au fost analizate pe baza opiniei expertului/analizei de risc, respectiv prezența/absența presiunilor chimice.

În urma aplicării acestor criterii, s-a constatat că evaluarea stării chimice s-a făcut cu un grad de confidență **ridicată** pentru 504 dintre corpurile de apă (16,66 %), **medie** pentru 1.800 dintre corpurile de apă (59,48 %) și **scăzută** pentru 722 dintre corpurile de apă (23,86 %).

Estimarea gradului de confidență în evaluarea stării chimice, la nivel de corp de apă de suprafață, ca urmare a aplicării criteriilor menționate anterior, este prezentată în hărțile de la sub-capitolul 6.2.1.6.2 ale *Planurilor de Management ale spațiilor/bazinelor hidrografice actualizate*.

6.2.2. Ape subterane

În cazul apelor subterane, Directiva Cadru Apă (Directiva 2000/60/CE) și Directiva privind Apele Subterane (Directiva 2006/118/EC) privind protecția apelor subterane împotriva poluării și deteriorării, modificată de Directiva 2014/80/UE definesc starea cantitativă, precum și starea chimică a corpurilor de apă subterană. Acestea sunt clasificate în două clase respectiv starea bună și starea slabă.

Starea bună implică o serie de "condiții" definite în Anexa V (2) din Directiva Cadru Apă (DCA). Metodologia evaluării stării corpurilor de apă subterană a urmat recomandările Ghidului european nr.18 „Ghid privind evaluarea stării apelor subterane și a tendințelor” elaborat în cadrul Strategiei Comune de Implementare a Directivei Cadru⁵⁷.

6.2.2.1. Starea cantitativă a corpurilor de apă subterană

Starea *bună* a apei subterane din punct de vedere *cantitativ* este definită de DCA în Anexa V 2.1.2. și se atinge atunci când *nivelul apei subterane în corpul de apă analizat este astfel încât resursele de apă subterană disponibile nu sunt depășite de rata de captare medie anuală pe termen lung*.

Pentru evaluarea stării cantitative, au fost utilizate următoarele criterii:

- ✓ bilanțul hidric (resursa de apă subterană disponibilă nu este depășită de rata medie anuală de extracție pe termen lung);
- ✓ conexiunea cu apele de suprafață (nicio deteriorare a stării apelor de suprafață care rezultă din modificarea antropică a nivelului apei subterane sau modificarea condițiilor de curgere care ar conduce la neatingerea obiectivelor de mediu pentru orice corpuri de apă de suprafață asociate);
- ✓ influența asupra ecosistemelor terestre dependente de apa subterană;
- ✓ intruziunea apei salină sau a altor intruziuni.

⁵⁶ date care îndeplinesc criteriile minime de performanță, cerute de Directiva 2009/90/EC (Directiva Comisiei din 31 iulie 2009 de stabilire, în temeiul Directivei 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a specificațiilor tehnice pentru analiza chimică și monitorizarea stării apelor), pentru toate metodele de analiză a substanțelor prioritare și anume: incertitudine de măsurare de maximum 50 % ($k = 2$), estimată la nivelul standardelor de calitate a mediului aplicabile și o limită de cuantificare de maximum 30 % din valoarea standardelor de calitate a mediului aplicabile.

⁵⁷ WFD CIS Guidance Document No. 18 "Guidance on groundwaters status and trend assessment"

Deteriorarea stării cantitative a corpurilor de apă subterană, este determinată în principal de scăderea constantă în timp a nivelului hidrostatic.

În cazul corpurilor de apă subterană freatică, scăderea nivelului hidrostatic poate avea două cauze, respectiv o cauză naturală și o cauză antropică:

- Scăderea cantității de precipitații, care reprezintă, în general, principală sursă de alimentare cu apă a acviferelor (**cauză naturală**);
- Exploatarea apei subterane pentru alimentarea cu apă potabilă, irigații sau apă industrială (**cauză antropică**).

În analiza evaluării stării cantitative (scăderea nivelului hidrostatic), ca efect al activităților antropice, trebuie avut în vedere atât distribuția captărilor de apă pe suprafața corpului de apă subterană, cât și debitele de apă exploatare.

Variația nivelului hidrostatic al corpurilor de apă subterană de adâncime este mult mai puțin influențată de variația condițiilor climatice comparativ cu cel al acviferelor freactice. Analiza a fost făcută pentru fiecare foraj de exploatare (singular) sau fiecare captare.

În evaluarea stării cantitative a corpurilor de apă subterană din România, având în vedere criteriile mai sus menționate, respectiv **conexiunea cu apele de suprafață, posibila influență asupra** ecosistemelor terestre dependente de apa subterană precum și bilanțul hidric, a rezultat faptul că toate corpurile de apă subterană sunt în stare cantitativă bună.

În această etapă a fost actualizată baza de date cu noi informații, în urma cărora s-au realizat grafice de evoluție a nivelurilor hidrostatice medii din anul 2017 comparativ cu nivelurile medii multianuale pentru perioada de observație 2000-2017, pentru fiecare corp de apă subterană freatică în parte (în cazul corpurilor de apă subterană de adâncime nu s-au înregistrat variații ale nivelului piezometric, sau acolo unde au fost semnalate variații, acestea au fost nesemnificative).

Din analiza efectuată s-a constatat că din numărul total de 2.823 foraje de monitorizare cantitativă la nivelul anului 2017, în circa 58 % dintre foraje se remarcă scăderea adâncimii nivelului mediu hidrostatic al anului 2017 în comparație cu nivelul mediu multianual pentru perioada 2000-2017. Analiza a fost realizată având în vedere poziția captărilor și volumele exploatare pentru fiecare corp de apă subterană. O scădere mai evidentă se observă la forajele situate în luncile râurilor, unde alimentarea este mixtă (atât din precipitații, cât și prin infiltrare din râu). Localizarea captărilor importante, în apropierea unora dintre aceste foraje, nu influențează variația nivelului apei subterane. Acolo unde aceste variații există, însă fără a influența starea cantitativă, ele se datorează efectului schimbărilor climatice, (ex. lipsa precipitațiilor) și nu datorită impactului activităților umane (supra-exploatare). Analiza evoluției nivelurilor hidrostatice multianuale în forajele de monitorizare cantitativă la nivelul fiecărui corp de apă subterană, este detaliată în capitolul 6.2.2 al proiectelor Planurilor de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice 2021.

Prin aplicarea acestor criterii în evaluarea stării cantitative a celor 143 corpuri de apă subterană, a rezultat faptul că toate corpurile de apă subterană prezintă starea cantitativă bună (*Figura 6.27*).

Figura 6.27. Starea cantitativă a corpurilor de apă subterană

6.2.2.2. Starea chimică a corpurilor de apă subterană

Metodologia de evaluare a stării chimice a corpurilor de apă subterană a urmat prevederile DCA, Directivei privind Apele Subterane (2006/118/EC), Directivei 2014/80/UE de modificare a Anexei II a Directivei 2006/118/CE precum și recomandările *Ghidului european nr. 18 „Ghid privind evaluarea stării apelor subterane și a tendințelor”* elaborat în cadrul Strategiei Comune de Implementare a DCA.

Conform Anexei I a Directivei 2006/118/EC au fost stabilite standarde de calitate pentru nitrați (50 mg/l) și pesticide (0,1 µg/l individual și 0,5 µg/l total), iar pentru ceilalți parametri prevăzuți în lista minimă din Anexa II a Directivei 2006/118/CE modificată de Directiva 2014/80/UE, fiecare țară membră își stabilește valori prag (threshold values - TV) având la bază valorile fondului natural (natural background level - NBL). Pe lângă parametrii prevăzuți în lista minimă de parametri ce trebuie luați în considerare la evaluarea stării chimice a corpurilor de ape subterane au fost identificați și alți parametri considerați importanți în definirea stării chimice a corpurilor de apă subterană. Pentru toți acești parametri, au fost stabilite valori ale fondului natural (NBL) și valori de prag (TV) având în vedere metodologia descrisă în planurile de management anterioare.

Evaluarea stării chimice a corpurilor de apă subterană s-a realizat pe baza comparării analizelor chimice din 1.557 foraje și izvoare, pentru perioada 2018-2020 cu valorile standardelor de calitate a apelor subterane și cu valorile prag (TV), valori ce au fost determinate pentru fiecare corp de apă subterană în parte, conform Ordinului nr. 621/2014 privind aprobarea valorilor prag pentru apele subterane din România.

Primul pas al metodologiei adoptate a fost verificarea depășirii standardelor de calitate și ale TV. În cazul în care nu au fost înregistrate depășiri ale acestor limite, corpul de apă subterană a fost considerat ca fiind în stare chimică bună. În cazul în care s-au înregistrat depășiri ale acestor valori, pentru evaluarea stării chimice au fost efectuate următoarele teste recomandate:

- **Evaluarea generală a stării chimice:** A fost realizată agregarea datelor și s-a verificat dacă suprafața pe care se înregistrează depășirile pentru fiecare parametru monitorizat este sau nu mai mare de 20 % din suprafața totală a corpului de apă subterană. Dacă suprafața afectată a depășit valoarea de 20 % din suprafața corpului, acesta a fost considerat în stare chimică slabă din punct de vedere al acestui test;

- **Testul intruziunilor saline sau de altă natură:** Acest test a fost considerat ca nefiind relevant pentru corpurile de apă subterană;

- **Testul diminuării stării chimice sau ecologice a apelor de suprafață asociate datorate transferului de poluanți din corpurile de apă subterană:** În cadrul acestui test s-a verificat dacă depășirile TV s-au înregistrat în zone unde poluanții ar putea fi transferați către apele de suprafață. Se menționează că, în cazul corpurilor de apă subterană, procesul de poluare este de la suprafață către subteran și în rare cazuri, invers. Dacă încărcarea de poluant transferată din corpul de apă subterană către corpul de apă de suprafață nu depășește 50 % din încărcarea totală a acestuia din urmă, corpul a fost considerat ca fiind în stare chimică bună din punct de vedere al acestui test;

- **Testul afectării Ecosistemelor Terestre Dependente de Apele Subterane:** În cadrul acestui test s-a verificat dacă există ecosisteme terestre dependente de apa subterană și care prezintă deteriorări semnificative;

- **Testul îndeplinirii cerințelor articolului 7(3) al Directivei Cadru a Apei.** S-a verificat dacă există dovada creșterii necesității de tratare a apei subterane captate ca urmare a depășirilor înregistrate, caz în care corpul a fost considerat ca fiind în stare chimică slabă din punct de vedere al acestui test.

În final, pentru a considera corpul de apă subterană în stare chimică bună a fost necesar ca toate testele efectuate să arate starea chimică bună a acestuia.

Pentru evaluarea stării calitative (chimice) a corpurilor de apă subterană se parcurg următoarele etape:

- se calculează pentru fiecare punct de monitorizare (foraje aparținând Rețelei Hidrogeologice Naționale, foraje de exploatare de la terți, izvoare, drenuri) concentrațiile medii anuale pentru fiecare indicator determinat; pentru metale se are în vedere concentrația formei dizolvate;

- în calculul mediei anuale, pentru valorile raportate ca fiind sub limita de cuantificare, se va lua în calcul jumătatea limitei de cuantificare;

- în fiecare punct de monitorizare, se compară concentrațiile medii anuale a fiecărui parametru analizat cu valoarea prag derivată sau cu standardul de calitate iar dacă nu există depășiri la niciun indicator, în niciun punct de monitorizare, atunci corpul de apă subterană va fi considerat în stare calitativă (chimică) bună;

- în cazul în care există cel puțin un indicator pentru care concentrația medie anuală este mai mare decât valoarea de prag/standardul de calitate, se procedează astfel:

A. dacă suprafețele ocupate de forajele în care se constată depășiri ale valorilor prag/standardelor de calitate (pentru fiecare parametru în parte), reprezintă mai puțin de **20 % (<20 %)** din suprafața corpului de apă, se consideră că acel corp de apă subterană se află **în stare calitativă (chimică) bună**; se vor menționa indicatorii care prezintă depășiri, punctele de monitorizare cu depășiri și valorile depășite, considerandu-le ca fiind depășiri locale (*Suprafețele cu depășirea procentului de 20 % se obțin prin utilizarea metodei de interpolare IDW (Inverse Distance Weighted)*);

B. dacă suprafețele ocupate de forajele în care se constată depășiri ale valorilor prag/standardelor de calitate este **mai mare de 20 % (>20 %)** din suprafața întregului corp de apă, se consideră că acel corp de apă subterană se află **în stare calitativă (chimică) slabă, cu următoarele excepții (situații particulare)**:

1. În cazul corpurilor de apă subterană monitorizate prin mai multe puncte de monitorizare, se vor avea în vedere următoarele:

a. uniformitatea distribuției punctelor de monitorizare pe suprafața corpului, precum și, în cadrul acestora, distribuția punctelor cu depășiri

- dacă punctele de monitorizare cu depășiri nu sunt distribuite relativ uniform pe suprafața corpului de apă subterană, ci se grupează într-o anumită zonă, iar pe restul suprafeței corpului de apă punctele de monitorizare nu au valori depășite, se va considera că acel corp de apă subterană are **stare calitativă bună**.

b. existența surselor de poluare pentru indicatorii care prezintă depășiri

- dacă nu există, sau nu se cunosc, surse de poluare care să justifice depășirile sau dacă datele istorice infirmă existența acestor depășiri, atunci corpul de apă se poate considera în **stare calitativă bună, cu specificarea forajelor în care se înregistrează depășiri, a parametrilor depășiți și a valorilor acestora**.

2. În cazul corpurilor de apă subterană monitorizate prin unul sau două puncte de monitorizare (situație valabilă pentru majoritatea corpurilor de apă subterană din zonele montane, monitorizate prin izvoare), dacă se constată lipsa unor surse de poluare, evaluarea stării calitative (chimice) a corpului de apă se va face după o analiză atentă a rezultatelor înregistrate în șirul de valori anterioare; corpul de apă va fi considerat în **stare calitativă (chimică) bună, iar dacă există vreo valoare depășită se va considera ca având caracter local.**

3. În cazul corpurilor de apă subterană care, într-o primă etapă, sunt considerate ca având starea calitativă slabă, conform procentajului ocupat de suprafețele cu depășiri, se va face o analiză amănunțită (expert judgment) a condițiilor hidrogeologice locale (direcția de curgere, dezvoltarea spațială a acviferului etc.), precum

și a existenței posibilelor surse de poluare, care ar putea determina depășirea valorilor prag pentru parametrul respectiv. În urma acestei analize, se poate considera, pe bază de argumente, că stare calitativă a corpului de apă subterană este bună.

Corpurile de apă subterană pentru care nu au fost stabilite valori prag sunt evaluate având în vedere standardele de calitate stabilite pentru nitrați și pesticide conform Directivei 2006/118/EC, transpusă în legislația națională prin HG 53/2009. Dacă se înregistrează depășiri la acești indicatori, și ipoteza unor erori analitice este exclusă, se identifică sursele de poluare, dar se va extinde și rețeaua de monitorizare pe acele corpuri de apă subterană.

Valorile înregistrate la ceilalți indicatori monitorizați sunt incluse într-o baza de date specifică, în vederea stabilirii ulterioare a valorilor de prag și la alți indicatori.

Corpurile de apă subterană din zone montane și de adâncime, care prezintă un grad de protecție natural bun împotriva unor posibile infiltrații de la suprafață cu substanțe potențial poluatoare, pot fi considerate în stare calitativă bună dacă nu se confirmă prezența unor surse de poluare.

În cadrul analizei realizate s-a ținut cont atât de parametrul depășit în fiecare foraj, cât și de suprafața pe care se constată depășirile în raport cu suprafața întregului corp de apă, conform metodologiei prezentate mai sus.

La evaluarea stării chimice s-au avut în vedere datele de monitorizare, pentru perioada 2018-2020, gradul de protecție globală a stratului acoperitor și caracteristicile hidrogeologice; numărul și dispunerea punctelor de monitorizare la suprafața corpului de apă subterană, localizarea și tipul potențialilor poluatori.

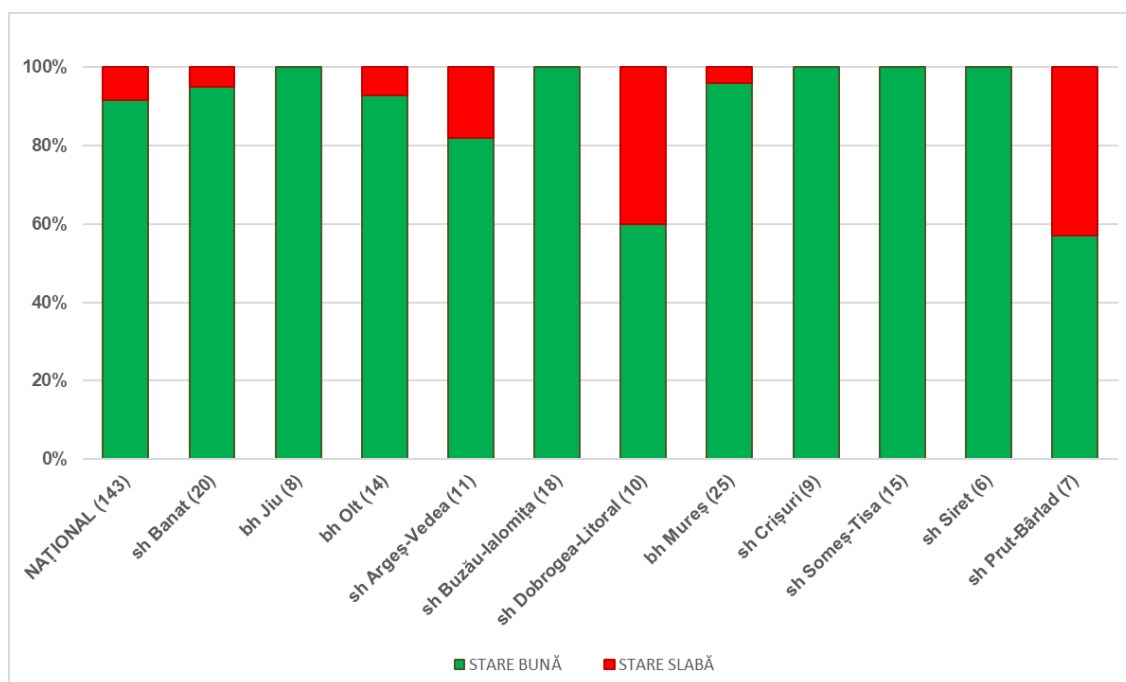
Rezultatele evaluării stării cantitative și calitative la nivel național se regăsesc în Tabelul 6.9.

Tabel 6.9. Situația stării corpurilor de apă subterană

Administrația Bazinală de Apă	Nr. corpuri de apă subterană	STARE CALITATIVĂ		STARE CANTITATIVĂ	
		Bună	Slabă	Bună	Slabă
Someș - Tisa	15	15	-	15	-
Crișuri	9	9	-	9	-
Mureș	25	24	1	25	-
Banat	20	19	1	20	-
Jiu	8	8	-	8	-
Olt	14	13	1	14	-
Argeș - Vedea	11	9	2	11	-
Buzău - Ialomița	18	18	-	18	-
Siret	6	6	-	6	-
Prut - Bârlad	7	4	3	7	-
Dobrogea - Litoral	10	6	4	10	-
TOTAL	143	131	12	143	

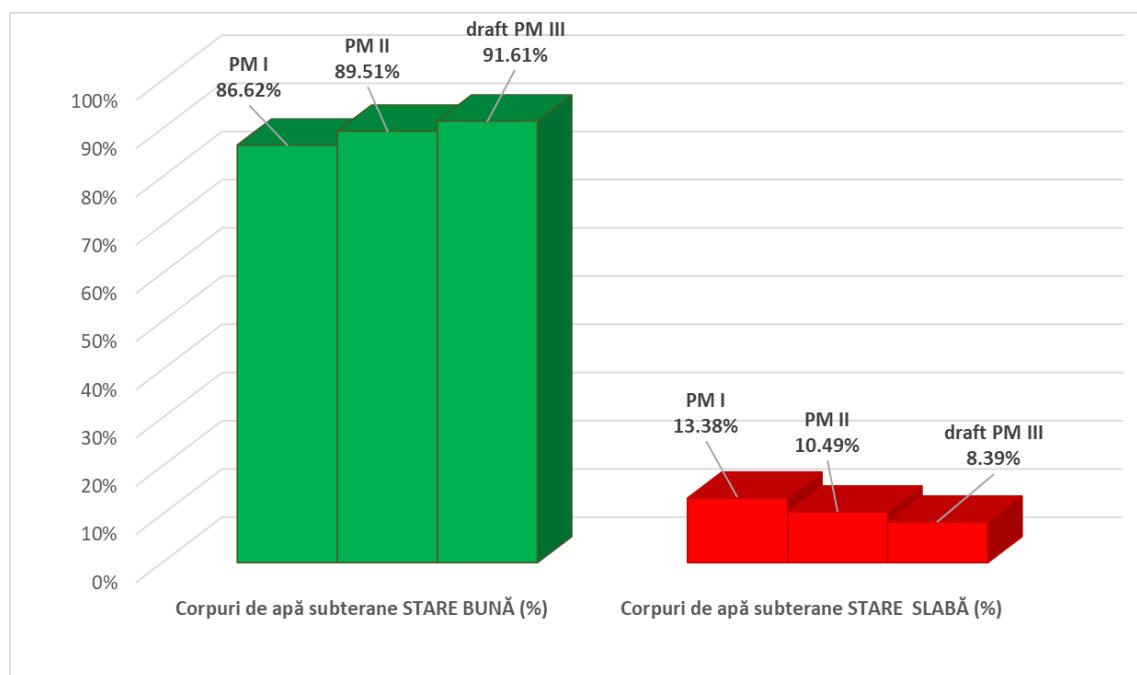

Reprezentarea grafică a stării chimice a corpurilor de apă subterană pentru fiecare bazin/spațiu hidrografic este prezentată în *Figura 6.28*.

Figura 6.28. Evaluarea stării chimice la nivel de bazin/spațiu hidrografic

Evoluția stării chimice a corpurilor de apă subterană în proiectul Planului Național de Management actualizat 2021 comparativ cu Planul Național de Management aprobat prin HG 80/2011 și Planul Național de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016, este prezentată în *Figura 6.29*.

Figura 6.29. Evoluția stării chimice a corpurilor de apă subterană

Analiza efectuată pentru toate cele 143 de corpuri de apă subterană a condus la identificarea unui număr de 12 corpuri în stare chimică slabă (8,4 %), (*Figura 6.30*).

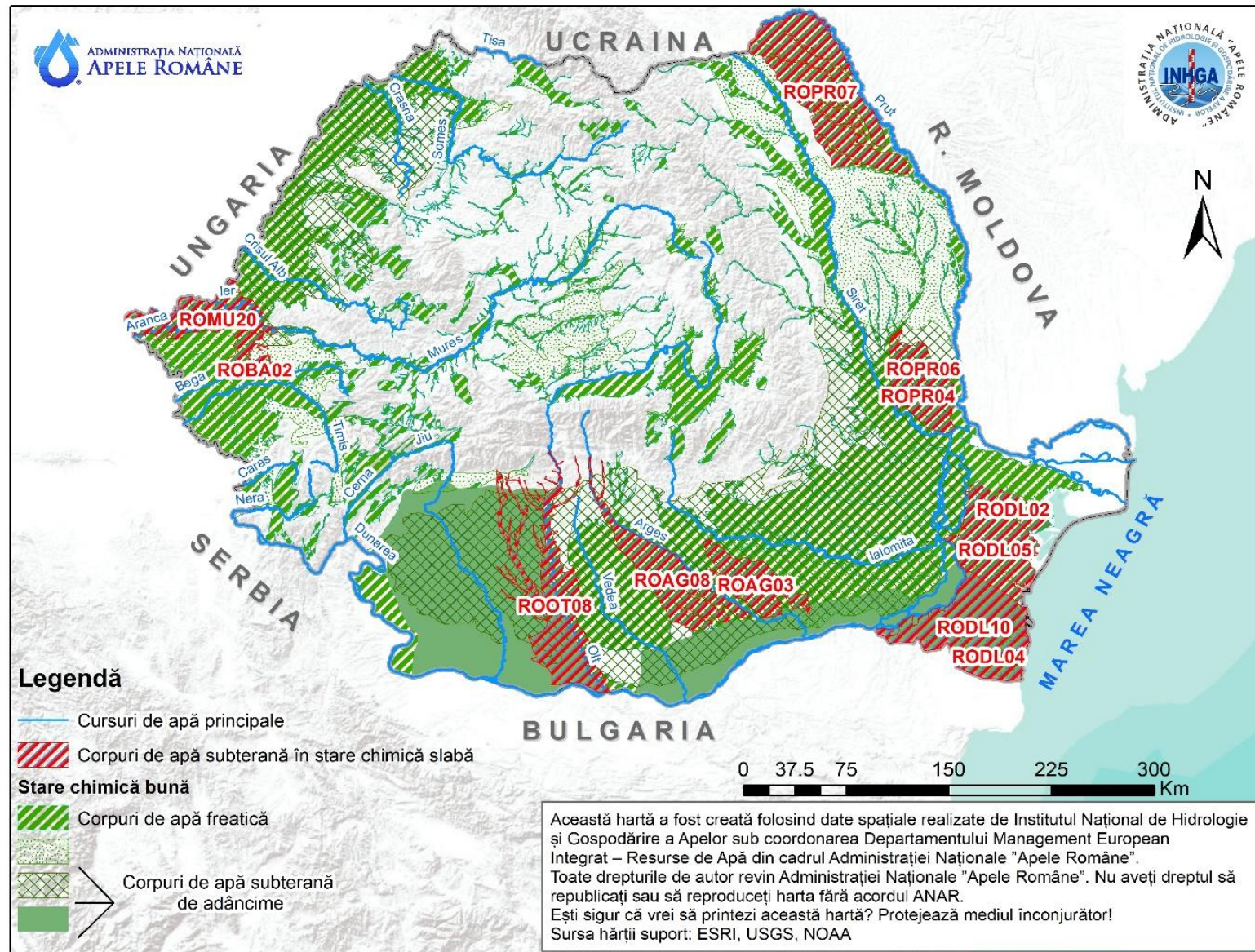

Figura 6.30. Starea chimică a corpurilor de apă subterană

6.2.2.3. Identificarea și evaluarea tendințelor semnificative

Pentru stabilirea măsurilor care trebuie implementate în cazul corpurilor de apă subterană care riscă să nu atingă obiectivele de mediu, este necesară identificarea tendințelor semnificative, susținute și crescătoare ale poluanților, grupurilor de poluanți și indicatorilor de poluare.

Evaluarea tendinței liniare semnificative și a inversării tendinței concentrațiilor de poluanți s-a realizat pe baza seriilor de analize chimice efectuate în perioada 2000-2019.

Metodologia de evaluare a tendințelor constă în regularizarea și agregarea datelor pentru fiecare corp de apă subterană, astfel ca fiecare punct de monitorizare să poată fi considerat relevant. Identificarea tendințelor liniare și a inversării acestora pentru concentrațiile de poluanți pe corpuri de apă subterană a fost efectuată cu ajutorul programului GWSTAT. Etapele identificării tendințelor și a inversării tendinței au fost:

- identificarea punctelor de monitorizare și a analiza șirurilor de date pentru perioada 2000 – 2019;
- regularizarea datelor, prin calculul mediei anuale a valorilor actualizate pentru fiecare punct al rețelei de monitorizare (foraj, izvor);
- identificarea tendințelor cu ajutorul softului GWSTAT, care utilizează testul de regresie liniară generalizat (testul ANOVA);
- identificarea inversării tendinței prin metoda celor 2 secțiuni, care presupune că seria de timp poate fi caracterizată prin două trenduri liniare cu o schimbare de pantă în cadrul intervalului de timp analizat. Astfel, prin aplicarea cuantilei de 95% a distribuției se identifică o inversare a tendinței dacă în prima secțiune panta trendului este pozitivă iar în a doua secțiune panta trendului este negativă.

Actuala analiză include parametrii, prevăzuți conform:

- Anexei nr. 1 la Planul Național de protecție a apelor subterane împotriva poluării și deteriorării aprobat prin HG nr. 53 din 29/01/2009, respectiv, *nitrații și substanțele active din pesticide, inclusiv metabolizii, produșii de degradare și de reacție relevanți*;
- Anexei nr. 1 la Ordinul nr. 621 din 07/07/2014 privind valorile prag pentru apele subterane din România, respectiv, *benzen, tri- și tetracloretilenă, amoniu, clor, sulfat, azoți, fosfați, crom, nichel, cupru, zinc, cadmiu, mercur, plumb, arsen și fenoli*.

Prelucrările datelor, după constituirea fișierelor de lucru EXCEL actualizate pentru fiecare Administrație Bazinală de Apă, au constatat în:

- validarea datelor (eliminarea valorilor locale anormale, eliminarea codurilor numerice atribuite lipsei de date etc.);
- calculul mediilor anuale pentru fiecare foraj și fiecare din cei 18 parametri;
- calculul mediilor anuale pentru fiecare corp de apă subterană;
- verificări succesive și finale ale rezultatelor prelucrărilor.

Analiza identificării tendinței liniare semnificative și a inversării tendinței concentrațiilor de poluanți a fost realizată pentru un număr de 81 corpuri de apă subterană la nivel național, după cum urmează:

- pentru 7 corpuri de apă subterană a fost identificată tendința crescătoare a concentrațiilor de poluanți (în 4 corpuri de apă subterană pentru NO₃, 1 corp pentru Cl și 2 corpuri pentru PO₄);
- pentru 59 corpuri de apă subterană a fost identificată tendința descrescătoare (în 15 corpuri de apă subterană pentru azotați și în 4 corpuri de apă pentru amoniu iar în celelalte corpuri de apă, tendința descrescătoare a fost identificată pentru alți parametri de tipul cloruri, sulfați, fosfați și metale);
- pentru 15 corpuri de apă subterană din cele analizate, a fost identificată inversare de tendință.

Tendențele crescătoare ale concentrațiilor de poluanți se datorează și faptului că transferul de poluanți din sol în subteran este mult mai lent având în vedere dinamica apelor subterane. În scopul inversării tendințelor de creștere a concentrațiilor de poluanți în apele subterane, se implementează măsuri de bază (capitolul 9.1) aplicate în vederea respectării principiului nedeteriorării, precum și a măsurilor suplimentare (capitolul 9.9) aplicate corpurilor de apă de suprafață și care au efecte și asupra apelor subterane.

6.2.2.4. Confidența evaluării stării corpurilor de apă subterană

Criteriile în aprecierea **gradului de confidență** în evaluarea stării cantitative respectiv chimice a corpurilor de ape subterane au fost:

- *Confidență ridicată (3)*, în cazul în care evaluarea stării cantitative/calitative s-a realizat pentru fiecare corp de apă subterană pe baza datelor de monitoring conforme cu cerințele Directivei Cadru Apă;
- *Confidență medie (2)*, în situația corpurilor de apă subterană pentru care starea cantitativă/calitativă a fost evaluată prin aplicarea principiului grupării cu alte corpuri de apă subterană aflate în condiții similare;
- *Confidență scăzută (1)*, în cazul în care evaluarea stării corpurilor de apă subterană a fost bazată pe evaluarea riscului.

Rezultatele evaluării stării fiecărui corp de apă subterană, precum și nivelul confidențelor în evaluare sunt prezentate în capitolele aferente ale proiectelor *Planurilor de Management Bazinale (actualizate 2021)*.

Evaluarea stării cantitative s-a făcut cu un grad de confidență ridicat pentru 78,32 % din totalul corpurilor de apă subterană, restul fiind evaluate cu un grad de confidență medie.

În ceea ce privește confidența în evaluarea stării chimice a corpurilor de apă subterane, un număr de 141 (98,6 %) corpuri de apă subterane au fost evaluate cu confidență ridicată, restul de 1,4 % fiind evaluate cu o confidență scăzută.

6.2.2.5. Progrese înregistrate în evaluarea stării chimice a corpurilor de apă subterană

În cadrul elaborării proiectului Planului de Management actualizat 2021 s-au realizat următoarele progrese în evaluarea stării chimice a corpurilor de apă subterană:

- Rețeaua de monitorizare pentru apele subterane a fost actualizată, în scopul unei evaluări cât mai precise a stării apelor, ca urmare a respectării principiului nedeteriorării precum și a creșterii gradului de confidență în evaluare;
- A fost actualizată evaluarea relației dintre corpurile de apă subterană, ecosisteme acvatice și ecosisteme terestre;
- A fost extinsă analiza privind evaluarea tendinței concentrațiilor de poluanți, având în vedere completarea bazei de date cu noi informații (și mai mare de date);
- A crescut nivelul de confidență în evaluarea stării chimice a corpurilor de apă subterană, având în vedere cele mai sus menționate;
- Comparativ cu rezultatul evaluării stării chimice a corpurilor de apă subterană din Planul de Management actualizat, aprobat prin HG 859/2016, se constată o creștere a numărului celor care au atins starea chimică bună cu 2 %. Scăderea numărului de corpuri de apă subterană în stare chimică slabă de la 19 (în primul Plan de Management 2009-2015), la 15 (în al II-lea Plan de Management actualizat 2016-2021) și la 12 în prezentul proiect de plan de management actualizat se datorează în principal măsurilor implementate încă din primul ciclu de planificare;
- Starea cantitativă bună a fost menținută pentru toate corpurile de apă subterană;

Analiza presiunilor s-a realizat; pentru toate corpurile de apă subterană; măsurile de bază sunt aplicate în continuare în vederea respectării principiului nedeteriorării, precum și cele suplimentare pentru cele care nu au atins starea bună.

6.3. Desemnarea corpurilor de apă puternic modificate și artificiale

Conform Directivei Cadru Apă, corpurile de apă puternic modificate sunt acele corpuri de apă de suprafață care datorită „alterărilor fizice” și-au schimbat substanțial caracterul lor natural. Alterarea trebuie să fie la o scară largă a corpului de apă, profundă, permanentă.

Conform Art. 2.8 din Directiva Cadru a Apei, corpurile de apă artificiale sunt corpurile de apă de suprafață create prin activitatea umană. Corpurile de apă puternic modificate și corpurile de apă artificiale au ca obiectiv atingerea unui „potențial ecologic bun”, precum și atingerea „stării chimice bune”.

Etapetele de identificare și desemnare a corpurilor de apă puternic modificate și artificiale sunt aceleași ca și în Planul Național de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016, conform metodologiei Administrației Naționale „Apele Române” - „Desemnarea finală a corpurilor de apă puternic modificate și artificiale” - elaborată în conformitate cu recomandările Ghidului nr. 4 din cadrul Strategiei Comune de Implementare a DCA - Identificarea și desemnarea corpurilor de apă puternic modificate și artificiale (CIS Guidance no.4 Identification and Designation of Heavily Modified and Artificial Water Bodies). Astfel pentru un corp de apă care nu este în stare ecologică bună, consecința a alterărilor hidromorfologice semnificative, au fost parcurse etapele testului de desemnare, conform cerințelor art. 4.3 al Directivei Cadru Apă.

În cadrul parcurgerii etapelor testului de desemnare, măsurile de restaurare necesare atingerii stării ecologice bune au fost considerate ca și Planul Național de Management actualizat aprobat prin HG nr 859/2016, măsurile care vizează îndepărtarea presiunii. Măsurile de restaurare și atenuare a impactului alterărilor hidromorfologice care fac subiectul testelor de desemnare sunt cuprinse în Catalogul măsurilor de restaurare. Având în vedere completarea documentelor specifice realizate atât la nivelul Comisiei Europene dar și la nivel național (spre exemplu actualizarea Catalogului măsurilor privind reducerea riscului la inundații), a experienței în cadrul procesului de identificare a măsurilor, în anul 2019 a avut loc actualizarea Catalogului măsurilor de atenuare cu o serie de elemente noi. Astfel, măsurile de atenuare au fost clasificate și grupate pentru toate categoriile de ape de suprafață (râuri, lacuri, ape costiere, ape tranzitorii). A fost stabilită eficiența măsurilor de atenuare în planul tuturor elementelor de calitate cerute de Directiva Cadru Apă (elemente biologice, hidro-morfologice și fizico-chimice).

Catalogul măsurilor de restaurare și atenuare a impactului alterărilor hidromorfologice în concordanță cu prevederile Directivei Cadru Apă (2000/60/EC) și eficiența acestora în planul potențialului ecologic/ stării ecologice se prezintă în Anexa 6.1.4.H.a a proiectului Planului Național de Management actualizat-2021.

În contextul necesității revizuirii desemnării corpurilor de apă puternic modificate și artificiale, pentru proiectul Planului Național de Management actualizat-2021, testul de desemnare s-a aplicat corpurilor de apă care îndeplinesc condițiile următoare:

- corpurile de apă redelimitate care prezintă presiuni hidromorfologice potențial semnificative conform criteriilor abiotice de clasificare a corpurilor de apă de suprafață;
- corpurile de apă naturale pe care au apărut noi presiuni hidromorfologice potențial semnificative;
- corpurile de apă puternic modificate de pe care au dispărut presiunile hidromorfologice potențial semnificative existente sau li s-au atenuat efectele, datorită implementării măsurilor din Planul Național de Management aprobat prin HG nr. 80/2011;
- corpurile de apă naturale care prezentau presiuni hidromorfologice potențial semnificative și stare ecologică bună în Planul Național de Management actualizat aprobat

prin HG nr. 859/2016, dar a căror stare ecologică s-a modificat datorită monitorizării și evaluării cu încredere îmbunătățită (medie sau ridicată) din punct de vedere al elementelor hidromorfologice.

Similar abordării din planurile anterioare, în urma parcurgerii etapelor testelor de desemnare a corpurilor de apă puternic modificate, a reieșit faptul că obiectivele benefice determinate de caracteristicile modificate ale corpului de apă nu pot fi atinse, în mod rezonabil, prin alte opțiuni mai bune pentru mediu, acestea fiind tehnic nefezabile și/sau disproporționate din punct de vedere al costurilor. Același principiu s-a aplicat și corpurilor de apă nepermanente.

Verificarea ne-atingerii stării ecologice bune s-a realizat cu încredere ridicată pentru situațiile „clear cut” (situații evidente cu grad de încredere de 100 %) – care au fost stabilite de ICPDR și utilizate și în elaborarea proiectului Planului de Management actualizat al Districtului Fluviului Dunărea, precum și în baza metodelor de evaluare conforme cu cerințele Directivei Cadru Apă.

Etapile testului de desemnare sunt aceleași pentru corpurile de apă puternic modificate și pentru corpurile de apă artificiale.

În cadrul testului de desemnare pentru corpurile de apă puternic modificate, la fel ca și în Planul Național de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016 și pentru proiectul Planului Național de Management actualizat-2021, au fost parcurse *etapele I-IX* din diagrama privind procesul de identificare și desemnare a corpurilor de apă puternic modificate și artificiale (Ghidul nr. 4 privind identificarea și desemnarea corpurilor de apă puternic modificate și artificiale) la finalul acestor etape, stabilindu-se caracterul de corp de apă puternic modificat sau corp de apă artificial.

Efectele semnificativ negative asupra folosințelor, ca rezultat al posibilelor măsuri de restaurare, precum și identificarea „altor mijloace”/„opțiunilor alternative”, componente în cadrul etapelor testelor de desemnare, sunt similare *Planului Național de Management actualizat aprobat prin HG nr 859/2016*, astfel:

Efectele semnificativ negative asupra utilizării resurselor de apă/activităților specifice folosințelor

a) Dispariția utilizării resursei de apă/activităților de: protejare a populației împotriva inundațiilor, asigurare a alimentării cu apă, producere de hidroenergie, asigurarea navigației, piscicultură în amenajări piscicole, agrement și recreere;

b) Reducerea activităților sau creșterea riscului de a pierde obiectivele benefice ale utilizării resursei de apă: efecte asupra zonelor populate prin inundarea zonelor respective (cu mai mult de 20 %); creșterea riscului la inundații (creșterea pagubelor cu mai mult de 20 %/an); reducerea suprafeței folosite pentru urbanizare (extinderea localităților) și agricultură (cu mai mult de 30 % din suprafață actuală sau potențială), limitarea navigației pentru pasageri (cu mai mult de 50 %/an);

c) Pierderi socio-economice: reducerea producției agricole (cu mai mult de 20 %/an la nivel local); reducerea producției hidroenergetice (cu mai mult de 2 %/an pentru o singură hidrocentrală și cu mai mult de 5 %/an pentru amenajarea hidroenergetică a râului în ansamblul ei); reducerea locurilor de muncă (cu mai mult de 10 % pe termen lung - 20 ani, sau cu mai mult de 2 %/an).

Efectele semnificativ negative asupra mediului: inundarea unor zone, creșterea nivelului apelor subterane, dispariția unor zone umede, etc.

Identificarea „altor mijloace”/„opțiunilor alternative”

Opțiunile alternative se pot încadra în următoarele:

1) Înlocuirea utilizării resursei de apă/activităților existente; exemplu: înlocuirea hidroenergiei cu alte surse, înlocuirea navigației cu alte mijloace de transport, înlocuirea alimentării cu apă din resursa de suprafață cu resursa de apă din subteran;

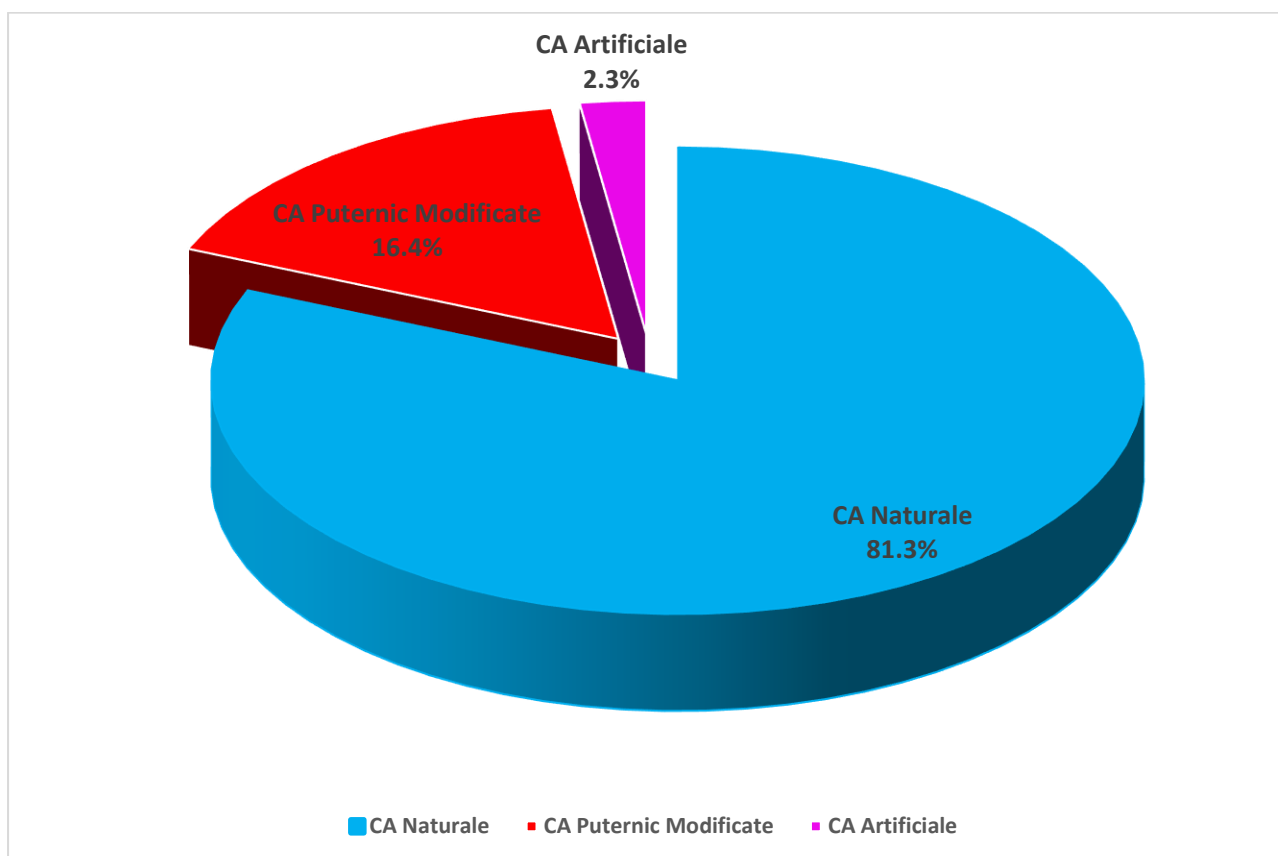
2) „Mutarea” utilizării resursei de apă/activității existente deservite de corpul de apă respectiv la alt corp de apă/alt bazin: mutarea facilităților de agrement sau alimentarea cu apă din alte bazine hidrografice;

3) Menținerea utilizării resursei de apă/activității existente cu reducerea impactului asupra mediului; de exemplu: în cazul producerii de hidroenergie sau a asigurării alimentării cu apă, opțiunea presupune/include folosirea unor debite compensatorii și a regimului de regularizare a debitelor ecologice; în cazul navigației, opțiunea presupune/include crearea unui canal lateral cu rol de „habitat”; în cazul agriculturii, opțiunea presupune/include crearea de ferme ecologice sau scăderea activității agricole în imediata vecinătate a cursului de apă și crearea unei zone tampon; în cazul activităților recreative, opțiunea presupune/include limitarea unor activități în anumite locații și în anumite perioade de timp.

Pentru etapele X și XI ale testului de desemnare care au ca scop stabilirea potențialului ecologic, în baza recomandărilor Ghidului nr. 37 – „*Steps for defining and assessing ecological potential for improving comparability of Heavily Modified Water Bodies*” (elaborat în cadrul Strategiei Comune de Implementare a Directivei Cadru Apă - 2019), s-a utilizat o metoda actualizată. Metoda include etapele bazate pe derivarea valorilor elementelor biologice de calitate pentru potențialul ecologic bun din cele aferente potențialului ecologic maxim (abordarea de referință), precum și cele ale metodei bazată pe măsuri de atenuare (metoda Praga).

În Figura 6.31 se prezintă situația (în procente) privind clasificarea corpurilor de apă la nivel național având în vedere un număr total de 3.025 corpuri de apă identificate, din care:

- 2.460 corpuri de apă naturale (81,3 %);
- 496 corpuri de apă puternic modificate (16,4 %);
- 69 corpuri de apă artificiale (2,3 %).

Figura 6.31. Situația corpurilor de apă de suprafață

În Tabelul 6.10 se prezintă numărul corpurilor de apă de suprafață naturale, puternic modificate și artificiale din cadrul proiectului Planului Național de Management actualizat - 2021, în urma parcurgerii testului de desemnare a corpurilor de apă, iar în Figura 6.32 se prezintă harta clasificării corpurilor de apă de suprafață la nivel național.

Tabel 6.10. Clasificarea corpurilor de apă de suprafață la nivel național

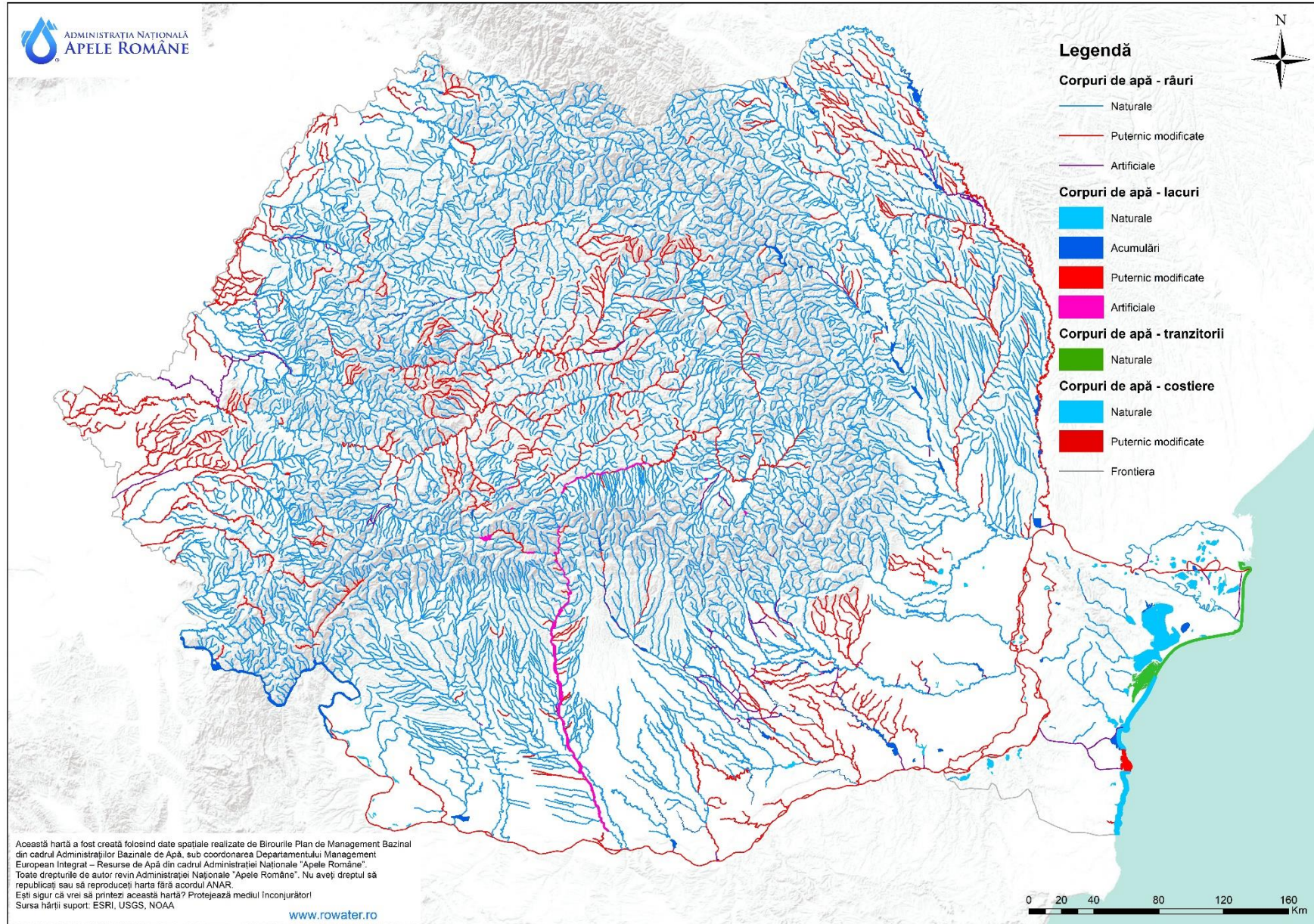
Nr. total CA suprafață	Corpuri de apă naturale			Corpuri de apă puternic modificate				Corpuri de apă artificiale
	Râuri	Lacuri naturale	Tranzitorii și Costiere	Râuri	Lacuri naturale	Lacuri de acumulare	Costiere	
3.025	2.344	112	4	329	11	154	2	69

Comparativ cu procesul de desemnare a corpurilor de apă puternic modificate și artificiale din cadrul Planului Național de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016, în proiectul Planului Național de Management actualizat-2021, a fost realizată o analiză îmbunătățită a presiunilor antropice, în particular pentru alterările hidromorfologice (sub-capitolul 3.4) ca parte premergătoare a testului de desemnare, o analiză mai detaliată asupra altor mijloace/opțiunilor alternative ca etapă a testului de desemnare.

De asemenea, așa cum este menționat în sub-capitolul 6.2. verificarea ne-atingerii stării ecologice bune a avut la baza metodologii de evaluare îmbunătățite. Totodată, ca parte ulterioară etapei de desemnare, în cadrul proiectului Planului Național de Management actualizat-2021, pentru clasificarea potențialului ecologic s-a aplicat, la nivelul celor 11 bazine/spații hidrografice, aceeași metodă combinată ce include metoda bazată pe derivarea valorilor elementelor biologice de calitate pentru potențialul ecologic bun din cele aferente potențialului ecologic maxim, precum și principiile ale metodei PRAGA.

6. Monitorizarea și caracterizarea stării apelor

Figura 6.32. Clasificarea corpurilor de apă de suprafață la nivel național

7. OBIECTIVE DE MEDIU

Obiectivele de mediu prevăzute în Directiva Cadru Apă (Art. 4) reprezintă unul dintre elementele centrale ale acestei reglementări europene, având ca scop protecția pe termen lung, utilizarea și gospodărirea durabilă a apelor.

Similar *Planului Național de Management - 2009 aprobat prin HG nr. 80/2011 și Planului Național de Management actualizat - 2015 aprobat prin HG nr. 859/2016*, obiectivele de mediu includ în esență următoarele elemente:

- **pentru corpurile de apă de suprafață: atingerea stării ecologice bune și a stării chimice bune pentru corpurile de apă naturale, respectiv a potențialului ecologic bun și a stării chimice bune pentru corpurile de apă puternic modificate și artificiale;**
- **pentru corpurile de apă subterane: atingerea stării chimice bune și a stării cantitative bune;**
- **reducerea progresivă a poluării cu substanțe prioritare și încetarea sau eliminarea treptată a emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase din apele de suprafață, prin implementarea măsurilor necesare;**
- **„prevenirea sau limitarea” evacuării de poluanți în apele subterane, prin implementarea de măsuri;**
- **inversarea tendințelor de creștere semnificativă și durabilă a concentrațiilor de poluanți în apele subterane;**
- **nedeteriorarea stării apelor de suprafață și subterane (art. 4.1.(a)(i), art. 4.1.(b)(i) ale DCA);**
- **pentru zonele protejate: atingerea obiectivelor prevăzute de legislația specifică.**

În cazul în care unui corp de apă i se aplică unul sau mai multe obiective, este selectat **cel mai sever obiectiv** pentru corpul respectiv (Art. 4.2. al Directivei Cadru Apă).

Pentru apele de suprafață din punct de vedere al stării ecologice, obiectivele de mediu reprezentate de „starea ecologică bună” pentru corpurile de apă naturale și „potentialul ecologic bun” pentru corpurile de apă puternic modificate și artificiale sunt definite în Anexa 6.1. a proiectului *Planului Național de Management actualizat -2021*.

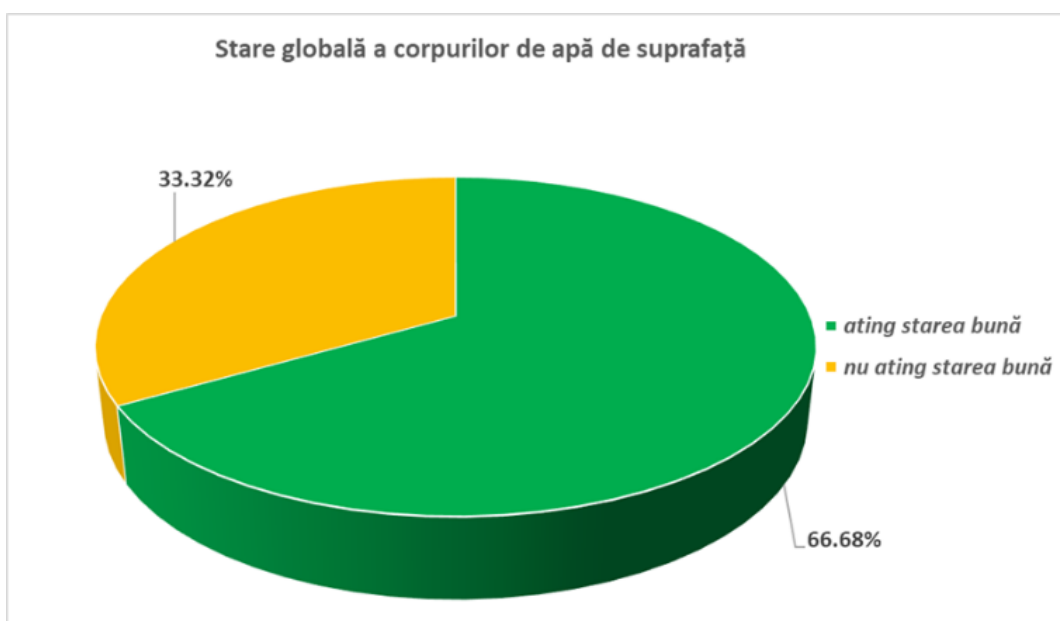
Obiectivele de mediu vizând “starea chimică bună” a corpurilor de apă de suprafață sunt stabilite în conformitate cu prevederile din Directiva 2008/105/CE (modificată de Directiva 2013/39/UE) transpusă prin HG nr. 570/2016 și sunt prezentate în Anexa 6.1.6 a proiectului *Planului Național de Management actualizat - 2021*. În proiectul Planului Național de Management actualizat – 2021 ca și în Planul Național de Management actualizat – 2015, conform art. 2.1 al DCA, dar și prevederilor Ghidului de raportare al DCA_2022, au fost delimitate ape teritoriale (localizate la Marea Neagră până la 12 mile marine măsurate de la linia de bază), acestea însă nefiind incluse în categoriile de corpuri de apă și nici în statistica acestora. Pentru acestea, DCA indică faptul că se aplică aceleași prevederi aferente stării chimice.

Pentru apele subterane, obiectivele de mediu sunt reprezentate de starea chimică bună și starea cantitativă bună a corpurilor de apă subterană. Pentru starea chimică a corpurilor de apă subterană, obiectivele de mediu sunt stabilite în conformitate cu prevederile *Directivei 118/2006/EC* (modificată de Directiva 80/2014/UE), transpusă prin HG nr. 53/2009 pentru aprobarea Planului național de protecție a apelor subterane împotriva poluării și deteriorării, cu modificările și completările ulterioare) și a *Ordinului*

Ministrului nr. 621 din 7 iulie 2014 privind aprobarea valorilor de prag pentru apele subterane din România.

Se menționează că atingerea obiectivelor de mediu reprezentate de „stare ecologică bună/potențial ecologic bun” și „stare chimică bună” a avut ca termen anul 2015 (termenul stipulat în Directiva Cadru Apă). În situația neatingerii obiectivelor de mediu până la termenul stipulat de Directiva Cadru Apă, se aplică excepții de la obiectivele de mediu.

La nivel național (Figura 7.1), din punct de vedere al stării bune s-a constatat că 66,68 % din corpurile de apă ating obiectivul de stare bună înainte de 2021, ce a fost determinată pe baza celei mai defavorabile situații dintre starea ecologică/potențialul ecologic și starea chimică (aplicând principiul one out-all out) (a se vedea subcap.6.2).

Figura 7.1. - Atingerea obiectivului de stare bună (stare ecologică bună/potențial ecologic bun și stare chimică bună) la nivel național - corpuri de apă de suprafață

Neatingerea obiectivelor de mediu este posibilă numai în contextul aplicării excepțiilor de la obiectivelor de mediu, cu respectarea condițiilor Art. 4.4, 4.5, 4.6, 4.7 ale DCA, transpuse în legislația națională prin Art. 2.3, 2.4, 2.5 și 2.7 ale Legii Apelor 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, condiții a căror prezentare detaliată este cuprinsă în capitolul 10 (Anexa 10.1).

Referitor la obiectivele de mediu în relație cu procesul de stabilire a excepțiilor menționăm următoarele situații:

- prin aplicarea prevederilor Art. 4.4 (a), obiectivele de „stare bună” (ecologică și chimică/potențial ecologic bun și stare chimică bună) vor fi atinse în ciclul de planificare 2022-2027;
- prin aplicarea prevederilor Art. 4.4.(c) obiectivele de „stare bună” (ecologică și chimică/potențial ecologic bun și stare chimică bună) vor fi atinse după anul 2027;
- aplicarea prevederilor Art. 4.6 – în cazul deteriorării temporare sau neatingerii temporare a obiectivului de mediu
- prin aplicarea prevederilor Art. 4.5, s-au definit „obiective de mediu mai puțin severe”;
- au fost identificate ”obiective alternative” în cadrul aplicării Art.4.7.

Procesul de stabilire a obiectivelor de mediu și a excepțiilor este un proces iterativ ce a fost dezvoltat și îmbunătățit în cadrul fiecărui ciclu de planificare, pe baza datelor și informațiilor aferente.

Procesul de stabilire a obiectivelor de mediu și a excepțiilor se realizează la nivel de corp de apă, fiecărui corp de apă fiindu-i asociat obiectivul de mediu. Stabilirea termenelor de atingere a obiectivelor de mediu – stare ecologică bună și potențial ecologic bun ia în considerare starea/potențialul ecologic actual, programul de măsuri, termenele de implementare ale măsurilor de bază și măsurilor suplimentare (în funcție de caz) și prognozarea/estimarea efectelor măsurilor identificate asupra stării ecologice a corpurilor de apă în cauză.

Obiectivul “nedeteriorării stării” corpurilor de apă este unul dintre elementele cheie privind protecția corpurilor de apă.

În vederea protecției și conservării stării apelor, respectiv nedeteriorării stării acestora, cadrul legislativ a fost modificat, fiind integrate modificări și completări succesive în Legea Apelor 107/1996 și legislația subsecventă.

Prin Art. 27 (1), Legea Apelor cu modificările și completările ulterioare, introduce principiul general, conform căruia, orice activitate pe luciul de apă se realizează astfel încât să nu producă efecte negative asupra apei, malurilor și albiilor cursurilor de apă, malurilor și cuvetelor lacurilor, monumentelor naturii, zonelor protejate, construcțiilor, lucrărilor sau instalațiilor existente în albie și să influențeze cât mai puțin folosirea apelor de către alți utilizatori.

De asemenea, prin Art. 27 (2), este evidențiată aplicarea principiului de neafectare a stării ecologice a apelor, avându-se în vedere sectoarele de cursuri de apă care nu sunt afectate de activități umane. În acest sens este stipulată interzicerea realizării de lucrări și activități care pot afecta starea ecologică a apelor, cu excepția obiectivelor declarate de interes național și cele care vizează siguranța și securitatea națională, potrivit prevederilor legale în vigoare, precum și realizarea lucrărilor de întreținere și reparații la obiectivele/construcțiile existente (pe sectoarele de cursuri de apă care nu sunt afectate de activități umane).

Criteriile de selectare, precum și lista sectoarelor cursurilor de apă unde se interzice realizarea de lucrări și activități pe ape sau care au legătură cu apele și care pot afecta starea ecologică a acestora au fost stabilite prin aprobarea Hotărârii de Guvern 111/2020.

Totodată, în Legea nr. 122/10.07.2020 pentru modificarea și completarea Legii Apelor nr. 107/1996 a fost introdus la Art. 27, alin.(4) care prevede că actualizarea criteriilor de selectare și a listelor cu sectoarele cursurilor de apă menționate anterior se realizează pe bază de studii de fundamentare, care sunt elaborate de autoritatea publică centrală din domeniul apelor.

În același timp, Legea nr. 122/2020 prevede la Art. IV, că prin ordin al conducătorului autorității publice centrale din domeniul apelor, se stabilește conținutul cadru al studiilor de fundamentare.

Un alt aspect relevant în ceea ce privește protecția ecosistemelor acvatice în contextul atingerii obiectivelor de mediu pentru corpurile de apă de suprafață este reprezentat de introducerea în Legea Apelor 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, a noțiunii de debit ecologic, definit în conformitate cu recomandările europene. Ulterior prin aprobarea Hotărârii de Guvern 148/2020 s-a stabilit modul de determinare și de calcul al debitului ecologic, ce a avut la bază cerințele Ghidului WFD CIS nr. 31⁵⁸, legislația națională, rezultatele recente din literatura de specialitate, precum și de posibilitățile de implementare în operativ.

⁵⁸ Ghidului WFD CIS nr. 31 - Debitul ecologic în implementarea Directivei Cadru a Apei

De asemenea, din perspectiva conformării cu prevederile Directivei Cadru Apă și a implementării și respectării legislației naționale specifice în vigoare, pentru protecția și conservarea stării apelor, viitoarele lucrări și activități pe ape sau care au legătură cu apele sunt evaluate din perspectiva posibilului impact al acestora asupra corpurilor de apă, în procesul de reglementare din punct de vedere al gospodăririi apelor.

În acest sens prin Ordinul nr. 828/2019 al Ministrului Apelor și Pădurilor, a fost reglementat conținutul cadru al *Studiului de evaluare a impactului a supra corpurilor de apă*. În conținutul cadru, o etapă importantă în contextul protecției și nedeteriorării stării corpurilor de apă, o reprezintă identificarea și stabilirea de măsuri suplimentare practice/realizabile de atenuare/reducere a impactului, inclusiv a impactului cumulat, pentru corpurile de apă cu risc de deteriorare a stării.

În situația în care respectivul proiect sau cumulat cu proiectele autorizate/în curs de autorizare/avizate/în curs de avizare/planificate conduc la deteriorarea stării corpului de apă, se aplică cerințele de conformare cu prevederile Articolului 4.7 al DCA, transpus în Legea Apelor prin Articolul 2.7.

Deteriorarea/riscul de deteriorare a stării ecologice a corpurilor de apă în relație cu proiectele noi de infrastructură este permisă numai cu respectarea prevederilor Art. 4.7 al Directivei Cadru Apă. Deteriorarea stării (ecologice) a corpurilor de apă se analizează la nivel de element de calitate al stării, cu aplicarea principiului “cele mai defavorabile situații/one out-all out”, având în vedere prevederile din Anexa V a DCA.

Aceasta implică faptul că deteriorarea reprezintă trecerea la clasa imediat inferioară la nivel de element de calitate, având în vedere definițiile normative din Anexa V a DCA, în conformitate cu soluția pronunțată de Curtea Europeană de Justiție în procesul C-461/13 privind interpretarea noțiunii de “deteriorare a stării ecologice” a corpurilor de apă.

În estimarea deteriorării/riscului de deteriorare a stării ecologice, impactul potențial cumulat al viitoarelor proiecte de infrastructură (cât și a celor existente) este luat în considerare.

De asemenea, pentru cazurile în care va avea loc modificarea obiectivului de mediu prin trecerea corpului de apă din categoria corpurilor de apă naturale în corpuri de apă puternic modificate, aceasta se realizează prin respectarea cerințelor Art. 4.7 și ale Art. 4.3 al DCA.

Referitor la măsurile de realizare a sistemelor de colectare și epurare a apelor uzate urbane, se menționează faptul că, urmare a aplicării acestor măsuri, poluarea difuză produsă de aglomerările umane fără astfel de sisteme se transferă în poluare concentrată (punctiformă). Evacuarea directă de ape uzate epurate în special în cazul râurilor nepermanente sau cu debit redus, poate contribui la creșterea aportului de substanțe poluante. În aceste situații poate fi necesară realizarea epurării apelor uzate urbane la un nivel ridicat (cu limite mai stringente la evacuare decât cele prevăzute de legislația în vigoare), astfel asigurându-se nedeteriorarea stării corpurilor de apă.

Din punct de vedere al stării chimice, în vederea verificării respectării principiului nedeteriorării, se analizează dacă substanțele prioritare care au tendința de a se acumula în cantități semnificative în sedimente și/sau biotă⁵⁹, nu conduc, eventual, în timp, la deteriorarea stării chimice bune. În acest sens se urmărește ca valorile concentrațiilor acestor substanțe prioritare din sedimente și/sau biotă să prezinte valori descrescătoare, respectiv constante în timp.

⁵⁹Antracen, Difenileteri bromurați, Cadmiu și compușii săi, Cloralcani C₁₀₋₁₃, Di(2-etilhexil)ftalat, Fluoranten, Hexaclorbenzen, Hexaclorbutadienă, Hexaclorciclohexan, Plumb și compușii săi, Mercur și compușii săi, Pentaclorbenzen, Hidrocarburi poliaromatice, Compuși tributilstanici.

7.1. Ape de suprafață

Pentru corpurile de apă de suprafață au fost stabilite obiectivele de mediu aplicabile, funcție și de categoria corpului de apă de suprafață respectiv: corpuri de apă naturale (râuri, lacuri, ape tranzitorii, ape costiere), corpuri de apă puternic modificate (râuri, lacuri de acumulare, lacuri naturale puternic modificate, ape costiere) și corpuri de apă artificiale. Pentru apele teritoriale, considerate ape de suprafață, se iau în considerare prevederile pentru starea chimică.

Pentru zonele protejate care includ corpuri de apă de suprafață sau părți ale corpurilor de apă, obiectivele sunt cele prevăzute de legislația specifică, fiind caracteristice categoriilor de zone protejate definite în capitolul 5 - *Identificarea și cartarea zonelor protejate*.

În Anexa 7.1 a proiectelor *Planurilor de Management ale bazinelor/spațiilor hidrografice (actualizate)* sunt prezentate din punct de vedere al stării ecologice și chimice, obiectivele de mediu, la nivel de corp de apă de suprafață, excepțiile aplicabile corpurilor de apă, precum și informații privind cauzele/situațiile de aplicare a excepțiilor.

Referitor la obiectivul de mediu - stare ecologică bună⁶⁰, în contextul prelungirii termenului de atingere (Art. 4.4. al DCA) în relație cu corpurile de apă se menționează următoarele:

- 67,57 % din totalul corpurilor de apă ating obiectivul de mediu-starea ecologică bună/potențialul ecologic bun în 2021
- 84,70 % din totalul corpurilor de apă vor atinge obiectivele de mediu (stare ecologică bună/potențial ecologic bun) în 2027⁶¹
- 14,61 % corpuri de apă vor atinge obiectivele de mediu după 2027, generate de condițiile naturale.

Precizăm că pentru un număr de 18 corpuri de apă au fost identificate obiective de mediu mai puțin severe, în conformitate cu prevederile Art. 4.5. al DCA.

De asemenea menționăm în cazul a 3 corpuri de apă (lacuri naturale) aplicarea a două tipuri de excepții, excepție de tip 4.4 și excepție de tip 4.6, consecință a deteriorării temporare a stării corpurilor de apă sau neatingerii temporare a obiectivului de mediu, în contextul condițiilor de secetă prelungită.

Obiective de mediu alternative, consecință a aplicării Art.4.7. au fost identificate pentru 3 corpuri de apă⁶².

În ceea ce privește corpurile de apă care **ating obiectivele de mediu (stare chimică bună)** până în 2021, procentul acestora a crescut, față de situația din *Planul Național de Management aprobat prin HG nr. 859/2016* cu 0,43 % (de la 97,72 % la 98,15 %).

În cazul substanțelor prioritare existente, pentru care s-au revizuit standardele de calitate a mediului, starea chimică bună trebuie atinsă în 2021. Pentru noile substanțe introduse de Directiva 2013/39/UE, starea chimică bună trebuie atinsă în 2027 (conform art. 3 alineatul (1a) din Directiva 2008/105/CE modificată). Prolungirea termenelor prevăzute la art. 4(4)(c) al DCA este limitată la alte două actualizări ale planului de management, cu alte cuvinte, se prelungesc termenele până în anul 2033 pentru substanțele existente cu standarde revizuite mai stricte și până în 2039 pentru substanțele noi prioritare.

La nivelul districtului hidrografic internațional al Dunării și la nivelul sub-bazinului internațional al Tisei, similar ciclurilor de planificare anterioare, au fost stabilite, prin *Planul de Management al districtului Dunării actualizat-2021*, respectiv

⁶⁰ Obiectivul de mediu "stare ecologică bună" include și „potențialul ecologic bun” aplicabil corpurilor de apă puternic modificate și corpurilor de apă artificiale.

⁶¹ inclusiv corpurile de apă care au atins obiectivul de mediu în perioada 2016 -2021

⁶² a se vedea Cap. 10- Excepții de la obiectivele de mediu

Planul actualizat de Management Integrat al bazinului hidrografic Tisa -2019, obiectivele de management aferente principalelor probleme de gospodărire a apelor de suprafață. Fiecărei categorii de probleme importante de gospodărire a apelor și obiective de management i-au fost definite termenele și „țintele”/obiectivele de conformare, precum și programele de măsuri specifice.

Aceste obiective au fost preluate la nivel național, ca parte componentă a procesului de gospodărire a apelor în cadrul districtului Dunării.

Informații detaliate privind obiectivele de management la nivelul bazinului Dunării și sub-bazinului Tisei pot fi obținute prin accesarea adresei de website: www.icpdr.org (secțiunea publică).

7.2. Ape subterane

Obiectivele de mediu pentru starea corpurilor de apă subterană implică atingerea stării bune cantitative și a stării bune calitative (chimice) și prevenirea deteriorării acesteia. Obiectivele de mediu reprezentate de „starea bună” din punct de vedere chimic sunt definite prin Anexa I a Directivei 118/2006/EC (modificată de Directiva 80/2014/UE), transpusă prin HG nr. 53/2009 pentru aprobarea Planului național de protecție a apelor subterane împotriva poluării și deteriorării, cu modificările și completările ulterioare) dar și de valorile de prag stabilite la nivelul corpurilor de apă subterană aprobate prin *Ordinul Ministrului nr. 621/ 2014 privind aprobarea valorilor de prag pentru apele subterane din România*.

Starea bună a corpurilor de apă subterană implică o serie de “condiții” definite în Anexa V din Directiva Cadru Apă. Procedurile de evaluare sunt dezvoltate în Directiva privind Apele Subterane (Directiva 2006/118/EC), precum și în ghidurile elaborate la nivelul Strategiei Comune de Implementare a DCA.

Pentru toate corpurile de apă subterană au fost stabilite obiective de mediu care se regăsesc în Anexa 7.2 a fiecărui proiect al *Planului de Management bazinal actualizat - 2021* și care include excepțiile aplicabile corpurilor de apă subterană, precum și informații privind situațiile de aplicare a acestora. Trebuie avut în vedere că dinamica apelor subterane este mult mai lentă decât cea a apelor de suprafață, motiv pentru care măsurile implementate își fac simțite efectele după o mai lungă perioadă de timp. Directiva Cadru Apă prevede în cazul apelor subterane și „prevenirea sau limitarea” evacuării de poluanți, precum și luarea unor măsuri de inversare a oricăror tendințe semnificative și durabile de creștere a concentrațiilor de poluanți.

În privința corpurilor de apă subterană care ating obiectivele de mediu în 2021, respectiv starea chimică bună, procentul acestora a crescut față de evaluarea prevăzută în *Planul Național de Management actualizat - 2021*, aprobat prin HG 859/2016 cu 2,1 %, respectiv de la 89,51 % la 91,61 %. Această situație se menține și pentru orizontul de timp 2027.

Obiectivul de mediu pentru starea bună cantitativă a fost atins în primul ciclu de planificare pentru toate corpurile de apă subterană și s-a menținut inclusiv în acest ciclu de planificare.

La nivel internațional, în *Planul de Management actualizat al Districtului Dunării – 2021* și în *Planul de Management actualizat Integrat al bazinului hidrografic Tisa - 2019* sunt prezentate și obiectivele de management pentru apele subterane, vizând atât aspectele chimice, cât și cele cantitative.

7.3. Zone protejate

Așa cum prevede art. 4.1 c) al Directivei Cadru Apă, toate standardele și obiectivele zonelor protejate trebuie respectate și îndeplinite până în anul 2015, cu excepția cazului în care există alte prevederi în legislația comunitară pe baza căreia a fost stabilită fiecare zonă protejată. În sens larg, obiectivele zonelor protejate se referă la:

➤ protecția calității apei folosite la captarea în scop potabil și reducerea nivelului de tratare necesar pentru producerea apei potabile prin stabilirea unor normative/standarde specifice pentru parametri/indicatorii de calitate - *zone desemnate pentru captarea apelor pentru utilizarea în scop potabil.*

➤ protecția și ameliorarea calității acelor ape dulci care întrețin sau care ar putea întreține ihtiofauna, precum și protecția și ameliorarea calității apei marine și salmastre în scopul susținerii vieții și dezvoltării speciilor de moluște bivalve și moluște gasteropode pentru creșterea și exploatarea acestora - *zone desemnate pentru protecția speciilor acvatice importante din punct de vedere economic.*

➤ conservarea habitatelor naturale, a speciilor de floră și faună sălbatică și a tuturor speciilor de păsări care se găsesc în stare sălbatică pe teritoriul național și care au legătură cu corpurile de apă luând în considerare obiectivele specifice pentru protecția speciilor și habitatelor dependente de apă - *zone destinate protecției habitatelor sau speciilor unde menținerea sau îmbunătățirea stării apei este un factor important pentru protecția acestora, inclusiv siturile pentru Natura 2000.*

➤ reducerea poluării apelor cauzată de nitrații proveniți din surse agricole, prevenirea poluării cu nitrați, raționalizarea și optimizarea utilizării îngrășămintelor chimice și organice ce conțin compuși ai azotului - *zone vulnerabile la nitrați.* România nu are obligația de a desemna zone vulnerabile, programele de acțiune aplicându-se pentru întreg teritoriul național.

➤ protejarea mediului împotriva deteriorării datorate evacuărilor de ape uzate urbane - *zone sensibile la nutrienți.* Tot teritoriul României a fost desemnat zonă sensibilă la nutrienți.

➤ conservarea, protejarea și îmbunătățirea calității mediului, precum și protejarea sănătății oamenilor, printr-un management corespunzător al calității apelor de îmbăiere – *corpurile de apă desemnate ca ape cu scop recreațional, inclusiv arii destinate ca ape de îmbăiere.*

Astfel, corpurile de apă din zonele protejate trebuie să aibă starea bună până cel târziu în anul 2015 și mai devreme dacă este stipulat în legislația comunitară specifică acestor zone protejate. Dacă un corp de apă nu are starea bună, este necesară aplicarea unei excepții de la atingerea obiectivelor de mediu, în conformitate cu art. 4.4 al Directivei Cadru Apă. Raportarea acestor situații se realizează doar pentru excepțiile de la atingerea obiectivelor adiționale/suplimentare stabilite pentru zonele protejate.

Posibilitatea identificării obiectivelor adiționale apare pentru situațiile în care:

- obiectivele de mediu sub DCA nu sunt suficiente, necesitând obiective mai stringente pentru conformarea cu legislația specifică acestor zone protejate sau
- obiectivele de mediu sub DCA nu abordează unii parametri/indicatori care sunt parte componentă a standardelor stabilite în legislația specifică a zonelor protejate.

La nivel european se consideră că obiectivele de mediu de stare bună ale Directivei Cadru Apă integrează în totalitate obiectivele legislației pe baza căreia au fost stabilite anumite categorii de zone protejate, respectiv:

- zonele vulnerabile la nitrați,
- zonele sensibile la nutrienți,
- zonele desemnate pentru protecția speciilor acvatice importante din punct de vedere economic – pești.

De asemenea, la nivel european au fost abrogate *Directiva 2006/44/CE privind calitatea apelor dulci care necesită protecție sau îmbunătățiri în vederea întreținerii vieții piscicole și Directiva 2006/113/CE privind calitatea apelor pentru moluște.*

Chiar dacă aceste directive au fost abrogate, Statele Membre au obligația să mențină și să asigure același nivel de protecție pentru zonele protejate identificate pe baza acelor directive.

În consecință, în România se mențin în vigoare actele normative care transpun Directiva privind calitatea apelor dulci care necesită protecție sau îmbunătățiri în vederea întreținerii vieții piscicole și Directiva privind calitatea apelor pentru moluște.

La fel ca în *Planul Național de Management aprobat prin HG nr.859/2016*, au fost realizate analize privind îndeplinirea obiectivelor adiționale pentru captările de apă destinate potabilizării.

Pentru captările de apă destinate potabilizării alimentate din ape de suprafață s-a stabilit ca normativ/standard specific respectarea prevederilor HG nr. 100/2002 *pentru aprobarea Normelor de calitate pe care trebuie să le îndeplinească apele de suprafață utilizate pentru potabilizare* (NTPA-013) și a *Normativului privind metodele de măsurare și frecvența de prelevare și analiză a probelor din apele de suprafață destinate producerii de apă potabilă* (NTPA-014), cu modificările și completările ulterioare. Pentru fiecare captare de apă destinată potabilizării, s-a verificat dacă valorile parametrilor de calitate monitorizați se încadrează sau nu în limitele prevăzute de HG nr. 100/2002 (NTPA-013) (A1, A2 sau A3). S-au considerat ca fiind situații neconforme/de neîndeplinire a obiectivului specific, acelea în care s-au observat neconcordanțe între calitatea resursei de apă și tehnologia de tratare a apei destinate potabilizării.

Pentru captările de apă destinate potabilizării alimentate din ape subterane nu s-a stabilit un normativ/standard specific, în această etapă, considerându-se că măsurile luate/prevăzute sunt suficiente pentru evitarea alterării calității acestora și pentru a reduce nivelul de tratare în procesul de producere a apei potabile, în vederea menținerii parametrilor de calitate prevăzuți în *Legea nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile*, cu modificările și completările ulterioare, precum și pentru îndeplinirea obiectivelor de mediu pentru corpurile de apă de suprafață și subterane.

Obiectivele adiționale pentru zonele cu moluște sunt reprezentate⁶³ de standardele microbiologice, respectiv indicatorul de calitate *Coliformi fecali*, prevăzute în HG nr. 201/2002 *pentru aprobarea Normelor tehnice privind calitatea apelor pentru moluște*. La nivelul anului 2019 a fost inițiat un proiect de acord interinstituțional vizând cooperarea între Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și Autoritatea Sanitar Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor, în vederea stabilirii și clasificării microbiologice, în funcție de nivelul de contaminare cu materii fecale a zonelor de producție și de relocare din care vor fi exploatate moluștele bivalve vii pentru consumul uman din sectorul românesc al Mării Negre.

Conform proiectului de *Acord privind colaborarea interinstituțională în vederea stabilirii și clasificării microbiologice a zonelor de producție și relocare a moluștelor bivalve vii din sectorul românesc al Mării Negre*, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, prin AN „Apele Române”, are următoarele responsabilități:

- inventariază și pune la dispoziția părților interesate pentru realizarea studiului sanitar⁶⁴, în funcție de datele deținute la nivelul instituției, informații cantitative și calitative privind potențialele surse de poluare, cu posibil impact asupra zonelor de producție și relocare a moluștelor bivalve vii, după cum urmează:

- evacuările de ape uzate provenind de la folosințe de apă, autorizate din punct de vedere al gospodării apelor;

⁶³Conform ghidului de raportare al Directivei Cadru Apă -2022 (2022 WFD Reporting guidance).

⁶⁴ Studiul sanitar implică identificarea surselor potențiale de contaminare cu materii fecale a zonelor de recoltare a moluștelor bivalve și o evaluare a impactului potențial al surselor respective asupra calității microbiologice a acestor zone.

- poluările accidentale produse în zona de producție și relocare a moluștelor bivalve vii;
  - sprijină Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare Marină „Grigore Antipa” în efectuarea studiului la țârm, prin identificarea și localizarea evacuărilor de apă uzată prevăzute la pct 1. În ceea ce privește zonele destinate protecției habitatelor sau speciilor unde menținerea sau îmbunătățirea stării apei este un factor important pentru protecția acestora, a fost inițiată o colaborare instituțională și un schimb de informații între autoritățile privind managementul resurselor de apă și cele privind ariile naturale protejate pentru stabilirea obiectivelor de conservare a speciilor și habitatelor naturale protejate, la nivel de sit, precum și a obiectivelor adiționale, după caz.

Totodată, pentru o bază științifică și metodologică solidă, s-a propus realizarea unui studiu la nivel de zonă protejată privind identificarea și stabilirea obiectivelor și măsurilor adiționale aferente corpurilor de apă de suprafață care au legătură cu speciile și habitatele protejate potențial dependente de acestea.

8. ANALIZA ECONOMICĂ

8.1. Cadrul General

Obiectivul acestui subcapitol este de a evalua importanța apei pentru economie și pentru dezvoltarea socio-economică la nivelul spațiilor/bazinelor hidrografice. Similar abordării utilizate în cadrul Planului de Management aprobat prin HG 80/2011 și a actualizării sale, respectiv HG 859/2016, analiza economică se bazează pe date economice la nivelul bazinelor/spațiilor hidrografice, în termeni de indicatori generali: populație, produs intern brut, valoare adăugată brută și corelarea acestor indicatori cu utilizarea apei atât la nivel de resursă de apă cât și la nivel de servicii de apă (alimentare cu apă, canalizare și epurare ape uzate). Perioada analizată este 2016-2018.

Politica națională în domeniul apei cuprinde două sectoare distincte și anume: activitatea de management a resurselor de apă și managementul serviciilor de apă, respectiv serviciile de alimentare cu apă, canalizare și epurare ape uzate.

Este furnizată o caracterizare a folosințelor de apă, atât în planul indicatorilor macroeconomici cât și în planul volumelor de apă utilizate, dar și o caracterizare a serviciilor de apă și a activităților de management a resurselor de apă. De asemenea, în cadrul analizei economice este inclusă și o analiză privind recuperarea costurilor având în vedere serviciile de apă și activitățile de management a resurselor de apă.

8.2. Indicatori socio-economici generali

La nivelul perioadei analizate 2016 - 2018, populația după domiciliu aferentă zonei urbane și rurale, precum și Produsul Intern Brut se prezintă conform tabelului 8.1 – Indicatori Socio - Economici generali.

Tabel 8.1. Indicatori Socio - Economici generali

An	Populație totală (mii locuitori)*		PIB milioane lei	PIB lei / locuitor **
	Urban	Rural		
2016	12.511	9.690	765.135,40	38.827,53
2017	12.506	9.670	857.895,70	43.790,30
2018	12.498	9.656	952.396,80	48.911,09

Sursa datelor : *Institutul Național de Statistică, Anuare Statistice 2016-2018*

* populația după domiciliu

** raportare la populația rezidentă

Din analiza tabelului 8.1 în perioada 2016 – 2018, se poate observa faptul că populația cu domiciliul în România se reduce ca număr, păstrându-și trendul descrescător al ultimilor ani, în special datorită migrației, ajungând în anul 2018, conform datelor înregistrate de Institutul de Statistică, la 22.154.572 persoane. Indicatorul macroeconomic PIB (Produs Intern Brut), raportat la populația rezidentă, înregistrează însă o creștere în 2018, depășind 48.000 lei/ locuitor.

8.3. Aspecte privind utilizarea apei

8.3.1. Situația prelevărilor de apă din resurse de suprafață

Situația prelevărilor de apă din resurse de suprafață (râuri interioare, Dunăre și Marea Neagră) la nivelul anilor 2016-2018, pentru: populație, industrie, agricultură (unități agrozootehnice de tip industrial, irigații și acvacultură), exceptând volumele prelevate pentru producerea de energie-hidro, termă și nucleară, se prezintă conform tabelului 8.2.1:

Tabel 8.2.1. Volume prelevate din resurse de suprafață (populație, industrie, agricultură)

An	Volume prelevate	Volume prelevate	Volume prelevate	Volume prelevate	Volume prelevate
	Populație	Industrie	Agricultură – unități agrozootehnice de tip industrial	Agricultură – irigații	Agricultură – acvacultură
	mii mc	mii mc	mii mc	mii mc	mii mc
2016	596.221,12	3.254.389,04	2013,38	321.615,00	879.481,92
2017	595.253,60	3.324.625,97	1814,72	429.144,40	1.013.333,51
2018	617.867,09	3.744.508,53	2886,59	474.889,93	870.441,37

Sursa datelor: *Balanța Apei elaborată de A.N. Apele Române în perioada 2016 – 2018*

Volumele totale prelevate din resurse de suprafață (râuri interioare, Dunăre și Marea Neagră), pentru populație, industrie și agricultură (unități agrozootehnice de tip industrial, irigații și acvacultură), prezintă trend ascendent în perioada analizată (2016-2018). Creștere semnificativă se poate observa însă la acvacultură în anul 2017 (1.013.333,51 mii mc), volumul prelevat depășind volumele prelevate în anii 2016 și 2018.

Situația prelevărilor de apă din resurse de suprafață (râuri interioare și Dunăre), la nivelul anilor 2016-2018, pentru producerea de **energie-hidro, termă și nucleară** se prezintă conform tabelului 8.2.2:

Tabel 8.2.2. Volume prelevate din resurse de suprafață (hidroenergie, termă-energie, nuclear-electrică)

An	Volume prelevate	Volume prelevate	Volume prelevate
	Hidroenergie	Termă-energie	Nuclear-Electrică
	mii mc	mii mc	mii mc
2016	343.586.118,24	919.263,34	2.442.737,37
2017	278.385.243,76	790.034,58	2.495.724,49
2018	340.857.088,85	894.379,25	2.477.113,63

Sursa datelor: *Balanța Apei elaborată de A.N. Apele Române în perioada 2016 – 2018*

8.3.2. Situația prelevărilor de apă din resurse subterane

Situația prelevărilor de apă din resurse subterane la nivelul anilor 2016-2018, pentru: populație, industrie, agricultură (acvacultură și agrozootehnie), se prezintă conform tabelului 8.3.

Tabel 8.3. Volume prelevate din resurse de apă subterane

An	Volume prelevate	Volume prelevate	Volume prelevate	Volume prelevate	Volume prelevate
	Populație	Industrie	Acvacultură	Unități Agrozootehnice de tip industrial	Irigații
	mii mc	mii mc	mii mc	mii mc	mii mc
2016	454.976,94	137.235,58	13.246,16	17.873,57	8.398,57
2017	452.957,86	143.363,50	16.450,45	18.615,07	11.392,41
2018	467.128,79	159.825,50	19.544,76	19.231,81	12.001,10

Sursa datelor: *Balanța apei elaborată de A.N. Apele Române în perioada 2016 – 2018*

Prelevările din resurse subterane au trend ascendent pentru aproape toate folosințele pe întreaga perioadă analizată. Doar volumele prelevate pentru populație, înregistrează la nivelul anului 2017 o ușoară scădere comparativ cu anii 2016 și 2018, așa cum se poate observa în Tabelul 8.3, privind Volumele prelevate din resurse subterane.

8.3.3. Prelevări de apă în sistem individual pentru populație

Situația prelevărilor de apă în sistem individual a fost estimată luându-se în calcul populația neconectată la rețeaua centralizată de alimentare cu apă și a consumului specific normat de 150 l/om/zi, valoare adoptată conform STAS 1343-1-2006-“Alimentări cu apă. Determinarea cantităților de apă potabilă pentru localitățile urbane și rurale”.

Având în vedere creșterea ratei de conectare la sistemele centralizate de alimentare cu apă, populația neracordată, cu sistem individual de alimentare cu apă din fântâni și izvoare, înregistrează o scădere ușoară, constantă, pe întreaga perioadă analizată (2016 – 2018), scădere care se poate observa și la nivelul volumelor prelevate, de la 375.224,69 mii mc/an în anul 2016 la 326.115,42 mii mc/an în anul 2018, așa cum se poate observa în tabelul 8.4:

Tabel 8.4. Situația prelevărilor de apă în sistem individual

Ani	Populație cu sistem individual de alimentare cu apă	
	%	(mii. mc/an)
2016	34,78	375.224,69
2017	32,47	348.317,80
2018	30,59	326.115,42

Sursa datelor: *Operatori servicii de alimentare cu apă*

8.3.4. Situația volumelor de apă uzată evacuată

Situația volumelor de apă uzată evacuată este prezentată în cadrul Tabelului 8.5. La nivel național, volumele de apă uzată evacuate înregistrează o descreștere semnificativă la nivelul tuturor activităților economice, datorată reducerii activităților industriale, dar și aplicării „Celor mai bune tehnologii” în relație cu economisirea și epurarea apei, utilizată în procesele tehnologice din industrie.

Tabel 8.5. Volume de apă uzată evacuate pe activități economice

An	Total volume de apă uzată evacuate	Volume de apă uzată evacuate care necesită epurare (mii mc/an)		
	(mii mc/an)	Populație (Gospodării comunale)	Industrie	Agricultură
2016	1.940.989,62	1.191.032,97	737.062,96	5.751,72
2017	1.890.800,49	1.116.138,86	764.702,11	3.558,40

Sursa datelor: *Sinteza calității apelor din România, elaborată de A.N. Apele Române în perioada 2016-2017*

8.4. Ponderea activităților de management a resurselor de apă

Ponderea activităților de management al resurselor de apă, ca și valoare economică, respectiv valoarea obținută prin aplicarea contribuțiilor pentru utilizarea resursei de apă de suprafață și subteran pentru utilizatorii de apă din agricultură, industrie, producere de energie prin hidrocentrale, a fost raportată la indicatorul - valoarea adăugată brută, pentru agricultură și industrie, și valoarea producției de energie electrică produsă prin hidrocentrale (Tabelul 8.6).

Din analiza tabelului, se constată o pondere a activităților de management a resurselor de apă aproape nesemnificativă ca și valoare economică a apei în agricultură de circa 0,0073 % în anul 2018.

Referitor la agricultură a fost luată în calcul doar valoarea contribuțiilor pentru utilizarea resursei de apă, pentru acvacultură și irigații.

Trebuie menționat faptul că valoarea tarifelor pentru irigații se stabilește conform Legii Îmbunătățirilor funciare nr. 138/2004, (Art.60)⁶⁵, cu respectarea Normelor metodologice privind calculul și plata tarifelor pentru serviciile de îmbunătățiri funciare, aprobate prin ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale.

Referitor la industrie (exceptând producerea de energie electrică), datorită diminuării activităților industriale care utilizează apa în procente semnificative (siderurgie, metalurgie, industrie chimică), precum și a aplicării de „cele mai bune tehnologii” în procesele tehnologice în relație cu economisirea apei, ponderea activităților de management a resurselor de apă din punct de vedere al valorii economice a resursei este nesemnificativă (0,1050 % în 2018).

⁶⁵ https://anif.ro/wp-content/uploads/2019/11/LEGE-A-138-27_04_2004.pdf

Tabel 8.6. Ponderea activităților de management al resurselor de apă în cadrul principalelor activități economice

An	Agricultură		Industrie **		Producția de energie	
	Valoare Adăugată Brută <i>milioane lei</i>	Pondere %	Valoare Adăugată Brută <i>milioane lei</i>	Pondere %	Valoare Producere energie <i>milioane lei</i>	Pondere %
2016	31.077,80	0,0065	158.994,40	0,1070	8.241,74	4,59
2017	37.003,60	0,0070	176.643,80	0,0988	5.841,63	5,24
2018	37.706,67	0,0073	186.712,50	0,1050	7.144,39	5,25

Notă: ** Industrie – fără producerea de energie electrică

Sursa datelor : Balanța apei elaborată de AN Apele Române în perioada 2016-2018
Institutul Național de Statistică

Referitor la producerea de energie prin Centrale Hidroelectrice, ponderea apei, respectiv valoarea contribuției pentru utilizarea resursei de apă pentru producerea de energie prin hidrocentrale, are o valoare medie de cca 5,02 % la nivel național, aferentă perioadei 2016-2018.

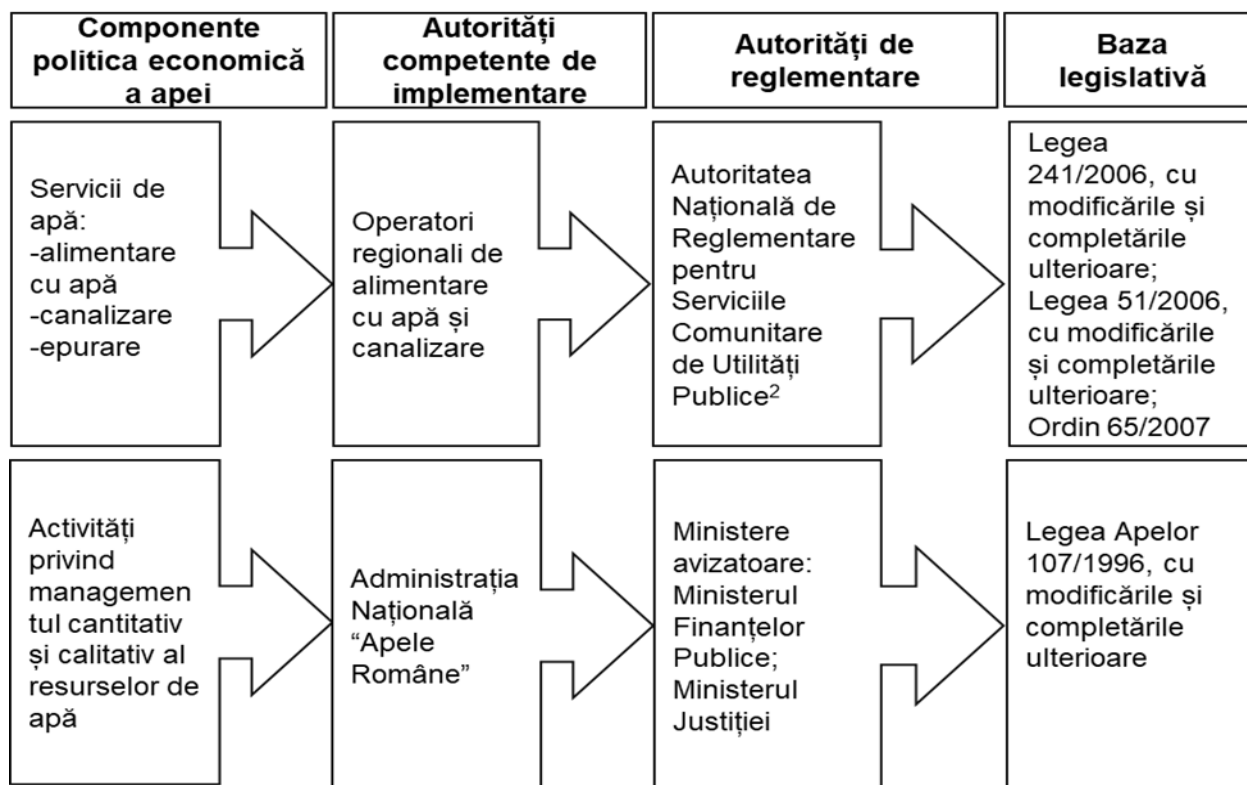
8.5. Servicii de apă, activități de management a resurselor de apă și recuperarea costurilor

8.5.1. Introducere

Politica economică și financiară în domeniul apei include 2 componente principale:

- serviciile de apă, respectiv serviciile de alimentare cu apă, canalizare și epurare ape uzate;
- activitățile de management cantitativă și calitativă a resurselor de apă.

Figura 8.1. prezintă în mod schematic, structura, autoritatea competentă și cea de reglementare în domeniul politicii financiare și economice în domeniul apei.

Figura 8.1. Structura politicii financiare și economice în domeniul apei, autorități competente, de reglementare⁶⁶ și baza legislativă

8.5.2. Servicii de apă

- **Definirea serviciilor de apă**

Serviciile de apă sunt asigurate la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor sau județelor de către operatorii specifici:

- Serviciul de tratare și clorinare a apei brute din resurse de suprafață în scopul potabilizării;
- Serviciul de tratare și clorinare a apei prelevate din subteran în scopul potabilizării;
- Serviciul de distribuție a apei potabile prin rețeaua centralizată de alimentare cu apă;
- Serviciul de colectare a apelor uzate evacuate de gospodăriile individuale și unitățile industriale în rețeaua centralizată de canalizare;
- Serviciul de epurare a apelor uzate.

8.5.2.1. Recuperarea costurilor pentru serviciile de apă

În conformitate cu prevederile legale, principiul care stă la baza mecanismului economic și financiar în domeniul serviciilor de apă este cel al recuperării costurilor aferente prestării acestor servicii.

Fundamentarea prețurilor, respectiv al tarifelor pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare se face de către operator, astfel încât structura și nivelul acestora:

- să acopere costul justificat economic al furnizării/prestării serviciului;
- să asigure funcționarea eficientă și în siguranță a serviciului, protecția și conservarea mediului, precum și sănătatea populației;
- să descurajeze consumul excesiv și să încurajeze investițiile de capital;
- să garanteze respectarea autonomiei financiare a operatorului;

⁶⁶ <https://www.anrsc.ro/avizare-preturi>

- să garanteze continuitatea serviciului.

Prețurile și tarifele pentru plata serviciilor de apă și de canalizare se fundamentează pe baza :

- costurilor de producție și exploatare;
- costurilor de întreținere și reparații,
- amortismentelor aferente capitalului imobilizat în active corporale și necorporale.

Prețurile și tarifele aferente serviciilor de alimentare cu apă și canalizare, includ cote pentru plata dobânzilor și restituirea creditelor, pentru crearea surselor de dezvoltare și modernizare a sistemelor tehnico-edilitare, precum și profitul operatorului, în condițiile legii, cu respectarea următoarelor condiții:

- structura și nivelul tarifelor să fie stabilite astfel încât să reflecte costul efectiv al furnizării/prestării serviciilor de apă și de canalizare, să descurajeze consumul excesiv, să încurajeze funcționarea eficientă a acestora și protecția mediului, să încurajeze investițiile de capital și să fie corelate cu gradul de suportabilitate de către utilizatori;
- să fie asigurată și respectată autonomia financiară a operatorului;
- operatorul să aibă dreptul de a propune tarife binome care au: o componentă fixă, proporțională cu cheltuielile necesare pentru menținerea în exploatare și funcționarea în condiții de siguranță și eficiență a sistemului de alimentare cu apă, respectiv de canalizare, și una variabilă, în funcție de consumul de apă, respectiv de cantitatea de ape uzate, înregistrate la utilizatori;
- operatorul să aibă dreptul de a indexa periodic tarifele în funcție de rata inflației, în baza unor formule de indexare avizate de autoritatea de reglementare și aprobate de autoritățile administrației publice locale responsabile.

Finanțarea activității curente a serviciilor de alimentare cu apă și canalizare se face prin încasarea contravalorii acestora de la consumatori, la prețurile și tarifele aprobate de către autoritățile locale. Prin urmare, activitatea de exploatare nu se subvenționează și nu se practică sisteme de protecție socială directă la serviciile de alimentare cu apă și canalizare, procentul de recuperare a costurilor financiare la nivelul serviciilor facturate este mai mare de 100 %, diferența constând în nivelul cotei de dezvoltare și a cotei de profit stabilite în conformitate cu legislația amintită (Figura 8.1.).

Tabel 8.7 prezintă gradul de racordare al populației la rețeaua centralizată de alimentare cu apă, canalizare și epurare ape uzate la nivelul anilor 2016 – 2018 și Figura 8.2 Rata de conectare la serviciile de apă și canalizare, la nivelul Administrațiilor Bazinale de Apă.

Tabel 8.7. Gradul de racordare al populației la rețeaua centralizată de alimentare cu apă, canalizare și epurare

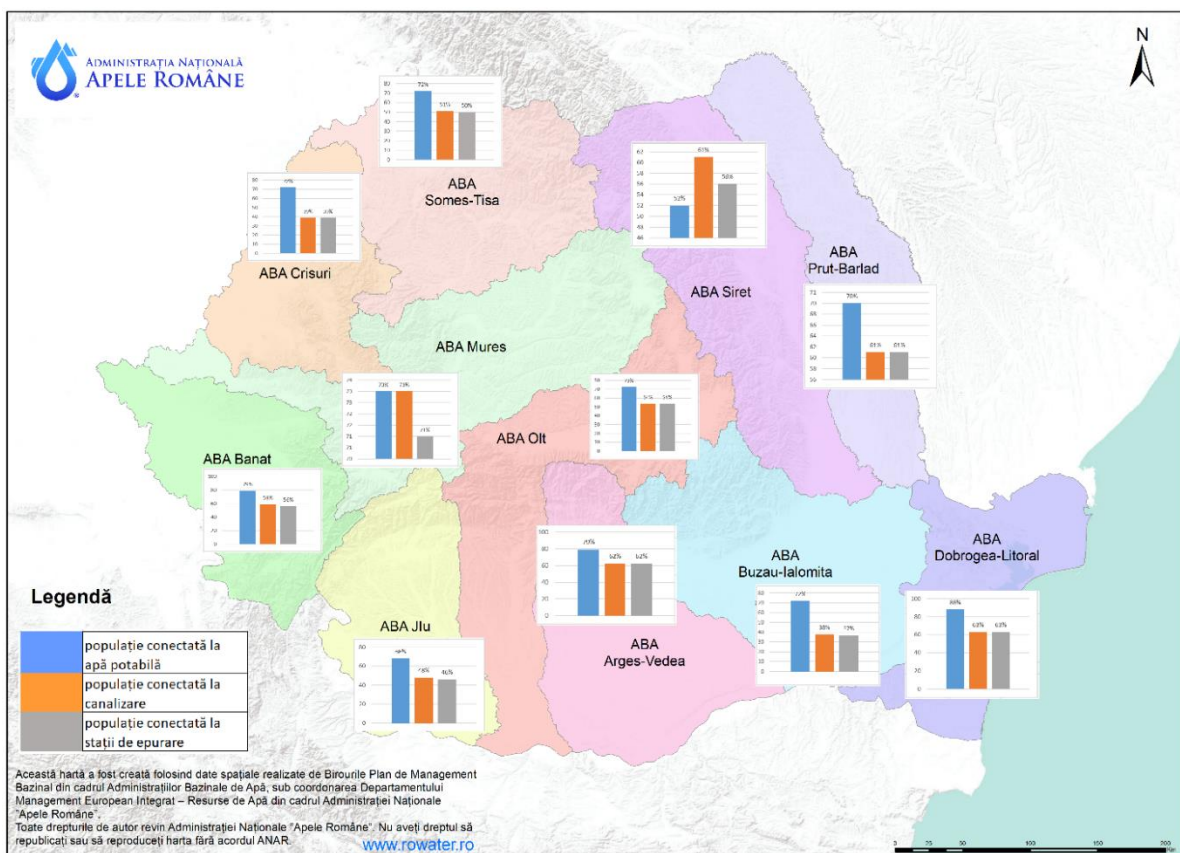
An	Populație conectată la sisteme centralizate de alimentare cu apă			Populație conectată la sisteme centralizate de canalizare			Populația conectată la sisteme de canalizare prevăzute cu stații de epurare
	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural	Total
	mii loc.	mii loc.	mii loc.	mii loc.	mii loc.	mii loc.	mii loc.
	%	%	%	%	%	%	%
2016	12.853	10.040	2.812	9.702	9.045	657	9.415
	65,22	94,80	30,83	49,23	85,40	7,20	47,78
2017	13.229	10.191	3.038	9.978	9.234	744	9.710

8. Analiza economică

	67,53	96,88	33,49	50,93	87,78	8,20	49,56
2018	13.515	10.342	3.172	10.293	9.400	892	10.035
	69,41	98,70	35,27	52,86	89,71	9,92	51,54

Sursa datelor: Operatorii serviciilor de alimentare cu apă și canalizare;
Institutul Național de Statistică

Procesul de creștere a ratei de racordare a populației la rețeaua centralizată de alimentare cu apă de la 65,22 % în 2016 la 69,41 % în 2018 și a nivelului de racordare la rețeaua de canalizare de la 49,23 % în 2016 la 52,86 % în anul 2018 și la stațiile de epurare a apelor uzate de la 47,78 % în anul 2016 la 51,54 % în anul 2018, se datorează lucrărilor de investiții în domeniul implementării Directivei nr. 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman și a Directivei nr.91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane.

Figura 8.2. Rata de conectare la serviciile de apă și canalizare, la nivel național

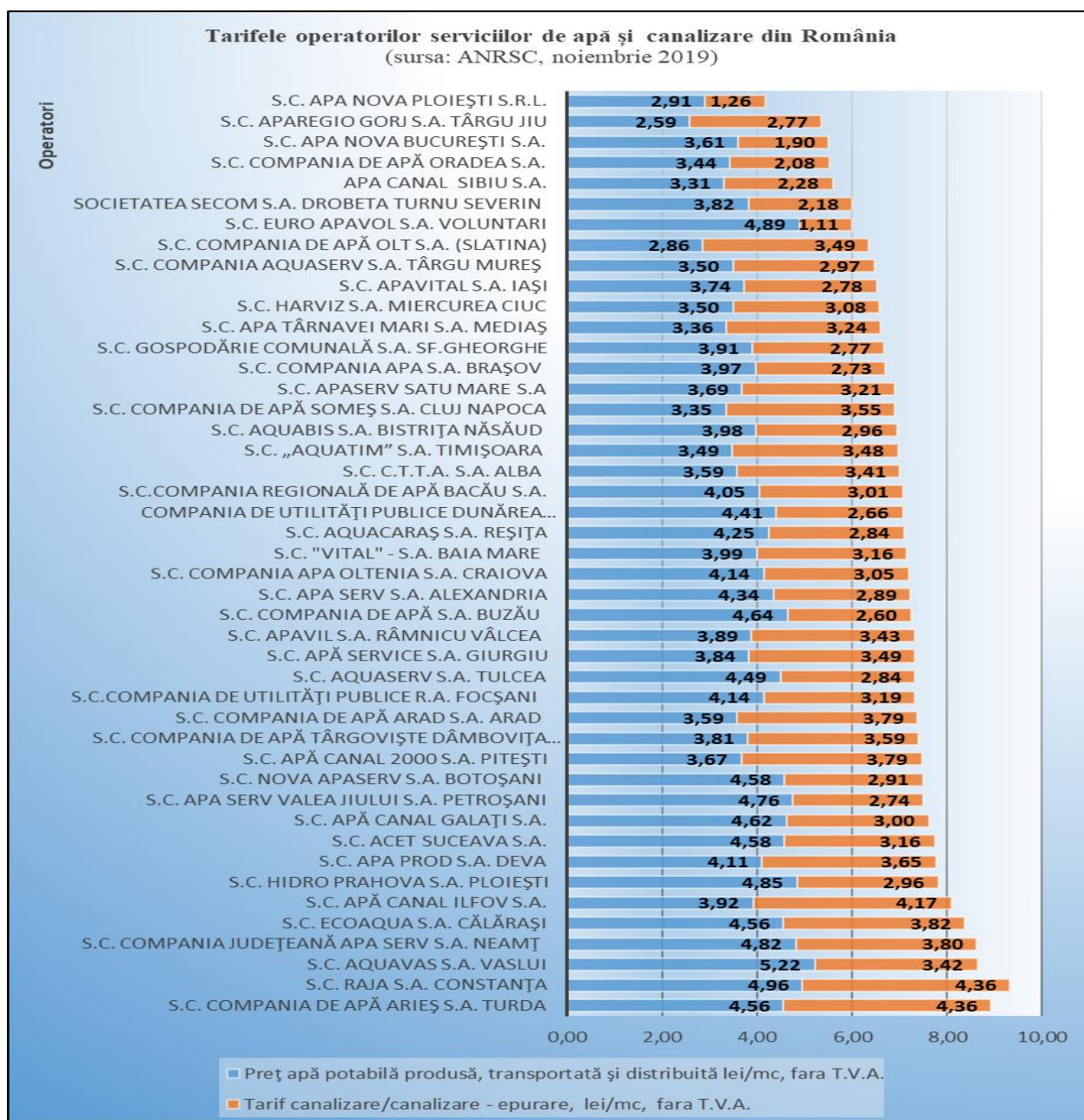
La nivel național își desfășoară activitatea **45 de operatori regionali**⁶⁷ în domeniul alimentării cu apă și al canalizării. Tabelul 8.8 prezintă situația prețurilor și tarifelor medii

⁶⁷ **Conform Legii 51 din 8 martie 2006, Art. 2, litera h:** „Operatorul regional - operatorul societate reglementată de Legea societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu capital social integral al unora sau al tuturor unităților administrativ-teritoriale membre ale unei asociații de dezvoltare intercomunitară având ca scop serviciile de utilități publice, asigură furnizarea/ prestarea serviciului/activității de utilități publice pe raza de competență a unităților administrativ-teritoriale asociate, exploatarea sistemelor de utilități publice aferente acestora, precum și implementarea programelor de investiții publice de interes zonal ori regional destinate înființării, modernizării și/sau, după caz, dezvoltării infrastructurii tehnico-edilitare aferente acestor servicii/activități, realizate în comun în cadrul asociației”.

la nivel național pentru serviciile de alimentare cu apă și canalizare, iar Figura 8.3 prezintă tarifele stabilite de ANRSC în anul 2019, la nivel de operator regional.

Tabel 8.8. Situația prețurilor și tarifelor medii la nivel național pentru serviciile de apă și canalizare / epurare

Preț mediu Alimentare cu apă potabilă, produsă, transportată și distribuită	Tarif mediu Canalizare/ Epurare
lei/mc (fără TVA)	lei/mc (fără TVA)
4,01	3,07

Figura 8.3. Tarife Operatori servicii de apă și canalizare

Sursa: Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice

8.5.3. Activități de management cantitativ și calitativ a resurselor de apă

8.5.3.1. Definirea activităților de management al resurselor de apă

Activitățile de management a resurselor de apă, realizate de Administrația Națională "Apele Române" sunt activități de interes public definite astfel:

- de asigurare a cerințelor de apă brută în sursă;
- de cunoaștere a resurselor de apă din punct de vedere cantitativ și calitativ, activități de hidrologie operativă și prognoze hidrologice;
- de protecție a calității resurselor de apă, prin primirea în apele de suprafață a substanțelor poluante din apele uzate evacuate în limita reglementărilor legale;
- de protejare împotriva inundațiilor.

Conform HG 1176/2005, art.6 Administrația Națională "Apele Române" asigură realizarea următoarelor activități de interes național și social:

- repararea lucrărilor de gospodărire a apelor din domeniul public al statului, care se află în administrarea Administrației Naționale "Apele Române", cu rol de apărare împotriva inundațiilor și activităților operative de apărare împotriva inundațiilor;
- refacerea și repunerea în funcțiune a lucrărilor de gospodărire a apelor din domeniul public al statului, care se află în administrarea Administrației Naționale "Apele Române", afectate de calamități naturale sau de alte evenimente deosebite;
- cunoașterea resurselor de apă, precum și activitățile de hidrologie operativă și prognoză hidrologică;
- realizarea sarcinilor rezultate din aplicarea convențiilor și acordurilor internaționale din domeniul apelor și pentru implementarea directivelor Uniunii Europene din domeniul apelor, în scopul îndeplinirii angajamentelor luate de statul român prin acordurile și convențiile internaționale.

În conformitate cu art.4 alin (5) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.107/2002 privind înființarea Administrației Naționale „Apele Române” cu modificările și completările ulterioare, s-a instituit competența Administrației Naționale „Apele Române” ca singura instituție în drept să aplice sistemul de contribuții, plăți, tarife și penalități specifice gospodăririi apelor, tuturor utilizatorilor de apă, indiferent de deținătorul cu orice titlu al amenajării, precum și din sursele subterane, cu excepția celor pentru care sunt reglementări specifice în vigoare, întrucât apa este monopol natural de interes strategic.

8.5.3.2. Recuperarea costurilor pentru activitățile de management al resurselor de apă

Mecanismul economic specific în domeniul managementului cantitativ și calitativ a resurselor de apă include sistemul de contribuții pentru utilizarea resursei de apă din punct de vedere cantitativ și calitativ, plăți și penalități, ca parte a modului de finanțare pe principii economice a Administrației Naționale "Apele Române", în scopul asigurării resursei de apă atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ, în conformitate cu art.4 alin (5) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.107/2002 privind înființarea Administrației Naționale "Apele Române" aprobată cu modificările și completările ulterioare prin Legea nr.400/2005, și în conformitate cu Art.81, alin. 1 din Legea Apelor 107/1996 cu modificările și completările ulterioare.

Aplicarea mecanismului economic în domeniul apelor are în vedere interesul public, general, respectiv asigurarea condițiilor funcționării Sistemului Național de Gospodărire a Apelor (SNGA), Sistemului Național de Monitoring Integrat al Apelor, Sistemului Național de Veghe Hidrologică.

Administrația Națională "Apele Române" deține ca și patrimoniu infrastructura de lucrări pentru asigurare a cerințelor de apă brută în sursă pentru asigurarea alimentării cu

apă a populației, industriei și agriculturii, prevenirea și combaterea inundațiilor (baraje cu acumulare permanentă, poldere și acumulări nepermanente, diguri de protecție, lucrări de regularizare și stabilizare a albiei).

Principii:

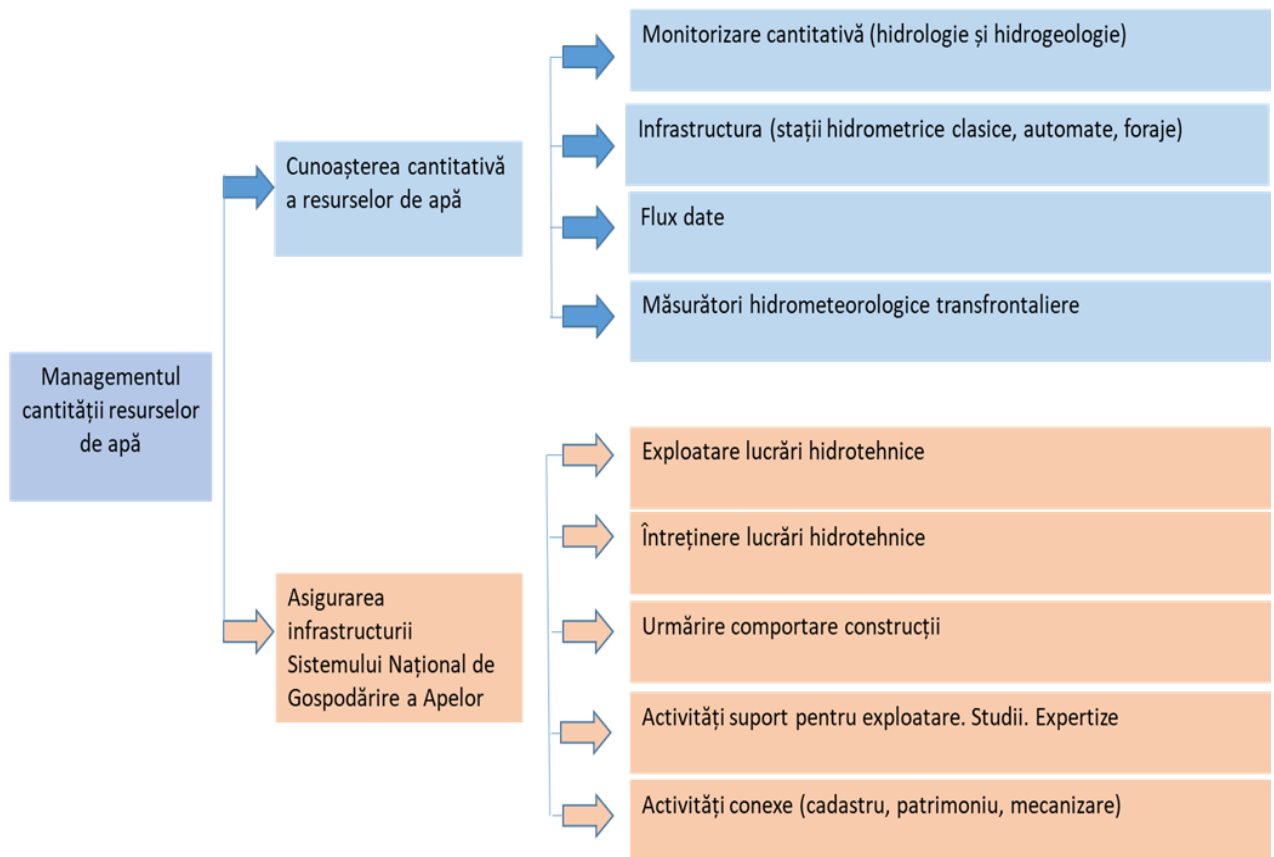
- apa constituie o resursă naturală cu valoare economică în toate formele sale de utilizare;
  - principiul recuperării costurilor fără a avea în vedere realizarea de profit;
  - principiul utilizatorul plătește;
  - principiul poluatorul plătește;
  - principiul accesului egal la resursele de apă;
  - principiul privind folosirea rațională a resurselor de apă.
- Este diferențiat per tip de resursă (suprafață/subteran) și utilizatori (unități de gospodărie comunală, industrie, irigații, acvacultură, producere de energie) și are un caracter național unic în baza principiului solidarității bazinale.
  - Este unic la nivel național din punct de vedere al cuantumului contribuțiilor diferențiate per tip de resursă și utilizator. Cerința de unicitate a nivelului contribuțiilor la nivel național este datorată echipării economice diferite la nivelul bazinelor/spațiilor hidrografice, precum și din *necesitatea asigurării redistribuirii și împărțirii riscurilor*, realizând astfel o echitate relativ stabilă în ceea ce privește gradul de înzestrare a diferitelor spații/bazine hidrografice.
  - Nu ține cont de puterea financiară a utilizatorilor, astfel că la stabilirea cuantumului contribuțiilor pentru activitățile specifice de gospodărire a apelor nu se poate vorbi de o subvenție încrucișată.
  - Principiul recuperării costurilor are la bază:
    - alocarea costurilor per tip de utilizator (gospodării comunale, instituții publice, industrie, unități agrozootehnice, producere de energie, termocentrale, irigații, piscicultură);
    - tipul de resursă (suprafață și subteran) și tipul de folosință;
    - dimensionarea și aplicarea instrumentelor de plăți în domeniul managementului cantitativ și calitativ al resurselor de apă.

Alocarea costurilor pe centre de cost

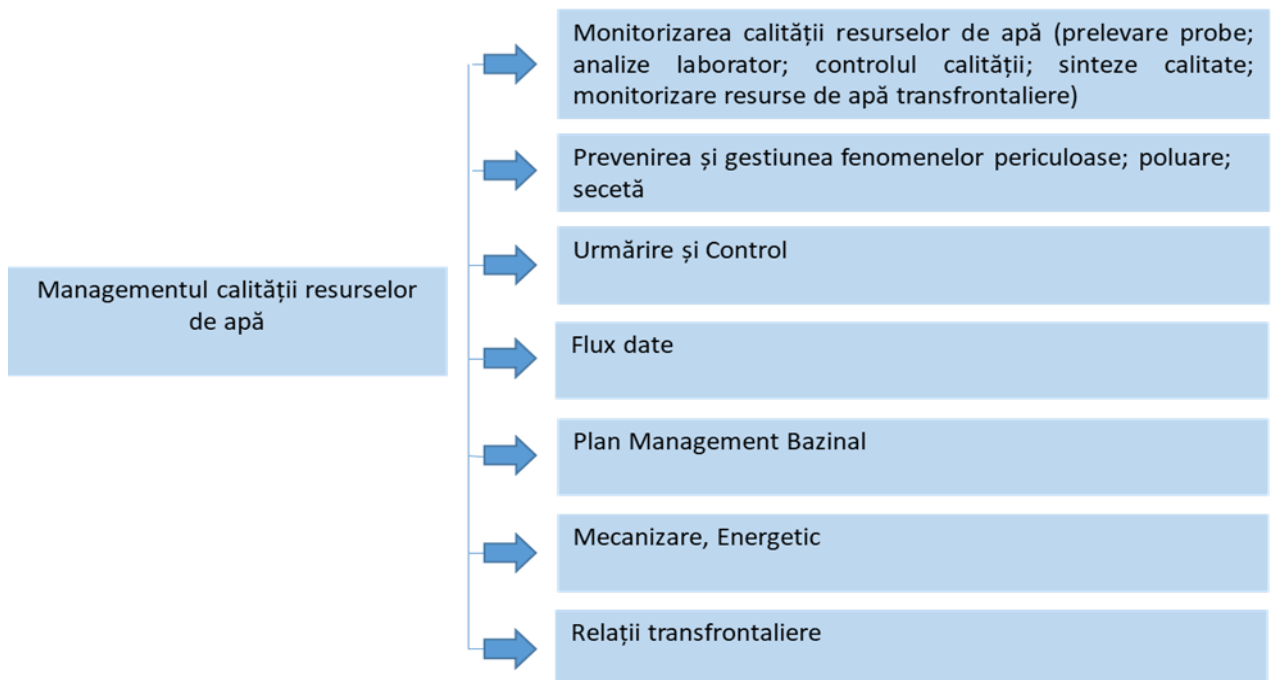
Alocarea costurilor a avut în vedere identificarea și structurarea subactivităților aferente activităților de interes național și social aflate în atribuțiile Administrației Naționale Apele Române.

Astfel, fiecare subactivitate a fost considerată un centru de cost pentru care au fost evaluate costurile, considerând atât nivelul de costuri la nivelul unui an bugetar, dar și costurile necesare normate. Centrele de cost identificate au fost grupate în cinci mari categorii, astfel: Managementul cantității resurselor de apă, Managementul calității resurselor de apă, Apărare împotriva Inundațiilor, Servicii și produse de reglementare în domeniul gospodăririi Apelor, Întreținere plajă.

Figurile de mai jos (Figura 8.4 și Figura 8.5) prezintă structura alocării costurilor la nivel de centre de cost pentru Managementul cantității resurselor de apă și Managementul calității resurselor de apă.

Figura 8.4. Alocare costuri management cantitativ

Figura 8.5. Alocare costuri management calitativ

Instrumente de plăți în domeniul resurselor de apă – Contribuții specifice de gospodărire a apelor

Contribuțiile specifice de gospodărire a apelor reprezintă pârghia mecanismului economic în domeniul managementului cantitativ și calitativ al resurselor de apă. Potrivit Articolului 81, alin. 1, din Legea Apelor 107/1996, sistemul de contribuții, plăți, tarife și penalități specifice activității de gospodărire a resurselor de apă se aplică tuturor utilizatorilor. Quantumul contribuțiilor, plăților, tarifelor și penalităților specifice activității de

gospodărire a resurselor de apă, se reactualizează periodic prin hotărâre a Guvernului, la propunerea autorității publice centrale în domeniul apelor”.

Managementul cantitativ al resursei de apă - Contribuții pentru utilizarea resursei de apă de suprafață și subteran.

Principii:

- principiul recuperării costurilor;
  - principiul utilizatorul plătește;
  - principiul accesului egal la resursele de apă;
  - principiul privind folosirea rațională a resurselor de apă.
-
- Este diferențiat per tip de resursă (suprafață/subteran) și utilizatori (unități de gospodărie comunală, industrie, irigații, acvacultură, producere de energie), are un caracter național unic în baza principiului solidarității bazinale.
  - Este unic la nivel național din punct de vedere al cuantumului contribuțiilor diferențiate per tip de resursă și utilizator. Cerința de unicitate a nivelului contribuțiilor la nivel național este datorată echipării economice diferite la nivelul bazinelor/spațiilor hidrografice, precum și din *necesitatea asigurării redistribuirii și împărțirii riscurilor*, realizând astfel o echitate relativ stabilă în ceea ce privește gradul de înzestrare a diferitelor spații/bazine hidrografice.
  - Nu ține cont de puterea financiară a utilizatorilor, astfel că la stabilirea cuantumului contribuțiilor pentru activitățile specifice de gospodărire a apelor nu se poate vorbi de o subvenție încrucișată.

Principiul recuperării costurilor are la bază:

- tipul de resursă (suprafață și subteran) și tipul de folosință;
- alocarea costurilor per tip de utilizator (gospodăririi comunale, instituții publice, industrie, unități agrozootehnice, producere de energie, termocentrale, irigații, piscicultură).

Astfel, în baza normativelor proprii au fost evaluate costurile aferente activităților de management cantitativ a resurselor de apă, incluzând aici toate lucrările aferente menținerii în siguranță a infrastructurii Sistemului Național de Gospodărire a Apelor. Alocarea costurilor pentru utilizatorii resursei de apă a avut la bază cerința de apă a acestora.

Sistemul de contribuții în domeniul managementului calitativ al resursei de apă

Principii :

- **Principiul precauției și prevenției** – stabilind că decizia trebuie luată întotdeauna pe baza argumentelor științifice, iar greșelile pot fi evitate manifestând precauție în cazul în care există dubii sau nu există suficiente informații; prevenirea poluării este necesară pentru a evita costurile combaterii și remedierii daunelor produse asupra resurselor de apă;
- **Principiul Recuperării costurilor, respectiv Poluatorul plătește** - Poluatorul sau utilizatorul care supune corpul de apă unui risc calitativ va suporta costurile activităților aferente prevenirii deteriorării cauzate de activitatea prestată, care pot fi definite prin costurile aferente primirii poluanților în resursele de apă (în limitele legale), dar și costurile necesare susținerii activității de cunoaștere a calității resurselor de apă (monitorizarea calității apelor). Acesta va crea un element stimulativ pentru elaborarea și adoptarea de către utilizator a unor practici și metode mai puțin dăunătoare din punct de vedere al calității resursei de apă;
- **Cunoașterea calitativă a resurselor de apă** – se realizează sistematic, la nivelul bazinelor hidrografice, prin Sistemului Național de Monitoring al Calității Apelor cu

scopul furnizării elementelor fundamentale pentru aprecierea stadiului și evoluției elementelor calitative ale resurselor de apă și pentru elaborarea deciziilor în domeniul managementului resurselor de apă.;

- **Asigurarea unui nivel ridicat de protecție** având în vedere protecția sănătății umane, resurselor de apă și a ecosistemelor acvatice; pentru zonele protejate (zonele de captare, zonele sensibile, zonele vulnerabile, zonele de îmbăiere, ariile protejate privind speciile și habitatele) este necesară asigurarea unei protecții speciale adecvate;
- Este unic la nivel național, diferențiat pe tip de substanță poluatoare, ca urmare a efectului diferit al acestora asupra resurselor de apă;
- Se exprimă în lei/t poluant;
- Se aplică pentru un număr de 27 indicatori , grupați după cum urmează:
  - Indicatori chimici generali;
  - Indicatori chimici specifici;
  - Indicatori chimici toxici și foarte toxici;
  - Indicatori bacteriologici;
  - Indicatori fizici.
- Recuperarea costurilor se realizează pe baza contribuțiilor pentru primirea de ape uzate în resursele de apă în limita reglementărilor legale, aferente activităților prestate de Administrația Națională Apele Române, respectiv activității de monitoring operativ, investigativ și de supraveghere;
- Dimensionarea cuantumului contribuțiilor pentru primirea de ape uzate în resursele de apă se face pe baza *Ordinului Ministrului Mediului și Gospodăririi Apelor nr. 798/2005, privind aprobarea abonamentului cadru de utilizare/exploatare, a Ordinului nr. 1028/2009 pentru modificarea și completarea Anexelor nr. 1-5 la abonamentul cadru de utilizare/exploatare, respectiv a Ordinului nr. 1725/2010 pentru modificarea și completarea Anexelor 1-5 la abonamentul cadru de utilizare/exploatare.*

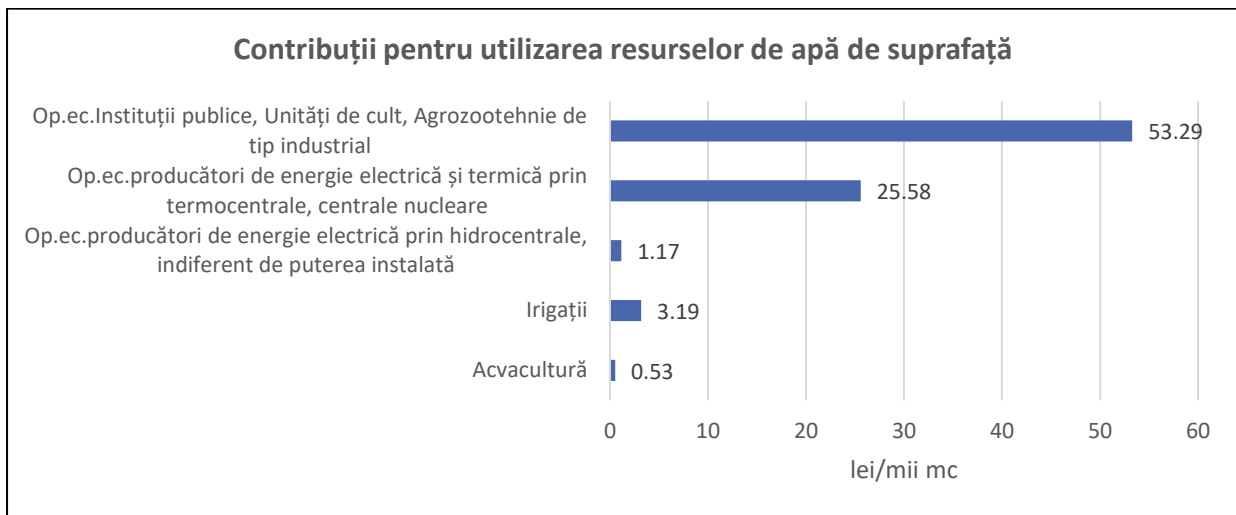
Conform prevederilor Art. 81, alin. (4) din Legea Apelor nr.107/1996, cu modificările și completările ulterioare: "Utilizatorii de apă, consumatori sau neconsumatori, au obligația să plătească lunar cuantumul contribuției specifice de gospodărire a apelor, în caz contrar, li se vor aplica penalități de întârziere conform prevederilor Legii nr. 227/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și completările ulterioare. Contribuțiile specifice de gospodărire a resurselor de apă, tarifele și penalitățile pentru depășirea concentrațiilor aferente mecanismului economic, se indexează anual prin aplicarea indicelui anual al prețurilor de consum.

Conform Legii Apelor 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, respectiv Art. 81, alin. 3¹, contribuțiile specifice de gospodărire a apelor sunt:

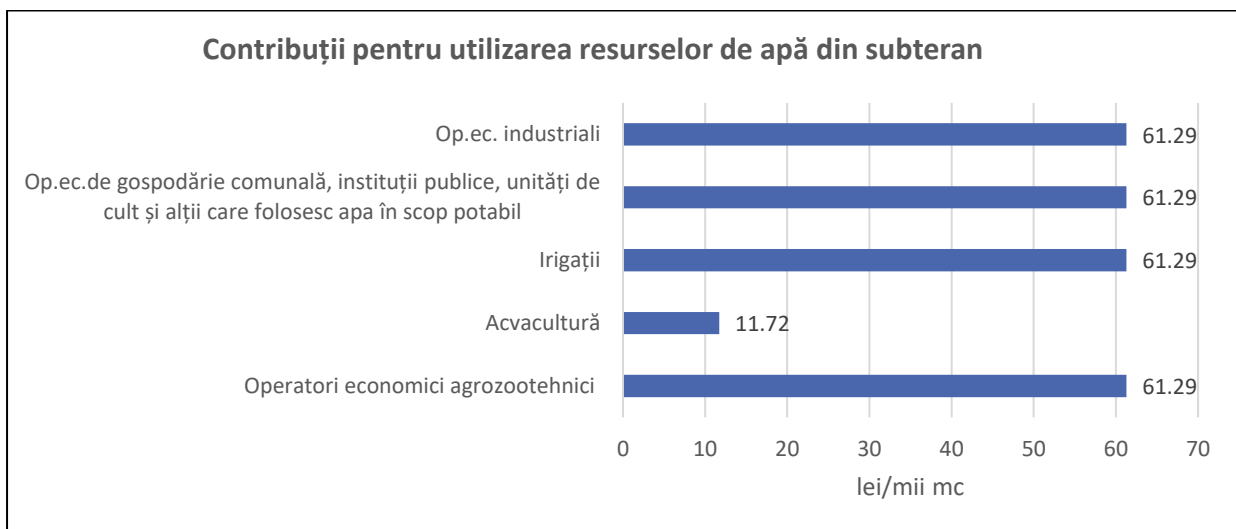
- a) contribuția pentru utilizarea resurselor de apă pe categorii de resurse și utilizatori;
- b) contribuția pentru primirea apelor uzate în resursele de apă;
- c) contribuția pentru potențialul hidroenergetic asigurat prin barajele lacurilor de acumulare din administrarea Administrației Naționale «Apele Române»;
- d) contribuția pentru exploatarea agregatelor minerale din albiile și malurile cursurilor de apă ce intră sub incidența prezentei legi.

Cuantumul contribuțiilor pentru **utilizarea resurselor de apă**, se regăsește în: Figura 8.6, Figura 8.7 și Figura 8.8.

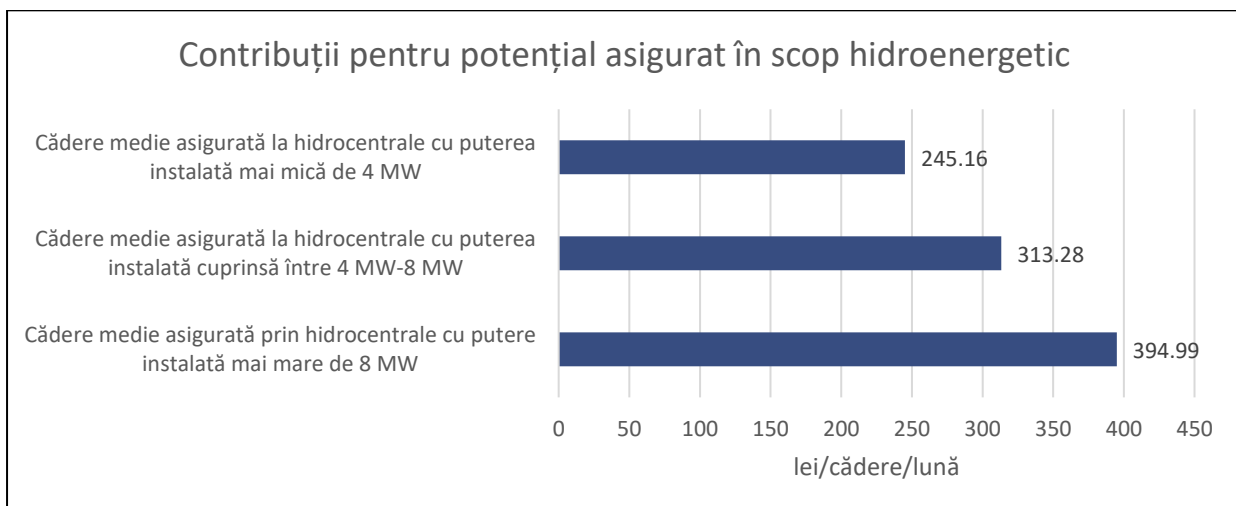

Figura 8.6. Contribuții pentru utilizarea resurselor de suprafață

Figura 8.7. Contribuții pentru utilizarea resurselor de apă din subteran

Figura 8.8. Contribuții pentru potențialul asigurat în scop hidroenergetic prin barajele lacurilor de acumulare din administrarea Administrației Naționale “Apele Române”

Precizăm faptul că nivelul contribuțiilor specifice de gospodărire a resurselor de apă prezentate în Figura 8.6, Figura 8.7 și Figura 8.8, fac obiectul actualizării contribuțiilor din HG 1202, prin aplicarea indicelui anual al prețurilor de consum.

Costuri de mediu și resursă

În procesul de implementare a costurilor de mediu și resursă, conceptul de costuri de mediu și costuri de resursă se aplică principiului de recuperare a costurilor, definit de Art. 9 al DCA. Costurile de mediu și resursă sunt internalizate în cadrul serviciilor de apă. Figura 8.9 prezintă schematic definirea costurilor de mediu și resursă și internalizarea acestora în cadrul serviciilor de apă așa cum sunt ele definite în subcapitolul 8.5.2.

Serviciu/Cost	Alimentare cu apă		Tratare ape uzate	
	Activități specifice Managementului Resurselor de Apă	Tratare și Distribuție	Activități specifice Managementului Resurselor de Apă	Tratare ape uzate
Costuri financiare	Costuri legate de managementul cantitativ al resurselor de apă O&M și costuri de capital	Costuri cu furnizarea serviciilor de Tratare și Distribuție: O&M și costuri de capital	Costuri legate de managementul calitativ al resurselor de apă O&M și costuri de capital	Costuri cu furnizarea serviciilor: O&M și costuri de capital
Costuri de resursă	Costul oportunităților pierdute de alți utilizatori de apă datorită deprecierei cantitative a resursei, peste rata de recuperare a acesteia”			
Costuri de Mediu	Costuri legate de unele măsuri de atenuare și/sau restaurare în relație cu alterările hidromorfologice ale cursurilor de apă		Costurilor măsurilor al căror scop principal este de a proteja mediul acvatic pe baza standardelor legale (de mediu)	
				
		Principiul utilizatorul plătește		Principiul poluatorul plătește

Figura 8.9. Costuri de mediu și resursă în cadrul serviciilor de apă

Costurile de mediu

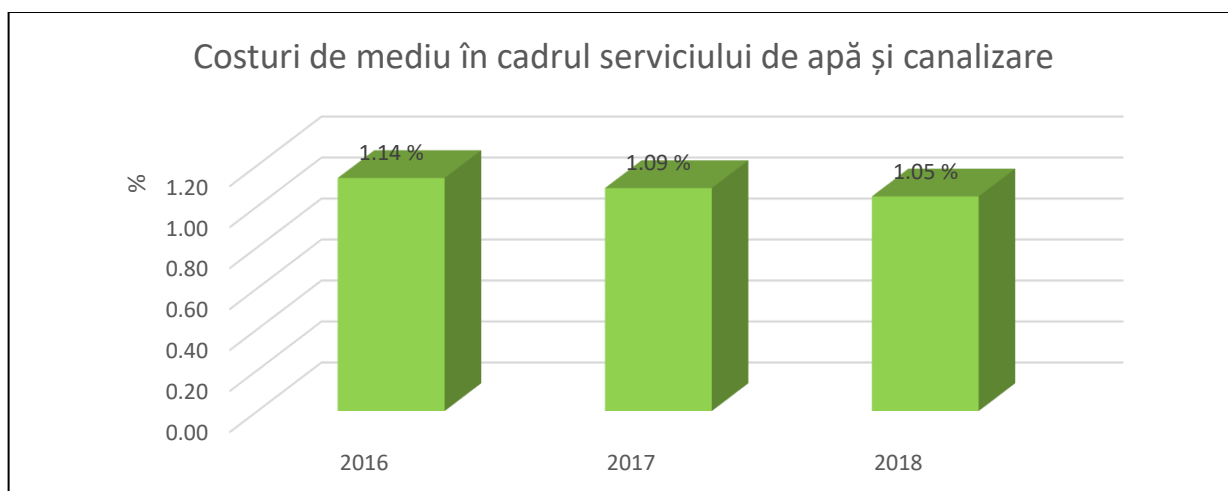
Costurile de mediu constau în costurile pagubelor produse asupra mediului ca urmare a degradării sau pierderii ecosistemelor acvatice datorate presiunilor anumitor utilizatori de apă⁶⁸.

Astfel, costurile de mediu au fost approximate prin evaluarea costurilor măsurilor al căror scop principal este de a proteja mediul acvatic pe baza standardelor legale (de mediu) existente.

⁶⁸ [CIS Guidance nr.1 Economics and Environment – Economie și Mediu](#)

Metoda de evaluare a costurilor de mediu este cea a costurilor măsurilor. Astfel, costurile aferente managementului calitativ al resurselor de apă, așa cum se poate observa în Figura 8.5 - Alocare costuri management calitativ, reprezintă costurile economice aferente protecției resurselor de apă și sunt costuri internalizate în cadrul serviciului de canalizare și epurare a apelor uzate. Costurile aferente managementului calitativ al resurselor de apă, stau la baza contribuției pentru primirea de ape uzate în resursa de apă, definite la Subcapitolul 8.5.3.2.

În Figura 8.10 se prezintă procentul costurilor de mediu – costuri aferente managementului calitativ al resursei de apă – în cadrul tarifului pentru serviciul de canalizare și epurare. Calculul a avut la bază volumele evacuate în perioada 2016-2017 pe activități economice și veniturile încasate pentru primirea apelor uzate în resursa de apă, pentru depășirea concentrațiilor maxime admise a valorilor indicatorilor, în conformitate cu legislația aplicabilă în vigoare.

Figura 8.10. Costuri de mediu în cadrul serviciului de apă și canalizare

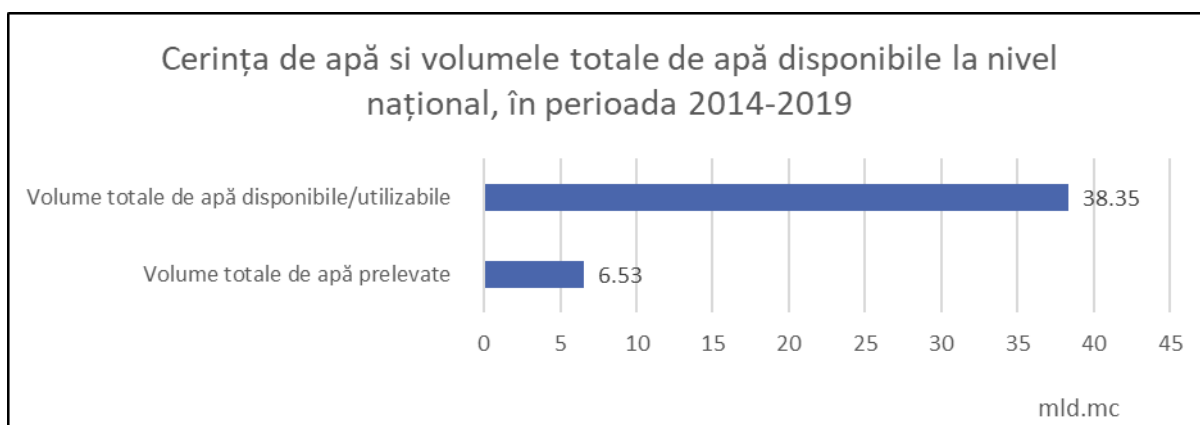
Costuri de resursă

Costurile de resursă sunt definite ca fiind costul oportunităților pierdute de alți utilizatori de apă datorită deprecierei cantitative a resursei, peste rata de recuperare a acesteia” – (ex. prelevarea în exces a acviferului), conform: CIS Guidance document 1 – WATECO- Economia și Mediul⁶⁹.

Astfel, a fost realizată o analiză comparativă la nivelul volumelor medii de apă de suprafață disponibile/utilizabile și volumele medii de apă prelevate (cerința totală de apă autorizată la nivel de bazin hidrografic și național), pentru perioada 2014-2019 (Figura 8.11).

În urma analizei, a rezultat un procent de 17,02 % apă prelevată (pentru populație, industrie, agricultură, din subteran și surse de suprafață - Râuri interioare, Dunăre, Marea Neagră), din totalul volumelor disponibile, existând astfel o acoperire integrală a cerinței de apă.

⁶⁹ [Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive \(2000/60/EC, Guidance document n.1, Economics and the environment](#)

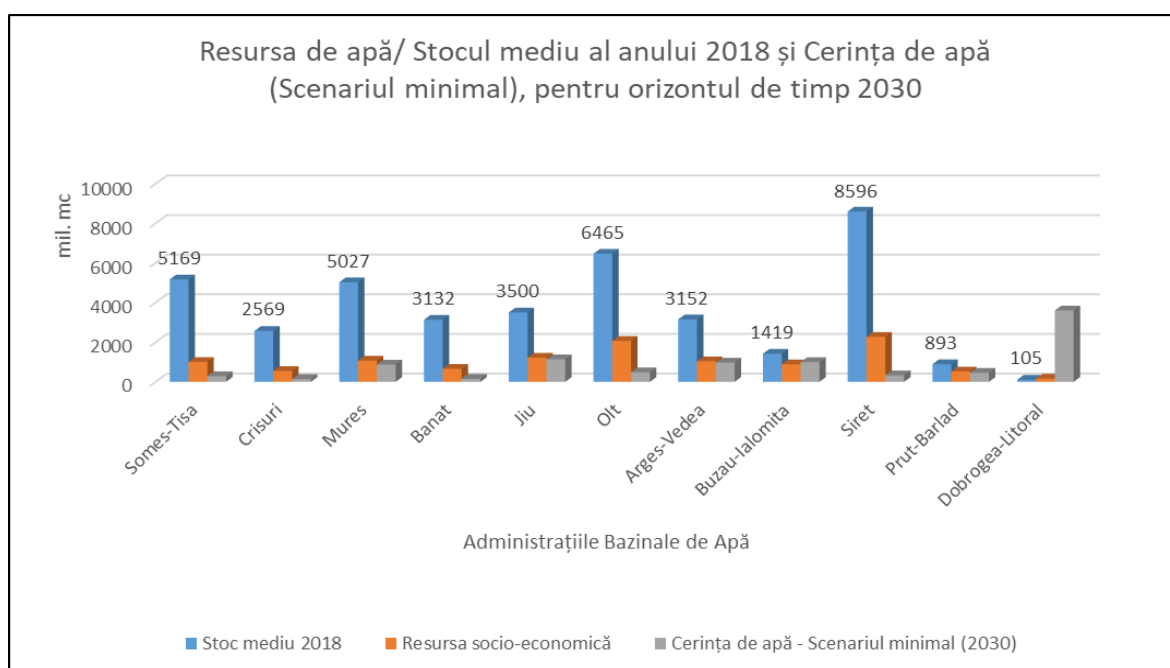
Figura 8.11. Cerința de apă și disponibilul în sursă, la nivel național în perioada 2014-2019

Sursa: *Balanța Apei elaborată de A.N. Apele Române în perioada 2014 – 2019*

În urma realizării Studiului privind evaluarea cerințelor folosințelor de apă (an de referință 2011) la nivel național pentru orizontul de timp 2020-2030, studiul prezentat în Anexa 8.1 elaborat în cadrul Institutului Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor, au fost estimate volumele de apă ce vor fi necesare în anii următori în vederea evaluării opțiunilor de dezvoltare a politicilor în domeniul apei cu privire la procesele de planificare necesare asigurării cerințelor de apă pentru folosințe.

Evaluarea cerinței de apă a fost realizată în 3 scenarii, minimal, mediu, maximal - (Subcapitol 8.6 – Tendințe în evoluția cerințelor de apă), postcalculația realizată anului elaborării studiului relevând faptul că scenariul minimal se apropie cel mai mult de valorile estimate în cadrul studiului de evaluare a cerinței de apă.

Ținând cont de scenariul minimal a fost realizată și o analiză comparativă (Figura 8.12), având în vedere stocul mediu anual 2018⁷⁰, resursa socio-economică de apă la nivelul țării⁷¹ și cerința de apă pentru anul 2030 - scenariul minimal.

Figura 8.12. Resursa / Stocul mediu și Cerința de apă (2018 – 2030)

⁷⁰ volum anual scurs pe întreg spațiul hidrografic al României, într-un interval de timp

⁷¹ resurse hidrologice (naturale) transformate în resurse utilizabile în diferite scopuri de către societate.

Trebuie precizat faptul că resursa de apă/stocul mediu al anului 2018, nu include volumele aferente fluviului Dunărea. Referitor la ABA Dobrogea-Litoral, cerința de apă include volumele necesare Centralei nucleare electrice Cernavodă.

Instrumente stimulative în cadrul politicii economice în domeniul managementului resurselor de apă

Mecanismul economic și financiar în domeniul managementului resurselor de apă cuprinde diferite instrumente stimulative în scopul:

- Asigurării unui consum rațional și al unui management durabil al resursei de apă;
- Reducerii emisiilor de poluanți în resursa de apă.

Instrumente stimulative

Alocarea resurselor de apă pentru diferiți utilizatori, se bazează pe:

- Calculul balanței apei în secțiunile caracteristice, cu scopul de a satisface cerința de apă pentru toți utilizatorii (gospodării comunale, producere de energie, irigații, acvacultură, navigație, industrie) în cadrul bazinului/ spațiului hidrografic;
- Acoperirea cerinței de apă pentru utilizatorii din aval;
- Determinarea unei contribuții corecte, din punct de vedere al cuantumului acesteia, pentru utilizarea resursei de apă, reprezintă ea însăși un instrument stimulat pentru stabilirea unui mecanism economic și financiar adecvat și în conformitate cu Directiva Cadru Apă;
- Administrația Națională Apele Române aplică un sistem de plăți, ca instrument specific în domeniul utilizării resursei de apă cât și a protecției calității acesteia.

Tipuri de penalități aplicate pentru abateri de la normele de utilizare/exploatare a resursei de apă:

1. Depășirea debitelor sau volumelor de apă prelevate, prevăzute în actele de reglementare sau abonament;
2. Depășirea în perioada de restricții a debitelor sau volumelor prelevate, prevăzute în planurile de restricții;
3. Utilizarea/exploatarea resursei fără abonament de utilizare/exploatare;
4. Folosirea apei în alt scop decât cel prevăzut în actele de reglementare în vigoare;
5. Depășirea concentrațiilor maxime admise ale poluanților din apele uzate evacuate.

Stabilirea și dimensionarea cuantumului penalităților pentru depășirea cantității prelevate autorizate, pentru depășirea concentrațiilor de poluant admise, se face pe baza *Ordinului Ministrului Mediului și Gospodării Apelor nr. 798/2005, privind aprobarea abonamentului cadru de utilizare/exploatare, a Ordinului nr. 1028/2009 pentru modificarea și completarea Anexelor nr. 1-5 la abonamentul cadru de utilizare/exploatare, respectiv a Ordinului nr. 1725/2010 pentru modificarea și completarea Anexelor 1-5 la abonamentul cadru de utilizare/exploatare.*

8.6. Tendințe în evoluția cerințelor de apă

Sinteza la nivel național

În vederea evaluării cerințelor folosințelor de apă (an de referință 2011) la nivelul bazinelor/spațiilor hidrografice din România pentru orizontul de timp 2030, s-a aplicat Metodologia de prognoză a cerințelor de apă ale folosințelor elaborată în cadrul Institutului Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor. Scopul metodologiei este de a estima cantitățile de apă ce vor fi necesare în anii următori în vederea evaluării opțiunilor de

dezvoltare a politicilor în domeniul apei cu privire la procesele de planificare necesare asigurării cerințelor de apă pentru folosințe.

Metodologia oferă metode de prognoză a cerințelor de apă pentru:

- Populație;
- Industrie;
- Irigații;
- Zootehnie;
- Acvacultură/piscicultură.

Prognoza cerințelor de apă pentru populație a luat în considerare evoluția populației la nivel național, județean și local și a avut în vedere trei scenarii de evoluție: un scenariu de bază (mediu), unul maximal și unul minimal.

Prognoza cerințelor de apă pentru industrie elaborată prin metoda prelevărilor pe locuitor a avut în vedere: populația totală în anul curent; volumul de apă industrială prelevat în anul curent; volumul specific de apă prelevat pe locuitor și an în anul curent; produsul intern brut; ponderea creșterii volumului de apă industrială prelevat pe locuitor în raport cu creșterea economică; coeficientul de creștere a prelevărilor pe locuitor. Calculele de prognoză s-au realizat pe trei scenarii de evoluție: un scenariu de bază (mediu), unul maximal și unul minimal.

Prognoza cerințelor de apă pentru irigații a luat în considerare: volumul de apă prelevat pentru irigații în anii anteriori etapei de calcul; suprafețele prognozate a fi irigate; norma de irigare. Calculele de prognoză s-au realizat pe trei scenarii de evoluție: un scenariu de bază (mediu), unul maximal și unul minimal.

Prognoza cerințelor de apă pentru zootehnie se referă în mod exclusiv la cerința de apă necesară creșterii animalelor în regim industrial, pentru animalele crescute în gospodăriile populației volumele de apă necesare s-au considerat a fi înglobate în cerința de apă din mediul rural. Pentru calcul prognozei cerințelor de apă pentru zootehnie s-au avut în vedere: numărul de capete de animale pentru perioada curentă; numărul de capete de animale pentru perioada prognozată; prognoza numărului de locuitori din zona de studiu, deja calculată în pașii anteriori; numărul de capete de animale la nivel de județ (mii capete /loc); prognoza creșterii numărului de animale în intervalul de prognoză și cerința de apă pentru animalele crescute în regim industrial pe baza datelor din literatura de specialitate.

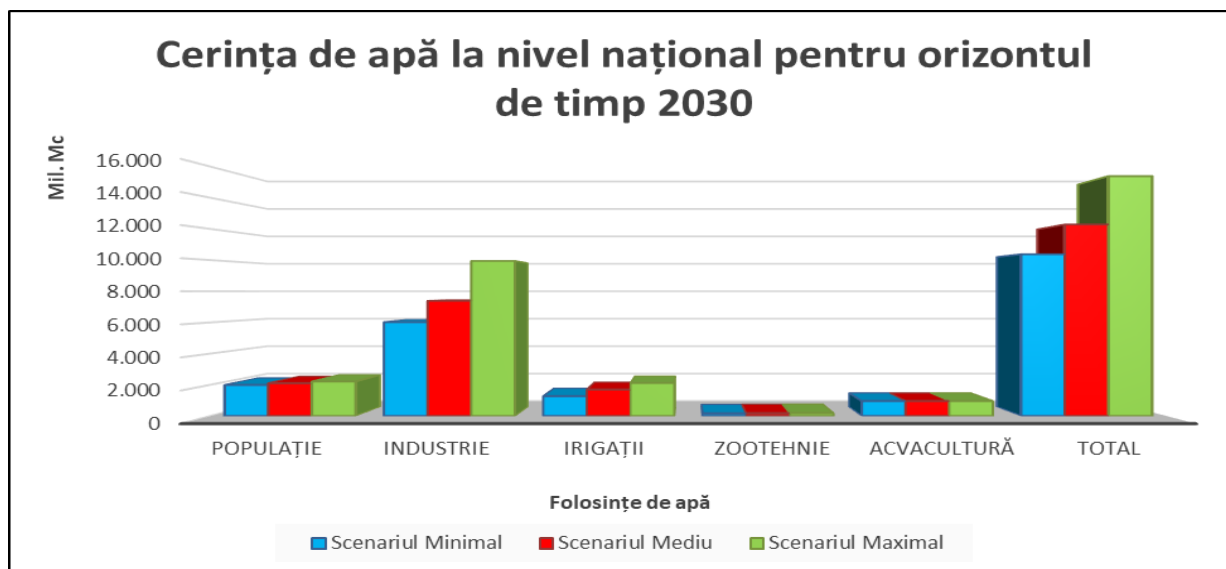
Prognoza cerințelor de apă pentru acvacultură/piscicultură s-a realizat luând în considerare: suprafețele amenajate pentru acvacultură/piscicultură în anii anteriori perioadei de calcul; volumul de apă prelevat în anii anteriori pentru acvacultură/piscicultură; volumul specific maxim de apă prelevat pentru acvacultură/piscicultură; suprafețele prognozate a se amenaja pentru acvacultură /piscicultură.

În Tabelul centralizator 8.9 și Figura 8.13 se prezintă, pe ansamblul folosințelor, cerințele de apă prognozate (mil.m³) în cele trei scenarii considerate pentru anul 2030.

Tabel 8.9. Centralizator privind cerința de apă la nivel național pentru orizontul de timp 2030

Folosința de apă	CERINȚA DE APĂ (mil. mc)		
	2030		
	Scenariul Minimal	Scenariul Mediu	Scenariul Maximal
Populație	1.986	2.097	2.208
Industria	6.017	7.383	9.944
Irigații	1.267	1.689	2.112

Folosința de apă	CERINȚA DE APĂ (mil. mc)		
	2030		
	Scenariul Minimal	Scenariul Mediu	Scenariul Maximal
Zootehnie	155	164	173
Acvacultură	949	949	949
Total	10.374	12.282	15.386

Figura 8.13. Cerința de apă la nivel național pentru orizontul de timp 2030

În urma calculelor efectuate au rezultat următoarele:

- Metodologia este relativ bună și a dat rezultate aproape de realitate în cazul aplicării pentru: prognoza cerințelor de apă pentru populație; prognoza cerințelor de apă pentru irigații; prognoza cerințelor de apă pentru zootehnie și prognoza cerințelor de apă pentru acvacultură /piscicultură;
- În cazul prognozei cerințelor de apă pentru industrie rezultatele obținute au un grad mai mare de incertitudine, dat fiind faptul că în formula de calcul intră mai mulți indicatori macroeconomici ce ar trebui cunoscuți mai precis, cum ar fi: evoluția produsului intern brut (PIB) și ponderea industriei în PIB.

Se menționează că valorile obținute pentru cerințele de apă pentru industrie, după aplicarea metodologiei (elaborată în cadrul INHGA - 2013) au fost diminuate în conformitate cu literatura de specialitate cu coeficienți care țin seama de: schimbarea/modernizarea tehnologiei (între 15 și 20 %) și creșterea prețului apei care ține seama de recuperarea costurilor conform Directivelor Europene (între 5 și 10 %). În prezentul studiu, la rezultatele finale obținute în urma calculelor, s-a aplicat o reducere de cca. 30 % pentru orizontul de timp 2030.

Rezultatele studiului la nivel național, realizat de Institutul Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor, se regăsesc în Anexa 8.1.

9. PROGRAME DE MĂSURI

Introducere

Directiva Cadru a Apei 2000/60/CE (DCA) instituie un cadru legal pentru protejarea, conservarea și îmbunătățirea stării tuturor apelor și a zonelor protejate, prevenirea deteriorării și asigurarea pe termen lung a utilizării durabile a resurselor de apă. Directiva stabilește termene specifice pentru Statele Membre ale Uniunii Europene pentru a stabili și implementa programe de măsuri și planuri de management ale bazinelor hidrografice, având în vedere atingerea obiectivelor de mediu.

În vederea atingerii obiectivelor de mediu se pregătesc documentele de planificare care se reactualizează la fiecare 6 ani și care se referă în principal la caracterizarea stării corpurilor de apă, programele de măsuri și programele de monitoring. De asemenea, în contextul programului de măsuri, analiza economică permite aplicarea principiului recuperării costurilor pentru serviciile de apă și contribuie la evaluarea unei măsuri sau combinații de măsuri optime din punct de vedere cost-eficiență necesare stabilirii și aplicării programului de măsuri (art.11). De asemenea, potrivit cerințelor Art. 14 al DCA, trebuie asigurată informarea, consultarea și participarea factorilor implicați în luarea deciziilor pentru stabilirea programului de măsuri.

DCA definește două categorii de măsuri: "de bază" și "suplimentare".

"Măsurile de bază" sunt cerințele minime de conformare și constau din acele măsuri cerute de implementarea legislației comunitare pentru protecția apelor, inclusiv măsurile prevăzute în legislația specificată în articolul 10 și în partea A a anexei VI (lista măsurilor de bază ce urmează a fi incluse în programele de măsuri). Alte măsuri de bază sunt măsurile tehnice și instrumentele administrative pentru domeniile cuprinse în art. 11.3 (b-l) al DCA

"Măsurile suplimentare" sunt acele măsuri identificate și implementate suplimentar pe lângă măsurile de bază, în scopul realizării obiectivelor stabilite ca urmare a art. 4 al DCA. Partea B a anexei VI conține o listă deschisă a măsurilor suplimentare care fac parte din Programul de măsuri, conform cerințelor art. 11(4) al DCA.

Termenul de "măsură" se referă la o măsură tehnică concretă care are un efect local, pe când instrumentele sunt de natură administrativă sau economică, sunt aplicabile pe termen lung, au un efect mai larg comparativ cu măsurile și necesită o coordonare eficientă la nivel administrativ. Totuși, atât măsurile, cât și instrumentele, trebuie văzute ca "măsuri" în concepția art. 11 al DCA. Măsuri suplimentare pot fi considerate și acțiunile de implementare a acordurilor internaționale importante la care se face referire în art. 1 al DCA.

Prezentul capitol descrie măsurile de bază (subcapitolele 9.1 - 9.8 și 9.10) și suplimentare (subcapitolul 9.9) stabilite conform cerințelor art. 11 al DCA, pentru atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă.

În cadrul procesului de identificare a problemelor importante de gospodărirea apelor, atât la nivelul Districtului Hidrografic Internațional al Dunării, cât și la nivel național, au fost identificate 4 categorii majore de probleme importante de gospodărirea apelor (poluarea cu substanțe organice, poluarea cu nutrienți, poluarea cu substanțe prioritare/prioritar periculoase și alterările hidromorfologice) pentru care au fost stabilite programe de măsuri specifice în vederea atingerii obiectivelor de mediu. De asemenea, este important de precizat că măsurile specifice stabilite la nivel internațional (prezentate în *Planul de Management al Districtului Hidrografic Internațional al Dunării - partea A*) au fost preluate și integrate la nivel național.

Măsurile se aplică presiunilor antropice, având în vedere în principal aglomerările umane, activitățile industriale și agricole, presiunile hidromorfologice și alte tipuri de activități generatoare de presiuni semnificative.

Presiunile potențial semnificative identificate în capitolul 3.4. reprezintă baza pentru stabilirea listei de posibile măsuri. Așa cum s-a subliniat anterior, lista de măsuri conține în mod obligatoriu măsurile de bază, precum și eventuale măsuri suplimentare, având în vedere atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă de suprafață și subterane.

Măsurile de bază se aplică pentru toate corpurile de apă, iar măsurile suplimentare se aplică pentru corpurile de apă care riscă să nu atingă obiectivele de mediu. În anumite situații, din cauza relației de transfer a poluanților din amonte în aval, măsurile se pot lua la nivelul corpurilor de apă din amonte (care pot să nu aibă risc), iar efectele/beneficiile să fie identificate la nivelul corpurilor de apă din aval. De asemenea, în cazul surselor difuze de poluare măsurile pot fi stabilite la nivel de sub-bazin.

Legislația care asigură implementarea măsurilor de bază privind protecția mediului și în special a apelor și ecosistemelor acvatice se prezintă în anexa 9.1. Datorită considerentelor mai sus menționate, stabilirea programului de măsuri necesită parcurgerea etapelor prezentate în *Planul de Management aprobat prin HG nr. 859/2016 pentru aprobarea Planului național de management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României*, cu referire la: stabilirea listei de măsuri de bază la nivel de bazin/spațiu hidrografic, realizarea inventarului posibilelor măsuri suplimentare, aplicarea scenariilor și analizei economice și stabilirea programului de măsuri pentru perioada următoare de 6 ani.

- **Progrese în implementarea programului de măsuri stabilit pentru al doilea ciclu de planificare (2016-2020)**

În scopul evaluării stadiului implementării programului de măsuri s-a avut în vedere realizarea măsurilor de bază și suplimentare prevăzute în anexele *Planului Național de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016*, cu termene planificate de realizare a măsurilor în perioada 2016-2020. De asemenea, au fost luate în considerare și măsurile care erau planificate să se realizeze după anul 2021 și care au început să se implementeze în avans.

Evaluarea implementării măsurilor și costurile aferente acestora s-a realizat în două moduri:

- în funcție de tipurile de măsuri prevăzute de DCA, respectiv măsuri de bază – art. 11.3a, alte măsuri de bază – art. 11.3b-l și măsuri suplimentare – art. 11.4-5;
- pe baza categoriilor de presiuni (similar cu abordarea din *Planul de Management aprobat prin HG nr. 859/2016*):
  - aglomerări umane – măsuri pentru asigurarea alimentării cu apă a populației, modernizarea și realizarea sistemelor de colectare și epurare a apelor uzate, managementul nămolului din stațiile de epurare;
  - industrie – măsuri pentru reducerea poluării punctiforme și difuze produsă de unitățile industriale;
  - agricultură – măsuri pentru reducerea poluării punctiforme și difuze generate de fermele zootehnice și ferme vegetale;
  - hidromorfologie – măsuri de îmbunătățire a regimului hidrologic al corpurilor de apă, îmbunătățirea conectivității laterale și longitudinale, măsuri pentru îmbunătățirea condițiilor morfologice, măsuri pentru asigurarea debitului ecologic, etc. ;
  - altele – măsuri pentru asigurarea unui management durabil în domeniul pisciculturii, măsuri pentru atenuarea efectelor schimbărilor climatice, realizarea de studii de cercetare, monitorizare suplimentară, acțiuni de conștientizare a publicului, etc.

La stabilirea măsurilor și evaluarea costurilor de investiții, operare-întreținere și alte costuri aferente s-au utilizat după cum urmează:

- informații oficiale transmise de utilizatorii de apă din diverse domenii de activitate privind măsurile, costurile și termenele de realizare ale acestora (aglomerări umane, activități industriale și agricole, hidromorfologie, altele etc.);
- documente de programare și planificare a măsurilor pe termen mediu și lung (strategii, programe și planuri de dezvoltare sectoriale, *Master Planuri Județene* pentru infrastructura de apă și apă uzată în aglomerări umane - actualizate în perioada 2016-2020, aplicații de finanțare europeană depuse în cadrul Programului Operațional Sectorial (POS) 2007-2013 și Programului Operațional Infrastructura Mare (POIM) 2014-2020 care continuă finanțarea investițiilor necesare în sectorul de apă/apă uzată în cadrul Axei Prioritare 3 "Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor", Obiectivul Specific OS 3.2. - Creșterea nivelului de colectare și epurare a apelor uzate urbane, precum și a gradului de asigurare a alimentării cu apă potabilă a populației, studii de cercetare și proiecte, etc.);
- costurile unitare din cataloagele de măsuri aferente domeniilor aglomerări umane, activități industriale și agricole, alterărilor hidromorfologice, altele etc., în cazul în care nu au fost primite/disponibile informații direct de la utilizatorii de apă privind costurile măsurilor.

Se precizează faptul că, în conformitate cu cerințele Ghidului de raportare a cerințelor Directivei cadru Apă 2000/60/CE (*WFD Reporting Guidance 2022, versiunea draft*), costurile măsurilor se evaluează având în vedere următoarele:

- costurile de investiții se calculează pentru întreaga perioadă a ciclului de planificare (2016-2021);
- costurile de operare - întreținere se calculează la nivelul fiecărui an (anualizate);
- toate costurile evaluate nu conțin valoarea amortizării.

La evaluarea implementării programelor de măsuri prevăzute în *Planul de Management al bazinelor/spațiilor hidrografice aprobat prin HG nr. 859/2016* și a costurilor aferente s-a utilizat în principal ca an de referință anul 2021 pentru evaluarea stadiului realizării măsurilor.

Până la sfârșitul anului 2020, la nivel național s-au realizat măsuri de bază și suplimentare din cadrul programului de măsuri al primului ciclu de planificare, care, din punct de vedere financiar, se situează la valoarea **cheltuielilor de investiții și alte costuri de circa 7.238 milioane Euro**, ceea ce reprezintă cca.52,4% din totalul planificat pentru perioada 2016-2021. De asemenea, au fost realizate **costuri de operare – întreținere anuale în valoare de 346,624 milioane Euro**, suportate de către utilizatorii de apă care au implementat măsuri.

În *Tabelul 9.1* se prezintă detalierea acestor costuri, atât din punct de vedere al tipurilor de măsuri prevăzute de DCA (11.3a-I, 11.4-5), cât și al categoriilor de presiuni (aglomerări, agricultură, industrie, hidromorfologie și altele).

Asigurarea finanțării măsurilor aferente întregului program de măsuri pentru perioada 2016-2020 s-a realizat în principal din:

- **43,07 % fonduri europene** - Fonduri de Coeziune, Fondul Agricol European de Dezvoltare Rurală (FEADR), Fonduri Europene de Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul European pentru Pescuit (FEP), Fonduri LIFE, alte fonduri;
- **33,39 % fonduri naționale guvernamentale și locale** (buget stat, local, redevențe din contribuții, etc.);
- **14,32 % surse proprii ale agentului economic;**
- **0,11 % parteneriat Public-Privat;**
- **7,47 % surse ale ANAR;**
- **1,64 % alte surse.**

În ceea ce privește situația realizării programului de măsuri la sfârșitul anului 2020 (Figura 9.1), comparativ cu cea planificată în Planurile de management actualizate ale bazinelor /spațiilor hidrografice 2016-2021, se observă că cele mai multe costuri revin implementării măsurilor de bază și suplimentare pentru aglomerările umane (apă potabilă, apă uzată, nămoluri de la stații de epurare) și activitățile agro-zootehnice și industriale, precum și a altor măsuri de bază referitoare la reglementarea/autorizarea, controlul și monitorizarea surselor semnificative de poluare, precum și cele aferente alterărilor hidromorfologice.

De asemenea, o serie de măsuri suplimentare planificate au fost realizate până în 2020 sau sunt în curs de implementare până la sfârșitul anului 2021, și anume:

- măsuri constructive și tehnice aplicate aglomerărilor umane, unităților industriale și activităților agricole; de exemplu: asigurarea unor limite ale concentrațiilor de poluanți mai stringente decât cele prevăzute în legislația în vigoare, construirea platformelor comunale de depozitare și gospodărire a gunoiului de grajd sau aplicarea de măsuri peste cerințele directivelor europene în domeniul apelor (construirea de sisteme centralizate de colectare și epurare a apelor uzate în aglomerări umane mai mici de 2000 l.e.);

- măsuri tehnice pentru domeniul alterărilor hidromorfologice (ex. îndepărtarea obstacolelor pentru asigurarea conectivității longitudinale, restaurarea conectivității longitudinale și laterale a corpurilor de apă, reducerea eroziunii costiere);

- măsuri de eco-condiționalitate și agro-mediu din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală, aplicarea *Codului de Bune Condiții Agricole și de Mediu*, aplicarea *Codului de Bune Practici în Ferme*, pentru respectarea unor standarde de management pe care trebuie să le urmeze sau să le atingă fermierii în scopul reducerii emisiilor de nutrienți;

- studii de cercetare și proiecte menite să clarifice problemele și incertitudinile semnalate la elaborarea *Planului de Management aprobat prin HG nr. 859/2016* (debit ecologic, stare ecologică, monitorizarea suplimentară a substanțelor prioritare, monitoring investigativ pentru stabilirea fondului natural, etc.), măsuri în cadrul planurilor de management ale ariilor naturale protejate.

**Tabel 9.1a. Evaluarea la nivel național a costurilor realizate în al doilea ciclu de planificare (2016-2020).
Defalcare pe tipuri de categorii de presiuni**

Categorია de presiune	Costul măsurilor realizate până în anul 2020 (Euro)								
	Măsuri de bază			Măsuri suplimentare			Total		
	Investiții	Operare/ Întreținere anuale	Alte costuri*)	Investiții	Operare/ Întreținere anuale	Alte costuri*)	Investiții	Operare/ Întreținere anuale	Alte costuri*)
Aglomerări umane	2.729.983.141	1.581.98.408	10.687.391	77.535.322	2.844.663	243.641	2.807.518.463	161.043.071	10.931.032
Industrie	70.089.251	23.867	126.876	13.025.656	119.659	0	83.114.907	143.526	126.876
Agricultură	630.219.838	2.747.322	9.461.056	1.205.280.018	0	1.703.310.670	1.835.499.856	2.747.322	1.712.771.726
Hidromorfologie	2.000	258.873	4.046	188.569.790	100.893	723.848	188.571.790	359.766	727.894
Alte*)	211.540.056	182.331.863	366.335.796	20.660.167	0	480.549	232.200.223	182.331.863	366.816.345
Total	3.641.834.286	343.560333	386.615.165	1.505.070.953	3.065.215	1.704.758.708	5.146.905.239	346.625.548	2.091.373.873

**Tabel 9.1b. Evaluarea la nivel național a costurilor realizate în al doilea ciclu de planificare (2016-2020).
Defalcare pe tipuri de măsuri (conform art. 11 al DCA)**

Nr. crt.	Tip măsuri	Costuri măsurilor ce se vor realiza în 2020 (EURO)		
		Investiții	Operare/ întreținere anuale	Alte costuri*)
1	Măsuri de bază (art. 11.3)	3.641.834.286	343.560.333	386.615.165
1.1	Măsuri aplicare legislație europeană (art. 11.3a)	3.440.878.453	164.666.308	32.873.788
1.2	Alte măsuri de bază (art. 11.3b-l)	200.955.833	178.894.025	353.741.377
2	Măsuri suplimentare (art. 11.4-5)	1.505.070.953	3.065.215	1.704.758.708
3	Total măsuri (1+2)	5.146.905.239	346.625.548	2.091.373.873

*) se referă la alte costuri pentru implementarea măsurilor privind asigurarea unui management durabil în domeniul pisciculturii, schimbărilor climatice, realizarea de studii de cercetare, monitorizare suplimentară, acțiuni/proiecte de conștientizare a publicului, etc.

Precizăm că o parte dintre măsurile planificate a se realiza în perioada 2016-2021 conform programului de măsuri din *Planul de Management aprobat prin HG nr. 859/2016* au suferit modificări (fie sunt măsuri noi, fie au fost transferate în următorul ciclu de planificare 2022-2027 sau s-a renunțat la implementarea lor), având în vedere în principal:

- reevaluarea situației generate de finalizare a studiilor de fezabilitate și proiectelor tehnice, reevaluarea costurilor de investiții, etc.; astfel modificarea delimitării aglomerărilor umane are efecte în modificarea tipului de măsuri necesare; de asemenea, scăderea dimensiunii aglomerării sub 10.000 locuitori echivalenți va schimba măsura în sensul că modernizarea/construirea stației de epurare cu treaptă terțiară pentru îndepărtarea avansată a nutrienților (azot și fosfor) nu mai este necesară, epurarea biologică (secundară) fiind suficientă;
- măsuri generate de modificarea legislației survenită după elaborarea *Planului de Management aprobat prin HG nr. 859/2018*, respectiv măsurile care rezultă din implementarea următoarelor aspecte legislative noi:
  - aplicarea din anul 2013 a *Programelor de acțiune și a Codului de Bune Practici agricole* pentru întreg teritoriu României având în vedere principiul prevenției, dar și asigurarea reducerii poluării cu nitrați din surse agricole (HG nr. 964/2000 privind aprobarea *Planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole*), astfel măsurile de implementare se aplică la nivelul întregului teritoriu;
  - implementarea Directivei 2013/39/EU de modificare a Directivelor 2000/60/CE și 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei, transpusă în legislația națională prin HG nr. 570/2016 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase și alte măsuri pentru principalii poluanți;
  - propunerea de Directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind calitatea apei destinate consumului uman (reformare), respectiv modificarea și completarea Legii nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile.

Rezultatele reevaluării stării/potențialului corpurilor de apă de suprafață în anul 2019 și a stării chimice a corpurilor de apă subterană în anul 2017, pe baza completărilor și modificărilor survenite în sistemul de evaluare, au condus, de asemenea, la reanalizarea măsurilor planificate a se realiza în perioada 2016-2021.

Măsurile restante din *Planul de Management aprobat prin HG nr. 859/2016*, cât și măsurile planificate să fie realizate pentru corpurile de apă care au excepții de la obiectivele de mediu (constând în prelungirea termenului – art. 4.4.) după anul 2015, se vor lua în considerare în cel de-al treilea ciclu de planificare 2022-2027.

Pe baza analizei progresului în implementarea măsurilor de bază și suplimentare comparativ cu situația planificată în *Planul de Management aprobat prin HG nr. 859/2016* s-a constatat faptul că:

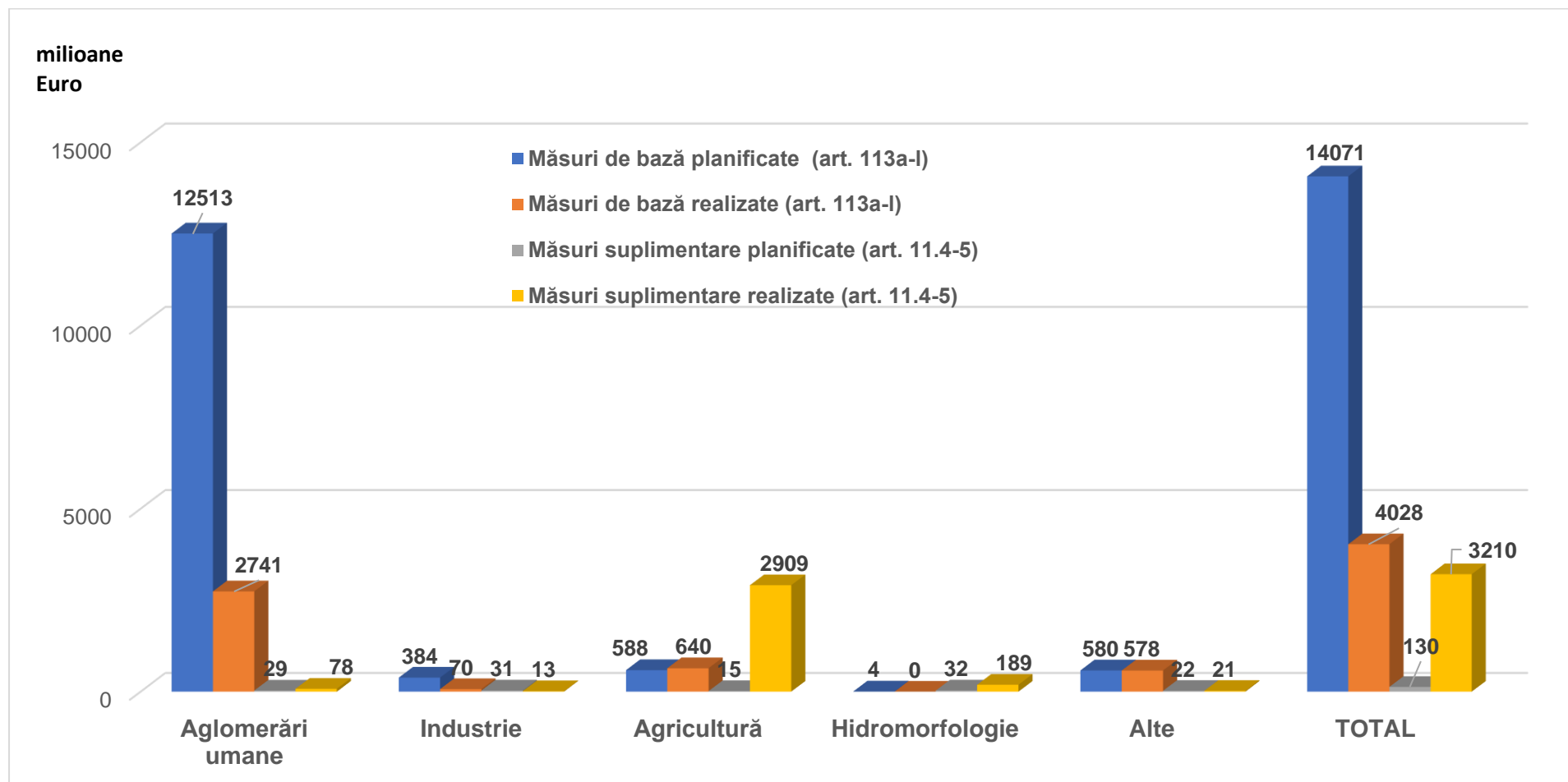
- 51,05 % din măsurile planificate au fost implementate, din care:
  - 44,37 % dintre măsuri sunt identice cu cele planificate;
  - 5,15 % dintre măsuri sunt măsuri noi, neprevăzute în *Planul de Management aprobat prin HG nr. 859/2016*;
  - 1,53 % din măsuri au fost modificate având în vedere noi informații privind eficiența măsurii, etc.;
- 48,95 % din măsurile planificate nu au fost implementate, din care :
  - 21,33 % nu au fost realizate din diferite motive ;
  - 6,69 % din măsuri nu au mai fost necesare datorită fie reducerii din diverse cauze obiective a poluării produse de presiunile semnificative (unele măsuri au fost abandonate, nemaifiind necesare, după reevaluarea situației din unitățile economice (unități închise, în conservare) și atingerea obiectivelor de mediu ale

corpurilor de apă, fie alte măsuri implementate în paralel pe același corp de apă au condus deja la atingerea obiectivelor de mediu;

- 20,93 % din măsuri au fost transferate pentru implementare în al doilea ciclu de planificare.

În urma evaluării situației împreună cu utilizatorii de apă și autoritățile care implementează programul de măsuri în perioada 2016-2021, s-a constatat că, în unele cazuri, există probleme în ceea ce privește realizarea măsurilor la termenele stabilite, dintre care cele mai des întâlnite sunt următoarele:

- capacitatea tehnică și instituțională insuficientă a autorităților pentru implementarea mecanismelor necesare realizării măsurilor;
- alocarea cu întârziere a fondurilor necesare din cauza derulării cu întârziere a procedurilor de achiziții;
- proceduri anevoioase de promovare a finanțării care conduc la depășirea termenelor prevăzute pentru demararea proiectelor;
- alocarea de fonduri insuficiente de la bugetul de stat și local pentru măsurile ce trebuiau realizate în al doilea ciclu de planificare, având în vedere contextul economic european și mondial;
- dificultăți în realizarea tehnică a lucrărilor de execuție de către contractanți (diminuarea potențialului pieței muncii în sectorul construcțiilor);
- întârzieri în implementarea măsurilor din cauza problemelor legate de regimul juridic al terenurilor pe care se execută lucrările, etc.

Figura 9.1. Progrese înregistrate la nivel național în implementarea Programului de măsuri 2016-2020

În perioada 2016 – 2021 au fost realizate măsuri pentru reducerea presiunilor, cu precădere măsuri de bază (art. 11.3.a) pentru aglomerări umane (apă potabilă, apă uzată, nămoluri de la stațiile de epurare urbane) și pentru activitățile industriale și agro-zootehnice, precum și alte măsuri de bază (art. 11.3b-l) referitoare la aplicarea recuperării costurilor pentru servicii de apă, reglementarea / autorizarea, controlul și monitorizarea surselor semnificative de poluare și a alterărilor hidromorfologice. În continuare se menționează câteva tipuri de măsuri realizate pentru reducerea presiunilor punctiforme și difuze cu impact asupra stării ecologice bune / potențialului ecologic al corpurilor de apă de suprafață și asupra stării bune a corpurilor de apă subterană.

Măsurile aferente Planului Național de Management aprobat prin HG nr. 859/2016 s-au concentrat pe implementarea angajamentelor asumate pentru realizarea măsurilor de bază, având în vedere măsurile de asigurare a infrastructurii de apă și apă uzată pentru aglomerările umane mai mari de 2.000 l.e. ale căror termene de conformare a fost anul 2018. De asemenea, pentru aglomerările umane mai mici de 2.000 l.e pentru care erau prevăzute măsuri suplimentare de asigurare a sistemelor centralizate de alimentare, canalizare și epurare, au fost realizate lucrări de construire, reabilitare și modernizare a rețelelor de canalizare și stațiilor de epurare a apelor uzate urbane.

Unitățile economice au realizat măsuri care implementează în special cerințele Directivelor IPPC/IED și Seveso III, dar și care urmăresc reducerea poluării industriale prin: introducerea unor tehnologii mai curate și cele mai bune tehnologii disponibile în domeniu (BAT), prevenirea accidentelor majore care implică substanțe prioritare și acțiuni de limitare a consecințelor acestora pentru populație și mediul înconjurător, modernizarea instalațiilor de epurare a apelor uzate, în scopul conformării efluentului evacuat cu valorile limită de emisie prevăzute în programul de măsuri, planurile de acțiune și programele de conformare care sunt anexe la autorizațiile integrate de mediu. În acest context, este de precizat evoluția indicatorilor economici în condițiile financiare naționale și internaționale (respectiv descreșterea economică), care au influențat disponibilitatea financiară a unităților economice în ultimii ani.

În programul de măsuri au fost prevăzute și realizate pentru activitățile industriale următoarele tipuri de măsuri cheie pentru presiunile semnificative, și anume:

- remedierea zonelor contaminate (poluare istorică inclusiv sedimente, ape subterane, sol) prin menținerea iazurilor de decantare în condiții de siguranță a mediului și finalizarea și recepția lucrărilor de închidere-ecologizare a zonelor contaminate;
- reducerea emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase sau reducerea emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare;
- reabilitarea sau modernizarea stațiilor de epurare industriale (inclusiv ferme) – achiziționarea și montarea de echipamente pentru măsurarea debitelor de apă industrială și potabilă, re tehnologizarea instalațiilor de recuperare ape acide, refacerea tronsoanelor de canalizare deteriorate sau colmatate, realizarea unui sistem divizor de colectare a apelor uzate, reactualizarea autorizațiilor de gospodărire a apelor în vederea atingerii obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă;
- studii de cercetare, îmbunătățirea bazei de cunoștințe care reduce incertitudinea
- alte măsuri adresate presiunilor miniere difuze și punctiforme - măsuri de închidere și ecologizare a haldelor și iazurilor, reabilitare și ecologizare a depozitelor de deșeuri (recuperare terenuri).

În ceea ce privește măsurile pentru agricultură acestea se implementează pe întreg teritoriului României din anul 2013. Măsurile de bază sub art. 11.3.a se referă la reducerea poluării cu nutrienți din sursele agricole, prin aplicarea Codului de Bune Practici Agricole, a Programelor de acțiune și Planului de acțiune pentru reducerea poluării cu nutrienți. Măsurile de bază realizate se referă la construirea platformelor individuale de depozitare

a gunoiului de grajd, respectarea perioadei de interdicție în aplicarea pe teren a îngrășămintelor, realizarea rețelelor de canalizare și stațiilor de epurare, realizarea perdelelor forestiere, a piezometrelor pentru foraje la nivelul bazinelor hidrografice, etc., precum și la activități de conștientizare și instruire a fermierilor. Pentru fermele zootehnice, inclusiv pentru cele aflate sub incidența Directivei IPPC/IED, s-au aplicat măsuri de reducere a poluării punctiforme și difuze. În cadrul măsurilor pentru realizarea managementului produselor de uz fitosanitar (pesticide și biocide), au fost monitorizate, de asemenea, unități care au implementat măsuri specifice.

Alte măsuri de bază sunt măsurile sub art. 11.3.e, de tipul prelevării de probe, efectuarea analizelor specifice și a studiilor OSPA, realizarea planurilor de fertilizare, analiza fertilizanților la fermele agro-zootehnice, etc. De asemenea, în ceea ce privește reducerea poluării cu pesticide din agricultură, s-au aplicat măsuri de control și autorizare a surselor de poluare difuze din agricultură, precum și măsuri de diminuare a riscurilor de poluare a apelor de suprafață și subterane asociate utilizării produselor de protecție a plantelor prevăzute în Planului național de acțiune privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor.

În măsurile suplimentare sub art. 4.4-4.5 sunt cuprinse alte măsuri specifice de reducere a poluării difuze cu nutrienți, cum ar fi construirea de platforme comunale de stocare a gunoiului de grajd, prevenirea și combaterea poluării provenită din activitățile agricole în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale, constrângeri naturale semnificative sau cu alte constrângeri specifice.

O altă componentă importantă în implementarea măsurilor pentru agricultură este Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR 2014-2020). Pentru perioada de programare 2014-2020 a fost pus un accent deosebit pe promovarea utilizării eficiente a resurselor, precum și pe creșterea inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii în agricultură și zonele rurale, în concordanță cu obiectivele stabilite prin Strategia Europa 2020. Pentru atingerea acestor obiective, prin PNDR 2014-2020 au fost implementate o serie de măsuri de mediu și climă care contribuie direct sau indirect la Prioritatea 4 (P4) – Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură, Domeniul de Intervenție 4B – Ameliorarea gestionării apelor, inclusiv gestionarea îngrășămintelor și a pesticidelor, după cum urmează:

1. Măsuri de eco-condiționalitate (cross-compliance – Pilon I CAP)

- M1 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare
- M4 – Investiții în active fizice (art. 17)
  - M4.1 Investiții în exploatații agricole și pomicole
  - M4.3 - Investiții pentru dezvoltarea, modernizarea și adaptarea infrastructurii agricole și silvice – componenta infrastructură irigații
- M6 – Ferme și dezvoltarea afacerilor (art. 19)
  - M6.1 – Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri
  - M6.3 – Sprijin pentru dezvoltarea fermelor mici

2. Măsuri de agro-mediu (agri-environment – Pilon II CAP)

- M8 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și îmbunătățirea viabilității pădurilor (art. 21-26)
  - M.8.1 - Împădurirea și crearea de suprafețe împădurite
- M10 – Agromediu și climă (art. 28)
- M11 – Agricultură ecologică (art. 29)
- M13 – Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (art. 31)
- M15 – Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor (art. 34)
  - M15.1 - Plăți pentru angajamentele în materie de silvomediu și climă.

Pentru aceste măsuri și sub-măsuri au fost planificate în perioada 2014-2020 cca. 6,1 miliarde Euro, din care s-au cheltuit până la sfârșitul anului 2018 cca. **3,498 miliarde Euro** (57 %). Plățile totale realizate au fost monitorizate de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR).

În ceea ce privește principalele probleme întâmpinate de către fermierii și factorii implicați în implementarea măsurilor se evidențiază următoarele:

- necunoașterea și neînțelegerea pe deplin a legislației din domeniu;
- anumite măsuri au fost evaluate ulterior ca fiind nefezabile;
- unele ferme și-au schimbat domeniul de activitate sau s-au închis;
- s-a modificat tipul de cultivare, respectiv s-a trecut la agricultura ecologică, caz în care, prin nefolosirea pesticidelor sau îngrășămintelor chimice, a scăzut producția agricolă, în special în zonele protejate;
- lipsa surselor de finanțare, cât și fonduri proprii insuficiente, etc.

Măsurile de bază și suplimentare realizate pentru reducerea efectelor alterărilor hidromorfologice au fost măsuri de tipul:

- îmbunătățirea/refacerea continuității longitudinale a corpurilor de apă: îndepărtarea barării transversale de pe corpul de apă și refacerea conectivității longitudinale, realizarea de amenajări pentru migrația ihtiofaunei - pasaje de pești, realizarea studiilor de fezabilitate tehnică pentru refacerea conectivității longitudinale, asigurarea debitului ecologic aval de construcțiile hidrotehnice, etc.;
- îmbunătățirea conectivității laterale a corpurilor de apă: reconstrucția ecologică a unor amenajări agricole și a unor amenajări piscicole și îmbunătățirea condițiilor în zonele de reproducere a peștilor în Delta Dunării, refacerea sau crearea unor noi zone umede pentru anumite incinte (pe baza studiilor de cercetare), restaurarea meandrelor sau a brațelor secundare, diversificarea structurii malului, a albiei și a habitatelor, măsuri de retenție naturală a apei (NWRM) de tipul restaurării brațelor vechi și a meandrelor și restaurării de zone umede; renaturarea zonelor din lunca inundabilă, refacerea habitatelor riverane în extravilanul localităților cu renaturarea malurilor (refacerea peisagistică a malului), reducerea eroziunii costiere și lucrări de decolmatare pentru igienizarea lacurilor;
- alte tipuri de măsuri și instrumente, cum ar fi decolmatare canale, monitoring investigativ adaptat presiunilor specifice care se exercită asupra corpului de apă, studii de evaluare a impactului activităților antropice și modificărilor climatice asupra corpurilor de apă cu scurgere nepermanentă etc.), stabilirea regimului hidrologic care să asigure satisfacerea cerințelor folosințelor de apă și compatibilitatea cu cerințele ecologice, implementarea unui monitoring de investigare, cantitativ și calitativ adaptat presiunilor specifice care acționează asupra corpurilor de apă.

Finanțarea măsurilor s-a asigurat din fonduri europene (POIM 2014-2020, Axa 5), sursele proprii ale utilizatorilor de apă, bugetul Administrațiilor Bazinale de Apă, precum și de la bugetul de stat.

În urma evaluării situației împreună cu utilizatorii de apă și autoritățile care implementează programul de măsuri, s-a constatat faptul că, în unele cazuri, există riscuri în ceea ce privește realizarea măsurilor la termenele stabilite, din următoarele cauze:

- măsurile sunt în curs de realizare cu întâzieri din cauza prelungirii termenului de realizare și ca urmare a alocării cu întâziere a fondurilor necesare de la bugetul de stat și bugetul local;
- procedurile anevoioase de promovare a finanțării (procedura de achiziție consumatoare de timp, licitații în curs de desfășurare prelungite datorită contestațiilor, co-finanțări

- alocate cu întârziere, etc.) conduc la depășirea termenelor prevăzute pentru demararea proiectelor;
- la unele măsuri a fost necesar să se renunțe, nemaifiind necesare, după reevaluarea situației din unitățile economice și modificarea presiunilor de tip aglomerări umane (redelimitarea aglomerărilor cu consecințe în modificarea măsurilor, termenelor și costurilor);
  - unele lucrări sunt sistate deoarece firma constructoare a intrat în faliment;
  - unele lucrări de construire / reabilitare, finanțate din fonduri de coeziune, au fost relicitate, ceea ce a creat întârzieri în începerea lucrărilor de execuție;
  - întârzieri în implementarea măsurilor din cauza problemelor legate de regimul juridic al terenurilor pe care se execută lucrările;
  - finanțarea redusă a studiilor de cercetare de la bugetul de stat – o parte din studii au fost aprobate pentru finanțare în perioada 2016-2018, însă fie nu au demarat până în prezent, fiind în stadiul de licitație, fie altele se află doar în stadiul de propunere pentru aprobare.

În concluzie, principalele cauze care contribuie la nedemararea sau desfășurarea cu întârziere a anumitor măsuri de bază și suplimentare sunt atribuite în principal alocării cu întârziere a fondurilor necesare de la bugetul de stat sau insuficiența fondurilor de la bugetul local, dar și surselor limitate de finanțare europeană destinate implementării măsurilor specifice Directivei Cadru Apă.

Măsurile de bază și suplimentare menționate au condus la îmbunătățirea stării ecologice / potențialului ecologic și stării chimice ale corpurilor de apă de suprafață și subterane, având în vedere rezultatele evaluării stării ecologice/potențialului ecologic și stării chimice prezentate la capitolul 6.2, comparativ cu evaluarea din *Planul de Management aprobat prin HG nr. 80/2011*. Progresul mai sus menționat indică faptul că efectele măsurilor cuprinse în programele de măsuri pentru perioada 2016-2021 încep să se facă simțite.

În perioada 2022 – 2027 se continuă implementarea măsurilor de bază și suplimentare pentru aglomerările umane, activitățile industriale și agricole, precum și pentru alterările hidromorfologice, al căror termen de realizare este perioada 2026 – 2027.

Tipurile de măsuri sunt similare cu cele implementate pe parcursul celui de-al doilea ciclu de planificare, respectiv în principal măsuri pentru implementarea cerințelor directivelor europene, la care se adaugă și noi tipuri de măsuri recomandate de Comisia Europeană în ghidurile CIS WFD: măsuri de stocare naturală a apelor (NWRM), măsuri de reducere a pierderilor de apă, măsuri de reutilizare a apelor, măsuri în contextul schimbărilor climatice, etc..

Administrația Națională „Apele Române”, autoritatea competentă în domeniul gospodăririi apelor, prin intermediul Administrațiilor Bazinale de Apă, monitorizează în continuare stadiul implementării programului de măsuri, conform cerințelor Directivei Cadru Apă, și intervine, în măsura competențelor sale, pentru conștientizarea/impulsionarea utilizatorilor de apă în vederea realizării măsurilor planificate în cadrul *Planurilor de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice actualizate*.

9.1. Măsuri pentru implementarea legislației europene pentru protecția apelor

Măsurile impuse de legislația națională care implementează Directivele Europene au ca obiectiv general conformarea cu cerințele Uniunii Europene în domeniul calității apei, prin îndeplinirea obligațiilor asumate prin Tratatul de Aderare la Uniunea Europeană și documentul “Poziția Comună a Uniunii Europene (CONF-RO 52/04), Bruxelles, 24 Noiembrie 2004, Capitolul 22 Mediu”.

Documentele naționale de aplicare cuprind atât planurile de implementare a directivelor europene în domeniul calității apei, cât și documentele strategice naționale care asigură cadrul de realizare a acestora. Pe lângă documentele prezentate în *Planul de Management aprobat prin HG nr. 859/2016*, principalele documente strategice naționale care asigură cadrul general de implementare a măsurilor pentru cel de-al treilea ciclu de planificare sunt:

- *Planul Național de Dezvoltare pentru Protecția Mediului (PNDPM);*
- *Programul Operational Dezvoltare Durabila (PODD) 2021-2027;*
- *Planul Național de Relansare și Reziliență al României (PNRR) 2021-2027;*
- *Programul Operațional Regional (POR) 2021-2027;*
- *Planului de Dezvoltare Regională (PDR) 2021-2027;*
- *Programul Național Strategic în contextul noii Politici Agricole Comune (PAC) 2021-2027;*
- *Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime (POPAM) 2021-2027;*
- *Programul pentru Acvacultura și Pescuit (PAP) 2021-2027;*
- *Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană 2021-2027;*
- *Strategia Națională privind reducerea efectelor secetei, prevenirea și combaterea degradării terenurilor și deșertificării pe termen scurt, mediu și lung;*
- *Strategia Forestieră Națională 2018 –2027;*
- *Strategia Națională a României privind Schimbările Climatice 2013-2020;*
- *Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030;*
- *Strategia pentru Reabilitarea Infrastructurii Irigațiilor;*
- *Strategia de Dezvoltare Locală 2021-2027;*
- *Strategia Energetică a României 2020-2030, cu perspectiva anului 2050;*
- *Strategia industriei miniere pentru perioada 2017-2035;*
- *Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor 2014-2020;*
- *Planul Național de Gestionare a Deșeurilor (PNGD) 2018-2025, etc.*

La aceste documente naționale se adaugă și planurile de acțiune și master planurile regionale, județene și locale prevăzute pentru implementarea documentelor strategice, dintre care se menționează: *Planurile de Management al Riscului la Inundații, Planul Național de Relansare și Reziliență al României (PNRR), Planului de Dezvoltare Regională (PDR), Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice, Planul Național Strategic PAC post 2020 (PNS), Planul Național de Gestionare a Deșeurilor (PNGD), Master Planurile Județene pentru infrastructura de apă potabilă și apă uzată, etc..*

Legislația care asigură implementarea măsurilor de bază privind protecția mediului și în special a apelor și ecosistemelor acvatice este prezentată în *Anexa 9.1*.

În continuare sunt trecute în revistă măsurile planificate pentru implementarea în perioada 2022-2027 a cerințelor principalelor directive europene din domeniul calității apelor, cu referire la obiective, cerințe, autorități responsabile, perioade de tranziție, măsurile stabilite, costurile pentru implementarea măsurilor, precum și sursele de finanțare pentru acestea.

Directiva privind calitatea apei (80/778/EEC) destinate consumului uman, amendată de Directiva 98/83/EC și Directiva 2015/1787/ CE de modificare a anexelor II și III la Directiva 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman

Directiva 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman a fost transpusă în legislația națională prin Legea nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile, cu modificările și completările ulterioare, menționate în *Anexa 9.1*.

Obiectivele principale ale Directivei sunt protejarea sănătății populației de efectele adverse ale oricărui tip de contaminare a apei destinate consumului uman și asigurarea unei ape sanogene și curate destinată consumului uman. În ceea ce privește calitatea apei destinate consumului uman, principala obligație care derivă din Directiva Consiliului 98/83/CE este să se asigure calitatea apei distribuite în sisteme centralizate.

Directiva 2015/1787/CE, care modifică Anexele II și III ale Directivei 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman, a pus accent pe integrarea informațiilor din planurile de management ale bazinelor hidrografice în evaluarea riscului pentru sănătatea populației consumatoare de apă potabilă. În acest sens, a apărut ca noutate abordarea într-un singur act legislativ a informațiilor ce sunt colectate în baza Directivei Cadru privind Apa 2000/60/CE. Ordonanța nr. 22/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile, transpune în legislația națională prevederile Directivei 2015/1787/CE, prin care se abordează aprovizionarea cu apă la modul global, creându-se legătura necesară între toate etapele procesului de producere și distribuție, programele de monitorizare asigurând puntea de legătură între captare, tratare, înmagazinare și distribuție. Astfel, autoritatea competentă pentru gestionarea resurselor de apă va fi parte în acest proces prin punerea la dispoziția producătorului de apă potabilă, de date privind presiunile antropice și sursele de poluare din bazinul hidrografic, precum și rezultatele programelor de monitorizare pentru corpurile de apă utilizate pentru captarea apei destinate consumului uman, conform legislației în domeniu.

Începând cu ianuarie 2023, prin reformarea Directivei privind calitatea apei potabile (Directiva 2020/2184) se va realiza o protecție mai ridicată a sănătății umane datorită standardelor mai stricte de calitate a apei, abordând poluanții cum ar fi perturbatorii endocrini și microplasticile, ceea ce va conduce la o apă mai curată la robinet pentru toți și o nevoie mai mică de utilizare a sticlelor de plastic. Acestea corespund obiectivelor Pactului Ecologic European (Green Deal)⁷² și Planului de acțiune "Către poluarea zero a aerului, apei și solului"⁷³.

Una dintre obligațiile importante este aceea de a aplica măsuri pentru asigurarea calității apei destinată consumului uman, care trebuie să aibă anumite valori pentru parametrii relevanți (Articolele 2 - 5). Apa trebuie să fie lipsită de orice microorganisme sau substanțe care, prin număr sau concentrații, constituie un pericol potențial pentru sănătatea umană.

În cadrul planurilor de conformare elaborate de producătorii de apă potabilă se face evaluarea situației existente, elaborarea și implementarea **Planurilor de siguranță a apei** și **Planurilor de reducere a pierderilor de apă din rețele de distribuție a apei**. De asemenea, sunt stabilite graficele de realizare a activităților și investițiilor, incluzând costurile acestora și impactul asupra costului serviciilor de apă.

Planurile de siguranță a apei sunt obligatorii, începând din anul 2021, pentru sistemele de aprovizionare cu apă potabilă, colective sau individuale, care furnizează în medie o cantitate de apă mai mare de 1.000 mc/zi sau care deservește mai mult de 5.000 de persoane.

Conform Raportului nr. 12 din 2017 de punere în aplicare a Directivei privind apa potabilă, Statele Membre trebuie să solicite ca Planurile de reducere a pierderilor de apă

⁷² Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliul, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, Pactul ecologic European, COM/2019/640 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A52019DC0640>

⁷³ COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Pathway to a Healthy Planet for All EU Action Plan: 'Towards Zero Pollution for Air, Water and Soil', COM/2021/400 final , {SWD(2021) 140 final} - {SWD(2021) 141 final}, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/?uri=COM:2021:400:FIN>

din rețele de distribuție a apei să fie incluse drept criterii de selecție pentru toate proiectele de infrastructură de apă care permit îndeplinirea obiectivelor naționale.

Guvernul a modificat și completat în acest sens Legea nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile, prin Ordonanța nr. 22/2017, având în vedere susținerea puternică de care beneficiază abordarea pe bază de risc, respectiv, introducerea planurilor de siguranță a apei, promovată de Organizația Mondială a Sănătății, Comisia Europeană, cât și de alte structuri și instrumente ale Organizației Națiunilor Unite cum ar fi Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, Protocolul Apa și Sănătatea, și altele.

Astfel, măsurile prevăzute în cadrul **Planurilor de siguranță a apei** se referă în principal la protecția surselor de apă brută, asigurarea calității apei potabile și a siguranței distribuției și asigurarea sănătății populației. Informațiile detaliate privind măsurile pentru protecția surselor de apă brută și asigurarea calității apei potabile și a siguranței distribuției au fost prezentate în Planul Național de management actualizat, aprobat prin HG nr. 859/2016.

Mare parte a acestor obiective/obligații sunt asumate de către operatorii de servicii de apă și la obținerea licențelor și contractului de delegare a serviciului de la Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice și prin Legea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare nr. 241/2006, cu modificările și completările ulterioare. În plus, **în cadrul Master Planurilor Județene și aplicațiilor de finanțare europeană, sunt incluse obligatoriu cerințe privind aplicarea unei strategii de management și a unui plan de acțiune pentru reducerea pierderilor de apă din rețele de transport și distribuție, până la valoarea de 25%.**

De asemenea, mai sunt o serie de localități pentru care este necesară conformarea cu prevederile Directivei 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman, fiind necesară monitorizarea calității apei potabile, precum și măsuri de conformare. Până la data de 31 decembrie 2015, calitatea apei potabile furnizate ar fi trebuit să se conformeze la anumiți parametri (mangan, pesticide, cadmiu, aluminiu, turbiditate, nitrați, amoniu) într-o serie de localități cu locuitori conectați între 10.000 loc. și 100.000 loc..

În primul semestru 2020, în urma centralizării efectuate la nivel național de către Institutul Național de Sănătate Publică, având la baza situațiile transmise de Direcțiile de Sănătate Publică județene, a rezultat că un număr de 686 localități sunt neconforme în ceea ce privește unul sau mai mulți parametri ai apei potabile (la robinet) pentru care au fost solicitate perioade de tranziție. Situația menționată a luat în considerare datele colectate în „Raportul național privind calitatea apei distribuite în sistem centralizat în Zonele Mari de Aprovizionare cu apă Potabilă (ZAP) pentru anul 2018” întocmit de către Institutul Național de Sănătate Publică.

În România, potrivit datelor Institutului Național de Statistică pentru anul 2019, conectarea populației la sistemele centralizate de alimentare cu apă a fost în anul 2019 de 70,7 % (13.728.144 locuitori), în creștere cu 9,2 % (1.459.701 locuitori) față de anul 2013, an de referință utilizat pentru evaluarea din cel de-al doilea Plan Național de Management.

Deși gradul de conectare a populației la sistemele de alimentare cu apă a crescut permanent, nivelul de alimentare se menține semnificativ sub media europeană, situație care impune continuarea investițiilor în acest domeniu.

Măsurile de bază planificate în vederea asigurării infrastructurii de apă potabilă pentru implementarea prevederilor Directivei sunt prezentate pentru fiecare localitate, în Anexa 9.2. a proiectelor *Planurilor de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice actualizate 2022 – 2027* și se referă în principal la:

- reabilitarea surselor de alimentare cu apă (reabilitarea și dotarea cu echipamente a captărilor pentru apa de suprafață și subterană; reabilitarea rețelelor de aducțiune captare - rezervor pentru apa de suprafață și subterană);

- reabilitarea/modernizarea stațiilor de tratare a apei (reabilitarea facilităților de tratare - pompare, colectare, floculare, filtrare, dozare, clorinare, reabilitarea clădirilor și modernizarea echipamentelor de automatizare și aparatură de analiză pentru laborator);
- reabilitarea sistemului de distribuție a apei (conductelor principale de transport, conductelor de distribuție la utilizatori, rezervoarelor de stocare, construcția de stații de pompare apă potabilă);
- realizarea surselor de alimentare cu apă (construirea și dotarea cu echipamente a noii captări de apă de suprafață și subterană; extinderea/construirea de rețele de aducțiune captare – rezervor pentru apa de suprafață și subterană);
- construirea de stații de tratare a apei;
- extinderea/construirea sistemului de distribuție a apei;
- alte tipuri de măsuri și instrumente.

Cheltuielile de investiții, operare, întreținere și alte cheltuieli pentru realizarea măsurilor planificate au fost stabilite utilizând informațiile din Master Planurile Județene și aplicațiile de finanțare europene revizuite în perioada 2016-2020, pe baza prevederilor proiectelor și măsurilor finalizate sau planificate pentru perioada 2022-2027. În cazul în care aceste informații n-au fost disponibile, valorile au fost estimate pe baza aplicării costurilor unitare și informațiilor utilizate la elaborarea Master Planurilor Județene, precum și a metodologiei elaborată de Administrația Națională "Apele Române".

Costurile de investiții totale necesare implementării cerințelor Directivei privind apa potabilă (98/83/EC) au fost evaluate în *Planul Național de Management aprobat prin HG nr. 859/2016* la o valoare de cca. **6.794 milioane Euro**. Urmare a reevaluării acestor costuri în cel de-al treilea ciclu de planificare, costurile de investiții pentru implementarea Directivei au crescut la cca. **10.302 milioane Euro**. Accesibilitatea din punct de vedere financiar este cea mai scăzută din UE, cheltuielile cu alimentarea cu apă și cu canalizarea reprezentând peste 6% din cheltuielile gospodăriilor din cadrul grupului din populație cu cele mai reduse venituri. Ca urmare, a evaluărilor implementării Directiva 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman, la un necesar preliminar de investiții de cca 93 m,iliarde de euro pentru apă potabilă revin cca **534 Euro/locuitor**.

În perioada 2009-2015 s-au realizat cheltuieli de investiții de **3.110 milioane Euro**, în perioada 2016-2020 s-au realizat cheltuieli de investiții de **1.000 milioane Euro**, iar în al treilea ciclu de planificare (2022-2027) costurile de investiții planificate preliminar sunt evaluate la cca **5.834 milioane Euro**. După anul 2027, valoarea costurilor de investiții planificate este **358 milioane Euro**.

La aceste costuri de investiții se adaugă **costuri de operare și întreținere anuale** de cca **567 milioane Euro în perioada 2022-2027**. De asemenea, pentru aceeași perioadă, au fost evaluate și **alte costuri în valoare de 43 milioane Euro** (pentru instruirii, studii de cercetare și soluții tehnice, etc.).

Costurile planificate în perioada 2022-2027 este posibil sa fie mai mari pe măsură ce:

- se vor identifica surse de finanțare noi pentru finanțarea măsurilor (în principal prin Planul Național de Redresare și Reziliență 2021-2026, Programul Operațional Dezvoltare Durabilă 2021-2027, etc.);
- se vor stabili costurile concrete pentru studii de fezabilitate și proiecte;
- costurile finale pentru toate aglomerările.

Se precizează faptul că toate costurile menționate nu conțin valoarea deprecierii.

Costurile pentru măsurile de asigurare a alimentării cu apă a populației în cel de-al treilea ciclu de planificare (2022-2027) se vor asigura din următoarele surse de finanțare:

- **64.56 % Fonduri europene** - Fonduri de Coeziune, Fondul Agricol European de Dezvoltare Rurală (FEADR), Fonduri Europene de Dezvoltare Regională (FEDR),

- alte fonduri;
- **18,32 % Fonduri naționale guvernamentale și locale** (buget stat, buget local, redevențe din contribuții, etc.);
- **1,98 % Surse proprii ale operatorilor de servicii de apă;**
- **3,53 % Alte surse;**
- **11,61 % fără surse de finanțare identificate.**

Având în vedere faptul că pentru anumite măsuri de asigurare a alimentării cu apă a populației nu au fost identificate surse de finanțare este necesară identificarea și securizarea finanțării din bugetul de stat și bugetele locale sau identificarea de noi posibile surse de finanțare.

Prin **Programul Operațional Infrastructura Mare (POIM)**, în perioada **2021-2023** se continuă acțiunile integrate de dezvoltare a sistemelor de apă, în cadrul Axei prioritare 3 **“Dezvoltarea infrastructurii de bază în condiții de management eficient al resurselor”**. Cea mai mare parte a alocării financiare a fost orientată spre investițiile care să asigure conformarea cu prevederile acquis-ului comunitar în domeniul calității apei, în special pentru finanțarea măsurilor pentru aglomerările mai mari de 10.000 l.e. Prin POIM se implementează un număr de 30 proiecte în sectorul de apă și apă uzată.

Finanțarea europeană aferentă perioadei 2014-2020, în valoare totală de **356,178 milioane Euro** pentru dezvoltarea sistemelor de alimentare cu apă, a asigurat, cu prioritate, finalizarea investițiilor care se implementează pe parcursul a două perioade de programare, cât și realizarea de proiecte noi, conform prioritizării din Master Planurile Județene. La nivel național, populația conectată la sistemele de alimentare cu apă care va beneficia de o mai bună alimentare cu apă în urma implementării lucrărilor finanțate prin POIM 2014-2020 a fost planificată la cca. 3.300.000 locuitori.

Pentru realizarea măsurilor menționate, necesarul de finanțare a fost completat și prin **Programul Național pentru Dezvoltare Rurală** (finanțat prin FEADR) în cadrul măsurii de dezvoltare a infrastructurii de bază în mediul rural. Astfel, pentru Domeniul de intervenție 6 B „Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale” au fost alocate direct fonduri prin măsura M 7 „Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale”, submăsura 7.2 „Investiții în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică”, prin care se finanțează investiții de înființare, extindere, îmbunătățire a infrastructurii de apă potabilă și apă uzată în localitățile din zona rurală. În cadrul acestei măsuri au fost prioritizate investițiile necesare pentru conformarea cu obligațiile ce decurg din prevederile acquis-ului comunitar, pe baza investițiilor incluse în *Master Planurile Județene* actualizate pentru sectorul apă.

De asemenea, prin **Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL)**, program coordonat de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, se stabilește cadrul legal pentru implementarea unor proiecte de importanță națională, care susțin dezvoltarea regională prin realizarea unor lucrări de infrastructură tehnico-edilitară. Programul alocă anual de la bugetul de stat fonduri pentru realizarea sistemelor de alimentare cu apă și stații de tratare a apei, în limita fondurilor aprobate anual în bugetul Ministerului Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, și de la bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale beneficiare. Prioritizarea pentru finanțare a unor obiective de investiții de infrastructură de dimensiuni reduse ca volum, care nu îndeplinesc criteriile de eligibilitate pe programe cu finanțare europeană sau la care este imperios necesară finalizarea acestora pentru respectarea unor angajamente asumate de România în cadrul Uniunii Europene, se realizează de către autoritățile publice locale, în conformitate și cu strategia proprie de dezvoltare locală, cu fundamentarea nevoii de investiții pentru asigurarea unui cadru armonios de dezvoltare a comunității.

Prin **Programului Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)**, în perioada 2021-2027 vor fi continuate acțiunile integrate de dezvoltare a sistemelor de apă, în cadrul Axei

prioritare 2- “**Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară**” respectiv: reabilitarea și construcția de stații de tratare, transport și distribuire a apei destinate consumului uman. Totodată, se vor continua investițiile în managementul procesului de tratare a apei potabile. În ceea ce privește apa, investițiile vor fi realizate conform Master Planurilor Județene reactualizate și a proiectelor Planurilor de Management ale Bazinelor Hidrografice actualizate 2022-2027. Totodată, în PODD va continua dezvoltarea de noi proiecte care vizează conformarea cu prevederile Directivei nr. 98/83/CE, privind calitatea apei destinate consumului uman și se va continua dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară ale căror costuri vor fi de cca. **3,491 miliarde Euro** (2,967 miliarde euro fonduri europene și 523 milioane euro Bugetul de stat).

Potrivit Regulamentului (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență, România a elaborat **Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)**. Totodată, potrivit OUG nr. 155/2020 privind unele măsuri pentru elaborarea Planului național de relansare și reziliență necesar României pentru accesarea de fonduri externe rambursabile și nerambursabile în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență, PNRR este documentul strategic al României care fundamentează prioritățile de reformă și domeniile de investiții la nivel național pentru instituirea Mecanismului de redresare și reziliență. În cadrul Componentei PNRR nr. **I.1 Managementul sustenabil al apei și reziliența la schimbările climatice**, se vor finanța până în anul 2026 acțiuni și măsuri pentru:

- extinderea rețelelor de apă (1630 km) în aglomerările mai mari de 2000 de locuitori echivalenți (l.e), prioritizate prin Planul de accelerare a conformării cu Directivele europene;
- sprijinirea conectării populației cu venituri mici la rețelele de alimentare cu apă existente.

Directiva 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, modificată prin Directiva 98/15/CE

Directiva Consiliului 91/271/EEC din 21 mai 1991 privind epurarea apelor uzate urbane, amendată de Directiva Comisiei 98/15/EC în 27 februarie 1998, este baza legală a legislației comunitare în domeniul apei uzate. Obiectivele se referă la protecția mediului împotriva efectelor negative ale evacuărilor de ape uzate urbane și de ape uzate din anumite sectoare industriale (în principal, prelucrarea și fabricarea produselor din industria alimentară).

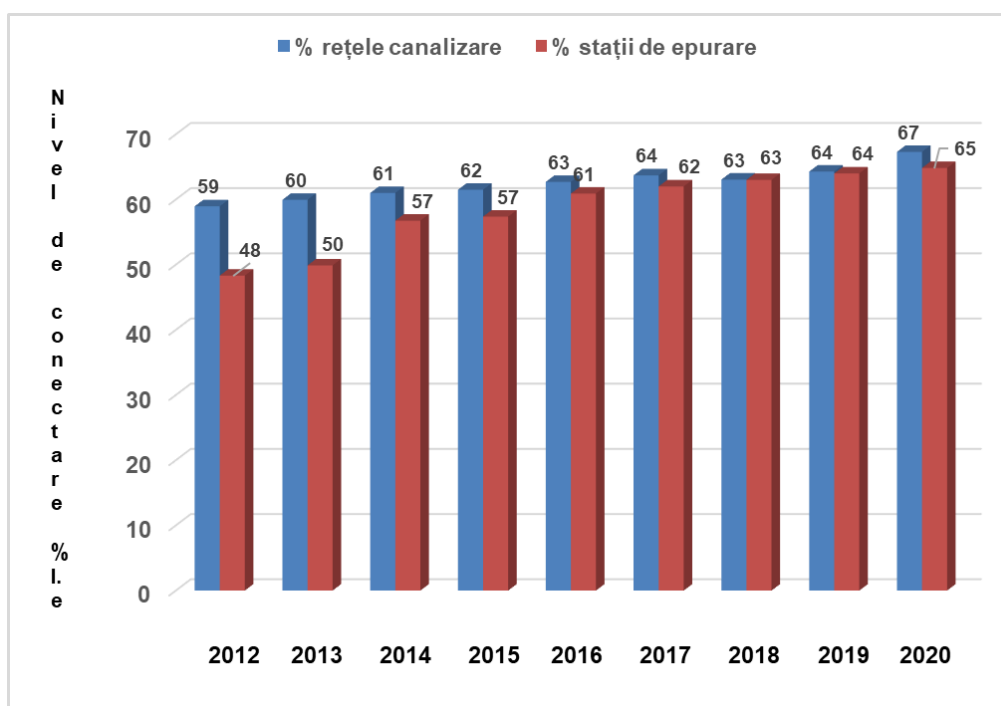
Având în vedere atât poziționarea României în bazinul hidrografic al fluviului Dunărea și bazinul Mării Negre, cât și necesitatea protecției mediului în aceste zone, România a declarat întregul său teritoriu ca zonă sensibilă. Acțiunile pe care țara noastră trebuie să le asigure pentru implementarea cerințelor Directivei, precum și autoritățile competente pentru implementarea Directivei au fost deja descrise în *Planul de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016*.

România și-a asumat prin Tratatul de Aderare la UE implementarea Directivei nr. 91/271/CEE privind colectarea și epurarea apelor uzate urbane. În vederea conformării cu prevederile directivei menționată anterior, România a avut perioadă de tranziție, aceasta nefiind respectată. Astfel, până în 2018 trebuiau îndeplinite obligațiile privind colectarea și tratarea apei uzate în aglomerările cu peste 2.000 de locuitori echivalenți (l.e.), cu termen intermediar pentru aglomerările peste 10.000 l.e. în decembrie 2015. În Raportul de Țară din 2020, se arată că politica României în domeniul apei și a apei uzate prezintă în continuare deficiențe, în special în ceea ce privește accesul la servicii de apă uzată în zonele rurale. Totodată, raportul evidențiază că acțiunile legate de colectarea apelor uzate și conectarea la infrastructura publică de canalizare nu sunt încă finalizate, iar diferența până la atingerea obiectivului fixat privind colectarea apelor uzate generate de

aglomerările cu peste 2.000 de locuitori echivalenți este de 26%. Accesibilitatea din punct de vedere financiar este cea mai scăzută din UE, cheltuielile cu alimentarea cu apă și cu canalizarea reprezentând peste 6% din cheltuielile gospodăriilor din cadrul grupului din populație cu cele mai reduse venituri.

Măsurile identificate în Raportul de Țară vizează extinderea și modernizarea infrastructurii de apă potabilă și de apă uzată, monitorizarea calității apei potabile și modernizarea laboratoarelor pentru o mai bună monitorizare a substanțelor deversate în ape. Ca urmare a evaluărilor implementării directivei rezultă un necesar preliminar de investiții de 13 miliarde de euro pentru colectarea și epurarea apei uzate urbane. Evaluarea finală a necesarului de investiții va fi realizată în contextul îndeplinirii condițiilor favorizante specifice Politicii de Coeziune. Astfel, va fi elaborat Planul Național de Investiții, iar lista aglomerărilor de peste 2.000 l.e. va fi reactualizată.

Progresul înregistrat la nivel național în implementarea Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane în perioada 2016-2020, se reflectă în creșterea nivelului de colectare și epurare a încărcării organice biodegradabile din apele uzate pentru aglomerările mai mari de 2.000 l.e., respectiv creșterea nivelului de colectare în perioada aferentă implementării celui de-al doilea ciclu de planificare de la cca. 62,7 % în 2016 până la 67.3 % în 2020 (Figura 9.2). De asemenea, nivelul de epurare a crescut de la cca. 60,9 % în anul 2016 la 64,8 % în anul 2020. Pe parcursul perioadei 2016-2020 s-au investit din diferite surse de finanțare naționale și internaționale cca. 1.807,518 milioane Euro pentru construirea, reabilitarea și modernizarea sistemelor de colectare și epurare a apelor uzate.

Figura 9.2. Progresul anual înregistrat pentru colectarea și epurarea apelor uzate urbane, în aglomerări mai mari de 2.000 l.e.

În aceeași perioadă s-a înregistrat modificarea numărului aglomerărilor datorită, printre altele, dinamicii procesului de redelimitare a aglomerărilor umane, consecință a:

- scăderii populației rezidente în perioada 2007-2020, ceea ce a condus la modificări ale dimensiunii aglomerărilor și încadrării acestora în zone (urban, rural) și categorii (diminuarea numărului de aglomerări mai mari de 10.000 l.e. în zona urbană și mai mari de 2.000 l.e. în zona rurală); populația în scădere, în special în zonele rurale, contribuie la o creștere semnificativă a numărului de aglomerări cu mai puțin de 2.000

I.e. Numărul de aglomerări cu peste 10.000 I.e. a scăzut de asemenea, de la 263 la 200, iar numărul aglomerărilor între 2000-10.000 I.e. a scăzut de la 2346 la 1628:

- diminuării activităților industriale care evacuează ape uzate în rețelele de canalizare ale aglomerărilor, încărcarea produsă contribuind la variația numărului de locuitori echivalenți care contribuie la stabilirea dimensiunii aglomerării;
- elaborării și aplicării în perioada 2015-2021 a unor documente de planificare noi la nivelul județelor (Master Planuri Județene) față de Planul de implementare al Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane (elaborat în anul 2004); noua planificare are la bază o metodologie nouă de delimitare a aglomerărilor umane și analize mai detaliate tehnice și economico-sociale (analiza cost-beneficiu și analiza suportabilității populației);
- realizării de studii de fezabilitate și proiecte de infrastructură a apelor uzate, în special proiecte finanțate prin fonduri de coeziune.

Măsurile necesare pentru implementarea cerințelor Directivei pentru aglomerările umane (inclusiv pentru aglomerările cu mai puțin de 2.000 I.e, pentru care s-au stabilit sisteme individuale de colectare și epurare adecvate) sunt menționate în Anexele 9.3 ale proiectelor Planurilor de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice actualizate, și se referă în principal la următoarele categorii de măsuri:

- reabilitarea rețelelor de canalizare;
- construirea/extinderea rețelelor de canalizare;
- modernizarea/reabilitarea stațiilor de epurare;
- construirea/extinderea stațiilor de epurare;
- reabilitarea facilităților de tratare, depozitare și utilizare a nămolului secundar/terțiar (prelucrare, depozitare, utilizare), precum și valorificarea/eliminarea nămolului;
- instruirea personalului (măsuri pentru întărirea capacității organizatorice și tehnice, măsuri de asistență tehnică pentru îmbunătățirea managementului și introducerea principiilor moderne de operare);
- alte măsuri (studii de cercetare, studii de soluție, studii de fezabilitate monitorizare, etc.).

De asemenea, în vederea atingerii stării ecologice bune / potențialului ecologic bun și stării chimice bune, precum și reducerii progresive a poluării cu substanțe prioritare și eliminării treptate a emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase din apele de suprafață, este necesar să se mențină activitățile de control, monitorizare și reglementare a utilizatorilor de apă care evacuează ape uzate în rețeaua de canalizare și/sau direct în stațiile de epurare din aglomerările umane, respectiv în receptorii naturali. În Anexa 9.3 ale proiectelor Planurilor de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice actualizate sunt identificate aglomerările umane pentru care sunt necesare măsuri pentru reducerea substanțelor prioritare și a poluanților specifici.

Cheltuielile de investiții, operare, întreținere și alte cheltuieli pentru realizarea măsurilor planificate au fost stabilite utilizând informațiile din Master Planurile Județene și aplicațiile de finanțare europene revizuite în perioada 2016-2020, pe baza prevederilor proiectelor și măsurilor finalizate sau planificate pentru perioada 2022-2027. În cazul în care aceste informații n-au fost disponibile, valorile au fost estimate pe baza aplicării costurilor unitare și informațiilor utilizate la elaborarea Master Planurilor Județene, precum și a metodologiei elaborată de Administrația Națională "Apele Române" (în special pentru măsurile din aglomerările mai mici de 2.000 I.e.).

Costurile de investiții totale necesare implementării cerințelor Directivei 271/91/CEE privind epurarea apelor uzate urbane au fost evaluate în *Planul de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016* la o valoare de **15.813,085 milioane Euro**. Urmare a reevaluării acestor costuri, în perioada 2016-2020 s-au realizat cheltuieli de investiții de **1.807,518 milioane Euro**. În cel de-al treilea ciclu de planificare 2022 -

2027 costurile de investiții planificate sunt evaluate preliminar cca. la **9.741 milioane Euro**. Restul investițiilor de cca. **1.712 milioane Euro** se vor realiza după 2027, fiind adresate în principal aglomerărilor mai mici de 2.000 l.e. și aglomerărilor cu 2.000 – 5.000 l.e.

La aceste costuri de investiții se adaugă **costuri de operare și întreținere anuale** în medie de **580,159 milioane Euro** (3.481 mil. Euro pentru întreaga perioadă 2022-2027). De asemenea, pentru aceeași perioadă, au fost evaluate și alte costuri în valoare de **38,835 milioane Euro** (instruiri, studii de cercetare și soluții, etc.).

Costurile planificate în perioada 2022-2027 este posibil sa fie mai mari pe măsură ce se vor identifica concret, prin studii de fezabilitate și costurile finale pentru toate aglomerările. Se precizează faptul că toate costurile menționate nu conțin valoarea deprecierei. În ceea ce privește sursele de finanțare ale măsurilor de colectare și epurarea apelor uzate, acestea au fost asigurate:

- **54,28 % din fonduri europene** - Fonduri de Coeziune, Fondul Agricol European de Dezvoltare Rurală (FEADR), Fonduri Europene de Dezvoltare Regională (FEDR), alte fonduri;
- **22,47 % din fonduri naționale guvernamentale și locale** (buget stat, local, etc.);
- **1,54 % din surse proprii ale agentului economic;**
- **3,40 % din alte surse;**
- **18,31 % sunt fără surse de finanțare identificate.**

Având în vedere faptul că pentru anumite măsuri de asigurare a infrastructurii de colectare și epurare a apelor uzate nu au fost identificate surse de finanțare, este necesară identificarea și securizarea finanțării din bugetul de stat și bugetele locale sau identificarea de noi posibile surse de finanțare.

Prin **Programul Operațional Infrastructura Mare** (POIM) în perioada 2014-2020 au fost continuate acțiunile integrate de dezvoltare a sistemelor de colectare și epurarea apelor uzate, în cadrul Axei prioritare 3 “**Dezvoltarea infrastructurii de bază în condiții de management eficient al resurselor**”, prin implementarea proiectelor începute în perioada 2007-2013 a căror finalizare a fost realizată după 2015 și prin dezvoltarea de noi proiecte, conform prioritizării din Master Planurile Județene, pentru conformarea cu prevederile directivei în ceea ce privește colectarea și epurarea apelor uzate urbane pentru aglomerările cu peste 2.000 l.e., cele cu peste 10.000 l.e. fiind prioritare. Valoarea cheltuielilor de investiții planificată la nivel național în perioada 2014-2020 din fondurile de coeziune pentru lucrările de colectare și epurare în aglomerările umane a fost de 1.312,880 milioane Euro.

Prin Programul operațional Infrastructură Mare 2014-2020 (POIM) se implementează un număr de 30 proiecte în sectorul de apă și apă uzată, ce vizează conformarea în sectorul de apă uzată și conectarea în sectorul de apă.

Modificările în numărul și dimensiunea aglomerărilor, precum și evoluția pieței în construcții și a contextului economic, s-au reflectat în creșterea costurilor necesare pentru realizarea infrastructurii de apă uzată, respectiv a rețelelor de canalizare și stațiilor de epurare.

Astfel, costurile de investiții pentru conformare au crescut după cum urmează:

- 9,5 miliarde Euro în anul 2004 (estimate în Planul de implementare al Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane);
- 12,2 miliarde Euro nivelul anului 2009 (estimate în primul Plan de Național de Management al 4 bazinelor/spațiilor hidrografice din România, aprobat prin HG nr. 80/2011);
- 16 miliarde Euro în anul 2015 (estimate în Planul de Național de Management actualizat al bazinelor/spațiilor hidrografice din România, aprobat prin HG nr. 859/2016).

Pentru conformarea aglomerărilor cu 2.000-10.000 l.e., necesarul de finanțare a fost completat prin **Programul Național pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)** în cadrul măsurii de dezvoltare a infrastructurii de bază în mediul rural. Astfel, pentru Domeniul de intervenție 6 B „Încurajarea dezvoltării locale în zonele rurale” au fost alocate direct fonduri prin măsura M 7 „Servicii de bază și reînnoirea satelor în zonele rurale”, submăsura 7.2 „Investiții în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică”, prin care s-a finanțat investiții de înființare, extindere, îmbunătățire a infrastructurii de apă potabilă și apă uzată în mediul rural.

Prin **Programul Național de Dezvoltare Locală**, program coordonat de Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației, pe lângă măsurile de construire și reabilitare a infrastructurii de alimentare cu apă potabilă, s-au finanțat anual de la bugetul de stat și măsuri pentru infrastructura de apă uzată, în aglomerări cu mai puțin de 10.000 l.e.

În cadrul acestor programe au fost prioritizate investițiile necesare pentru conformarea cu obligațiile ce decurg din prevederile acquis-ului comunitar, pe baza investițiilor incluse în Master Planurile Județene actualizate pentru sectorul apă uzată și aplicațiile de finanțare europene.

Prin **Programului Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)** în perioada 2021-2027, vor fi continuate acțiunile integrate de dezvoltare a sistemelor de apă, în cadrul Axei prioritare 2- **“Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară”** respectiv: construirea și reabilitarea rețelelor de canalizare și construirea/reabilitarea/modernizare (treaptă terțiară) a stațiilor de epurare a apelor uzate care asigură colectarea și epurarea încărcării organice biodegradabile în aglomerări mai mari de 2.000 l.e., acordându-se prioritate aglomerărilor cu peste 10.000 l.e., inclusiv prin consolidarea suplimentară și extinderea operatorilor regionali. Investițiile vor viza în proporție preponderent mai mare sectorul privind apa uzată. Totodată, se vor continua investițiile în managementul nămolului rezultat în cadrul procesului de epurare a apelor uzate.

În ceea ce privește apa uzată, investițiile vor fi realizate conform Master Planurilor Județene reactualizate și a proiectelor Planurilor de Management ale Bazinelor Hidrografice actualizate pentru perioada 2022-2027. Totodată, în PODD va continua dezvoltarea de noi proiecte care vizează conformarea cu prevederile Directivei nr. 91/271/CEE privind colectarea și epurarea apelor uzate, pentru care România a primit perioade de tranziție.

Prin **PODD** se va continua dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară ale căror costuri vor fi de cca. – 3,491 miliarde euro (2,967 miliarde euro fonduri europene + 523 milioane euro Bugetul de stat).

Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) este un document strategic elaborat în cadrul Mecanismului de Redresare și Reziliență conform articolului 16 din Regulamentul Comisiei Europene și al Parlamentului European, care stabilește prioritățile de investiții, cu scopul de a ameliora starea economică, a crește reziliența în situații de criză și a asigura o creștere economică pe termen lung. Sursa de finanțare este reprezentată de fondurile alocate pentru România în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență (MRR) și în completare din surse alocate de la bugetul de stat. Scopul final al PNRR este asigurarea ameliorării stării economiei naționale după criza generată de COVID-19, creșterea economică și crearea de locuri de muncă necesare pentru incluziunea forței de muncă, sprijinirea tranziției verzi și a celei digitale pentru promovarea creșterii durabile.

În cadrul Componentei PNRR nr. **I.1 Managementul sustenabil al apei și reziliența la schimbările climatice**, se vor finanța până în anul 2026 acțiuni și măsuri pentru:

- extinderea rețelelor de canalizare (2000 km) în aglomerările mai mari de 2000 de locuitori echivalenți (l.e), prioritizate prin Planul de accelerare a conformării cu Directivele europene;
- construire rețele de canalizare (470 km) în aglomerări cu mai puțin de 2000 de locuitori;
- colectarea apelor uzate în aglomerări mai mici de 2000 de l.e., inclusiv prin sisteme publice inteligente (fose comune) pentru procesarea apelor uzate urbane, pentru care sunt prevăzute măsuri suplimentare pentru reducerea efectelor aglomerărilor umane adiționale față de prevederile Directivei 91/271/CEE sau care sunt în arii naturale protejate;
- sprijinirea conectării populației cu venituri mici la rețelele de canalizare existente.

Costurile acestor măsuri sunt planificate la cca. **600 milioane Euro**.

Se precizează că prin **Ordonanța de urgență nr. 172 din 14 octombrie 2020 pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobarea unor măsuri privind proiectele de mediu cu finanțare din fonduri externe nerambursabile, precum și pentru reglementarea serviciului public inteligent alternativ pentru procesarea apelor uzate urbane, aprobată prin Legea nr. 121/2021**, sunt create condițiile pentru finanțarea din fonduri europene a sistemelor de colectare și epurare a apelor uzate în aglomerările în care înființarea sistemelor centralizate (rețelelor de canalizare și stațiilor de epurare) nu este posibilă, inclusiv în aglomerări mai mici de 2.000 l.e.

Finanțarea investițiilor pentru înființarea serviciului public inteligent alternativ pentru procesarea apelor uzate urbane intră în competența autorităților administrației publice locale. În funcție de modalitatea de gestiune adoptată și de clauzele contractuale stabilite prin actele juridice în baza cărora se desemnează operatorul, sarcinile privind finanțarea investițiilor pot fi transferate operatorului. Finanțarea investițiilor necesare sistemului public inteligent alternativ pentru procesarea apelor uzate urbane este eligibilă pentru finanțare din fonduri externe nerambursabile în cadrul fondurilor alocate României prin Mecanismul de redresare și reziliență. Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, în calitate de autoritate responsabilă pentru sistemul de guvernanță al Planului Național de Relansare și Reziliență, prevede măsurile necesare în respectivul plan.

Beneficiarii POIM 2014-2020 pot solicita finanțarea din fondurile externe nerambursabile aferente Mecanismului de redresare și reziliență a aglomerărilor care nu au făcut obiectul aprobării de către Comisia Europeană în cadrul proiectelor finanțate din bugetul POIM, precum și a extinderilor și reabilitărilor rețelelor de apă și apă uzată, pentru care cheltuielile aferente nu îndeplineau, la data transmiterii studiului de fezabilitate către autoritatea de management sau a depunerii aplicației de finanțare, condițiile de eligibilitate sau pentru care suportarea cheltuielilor a fost asumată de către beneficiari.

În cadrul **Programului Operațional Capacitate Administrativă (POCA 2014 – 2020)** se derulează proiectul SIPOCA 588, intitulat **“Îmbunătățirea capacității autorității publice centrale în domeniul managementului apelor în ceea ce privește planificarea, implementarea și raportarea cerințelor europene din domeniul apelor”**.

Scopul proiectului este fundamentarea și sprijinirea măsurilor ce vizează adaptarea structurilor, optimizarea proceselor și pregătirea resurselor umane necesare îndeplinirii obligațiilor asumate prin aquis-ul comunitar, respectiv conformarea cu cerințele Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate provenite de la aglomerări umane în scopul consolidării capacității autorităților și instituțiilor publice din domeniul gospodăririi apelor. Valoarea totală a proiectului este de **18,521 milioane lei (cca. 3,705 milioane Euro)**.

Obiectivele specifice ale proiectului sunt în principal:

- reactualizarea Planului de implementare al Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane prin luarea în considerare a modificărilor în mărimea și distribuția populației echivalente care a avut loc în perioada 2004-2017;

- elaborarea și promovarea unui proiect de act normativ (lege) pentru definirea obligațiilor și responsabilităților legate de colectarea și epurarea apelor uzate urbane;
- elaborarea unei Strategii naționale privind alimentarea cu apă, colectarea și epurarea apelor uzate urbane și revizuirea reglementărilor în vederea creșterii eficienței în aplicarea legislației specifice, a reducerii costurilor de implementare și a realizării unei sinergii cu implementarea altor directive din domeniul apei respectiv Directiva Nitrați, Directivei Cadru Apă și Directiva Cadru Strategia Marină.
- dezvoltarea și implementarea, la nivelul Administrației Naționale "Apele Române", a unui sistem electronic de colectare, validare și raportare a datelor și informațiilor în vederea implementării, monitorizării și evaluării politicilor și strategiilor din domeniul canalizării și epurării apelor uzate urbane;
- dezvoltarea abilităților și competențelor personalului din cadrul Ministerului Apelor și Pădurilor și al Administrației Naționale "Apele Române" în vederea coordonării interinstituționale și eficientizarea proceselor, măsurilor, acțiunilor stabilite pentru îmbunătățirea alimentării cu apă, canalizării și epurării apelor uzate urbane.

Rezultatele proiectului au în vedere, în primul rând, rezolvarea situației de infringement, acțiune declanșată de Comisia Europeană în constatarea neîndeplinirii obligațiilor ce revin României, ca stat membru UE, în temeiul articolelor 3, 4, 5, 10, 15 și secțiunilor A, B și D din anexa I la Directiva 91/271/CEE, privind tratarea apelor urbane reziduale. Această acțiune este legată atât de implementarea prevederilor Directivei 91/271/EEC precum și de îmbunătățirea calității resurselor de apă prin reducerea poluării datorate descărcărilor de ape uzate neepurate provenite din aglomerările umane. De asemenea, aceste rezultate iau în considerare interdependența funcțională dintre alimentarea cu apă potabilă și canalizarea, epurarea apelor uzate urbane și necesitatea unei planificări corelate a sistemelor de apă-canal.

Proiectul se concentrează în mod specific pe componenta de apă uzată urmărindu-se o reglementare detaliată, clară și mai simplificată în acest domeniu important pentru România, iar aceasta componentă cu rezultatele ei va fi integrată ulterior în Strategia Națională de Gospodărire a Apelor în România, o strategie foarte importantă pentru România.

Se precizează că urmare a revizuirii și aprobării Planului de implementare al Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, inclusiv a listei de aglomerări mai mari de 2000 l.e. și a măsurilor de conformare cu cerințele de colectare și epurare ale Directivei, costurile măsurilor planificate pentru perioada 2022-2027, respectiv 2028-2033, se vor modifica.

În plus, în cadrul viitoarei revizuirii a Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, se analizează introducerea de noi cerințe pentru conformarea aglomerărilor, cum ar fi în principal aspectele privind sistemele individuale adecvate, aglomerările umane cu mai puțin de 2.000 l.e., revărsarea de ape pe timp ploios, nutrienții și zone sensibile, poluarea cu substanțe contaminante, eficiența energetică și circuitul nămolului, precum și introducerea unei monitorizări permanente a parametrilor relevanți pentru sănătate în apele uzate.

De asemenea, pe viitor fiecare stat membru UE va avea în vedere să implementeze noile prevederi ale **Pactului Ecologic European (Green Deal)**. Pentru a orienta Uniunea Europeană către obiectivul Pactului Ecologic European de a avea până în anul 2050 o planetă sănătoasă pentru oameni sănătoși, a fost stabilit la 12 mai 2021 **Planul de acțiune 'Către poluarea zero a aerului, apei și solului'**. Obiectivul principal al acestui plan de acțiune este de a oferi o orientare pentru includerea prevenirii poluării în toate politicile relevante ale UE, maximizarea sinergiilor într-un mod eficient și proporțional, intensificarea punerii în aplicare și identificarea posibilelor lipsurilor sau compromisuri.

Planul stabilește obiective cheie pentru anul 2030 de reducere a poluării la sursă, în comparație cu situația actuală, la niveluri care nu mai sunt considerate dăunătoare sănătății și ecosistemelor naturale și care respectă limitele cu care planeta noastră poate face față, creând astfel un mediu fără toxicitate. Conform legislației UE, țintele Green Deal și în sinergie cu alte inițiative, până în anul 2030, se referă la îmbunătățirea calității apei prin reducerea cu 50 % a pierderilor de nutrienți, cu 50 % a plasticelor eliberate în mare și cu 30 % a microplastice eliberate în mediu, precum și cu 50 % a deșeurilor municipale.

Directiva privind protecția mediului, în special a solului, atunci când se utilizează nămoluri de epurare în agricultură (Directiva 86/278/EEC)

Directiva 86/278/CEE privind protecția mediului, în special a solului, atunci când se utilizează nămoluri de epurare în agricultură, a fost modificată în anul 2018, prin **Decizia (UE) 2018/853 în ceea ce privește normele procedurale în domeniul raportării cu privire la mediu**, iar în anul 2019 a fost modificată prin **Regulamentul (UE) 2019/1010, care aliniaza și eficientizează cerințele de raportare din legislația legată de mediu**. Modificările aduse prin Decizia (UE) 2018/853 sunt legate de politica Uniunii în domeniul mediului.

În acest moment se desfășoară la nivelul Uniunii Europene **procesul de evaluare (fitness check)^{74,75,76} și revizuire a Directivei 86/278/EEC**, având în vedere că, adoptată acum 30 ani, Directiva nu mai corespunde necesităților și așteptărilor actuale, cum ar fi reglementarea corespunzătoare a poluanților din nămol („contaminanți emergenți” de tipul produselor farmaceutice și microplasticele).

Dezvoltarea treptată a sectorului de apă uzată în România conduce la creșterea cantităților de nămol generate în stațiile de epurare urbane care necesită soluții pentru depozitare, valorificare sau eliminare. Prevederile Directivei 86/278/EEC privind protecția mediului, în special a solului, atunci când se utilizează nămoluri de epurare în agricultură, pentru care se consideră că este necesară revizuirea în principal a limitelor de concentrații ale contaminanților din nămol, încurajează utilizarea nămolului în agricultură și simultan reglementează utilizarea sa într-un mod care să prevină efectele periculoase asupra solului, vegetației, animalelor și sănătății umane. În acest context implementarea prevederilor Directivei în România din punct de vedere practic s-a concretizat după anul 2009 prin preocupări concertate pentru realizarea unei viziuni și strategii în domeniul managementului nămolului provenit de la stațiile de epurare. În plus, prin realizarea lucrărilor de modernizare/extindere a stațiilor de epurare și construirea de noi stații de epurare finanțate din fondurile europene și alte fonduri, s-au conturat din ce în ce mai clar direcțiile strategice de urmat în domeniu.

În ultima perioadă, Uniunea Europeană a adoptat o serie de strategii care stau la baza fundamentării activităților economice europene pentru viitor. Pactul ecologic European are ca scop principal de a face Uniunea Europeană neutră din punct de vedere climatic până în 2050, prin stabilirea unor ținte specifice și a unor politici în domeniu. Reutilizarea nămolului este adecvată pentru a contribui la realizarea obiectivelor de mediu

⁷⁴ EU Evaluation Roadmap | Sewage Sludge Directive 86/278/EEC, <https://ec.europa.eu/environment/waste/sludge/>

⁷⁵ RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR, COM/2018/656 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1537873850842&uri=COM:2018:656:FIN>

⁷⁶ Sewage sludge use in farming – evaluation, https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12328-Sewage-sludge-use-in-farming-evaluation_en

ale corpurilor de apă prin reducerea poluării^{77,78}, economia circulară (valorificare), eficiența resurselor (recuperare fosfor)⁷⁹, producția durabilă de alimente (utilizare în agricultură) și reducerea emisiilor de GES. Oportunitățile de reutilizare se reduc, totuși, din cauza cerințelor și a costurilor mai stricte de gestionare a deșeurilor, care ar putea duce la o consolidare a eliminării deșeurilor.

Regulamentul (UE) 2019/1009 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 de stabilire a normelor privind punerea la dispoziție pe piață a produselor fertilizante din UE și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1069/2009 și (CE) nr. 1107 / 2009 și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 2003/2003⁸⁰, introduce aspecte tehnice privind reciclarea deșeurilor, cum ar fi reciclarea fosforului din nămol și producției de produse fertilizante din subproduse de origine animală. În ceea ce privește calitatea de produs fertilizant, nămolul de epurare, nămolul industrial și nămolul de dragare pot fi considerate materiale utilizabile; și produsul fertilizant poate conține compost obținut prin compostarea aerobă a unuia sau mai multor materiale utilizabile. Regulamentul stabilește că un produs fertilizant al UE va consta exclusiv din materiale componente care respectă cerințele pentru una sau mai multe dintre categoriile de materiale componente enumerate în anexa II la regulament. În această anexă, nămolul de epurare (și alte nămoluri derivate prin metode similare) sunt enumerate ca o excepție, prin urmare nu vor fi utilizate nici sub formă de compost, nici sub formă de component de îngrășământ digerat, cu excepția cazului în care există dovezi științifice solide cu privire la inofensivitatea producției agricole și a mediului.

Prin implementarea *Strategiei Naționale de Gestionare a Deșeurilor și a Planului Național de Management al Deșeurilor* (aprobată prin HG nr. 1.470/2004 cu modificările și completările ulterioare) și având în vedere legislația privind eliminarea deșeurilor, România trebuie să realizeze obiective de reducere a cantității de deșeuri biodegradabile depozitate și să nu permită eliminarea nămolurilor de epurare nestabilizate pe depozitele de deșeuri. În cadrul "**Strategiei naționale de gestionare a deșeurilor 2014-2020**" aprobată prin *Hotărârea nr. 870/2013 privind aprobarea Strategiei naționale de gestionare a deșeurilor 2014-2020*, se face referire la domeniul nămolurilor din stațiile de epurare prin prisma modalității de recuperare a energiei și eliminarea prin depozitare (secțiunea 8).

Strategia națională de gestionare a nămolurilor de epurare⁸¹, elaborată în cadrul unui proiect finanțat prin Fondul European de Dezvoltare Regională, va fi aprobată până la sfârșitul anului 2021 prin Hotărâre a Guvernului, în vederea reglementării utilizării nămolurilor într-un mod care să prevină și să reducă efectele dăunătoare asupra solului, apei, vegetației, animalelor și omului

Obiectivul strategiei de gestionare a nămolului îl constituie identificarea celei mai

⁷⁷ EU Action Plan "Towards a Zero Pollution Ambition for air, water and soil – building a Healthier Planet for Healthier People"; https://ec.europa.eu/environment/strategy/zero-pollution-action-plan_en#ecl-inpage-208

⁷⁸ Chemicals Strategy for Sustainability Towards a Toxic-Free Environment; Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions; 14.10.2020 COM(2020) 667 final; <https://ec.europa.eu/environment/pdf/chemicals/2020/10/Strategy.pdf>

⁷⁹ Opinion of the European Economic and Social Committee on the 'Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions — Consultative communication on the sustainable use of phosphorus' COM(2013) 517, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52013AE6363>

⁸⁰ Regulation (EU) 2019/1009 of the European Parliament and of the Council of 5 June 2019 laying down rules on the making available on the market of EU fertilising products and amending Regulations (EC) No 1069/2009 and (EC) No 1107/2009 and repealing Regulation (EC) No 2003/2003 (Text with EEA relevance), PE/76/2018/REV/1, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32019R1009>

⁸¹ <https://vdocuments.site/download/strategia-nationala-de-gestionare-a-namolurilor-de-epurare-partea-i-1pdf>

bune opțiuni din punct de vedere al mediului. Astfel este stabilit un cadru pentru planificarea și implementarea măsurilor pentru gestionarea volumelor în creștere de nămol de la stațiile de epurare urbane existente, reabilitate și noi din România, în perioada 2020-2040.

Ca parte integrantă a strategiei naționale de gestionare a nămolurilor de epurare, s-au elaborat o serie de documente practice, pentru a veni în sprijinul operatorilor stațiilor de epurare să-și dezvolte și să-și implementeze propriile strategii de gestionare a nămolurilor, în vederea protejării resurselor de apă și respectării prevederilor Directivei Cadru Apă și Directivei Nitrați. Printre documentele elaborate se enumeră ca fiind importante din punct de vedere al impactului asupra mediului:

- Ghidul privind opțiunile de valorificare și eliminare a nămolurilor de epurare (principalele metode disponibile în vederea tratării nămolului, a utilizării și eliminării acestuia; metodologii de elaborare a strategiei de gestionare a nămolurilor având la bază Cele Mai Bune Opțiuni de Mediu Practicabile);
- Ghidul de bune practici privind monitorizarea și controlul nămolului generat de stațiile de tratare/epurare; Ghid de monitorizare a terenurilor receptoare de nămol.

Situația gestionării nămolurilor din stațiile de epurare urbane în perioada 2015-2019 este prezentată în *Tabelul 9.2*; se observă că, din cantitatea totală de nămol generată la nivelul anului 2019 de stațiile de epurare, de **230,59 milioane tone nămol substanță uscată (s.u.), cca. 18,89 % a fost utilizată în agricultură**

Cantitățile de nămol produse în stațiile de epurare urbane au început să crească semnificativ în România datorită eforturilor accelerate în dezvoltarea infrastructurii pentru epurarea apelor uzate. De atunci, în fiecare an, cu excepția anului 2015, toate nămolurile produse au fost eliminate. Principala tehnică de eliminare este depozitarea deșeurilor, în timp ce începând cu 2013 utilizarea agricolă a nămolului este în creștere. Există și alte tehnici de eliminare (cum ar fi producerea de energie, recuperarea fosforului, îmbunătățirea calității solului), care se regăsesc la categoria altele.

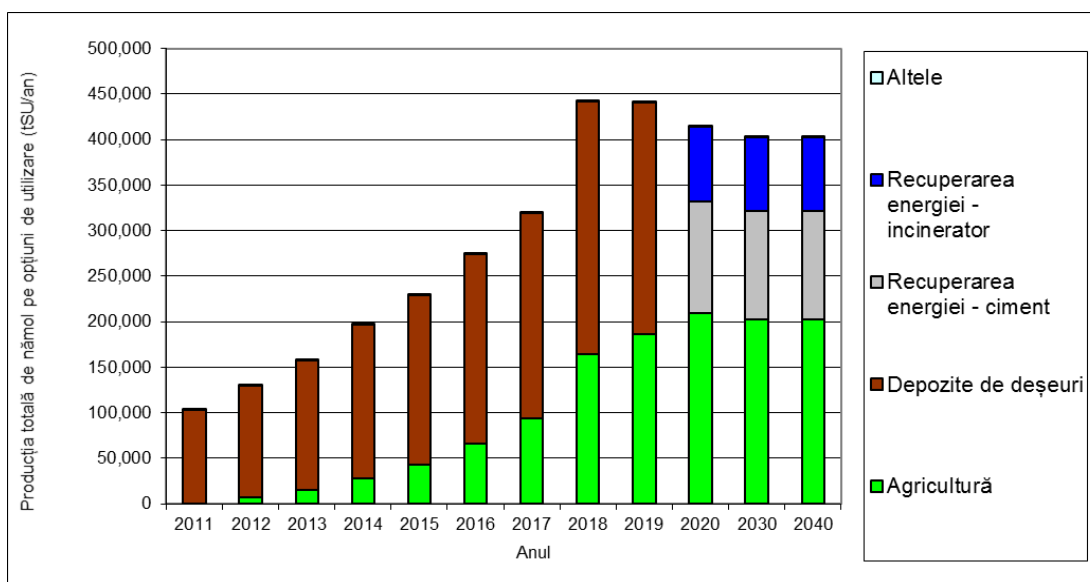
Se menționează că, potrivit situației din anul 2013 prezentată în *Planul de management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016*, cantitatea de nămol utilizată în agricultură era de cca. 4,58 % din cantitatea totală de nămol generat (tone substanță uscată/an). În anul 2019, această cantitate a crescut la 18,9 % din cantitatea totală de nămol generat.

Tabel 9.2. Utilizarea la nivel național a nămolului de la stațiile de epurare urbane în perioada 2013 – 2019

Utilizări ale nămolului	Cantitate nămol (milioane tone s.u./an)					
	2013	2015	2016	2017	2018	2019
Cantitate totală produsă	174,97	210,45	169,36	283,34	247,76	230,59
Cantitate totală eliminată, din care:	172,57	155,81	169,36	283,34	247,76	230,59
Utilizare în agricultură	8,01	10,64	16,51	35,01	46,39	43,56
Compostare și alte aplicații	0,45	0	0	1,76	4,15	12,19
Depozitare	117,65	104,23	107,96	168,45	128,32	130,02
Evacuare în mare	0	0,3	0	0	0	0
Incinerare	0,04	0,5	0,39	0,02	0,72	1,14
Altele	46,45	40,91	44,5	78,1	68,18	43,67

Sursa: Institutul Național de Statistică (www.insse.ro)

În *Figura 9.3* sunt prezentate tendințele pentru valorificarea/eliminarea nămolului în perioada 2011-2040, estimate în cadrul proiectului, și care stau la baza elaborării Strategiei naționale de gestionare a nămolurilor de epurare.

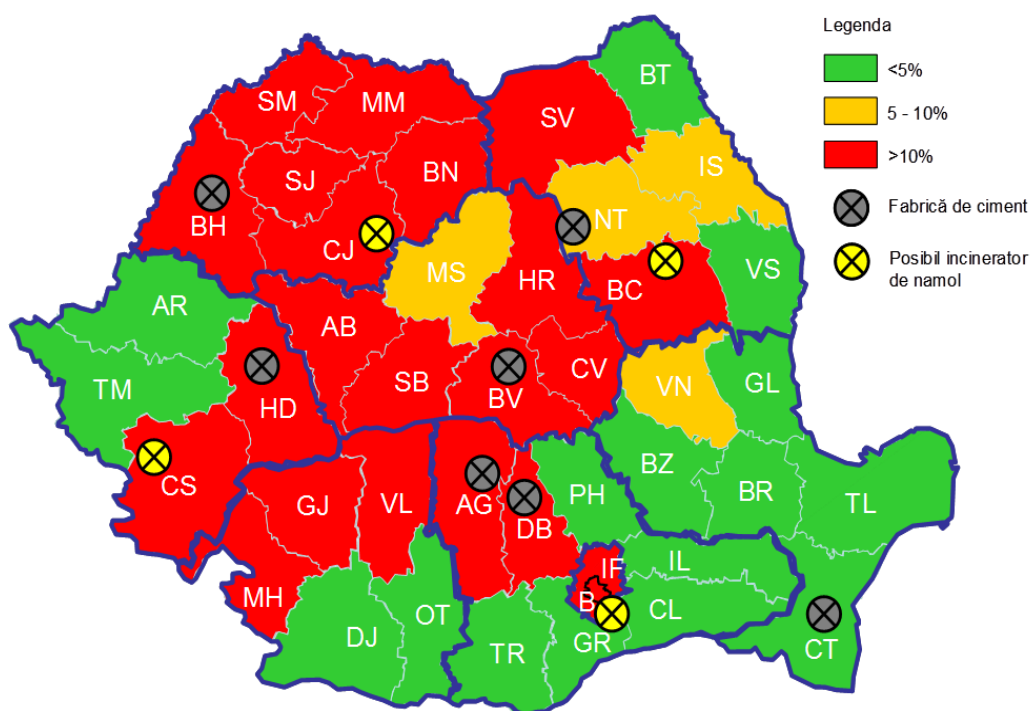

Sursa: Strategia Națională de gestionare a Nămolurilor de Epurare

Figura 9.3. Tendințe la nivel național pentru valorificarea/eliminarea nămolului— producția previzionată de nămol pe opțiuni de utilizare/eliminare (tone s.u./an)

Investițiile majore în derulare în sectorul de apă și uzată prin intermediul, în principal, a fondurilor europene, vor determina o creștere importantă a producției de nămol în următorii ani, respectiv o creștere de cca. 4 ori a cantității în perioada 2013-2030. Odată ce toate aglomerările se vor conforma cerințelor Directivelor europene, tendința de creștere va fi negativă, determinată în principal de scăderea populației.

Astfel, cele mai bune și mai practice opțiuni pentru eliminarea nămolului în România sunt: utilizarea în agricultură, reîmpăduriri, îmbunătățiri funciare; eliminarea în depozite de deșeuri; incinerarea și altele (compostarea, uscarea solară, paturi de nămol cu stuf, etc.). Situația estimată la nivel de județe este reprezentată în Figura 9.4.

Sursa: Strategia Națională de gestionare a Nămolurilor de Epurare
Figura 9.4. Opțiuni de valorificare a nămolului

În cadrul strategiei se arată că metoda de valorificare în agricultură a nămolului de la stațiile de epurare urbane este cea mai avantajoasă având în vedere condițiile de mediu și costurile aferente, respectiv aplicarea unor condiții de bază în care se propune utilizarea optimă a nămolului în agricultură (*Tabel 9.3*): o proporție de 51 % din cantitatea de nămol tratată se va utiliza în agricultură, suprafața de teren necesară va fi 2,1 % din totalul terenurilor agricole din România, limita de pH a solului stabilită prin Ordinul nr. 344/2004 este >6,5 și panta terenului agricol <10 %.

Tabel 9.3. Cantitățile de nămol tratat care se vor utiliza în agricultură la nivel național și condițiile de utilizare

Producția de nămol tratat la finele lui 2020	Producția de nămol tratat folosit în agricultura la finele lui 2020	Suprafața de teren cerută pentru aplicarea nămolului cu rata de 5 tone s.u./an	Teren agricol adecvat utilizării nămolului	Proporția de teren agricol adecvat cerută sau utilizată (nivel național)
(mii tone s.u./an)	(mii tone s.u./an)	(ha/an)	(milioane ha)	(%)
415,6	209,9	41.980	1,96	2,1

Sursa: *Strategia Națională de gestionare a Nămolurilor de Epurare*

În ceea ce privește costurile de gestionare a nămolurilor din stațiile de epurare, atât din punct de vedere al instalațiilor necesare, cât și al exploatării și întreținerii, acestea au fost estimate la nivel național în cadrul Strategiei la cca. **322 milioane Euro** costuri de investiții și **72,5 milioane Euro** costuri de operare/întreținere anuale.

În perioada 2016-2021 au fost investiții cca. **6,320 milioane Euro**, iar în perioada 2022- cheltuielile de investiții planificate sunt de cca. **294 milioane Euro** și cheltuielile pentru alte costuri de cca. **6,5 milioane Euro**. La acestea se adaugă cca. **3,776 milioane Euro** cheltuieli de operare-întreținere medii anuale (22,656 milioane Euro pe întreaga perioadă 2022-2027).

Sunt necesare investiții importante pentru construirea unor instalații adecvate de tratare a nămolului rezultat din stațiile de epurare pentru ca acesta să poată fi utilizat în agricultură, investiții legate de construirea noilor stații de epurare sau de modernizarea celor existente. Investițiile necesare au fost prevăzute, după caz, în Programului Operațional Infrastructura Mare (POIM 2014-2020) și respectiv în perioada de finanțare 2021-2027, în cadrul Programului Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD), continuându-se realizarea măsurilor de îmbunătățire a managementului nămolului generat în stațiile de epurare urbane și a utilizării/valorificării sale.

Costurile de investiție și operare-întreținere pentru lucrările de utilizare a nămolului au fost evaluate în mod integrat cu lucrările necesare stațiilor de epurare și sunt prezentate în *Anexa 9.3. a proiectelor Planurilor de management ale bazinelor / spațiilor hidrografice actualizate*. Costurile fie au fost transmise de către operatorii de servicii de apă și autoritățile locale, fie au fost estimate, după caz, având în vedere costurile unitare pentru reabilitarea facilităților de tratare, depozitare și utilizare a nămolului secundar/terțiar (prelucrare, depozitare, utilizare, transport), etc. stabilite în Master Planurile Județene sau costurile unitare din metodologia Administrației Naționale "Apele Române".

După elaborarea tuturor aplicațiilor de finanțare europeană a proiectelor de infrastructură, fiecare operator regional de servicii publice de apă va finaliza opțiunile de valorificare și eliminare a nămolurilor din stațiile de epurare, respectând și recomandările din ghidurile de bune practici în domeniu.

Directiva Consiliului 91/676/EEC privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole

La nivelul Uniunii Europene agricultura constituie una din principalele surse de poluare cu nutrienți a resurselor de apă.

Directiva Consiliului 91/676/EEC privind Protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole (numită Directiva Nitrați) este principalul instrument comunitar care reglementează poluarea cu nitrați provenită din agricultură. Principalele obiective ale acestei directive sunt reducerea poluării produsă sau indusă de nitrații proveniți din surse agricole și prevenirea oricărei poluări de acest tip.

Directiva 91/676/EEC a fost transpusă încă din anul 2000 prin HG nr. 964/2000, care a suferit o serie de modificări ulterioare, iar din 4 iunie 2021 acesta a fost completat și modificat prin HG nr. 587/2021). În conformitate cu prevederile acestuia, **Programul de acțiune** pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole **se aplică obligatoriu la nivel național**, iar Codul de Bune Practici Agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, pentru uzul fermierilor, poate fi pus în aplicare în mod voluntar.

Implementarea Directivei 91/676/EEC este pusă în practică în România prin Planul de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, aprobat prin HG 964/2000 și HG nr. 587/2021 pentru modificarea și completarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 964/2000 privind aprobarea Planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole.

Actele de reglementare care transpun prevederile Directivei 91/676/EEC în legislația națională sunt precizate în Anexa 9.1.

În perioada 2016-2021 s-au implementat programe de măsuri pentru sectorul agricol, respectiv măsuri referitoare la: aplicarea Programelor de Acțiune și a Codului de Bune Practici Agricole; stocarea gunoii de grajd în facilități de stocare individuală; reducerea poluării punctiforme și difuze în ferme; executare foraje de control din zona de influență a platformelor de deshidratare dejecții; utilizarea ratională și eficientă a dejecțiilor zootehnice (porcine) pe terenurile agricole; dotarea cu echipamente și monitorizarea calității apelor subterane prin rețeaua proprie de foraje de observație a Administrației Naționale „Apele Române”; instruirea personalului și campanii de conștientizare; împăduriri și asigurarea zonei de protecție de-n lungul râului, etc., măsuri finanțate în principal din fondurile proprii ale fermierilor, ale autorităților locale, precum și în cadrul proiectului "Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți".

În ferme, în vederea reducerii poluării punctiforme și difuze, au fost realizate măsuri de execuție/modernizare a stațiilor de epurare, construcție a platformelor de stocare a gunoii de grajd (ferme cu pat uscat) pentru perioadele de interdicție a aplicării, măsuri de construire/reabilitare a sistemelor de colectare ape uzate, a bazinelor de stocare a apelor uzate și a platformelor de dehidratare nămol, aplicarea BAT-IPPC în ferme zootehnice, întocmirea Planului de fertilizare, elaborare studii, etc. Astfel, până la sfârșitul anului 2021 au fost finalizate conform datelor preliminare în jur de 100 măsuri pentru fermele zootehnice, cu un cost total de 8,5 milioane Euro.

Măsurile specifice finanțate la nivelul României prin intermediul proiectului "Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți"(2016-2021) conform datelor preliminare au o valoare de cca. 36,2 mil. Euro. În cadrul acestui proiect s-au implementat măsuri pentru realizarea rețelelor de canalizare și stații de epurare, a echipamentelor de monitorizare a calității apelor la nivelul bazinelor hidrografice, instalație de foraj autoportantă, precum și activități de conștientizare și instruire a fermierilor.

De asemenea, au fost revizuite și actualizate o serie de acte legislative în domeniul protecției apelor împotriva poluării cu nitrați, respectiv: „Programul de protecție a apelor împotriva poluării cu nitrați (PA)” și „Codul de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați (CBPA)” și Detalii privind implementarea proiectului se găsesc la adresa: <https://apanoastra.ro/>.

În ceea ce privește progresele realizate în cel de-al treilea ciclu de planificare, comparativ cu *Planul de Management actualizat 2016-2021*, se evidențiază continuarea implementării obligatorii pe întreg pe întreg teritoriul României a *Programelor de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole* și voluntar a *Codului de Bune Practici Agricole*. S-a pus accentul pe măsuri de tipul: stocarea cantității de gunoi de grajd în facilități de stocare individuală sau comunală, stabilirea de benzi tampon (fâșii de protecție) pentru toate fermele din România situate în vecinătatea cursurilor de apă, intensificarea sesiunilor de informare, consultare și instruirea fermierilor și factorilor interesați, continuarea proiectului "Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți (2016-2021)".

Conform articolelor 4 și 5 ale Directivei 91/676/EEC transpusă în HG 964/2000 și HG nr. 587/2021, au fost elaborate *Programe de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole* care sunt obligatorii la nivel național și *Codul de Bune Practici Agricole (CBPA)*, care este voluntar, documente care se revizuiesc o dată la patru ani și se aplică din anul 2013 la nivelul întregii țări, având în vedere principiul prevenției, în contextul eutrofizării bazinului Mării Negre și a fluviului Dunărea.

Prevederile programului de acțiune sunt obligatorii pentru toți fermierii care dețin sau administrează exploatații agricole și pentru autoritățile administrației publice locale ale comunelor, orașelor și municipiilor pe teritoriul cărora există exploatații agricole. Astfel, unele din cele mai importante măsuri se referă la:

- calendarul cu perioadele de aplicare și de interdicție pentru utilizarea îngrășămintelor;
- depozitarea corespunzătoare a îngrășămintelor de origine animală;
- capacitatea de stocare a gunoiului de grajd;
- planul de fertilizare (balanța nutrienților);
- aplicarea corespunzătoare a îngrășămintelor organice care să nu depășească 170 kg de azot/ha/an;
- limite de aplicare pentru azot și fosfor pe terenuri agricole, pășuni;
- restricții ale unor activități agricole pe versanți, terenuri saturate, înghețate, inundate;
- crearea unor zone de protecție în apropierea râurilor/ lacurilor (conform L. Apelor 107/1996) sau la baza pantelor;
- măsuri împotriva eroziunii;
- rotația culturilor pentru limitarea pierderilor de azot către corpurile de apă subterană sau de suprafață;
- acoperirea solului cu vegetație în perioada de iarnă (menținerea unei cantități minime de vegetație care să acopere terenul în perioadele ploioase, cu zăpadă sau cu îngheț);
- reducerea emisiilor de pesticide;
- împădurirea suprafețelor;
- consultanță pentru fermieri;
- conștientizarea și informarea publicului.

În Anexa 9.2 se prezintă, printre altele și un scurt rezumat al măsurilor prevăzute în Programul de Acțiune.

Se menționează că nu pentru toate măsurile de bază enumerate mai sus s-au estimat costuri. Pentru unele măsuri au fost posibile estimări de costuri la nivelul Administrației Bazinale de Apă, pentru alte măsuri au fost posibile doar estimări la nivel național, iar la altele nu s-au putut estima costuri, din lipsă de informații sau din imposibilitatea colectării datelor.

În cadrul proiectului "Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți", cât și pe baza altor surse, au fost evaluate costuri la nivel local și național pentru implementarea Directivei 91/676/EEC privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, în perioada 2016 – 2021.

Pentru perioada 2017-2022 a fost aprobată o finanțare adițională pentru proiectul Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți pentru ca acesta să finanțeze costurile asociate implementării activităților proiectului inițial la nivel național, având în vedere provocările continue cu care România se confruntă în ceea ce privește poluarea cu nutrienți la nivel național, dar și având în vedere lecțiile învățate în cadrul Proiectului inițial. Finanțarea Adițională a Proiectului a intrat în vigoare pe 13 aprilie 2017 și a fost ratificată de către România prin Legea nr. 46/03.04.2017. Data de închidere a proiectului este 31 martie 2022.

Începând cu anul 2017, Finanțarea Adițională la Proiectul inițial va replica intervențiile de succes ale Proiectului inițial, la nivel național, în încă aproximativ 90 de comune. Pentru fiecare investiție care urmează a fi realizată, a fost elaborat un plan de management social și de mediu (PMSM) care analizează condițiile existente în zona de implementare a proiectului, pentru a determina impactul acestuia asupra condițiilor sociale și de mediu, și pentru a propune în consecință, măsuri adecvate de minimizare a acestora. Măsurile de diminuare a impactului proiectului sunt monitorizate și raportate, atât pe perioada derulării lucrărilor de construcție, cât și în perioada de exploatare a investiției. Pentru perioada 2017 – 2022, proiectul finanțează măsuri pentru implementarea cerințelor Directivei Nitrați, având estimate costuri pentru ANAR de cca. 4 milioane Euro.

Costurile de investiții, operare – întreținere și alte costuri pentru realizarea măsurilor (pentru care a fost posibilă estimarea de costuri) pentru implementarea Directivei Nitrați sunt prezentate în *Tabelul nr. 9.4*. În acest tabel sunt prezentate măsurile care s-au prevăzut pentru perioada 2022-2027 în vederea diminuării poluării difuze provenite din agricultură, respectiv implementarea Directivei Nitrați.

Costurile de investiții se referă la realizarea facilităților de stocare individuală a gunoiului de grajd și la însămânțarea benzilor înierbate. Costurile de operare-întreținere sunt costuri pentru realizarea mecanică a cositului și strânsul fânului. Alte costuri sunt legate de activitățile privind elaborarea *Planurilor Locale de Acțiune*, informarea și instruirea fermierilor, raportarea și monitorizarea apelor de suprafață și a apelor freatice.

Pentru măsura privind raportarea și monitorizarea apelor de suprafață, a apelor freatice au fost calculate atât costuri de investiție, cât și de operare - întreținere. Activitățile pentru raportarea și monitorizarea apelor de suprafață, apelor freatice și solului, respectiv cuprind următoarele:

- procurarea echipamentelor pentru analiză în teren și a vehiculelor pentru transport în vederea monitorizării calității apelor;
- realizarea de foraje;
- calibrarea și mentenanța anuală a echipamentelor, funcționarea autovehiculelor, verificarea piezometrelor, reparații și costuri de înlocuire;
- elaborarea procedurilor standard pentru recoltare și raportare;
- analize complementare de laborator;
- instruirea echipelor de teren pentru activitățile de măsurare și raportare;
- activități de comunicare;
- manoperă.

Având în vedere noua situație și investițiile deja realizate în al doilea Plan de Management actualizat, în general prin intermediul proiectului "Controlul Integrat al

Poluării cu Nutrienți”, în cadrul proiectului celui de-al treilea Plan de management numărul localităților care aplică Programele de acțiune pe întreg teritoriul țării, conform datelor preliminare este de 2086 localități. Ținând cont de investițiile deja realizate, din datele preliminare costurile totale estimate pentru implementarea măsurilor din programul de acțiune pentru perioada 2021-2027, sunt de 640 mil. Euro. Pe lângă costurile directe necesare implementării Directivei Nitrați s-au calculat și costurile indirecte cauzate de pierderea activității pe suprafața pe care se instaurează benzile tampon.

În plus, față de costurile menționate mai sus, se au în vedere și costurile pentru fermele mari care au prevăzute măsuri specifice în autorizațiile integrate de mediu. Costurile menționate sunt incluse în Anexa 9.10 și capitolul 9.5. “Măsuri pentru diminuarea poluării din surse punctiforme și pentru alte activități cu impact asupra stării apelor”, ale proiectelor *Planurilor de Management ale bazinelor hidrografice*.

Tabel 9.4. Estimarea costurilor pentru implementarea Directivei Consiliului 91/676/EEC privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole la nivel național

Nr. crt.	Numele măsurii	Costuri directe			Total (Euro)
		Investiții (Euro)	Operare - Întreținere anuale (Euro)	Alte costuri financiare (Euro)	
A	Stocarea gunoiului de grajd în facilități de stocare individuală	446577639	0	0	446577639
B	Crearea de benzi tampon (fâșii de protecție)	379390	2150708	0	2530098
C	Realizarea de sesiuni de instruire la nivel de comună	0	0	3201097	3201097
D	Elaborarea Planurilor Locale de Acțiune	0	0	1479289	1479289
E	Raportare și monitorizare a apelor de suprafață, a apelor subterane	185260426	17461	651516	185929403
	Total	632,217,455	2,168,169	5,331,902	639,717,526

Asigurarea unei producții agricole durabile și a balanței de nutrienți în sol, precum și reducerea în viitor a poluării cu nutrienți prin implementarea măsurilor de bază (aplicarea Programelor de acțiune) și suplimentare (de ex. aplicarea Codului de Bune Practici Agricole și a măsurilor privind ecocondiționalitatea) sunt conforme cu noua **Politica Agricolă Comună (Common Agricultural Policy - CAP)**.

În anul 2018 Comisia Europeană a lansat un pachet de reforme legislative privind viitorul politicii agricole comune (PAC) post 2020. Una dintre acestea vizează elaboarea de către fiecare stat membru a unui **Plan Național Strategic (PNS)** în domeniul PAC. PNS 2021-2027 se elaborează prin consultarea autorităților și factorilor interesați și va acoperi intervențiile planificate atât în cadrul Pilonului I (plăți directe), cât și al Pilonului II (dezvoltare rurală). Astfel, la nivel național s-au stabilit diferite grupe de lucru pe activități specifice, s-a elaborat analiza nevoilor în funcție de obiectivele specifice PAC, precum și domeniile de intervenție, alocările financiare și țintele propuse. PNS pentru atingerea obiectivelor, va combina majoritatea instrumentelor de sprijin finanțate prin FEAGA și FEADR.

Viitoarea PAC va încuraja investițiile mai mari în cercetare și inovare și, totodată, va ajuta fermierii și comunitățile rurale să profite de rezultate. Cunoștințele și inovarea sunt esențiale pentru un sector agricol inteligent, rezilient și sustenabil.

PNS 2021-2027 va fi finalizat și transmis către Comisia Europeană pentru a fi aprobat în anul acesta, 2021.

Noua Politică agricolă comună (PAC) urmărește să influențeze practicile agricole care au un impact asupra apelor și contribuie la menținerea unei agriculturi durabile prin încurajarea bunelor practici agricole, prin promovarea respectării legislației în materie de mediu, și prin acordarea unor stimulente pentru bunuri și servicii publice care sunt benefice pentru mediu.

Mai mult, în anul 2020, Comisia Europeană a lansat Pactul Ecologic European (Green Deal) pentru Uniunea Europeană (UE) și pentru cetățenii săi, Pactul ecologic european prezintă o nouă strategie de creștere care are drept scop transformarea UE într-o societate echitabilă și prosperă, cu o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, în care să nu existe emisii nete de gaze cu efect de seră în 2050 și în care creșterea economică să fie decuplată de utilizarea resurselor. Pactul urmărește, de asemenea, să protejeze, să conserve și să consolideze capitalul natural al UE, precum și să protejeze sănătatea și bunăstarea cetățenilor împotriva riscurilor legate de mediu și a impacturilor aferente.

În cadrul Pactului Ecologic European este promovat conceptul de „înverzirea politicii agricole comune” și se propune elaborarea Strategiei „De la fermă la consumator” care va consolida eforturile depuse de fermierii și pescarii europeni în vederea combaterii schimbărilor climatice, a protejării mediului și a conservării biodiversității.

Planurile strategice naționale trebuie să fie elaborate în corelare cu obiectivele ambițioase ale Pactului ecologic european și ale strategiei „De la fermă la consumator”.

Responsabilitățile privind implementarea Programului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, în vederea conformării cu cerințele Directivei Nitrați, revin Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor și Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, iar finanțarea se asigură din bugetele celor două ministere și din surse atrase de acestea, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare. Măsurile care revin autorităților locale și fermierilor se pot finanța din bugetul local, din surse proprii ale fermierilor și din fonduri atrase de autorități și de asociații ale fermierilor (Programul Național de Dezvoltare Rurală, alte fonduri europene, împrumuturi, etc.).

În vederea implementării și respectării prevederilor Directivei Nitrați, **activitățile de control și inspecție** sunt măsuri care asigură aplicarea *Programului de acțiune pentru*

protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole (PA), cât și verificarea îndeplinirii cerințelor pentru măsurile finanțate prin PNDR.

În conformitate cu Decizia nr. 151.658/2018 privind aplicarea Programului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, aprobat prin Decizia Comisiei Interministeriale pentru aplicarea Planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole cu nr. 221.983/GC/12.06.2013, **controlul respectării aplicării prevederilor Programului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole** se realizează de către Garda Națională de Mediu, prin Comisariatele județene și de Direcțiile pentru Agricultură județene, care ulterior raportează anual Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, respectiv Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, stadiul implementării acestui program. Dintre principalele activități controlate menționăm următoarele:

- respectarea perioadei de interdicție în aplicarea pe teren a îngrășămintelor;
- capacitatea de stocare a gunoiului de grajd pe platforme individuale sau comunale;
- depozitarea gunoiului de grajd în câmp și gestiunea efluenților de siloz;
- utilizarea îngrășămintelor pe terenuri în pantă și acoperirea cu culturi agricole în timpul iernii a terenurilor în pantă;
- restricții privind aplicarea îngrășămintelor pe terenuri saturate cu apă, inundate, înghețate sau acoperite cu zăpadă;
- aplicarea îngrășămintelor pe terenuri adiacente cursurilor de apă sau în vecinătatea captărilor de apă potabilă (zone de protecție și fâșii de protecție);
- respectarea limitei maxime de azot/ha/an pentru aplicarea îngrășămintelor organice de origine animală, precum și a standardelor privind cantitățile maxime de îngrășămintă cu azot (planul de fertilizare);
- rotația culturilor pentru limitarea pierderilor de azot către corpurile de apă subterană sau de suprafață;
- aplicarea îngrășămintelor minerale și organice cu azot pe pajiști permanente (pășuni și fânețe);
- acoperirea solului cu vegetație în perioada de iarnă (menținerea unei cantități minime de vegetație care să acopere terenul în perioadele ploioase, cu zăpadă sau cu îngheț);
- delimitarea grafică a suprafețelor de teren agricol reprezentând fâșii de protecție pentru apele de suprafață și sursele de captare a apei potabile la nivelul exploatației (extras din harta perimetrelor fâșiilor de protecție la nivelul localității, adiacente cursurilor de apă);

O altă componentă importantă privind inspecția și controlul respectării prevederilor privind protejarea corpurilor de apă de surse de poluare din agricultură este verificarea respectării normelor privind ecocondiționalitatea care cuprind standarde de bune condiții agricole și de mediu ale terenurilor (GAEC) și cerințe legale în materie de gestionare (SMR). Astfel există SMR-ul privind *Protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole*, care este aplicabil pentru toți fermierii din România.

Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) și Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR) sunt responsabile de implementarea normelor privind ecocondiționalitatea în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin pe care le gestionează. Având în vedere toate aspectele privind implementarea Directivei Nitrați este necesară îmbunătățirea activității organismelor de control și inspecție în ceea ce privește elaborarea și implementarea normelor privind ecocondiționalitatea în cadrul schemelor și măsurilor de sprijin. De asemenea, având în vedere faptul că aceste norme sunt aplicabile tuturor fermierilor, este prevăzută întărirea capacității instituționale pentru acoperirea activităților de control și inspecție la nivelul întregii țări. Mai mult sunt necesare activități pentru diseminarea și promovarea măsurilor din Programul de acțiune pentru a îmbunătăți

nivelul de conformare cu Directiva Nitrați, realizarea de cursuri de instruire pentru consolidarea capacității instituționale și servicii de consultanță pentru fermieri.

Directiva 2009/128/CE de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor (cu modificările ulterioare);

Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și de abrogare a Directivelor 79/117/CEE și 91/414/ CEE ale Consiliului (cu modificările ulterioare) ;

Regulamentul (UE) nr. 528/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 mai 2012 privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide (cu modificările ulterioare);

Directiva 2009/128/CE a fost transpusă în legislația națională prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2012 pentru stabilirea cadrului instituțional de acțiune în scopul utilizării durabile a pesticidelor pe teritoriul României cu modificările și completările ulterioare, aprobată prin Legea nr. 63/2013, modificată și completată prin transpunerea Directivei (UE) 2019/782 de modificare a Directivei 2009/128/CE, în ceea ce privește stabilirea indicatorilor de risc armonizați prin Ordonanță de urgență nr. 65 din 12 septembrie 2019.

În baza Legii nr. 63/2013 au fost adoptate după anul 2015 următoarele acte normative:

- *Hotărârea nr. 135 din 12 martie 2019 pentru aprobarea Planului național de acțiune privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor*
- *Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, al ministrului mediului și schimbărilor climatice și al ministrului sănătății nr. 566/1445/725/2014 privind aprobarea listei cu produsele de protecție a plantelor autorizate în vederea aplicării prin pulverizare aeriană, cu modificările și completările Ordinului 32/753/363/667/2017 ;*
- *Ordinul nr. 820 /2016 privind desemnarea organismului de inspecție a echipamentelor de aplicare a produselor de protecție a plantelor de uz profesional și responsabilitățile acestuia.*
- *Ordinul nr. 1356/1343/51/2018 privind sistemul de instruire și certificare în scopul utilizării durabile a produselor de protecție a plantelor.*

Scopul adoptării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 34/2012 a vizat următoarele:

- asigurarea compatibilității legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene în domeniul fitosanitar, respectiv Directiva 2009/128/CE Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor;
- stabilirea cadrului instituțional pentru realizarea utilizării durabile a pesticidelor;
- reducerea dependenței de utilizarea pesticidelor;
- reducerea riscurilor și a efectelor utilizării pesticidelor asupra sănătății umane și a mediului;
- promovarea gestionării integrate a dăunătorilor și a unor abordări și tehnici alternative, cum ar fi: metode nechimice alternative pentru pesticide.

În ceea ce privește progresele realizate în proiectul *Planului de Management actualizat 2021*, comparativ cu *Planul de Management actualizat 2016-2021 (aprobat prin HG nr. 859/2016)*, se evidențiază aspectele precizate în continuare.

În *Planul de Management actualizat 2016-2021* s-au inclus, pentru prima dată, rezultatele inventarului realizat pentru emisiile, descărcările și pierderile de substanțe prioritare vizând totodată și produsele de protecție a plantelor.

În proiectul *Planului de Management actualizat 2021* s-au inclus rezultatele inventarului realizat pentru emisiile, evacuările și pierderile de substanțe prioritare vizând totodată și produsele de protecție a plantelor. Abordarea folosită s-a bazat pe inventarierea surselor de poluare pentru perioada 2017 – 2019 și determinarea încărcărilor anuale totale aferente surselor punctiforme de poluare pentru perioada menționată, în timp ce pentru sursele difuze, încărcările s-au determinat prin calcul. Este important de subliniat că, dintre substanțele active care intră în componența produselor de protecție a plantelor, ca și în *Planul de Management actualizat 2016-2021*, au fost utilizate în cantități mici: cipermetrin, clorpirifos (clorpirifos-etil), aclonifen, bifenox și trifluralin, dar niciuna nu a fost identificată ca fiind posibil relevantă la nivel de bazin/spațiu hidrografic.

Coordonarea măsurilor din programul de măsuri al proiectului *Planului de Management actualizat 2021* cu măsurile de protecție a mediului acvatic prevăzute în *Planul național de acțiune privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor*, se realizează având în vedere în principal măsurile specifice de protecție a zonelor limitrofe captărilor de apă de suprafață și din subteran în scopul potabilizării, a lacurilor și nămolurilor terapeutice și a zonelor de îmbăiere. De exemplu, în *Planul de național de acțiune privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor* a fost introdusă prevederea că, în zonele de protecție instituite potrivit Legii apelor nr. 107/1996, este interzisă utilizarea pesticidelor (art. 16, alin. (2)). De asemenea, este implementat un sistem de inspecție și control pentru implementarea acestor măsuri specifice.

Măsurile pentru reducerea poluării difuze din activitățile agricole prin prevenirea intrării pesticidelor în apele de suprafață și subterane sunt prevăzute în principal în *Planul național de acțiune privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor*.

Planul național de acțiune privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor, aprobat prin HG nr. 135/2019 reprezintă un document strategic privind îmbunătățirea continuă a utilizării produselor de protecție a plantelor și reducerea riscurilor asociate utilizării acestora în vederea protecției sănătății umane și a mediului.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin Autoritatea Națională Fitosanitară, împreună cu Ministerul Sănătății și Academia de Științe Agricole și Silvicultură "Gheorghe Ionescu -Sisești", sunt autoritățile responsabile pentru implementarea activităților din cadrul *Planului național de acțiune*.

Planul național de acțiune conține obiective, măsuri și calendare ce vizează reducerea dependenței de metodele chimice de combatere a dăunătorilor, a bolilor și a buruienilor, oferind astfel utilizatorilor profesioniști (fermierilor) informații specifice cu privire la gestionarea integrată a dăunătorilor și metodele nechimice alternative.

Prin *Planul național de acțiune* se urmărește utilizarea durabilă a produselor de protecție a plantelor pe teritoriul României, prin reducerea riscurilor și a efectelor acestora asupra sănătății umane și a mediului, inclusiv promovarea gestionării integrate a organismelor dăunătoare.

În ceea ce privește reducerea riscului de contaminare a solului, a aerului, precum și a apelor de suprafață și subterane, *Planul național de acțiune* are în vedere următoarele obiective:

- instruirea și certificarea utilizatorilor profesioniști, distribuitorilor și consilierilor;
- respectarea cerințelor privind comercializarea produselor de protecție a plantelor;
- respectarea cerințelor privind manipularea, depozitarea produselor de protecție a

plantelor, gestionarea ambalajelor și deșeurilor de produse de protecție a plantelor;

- reducerea riscurilor pentru consumator prin controlul reziduurilor de pesticide;
- promovarea gestionării integrate a organismelor dăunătoare;
- reducerea riscului de contaminare a apelor, solului și aerului;
- organizarea sistemului de inspecție al echipamentelor de aplicare a produselor de protecție a plantelor;
- reducerea efectului de deviere a pulverizării aeriene;

O serie de acțiuni specifice în contextul implementării Planului național de acțiune privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor sunt legate de consolidarea sistemului de control și inspecție, instruirii ale inspectorilor fitosanitari, consolidarea serviciilor de consultanță, instruirea formatorilor și organizarea de conferințe / seminarii.

Pentru protecția resurselor de apă trebuie să se pună accent pe prevenirea contaminării punctiforme și difuze cauzate de utilizarea produselor de protecție a plantelor, prin implementarea bunelor practici agricole în exploatațiile agricole și forestiere, zonele urbane și de agrement. În acest fel se asigură aplicarea corectă a produselor de protecție a plantelor care sunt autorizate pentru utilizare prin respectarea dozelor de aplicare, perioadelor de pauză și utilizarea exclusiv în scopurile pentru care sunt autorizate. Respectarea cerințelor de utilizare adecvată trebuie să conducă la reducerea riscurilor pentru consumatori.

În acest sens se interzice utilizarea produselor de protecție a plantelor în zonele de protecție adiacente apelor de suprafață, potrivit prevederilor art. 16 alin. (1) lit. f) și i) și alin. (2) din Legea nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare. De asemenea, este necesară respectarea prevederilor art. 28 din anexa la Hotărârea Guvernului nr. 930/2005 pentru aprobarea Normelor speciale privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitară și hidrogeologică, în sensul cultivării unor anumite tipuri de culturi pe terenurile agricole cuprinse în zonele de protecție sanitară cu regim sever, precum și al interzicerii în zonele de protecție sanitară cu regim sever și în zonele de protecție sanitară de restricție a utilizării produselor de protecție a plantelor, respectiv zone instituite în jurul surselor și instalațiilor de alimentare cu apă potabilă, al surselor de ape minerale și al lacurilor terapeutice.

Aceste interdicții sunt completate cu prevederile Programului de Acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, în sensul că pe terenurile adiacente cursurilor de apă se instituie zone de protecție și fâșii de protecție în care este interzisă aplicarea fertilizanților și a pesticidelor de orice fel.

În cadrul proiectului Planului de Management actualizat 2021 sunt planificate măsuri adiționale față de măsurile de bază aferente implementării Directivei privind utilizarea durabilă a pesticidelor, respectiv măsurile aplicate se referă la furnizarea de servicii de consultanță în agricultură și de certificare, în special pentru implementarea sistemelor de management de mediu și tehnici de manipulare și stocare a produselor de protecția plantelor.

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a dezvoltat un **sistem de instruire și certificare a utilizatorilor profesioniști**, distribuitorilor și a consilierilor, reglementat prin Ordinul nr. 1356 din 5 septembrie 2018 privind sistemul de instruire și certificare în scopul utilizării durabile a produselor de protecție a plantelor. Sistemul de instruire și certificare a utilizatorilor profesioniști (fermieri și operatori), distribuitorilor și a consilierilor/consultanților sistem vizează dobândirea și perfecționarea cunoștințelor, precum și dezvoltarea de noi competențe în domeniul fitosanitar în vederea utilizării optime și a reducerii riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor asupra sănătății umane și a mediului

(https://www.anfdf.ro/central/comercializare/informari/campanie_informare_comercializare.pdf).

Sistemul de control la comercializarea și utilizarea produselor de protecție a plantelor constă în:

- inspecții privind modul de comercializare și utilizare a produselor de protecție a plantelor;
- verificarea, prin analize de laborator a calității produselor de protecție a plantelor;
- controlul reziduurilor de pesticide în plante și produse vegetale.

Respectarea tuturor acestor cerințe privind manipularea, depozitarea și gestionarea produselor de protecție a plantelor, de către utilizatori profesioniști și distribuitori se face de către oficii fitosanitare județene, agențiile pentru protecția mediului și comisaratele județene ale Gărzii Naționale de Mediu.

Inspecțiile în cazul verificării calității produselor de protecție a plantelor se desfășoară conform procedurilor generale de control elaborate de Autoritatea Națională Fitosanitară și aprobate de conducerea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum și a legislației în vigoare.

Utilizarea produselor de protecție a plantelor se poate face numai în scopurile pentru care au fost omologate și numai în conformitate cu instrucțiunile de utilizare, conform legislației specifice în vigoare. În anul 2016 s-a elaborat o versiune nouă a Ghidului de utilizare în siguranță a produselor de protecție a plantelor, de către ANF, care este postat pe pagina de internet a ANF. În anul 2017 a fost adoptat Codul de bune practici de utilizare în siguranță a produselor de protecție a plantelor, postat pe pagina de internet a ANF și APIA (http://www.apia.org.ro/files/pages_files/Ghid_pentru_utilizarea_in_siguranta_a_produselor_de_protectia_plantelor.pdf, https://www.anfdf.ro/sanatate/ghid/ghid_topps.pdf).

Regulamentul (CE) nr. 1.107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și de abrogare a Directivelor 79/117/CEE și 91/414/ CEE ale Consiliului, cu modificările și completările ulterioare.

Scopul Regulamentului (CE) nr. 1.107/2009 este acela de a armoniza procedura de autorizare a produselor de protecție a plantelor în toate Statele Membre ale Uniunii Europene, de a preveni riscurile printr-o procedură cât mai cuprinzătoare de evaluare a riscului pentru fiecare substanță activă și pentru produsele care conțin acea substanță, înainte de a fi autorizate pentru comercializare și utilizare. Aplicarea prevederilor Regulamentului conduce la simplificarea și accelerarea procedurii de autorizare a substanțelor active, precum și la clarificarea și consolidarea criteriilor pentru autorizarea acestora, care se finalizează prin creșterea nivelului de protecție a sănătății oamenilor, animalelor și a mediului.

Legislația în domeniul omologării produselor de protecție a plantelor cuprinde:

- **Regulamentul (CE) nr. 1.107/2009** al Parlamentului European și al Consiliului privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și de abrogare a Directivelor 79/117/CEE și 91/414/CEE ale Consiliului;
- **Hotărârea Guvernului nr. 1.559/2004** privind procedura de omologare a produselor de protecție a plantelor în vederea plasării pe piață și a utilizării lor pe teritoriul României, cu modificările și completările ulterioare;

- **Hotărârea Guvernului nr. 360/2013** pentru modificarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 1.559/2004 privind procedura de omologare a produselor de protecție a plantelor în vederea plasării pe piață și a utilizării lor pe teritoriul României;
- **Ordinul nr. 60/2013** pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Comisiei Naționale de Omologare a Produselor de Protecție a Plantelor și aprobarea Procedurilor privind omologarea, comerțul paralel și de aprobare a celei de a doua denumiri comerciale pentru un produs de protecție a plantelor omologat pe teritoriul României;
- **Hotărârea Guvernului nr. 1.230/2012** privind stabilirea unor măsuri pentru aplicarea prevederilor Regulamentului (CE) nr. 1.107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind introducerea pe piața a produselor fitosanitare și de abrogare a Directivelor 79/117/CEE și 91/414/CEE ale Consiliului;

Pe teritoriul României se comercializează și se utilizează numai produse de protecție a plantelor omologate în România.

Autoritatea responsabilă pentru omologarea produselor de protecție a plantelor este Comisia Națională de Omologare a Produselor de Protecție a Plantelor, din care fac parte următoarele autorități competente:

- Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale prin Autoritatea Națională Fitosanitară;
- Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor;
- Ministerul Sănătății;
- Academia de Științe Agricole și Silvicultură "Gheorghe Ionescu - Sisești".

Sistemul de control la comercializarea și utilizarea PPP are ca obiective prevenirea și interzicerea comercializării și utilizării produselor de protecție a plantelor care prezintă riscuri pentru sănătatea publică, siguranța alimentelor, utilizatori și mediu și care sunt în afara parametrilor omologați, precum și prevenirea introducerii pe piață a PPP contrafăcute.

Controlul constă în realizarea de activități legate de inspecții privind comercializarea și utilizarea produselor de protecție a plantelor, verificarea calității produselor de protecție a plantelor, precum și a nivelului de reziduuri de pesticide în plante și produse vegetale.

Pentru fiecare unitate care comercializează, distribuie, depozitează/deține, utilizează și care nu se conformează cerințelor legislative, au fost stabilite măsuri cu privire la: condițiile de depozitare a produselor de protecție a plantelor, condițiile de organizare și funcționare, modalitățile de manipulare/utilizare, mașinile și echipamentele de aplicare a produselor de protecție a plantelor pe suprafețele agricole, etc.

Regulamentul (UE) nr. 528/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 mai 2012 privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide modificat cu o serie de regulamente specifice.

Produsele biocide intră în categoria pesticidelor, astfel cum au fost definite la art. 3 alin. (1) lit. a) din Regulamentul (UE) nr. 528/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 mai 2012 privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide. Produsele biocide sunt substanțe active și preparate care conțin una sau mai multe substanțe active, condiționate într-o formă în care sunt furnizate utilizatorului, având scopul să distrugă, să împiedice, să facă inofensivă și să prevină acțiunea sau să exercite un alt efect de control asupra oricărui organism dăunător, prin mijloace chimice sau biologice. Prin "biocid" se înțelege orice substanță chimică sau biologică, care poate fi utilizată în orice mod pentru a interveni în viața unei ființe.

În România autoritatea responsabilă privind punerea la dispoziție pe piață, utilizarea, autorizarea, omologarea și suportul tehnic pentru produsele biocide este Ministerul Sănătății, prin Comisia Națională pentru Produse Biocide. Din această Comisie fac parte reprezentanți ai Ministerului Sănătății, Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor și ai Autorității Naționale Sanitar Veterinare și pentru Siguranța alimentelor.

Cele mai importante atribuții ale Comisiei Naționale privind produsele biocide se referă la:

- autorizarea și omologarea produselor biocide;
- asigurarea consultanței privind acest domeniu;
- elaborarea Registrului produselor biocide;
- facilitarea schimbului de informații dintre Autoritățile competente din România și autoritățile europene;
- asigurarea sprijinului și informațiilor necesare pentru autorități, companii, factori interesați și ONG-uri.

Cele mai importante acte legislative naționale care reglementează punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide sunt următoarele:

- HG nr. 617/2014 privind stabilirea cadrului instituțional și a unor măsuri pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) nr. 528/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 mai 2012 privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea nr. 398/2010 privind stabilirea unor măsuri pentru aplicarea prevederilor Regulamentului (CE) nr. 1.272/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2008 privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor, de modificare și de abrogare a directivelor 67/548/CEE și 1.999/45/CE, precum și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1.907/2006;
- Ordinul nr. 368/2010 privind aprobarea procedurii de avizare a produselor biocide care sunt plasate pe piață pe teritoriul României modificat de Ordinul nr. 433/1042/92/2014 pentru modificarea și completarea Ordinului ministrului sănătății, al ministrului mediului și pădurilor și al președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr. 10/368/11/2010 privind aprobarea procedurii de avizare a produselor biocide care sunt plasate pe piață pe teritoriul României;
- Ordinul nr. 2.606 din 16 iulie 2012 privind stabilirea unor măsuri aplicabile managementului produselor biocide în condiții de siguranță pentru mediu;
- Ordinul nr. 1378/2018 pentru modificarea Normelor de igienă și sănătate publică privind mediul de viață al populației, aprobate prin Ordinul ministrului sănătății nr. 119/2014.

Toate produsele biocide trebuie să dispună de autorizație înainte de a putea fi introduse pe piață, iar substanțele active conținute de fiecare produs biocid trebuie să fi fost aprobate în prealabil. Există, totuși, anumite excepții de la acest principiu. De exemplu, substanțele active incluse în programul de reexaminare, precum și produsele biocide care le conțin, pot fi introduse pe piață în așteptarea deciziei finale privind aprobarea. Sunt permise pe piață, de asemenea, autorizațiile provizorii pentru produsele ce conțin noi substanțe active care fac încă obiectul evaluării.

Scopul acestui regulament este acela de a armoniza piața la nivelul Uniunii, de a simplifica aprobarea substanțelor active și autorizarea produselor biocide și de a introduce repere temporale pentru procesele de evaluare, formulare de avize și luare de decizii la nivelul statelor membre. Acest regulament promovează și reducerea testărilor pe animale, prin introducerea cerinței obligatorii de punere în comun a datelor și prin încurajarea utilizării metodelor alternative de testare. Aprobarea substanțelor active are loc la nivelul

Uniunii Europene, iar autorizarea ulterioară a produselor biocide la nivel de stat membru. Această autorizare poate fi extinsă la alte State Membre prin recunoaștere reciprocă. Cu toate acestea, noul regulament pune la dispoziția solicitanților și posibilitatea de a opta pentru un nou tip de autorizare la nivelul Uniunii Europene (autorizația Uniunii).

În conformitate cu acest regulament Ministerul Sănătății a elaborat Registrul produselor biocide disponibil la adresa: <http://www.ms.ro/2017/01/17/registrul-national-al-produselor-biocide/>.

Conform prevederilor Ordinului nr. 2.606/2012 privind stabilirea unor măsuri aplicabile managementului produselor biocide în condiții de siguranță pentru mediu, Agenția Națională pentru Protecția Mediului și Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Protecția Mediului realizează evaluarea dosarelor produselor biocide, pentru ecotoxicologie și comportare în mediu

În ceea ce privește modul de autorizare a pesticidelor și biocidelor, utilizare și comercializare, se menționează că se au în vedere numai produsele de protecție a plantelor omologate de Comisia Națională de Omologare a Produselor de Protecție a Plantelor, care se regăsesc în baza de date PEST-EXPERT (<https://aloe.anfdf.ro/>) și în Registrul național al produselor biocide elaborat de Ministerul Sănătății (<http://www.ms.ro/2017/01/17/registrul-national-al-produselor-biocide/>).

Inspecția și controlul privind punerea la dispoziție pe piață și utilizarea produselor biocide este realizată de către trei autorități, respectiv Garda de Mediu, Direcțiile de Sănătate Publică și Autoritățile Naționale Sanitar Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor.

Directiva 79/409/CEE privind conservarea păsărilor sălbatice (Directiva Păsări)

Directiva 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice (Directiva Habitate)

Directiva 79/409/CEE privind conservarea păsărilor sălbatice (Directiva Păsări) și Directiva 92/43/CEE privind conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice (Directiva Habitate), denumite generic Directivele Natură, constituie piatra de temelie a politicii de conservare a naturii în Europa și se bazează pe stabilirea rețelei de arii naturale protejate Natura 2000 și pe sistemul de protecție strictă a speciilor și habitatelor naturale importante în Uniunea Europeană.

Principalul obiectiv al Directivelor Natură este asigurarea stării bune de conservare pentru speciile și habitatele naturale de interes comunitar iar principalul mecanism este rețeaua Natura 2000, un parteneriat unic în care toate SM și CE lucrează îndeaproape pentru a crea cea mai mare rețea de zone protejate din lume.

La nivel național, Directivele Natură sunt transpuse prin O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare, act normativ care prevede și o serie de măsuri de bază pentru implementarea acestora, cea mai importantă fiind identificarea și desemnarea rețelei Natura 2000 în România. Astfel, în urma mai multor procese de identificare și analiză, au fost desemnate 606 situri Natura 2000 (171 arii de protecție specială avifaunistică și 435 situri de importanță comunitară) reprezentând aproximativ 23 % din teritoriul național și 77 % din suprafața totală a ariilor naturale protejate desemnate în România⁸². Astfel, numărul siturilor Natura 2000 în România a crescut cu aproximativ

⁸² <https://biodiversity.europa.eu/countries/romania>

14 % comparativ cu cel de-al doilea ciclu de planificare pentru bazinele hidrografice, iar gradul de protecție oferit de acestea contribuind la îmbunătățirea managementului speciilor și habitatelor naturale, inclusiv a celor dependente de resursele de apă din aceste sit-uri Natura 2000.

La nivel european, Directiva Habitate protejează 2500 de specii și 233 de habitate iar Directiva Păsări 500 de specii de păsări sălbatice. În temeiul acestei legislații, în România sunt identificate și protejate 465 de specii, din care 14 specii sunt unice pentru țara noastră și 87 de habitate.

Numărul de specii și habitate protejate în fiecare sit Natura 2000 variază în funcție de localizarea sitului, de biodiversitatea din zonă și de regimul de protecție. Siturile Natura 2000 cu cele mai multe specii și habitate desemnate sunt reprezentate de Delta Dunării și Complexul Razim-Sinoie, Comana, Lacurile de acumulare de Argeș, Dumbrăvița-Rotbav-Măgura Codlei, Câmpia Crișului Alb și Crișului Negru.

Conform Sistemului Informațional pentru Biodiversitate din Europa (BISE- Biodiversity Information System for Europe), la nivel de politici în domeniul protecției naturii, în principal, România acționează prin implementarea următoarei direcții care derivă în principal din Convenția privind Diversitatea Biologică și Strategia UE privind Biodiversitatea:

- **Strategia Națională și Planul de Acțiune pentru Conservarea Biodiversității 2014-2020** (SNPACB) stabilește cadrul strategic general pentru biodiversitate și protecția naturii, identificând **obiectivele strategice** și acțiunile necesare a fi implementate în orizontul de timp propus. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor este responsabil pentru coordonarea implementării la nivel central și local iar costurile estimative de implementare ale Planului de Acțiune pentru perioada 2014-2020 au fost evaluate la suma de 6,5 miliarde lei și au fost asigurate de la bugetul de stat și din alte surse, cum ar fi Fondul pentru Mediu, fondurile structurale și de coeziune, Programul LIFE+ al Comisiei Europene și alte fonduri externe. Costurile au fost revizuite anual de fiecare instituție responsabilă, în funcție de indicatorii de performanță și de bugetul alocat. Bugetul a fost alocat pentru conservarea biodiversității care trebuie consolidată în principal prin adoptarea și implementarea planurilor de management și a măsurilor de conservare a speciilor și habitatelor naturale de interes comunitar, împreună cu măsuri adecvate de dezvoltare socio-economică durabilă a comunităților locale din ariile naturale protejate, prin promovarea și susținerea capitalului natural și cultural, a practicilor și activităților tradiționale și actuale favorabile utilizării sustenabile a resurselor naturale și a terenurilor din aceste zone. Aceste activități trebuie însoțite de măsuri directe ce contribuie la conservarea, refacerea și monitorizarea ecosistemelor marine și a zonei costiere, dezvoltarea infrastructurii verzi, dar și de activități de informare, educare și conștientizare a populației privind importanța conservării biodiversității și utilizării durabile a componentelor sale în procesul de dezvoltare a societății⁸³.

În contextul SNPACB, progrese semnificative se remarcă pentru:

- **Infrastructura verde** - este abordată, de exemplu, în cadrul **obiectivului strategic** „Asigurarea coerenței și gestionarea eficientă a rețelei naționale de arii naturale protejate”. Acțiunile prevăzute includ, de ex. analiza coerenței ariilor naturale protejate și a coridoarelor ecologice; armonizarea măsurilor de gestionare a ariilor protejate transfrontaliere cu cele ale țărilor vecine; evaluarea modului în care rețeaua actuală de transport rutier fragmentează habitatele naturale și habitatele speciilor sălbatice de interes pentru conservare și propune soluții pentru reducerea sau eliminarea fragmentării (cum ar fi ecoductele, podurile pentru faună).

⁸³ <http://mmediu.ro/new/wp-content/uploads/2014/05/NBSAP.pdf>

Contextul politic pentru infrastructura verde mai cuprinde și:

- **Strategia de Dezvoltare Teritorială a României 2035:** se referă la infrastructura verde ca o modalitate mai eficientă de adaptare la schimbările climatice și la diminuarea riscurilor naturale, comparativ cu utilizarea infrastructurii gri. Măsurile specifice includ protecția habitatelor naturale (prin asigurarea diversității și interconectivității dintre ariile naturale protejate, în special în contextul managementului siturilor Natura 2000) și dezvoltarea spațiilor verzi în zonele urbane, precum și centurile verzi din împrejurimile marilor orașe. În anul 2016 a fost înființat primul parc natural urban din România⁸⁴, cu o suprafață de 183 ha, fiind cel mai mare spațiu verde compact din București.
- **Acordul de parteneriat 2014-2020** (plan strategic cu priorități de investiții care acoperă fondurile structurale și de investiții europene) reiterează necesitatea promovării infrastructurii ecologice. Acordul enumeră coridoarele ecologice, podurile verzi și pasajele ecologice ca exemple de reconectare a zonelor naturale fragmentate artificial.
- Conectivitatea prin infrastructură verde este o acțiune prioritară în cadrul **Strategiei Dunării**.
- **Proiectul LIFE Connect Carpathians** - Îmbunătățirea conectivității peisajului pentru ursul brun și lupul printr-o rețea regională de situri Natura 2000 din România (2013-2019) a avut ca scop îmbunătățirea conectivității peisajului într-un coridor ecologic situat în vestul României. Acest coridor este format dintr-o rețea de situri Natura 2000 situate între Munții Apuseni și Carpații Meridionali și este singura cale prin care speciile emblematiche, cum ar fi urșii și lupii, se pot deplasa între cele două zone.
- **Convenția Carpatică**, prin obiectivele sale: conservarea, utilizarea durabilă și restaurarea diversității biologice și peisagistice, asigurând un nivel ridicat de protecție și utilizarea durabilă a habitatelor naturale și semi-naturale, continuitatea și conectivitatea acestora, menținerea habitatelor semi-naturale, restaurarea habitatelor degradate, dezvoltarea unei rețele ecologice în Carpați, integrarea conservării și utilizarea durabilă a diversității biologice și peisagistice în politicile sectoriale.
- **Masterplanul pentru transport (2030)** menționează necesitatea respectării măsurilor de conservare în proiectele viitoare, inclusiv integrarea măsurilor de infrastructură nestructurală și ecologică și evitarea impactului negativ asupra ariilor naturale protejate, a zonelor împădurite și a zonelor neprotejate în care sunt identificate specii de interes comunitar.

Sursele de finanțare care pot susține inițiativele privind infrastructura verde sunt:

- Programul Operațional pentru Infrastructură Mare (POIM) include obiectivul specific 4.1 „creșterea protecției biodiversității și a stării de conservare” cu un buget de 350 milioane de euro (finanțare FEDR și cofinanțare națională), cu următoarele obiective:
  - sprijinirea habitatelor Natura 2000 pentru a obține o stare de conservare mai bună - 60 000 ha;
  - elaborarea planurilor de management pentru siturile Natura 2000 - 70 de planuri de management;
  - crearea unor organisme de management operațional (administratori sau custodi) în 531 de situri Natura 2000;
  - refacerea ecosistemelor degradate - 2000 ha (reprezentând 10% din ecosistemele degradate ale României).
- Programul Interreg V (România-Ungaria, 2014-2020) se adresează proiectelor direct legate de obiectivele infrastructurii verzi, cu impact transfrontalier important.

⁸⁴ <https://parcnaturalvacaresti.ro/>

- **Agenția Europeană de Mediu și Granturile Norvegiene** pot sprijini punerea în aplicare a infrastructurii verzi prin intermediul programului privind mediul, adaptarea la schimbările climatice și ecosisteme (în 2014-2021, grantul programului se ridică la 20 de milioane euro și cofinanțarea este de 3,5 milioane euro).

- **aspecte conexe cu MAES.** MAES este acronimul pentru Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services (Cartarea și evaluarea ecosistemelor și a serviciilor lor) iar acest proces s-a derulat la nivel european ca parte a Strategiei privind Biodiversitatea 2020. Statele Membre sunt nevoite să realizeze cartografierea și evaluarea stării ecosistemelor la nivel național și să integreze aceste date în procesele decizionale, astfel încât fenomenul de degradare și pierdere a biodiversității la nivelul UE să fie oprit, în avantajul bunăstării umane pe termen lung. În România, acest proces s-a derulat în perioada 2015-2017 ca parte a proiectului „Demonstrarea și promovarea valorilor naturale pentru a sprijini procesul decizional în România”⁸⁵ (pe scurt Natura în deciziile publice sau N4D), finanțat prin fonduri EEA Grants (2.878.203 euro și 507.918 euro cofinanțarea națională). Proiectul a fost implementat de ANPM împreună cu partenerii săi WWF România, Agenția Spațială Română și Institutul Norvegian pentru Cercetarea Naturii. Rezultatele proiectului au fost:

- Colecție de hărți ale ecosistemelor și Serviciilor Ecosistemice (SE);
- un Raport național de evaluare a ecosistemelor și serviciilor ecosistemice elaborat;
- un Sistem Informatic ce va funcționa ca o bază de date națională a ecosistemelor și a serviciilor lor și în care sunt evidențiate ecosistemele cheie care au nevoie de politici mai bine orientate.

Totodată, în contextul MAES la nivel local au fost implementate o serie de proiecte: <http://maesromania.anpm.ro/index.php/ro/maes-in-actiune/maes-la-nivel-local/12>

De asemenea, în cadrul Mecanismului Financiar al Spațiului Economic European (2014-2021), Programul „Mediu, adaptare la schimbările climatice și ecosisteme” (RO - Mediu), este implementat de MMAP în parteneriat cu Agenția Norvegiană de Mediu și cuprinde domeniul „Ecosisteme și Biodiversitate”, cu un buget de 3.5550.000 euro care finanțează apelul de proiecte „Restaurarea zonelor umede și turbăriilor”⁸⁶ și care are ca scop punerea în aplicare a schemelor de restaurare pentru 45 de turbării puternic afectate de desecarea antropică și/sau naturală care necesită în principal lucrări de restabilire a regimului hidric.

O rețea Natura 2000 bine administrată aduce o contribuție esențială și la îndeplinirea altor obiective de mediu și ținte stabilite de Directivele Cadru Apă și Strategia pentru Mediul Marin. O gamă largă de zone urbane și rurale depind de ariile naturale protejate pentru furnizarea de apă potabilă și o calitate îmbunătățită a apei. Autoritățile locale și operatorii de apă privați pot economisi bani pentru tratarea apei datorită serviciilor oferite de ecosistemele protejate. Managementul adecvat al siturilor Natura 2000 din zona marină va îmbunătăți ecosistemele marine, rezultând beneficii colaterale ca de exemplu stocarea carbonului sau turism.

În acest sens, în anul 2016 a fost înființată Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate, care împreună cu Regia Națională a Pădurilor și Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării au ca scop este administrarea unitară și eficientă a ariilor naturale protejate și conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, reglementate prin dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2007.

În documentul politicii de mediu a UE anexat comunicării privind bugetul pentru perioada 2014-2020, este recunoscut că *“managementul eficient și restaurarea siturilor Natura 2000 sunt esențiale pentru atingerea obiectivului stabilit de Consiliul European pentru orizontul 2020 privind stoparea pierderii biodiversității și inversarea declinului acesteia”*. În acest sens, este necesară o abordare integrată între diferitele fonduri ale UE

⁸⁵ <http://maesromania.anpm.ro/index.php/>

⁸⁶ https://eeagrantsmediu.ro/ro_ro/domeniile-programului/ecosisteme-si-biodiversitate/

și coerența acestora cu prioritățile cadrului de acțiune pentru Natura 2000 care oferă o bază solidă pentru noua strategie de finanțare pentru programul Natura 2000.

Implementarea prevederilor legislației europene și naționale privind conservarea naturii este susținută prin proiecte specifice derulate prin intermediul diferitelor surse de finanțare disponibile.

Cele mai importante surse de finanțare pentru susținerea implementării Directivelor Natură sunt Programul Operațional Sectorial Mediu (POS Mediu) și instrumentul financiar LIFE+. Prin POS Mediu au fost alocate fonduri europene pentru sectorul de mediu în perioada 2007-2013. Începând cu anul 2014, sunt finanțate proiecte în cadrul Programului Operațional Infrastructură Mare (POIM) 2014-2020, Axa prioritară 4 (AP 4) Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric, Obiectiv Strategic 4.1 (OS 4.1.) Creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității și refacerea ecosistemelor degradate.

Pentru acest obiectiv strategic apelurile de proiecte au vizat creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității și refacerea ecosistemelor degradate (nr. apel: POIM/800/4/1/) și refacerea ecosistemelor degradate (nr. apel 509/4/).

Ambele apeluri de proiecte promovează acțiuni ce contribuie la îndeplinirea obiectivelor Strategiei UE pentru Biodiversitate 2020, luând în considerare nevoile concrete de protecție a biodiversității din România identificate în Strategia Națională și Planul de Acțiune pentru Conservarea Biodiversității 2014 – 2020, aprobată prin HG nr. 1081/2013 iar refacerea ecosistemelor degradate va lua în considerare și studiile realizate de către MMAP privind Cartarea ecosistemelor naturale și seminaturale degradate la nivel national (care nu se află în arii naturale protejate).

Pentru ariile naturale protejate, eligibile spre finanțare sunt activitățile care vizează elaborarea planurilor de management/seturilor de măsuri de conservare/planurilor de acțiune pentru ariile naturale protejate (inclusiv cele situate în mediul marin) și pentru speciile de interes comunitar neacoperite de proiectele finanțate din alte programe (prevăzute în OUG nr. 57/2007, privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările ulterioare). În acest sens, în perioada 2016-2020, au fost finanțate proiecte în valoare totală de aproximativ 24 milioane euro.

În ceea ce privește refacerea ecosistemelor degradate, ANAR prin ABA este eligibilă spre finanțare pentru proiecte depuse pentru acțiunea D2 Menținerea și refacerea ecosistemelor lacustre și de ape curgătoare și a serviciilor furnizate. În acest fel, ANAR, împreună cu ABA, au identificat propunerile de proiecte menite să contribuie la refacerea ecosistemelor degradate prin activități și măsuri verzi, cum ar fi: refacerea ecosistemelor de ape curgătoare degradate afectate de poluări istorice; refacerea continuității longitudinale a cursurilor de apă; creșterea biodiversității acvatice și ripariene (din apropierea râurilor); reabilitarea ecosistemelor lacustre, de ape curgătoare și a celor degradate, precum și refacerea conectivității longitudinale și îmbunătățirea stării ecologice a corpurilor de apă. Toate aceste propuneri de proiecte sunt localizate în bazinele hidrografice Lăpuș și Mureș, râurile Zalău, Argetoaia, Rusciori, Bistrița, Trotuș, Putna⁸⁷. Deoarece apelul de proiecte se încheie în anul 2022, aceste măsuri vor contribui la menținerea sau îmbunătățirea stării ecologice a corpurilor de apă pentru orizontul de timp viitor.

Tot pentru perioada viitoare, respective 2021-2027, politica de coeziune la nivel național prevede 9 Programe Operaționale, relevant pentru implementarea măsurilor necesare pentru biodiversitate fiind **Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)**⁸⁸, cu un buget total de 194 de milioane de euro.

⁸⁷ <https://www.facebook.com/rowater.ro/posts/3507836482611347>

⁸⁸ <https://mfe.gov.ro/minister/periode-de-programare/perioda-2021-2027/>

În cadrul acestui program, una din prioritățile de investiții este *conservarea biodiversității pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu, care are ca obiectiv specific îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării*, respectiv:

- Investiții în rețeaua Natura 2000 – Elaborarea, revizuirea și implementarea planurilor de management, măsuri de menținere și de refacere a siturilor Natura 2000 pentru specii și habitate, precum și a ecosistemelor degradate și a serviciilor furnizate situate în afara ariilor naturale protejate. Acțiuni de completare a nivelului de cunoaștere a biodiversității și ecosistemelor și realizarea de studii științifice.
- Măsuri pentru implementarea infrastructurii verzi.
- Consolidarea capacității administrative a autorităților și entităților cu rol în managementul rețelei Natura 2000 și a altor arii naturale protejate.

Beneficiarii acestor acțiuni sunt: MMAP/ANPM/GNM/APM/ANAR/ANANP/Institute de cercetare/Universități/ONG-uri/ Administratori ai ariilor naturale protejate/ ROMSILVA/Autorități ale administrației publice centrale/ locale/ alte structuri în coordonarea/ subordonarea autorităților centrale/ locale.

O altă sursă importantă de finanțare pentru domeniul protejării biodiversității, este **Planul Național de Redresare și Reziliență 2021-2026 (PNRR)** care, prin componenta 2 (Împădurim România și protejăm biodiversitatea) a pilonului I -Tranziția verde, are ca obiectiv armonizarea practicilor de management forestier cu cele privind conservarea biodiversității și protejarea mediului în contextul generat de Pactul Ecologic European și asigurarea tranziției către o Europă neutră din punct de vedere climatic prin crearea de noi suprafețe acoperite cu păduri și refacerea habitatelor degradate. Din cele 2 reforme propuse, biodiversitatea este vizată de *Reforma sistemului de management al ariilor naturale protejate în vederea implementării coerente și eficiente a Strategiei Europene privind biodiversitatea*. Costurile planificate pentru această reformă sunt următoarele:

- **Actualizarea planurilor de management existente pentru arii naturale protejate și fundamentarea implementării Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030**

Măsura vizează:

- a. Actualizarea planurilor de management aprobate (120 mil. euro)
- b. Identificarea zonelor potențiale de protecție strictă în habitate naturale terestre și marine în vederea punerii în aplicare a Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030 (5 mil. euro)

- **Investiții integrate de reconstrucție ecologică a habitatelor și conservarea speciilor aferente pajiștilor, zonelor acvatice și dependente de apă**

Măsura vizează următoarele tipuri de lucrări:

- a. Refacerea conectivității cursurilor de apă. Măsura vizează eliminarea obstacolelor din cursurile de apă în scopul facilitării refacerii conectivității habitatelor și speciilor dependente, dar și eliminarea sau, după caz, realizarea elementelor care contribuie la refacerea conectivității laterale a habitatelor și speciilor acvatice și dependente de apă, ambele intervenții fiind în conformitate cu prevederile planurilor de management ale ariilor naturale protejate, cu obiectivele de conservare dar și cu planurile de management la nivel bazinal. Zonele de intervenție vor fi prioritizate și în funcție de rezultatele modelărilor realizate în cadrul proiectului MMAP-ANAR cu sprijinul Băncii Mondiale de actualizare a planurilor de management al riscului la inundații (Întărirea capacității autorității publice centrale în domeniul apelor în scopul implementării etapelor a 2-a și a 3-a ale Ciclului II al Directivei Inundații – RO-

FLOODS). Investiția va fi implementată de către MMAP prin ANAR și ANANP în colaborare cu autorități locale și societate civilă.

- b. Reconstrucția habitatelor de pajiști în ariile naturale protejate
- c. Decolmatarea lacurilor Uzlina și Fortuna din Delta Dunării pentru reducerea eutrofizării și menținerea diversității biologice
- d. Implementarea unui sistem de monitorizare a sturionilor sălbatici de-a lungul Dunării de Jos
- e. Reconfigurarea infrastructurii publice de acces și vizitare a Deltei Dunării pentru reducerea presiunii turismului asupra habitatelor și speciilor

Perioada estimată pentru implementare este cuprinsă între trim IV 2024 – trim. I 2026.

În ceea ce privește alocarea a 150 mil. euro pentru refacerea conectivității habitatelor și speciilor dependente de apă, aceasta reflectă tipologia și mărimea țințelor propuse prin analogie și extrapolare cu costurile lucrărilor de mică anvergură realizate în diferite bazine hidrografice. Astfel din analiza implementărilor anterioare rezultă o foarte mare eterogenitate la nivelul cost/unitate de suprafață dată fiind o foarte mare variabilitate a tipologiei de reconstrucție ecologică, dependentă și de rezultatele studiilor de determinare a gradului de afectare a habitatelor și speciilor.

Bugetul propus pentru componenta 2 a PNRR este de 1,37 miliarde euro din care 80 % adresează nevoile de reformă și investiții din sectorul managementului forestier, iar 20 % nevoilor corespondente din domeniul biodiversității.

Programul LIFE+, prin componenta Natură și Biodiversitate, co-finanțează proiecte ce promovează cele mai bune practici, proiecte demonstrative, proiecte care contribuie la implementarea Directivelor Natură. Pe baza informațiilor din Anexa 9.5. la nivel de Administrație Bazinală de Apă, la nivel național costurile pentru realizarea acestor măsuri prin intermediul proiectelor derulate este de aproximativ **9 milioane Euro**.

Informații detaliate privind proiectele relevante, inclusiv costuri, se află în *Anexa 9.5. aferentă fiecărui Plan de Management ale bazinelor / spațiilor hidrografice actualizate*.

Sprijinul în vederea co-finanțării comunitare este deosebit de important pentru România, întrucât a fost estimat că pentru Natura 2000 sunt necesare costuri substanțiale pentru măsurile necesare asigurării stării de conservare favorabilă a habitatelor și speciilor de interes național și comunitar.

Directiva 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării)

Procesele de producție industriale reprezintă o parte considerabilă a poluării globale din Europa datorită emisiilor lor de poluanți atmosferici, a evacuărilor de ape uzate și a generării de deșeuri.

Directiva 2010/75/UE privind emisiile industriale (IED), principalul instrument al UE care reglementează emisiile poluante din instalațiile industriale, a fost adoptat la 24 noiembrie 2010. Se bazează pe o propunere a Comisiei Europene care reformează 7 directive existente anterior (inclusiv Directiva IPPC) în urma unei revizuirii ample a politicii. Astfel IED își propune să atingă un nivel ridicat de protecție a sănătății umane și a mediului în ansamblu, prin reducerea emisiilor industriale (nocive) dăunătoare în întreaga UE, în special printr-o mai bună aplicare a celor mai bune tehnici disponibile (BAT).

Instalațiile care desfășoară activități industriale listate în anexa I a IED trebuie să dețină o autorizație integrată. Această autorizație trebuie să conțină condițiile stabilite în conformitate cu principiile și dispozițiile IED și anume, o abordare integrată, cele mai bune tehnici disponibile, flexibilitate, inspecțiile de mediu și participarea publicului.

Cerințele specifice privind **abordarea integrată și utilizarea celor mai bune tehnici**, în conformitate cu prevederile IED, sunt transpuse în legislația națională prin **Legea nr. 278/2013 privind emisiile industriale, cu modificările și completările ulterioare**.

Abordarea integrată înseamnă că autorizațiile trebuie să țină seama de performanță de mediu a întregii instalații, cuprinzând, de exemplu, emisiile în aer, apă și sol, generarea de deșeuri, utilizarea materiilor prime, eficiența energetică, zgomotul, prevenirea accidentelor și refacerea amplasamentului la închiderea activității. Pentru activitățile care implică utilizarea, producerea sau eliberarea de substanțe periculoase relevante, IED cere operatorilor pregătirea unui **Raport privind situația de referință**, înainte de începerea operării instalației, având în vedere posibilitatea poluării solului și apelor subterane, cu asigurarea unei abordări integrate.

Condițiile de autorizare, inclusiv valorile limită de emisie (VLE), trebuie să se bazeze pe BAT. Pentru a defini BAT și performanța de mediu asociată BAT la nivelul UE, Comisia organizează un schimb de informații cu experți din Statele Membre, din industrie și din organizațiile de mediu. Această activitate este coordonată de Biroul European IPPC din cadrul Centrului Comun de Cercetare al UE din Sevilla (Spania). Acest proces are ca rezultat documentele de referință BAT (BREF); **concluziile BAT** conținute sunt adoptate de Comisie ca **Decizii de punere în aplicare**, care conțin informații referitoare la nivelul emisiilor asociate **celor mai bune tehnici disponibile**, trebuie să stea la baza stabilirii condițiilor din autorizația integrată de mediu, inclusiv a valorilor limită de emisie.

IED permite autorităților competente pentru protecția mediului o anumită **flexibilitate** pentru a stabili valori limită de emisie (VLE) mai puțin stricte. Acest lucru este posibil numai în cazuri specifice în care o evaluare de mediu demonstrează că atingerea nivelurilor de emisii asociate aplicării celor mai bune tehnici disponibile (BAT), ar duce la costuri mari, disproporționate în comparație cu beneficiile de mediu, datorate amplasării geografice, condițiilor de mediu locale sau caracteristicilor tehnice ale instalației. Autoritatea competentă trebuie să argumenteze (motiveze) întotdeauna justificarea acordării acestor derogări.

Directiva emisiilor industriale (IED) conține prevederi obligatorii privind inspecțiile de mediu, care se realizează prin implementarea un sistem de inspecții de mediu și elaborarea unor planuri de inspecție, în consecință, incluzând vizitarea amplasamentului cel puțin o dată la 1 sau 3 ani, utilizând criteriile bazate pe risc. Autoritatea competentă, care efectuează inspecția de mediu în România, este Garda Națională de Mediu și structurile sale teritoriale.

Prevederile (IED) asigură participarea publicului la procesul de luare a deciziilor de mediu, prin accesul la solicitările autorizațiilor integrate de mediu și la rezultatele monitorizării emisiilor, pentru a-și exprima opinia. În plus, prin intermediul Registrului european al emisiilor de poluanți (E-PRTR), sunt puse la dispoziție publicului datele privind emisiile de mediu, cu privire la activitățile industriale majore.

IED a fost transpusă în România prin Legea nr. 278/2013 privind emisiile industriale.

Conform cerințelor IED, instalațiile noi trebuie să aplice cea mai ecologică tehnologie disponibilă. Instalațiile existente trebuie să respecte acest standard începând cu anul 2016, fiind însă prevăzută o perioadă de tranziție pentru centralele termoelectrice de mari dimensiuni care amână punerea în aplicare a acestui termen. **Planul Național de Tranziție** (PNT) poate fi aplicat pe o perioadă cuprinsă între 1 ianuarie 2016 - 30 iunie 2020, stabilindu-se limite anuale pentru dioxid de sulf, oxizi de azot și pulberi. Instalațiile mai vechi nu trebuie să îndeplinească aceste obiective dacă acestea vor fi închise până la sfârșitul anului 2023 sau dacă dispun de 17.500 ore de exploatare după anul 2016.

Conform Tratatului de Aderare, în procesul de negociere cu Uniunea Europeană privind Directiva IPPC, au existat un număr de 194 unități industriale cu perioadă de

tranziție. La sfârșitul anului 2019 a fost inventariat preliminar un număr de **796 unități industriale**, care au relevanță pentru factorul de mediu apă, din care **405 unități cu perioadă de tranziție**. Aceste unități sunt prezentate în **Anexa 9.6** a proiectelor *Planurilor de management al bazinelor/spațiilor hidrografice actualizate*.

Măsurile necesare implementării IED în vederea reducerii poluării se referă în principal la introducerea tehnologiilor curate și a celor mai bune tehnologii disponibile în domeniu (BAT) în procesul de producție, în vederea încadrării efluentului evacuat în valorile limită de emisie stabilite în autorizația de gospodărire a apelor și în autorizația integrată de mediu. Măsurile au fost prezentate pe larg în Planul Național de management actualizat, aprobat prin HG nr. 859/2016.

Pentru a se asigura de aplicarea cerințelor legale autoritatea competentă pentru protecția mediului emite **autorizațiile integrate de mediu**, conform dispozițiilor legale în vigoare, numai dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de Legea nr. 278/2013 privind emisiile industriale. Măsurile menționate sunt incluse în **programele de etapizare** și **programe de conformare** care sunt anexe la autorizația integrată de mediu. Din cele 796 unități, 793 dețin autorizații de gospodărire a apelor și 3 erau în procedură de autorizare la nivelul anului 2019.

În ceea ce privește conformitatea unităților industriale cu cerințele IED, până la sfârșitul anului 2021, vor fi conforme din punct de vedere al apelor 794 unități prin aplicarea de măsuri ale căror cheltuieli de investiții au valoarea de **15,084 milioane Euro**. În cel de-al treilea ciclu de planificare (2022-2027) se vor conforma și restul de 2 utilizatori de apă ale căror cheltuieli de investiții pentru implementarea măsurilor planificate reprezintă **84,450 milioane Euro**.

Unitățile care fac parte în anul 2019 din Registrul European al Poluanților Emiși (prezentate în **Anexa 9.7** a proiectelor *Planurilor de management al bazinelor/spațiilor hidrografice actualizate*), pe care România l-a transmis la Comisia Europeană, trebuie să aplice măsuri în conformitate cu cerințele IED pentru factorul de mediu apă, respectiv pentru un număr de 28 unități, din care 3 se vor conforma la cerințele E-PRTR în perioada 2022-2027. Costurile de investiții asociate măsurilor de implementat pentru unitățile E-PRTR în ceea ce privește apele în perioada 2022-2027 sunt de aproximativ **263,223 milioane Euro**.

Directiva 2012/18/UE privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase („Seveso III”), de modificare și ulterior de abrogare a Directivei 96/82/CE a Consiliului („Seveso II”)

Directiva 2012/18/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase, cunoscută sub denumirea de Seveso-III, a modificat-o pe cea anterioară, Seveso-II (Directiva 96/82/CE), care, ținând cont de experiența acumulată în urma unor accidente ulterioare, modificase Directiva Seveso inițială (Directiva 82/501/CEE).

Legea nr. 59/2016 reglementează măsuri pentru prevenirea accidentelor majore în care sunt implicate substanțe periculoase, precum și pentru limitarea consecințelor acestora asupra sănătății umane și asupra mediului.

Potrivit Legii nr.59/2016, în cazul amplasamentelor încadrate la categoria de **risc minor** (rm), operatorul are obligația să elaboreze un document care să stabilească politica sa de prevenire a accidentelor majore și să garanteze că este implementată în mod corespunzător pentru a proteja sănătatea populației și a mediului, prin mijloace, structuri și sisteme de management adecvate.

Pentru amplasamentele cu **risc major** (RM), operatorul este obligat să elaboreze un raport de securitate. Acesta trebuie să demonstreze că a fost implementată politica de prevenire a accidentelor majore, că au fost identificate potențialele pericolele de accidente

majore și au fost luate măsurile pentru prevenirea lor și limitarea consecințelor asupra sănătății populației și mediului. De asemenea, raportul ar trebui să demonstreze că au fost incluse măsurile adecvate de siguranță în proiectarea, construcția, exploatarea și întreținerea instalațiilor, unităților de stocare, echipamentului și infrastructurii din interiorul amplasamentului, care prezintă riscuri de accidente majore.

Astfel, la sfârșitul anului 2018 au fost inventariate preliminar la nivel național un număr de **223 unități industriale care intra sub incidența Directivei SEVESO III** și care puteau afecta apele de suprafață și subterane. Unitățile sunt prezentate în **Anexa 9.8.** a proiectelor *Planurilor de Management ale bazinelor / spațiilor hidrografice actualizate.*

Începând cu 13 august 2012 a intrat în vigoare **Directiva 2012/18/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase (așa numita „Seveso III”), de modificare și ulterior de abrogare a Directivei 96/82/CE a Consiliului („Seveso II”),** ca urmare a adaptărilor continue a prevederilor referitoare la accidentele majore datorate substanțelor chimice periculoase. **Principalele modificări aduse de Directiva Seveso III în perioada 2016-2020 sunt următoarele:**

- actualizări tehnice pentru a ține seamă de modificările din UE în ceea ce privește clasificarea substanțelor chimice;
- în 31 august 2020, Comisia Europeană a adoptat Regulamentul delegat (UE) 2020/1677 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1272/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și a amestecurilor în vederea îmbunătățirii funcționalității cerințelor privind informațiile referitoare la răspunsul în situații de urgență privind sănătatea.

Potrivit dispozițiilor art. 2 și 3, pct. 1, prevederile Legii nr. 59/2016 se aplică amplasamentelor care se află sub controlul unui operator, unde sunt prezente substanțe periculoase în una sau mai multe instalații situate în această zonă, inclusiv în infrastructurile sau activitățile obișnuite ori conexe. Amplasamentele sunt fie amplasamente de nivel inferior, fie amplasamente de nivel superior; criteriile de stabilire a tipului de amplasament sunt precizate în anexa nr. 1 a legii. În acest sens: **Amplasamentul de nivel inferior** reprezintă amplasamentul în care substanțele periculoase sunt prezente în cantități egale sau mai mari decât cantitățile prevăzute în coloana 2 din partea 1 sau în coloana 2 din partea a 2-a din anexa nr. 1, dar mai mici decât cantitățile prevăzute în coloana 3 din partea 1 sau în coloana 3 din partea a 2-a din anexa nr. 1, acolo unde este necesar aplicându-se regula de însumare stabilită în nota 4 din anexa nr. 1.

Amplasamentul de nivel superior este un amplasament în care substanțele periculoase sunt prezente în cantități egale cu sau mai mari decât cantitățile prevăzute în coloana 3 din partea 1 ori în coloana 3 din partea a 2-a din anexa nr. 1, acolo unde este necesar aplicându-se regula de însumare stabilită în nota 4 din anexa nr. 1.

Autoritățile publice investite și responsabile pentru aplicarea *Legii nr. 59/2016 privind controlul asupra pericolelor de accident major în care sunt implicate substanțe periculoase*, precum și obligațiile operatorilor au fost menționate în *Planul Național de Management actualizat, aprobat prin HG nr. 859/2016.*

Pentru toate amplasamentele de nivel superior, operatorul are obligația (art. 12) de a elabora **Planul de Urgență Internă** care să cuprindă măsurile ce trebuie aplicate în interiorul amplasamentului și să furnizeze Inspectoratului județean pentru situații de urgență informațiile necesare pentru a permite elaborarea **Planului de urgență externă.** Planurile de urgență trebuie să cuprindă informațiile prevăzute în anexa nr. 5 a legii nr. 59/2016 și se elaborează și se testează potrivit normelor metodologice elaborate de Inspectoratul General pentru Situații de Urgență și aprobate prin ordin al ministrului afacerilor interne.

Planurile de urgență internă și externă sunt revizuite și testate periodic, la intervale de cel mult 3 ani și, unde este necesar, actualizate de operator și, respectiv, de ISUJ. Revizuirea are în vedere modificările care au loc în cadrul amplasamentelor respective sau în serviciile de urgență implicate, noile cunoștințe tehnice, precum și noile cunoștințe privind intervenția în caz de accidente majore.

Autoritățile competente realizează activități de inspecție (art. 17 - 20), inclusiv vizite la fața locului, verificări ale unor măsuri interne, sisteme, rapoarte și documente de monitorizare, precum și orice monitorizare necesară, efectuată de către sau în numele autorității competente, pentru a verifica și a promova conformarea amplasamentelor cu cerințele legislației în vigoare.

Măsurile și costurile pentru conformarea cu prevederile Directivei SEVESO III, respectiv prevederile legislației naționale în vigoare, a amplasamentelor unităților industriale a căror activitate poate afecta apele de suprafață și subterane, au fost evaluate pentru cel de-al treilea ciclu de planificare împreună cu costurile pentru conformarea unităților industriale cu prevederile Directivei IED și nu au putut fi defalcate.

Directiva 2014/52/UE de modificare a Directivei 2011/92/UE privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului

Procedura EIA este o cerință a **Directivei 2014/52/UE de modificare a Directivei 2011/92/UE privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului (așa numita Directiva EIA)**, precum și a **Directivei 2003/35/CE de instituire a participării publicului la elaborarea anumitor planuri și programe privind mediul și de modificare a Directivelor Consiliului 85/337/CEE și 96/61/CE în ceea ce privește participarea publicului și accesul la justiție.**

Directiva EIA a fost transpusă în legislația românească prin Legea nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice și private asupra mediului și HG nr. 878/2005 privind accesul publicului la informația privind mediul, cu modificările și completările ulterioare, și implementată prin următoarele acte normative:

- OM nr. 262/2020 pentru modificarea Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar, aprobat prin Ordinul ministrului mediului și pădurilor nr. 19/2010;
- OM nr. 269/2020 privind aprobarea ghidului general aplicabil etapelor procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, a ghidului pentru evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontieră și a altor ghiduri specifice pentru diferite domenii și categorii de proiecte.

Acordul de mediu reprezintă actul administrativ emis de către autoritatea competentă pentru protecția mediului prin care sunt stabilite condițiile și măsurile pentru protecția mediului, care trebuie respectate în cazul realizării unui proiect

Proiectele prevăzute în Anexa nr. 1, precum și cele din Anexa nr. 2 la Legea 292/2018 care pot avea efecte semnificative asupra mediului, datorită, printre altele, naturii, dimensiunii sau localizării lor, fac obiectul unei solicitări de aprobare de dezvoltare și al unei evaluări a impactului lor asupra mediului înaintea emiterii acestei aprobări.

Pentru proiectele care fac obiectul Legii nr. 278/2013 privind emisiile industriale, cu modificările și completările ulterioare, evaluarea impactului asupra mediului se realizează cu respectarea dispozițiilor respectivului act normativ și împreună cu documentația specifică ce vizează prevenirea și controlul integrat al poluării stau la baza obținerii autorizației integrate de mediu

Procedura de evaluare a impactului asupra mediului se realizează în următoarele etape:

- a) etapa de încadrare a proiectului în procedura de evaluare a impactului asupra mediului;
- b) etapa de definire a domeniului evaluării și de realizare a raportului privind impactul asupra mediului;
- c) etapa de analiză a calității raportului privind impactul asupra mediului.

Procedura de evaluare a impactului asupra mediului prevăzută este precedată de o evaluare inițială a proiectului, realizată de către autoritățile competente pentru protecția mediului, în cadrul căreia este identificată localizarea proiectului în raport cu ariile naturale protejate, precum și dacă proiectul propus intră sub incidența prevederilor art. 48 și 54 din Legea Apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare, după caz.

Procedura de evaluare a impactului asupra mediului pentru proiectele care se construiesc pe ape sau care au legătură cu apele, conform prevederilor Legii apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare, se derulează coordonat cu procedura de emitere a avizului de gospodărire a apelor care include și etapa de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă.

Procedura de emitere a avizului de gospodărire a apelor se derulează în coordonarea autorității competente pentru protecția mediului în cadrul procedurii de evaluare a impactului, conform prevederilor Legii nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice sau private asupra mediului

Procedura de evaluare a impactului asupra mediului este condusă de către autoritățile publice centrale sau teritoriale pentru protecția mediului, cu participarea autorităților publice centrale sau locale, după caz, care au atribuții și răspunderi specifice în domeniul protecției mediului. Deciziile luate de autoritatea publică pentru protecția mediului se pun la dispoziția publicului.

Publicul interesat are dreptul să participe efectiv și din timp la procedura de evaluare a impactului asupra mediului, să se documenteze și să transmită propuneri/recomandări autorităților publice competente, atunci când toate opțiunile sunt posibile și înaintea luării unei decizii privind aprobarea de dezvoltare.

Din punct de vedere al autorității competente de gospodărire a apelor, conform art.11 și art.12 din Procedura privind consultarea utilizatorilor de apa, riveranilor și publicului la luarea deciziilor în domeniul gospodăririi apelor aprobată prin Ordinul de ministru nr. 1.044 din 2005, solicitantul unui aviz de gospodărire a apelor are obligația de a anexa la cerere o copie de pe scrisoarea de informare publică a intențiilor privind activitatea propusă, adresată autorității publice locale, și confirmarea de primire a scrisorii de către acea autoritate, precum și o copie a informării cu privire la intenția sa referitoare la activitatea propusă în ziarul local publicată săptămânal, timp de doua săptămâni consecutive.

Potrivit Legii 292/2018, reprezentantul autorității competente de gospodărire a apelor este membru permanent al Comisiei de Analiză Tehnică (CAT). Procedura de emitere a actului de reglementare din domeniul protecției mediului implică afișarea pe pagina de internet a tuturor etapelor evaluării impactului asupra mediului, ce includ deciziile membrilor CAT. Pentru proiectele pentru care s-a decis că o evaluare a impactului asupra mediului nu este necesară, Decizia Etapei de Încadrare conține măsurile și condițiile de realizare a proiectului preluate din avizul de gospodărire a apelor. Pentru proiectul pentru care se decide efectuarea impactului asupra mediului cu evaluarea impactului asupra corpurilor de apă, pe pagina de internet a autorității competente pentru protecția mediului se afișează și studiul de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, iar acordul de mediu preia măsurile, condițiile și programul de monitorizare din avizul de gospodărire a apelor.

Comisia de Analiză Tehnică este constituită la nivel central prin ordin al conducătorului autorității publice centrale pentru protecția mediului, la nivelul fiecărui județ și al municipiului București, prin ordin emis de prefect, potrivit legislației în vigoare, iar la nivelul

Administrației Rezervației Biosferei "Delta Dunării", prin ordin emis de prefectul județului Tulcea.

Toate actele de reglementare din domeniul gospodării apelor se supun prevederilor Legii nr 544/2001 privind **liberul acces la informațiile de interes public** art. 2 lit.b) "prin informație de interes public se înțelege orice informație care privește activitățile sau rezulta din activitățile unei autorități publice sau instituții publice, indiferent de suportul ori de forma sau de modul de exprimare a informației" și se pun la dispoziția publicului interesat, la cerere. Publicul interesat este informat de luarea deciziilor prin anunțuri date în presă și prin afișarea pe site-ul autorității competente pentru protecția mediului, în conformitate cu prevederile art. 11 alin. (3) – (9) din Anexa 5 a Legii nr. 292/2018.

Lista proiectelor supuse evaluării impactului asupra mediului, precum și lista proiectelor pentru care trebuie stabilită necesitatea efectuării evaluării impactului asupra mediului sunt menționate în Anexele 1 și 2 din Legea nr. 292/2018.

Proiectele care au relevanță pentru apă și au fost supuse Procedurii EIA în perioada 2016 - 2020 sunt disponibile publicului pe site-urile Agenției Naționale de Protecția Mediului și Agențiilor Județene de Protecția Mediului.

Măsuri aplicabile sectorului acvacultură pentru reducerea efectelor negative asupra resurselor de apă

Principalele documente din legislația comunitară sunt cele promovate de DG Pescuit și Afaceri Maritime (DG MARE), în particular **Regulamentul nr. 508/2014 privind Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime**⁸⁹ și **Regulamentul nr. 1.380/2013 privind politica comună în domeniul pescuitului**, precum și alte documente europene relevante. În România s-a implementat legislația națională corespunzătoare domeniului de piscicultură și acvacultură, elaborându-se următoarele documente strategice pentru perioada 2014-2020: *Strategia Națională a domeniului pescăresc 2014-2020*, *Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei Naționale a Domeniului Pescăresc 2014-2020*, *Planul strategic național multianual pentru acvacultură*, precum și legislația aferentă (Anexa nr. 9.1.).

Strategia națională a domeniului pescăresc 2014-2020 succede *Planului Național Strategic 2007-2013* și are ca fundament analiza socio-economică a stării sectorului pescăresc la sfârșitul Programului Operațional pentru Pescuit (POP) 2007-2013 și viziunea Guvernului României pentru dezvoltarea domeniului pescăresc în perioada 2014-2020, raportate la Politica Comună pentru Pescuit și Afaceri Maritime a Uniunii Europene. *Strategia națională a domeniului pescăresc 2014-2020* și *Planul de acțiuni pentru implementarea strategiei* stabilesc acțiunile necesare realizării obiectivelor prioritare stabilite în funcție de starea sectorului și corelat cu prioritățile și obiectivele specifice ale Uniunii Europene, precum și indicatorii, rezultatele scontate în perioada menționată, și entitățile publice și private implicate. Obiectivele specifice privind acvacultura fac obiectul *Planului Național Strategic pentru Acvacultură*, aferent perioadei 2014-2020, a cărui implementare și aplicare este condiționalitate ex-ante pentru POP 2014-2020.

Resursele financiare necesare implementării acțiunilor prevăzute în *Strategia națională a domeniului pescăresc 2014-2020* și *Planul de acțiuni* sunt asigurate de la bugetul național, de la Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime și din contribuțiile proprii ale beneficiarilor de sprijin financiar nerambursabil acordat sectorului pescăresc în cadrul Politicii Comune pentru Pescuit prin POP 2014-2020.

⁸⁹ *Regulamentul a fost modificat prin Regulamentul delegat (UE) 2017/1787 al Comisiei din 12 iunie 2017 și rectificat prin Rectificare, JO L 88, 31.3.2017*

De asemenea, strategia abordează tangențial și problematica Politicii Maritime Integrate a Uniunii Europene în domeniile care implică România ca stat riveran al Mării Negre.

Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei Naționale a Domeniului Pescăresc 2014-2020, anexă la *Strategia Națională a Domeniului Pescăresc 2014-2020*, cuprinde 5 direcții de acțiune (<https://www.fonduri-ue.ro/files/programe/POP/PSNMA-2014-2020-versiune-oficiala-15.04.2015.pdf>). Informații detaliate privind direcțiile de acțiune, organismele principale, responsabile de activitatea de elaborare și implementare a strategiei naționale și a reglementărilor privind acvacultura, procesarea și organizarea pieței produselor pescărești, structurile de pescuit și acvacultură, precum și măsurile pentru dezvoltarea acvaculturii românești și protejarea ecosistemelor acvatice, cu relevanță pentru atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă unde activitățile piscicole reprezintă presiuni semnificative, sunt prezentate în Planul Național de Management actualizat, aprobat prin HG nr. 859/2016.

Având în vedere faptul că activitățile de pescuit și acvacultura reprezintă presiuni potențiale semnificative (stabilite la subcapitolul 3.4.5), măsurile ce se finanțează în cadrul documentelor de programare strategică pentru perioada 2014-2020 sunt considerate măsuri de bază finanțate prin intermediul Programului Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime 2014-2020 (POPAM).

În vederea asigurării corelării necesare a măsurilor pentru categoria de presiuni - piscicultura din proiectele Planului de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice actualizate 2021 cu strategiile, proiectele și acțiunile prevăzute la nivel național, regional și local în acest domeniu, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, împreună cu Administrația Națională "Apele Române" și Agenția Națională pentru Pescuit și Acvacultură, colaborează în vederea promovării și realizării obiectivelor comune în vederea asigurării atingerii și menținerii stării bune a corpurilor de apă de suprafață, respectiv implementarea eficiente a Strategiei Naționale a Domeniului Pescăresc 2014-2020 și a documentului care va continua strategia în perioada 2021-2027. .

Prin POPAM se finanțează măsuri pentru reducerea efectelor presiunilor semnificative reprezentate de practicarea activităților de pescuit și acvacultură, menționate la cap. 3.4.5. Alte presiuni antropice, cum ar fi măsuri pentru dezvoltarea sectorului de acvacultură și reducerea efectelor negative asupra corpurilor de apă, modernizarea tehnologiilor de creștere pot sprijini practicile sănătoase, ecologice și reducerea impactului negativ asupra mediului, interzicerea pescuitului de sturioni, etc. În acest context, POPAM contribuie la dezvoltarea durabilă și protecția mediului și a resurselor naturale în zonele pescărești și costiere: Marea Neagră, râuri și lacuri interioare și de-a lungul fluviului Dunărea. De asemenea, o atenție sporită este acordată ariilor protejate, precum Delta Dunării.

Informații detaliate privind măsurile finanțate prin POPAM se regăsesc în Planul Național de management actualizat, aprobat prin HG nr. 859/2016.

În ceea ce privește **stadiul realizării măsurilor prevăzute în POPAM 2014-2020**, se precizează că la sfârșitul lunii mai 2021, din valoarea costurilor planificate de cca. 158 milioane Euro, s-au realizat proiecte în valoare de cca. 96,5 milioane Euro (61%) pentru cele două direcții de acțiune relevante pentru protecția resurselor de apă (promovarea pescuitului durabil din punct de vedere al mediului, eficient din punct de vedere al utilizării resurselor, inovatoare, competitive și bazată pe cunoaștere și încurajarea acvaculturii durabile din punct de vedere al mediului, eficiente din punct de vedere al utilizării resurselor, inovatoare, competitive și bazată pe cunoaștere).

Pentru perioada următoare se află în curs de elaborare **Programul pentru Acvacultură și Pescuit 2021-2027**⁹⁰ (PAP), finanțat prin **Fondul European pentru**

⁹⁰ <https://ampeste.ro/pap-2021-2027/programare-2021-2027/proiect-de-program-2021-2027.html>

Afaceri Maritime și Activități de Pescuit și de Acvacultură (FEAMAPA), care va asigura principalul sprijin financiar pentru dezvoltarea sectorului pescăresc din România în perioada de programare 2021-2027.

Intervențiile PAP sunt determinate de nevoile identificate corelate cu politicile specifice sau transectoriale la nivelul UE, în mod deosebit: Pactul Ecologic European (PEE), Strategia UE pentru biodiversitate pentru 2030 (Biodiv), Strategia de la fermă la consumator (F2F), precum și cu obiectivele stabilite prin Planul Național Strategic Multianual privind Acvacultura (PNSMA). De asemenea, sunt avute în vedere și scopurile Strategiei europene pentru materialele plastice într-o economie circulară (Reducere deșeuri mase plastice - RDMP).

Strategia de implementare a PAP urmărește să contribuie la:

- dezvoltarea unui pescuit comercial durabil la Marea Neagră și în apele interioare;
- o acvacultură durabilă și competitivă, care să folosească eficient resursele disponibile;
- organizarea pieței pescărești, inclusiv la consolidarea organizațiilor pescărești și la sprijinirea lanțului scurt de comercializare;
- dezvoltarea zonelor pescărești, punând în valoare oportunitățile oferite de economia albastră durabilă.

Cele **3 priorități ale PAP** se referă la: pescuit și biodiversitate acvatică (4 obiective specifice), acvacultură, procesare și comercializare (2 obiective specifice) și dezvoltare locală (1 obiectiv specific).

Intervențiile / măsurile care vor contribui la reducerea impactului asupra apelor constau în principal din:

- sprijinirea modernizării infrastructurii pescărești;
- susținerea dotării ambarcațiunilor și navelor de pescuit pentru creșterea performanței economice, securitatea și siguranța la bord și scăderea impactului de mediu;
- alocarea de compensații pentru încetarea temporară a activităților de pescuit;
- sprijinirea implementării unui sistem eficient de control, inspecție și executare privind activitățile de pescuit, conform prevederilor UE;
- susținerea colectării și gestionării datelor privind sectorul pescăresc, conform prevederilor UE;
- Contribuția la protejerea și restaurarea biodiversității și ecosistemelor acvatice prin sprijinirea colectării de deșeuri și a ariilor marine protejate;
- sprijinirea investițiilor în acvacultură pentru înființarea, extinderea și modernizarea fermelor de acvacultură;
- sprijinirea organizării de cursuri de instruire pentru acvacultori;
- sprijinirea sustenabilității economice a fermelor de acvacultură care furnizează servicii de mediu;
- sprijinirea cercetării, dezvoltării și inovării și stimularea parteneriatului cercetare – administrație – producători.

Alocarea financiară a PAP de cca. 232 milioane Euro se va realiza prin FEAMAPA (70 %) și buget național (30 %).

Sprijinul acordat prin PAP are în vedere disfuncționalitățile pieței pescărești, nevoile de investiții pentru dezvoltarea acestora care pot fi sprijinite și complementaritatea programului cu alte forme de sprijin. Elementele de complementaritate între Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) și PAP sunt date, în special, de intervențiile pentru refacerea și conservarea biodiversității și cele pentru eficiență energetică sau utilizarea surselor de energie regenerabilă. Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) are ca obiectiv general stabilirea priorităților naționale de investiții și direcțiilor principale de reformă ale României în acord cu Recomandările Specifice de Țară și

regulamentele specifice pentru a asigura ameliorarea stării economice a României și a consolida capacitatea de reziliență la nivel național în perioade de criză pandemică. Domeniile sale de intervenție complementare cu PAP se referă la schimbările climatice, mediu, energie și tranziție verde, mediul de afaceri și ecosisteme, cercetare și inovare, digitalizare și reziliență în situații de criză.

Pe măsură ce documentul PAP va fi finalizat, va parcurge procedura SEA și va fi aprobat, vor fi oferite informații complete.

De asemenea, la nivelul bazinelor / spațiilor hidrografice sunt stabilite pentru cel de -al treilea ciclu de planificare măsuri de bază aplicate presiunilor semnificative punctiforme și difuze (evidențiate în cap. 3.4.5 Alte tipuri de presiuni antropice) care contribuie la atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă menționate în Anexa 7 a proiectelor Planurilor de management actualizate ale bazinelor / spațiilor hidrografice. Aceste măsuri constau în:

- asigurarea debitului ecologic în aval de lucrările de barare și de captare a apei în conformitate cu regulamentul de exploatare (parte componenta a autorizației de gospodărire a apelor);
- efectuarea periodică a lucrărilor de decolmatare, mentenanță și igienizare a heleșteilor, iazurilor, bazinelor, etc în vederea îmbunătățirii stării ecologice/potențialului ecologic al corpului de apă;
- primenirea periodică a apelor în vederea îmbunătățirii stării/potențialului ecologic al corpului de apă;
- în cazul furajării, utilizarea anumitor tipuri de furaje și cantități ale acestora astfel încât să nu conducă la deteriorarea stării/potențialului ecologic al corpului de apă.

Costurile acestor măsuri în mare parte considerate instrumente de management sunt în curs de evaluare.

La nivel european a fost adoptat documentul de lucru „**Cu privire la aplicarea Directivei-Cadru Apă (DCA) și a Directivei-Cadru Strategia Marină (MSFD) în legătură cu acvacultura**”⁹¹, ghid care-și propune să susțină Statele Membre și industria de profil în implementarea legislației Uniunii Europene și să evidențieze modul în care protecția mediului este compatibilă cu activitățile durabile de acvacultură.

Scopul general al acestui document este de a oferi îndrumări practice care să faciliteze punerea în aplicare a Directivei Cadru Apă și a Directivei Cadru Strategia Marină în contextul dezvoltării acvaculturii durabile. Mai concret:

- să ofere bune practici de reglementare și sugestii autorităților naționale cu privire la cerințele directivelor referitoare la acvacultură, pentru a facilita punerea lor în aplicare;
- să ofere bune practici din industrie și sugestii producătorilor de acvacultură;
- să furnizeze informații despre sustenabilitatea producției de acvacultură din UE cu respectarea legislației relevante de mediu la nivel comunitar.

În anul 2021 Comisia Europeană a adoptat **documentul „Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul economic și social european și Comitetul regiunilor - Orientări strategice pentru o acvacultură mai sustenabilă și mai competitivă în UE pentru perioada 2021-2030”**⁹² care revizuieste orientările strategice ale Comisiei pentru dezvoltarea sustenabilă a acvaculturii în UE, adoptate în 2013.

Sturionii reprezintă o specie de pești migratori pe distanțe lungi pentru a căror protejare se depun eforturi de către România, precum și de alte state din bazinul Dunării. În acest context, începând cu ianuarie 2012 s-a propus ca obiectiv al **Strategiei europene**

⁹¹ COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT On the application of the Water Framework Directive (WFD) and the Marine Strategy Framework Directive (MSFD) in relation to aquaculture, (https://ec.europa.eu/environment/marine/pdf/SWD_2016_178.pdf)

⁹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2021:236:FIN>

pentru regiunea Dunării (EUSDR) asigurarea populației viabile de sturioni și alte specii indigene până în anul 2020, prin promovarea implementării **Programului „Sturioni 2020”**.

La nivelul bazinului Dunării, în cadrul ICPDR, începând cu primul Plan de Management al Districtului Dunării au fost prevăzute măsuri privind conservarea sturionilor, măsuri care au abordat calitatea apei, precum și îmbunătățirea condițiilor hidromorfologice. În noiembrie 2018, a fost acordată o finanțare din fonduri europene pentru sprijinirea implementării *”Studiului de fezabilitate care analizează opțiunile pentru migrația peștilor la Porțile de Fier I și II (DG REGIO)”*⁹³, prin care ICPDR va putea demara activitățile prioritare prezentate în *Termenii de referință* ai Studiului de fezabilitate, în scopul îmbunătățirii condițiilor de migrație prin sistemul Porțile de Fier și de atragere a surselor de finanțare pentru măsurile de monitorizare aferente modificărilor hidromorfologice.

În România măsurile de refacere și conservare a populațiilor de sturioni din habitatele piscicole naturale vizează interzicerea (temporară) pe o perioadă de 5 ani (2016 – 2021) a pescuitului în scop comercial a speciilor de sturioni vulnerabile și critic periclitare, precum și dezvoltarea acvaculturii de sturioni în scopul conservării *in situ* a acestor specii și pentru continuarea și dezvoltarea programelor de populare/repopulare de susținere a Dunării cu puiet de sturioni. De asemenea, se interzice folosirea oricăror unelte sau echipamente de pescuit sturioni în zonele de pescuit din habitatele piscicole naturale din România.

În anul 2018 a fost demarat la nivelul bazinului Dunării proiectul **„MEASURES: Gestionarea și restabilirea bio-coridoarelor acvatice pentru speciile de pești migratori din bazinul Dunării”** (2018-2021) care are ca scop cartografierea habitatelor de pești migratori, conservarea *ex situ* și consolidarea rețelei de protecție a sturionilor din Dunăre⁹⁴. Partenerii din România sunt reprezentați de Institutul Național de Cercetare și Dezvoltare „Delta Dunării”, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Institutul de Biologie al Academiei Române, iar partenerul strategic asociat este Administrația Fluvială a Dunării de Jos – Galați. În acest context, la Isaccea au fost eliberate în Dunăre 300 de exemplare marcate (cu microcip) de puiet de nisetru (*Acipenser gueldenstaedtii*), această specie aflându-se pe lista roșie a speciilor critic periclitare. Monitorizarea sturionilor se realizează de către Stația pentru Monitorizarea Peștilor Migratori din Dunăre din cadrul ARBDD, situată la Isaccea (km 100), în colaborare cu INCDD Tulcea, iar rapoartele de monitorizare se comunică autorităților și instituțiilor interesate.

Planuri de acțiune specifice sectorului irigații

În cadrul **„Programului Național de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigații din România”**, aprobat prin HG nr. 793/26.10.2016, cu modificările și completările ulterioare, pentru aprobarea *Programului Național de Reabilitare a Infrastructurii principale de Irigații din România* s-a urmărit:

- reabilitarea infrastructurii principale de irigații, pentru creșterea randamentului stațiilor de bază (fixe și plutitoare) și de repompare;
- eliminarea pierderilor de apă prin infiltrație din canalele de irigații aparținând domeniului public al statului
- eliminarea degradărilor apărute la construcțiile hidrotehnice de pe acestea.

⁹³ ce a fost semnată între ICPDR în calitate de coordonator și Institutul Național de Cercetare și Dezvoltare „Delta Dunării” (România) și Institutul pentru Dezvoltarea Resurselor de Apă Jaroslav Černi (Serbia), în calitate de co-aplicanți

⁹⁴ informații detaliate privind obiectivele proiectului MEASURES (finalizat în 2021) se regăsesc în Capitolul 5.2 al prezentului proiect al Planului Național de Management 2021

Conform Programului Național de Reabilitare a infrastructurii principale de irigații, în prezent, România dispune de o suprafață amenajată pentru irigații de cca 3,1 milioane ha. Din această suprafață, 1,5 mil. ha o reprezintă suprafața viabilă și marginal viabilă, din care suprafața viabilă este în prezent de cca 823.000 ha. Suprafața efectiv irigată variază mult de la an la an în funcție de precipitații.

Obiectivul general al Programului vizează pe lângă reabilitarea infrastructurii de irigații și creșterea suprafeței funcționale din suprafața viabilă și marginal viabilă economic pentru irigații la 70 % în anul 2020 și 90 % la orizont 2030, pentru 86 de amenajări aparținând domeniului public al statului, în suprafață de aproximativ 1,8 mil. ha, până la sfârșitul anului 2020.

Obiectivul specific al Programului îl reprezintă creșterea randamentului stațiilor de bază (fixe și plutitoare) și repompare, eliminarea pierderilor de apă prin infiltrație din canalele de irigații aparținând domeniului public al statului și eliminarea degradărilor apărute la construcțiile hidrotehnice de pe acestea.

Programul urmărește implementare de măsuri care sprijină indirect furnizarea de servicii de mediu. Măsurile vin să susțină utilizarea eficientă a resursei de apă, aplicându-se procedurile naționale de evaluare a impactului de mediu, respectiv procedurile de reglementare din punct de vedere al gospodăririi apelor.

Conform Programului Național de Investiții în Infrastructura de Irigații, reabilitarea infrastructurii principale, secundare și terțiare de irigații și a echipamentelor de măsurare în stațiile de pompare, va conduce nu numai la eliminarea pierderilor de apă ci și la reducerea costurilor cu aceasta, făcând posibil accesul la irigații pentru cât mai mulți fermieri.

La nivelul țării, zonele agricole din regiunile centrale, nord-vest și vest necesită mai puține irigații, pe când cele din sudul și sud-estul țării care necesită irigații pe suprafețe mari, au acoperire mai bună cu sisteme de irigații, dar sistemele se confruntă cu probleme legate de costul ridicat al energiei electrice și eficiență hidraulică scăzută.

Economisirea resurselor de apă și creșterea eficienței sistemelor de irigații are în vedere și aplicarea altor măsuri așa cum sunt: realizarea perdelelor forestiere, utilizarea sistemelor de compensare/asigurare pentru fermieri, practicarea agriculturii de conservare, mărirea preciziei prognozelor meteorologice și hidrologice.

Managementul sustenabil în domeniul irigațiilor, pune accent pe reabilitarea și modernizarea sistemelor de irigații existente, în corelație cu standardele de mediu, cerința de apă și volumele disponibile pentru irigații, contorizarea prelevărilor de apă, măsurarea și monitorizarea performanțelor tehnice, economice și de mediu, precum și pe măsurile pentru utilizarea eficientă a apei în irigații.

9.2. Măsuri privind recuperarea costurilor activităților specifice de gospodărire a apelor și a serviciilor de alimentare cu apă și canalizare

9.2.1. Recuperarea Costurilor pentru activitățile de gestionare a resurselor de apă

Respectând cerințele Directivei Cadru Apă 2000/60/CE, în ceea ce privește stabilirea unei politici adecvate în scopul utilizării eficiente a resursei de apă, a alocării corespunzătoare a costurilor pe categorii de utilizatori ai resursei de apă, a recuperării costurilor pentru serviciile/activitățile prestate, Administrația Națională "Apele Române" aplică un mecanism economic specific în domeniul gospodăririi cantitative și calitative a resurselor de apă, mecanism ce include sistemul de contribuții, plăți, tarife și penalități.

Atât la nivelul *Planului Național de Management aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al Dunării care este cuprins pe teritoriul României, aprobat prin HG 80/2011, cât și Planului Național de Management actualizat, aprobat prin HG 859/2016, dar și în varianta prezentă, în cadrul Capitolului 8 Analiza economică a utilizării apei* sunt prezentate informații detaliate privind elementele ce definesc mecanismul

economic în domeniul gospodării resurselor de apă. Astfel, în cadrul Capitolului 8 se regăsesc informații privind activitățile specifice de gospodărire a resurselor de apă, structura alocării costurilor pe centre de cost, structura și quantumul contribuțiilor pentru utilizarea resursei de apă, recuperarea costurilor pentru activitățile de management al resurselor de apă.

Ca parte a modului de finanțare a dezvoltării domeniului și de asigurare a funcționării Administrației Naționale "Apele Române", aplicarea mecanismului economic în domeniul apelor are în vedere interesul public general, respectiv atingerea obiectivelor definite de Legea Apelor cu modificările și completările ulterioare, respectiv de asigurare a cunoașterii, protecției, punerii în valoare și utilizării durabile a resurselor de apă, în conformitate cu prevederile legislației armonizate cu directivele europene, precum și asigurarea condițiilor funcționării Sistemului Național de Gospodărire a Apelor (SNGA).

Instrumentele economice de plăți, respectiv contribuțiile pentru utilizarea resursei de apă, pe categorii de resurse și utilizatori, contribuțiile pentru primirea de ape uzate în resursele de apă sunt fundamenate în baza volumelor de apă prelevată, respectiv în baza cantităților de poluanți (indicatori), astfel că susținerea financiară a activităților de cunoaștere, protecție, punere în valoare și utilizare durabilă a resurselor de apă, precum și de funcționare a infrastructurii de gospodărire a apelor în baza structurii actuale a mecanismului economic în domeniul gospodării resurselor de apă se află în descreștere. Recepționarea și punerea în operă de noi lucrări de infrastructură de gospodărire a apelor, atingerea obiectivelor de mediu prin implementarea de măsuri care vin să susțină folosirea rațională a resursei de apă, dar și conformarea cu prevederile legislative privind condițiile de evacuare în resursa de apă, conduc la o viitoare nesustenabilitate a actualului mecanism.

Activitățile specifice de gospodărire a apelor realizate de Administrația Națională „Apele Române” în conformitate cu prevederile legislative, sunt independente de volumele prelevate și cantitatea de poluanți evacuată în resursa de apă fiind astfel necesară o reconfigurare a prezentului mecanism.

În acest sens, este necesară revizuirea și reconfigurarea/dezvoltarea actualului mecanism economic, reglementat prin Legea Apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare, pentru asigurarea într-un mod durabil a susținerii costurilor aferente tuturor atribuțiilor și activităților de interes național și social ale Administrației Naționale "Apele Române", care derivă din prevederile legislative. Este necesară astfel, o consolidare a analizelor economice și de impact în corelare cu obiectivele de politică, pe baza unor criterii ex-ante, pentru obținerea unui mecanism economic care să asigure acțiunile de interes general de cunoaștere, protecție, punere în valoare și utilizare durabilă a resurselor de apă, în conformitate cu prevederile legislației armonizate cu directivele europene (Directiva Cadru Apă și Directiva Inundații), precum și modernizarea și administrarea eficientă a Sistemului Național de Gospodărire a Apelor.

În acest context în propunerea privind Planul Național de Redresare și Reziliență, a fost inclusă măsura privind: ***“Reconfigurarea actualului mecanism economic al ANAR în vederea asigurării modernizării și întreținerii sistemului național de gospodărire a apelor, precum și a implementării corespunzătoare a Directivei Cadru Apă și a Directivei Inundații”***. Propunerea vine ca urmare a necesității revizuirii mecanismului economic în domeniul resurselor de apă, la nivelul unei structuri care să permită Administrației Naționale "Apele Române" să răspundă în mod optim prevederilor legislației aferente domeniului, cerințelor utilizatorilor de apă, inclusiv prin îmbunătățirea conexiunii dintre atribuții și structura de personal.

Totodată, propunerea vine să susțină întărirea calităților de autoritate ce asigură aplicarea strategiei și politicii naționale din domeniu, gestionarea cantitativă și calitativă a resurselor de apă, administrarea lucrărilor de gospodărire a apelor și de operator unic al

resurselor de apă, având în vedere aplicarea mecanismului economic specific domeniului gospodăririi durabile a resurselor de apă.

Propunerea de reconfigurare a actualului mecanism, vizează perioada 2022-2024, iar pentru realizarea acesteia se are în vedere:

- Elaborarea de scenarii privind reconfigurarea/revizuirea mecanismului economic al Administrației Naționale "Apele Române", păstrând principiile de bază ale acestuia (principiul recuperării costurilor pe baza contribuțiilor specifice de gospodărire a apelor, principiul utilizatorul plătește, principiul poluatorul plătește, accesul egal la resursele de apă).
- Modificarea și completarea cadrului legal (*Legea Apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare și OUG 107/2002 privind înființarea Administrației Naționale "Apele Române"*).

9.2.2. Măsuri pentru recuperarea costurilor pentru serviciile publice de alimentare cu apă, canalizare și epurare

Așa cum se specifică în Subcapitolul 8.5.2.1. *Cadrul legislativ, instituțional și de reglementare în domeniul serviciilor de apă*, A.N.R.S.C., potrivit prevederilor legale, are competența de a aviza/aproba prețurile pentru serviciile de alimentare cu apă și canalizare.

Prin activitatea de avizare/aprobare a prețurilor și tarifelor pentru serviciile de alimentare cu apă de canalizare, furnizate/prestate utilizatorilor în condiții de monopol, prin intermediul rețelelor publice se urmărește:

- protejarea intereselor consumatorilor față de tendința operatorilor de a ajusta pozitiv prețurile și tarifele la aceste utilități;
- verificarea modului de susținere și fundamentare a nivelului tarifelor și prețurilor propuse de operatori;
- avizarea operativă a prețurilor și tarifelor, în vederea menținerii echilibrului financiar al operatorilor;
- respectarea de către operatorii regionali a strategiilor de tarificare din contractele de delegare a gestiunii serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare prin care se implementează proiectele de investiții finanțate din fonduri europene nerambursabile.

În conformitate cu Raportul anual ANRSC 2020⁹⁵, se au în vedere următoarele:

- Implementarea tuturor activităților proiectului *Întărirea capacității administrative a Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice pentru reglementarea, autorizarea, evaluarea și monitorizarea serviciilor comunitare de utilități publice*, finanțat prin POCA 2014-2020, prin:

- propuneri de îmbunătățire a cadrului de reglementare economică și a metodologiei de avizare/aprobare de către A.N.R.S.C. a prețurilor și tarifelor în sectorul de apă și apă uzată, ținând cont de investițiile și eficiența investițiilor realizate de operatori, stabilite în contractele de delegare a gestiunii și/sau în planurile de afaceri;

- Implementarea proiectului *Consolidarea reglementării economice a serviciului de salubritate*, finanțat din Technical Support Instrument 2021, prin elaborarea unei propuneri de modificare a normelor metodologice pentru:

- aprobarea tarifelor distincte pentru colectarea separată și transportul separat al deșeurilor municipale, tarifelor de operare a stațiilor de transfer, tarifelor de sortare, compostare, tratare mecano-biologică și depozitare, precum și a tarifelor distincte de

⁹⁵ <https://www.anrsc.ro/wp-content/uploads/2021/02/Raport-ANRSC-2020-consolidat.pdf>

gestionare a deșeurilor municipale pentru activitățile serviciului de salubritate desfășurate de operatori.

9.3. Măsuri pentru protejarea corpurilor de apă utilizate sau care vor fi utilizate pentru captarea apei destinate consumului uman

Măsurile pentru protejarea corpurilor de apă utilizate sau care vor fi utilizate pentru captarea apei destinate consumului uman constituie măsuri de bază sub cerințele art. 11.3 d al Directivei Cadru Apă, respectiv măsuri care conduc la îndeplinirea cerințelor art. 7, incluzând și măsurile de siguranță a calității apei pentru reducerea nivelului de tratare necesar pentru producerea de apă potabilă. În capitolul 5 se prezintă captările de apă de suprafață și subterană pentru utilizarea în scop potabil.

Instituirea zonelor de protecție pentru captările de apă de suprafață și subterană pentru utilizarea în scop potabil se realizează în conformitate cu prevederile Legii apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, a HG nr. 930/2005 pentru aprobarea Normelor speciale privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitară și hidrogeologică, precum și a Ordinului nr. 1278/2011 pentru aprobarea instrucțiunilor privind delimitarea zonelor de protecție sanitară și a perimetrului de protecție hidrogeologică, pentru sursele de ape subterane sau de suprafață, precum și captările aferente acestora, conform legislației în vigoare.

Deținătorii și/sau operatorii de servicii de apă ai captărilor, construcțiilor și instalațiilor, aflate în funcțiune, au obligativitatea legală de a institui zonele de protecție, conform normelor prevăzute de HG nr. 930/2005. Astfel, deținătorii și/sau operatorii de servicii de apă ai captărilor de ape subterane destinate alimentării centralizate cu apă potabilă instituie zonele de protecție în baza studiilor hidrogeologice prevăzute la art. 12 alin. (1) al HG nr. 930/2005 efectuate în cadrul Institutului Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor. Pentru captările de ape de suprafață delimitarea și instituirea zonelor de protecție se realizează de către deținători și/sau operatorii de servicii de apă, conform prevederilor cap. IV al HG nr. 930/2005 și art. 5 al Legii Apelor nr. 107/1996 cu completările și modificările ulterioare.

În jurul surselor și instalațiilor de alimentare cu apă potabilă, în conformitate cu art. 5 alin.(1) din Legea apelor nr.107/1996 cu modificările și completările ulterioare, se instituie **zone de protecție sanitară cu regim sever sau cu regim de restricții**, precum și perimetre de protecție hidrogeologică, în scopul evitării deteriorării calității surselor de apă.

În zonele de protecție pentru captările de apă pentru potabilizare existente la nivel național prezentate în Figura 5.1), **s-au impus măsuri de interdicție a unor activități precum și măsuri de utilizare cu restricții a terenului**, pentru prevenirea riscului de contaminare sau de impurificare a apei, ca urmare a activității umane, economice și sociale.

În zonele de protecție sanitară cu regim de restricție terenurile pot fi exploatate agricol de către deținătorii acestora, dar cu interzicerea:

- utilizării îngrășămintelor naturale și chimice;
- utilizării substanțelor fitosanitare (pesticide și biocide);
- irigării cu ape uzate, chiar dacă sunt complet epurate;
- amplasării grajdurilor și cotețelor de animale și a depozitării de gunoi animalier;
- pășunatului și însilozării nutrețurilor;
- amplasării de sere și de iazuri piscicole;
- amplasarea de: abatoare, triaje de cale ferată, baze auto; bazine neetanșe de ape reziduale, haznale cu groapa simplă; locuințe, spitale, aeroporturi, unități militare fără sistem de canalizare; cimitire umane și de animale, de mașini, containere de deșeuri; balastiere, exploatări de turbă, cariere de piatră; campinguri, ștranduri fără sisteme de canalizare;

- executarea de construcții pentru activități industriale și agricole: grajduri, silozuri, depozite de îngrășăminte și de substanțe fitosanitare; depozite de carburanți, lubrefianți, combustibili solizi;
- spălarea mașinilor și efectuarea schimburilor de ulei; etc.

În zonele de protecție sanitară cu regim sever este interzisă orice amplasare de folosință sau activitate care ar putea conduce la contaminarea sau impurificarea surselor de apă. Astfel, sunt interzise toate activitățile prevăzute pentru zona de protecție sanitară cu regim de restricție, precum și:

- amplasarea de construcții sau amenajări care nu sunt legate direct de exploatarea sursei și a instalațiilor;
- deversarea de ape uzate, chiar dacă sunt epurate;
- pescuitul și scăldatul;
- recoltatul gheții și morăritul pe apă, precum și adăparea animalelor;
- utilizarea îngrășămintelor animale sau chimice și a substanțelor fitofarmaceutice;
- irigarea cu ape care nu au caracteristici de potabilitate;
- culturile care necesită lucrări de îngrijire frecventă sau folosirea tracțiunii animale;
- pășunatul.

Perimetrul de protecție hidrogeologică cuprinde arealul dintre domeniile de alimentare și de descărcare la suprafață și/sau în subteran a apelor subterane prin emergențe naturale (izvoare), drenuri și foraje, iar măsurile de protecție au drept scop păstrarea regimului de alimentare a acviferelor cât mai aproape de cel natural, precum și evitarea poluării apelor subterane și a lacurilor cu substanțe poluante greu degradabile sau nedegradabile, respectiv regenerarea debitului prelevat prin lucrările de captare.

Conform prevederilor art. 20 al HG nr. 930/2005, pentru toate lucrările și activitățile de pe terenurile situate în perimetrele de protecție hidrogeologică este necesară evaluarea impactului asupra mediului în cadrul procedurii de reglementare din punct de vedere al protecției mediului. Studiul de evaluare a impactului asupra mediului trebuie să prevadă toate măsurile necesare pentru prevenirea pătrunderii oricăror substanțe poluante greu degradabile sau nedegradabile în apele subterane sau în lacurile și nămolurile terapeutice, măsuri care vor constitui condiții impuse prin actul de reglementare.

În perimetrele de protecție hidrogeologică sunt interzise:

- evacuarea de ape pluviale din zone urbane sau din zone de trafic rutier;
- amplasarea de unități care evacuează ape reziduale cu risc mare de poluare;
- depozitarea, staționarea sau introducerea în subteran a substanțelor poluante;
- efectuarea de irigații cu ape uzate, neepurate sau insuficient epurate;
- amplasarea de unități zootehnice;
- amplasarea de platforme de gunoi, containere cu deșeuri;
- executarea de decopertări prin care stratul acoperitor, protector al acviferului este îndepărtat;
- executarea de foraje pentru prospecțiuni, explorări și exploatări de petrol, gaze, etc.

Conform prevederilor Legii apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare și HG nr. 930/2005 pentru aprobarea Normelor speciale privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitară și hidrogeologică, în autorizațiile de gospodărire a apelor este inclusă obligativitatea instituirii zonelor de protecție cu regim sever, a zonelor de protecție cu regim de restricție și a perimetrelor de protecție hidrogeologică, pentru captările de apă de suprafață și subterană destinate potabilizării.

Administrațiile Bazinale de Apă întocmesc și țin la zi evidența zonelor de protecție sanitară și a perimetrelor de protecție hidrogeologică și înscrie aceste zone în Registrul zonelor protejate din bazinul/ spațiul hidrografic respectiv .

Administrațiile Bazinale de Apă reglementează din punct de vedere al gospodăririi apelor toate lucrările care se construiesc pe ape sau în legătură cu apele, în acest context captările de ape destinate alimentării cu apă potabilă. În cazul în care în aceste zone nu poate fi asigurată protecția sanitară, în conformitate cu normele din HG nr. 930/2005, având în vedere situația preexistentă în zona de amplasament, avizul/autorizația de gospodărire a apelor se emite numai dacă documentația de fundamentare a acestora demonstrează că nu este fezabilă nici o altă soluție de alimentare cu apă. Supravegherea modificărilor regimului cantitativ și calitativ al apelor subterane în perimetrele de protecție hidrogeologică a lucrărilor de captare se face prin rețeaua hidrogeologică națională, parte componentă a Rețelei Naționale de Observații și Masuratori pentru Gospodărirea Apelor și a Sistemului de Monitoring Integrat al Apelor din cadrul Administrației Naționale "Apele Române".

În România, corpurile de apă utilizate pentru captarea apei destinate consumului uman (resursele de apă de suprafață și subterane) sunt monitorizate conform cerințelor art. 8 (1) al Directivei Cadru Apă, pe baza programelor de monitorizare pentru zonele protejate menționate la cap. 6.1 "*Rețelele și programele de monitorizare*". De asemenea, operatorii de servicii de apă potabilă realizează automonitoringul apelor prelevate din resursele de apă în vederea asigurării tratării optime a acestora.

Calitatea apei potabile (la robinet) se monitorizează de către producător, distribuitor și de autoritatea de sănătate publică județeană, respectiv a municipiului București, conform Legii nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile, cu modificările și completările ulterioare și a HG nr. 974/2004 cu modificările și completările ulterioare, pentru aprobarea Normelor de supraveghere, inspecție sanitară și monitorizare a calității apei potabile și a Procedurii de autorizare sanitară a producției și distribuției apei potabile. Ministerul Sănătății prin autoritățile de sănătate publică județene, respectiv a municipiului București este responsabil pentru: aprobarea măsurilor legale de asigurare a calității apei potabile, inspecția sistemelor de distribuție și tratare a apei potabile, supravegherea și monitorizarea calității apei potabile. Responsabilitățile sale includ autorizarea și inspecția furnizorilor de apă potabilă, evaluarea riscurilor pentru sănătatea umană și restricționarea consumului apei potabile.

În vederea protejării sănătății oamenilor împotriva efectelor oricărui tip de contaminare a apei potabile, respectiv atingerii obiectivelor adiționale ale zonelor de protecție pentru captările de apă destinate potabilizării, se aplică măsuri care să conducă la respectarea valorilor pentru parametri/indicatorii de calitate în zonele desemnate pentru captarea apelor pentru utilizarea în scop potabil. Valorile parametrilor de calitate a apelor de suprafață sunt stabilite în standarde specifice, prevăzute în HG nr. 100/2002 pentru aprobarea Normelor de calitate pe care trebuie să le îndeplinească apele de suprafață utilizate pentru potabilizare și a Normativului privind metodele de măsurare și frecvență de prelevare și analiză a probelor din apele de suprafață destinate producerii de apă potabilă.

Măsurile care asigură o calitate a resurselor de apă în zonele de captare a apelor destinate consumului uman, considerată a fi de siguranță pentru reducerea nivelului de tratare necesar pentru producerea de apă potabilă, sunt următoarele:

- instituirea zonelor de protecție (menționate la cap. 5.1.) pentru **captările existente de apă de suprafață și subterană destinate potabilizării**, respectiv pentru **84 captări de apă de suprafață și pentru 531 captări de apă subterană la nivel național**;
- realizarea studiilor hidrogeologice și instituirea perimetrelor de protecție pentru noile captări de apă de suprafață și subterană destinate potabilizării;
- îmbunătățirea activităților de control și inspecție ale autorităților de gospodărirea apelor în vederea respectării prevederilor legale în vigoare, în special în ceea ce privește interzicerea desfășurării unor activități în zonele de protecție.

Pe 12 ianuarie 2021 a intrat în vigoare Directiva 2020/2184 privind calitatea apei destinate consumului uman (reformare), având 2 ani ca termen de transpunere în legislația

națională. Noua Directivă reformată prevede noi obligații legate de captările de apă în scop potabil.

O caracteristică principală este abordarea preventivă care favorizează acțiunile de reducere a poluării la sursă prin introducerea „abordării bazate pe risc”. Aceasta se bazează pe o analiză aprofundată a întregului lanț de aprovizionare, de la bazinul hidrografic, trecând prin captarea, tratarea, înmagazinarea și distribuția apei până la punctul de conformitate.

Evaluarea riscurilor și gestionarea riscurilor care vizează bazinele hidrografice aferente punctelor de captare a apei destinate consumului uman, va trebui să includă:

- caracterizarea bazinelor hidrografice aferente punctelor de captare,
- identificarea pericolelor și a evenimentelor periculoase în bazinele hidrografice aferente punctelor de captare și o evaluare a riscurilor pe care acestea le pot prezenta pentru calitatea apei destinate consumului uman;
- o monitorizare adecvată în apele de suprafață sau în apele subterane sau ambele din bazinele hidrografice aferente punctelor de captare sau în apa brută a parametrilor, substanțelor sau poluanților relevanți, menționați la art.(8) al Directivei 2020/2184.

Aceste obligații (de la sursă până la robinet) vor începe a fi implementate în ciclul de planificare 2022-2027.

9.4. Măsuri pentru controlul prelevărilor din sursele de apă pentru folosințe

Având în vedere resursa de apă de suprafață, principalele presiuni relaționate cu captările de apă sunt lucrările de barare transversale – baraje/lacuri de acumulare, praguri și prizele de apă, derivațiile. Principalele folosințe asociate presiunilor relaționate cu captările sunt: alimentarea cu apă pentru populație, industrie, irigații, producerea de energie prin centrale hidroelectrice, acvacultură.

Din punct de vedere al resursei de apă subterană, principalele presiuni care pot conduce la impact asupra stării cantitative a corpurilor de apă subterană sunt considerate captările semnificative de apă, care ar putea depăși rata naturală de reîncărcare a acviferului prin infiltrarea apelor de suprafață și meteorice. În România, apa subterană este utilizată în principal în scopul alimentării cu apă a populației, urmând activitatea agrozootehnică și industrială. Informații legate de volumele captate în funcție de tipul utilizării se regăsesc în cap. 4.2.2 din prezentul proiect al Planului Național de Management actualizat - 2021.

Măsurile privind controlul și autorizarea prelevărilor de apă din surse de suprafață și subterane pentru populație, industrie, agricultură (irigații, zootehnice) și alți utilizatori, se înscriu în categoria cerințelor art. 11.3.e al DCA și se concretizează în activități referitoare la:

- controlul respectării cerințelor din avizele și autorizațiile de gospodărire a apelor, respectiv pentru stabilirea condițiilor pentru prelevarea din sursele de apă pentru folosințe;
- controale planificate, tematice și comune pentru activitățile de prelevare din sursele de apă pentru folosințe;
- monitorizarea captărilor de apă prin ținerea la zi a registrului captărilor de apă din resursa de apă de suprafață și subterană.

Măsurile au fost descrise pe larg în cel de-al doilea Plan Național de Management actualizat *aprobat prin HG nr. 859/2016* (sub-capitolul 9.4) și se mențin și în continuare în cadrul celui de-al treilea ciclu de planificare, aplicându-se lucrărilor care au legătură cu prelevările din surse de apă pentru folosințe. Prin Legea Apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare, sunt stabilite categoriile de lucrări care se construiesc pe ape sau în legătură cu apele, printre care și lucrările de captare a apei cu construcțiile și instalațiile aferente.

Pentru execuția acestor tipuri de lucrări este necesară solicitarea și obținerea avizului de gospodărire a apelor. De asemenea, **procedura de emitere a avizului de gospodărire a apelor** se derulează în coordonarea autorității competente pentru protecția mediului în cadrul procedurii de evaluare a impactului, conform prevederilor *Legii nr. 292/2018 privind evaluarea impactului anumitor proiecte publice sau private asupra mediului*.

Procedura de emitere a avizului de gospodărire a apelor include și evaluarea impactului lucrărilor asupra corpurilor de apă și dacă este cazul în cadrul unui studiu de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă.

Reglementarea etapelor procedurale de emitere a avizului de gospodărire a apelor, inclusiv evaluarea impactului lucrărilor asupra corpurilor de apă, precum și competențele de emitere ale acestuia dac subiectul Ordinul ministrului apelor și pădurilor nr. 828/2019 privind aprobarea *Procedurii și competențelor de emitere, modificare, retragere a avizului de gospodărire a apelor, inclusiv procedura de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, aprobarea Normativului de conținut al documentației tehnice supuse avizării*, precum și a Conținutului - cadru al Studiului de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă. Necesitatea elaborării unui astfel de studiu se realizează de autoritatea competentă de gospodărire a apelor, pe baza datelor și informațiilor cuprinse în documentația tehnică de fundamentare supusă avizării. De asemenea, pentru funcționarea și exploatarea lucrărilor de captare a apei cu construcțiile și instalațiile aferente este necesară solicitarea și emiterea autorizației de gospodărire a apelor.

Precizăm totodată că a fost elaborat un act legislativ privind *modul de determinare a debitului ecologic (aprobat prin HG nr. 148/2020)*, act ce include metodologia de determinare a debitului ecologic pe baza prevederilor *Ghidului nr. 31 - Debitele ecologice în implementarea Directivei Cadru a Apei/Ecological flows in the implementation of the Water Framework Directive*.

Conform prevederilor art. 4 din Legea Apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare, stabilirea regimului de folosire a resurselor de apă, indiferent de forma de proprietate, este un drept exclusiv al Guvernului, exercitat prin autoritatea publică centrală în domeniul apelor, cu excepția apelor geotermale. Apele din domeniul public sunt date în administrarea Administrației Naționale "Apele Române" de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, în condițiile legii.

Totodată în conformitate cu Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare (articolul 59), *toate lucrările și instalațiile supuse autorizării, care sunt folosite pentru prelevări de apă de suprafață sau subterană ori pentru evacuări în receptori naturali, trebuie să fie prevăzute cu mijloace de măsurare a debitelor și volumelor de apă prelevate sau evacuate și de determinare a calității apelor evacuate, conform prevederilor autorizației de gospodărire a apelor*. Totodată, *deținătorii acestor lucrări și instalații sunt obligați să asigure montarea și funcționarea mijloacelor de măsurare, să permită montarea de sigilii de către reprezentanții Administrației Naționale «Apele Române», să păstreze timp de 5 ani datele obținute din măsurători și să le transmită lunar Administrației Naționale «Apele Române»*.

Având în vedere activitățile de control în relație cu prelevările de apă, în conformitate cu Art. III din Legea nr. 122/2020 și OUG nr. 255/2020, *în condițiile în care, în termen de 6 luni de la semnarea abonamentului de utilizare/exploatare, beneficiarul nu montează echipamente de măsură a cantităților de apă utilizate/evacuate, Administrația Națională „Apele Române” are dreptul de a instala echipamente de măsură și control pe cheltuiala sa, urmând ca respectivul cost să fie recuperat prin adăugarea contravalorii la factura către utilizator*. Această prevedere se aplică și beneficiarilor care au semnat abonamentul de utilizare/exploatare înainte de intrarea în vigoare a acestei obligații. În cazul nerespectării acestor obligații, *utilizatorul plătește contravaloarea debitului maxim autorizat*.

În conformitate cu prevederile Ordinului 891/2019, privind *aprobarea Procedurii și competențelor de emitere, modificare, retragere și suspendare temporară a autorizațiilor de gospodărire a apelor, precum și a Normativului de conținut al documentației tehnice supuse autorizării*, emitentul autorizației de gospodărire a apelor *poate impune condiții privind contorizarea consumurilor de apă. În plus documentația pentru fundamentarea solicitării autorizației de gospodărire a apelor trebuie să conțină date despre aparatura și instalațiile de măsurare a debitelor și volumelor de apă captate, prelevate și evacuate;*

Procedura de emitere a autorizațiilor de gospodărire a apelor conține și obligativitatea autorității competente de gospodărire a apelor de a efectua o verificare în teren a modului de respectare a prevederilor legale din domeniu și a exactității datelor cuprinse în documentația tehnică de fundamentare. Autorizațiile de gospodărire a apelor pentru prelevările de apă din surse de suprafață și subterane se revizuieste ori de câte ori este necesar și u au termen de valabilitate de la 1 an la maxim 5 ani. De asemenea, controlul cantităților de apă prelevată se realizează și în cadrul abonamentului de utilizare/exploatare a resursei de apă, funcție de natura și mărimea folosinței de apă, de la lunar la semestrial.

Verificarea activității folosințelor de apă în ceea ce privește aspectele cantitative (prelevare, uzinare, derivații de debit, etc) se realizează prin acțiuni de control periodice efectuate de către Administrațiile Bazinale de Apă și Sistemele de Gospodărire a Apelor, prin compartimentele de specialitate.

Măsurile privind controlul și autorizarea prelevărilor de apă din surse de suprafață și subterane sunt reprezentate de măsuri pentru monitorizarea, reglementarea, controlul și inspecția, precum și asigurarea suportului tehnic privind infrastructura, echipamentele, aparatele, etc. pentru urmărirea parametrilor hidrologici sau urmărirea automată a calității apei.

Referitor la **Registrul captărilor**, acesta este constituit la nivelul bazinelor/spațiilor hidrografice și la nivel național astfel:

- Rapoarte sintetice (Balanța Apei și Anuarul de Gospodărire a Apelor) pe bazin/spațiu hidrografic și la nivel național privind toate folosințele de apă reglementate din punct de vedere al gospodării apelor care captează apă funcție de tipurile de utilizări (populație, agricultură, industrie etc) și tipul de resursă de apă (apă de suprafață și apă subterană);
- Registrul Zonelor Protejate, în care sunt incluse și captările de apă în scopul potabilizării, stabilit conform Art. 5¹ și Anexa nr. 1² din Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare (art. 6.2 și anexa IV a Directivei Cadru Apă (DCA).

Activitatea de control și inspecție se desfășoară în baza "*Normelor tehnice privind organizarea și desfășurarea activității de inspecție și control, a inspecției teritoriale a apelor din cadrul Administrației Naționale „Apele Române” din domeniul gospodării apelor*". Aceste norme au fost elaborate în conformitate cu Recomandarea Parlamentului și Consiliului European din 4 aprilie 2001 privind criteriile minime pentru inspecțiile de mediu în Statele Membre, transpusă în legislația românească prin Ordinul Ministrului Mediului nr 464/2009 "*Normelor tehnice privind organizarea și desfășurarea activităților de control și inspecție în domeniul protecției mediului*" cu modificările și completările ulterioare și prevederile Legii Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare.

Totodată în conformitate cu HG nr. 1.005/2012 *privind organizarea și funcționarea Gărzii Naționale de Mediu*, aceasta are atribuții în aplicarea politicii Guvernului în materia prevenirii, constatării și sancționării încălcării prevederilor legale privind protecția mediului, inclusiv a nerespectării reglementărilor prevăzute în legile specifice domeniului controlului poluării industriale și managementului riscului, substanțelor și preparatelor periculoase, biodiversității și ariilor naturale protejate, fondului de mediu și altor domenii prevăzute de legislația specifică. În acest sens A.N. „Apele Române” a încheiat un protocol cu Garda

Națională de Mediu, având în vedere organizarea în comun a unor acțiuni de inspecție și control a persoanelor fizice și juridice care desfășoară activități sau dețin sub orice formă, lucrări executate pe ape sau în legătură cu apele, în legătură cu respectarea legislației în domeniul apelor și a protecției mediului, a funcționării și încadrării acestora în prevederile actelor de reglementare.

Controlul de specialitate este un control tehnic și reprezintă analiza, verificarea permanentă sau periodică a unei activități ce se desfășoară pe ape sau care are legătură cu apele, pentru a urmări desfășurarea ei în condițiile respectării legislației în domeniul apelor, prin aplicarea de măsuri de îmbunătățire sau coercitive, în cazul în care se constată abateri de la prevederile legislației în domeniu, coroborat și cu legislația subsecventă.

În conformitate cu prevederile art. 90 din Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor prevăzute în lege, se fac de către:

- inspectorii din Administrațiile Bazinale de Apă și din Administrația Națională "Apele Române";
- directorul general al Administrației Naționale "Apele Române", directorii Administrațiilor Bazinale de Apă, precum și salariații împuterniciți de aceștia;
- alte persoane împuternicite de conducerea autorității publice locale și centrale din domeniul apelor;
- comisarii Gărzii de Mediu.

În scopul îndeplinirii atribuțiilor de control, **art. 78, pct.3 din Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare** prevede ca „personalul de gospodărire a apelor, precum și împuterniciții autorității publice centrale din domeniul apelor, după declinarea identității și calității, au dreptul:

- de acces la ape, în zonele din lungul apelor, ca și în orice alt loc, unitate sau instalație, indiferent de deținătorul sau proprietarul acestora, pentru a face constatări privind respectarea reglementărilor și aplicarea măsurilor de gospodărire a apelor;
- de a controla lucrările, construcțiile, instalațiile sau activitățile care au legătura cu apele și de a verifica dacă acestea sunt realizate și exploatate în conformitate cu prevederile legale specifice și cu respectarea avizelor sau a autorizațiilor de gospodărire a apelor, după caz;
- de a verifica instalațiile de măsurare a debitelor, de a recolta probe de apă și de a examina, în condițiile legii, orice date sau documente necesare controlului;
- de a constata faptele care constituie contravenții sau infracțiuni în domeniul gospodăririi apelor și de a încheia documentele, potrivit legii”.

În cadrul controlului de inspecție la constatarea unor neconformități, inspectorii de specialitate în gospodărire a apelor dispun măsuri de conformare la prevederile actelor de reglementare, cu termene de realizare și aplică, atunci când situația o impune, sancțiuni contravenționale în conformitate cu gravitatea faptei constatate, cu respectarea prevederilor legale în domeniul gospodăririi apelor. Din punct de vedere al activității de inspecție, măsurile dispuse prin actul de control promovează conformitatea la toate folosințele de apă controlate.

Activitatea de inspecție este o activitatea de control tehnic de specialitate, prin care se verifică conformarea unui proces (scheme de flux a apei – de la captare până la evacuare) sau a unei instalații cu cerințele legale din domeniul managementului resurselor de apă, monitorizând și evaluând impactul unei folosințe asupra mediului înconjurător (conform Normelor Tehnice privind organizarea și desfășurarea activității de inspecție și control din cadrul Administrației Naționale "Apele Române", din domeniul gospodăririi apelor).

Activitatea de inspecție se realizează cu periodicitate și fond de timp diferite de la o folosință la alta, în funcție de impactul produs asupra resurselor de apă. În activitatea de

inspecție vor avea prioritate activitățile care conduc la efecte deosebite în caz de avarii, poluări accidentale, calamități, precum și cele care conduc la o poluare semnificativă a resurselor de apă și respectiv asupra mediului. De asemenea, în funcție de fiecare tip de obiectiv controlat se ține cont de recomandările și cerințele din legislația în domeniu și în concordanță cu cerințele de utilizare eficientă a resurselor financiare și umane disponibile.

Organismul de inspecție, prin activitatea de inspecție, verifică conformarea folosinței de apă controlate la prevederile din actul de reglementare, iar în cazul în care aceste folosințe nu sunt autorizate, prin actul de control se dispune măsura demarării procedurii de autorizare și obținerea autorizației de gospodărire a apelor și se aplică sancțiunea contravențională corespunzătoare faptei constatate.

Activitățile de inspecție în domeniul apelor sunt planificate pentru un an, acoperind întreg teritoriul bazinelor / spațiilor hidrografice și național, obiectivele ce urmează a fi controlate fiind incluse într-un plan anual de inspecție.

Toate folosințele de apă existente pe teritoriul unui bazin hidrografic sunt înregistrate în **Registrul Bazinal al Obiectivelor Controlate (RBOC) aferent bazinelor/spațiilor hidrografice**. Toate registrele bazinale sunt cuprinse în Registrul Național Bazinal al Obiectivelor Controlate” (conform Normelor Tehnice privind organizarea și desfășurarea activității de inspecție și control din cadrul Administrației Naționale “Apele Române”, din domeniul gospodăririi apelor). Registrele Bazinale ale Obiectivelor Controlate (RBOC) se reactualizează anual, în funcție de apariția, modificarea sau închiderea folosințelor de apă. Lista Obiectivelor de Controlat (LOC) care face parte din planul anual de inspecție, cuprinde obiectivele propuse spre control în anul respectiv.

Costurile pentru măsurile de control și inspecție se asigură din bugetul Administrațiilor Bazinale de Apă și sunt recuperate de la utilizatorii de apă, prin mecanismul economic specific în domeniul gospodăririi cantitative și calitative a resurselor de apă. Costurile pentru activitatea de reglementare a folosințelor sunt suportate de către utilizatorii de apă prin tarifele stabilite, în conformitate cu OUG nr. 107/2002 cu modificările și completările ulterioare, HG nr. 128/2010 și Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare.

9.5. Măsuri pentru diminuarea poluării din surse punctiforme și pentru alte activități cu impact asupra stării apelor

Stabilirea măsurilor de bază pentru diminuarea poluării din surse punctiforme și pentru alte activități cu impact asupra stării apelor se face având în vedere informațiile din documentele strategice și legislative, documentele de autorizare și pe baza informațiilor colectate de la nivelul Administrațiilor Bazinale de Apă, Sistemelor de Gospodărire a Apelor, operatorilor de servicii publice pentru apă, agenților economici, Agențiilor Județene de Protecția Mediului, etc.

Măsurile au fost grupate în funcție de tipul activităților și presiunilor create de acestea cu impact asupra stării apelor, respectiv:

- măsuri pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenții de la aglomerări umane – aglomerări cu mai mult de 2000 locuitori echivalenți care au sisteme de colectare a apelor uzate cu sau fără stații de epurare, precum și aglomerări cu mai puțin de 2000 locuitori echivalenți care au sistem de canalizare centralizat/ stații de epurare;
- măsuri pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenții din activitățile industriale;
- măsuri pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenții din activitățile agricole.

Măsurile ce trebuie luate pentru diminuarea acestor presiuni punctiforme trebuie să ia în considerare următoarele:

- strategii naționale, regionale și locale, programe cu referire la măsurile aplicate pentru implementarea Directivei 91/271/CEE privind **epurarea apelor uzate urbane** și a altor directive europene asociate. Pentru aglomerările umane se vor avea în vedere, acolo unde există, aplicațiile tehnice pentru finanțare europeană elaborate în cadrul POIM 2021-2027 și PNRR 2021-2026, Master Planurile la nivel județean aprobate, precum și măsurile recomandate de acestea, precum și sursele de finanțare;
  - strategii naționale, regionale și locale, cu referire la măsurile aplicate **activităților industriale**, cu referire la măsurile specifice pentru fiecare directivă europeană (epurarea apelor uzate urbane, IED, SEVESO III, substanțe periculoase/ prioritar periculoase, deșeuri etc.), precum și surse de finanțare;
  - strategii naționale, regionale și locale cu referire la măsurile specifice aplicate **activităților agricole**. Pentru presiunile punctiforme (fermele zootehnice) stabilirea măsurilor trebuie să țină cont de categoriile de ferme existente, iar aceste măsuri trebuie să conducă la respectarea legislației de mediu în vigoare.
- **Măsuri pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenții de la aglomerări umane – aglomerări cu mai mult de 2000 locuitori echivalenți (care au sisteme de colectare a apelor uzate cu sau fără stații de epurare) și aglomerări cu mai puțin de 2000 locuitori echivalenți (care au sistem de canalizare centralizat/ stații de epurare)**

Măsurile de bază pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenții de la aglomerări umane au fost stabilite având în vedere reducerea poluării provenite de la sursele de poluare punctiforme și difuze pentru respectarea legislației europene și naționale în vigoare.

Măsurile sunt asociate cu implementarea cerințelor directivelor europene în domeniu, respectiv cele care se referă în principal la apa potabilă, epurarea apelor uzate și nămolurile din stații de epurare (Directiva 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, Directiva 98/83/CE privind calitatea apei destinată consumului uman, amendată de Regulamentul (CE) nr. 1882/2003 și Directiva 86/278/CCE privind protecția mediului și în special a solurilor, când se utilizează nămoluri de la stațiile de epurare). Legislația națională pentru transpunerea și implementarea acestor directive europene este precizată în Anexa 9.1 a a proiectului Planului Național de management actualizat 2021.

Lucrările necesare pentru colectarea și epurarea apelor uzate de la aglomerările umane constau în reabilitarea, modernizarea și extinderea rețelelor de canalizare a apelor uzate, precum și a stațiilor și instalațiilor de epurare a apelor uzate, pentru realizarea conformării din punct de vedere tehnic cu prevederile Directivei 91/271/CEE. Efluentul realizat prin aplicarea acestor măsuri trebuie să respecte standardele de calitate a apelor uzate prevăzute în NTPA 001 (Anexa 3 la HG 352/2005, Tabel 1).

Măsurile avute în vedere se referă la aglomerările umane mai mari de 2000 l.e. care au sisteme de colectare a apelor uzate cu sau fără stații de epurare, și la aglomerări umane mai mici de 2000 l.e. care au sistem de canalizare centralizat / stații de epurare.

Pentru colectarea și epurarea apelor uzate sunt prevăzute următoarele tipuri de lucrări/ măsuri:

- extinderea și modernizarea sistemelor de canalizare;
- reabilitarea sistemelor de canalizare;
- construirea de stații de epurare;

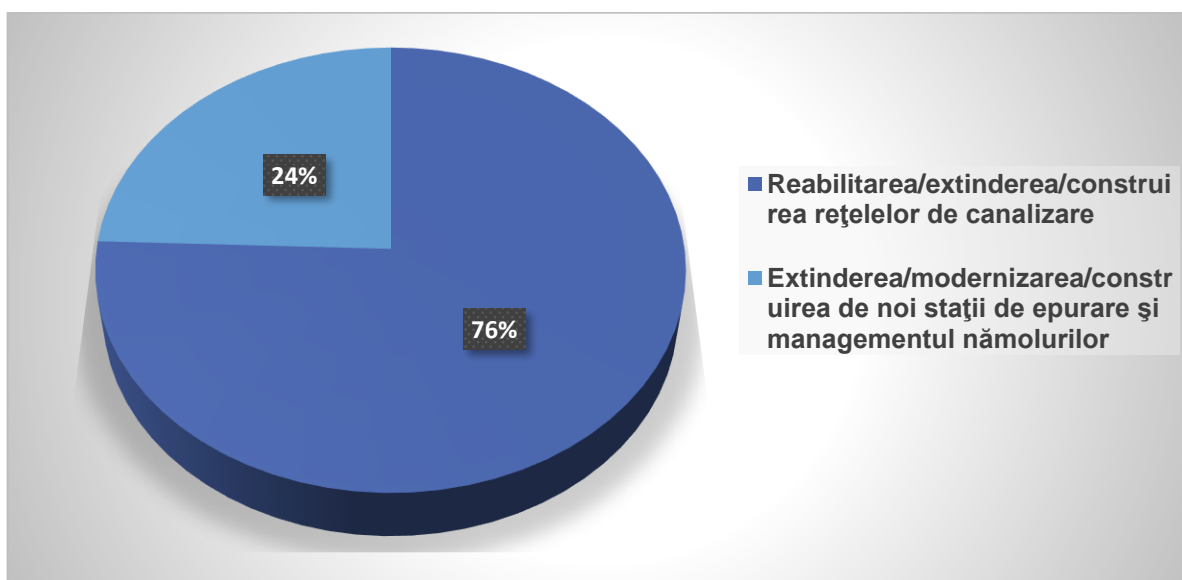
- extinderea capacității, reabilitarea și modernizarea stațiilor de epurare existente pentru aglomerări umane cu mai mult sau mai puțin de 2000 locuitori echivalenți;
- modernizarea tehnologiilor de epurare în stațiile de epurare existente;
- îmbunătățirea managementul nămolului din stațiile de epurare existente, etc..

Măsurile pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenții de la aglomerările umane cu mai mult de 2000 locuitori echivalenți (care au sisteme de colectare a apelor uzate cu sau fără stații de epurare) și de la aglomerările umane cu mai puțin de 2000 locuitori echivalenți (care au sistem de canalizare centralizat/ stații de epurare) sunt incluse în **Anexa 9.3**, în baza informațiilor furnizate de operatorii de servicii publice de apă de la nivel local și regional, proiectelor elaborate pentru obținerea fondurilor europene, abordărilor din Master Planurile Județene aprobate, etc. Acolo unde nu au fost disponibile informații complete, și în special cele referitoare la aglomerările umane mai mici de 2000 l.e., s-a aplicat metodologia elaborată de ANAR.

Cheltuielile de investiții necesare implementării măsurilor pentru reducerea efectelor presiunilor punctiforme potențial semnificative cauzate de efluenții de la aglomerări umane (presiuni punctiforme potențial semnificative stabilite la capitolul 3.4.1 și prezentate detaliat pentru fiecare aglomerare în Anexele 9.3 ale proiectelor Planurilor de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice actualizate 2021) au fost estimate preliminar la nivel național la aproximativ **6.188,301 milioane Euro** (Tabel 9.5). Cheltuielile de investiții au fost obținute prin însumarea costurilor pe tipuri de măsuri aplicate numai surselor de poluare punctiforme, planificate în perioada 2022-2027, respectiv cca. 76% din costurile de investiții pentru reabilitarea/extinderea/construirea rețelelor de canalizare și cca. 24% din costurile de investiții pentru extinderea/modernizarea/construirea de noi stații de epurare și managementul nămolurilor (Figura 9.5).

Tabel 9.5. Cheltuielile de investiții necesare implementării măsurilor de bază pentru reducerea efectelor presiunilor punctiforme potențial semnificative – efluenții proveniți din aglomerările umane la nivel național, în perioada 2022 - 2027

Nr. crt.	Măsura	Cheltuieli de investiție	
		mil. Euro	(%)
1	Reabilitarea/extinderea/construirea rețelelor de canalizare	4.675,300	75.55
2	Extinderea/modernizarea/construirea de noi stații de epurare și managementul nămolurilor	1.513,001	24.45
TOTAL		6.188,301	100

Figura 9.5. Repartizarea cheltuielilor de investiții pentru implementarea măsurilor de bază pentru reducerea efectelor presiunilor punctiforme potențial semnificative - efluenții de la aglomerări umane la nivel național

- **Măsuri pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenții din activitățile industriale**

Măsurile pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenții de la activitățile industriale au fost stabilite având în vedere reducerea poluării provenite de la sursele de poluare punctiforme pentru respectarea legislației europene și naționale în vigoare.

Măsurile sunt asociate cu implementarea cerințelor directivelor europene în domeniu, respectiv cele care se referă la:

- Directiva 2008/105/CE privind Standardele de Calitate a Mediului și Directiva 2013/39/UE de modificare a Directivelor 2000/60/CE și 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei;
- Directiva 2010/75/UE a Parlamentului European și a Consiliului privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării) (IED);
- Directiva 2012/18/UE privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase („Seveso III”), de modificare și ulterior de abrogare a Directivei 96/82/CE a Consiliului („Seveso II”);
- Directiva 2006/118/CE privind protecția apelor subterane împotriva poluării și deteriorării și Directiva 2014/80/UE de modificare a Anexei II a Directivei 2006/118/CE privind protecția apelor subterane împotriva poluării și a deteriorării;
- Directiva 2008/98/CE privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive;
- Deciziei Comisiei 2014/955/UE de modificare a Deciziei 2000/532/CE de stabilire a unei liste de deșeuri în temeiul Directivei 2008/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului;
- Directiva 2018/850 de modificare a Directivei 1999/31/CE privind depozitele de deșeuri;
- Decizia 2003/33 privind stabilirea criteriilor și procedurilor pentru acceptarea deșeurilor la depozite ca urmare a art. 16 și Anexei II la Directiva 1999/31/CE;

- Directiva 2006/21/CE privind gestionarea deșeurilor din industriile extractive și de modificare a Directivei 2004/35/CE;
- Directiva 2003/35/CE privind evaluarea efectelor anumitor proiecte publice și private asupra mediului.

Legislația națională care transpune și implementează aceste directive europene este menționată în Anexa 9.1 a proiectului Planului Național de management actualizat 2021.

La stabilirea măsurilor s-au analizat informațiile cuprinse în diverse documentații și acte de reglementare, cum sunt autorizația de gospodărire a apelor, programul de conformare anexat la autorizația de mediu sau la autorizația integrată de mediu, programe de eliminare/ reducere a poluării cu substanțe prioritare pentru evacuare în receptori naturali și rețele de canalizare, inventarul detaliat al substanțelor prioritare și prioritar periculoase evacuate în corpurile de apă și în sistemele de canalizare, etc..

Inventarul măsurilor de bază pentru activitățile industriale cele mai importante s-a realizat pentru acele activități specifice sectoarelor industriale, respectiv: industria minieră, industria deșeurilor, industria farmaceutică, fabricarea celulozei, hârtiei și a produselor din hârtie, industria metalurgică de prelucrare a metalelor feroase, activitate feroviară și industria comercializării carburanților, industria chimică și petrochimică, industria serviciilor de utilități publice și sănătate și asistență socială. Măsurile cuantificabile pentru sursele de poluare punctiforme se referă în principal la:

- efluenții de la stațiile de epurare finale;
- descărcările directe de ape uzate sau pluviale prin sistemele de colectare urbane;
- efluenții proveniți de la vechi activități de exploatare a materialelor radioactive, modernizarea stațiilor de decontaminare, realizarea unui depozit special pentru materialele contaminate;
- menținerea în siguranță a haldelor vechi de steril și măsuri de monitorizare și intretinere pe perioada de post închidere a iazului.

Măsurile specifice aplicate unităților industriale sunt menționate în Anexa 9.9 a proiectelor Planurilor de management al bazinelor / spațiilor hidrografice actualizate 2021.

Valoarea costurilor de investiții este de **147,705 milioane Euro** și a fost preluată din informațiile transmise de unitățile industriale, din proiecte planificate și/ sau aflate în curs de realizare cu termen de finalizare după anul 2021, etc.

- ***Măsuri pentru reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenții din activitățile agricole***

Măsurile care au în vedere reducerea efectelor presiunilor cauzate de efluenții de la activitățile agricole au fost stabilite pentru reducerea poluării provenite de la sursele de poluare punctiforme, având în vedere respectarea legislației europene și naționale în vigoare.

Legislația europeană se referă la următoarele directivele europene:

- Directiva 91/676/CEE privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole;
- Directiva 2008/105/CE privind standardele de calitate a mediului în domeniul apei, de modificare și de abrogare a Directivelor 82/176/CEE, 83/513/CEE, 84/156/CEE, 84/491/CEE, 86/280/CEE ale Consiliului și de modificare a Directivei 2000/60/CE;
- Directiva 2013/39/UE de modificare a Directivelor 2000/60/CE și 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei;

- Directiva 2006/118/CE privind protecția apelor subterane împotriva poluării și deteriorării;
- Directiva 2010/75/UE privind emisiile industriale IED;
- Directiva 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane.

Măsurile de bază sunt asociate cu prevederile legislației naționale care implementează cerințele directivelor europene în domeniu, în principal prevederile:

- HG nr. 964/2000, cu completările și modificările ulterioare, privind aprobarea planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole care transpune în legislația românească Directiva 91/676/EEC;
- HG nr. 570/2016 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase și alte măsuri pentru principalii poluanți;
- Legea nr. 278/2013 privind emisiile industriale, care transpune Directiva 2010/75/CEE privind emisiile industriale (prevenirea și controlul integrat al poluării)
- HG nr. 352/2005 care modifică și completează HG 188/2002 pentru aprobarea unor norme privind condițiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate.

Programul de măsuri a fost stabilit având în vedere realizarea/ reactualizarea inventarului presiunilor semnificative din agricultură, precum și realizarea inventarului măsurilor de bază la nivelul bazinelor/ spațiilor hidrografice.

Referitor la măsurile de bază pentru sursele agricole, în sub-capitolul 9.1 s-a prezentat măsurile de bază pentru surse agricole difuze în concordanță cu cerințele Directivei 91/676/EEC privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, precum și măsurile de bază stabilite sub incidența Directivei 91/414/EEC privind produsele pentru protecția plantelor și Directiva 2009/128/CE de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor. **În această secțiune se tratează numai măsurile de bază pentru sursele agricole punctiforme potențial semnificative de tip ferme zootehnice.**

Având în vedere legislația mai sus menționată, măsurile de bază pentru fermele zootehnice aparțin următoarelor familii de măsuri:

- Construcția/ reabilitarea sistemelor de colectare a apelor uzate;
- Construcția/ modernizarea/ extinderea/ reabilitarea stației de epurare (treaptă mecanică, treaptă biologică, eventual treaptă terțiară, dezinfecție) – în cazul evacuării în apele de suprafață;
- Construcția/ impermeabilizarea bazinelor de stocare ape uzate/ epurate și utilizarea lor ca apă de spălare și/ sau irigare;
- Construcția/ reabilitarea platformelor de depozitare a nămolului rezultat în urma epurării apelor uzate;
- Construcția platformelor de stocare a gunoiului de grajd (ferme cu pat uscat) pentru perioadele de interdicție a aplicării;
- Aplicarea BAT - IED (cele mai bune tehnologii existente) la nivelul fermelor zootehnice cu creștere intensivă a porcilor și păsărilor.

În **Anexa 9.10** sunt prezentate măsurile de bază corespunzătoare unei unități zootehnice la nivel național. Valoarea costurilor de investiții este de **0,434 milioane Euro** și a fost preluată din informațiile transmise de fermele zootehnice, din proiecte planificate și/ sau aflate în curs de realizare cu termen de finalizare după anul 2021, etc..

9.6. Identificarea cazurilor în care evacuările directe în apele subterane au fost autorizate

În România resursa de apă este considerată o resursă strategică, așa cum se precizează în art. 1, aliniat (1[^]) din Legea apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare: **„Apa nu este un produs comercial oarecare, ci este un patrimoniu natural care trebuie protejat, tratat și apărat ca atare, fiind o resursă strategică de siguranță și securitate națională”**. În plus, potrivit art. 4, aliniat (1) **„Resursele de apă, de suprafață și subterane sunt monopol natural de interes strategic”**. La Articolul 10, aliniat (4), se completează cu faptul că **„apele subterane, corespunzătoare calitativ, sunt resurse strategice destinate în primul rând pentru alimentarea cu apă a populației și animalelor, precum și pentru asigurarea igienei și sănătății populației. Aceste ape pot fi utilizate și în alte scopuri, numai în baza autorizației de gospodărire a apelor”**

În acest context, la art. 16, pct. d[^]1 din Legea apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, se menționează că **se interzice evacuarea de ape uzate epurate și/sau neepurate în apele subterane sau pe terenuri**, cu excepția folosirii apelor uzate epurate corespunzător, cu respectarea indicatorilor de calitate la evacuare prevăzuți în Hotărârea Guvernului nr. 188/2002 pentru aprobarea unor norme privind condițiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate, cu modificările și completările ulterioare, și folosirii pentru irigații, în baza unui studiu și cu condiția monitorizării acestor ape.

Potrivit Legii apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, nu sunt permise evacuări directe în apele subterane. Conform articolului 48 alin (1), lit. m, este permisă doar **injectarea în structurile din care au provenit sau în formațiunile geologice de foarte mare adâncime care, din motive naturale, sunt permanent improprii pentru alte scopuri a apelor de zăcământ de la schelele de extracție, fără a produce poluarea straturilor de ape subterane traversate**. De asemenea, la art. 20, aliniat (2) se specifică condițiile în care se poate realiza injectarea, respectiv **„injectarea apelor cu conținut de substanțe care rezultă în urma operațiilor de explorare și extracție a hidrocarburilor sau în urma activităților miniere, precum și injectarea apelor din considerente tehnice poate fi realizată numai în straturi de foarte mare adâncime, în formațiunile geologice din care s-au extras hidrocarburi ori alte substanțe sau în formațiunile geologice care, din motive naturale, sunt permanent improprii pentru alte scopuri, pe baza unor studii și măsuri speciale și a avizului de gospodărire a apelor. Aceste ape injectate nu conțin decât acele substanțe care rezultă din operațiile menționate anterior”**.

Evacuarea directă în apele subterane a apelor uzate provenite de la sursele de poluare semnificative este interzisă și prin HG nr. 352/2005 privind modificarea și completarea HG nr. 188/2002 pentru aprobarea unor norme privind condițiile de descărcare în mediul acvatic a apelor uzate.

Ordinul nr. 891/2019 privind aprobarea Procedurii și competențelor de emitere, modificare, retragere și suspendare temporară a autorizațiilor de gospodărire a apelor, precum și a Normativului de conținut al documentației tehnice supuse autorizării, Anexa 1, articolul 9, Anexa 1.b., menționează faptul că autorizarea se acordă pentru lucrări, construcții și instalații pentru protecția calității apelor sau care influențează calitatea apelor de tip injectii de ape în subteran.

Ordinul nr. 828/2019 privind aprobarea Procedurii și competențelor de emitere, modificare și retragere a avizului de gospodărire a apelor, inclusiv procedura de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, a Normativului de conținut al documentației tehnice

supuse avizării, precum și a Conținutului-cadru al Studiului de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, la Anexa nr. 1.a, art. 1, menționează că pentru lucrările și proiectele care se construiesc pe ape sau au legătură cu apele de tip injecții de ape în subteran, nu necesită elaborarea studiului de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, în condițiile aplicării prevederilor aplicării art. 20 alin. 2 și ale art. 48 alin (1), lit. m.

Competențele de emitere a avizului de gospodărire a apelor și a autorizației de gospodărire a apelor pentru injecții de ape uzate (de mină, de zăcământ, industriale) în straturi de foarte mare adâncime, indiferent de mărimea debitului, aparține Administrației Naționale "Apele Române" (nivel central). Avizarea / autorizarea se face numai în baza avizului emis de Agenția Națională pentru Resurse Minerale pentru injectarea, în straturi de foarte mare adâncime și pe baza unor studii speciale, a apelor uzate industriale, ca și a apelor de mină sau de zăcământ pentru care nu există tehnologii sau procedee de epurare eficiente.

Se menționează că la nivel național au fost inventariate preliminar **42** autorizații pentru injecții de ape uzate în structurile din care au provenit, din care **41 autorizații pentru apele de zăcământ** reinjectate în subteran în stratul de proveniență a țițeiului, acordate unităților de extracție a gazelor naturale și petrolului brut, și **1 autorizație acordată unei unități care exploatează resursă de apă geotermală** și care este autorizată să reinjecteze apele geotermale epuizate în subteran, în stratul de proveniență a acestora. Detalii privind aceste unități sunt incluse în același capitol al proiectelor Planurilor de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice:

9.7. Măsuri pentru reducerea poluării cu substanțe periculoase

Directiva Cadru Apă 2000/60/CE are scopul de a stabili cadrul legal pentru protecția apelor de suprafață și subterane și de a îmbunătăți mediul acvatic prin:

- aplicarea măsurilor necesare prevenirii deteriorării stării chimice a tuturor corpurilor de apă de suprafață și subterană;
- aplicarea măsurilor necesare în vederea reducerii progresive a poluării cu substanțe prioritare și eliminării/stopării evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase;
- implementarea măsurilor necesare prevenirii sau limitării aportului de poluanți în apele subterane;
- aplicarea măsurilor necesare pentru a inversa orice tendință de creștere, semnificativă și durabilă, a nivelului concentrației oricărui poluant ca urmare a impactului activităților umane, pentru a reduce în mod treptat poluarea apelor subterane.

Directiva 2008/105/CE privind standardele de calitate a mediului în domeniul apei (Directiva SCM), modificată de Directiva 2013/39/UE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei, sunt transpuse în legislația națională prin HG 570/2016 privind aprobarea Programului de eliminare treptată a evacuărilor, emisiilor și pierderilor de substanțe prioritare periculoase și alte măsuri pentru principalii poluanți. Acest Program cuprinde toate măsurile aplicate apelor de suprafață pentru reducerea poluării cu substanțe prioritare și principalii poluanți sau eliminarea poluării cu substanțe prioritare periculoase, provenite din toate sursele de poluare ale activității umane, care pot afecta calitatea apelor de suprafață.

În scopul protecției apelor subterane, Directiva 2006/118/CE privind protecția apelor subterane împotriva poluării și deteriorării, modificată prin Directiva 2014/80/CE, ambele transpuse în legislația națională prin HG 53/2009 cu modificările ulterioare, stabilește măsuri specifice, conform art. 17 (1 și 2) ale Directivei Cadru Apă, în scopul

prevenirii și controlului poluării apelor subterane. Aceste prevederi includ criteriile de evaluare a stării chimice bune a apelor subterane și criteriile de identificare și inversare a tendințelor crescătoare a concentrațiilor de poluanți în apele subterane.

Planul național de protecție a apelor subterane împotriva poluării și deteriorării, aprobat prin HG 53/2009 prevede stabilirea măsurilor specifice necesare pentru prevenirea și controlul poluării apelor subterane, în vederea atingerii obiectivelor de protecție a apelor prevăzute la art. 2¹ alin. (1) lit. e) - g) din Legea apelor nr. 107/1996, cu modificările și completările ulterioare. Directiva SCM are drept obiectiv principal atingerea unei stări chimice bune a apelor de suprafață prin stabilirea de standarde de calitate a mediului pentru substanțele prioritare și pentru o serie de alți poluanți. De asemenea, o cerință importantă a directivei este de a stabili un inventar al emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare, substanțe care, prin diverse căi de pătrundere, ajung, în final, în mediul acvatic.

Având în vedere că poluarea chimică a apelor de suprafață reprezintă o amenințare atât pentru mediul acvatic, cât și pentru sănătatea umană, identificarea cauzelor poluării reprezintă o măsură prioritară, iar emisiile de substanțe prioritare, prioritar periculoase trebuie tratate la sursă (prin controlul surselor de poluare punctiforme și difuze), într-un mod cât mai eficient din punct de vedere economic și al mediului.

Rezultatele obținute în urma elaborării inventarului, contribuie la identificarea și stabilirea măsurilor de eliminare a emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritar periculoase și de reducere treptată a substanțelor prioritare (de ex. prin identificarea surselor principale de poluare, estimarea contribuției acestora la poluarea totală precum și prin identificarea căilor de acces ale poluanților în mediul acvatic), dar și la urmărirea eficienței implementării acestor măsuri.

Substanțele prioritare pot fi emise atât din surse punctiforme cât și difuze. Cele mai importante surse de poluare cu substanțe prioritare sunt evacuările de ape uzate urbane epurate sau insuficient epurate (care conțin produse farmaceutice și de îngrijire personală), unități industriale, zone urbane (prin depuneri atmosferice de poluanți, depozite menajere, utilizarea pesticidelor în zonele verzi urbane, protecția clădirilor cu biocide), agricultură (prin aplicarea de pesticide și nămol contaminat, precum și prin depunerea atmosferică), vechi situri contaminate și miniere. Substanțele periculoase pot reprezenta o amenințare gravă pentru mediul acvatic. În funcție de concentrația lor și de condițiile reale de mediu, acestea pot provoca toxicitate acută (imediată) sau cronică (latentă). Unele dintre substanțele periculoase sunt persistente, lent degradabile și se pot acumula în ecosistemul acvatic.

Întrucât, în cele mai multe cazuri, unitățile care evacuează substanțe prioritare/prioritar periculoase se află și sub incidența altor directive privind poluarea industrială (Directiva IED, Directiva SEVESO etc.), măsurile care se aplică se referă, în special, la implementarea celor mai bune tehnologii disponibile (BAT). Ca instrument legislativ aplicabil unităților industriale care utilizează în procesul tehnologic/produc astfel de substanțe chimice se regăsește obligativitatea realizării auto-monitoring-ului apelor uzate epurate evacuate de către acestea. De asemenea, sunt prevăzute o serie de măsuri de reabilitare/construcție a stațiilor de epurare a apelor uzate orășenești, care vor permite reducerea/eliminarea poluării cu substanțe organice, metale și alți poluanți specifici. Pe de altă parte, s-au prevăzut măsuri de reducere a poluanților aferenți surselor de poluare din agricultură, prin aplicarea codului de bune practici agricole și un management eficient pentru produsele de protecție a plantelor. Astfel de programe de reducere/eliminare a poluării cu substanțe chimice, incluzând substanțele prioritare și poluanți specifici sunt incluse în măsurile prezentate, în detaliu, în subcapitolele 9.1, 9.5, 9.8 și 9.9, precum și în

anexele corespondente⁹⁶ ale proiectului Planului Național de Management actualizat 2021.

Potrivit Legii Apelor 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, orice evacuare directă sau indirectă în resursele de apă, care ar putea conține astfel de substanțe prioritare/prioritar periculoase, trebuie să fie reglementată din punct de vedere al gospodăririi apelor. În acest sens, se au în vedere aspectele prevăzute în *Ordinul Nr. 891/2019 privind aprobarea Procedurii și competențelor de emitere, modificare, retragere și suspendare temporară a autorizațiilor de gospodărire a apelor, precum și a Normativului de conținut al documentației tehnice supuse autorizării*, precum și cele prevăzute în *Ordinul nr. 828/2019 privind aprobarea Procedurii și competențelor de emitere, modificare, retragere a avizului de gospodărire a apelor, inclusiv procedura de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă, aprobarea Normativului de conținut al documentației tehnice supuse avizării, precum și a Conținutului - cadru al Studiului de evaluare a impactului asupra corpurilor de apă*.

În prezentul subcapitol se abordează atât aspectele privind **măsurile de bază**, cât și **măsurile suplimentare**, pentru **limitarea/stoparea aportului de substanțe prioritare și poluanți specifici**, precum și costurile aferente acestora.

La nivelul anului 2020 au fost inventariate preliminar la nivel național un număr de **313 unități industriale care intră sub incidența Directivei 2013/39/UE** de modificare a Directivei Cadru Apă și a Directivei 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei care pot afecta calitatea apelor de suprafață. Pentru sursele punctiforme/unități industriale se aplică măsuri de bază în vederea **limitării/stopării aportului de substanțe prioritare și poluanți specifici**. Aceeași abordare este prevăzută și pentru sursele difuze de poluare. Substanțele pentru care se implementează aceste măsuri se regăsesc în anexele proiectelor *Planurilor de Management ale bazinelor / spațiilor hidrografice actualizate 2021*.

Investițiile în sectorul industrial se vor finanța, în special, din sursele proprii ale agenților economici, însă se iau în considerare și următoarele surse de finanțare:

- fonduri europene - Fonduri Europene pentru Dezvoltare Regională etc.;
- finanțare din surse proprii (private);
- finanțarea din surse publice conform strategiei guvernamentale pentru sectoare industriale din Programul Național de Dezvoltare Locală (buget de stat);
- alte fonduri (ex. împrumuturi interne și externe - BEI, BERD, Banca Mondială etc.).

Măsurile suplimentare pentru **reducerea/eliminarea substanțelor prioritare/prioritar periculoase** din sursele punctiforme și difuze de poluare precum și pentru **reducerea aportului de poluanți specifici** sunt prevăzute în anexele corespondente⁹⁷ ale proiectelor Planurilor de Management ale bazinelor / spațiilor hidrografice actualizate 2021.

Pe lângă aspectele menționate mai sus, pentru aplicarea **măsurilor de bază** necesare **reducerii/eliminării de substanțe prioritare și poluanți specifici**, sunt prevăzute la nivel național, costuri de investiții preliminare în valoare de **137,989 milioane Euro**. Măsurile de bază se implementează pentru reducerea/eliminarea următoarelor categorii de substanțe prioritare/prioritar periculoase și de poluanți specifici: Cd, Ni, Pb, Hg, difenileteribromurați, heptaclor și heptacloropoxid, hexaclorbenzen, hexaclorciclohexan, triclorometan, hexaclorbutadienă și detergenți (se referă la poluanții care contribuie la neatingerea stării chimice și ecologice bune a apelor de suprafață în

⁹⁶ Anexele 9.3, 9.4, 9.6, 9.7, 9.8, 9.9, 9.10 (numerele pot fi diferite de la bazin la bazin).

⁹⁷ Anexele 9.9, 9.10 și 9.11

2018-2020 și pentru care se aplică măsuri de bază, respectiv măsuri de închidere și ecologizare iazuri de decantare, ecologizarea haldelor de steril și menținerea acestora în condiții de siguranță a mediului, controlul eficienței epurării apelor uzate industriale, măsuri pentru reducerea emisiilor de pesticide din agricultură.

De asemenea, în vederea aplicării **măsurilor suplimentare** necesare **reducerii/eliminării de substanțe prioritare și poluanți specifici** sunt prevăzute costuri de investiții preliminare în valoare de **49,570 milioane Euro**. Măsurile suplimentare se implementează, în cel de-al treilea ciclu de planificare, pentru reducerea/eliminarea următoarelor categorii de substanțe prioritare/prioritar periculoase și de poluanți specifici: Cd, Hg, Ni, Pb, Hg, difenileteribromurați, heptaclor și heptacloroxid, hexaclorbenzen, hexaclorciclohexan, triclorometan, hexaclorbutadienă și detergenți.

Totodată, s-au avut în vedere o serie de măsuri suplimentare vizând corpurile de apă în care s-au înregistrat valori crescătoare ale tendinței concentrației de Pb, Cd și Hg în matricea sediment. Astfel, cu toate că tendința de creștere nu a fost semnificativă, din motive de prevenire a deteriorării stării bune, precum și în vederea realizării unei analize mai aprofundate a cauzelor acestor creșteri, s-au propus studii de cercetare⁹⁸ care au ca scop modelări în vederea stabilirii fondului natural, identificării surselor de poluare difuze, prognoze privind emisiile de astfel de poluanți etc. Studiile necesare propuse ca măsuri, au termen de finalizare cel târziu în 2024, lăsând timpul necesar până în anul 2026 pentru implementarea practică a măsurilor propuse/identificate în studii.

În ceea ce privește substanțele prioritare monitorizate/identificate în sedimente sau biotă, timpul de răspuns al măsurilor poate fi mai lung, iar pentru substanțele omniprezente din cauza persistenței acestora în mediul acvatic, faptului că unele sunt lent degradabile și în pofida implementării măsurilor, poate fi dificilă atingerea obiectivelor de stare chimică bună, prevăzute de DCA .

Pentru unele corpuri de apă afectate de poluarea din activități anterioare/istorice, sunt necesare perioade lungi de timp (care depășesc orizontul 2027), chiar și atunci când măsurile inițiale, considerate ca fiind adecvate, au fost implementate, iar activitățile antropice au încetat (de exemplu, activitățile miniere).

Având în vedere mobilitatea de deplasare a speciilor de pește analizate într-un număr mare de corpuri de apă, cât și din cauza faptului că nu au putut fi identificate sursele de poluare cu astfel de substanțe persistente, bioacumulabile și toxice (mercur, difenileteri bromurați și heptaclor - heptacloroxid), se prevăd măsuri de extindere a programului de monitorizare în biota și în corpurile de apă limitrofe celor deja monitorizate.

Se va continua procesul de monitorizare a substanțelor prioritare din sedimente în vederea creșterii gradului de confidență în realizarea analizei tendinței concentrațiilor acestora.

În ciuda progreselor substanțiale realizate în managementul poluării cu substanțe periculoase, cunoștințele trebuie continuu îmbunătățite. Multe măsuri pentru reducerea emisiilor și evacuărilor de substanțe prioritare în mediul acvatic au fost implementate, dar încă identificăm astfel de poluanți în mediul acvatic, aceștia având caracteristici omniprezente persistente, bioacumulative și toxice, ducând la neatingerea stării chimice bune a unor corpuri de apă de suprafață (sub-capitolul 6.2).

În cadrul UE, o gamă largă de politici și măsuri se concentrează pe problema poluării mediului cu materiale plastice și microplastice, existând și o preocupare științifică crescută privind microplasticele, deoarece aceste microparticule, din cauza dimensiunilor mici sunt ușor accesibile pentru o gamă largă de organisme acvatice și transferate în cele din urmă de-a lungul lanțului trofic. Efectele biologice cronice asupra organismelor marine rezultă din acumularea de microplastice în celulele și țesuturile lor.

⁹⁸ Anexa 9.10-9.11 a proiectului Planului de Management actualizat al bazinelor/spațiilor hidrografice 2022-2027.

În încercarea de a combate poluarea cu materiale plastice, Comisia Europeană a propus o strategie pentru materialele plastice pe care Parlamentul European a susținut-o într-o rezoluție adoptată în septembrie 2018. Strategia identifică provocările cheie, inclusiv reutilizarea și reciclarea deșeurilor de plastic, emisiile de gaze cu efect de seră asociate cu producția și incinerarea de materiale plastice și prezența deșeurilor de plastic (inclusiv microplastice) în oceane.

Din această cauză este foarte important ca utilizarea excesivă de aditivi plastici să fie controlată și să se introducă prevederi legislative pentru reglementarea surselor de gunoi din plastic. Acest lucru se poate face prin configurarea diferitelor procese de reciclare a plasticului dar și prin promovarea programelor de conștientizare, prin diferite medii sociale și informaționale, asupra pericolului pe care plasticului îl are asupra lanțului trofic.

La nivel European a fost aprobată Directiva 2019/904/UE privind reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului, urmând a fi transpusă în legislația națională în iulie 2021.

9.8. Măsuri pentru prevenirea și reducerea impactului poluărilor accidentale

Măsurile pentru prevenirea și reducerea impactului poluărilor accidentale se referă, în special, la implementarea planurilor proprii de prevenire și combatere a poluărilor accidentale ale unităților potențial poluatoare și la implementarea sistemului de avertizare în cazul poluărilor accidentale. Acestea au fost prezentate detaliat în cadrul *Planului Național de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016*.

În acest sens se elaborează și se actualizează ori de câte ori este necesar, **Planul de prevenire și combatere a poluărilor accidentale ale resurselor de apă în bazinele/spațiile hidrografice**. Obiectivul planului este acela de a determina posibilitățile poluatori să se pregătească și să intervină operativ în punctele critice cu mijloace tehnice, umane și materiale specifice, să fie capabili să-și asigure automonitoringul calității apelor evacuate și să îmbunătățească eficiența sistemelor de combatere a poluării.

Fiecare folosință de apă care poate prezenta surse potențiale de poluări accidentale, selectată de Administrațiile Bazinale de Apă și Sistemele de Gospodărirea Apelor, elaborează **Planul de prevenire și combatere a poluărilor accidentale**.

Planurile de prevenire și combatere a poluărilor accidentale se întocmesc în conformitate cu următoarele acte legislative:

- Ordinul nr. 226/2006 pentru aprobarea regulamentului de organizare și funcționare a sistemului de alarmare în caz de poluări accidentale ale apelor din România – SAPA-ROM și a centrului internațional principal de alarmare în caz de poluări accidentale pe Dunăre din România – CIPA – ROM (pentru planurile elaborate la nivelul fiecărui bazin hidrografic);
- Ordinul comun al ministrului mediului, apelor și pădurilor și ministrul administrației și internelor nr. 1422/192/2012 pentru aprobarea *Regulamentului privind gestionarea situațiilor de urgență generate de inundații, fenomene meteorologice periculoase, accidente la construcții hidrotehnice, poluări accidentale pe cursurile de apă și poluări marine în zona costieră*;
- Ordinul nr. 278/1997 privind metodologia cadru de elaborare a planurilor de prevenire și combatere a poluărilor accidentale la folosințele de apă potențial poluatoare (pentru planuri proprii ale utilizatorilor de apă potențial poluatori).
-

Măsurile de prevenire incluse în *Planul de prevenire și combatere a poluărilor accidentale* se referă în principal la: reducerea pericolozității în manipularea materialelor și produselor finite și depozitarea definitivă în condiții de securitate pentru apă și mediu, la

activitățile de combatere a poluării (dotări tehnice și materiale necesare pentru sistarea poluării accidentale și limitarea răspândirii pe sol sau în apă), la stabilirea programului anual de instruire a lucrătorilor de la punctele critice și a echipelor de intervenție, precum și la activitățile autorităților pentru alarmare și informare.

La nivel național au fost stabilite în anul 2020 planuri proprii de prevenire și combatere a poluărilor accidentale pentru 1853 utilizatori de apă ce pot produce poluări accidentale.

În România funcționează, în baza Ordinul nr. 226/2006, Sistemul de Alarmare în Caz de Poluări Accidentale (SAPA-ROM), cu subsistemul Centrul Internațional pentru Alarmare (PIAC) pentru cazurile de poluări accidentale majore transfrontiere. La nivelul bazinului Dunării funcționează Sistemul de Avertizare în Caz de Accidente (Accident Emergency Warning System - AEWS), care are ca obiectiv general creșterea siguranței și protecția mediului în cazul unei poluări accidentale, prin furnizarea rapidă de informații țărilor riverane Dunării afectate. Sistemul AEWS este format din subsisteme similare organizate la nivelul țărilor riverane.

Costurile măsurilor de prevenire și combatere a poluărilor accidentale la folosințele de apă potențial poluatoare cuprind: costurile de manoperă, utilaje, materiale și costuri indirecte. Costurile se asigură din bugetul Administrațiilor Bazinale de Apă și bugetul propriu al unităților potențial poluatoare.

Responsabilitățile privind implementarea măsurilor revin:

- autorității competente din punct de vedere al reglementării protecției resursei de apă - Administrațiile Bazinale de Apă realizează avertizarea și intervenția în cazul poluărilor accidentale și asigură elaborarea și aplicarea Planurilor la nivelul fiecărui bazin hidrografic;
- utilizatorii de apă din punct de vedere al implementării măsurilor - parteneri pentru implementarea efectivă a măsurii care asigură punerea în aplicare a planurilor proprii de prevenire și combatere a poluărilor accidentale și a sistemului de avertizare în cazul poluărilor accidentale.

De asemenea, este necesară intensificarea colaborării între toți factorii interesați în domeniul apelor, inclusiv cu Direcțiile de Sănătate Publică teritoriale, în vederea luării măsurilor cu privire la evitarea unui eventual impact negativ asupra sănătății populației în cazul unor poluări accidentale, în baza prevederilor HG nr. 270 din 3 aprilie 2012 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a comitetelor de bazin și art. 47 (alinia 2, lit. B; alin. 7 lit.b) al Legii Apelor nr. 107/1996 cu completările și modificările ulterioare.

9.9. Măsuri pentru corpurile de apă care riscă să nu atingă obiectivele de mediu. Măsuri suplimentare pentru atingerea obiectivelor de mediu. Analiza cost – eficiență

Pentru corpurile de apă care riscă să nu îndeplinească obiectivele de mediu în anul 2027, o etapă importantă în procesul de planificare este corelarea rezultatelor analizei presiune – impact cu rezultatele analizei economice a utilizării apei pe baza scenariilor de dezvoltare, în vederea stabilirii unui program de măsuri coerent și integrat.

În capitolul 3.4. s-au analizat presiunile semnificative, iar în capitolul 3.6 s-a evaluat impactul asupra corpurilor de apă, rezultând corpurile de apă care riscă să nu atingă obiectivele de mediu datorită poluării cu nutrienți, substanțe organice și substanțe prioritare, precum și presiunilor hidromorfologice.

În cazul în care prin implementarea măsurilor de bază nu se ating obiectivele de mediu ale corpurilor de apă de suprafață și subterane, s-a avut în vedere introducerea măsurilor suplimentare. Se pot stabili și implementa ulterior, de asemenea, măsuri

suplimentare pentru creșterea gradului de protecție sau îmbunătățire a stării apelor. Măsurile de bază pentru reducerea poluării cu nutrienți, substanțe organice și substanțe prioritare au fost prezentate în subcapitolele 9.1, 9.5 și 9.7.

La stabilirea programelor de măsuri pentru proiectul *Planului Național de Management* actualizat s-a utilizat ca an de plecare anul 2022, având în vedere că evaluarea costurilor pentru Planul Național de Management actualizat, aprobat prin HG nr. 859/2016, s-a realizat pentru măsurile implementate în perioada 2016-2021.

La stabilirea măsurilor suplimentare s-au avut în vedere atât măsurile suplimentare planificate în *Planul Național de Management aprobat prin HG nr. 859/2016*, dacă corpurile s-au menținut la risc de neatingere a obiectivelor de mediu în anul 2021, cât și măsurile suplimentare noi, stabilite în al treilea ciclu de planificare, pentru corpurile de apă la risc de neatingere a obiectivelor de mediu în anul 2027.

Tipurile și costurile măsurilor suplimentare potențiale care se propun se stabilesc în funcție de categoriile de presiuni (aglomerări umane, activități industriale și agricole, alterări hidromorfologice), în vederea reducerii efectelor acestora asupra ecosistemelor acvatice.

9.9.1. Măsuri suplimentare potențiale pentru corpurile de apă de suprafață

- **Măsuri necesare pentru reducerea efectelor presiunilor hidromorfologice**

Considerații generale

Lucrările hidrotehnice executate pe cursurile de apă sau în legătură cu apele realizate pentru reducerea riscului la inundații, producerea de energie prin hidrocentrale, asigurarea cerinței de apă pentru populație, industrie și agricultură, regularizarea debitelor naturale, asigurarea condițiilor de navigație fac subiectul analizei în vederea stabilirii și implementării măsurilor de restaurare și/sau atenuare având în vedere atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă.

Având în vedere măsurile aferente reducerii efectelor alterărilor hidromorfologice se au în vedere atât măsuri de bază, cât și măsuri suplimentare (cele 2 tipuri de măsuri fiind definite în introducerea capitolului 9).

Măsurile de bază se referă la implementarea prevederilor legislative și administrative din domeniul gospodăririi apelor, iar în relație cu presiunile hidromorfologice, acestea sunt:

- asigurarea debitului ecologic aval de lucrările hidrotehnice pentru menținerea condițiilor de viață ale ecosistemelor acvatice, etc, având în vedere prevederile *HG 148/2020 privind aprobarea modului de determinare și de calcul al debitului ecologic*;

- asigurarea întreținerii albiei cursului de apă pe toată zona amenajată, în aval de baraj și pe zona de influență a acesteia, conform prevederilor 1176/2005 (privind aprobarea Statutului de organizare și funcționare a Administrației Naționale "Apele Române");

- realizarea și funcționarea instalațiilor de măsurare a debitelor și volumelor de apă prelevate la toate lucrările și instalațiile aval de captare/de prelevare a apelor, conform prevederilor Legii Apelor 107/1996 cu modificările și completările ulterioare;

- construirea de scări de pești și pasaje de trecere a ihtiofaunei pentru tipurile de lucrări hidrotehnice noi (baraje, stăvilare, praguri), având în vedere prevederile din *Normativul Tehnic al lucrărilor Hidrotehnice nr. 1.215/2008 al O.M. nr. 1.163/2007*;

- autorizarea, controlul și inspecția la utilizatorii de apă;

- alte măsuri de întreținere și operare prevăzute în regulamentele de exploatare care conduc la atingerea obiectivelor de mediu.

Măsurile suplimentare se referă la:

- îmbunătățirea conectivității longitudinale prin: realizarea de scări de pești /pasaje de trecere pentru migrația ihtiofaunei pentru lucrările hidrotehnice deja existente, îndepărtarea obstacolelor transversale de pe cursurile de apă;
- îmbunătățirea conectivității laterale a corpurilor de apă prin aplicarea măsurilor de retenție naturală a apei, inclusiv restaurarea cursurilor de apă, renaturări ale malurilor, crearea / restaurarea zonelor umede, dar și a măsurilor structurale (relocare diguri, breșe controlate, creare poldere). Aceste măsuri pot face subiectul măsurilor de protecție, respectiv a celor legate de măsuri privind managementul natural al inundațiilor avute în vedere în cadrul proiectelor de apărare împotriva inundațiilor
- măsuri de prevenire sau control al impactului advers al activităților de piscicultură, recreere și pescuit sportiv, în relație cu presiunile hidromorfologice semnificative identificate;
- măsuri de adaptare la schimbările climatice (inundații, secetă) legate în special de exploatarea lacurilor de acumulare;
- măsuri de atenuare care fac subiectul studiilor de fezabilitate și fezabilitate;
- studii de cercetare/fezabilitate/fezabilitate pentru îmbunătățirea cunoștințelor în vederea reducerii incertitudinilor, etc.

Referitor la măsurile adresate alterărilor hidromorfologice în cadrul *Planului Național de Management actualizat aferent porțiunii naționale a bazinului hidrografic internațional al fluviului Dunărea, aprobat prin HG 859/2016* a fost elaborat un Catalog al măsurilor de restaurare și atenuare aferente alterărilor hidromorfologice, prezentat în *Anexa 6.1.4.H a*.

Având în vedere necesitatea completării acestui catalog cu elemente noi care susțin, atât identificarea unei game cât mai complete de măsuri, dar și evaluarea eficienței acestora în scopul optimizării procesului de selecție și implementare, în cadrul procesului de actualizare a Planului de Management 2022-2027, s-a considerat necesară revizuirea acestuia. Astfel, elementele noi care vin să completeze acest catalog sunt:

- Clasificarea măsurilor de atenuare/renaturare, având în vedere tipul activităților generatoare de presiuni/alterări hidromorfologice dar și categoriile de ape de suprafață (râuri, lacuri, ape costiere, ape tranzitorii) ale apelor de suprafață asupra cărora se aplică aceste măsuri;
- Stabilirea eficienței măsurilor de atenuare/renaturare în planul tuturor elementelor de calitate cerute de Directiva Cadru Apă (elemente biologice, hidro-morfologice și fizico-chimice suport).

Măsurile privind reducerea efectului presiunilor hidromorfologice cuprind:

- A. Măsuri de asigurare a conectivității longitudinale
- B. Măsuri de asigurare a conectivității laterale
- C. Măsuri pentru stabilirea regimului hidrologic care să asigure satisfacerea cerințelor folosințelor de apă și compatibilitatea cu cerințele ecologice
- D. Alte măsuri suplimentare specifice de reducere a presiunilor hidromorfologice

A. Măsuri de asigurare a conectivității longitudinale

▪ Măsuri realizate în ciclul doi de implementare a DCA (Planul de Management actualizat 2016-2021)

În ceea ce privește măsurile suplimentare de tipul *asigurarea conectivității longitudinale* a corpurilor de apă, în cadrul celui de al doilea Plan de Management (2016-2021) s-au avut în vedere, în general, măsuri care să asigure în primul rând conectivitatea

longitudinală în cazul barărilor transversale existente, cu înălțimi mai mici de 15 m (considerate fezabile tehnic) pe cursurile de apă.

Referitor la barajele cu înălțimi mai mari de 15 m, precizăm că în anul 2017, a fost finalizat *Studiul privind analiza pre-fezabilității lucrărilor pentru facilitarea migrării ihtiofaunei pentru baraje cu înălțimi mai mari de 15 m. Studii de caz*. Rezultatele studiului prezintă o serie de considerații de natură tehnică care vin să susțină nefezabilitatea unor soluții de migrare pentru aceste tip de baraje, ținând cont atât de particularitățile geomorfologice ale amplasamentului acestor baraje în România (zona de munte), dar și considerații ce țin de soluția în sine.

Astfel putem enumera:

- existența versanților abrupti cu pante foarte mari care implică suprafețe foarte mari pentru realizarea pasajelor de migrare a ihtiofaunei
- lungimi foarte mari ale pasajelor de migrare a ihtiofaunei
- sensibilitate ridicată la fluctuațiile apei în bazinul din amonte, lucru care duce la construcții suplimentare la intrarea apei în pasajul de migrare (la ieșirea peștilor)
- volume mari de săpătură.

Având în vedere măsurile de asigurare a conectivității longitudinale, propuse la nivel național în cadrul *Planului Național de Management actualizat aferent porțiunii naționale a bazinului hidrografic internațional al fluviului Dunărea aprobat prin HG 859/2016*, au fost realizate un număr de 16 măsuri de tipul scărilor de pești/sau eficientizare scări de pești la nivelul bazinului hidrografic Mureș și la nivelul spațiilor hidrografice Someș-Tisa și Banat.

Totodată au fost realizate un număr de 3 măsuri de re-naturare de tipul *îndepărtare a barării transversale* în cadrul Sh. Banat și la nivelul b.h. Jiu.

Referitor la studiile de cercetare/fezabilitate realizate la nivel național au fost finalizate un număr de 6 studii privind asigurarea conectivității longitudinale care susțin identificarea și propunerea de măsuri specifice (la nivelul Spațiului Hidrografic Banat și a spațiului hidrografic Someș-Tisa).

Măsurile de asigurare a conectivității longitudinale realizate în cadrul celui de al doilea ciclu de planificare se regăsesc în cadrul Subcap. 9.9 al proiectului Planului de management actualizat 2021 - *Măsuri pentru corpurile de apă care riscă să nu atingă obiectivele de mediu. Măsuri suplimentare pentru atingerea obiectivelor de mediu. Analiza cost-eficiență - Măsuri necesare pentru reducerea efectului presiunilor hidromorfologice la nivelul fiecărei Administrații Bazinale de Apă*.

▪ **Măsuri propuse pentru proiectul Planului de Management actualizat 2021**

Identificarea măsurilor suplimentare de tipul *asigurarea conectivității longitudinale* a corpurilor de apă urmează abordarea din cadrul Planului de Management actualizat (2016-2021) în sensul considerării măsurilor care fac subiectul barajelor cu înălțimi mai mici de 15 m.

În cadrul proiectului Planului de Management actualizat 2021, la nivel național este propus un număr preliminar de 24 de măsuri pentru asigurarea conectivității longitudinale de tipul scări de pești, respectiv canale by pass. De asemenea este propus un număr preliminar de 2 măsuri re-naturare, respectiv de îndepărtare a barărilor transversale (Banat și Someș-Tisa).

Măsurile de asigurare a conectivității longitudinale la nivel național se regăsesc în cadrul *Anexelor 9.12. Măsuri suplimentare pentru diminuarea efectelor presiunilor*

semnificative în vederea îmbunătățirii stării apelor din cadrul proiectului Planului de management actualizat 2021 pentru fiecare Administrație Bazinală de Apă.

▪ **Măsuri de asigurare a conectivității longitudinale pentru amenajările hidroenergetice/centrale hidroenergetice**

Având în vedere soluțiile de asigurare a conectivității longitudinale pentru lucrările hidrotehnice aferente producerii de energie prin centrale hidroelectrice aflate în curs de execuție, sunt prevăzute a se executa o serie de facilități de migrare de tipul scări de pești, pentru următoarele situații:

- AHE Surduc-Siriu. Treapta Surduc-Nehoiășu. Baraj deversor Surduc;
- AHE a râului Olt defileu pe sectorul Cornetu-Avrig, treapta CHE Racovița. Scara de pești se va executa la: debușarea pârâului Sebeș în canalul de fugă (în curs de execuție);
- AHE râului Jiu pe sectorul Livezeni-Bumbești - s-a prevăzut a se executa scară de pești la Barajul Livezeni captarea Jiu;
- AHE Răstolița cota 720 mdM etapa I - s-a prevăzut a se executa scări de pești la captările secundare Gălăoia Mare și Gălăoia Mică;
- AHE Pașcani.

▪ **Inițiative la nivelul Comisiei Internaționale pentru Protecția Fluviului Dunărea (ICPDR)**

Având în vedere problematica refacerii conectivității longitudinale, o serie de inițiative elaborate la nivelul ICPDR vin să susțină acest proces.

Astfel proiectul **We Pass** reprezintă o inițiativă care are în vedere facilitarea migrației peștilor în bazinul Dunării, coordonată de ICPDR, Institutul Jaroslav Černi (Republica Serbia), Institutul Național de Cercetare Delta – Dunării (INCDD), CDM SMITH Consultanți OAK și Institutul Norvegian pentru Cercetarea Naturii.

Accentul acestei inițiative este pus pe conservarea și restabilirea rutelor de migrație a speciilor de pești pe cale de dispariție în Dunăre și afluenții săi și în special la Porțile de Fier I și II. În cadrul proiectului se vor desfășura activități de colectare a datelor hidrologice, hidraulice, topografice și morfologice necesare, precum și monitorizarea comportamentului peștilor.

Aceste activități sunt realizate de partenerii români și sârbi. Dacă rezultatele acestor investigații vor fi pozitive, este necesară identificarea resurselor financiare necesare și măsurilor adecvate pentru deschiderea căii de migrație la Porțile de Fier I și II, urmând ulterior a fi puse în aplicare pas cu pas și pentru structurile de barare din amonte localizate pe Dunăre (Draft Plan de Management al Districtului Hidrografic Internațional al Dunării).⁹⁹

Proiectul Interreg MEASURES¹⁰⁰ (Managementul și restaurarea coridoarelor ecologice pentru speciile migratoare de pești din bazinul Dunării), implementat din iunie 2018 până în mai 2021, analizează opțiunile pentru protejarea și refacerea acestui coridor ecologic nu numai pentru sturioni, ci și pentru alte specii migratoare dunărene. Proiectul MEASURES își propune să creeze coridoare ecologice prin identificarea habitatelor cheie și inițierea de măsuri de protecție de-a lungul Dunării și al afluenților săi principali.

Proiectul analizează strategiile și politicile naționale relevante pentru peștii migratori, identifică și evaluează habitatele și proprietățile sale și demonstrează

⁹⁹ <https://www.icpdr.org/main/activities-projects/public-consultation-draft-management-plan-updates-2021>

¹⁰⁰ <http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/measures>

necesitatea conservării și / sau restabilirii continuității fizice, încurajând populații de pești sănătoși și viabile. Ca rezultat final, proiectul va oferi îndrumări strategice, care sunt dezvoltate în strânsă cooperare cu părțile interesate naționale preocupate de protecția și restaurarea coridorului ecologic al Dunării și conservarea speciilor de pești migratori.

B. Măsuri de asigurare a conectivității laterale

▪ Măsuri realizate în ciclul doi de implementare a DCA (Planul de Management actualizat 2016-2021)

În ceea ce privește măsurile suplimentare de tipul asigurării conectivității laterale a corpurilor de apă, în cadrul celui de al doilea ciclu de planificare (Planul de Management actualizat (2016-2021)) s-au avut în vedere măsuri care au vizat în principal lucrările de apărare împotriva inundațiilor. Aceste măsuri sunt adresate în principal măsurilor de retenție naturală a apei (NWRM – Natural Water Retention Measures), măsuri care au făcut subiectul Catalogului de Măsuri elaborate, atât la nivelul PMBH, dar și PMRI. Caracterul multifuncțional, dar și beneficiile multiple ale măsurilor de retenție naturală a apei au fost prezentate în cadrul *Planului Național de Management actualizat aferent porțiunii naționale a bazinului hidrografic internațional al fluviului Dunărea aprobat prin HG 859/2016*.

Astfel, aceste măsuri constau în: remeandrarea cursului de apă, reconectarea brațelor moarte și a canalelor laterale restaurarea, conservarea luncii inundabile/zonelor umede, crearea de insule artificiale laterale, restaurarea structurii zonei ripariene - consolidare vegetativă prin plantare cu arbuști, inclusiv diversificarea structurii malului înierbare, cleionaje, fascine etc pentru reducerea fenomenului erozional.

Având în vedere măsurile de asigurare a conectivității laterale, propuse la nivel național în cadrul *Planului Național de Management actualizat aferent porțiunii naționale a bazinului hidrografic internațional al fluviului Dunărea*, aprobat prin HG 859/2016, la nivel național a fost realizată o măsură de tipul refacere și restaurare a luncilor inundabile/zone umede cu suprafața restaurată de 924 ha la nivelul Fluviului Dunărea, Deltei Dunării, Spațiului Hidrografic Dobrogea și Apelor Costiere.

Referitor la studiile de cercetare/fezabilitate realizate la nivel național nu au fost realizate studii privind asigurarea conectivității laterale care susțin identificarea și propunerea de măsuri specifice.

Măsurile de asigurare a conectivității laterale realizate în cadrul celui de al doilea ciclu de planificare se regăsesc în cadrul *Subcap. 9.9 Măsuri pentru corpurile de apă care riscă să nu atingă obiectivele de mediu. Măsuri suplimentare pentru atingerea obiectivelor de mediu. Analiza cost-eficiență - Măsuri necesare pentru reducerea efectului presiunilor hidromorfologice* la nivelul fiecărei Administrații Bazinale de Apă.

Măsuri propuse în Planul de Management al Riscului la Inundații

În vederea consolidării legăturii Directivei Cadru Apă (DCA) cu Directiva Inundații (FD) este necesară identificarea și aplicarea de măsuri care să atingă obiectivele ambelor directive și care pot sprijini coordonarea între Planurile de Management ale bazinelor hidrografice și Planul de Management al Riscului la Inundații

Având în vedere *Planul de Management al Riscului la Inundații*, aprobat prin HG 972/2016 în cadrul măsurilor propuse au fost identificate un număr de 93 de măsuri de tipul *Măsuri de retenție naturală a apei*.

Acestea reprezintă măsuri de retenție naturală a apei care susțin atingerea și menținerea obiectivelor celor două Directive (Directiva Cadru Apă și Directiva Inundații) și cuprind:

- Crearea de noi zone umede
- Reconectarea și restaurarea luncii inundabile
- Remeandrarea cursului de apă
- Renaturarea malurilor cursului de apă (protecții vegetative)
- Restaurarea lacurilor naturale.

În conformitate cu *Studiul pentru implementarea Directivei 2007/60/CE privind evaluarea și Managementul riscului la Inundații (PMRI)*, realizat de INHGA în anul 2019, din totalul de 93 de măsuri, un număr de 28 de măsuri au fost finalizate, 11 fiind în derulare și un număr de 54 de măsuri sunt considerate în al doilea ciclu de planificare aflat în derulare.

Din punct de vedere al tipurilor de măsuri, în cadrul PMRI, la nivel național au fost propuse un număr de 80 măsuri de tip renaturare maluri cursuri de apă (protecții vegetative) pe o lungime de 359,63 km. Crearea, de noi zone umede, reconectarea luncilor inundabile propuse însumează o suprafață de 5,64 km². Lungimile cursurilor de apă care fac subiectul remeandrărilor și reconectării de brațe vechi însumează 101,2 km.

▪ **Măsuri propuse pentru proiectul Planului de Management actualizat 2021**

Având în vedere măsurile de asigurare a conectivității laterale, preliminar, la nivel național sunt propuse un număr de 98 măsuri de îmbunătățire a conectivității laterale de tipul creare/restaurarea luncilor inundabile/zone umede, reconectare brațe moarte, renaturare maluri, refacere a ecosistemelor/îmbunătățirea habitatelor din zona ripariană.

Au fost propuse două studii de fezabilitate privind posibilitatea de a se realiza zone umede/renaturări pe corpurile de apă Bârlad - confl. Gârboveta - confl. Crasna și Bega Veche (Beregsău, Niraj) – av.cf. Valea Dosului + afluenți.

Măsurile privind refacerea conectivității laterale la nivelul Dunării, ca rezultat al proiectului *Danube Floodplain (a se vedea Subcap 3.4.3. Presiuni hidromorfologice semnificative)* sunt de o importanță deosebită în atingerea obiectivelor de mediu pentru corpurile de apă delimitate la nivelul fluviului Dunărea (PF2 - Chiciu, Chiciu - Isaccea).

Astfel, în cadrul proiectului *Danube Floodplain* au fost dezvoltate metodologii privind delimitarea și evaluarea zonelor inundabile active și potențiale. Zonele potențial inundabile au fost definite ca fiind zonele care nu sunt inundate la debite cu probabilități de depășire de 1%, dar ținând cont de măsurile de restaurare, aceste zone se reconectează la cursul râului, conducând la posibilitatea inundării la aceste debite cu probabilități de depășire de 1%.

Au fost identificate un număr de 10 zone inundabile potențiale cu o suprafață totală cumulată de 125.823 ha, din care 90.841 ha reprezintă sectorul transfrontalier RO-BG. Tabelul de mai jos prezintă situația privind locațiile și suprafețele zonelor potențiale inundabile ca rezultat al proiectului *Danube Floodplain*. Precizăm că toate aceste zone vor face subiectul studiilor de fezabilitate în scopul identificării de soluții tehnice constructive optime. Menționăm că în cazul zonei Bistreț studiul de fezabilitate a fost finalizat în cadrul proiectului, urmând ca în etapa următoare să fie identificate sursele de finanțare.

Nr.	Cod	Locație	Transfrontalier	Suprafata (ha)
1	BG_RO_DU_PFP01	RO: zona Desa	BG: zona Slivata - Orsoia	8276,79
2	BG_RO_DU_PFP02	RO: zona Bistret - Bechet	BG: zona Dolni Tibar - Oreahovo	27972,78
3	BG_RO_DU_PFP03	RO: zona Bechet - Turnu Magurele	BG: zona Oreahovo - Cerkovita	30972,02
4	BG_RO_DU_PFP04	RO: zona Traian - Zimnicea	BG: zona Deagas Voivoda - Svistov	20450,04
5	BG_RO_DU_PFP05	RO: zona Nasturelu	BG: zona Novgrad	3169,1
6	RO_DU_PFP01	Borcea Buliga	RO	857,922
7	RO_DU_PFP02	Bentu	RO	68,551
8	RO_DU_PFP03	Garliciu	RO	1083,819
9	RO_DU_PFP04	Tichilesti	RO	31808,282
10	RO_DU_PFP05	Cotu Pisicii	RO	1163,455

Având în vedere realizarea *celui de-al 2-lea Plan de management al riscului la inundații și Proiectul RO-FLOODS (a se vedea Subcap.3.4.4. Viitoare proiecte potențiale de infrastructură)*, o serie de măsuri de retenție naturală a apei pot completa programul de măsuri privind alterările hidromorfologice.

Aceste măsuri care vor fi disponibile după definitivarea acestora în cadrul actualizării PMRI, vin să îmbunătățească conectivitatea laterală a cursurilor de apă și să susțină atingerea și menținerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă.

C. Stabilirea regimului hidrologic care să asigure satisfacerea cerințelor folosințelor de apă și compatibilitatea cu cerințele ecologice

▪ Măsuri realizate în ciclul doi de implementare al DCA (Planul de Management actualizat 2016-2021)

Având în vedere măsurile propuse în cadrul *Planului Național de Management actualizat aferent porțiunii naționale a bazinului hidrografic internațional al fluviului Dunărea, aprobat prin HG 859/2016*, la nivel național nu au fost realizate măsuri privind îmbunătățirea regimului hidrologic.

Menționăm că în cadrul ciclului II de planificare, respectiv de implementare a prevederilor Planului Național de Management actualizat 2016-2021 a fost finalizată și promovată prin HG 148/2020 *Metodologia de determinare a debitelor ecologice*.

Metodologia are la bază prevederile Ghidului Comisiei Europene nr. 31 *Ghidul pentru stabilirea debitului ecologic/Ecological flows in the implementation of the Water Framework Directive - Guidance Document No. 31 (2015)*. Așa cum s-a precizat și în cadrul *Planului Național de Management actualizat aferent porțiunii naționale a bazinului*

hidrografic internațional al fluviului Dunărea, aprobat prin HG 859/2016, metodologia are la bază următoarele principii:

- Variabilitatea naturală a regimului hidrologic ținând cont de variația sezonieră;
- Definierea Debitului Ecologic în funcție de tipologia cursurilor de apă din România;
- Nevoile de habitat ale speciilor de pești dominante, corespunzătoare fiecărei tipologii.

▪ Măsuri propuse pentru proiectul Planului de Management actualizat 2021

Cadrul general

Asigurarea debitului ecologic în aval de lucrările de barare sau de captare a apei amplasate pe cursurile de apă de suprafață (având ca tipuri de folosințe alimentare cu apă a localităților și a operatorilor economici, producerea de energie electrică, piscicultură, irigații) constituie o *măsură de bază* care să asigure suport pentru atingerea și menținerea stării ecologice bune, respectiv atingerea potențialului ecologic bun pentru toate corpurile de apă de suprafață,

HOTĂRÂREA nr. 148 din 20 februarie 2020 privind aprobarea modului de determinare și de calcul al debitului ecologic specifică faptul că debitul ecologic trebuie calculat pentru corpurile de apă amplasate aval de lucrările de barare sau de captare a apei, conform metodologiei pentru determinarea debitului ecologic, parte integrantă a actului legislativ menționat.

În conformitate cu prevederile *Legii 243/2018 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 78/2017 pentru modificarea și completarea Legii apelor nr. 107/1996 (pct.14, Art III), “în termen de patru ani de la data intrării în vigoare a legii de aprobare a prezentei ordonanțe de urgență, titularii autorizațiilor de gospodărire a apelor care dețin lucrări de barare sau de captare a apei, amplasate pe cursurile de apă, au obligația să notifice autoritatea competentă de gospodărire a apelor cu privire la aplicarea prevederilor art. 53 alin (4); în caz contrar, autorizația de gospodărire a apelor își pierde valabilitatea”*.

În contextul legislativ menționat mai sus, pentru îndeplinirea cerințelor DCA privind asigurarea debitelor ecologice în aval de **barajele aflate în administrarea ANAR** se analizează posibilitatea existenței unor soluții constructive care să poată fi realizate fără a implica costuri disproporționate.

Astfel, la nivelul INHGA se desfășoară *Studiul suport pentru implementarea debitelor ecologice, în conformitate cu cerințele Directivei Cadru a Apei*, pentru o serie de baraje prioritare aflate în administrarea Administrației Naționale “Apele Române”, studiu ce are ca obiectiv asigurarea suportului tehnic pentru implementarea debitelor ecologice în conformitate cu prevederile HG 148/2020. Studiul va fi finalizat în Noiembrie 2021, iar rezultatele și măsurile aferente vor fi integrate în Planul Național de Management actualizat 2022-2027.

Asigurarea debitelor ecologice/de servitute în aval de baraje presupune o modificare a regulamentelor de exploatare ale lacurilor de acumulare în vederea includerii acestuia, acolo unde există instalații prin care se asigură evacuarea debitului.

În cadrul studiului este în curs de realizare o bază de date care include informații tehnice despre lucrările hidrotehnice de tip baraj, precum și analiza unor modalități de abordare pentru diversele situații întâlnite în practică, mai exact existența soluțiilor tehnic-fezabile de asigurare a debitului ecologic, respectiv existența uvrajelor de tranzitare a debitelor.

În primă fază, în scopul realizării bazei de date precum și pentru a dezvolta o schemă/un mod de abordare pentru toate barajele aflate în administrarea A.N.A.R., s-a elaborat un chestionar prin care să se obțină informații relevante în ceea ce privește modalitățile existente sau potențiale de implementare în practică a debitului ecologic.

Într-o primă etapă au fost supuse analizei, din punct de vedere tehnic, regulamentele de exploatare pentru un număr de 21 baraje aflate în administrarea Administrației Naționale "Apele Române" pentru care în anul 2020 a fost calculat debitul ecologic în studiile elaborate în anii anteriori de către specialiștii din cadrul I.N.HGA. În etapa actuală continua analiza tehnică pentru un număr suplimentar de 35 baraje aflate în administrarea ANAR.

Referitor la **lucrările de barare amplasate pe cursurile de apă aflate în exploatarea Hidroelectrică S.A.** pentru care au fost solicitate studii hidrologice privind determinarea debitelor ecologice este de precizat că debitele ecologice sunt calculate la nivelul tuturor barajelor aflate în administrarea Hidroelectrică SA, (inclusiv captările secundare), iar până în prezent au fost elaborate 107 caiete de sarcini, pentru care în prezent Hidroelectrică SA se află în curs de achiziție a studiilor hidrologice privind determinarea și calculul debitelor ecologice.

Rezultatele și măsurile aferente vor fi integrate în Planul de Management actualizat 2022-2027.

D. Alte măsuri suplimentare specifice de reducere a presiunilor hidromorfologice **Măsuri realizate în ciclul doi de implementare a DCA (Planul de Management actualizat 2016 - 2021)**

În afara măsurilor privind asigurarea conectivității longitudinale și laterale precum și a celor de îmbunătățire a regimului hidrologic, respectiv de asigurare a debitului ecologic au fost realizate o serie de alte măsuri specifice, măsuri prevăzute în cadrul *Planului Național de Management actualizat aferent porțiunii naționale a bazinului hidrografic internațional al fluviului Dunărea aprobat prin HG 859/2016*.

Astfel a fost realizat un număr de 2 măsuri de tipul decolmatări lacuri, repopulări cu pești, monitoring de investigare (91 în cadrul *bazinului hidrografic Mureș*) pentru determinarea presiunilor semnificative.

Măsuri propuse pentru proiectul Planului de Management actualizat 2021

În cadrul proiectului planului de management actualizat 2021 sunt propuse o serie de alte măsuri specifice de atenuare a impactului alterărilor hidrotehnice care susțin procesul de atingere a obiectivelor de mediu.

Astfel, sunt propuse un număr preliminar de 16 măsuri de tipul eficientizarea curgerii prin decolmatare, reconsiderarea tipului de lucrare împotriva inundatiilor, creare de insule artificiale laterale, protecție a zonei costiere, îmbunătățirea condițiilor hidrologice în habitatele naturale acvatice din RBDD, decolmatare lacuri.

Un aspect important în cadrul măsurilor propuse în proiectul Planului de Management actualizat 2021 îl reprezintă măsurile care vizează regimul sedimentelor.

În cadrul proiectului *Danube Sediment (a se vedea Sub cap 3.4.3. Presiuni hidromorfologice semnificative)* a fost elaborat un catalog de măsuri privind managementul sedimentelor, catalog ce face subiectul bunelor practici în relație cu măsurile privind alterarea regimului sedimentelor și care a stat la baza Catalogului măsurilor de restaurare și atenuare aferente alterărilor hidromorfologice.

Astfel, în cadrul proiectului Planului de Management actualizat 2021 au fost propuse un număr preliminar de 54) de măsuri privind managementul sedimentelor (39 în cadrul proiectului Planului de Management actualizat al bazinului hidrografic Mureș - 2021 și 15 în cadrul proiectului Planului de Management actualizat al Sh. Siret -2021), de tipul :

- Depozitare de sedimente în albia minora în zona ripariană în vederea stabilizării procesului de eroziune și diversificarea habitatelor pentru comunitățile organismelor acvatice;

- Refacerea talvegului prin reintroducerea mecanică a sedimentelor în aval de structura de barare, introducerea mecanică a sedimentelor în aval de structura de barare.

Totodată au fost propuse un număr de 6 studii pentru identificarea de soluții tehnice privind managementul sedimentelor reținute în amonte de structurile de barare.

Proiecte finanțate prin Axa POIM 2014-2020

Facem precizarea că o serie de măsuri de atenuare a efectului alterărilor hidromorfologice care fac subiectul măsurilor menționate mai sus, sunt propuse spre finanțare din programul *POIM 2014-2020, Axa Prioritara 4 - Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric (biodiversitate, servicii ecosistemice prin Natura 2000, infrastructuri ecologice), O.S. 4.1 - Creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității și refacerea ecosistemelor degradate.*

Pentru un număr de 8 proiecte (prezentate în tabelul de mai jos) a fost finalizată procedura de achiziție a serviciilor de asistență tehnică, urmând ca în etapa următoare să fie finalizate studiile de fezabilitate și aplicația de finanțare. Valoarea acestor proiecte este de 28.410.445 Euro. Suprafața estimată a fi refăcută în urma implementării proiectelor este de cca. 3742 ha.

Proiecte Axa 4 POIM 2014-2020 pentru care a fost finalizată procedura de achiziție a serviciilor de asistență tehnică

Nr. crt	ABA	Titlu proiect
1	Someș-Tisa	Refacerea habitatelor acvatice ale râului Zapodie perturbate de contaminarea cu levigat din depozitul neconform Pata Rât precum și de întreruperea temporară a conectivității longitudinale a râului
2	Someș-Tisa	Îmbunătățirea condițiilor de mediu și refacerea ecosistemelor acvatice pe râul Someșul Mic pe tronsonul cuprins între confluența râului Someșul Rece cu Someșul Cald și orașul Gherla
3	Someș-Tisa	Refacerea ecosistemelor acvatice și îmbunătățirea condițiilor de mediu ale râului Bistrița aferent corpului de apă RORW2.1.24.4_B4, „Bistrița - cf. Tanase - cf. Sieu”
4	Someș-Tisa	Refacere ecosisteme ripariene prin renaturarea malului drept al râului Crasna în localitatea Giorocuta, județul Satu Mare
5	Banat	Îmbunătățirea biodiversității habitatelor acvatice și ripariene prin creșterea conectivității laterale a corpului de apă și înființarea de zone umede pe sectorul inferior al râului Bega Veche
6	Jiu	Reabilitarea ecologică a râului Balasan, în vederea atingerii obiectivelor de mediu
7	Olt	Reabilitarea ecologică a râului Teslui, în vederea atingerii obiectivelor de mediu pe sectorul confluență Langa – confluență Olt, județul Olt
8	Buzău-Ialomița	Refacerea ecosistemelor ripariene și de apă curgătoare degradate de pe cursul de apă Ialomița, sector aval confluență Glod – amonte acumularea Pucioasa și afluentul Ialomicioara aval confluență Valea Frumușelului

De asemenea se află în procedură de achiziție publică a serviciilor de asistență un număr suplimentar de 11 proiecte care vizează refacerea ecosistemelor degradate prin măsuri specifice de refacere a ecosistemelor, conservare a biodiversității, reabilitare ecologică a habitatelor zonei ripariene. Valoarea acestor proiecte este de cca. 49 milioane Euro, iar suprafața estimată a fi restaurată este de cca. 158 mii ha.

- **Măsuri suplimentare potențiale pentru reducerea poluării cu substanțe organice, nutrienți și substanțe prioritare în vederea atingerii stării bune a apelor**

Măsurile suplimentare sunt aplicabile corpurilor de apă care riscă să nu atingă obiectivele de mediu, respectiv corpurile de apă stabilite în capitolul 3.6, având în vedere presiunile punctiforme și difuze aparținând activităților industriale și agricole, aglomerărilor umane, dar și altor surse, identificate la capitolul 3.4.

În cadrul proiectului Planului național de management actualizat pentru perioada 2022-2027, **măsurile suplimentare se consideră potențiale având în vedere că acestea se supun consultării publice, conform cerințelor art. 14 al Directivei cadru Apă, în vederea includerii în Planului Național de management actualizat, care va fi aprobat prin hotărâre de guvern.**

În cadrul Planului național de management actualizat, aprobat prin HG nr. 859/2016, la același capitol 9.9, au fost descrise categoriile de măsuri suplimentare și estimările de costuri unitare specifice pentru evaluarea cheltuielilor de investiții și operare a măsurilor suplimentare pentru diminuarea efectelor presiunilor din activitățile umane în vederea îmbunătățirii stării apelor.

Măsurile suplimentare potențiale pentru reducerea impactului aglomerărilor umane se referă la acele măsuri adiționale față de prevederile Directivei 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane, majoritatea fiind măsuri de tipul:

- aplicării limitelor mai stringente ale poluanților (nutrienți, substanțe organice) în efluentul stațiilor de epurare în aglomerări umane mai mari de 2.000 I.e., respectiv construirea / modernizarea stațiilor de epurare cu treaptă terțiară în aglomerări cu 2.000 – 10.000 I.e. și cu mai puțin de 2.000 I.e.;
- realizării sistemelor centralizate de colectare a apelor uzate pentru aglomerările umane mai mici de 2.000 I.e.;
- realizării stațiilor și epurare (mecano-biologică) pentru aglomerările umane mai mici de 2.000 I.e.;
- alte tipuri de investiții care conduc la reducerea concentrațiilor și cantităților de poluanți relevanți evacuați/emiși în corpurile de apă (ex. studiu privind identificarea unui emisar alternativ pentru descarcarea apelor epurate de SE Buziaș).

Aceste măsuri sunt în principal măsuri noi rezultate în urma revizuirii documentelor de planificare oficiale, respectiv aplicațiile de finanțare europeană, proiectelor și studiilor de fezabilitate tehnică, Master Planurilor Județene, etc.

Măsurile suplimentare potențiale planificate să se implementeze la nivel național în perioada 2022-2027 și după 2027 sunt necesare măsuri suplimentare pentru aglomerările umane în vederea atingerii obiectivelor corpurilor de apă **până în anul 2027 și după anul 2027**, acestea fiind prezentate în Anexele 9.11 sau 9.12 ale proiectului Planurilor de management ale bazinelor / spațiilor hidrografice.

Astfel, s-au identificat preliminar un număr de **1720 măsuri** cu o valoare a investițiilor și alte costuri de **898.880.144 Euro**, care **se implementează în perioada 2022-2027**, din care:

- 4 măsuri de construire / modernizare a stațiilor de epurare cu treaptă terțiară în aglomerări cu 2.000 – 10.000 I.e., în valoare de 8.405.937Euro;

- 989 măsuri pentru construirea rețelelor de canalizare în aglomerările umane mai mici de 2.000 I.e., în valoare de 644.015.315 Euro;
- 725 măsuri pentru construirea stațiilor de epurare (mecano-biologice și terțiare) în aglomerările umane mai mici de 2.000 I.e., în valoare de 246.458.892 Euro;
- 2 alte tipuri de măsuri care conduce la reducerea concentrațiilor și cantităților de poluanți relevanți evacuați/ emiși în corpurile de apă - Studiu privind identificarea unui emisar alternativ pentru descarcarea apelor epurate de SE Buziaș și Monitorizarea Hg și difenileterbromuraților pentru evacuarea SEAU Timișoara în valoare de 88028 Euro (cea de-a doua măsură este în curs de evaluare).

Aceste măsuri suplimentare se aplică pentru 19 presiuni de tip 1.1. – Punctiform – Ape uzate urbane și 1577 presiuni de tip 2.6 – Difuz – Evacuări neconectate la rețeaua de canalizare, la nivelul unui număr de 941 corpuri de apă (din care 860 CA râuri, 77 CA lacuri, 3 CA costiere și 1 CA tranzitorii).

La măsurile suplimentare planificate pentru realizare în perioada 2022-2027 se adăunează **735 măsuri suplimentare pentru aglomerări umane** în vederea atingerii obiectivelor corpurilor de apă **după anul 2027**, cu o valoare a investițiilor și altor costuri de **291.152.247 Euro**, din care:

- 7 măsuri de construire / modernizare a stațiilor de epurare cu treaptă terțiară în aglomerări cu 2.000 – 10.000 I.e., în valoare de 14.347.267 Euro;
- 362 măsuri pentru construirea rețelelor de canalizare în aglomerările umane mai mici de 2.000 I.e., în valoare de 127.901.487 Euro;
- 366 măsuri pentru construirea stațiilor de epurare (mecano-biologice și terțiare) în aglomerările umane mai mici de 2.000 I.e., în valoare de 148.903.493 Euro.

Se precizează că măsurile suplimentare pentru aglomerările mai mici de 2.000 I.e. de tip rețele de canalizare, aglomerări considerate presiuni semnificative care împiedică atingerea stării bune apelor, sunt propuse pentru finanțare în **Planul de Redresare și Reziliență 2021-2026 (PNRR)** transmis spre analiză la Comisia Europeană în luna iunie 2021.

În PNRR, Pilon I – Tranziția verde, Componenta 1. - Managementul sistemului de apă și canalizare, sunt identificate măsuri suplimentare în aglomerări sub 2000 de I.e. pentru reducerea poluării cu substanțe organice, nutrienți și substanțe prioritare în vederea atingerii stării bune a apelor. **„Astfel, Planul național de management actualizat aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă pe teritoriul României identifică aglomerări umane sub 2000 de I.e. cu impact negativ asupra stării corpurilor de apă, parte din ele având și impact asupra unor situri Natura 2000 fiind amplasate în interiorul sau în vecinătatea acestora”**.

Lista indicativă a aglomerărilor sub 2000 de I.e care pot face obiectul acestor investiții este cuprinsă în proiectul Planului național de management actualizat 2021, iar accesul la finanțare se va face în funcție de nivelul de maturitate al proiectelor de investiții și în limita alocării disponibile. Investițiile vor fi implementate de către autoritățile publice locale în parteneriat cu operatorul sistemului existent.

În concluzie, pentru atingerea obiectivelor de mediu pentru 130 corpuri de apă, valoarea totală estimată preliminar a costurilor de investiții și altor costuri pentru 2455 măsuri suplimentare potențiale pentru aglomerări umane, planificate să se realizeze în perioada 2022-2027 și după 2027, este de 1.201.759.790 Euro.

Măsurile suplimentare potențiale pentru reducerea efectelor activităților industriale se referă la:

- măsuri adiționale față de măsurile de bază pentru implementarea cerințelor Directivelor europene (ex. Directiva IED, Directiva 2008/98/CE etc.);

- măsuri suplimentare restante din Planul Național de Management actualizat, *aprobat prin HG nr. 859/2016*, care trebuiau să se realizeze până în anul 2021 și care sunt transferate în cel de-al treilea ciclu de planificare.

Tipurile de măsuri specifice sunt:

- măsuri pentru închidere / punere în conservare /reconversia funcțională și ecologizare a perimetrelor miniere;
- implementarea soluțiilor optime de epurare la stațiile de epurare a apelor mina;
- măsuri de amenajare a depozitelor de materiale și deșeuri industrial.

În urma monitorizării substanțelor prioritare conform cerințelor Directivei 2013/39/UE, au fost semnalate depășiri ale anumitor substanțe prioritare/prioritar periculoase în mediul de investigare biota. Având în vedere ca aceste substanțe identificate în biota sunt de tipul PBT (persistente, bio-acumulabile și toxice), acestea semnaleză o poluare istorică și care va fi eliminată în mod natural, într-un timp mai îndelungat după 2027.

Astfel, s-a identificat un număr de **12** măsuri suplimentare pentru activitățile industriale în vederea atingerii obiectivelor corpurilor de apă până în anul 2027, care totalizează costuri de investiții și alte costuri în valoare de **12.100.000 Euro**.

Aceste măsuri suplimentare s-au aplicat pentru:

- 6 presiuni de tip 1.4 - Punctiforme-Instalatii Non IED;
- 1 presiune de tip 2.5 – Difuză - Situri contaminate /Situri industriale abandonate;
- 6 presiuni de tip 2.8 – Difuză – Activitati miniere;

la nivelul unui număr de 14 corpuri de apă (râuri).

La acestea se adăunează **3** măsuri suplimentare pentru activitățile industriale în vederea atingerii obiectivelor corpurilor de apă **după anul 2027**, care totalizează costuri de investiții și alte costuri în valoare de **38.300.000 Euro**.

Măsurile suplimentare pentru activitățile industriale planificate să se implementeze în perioada 2022-2027 și după 2027 sunt prezentate în Anexele 9.11 sau 12 ale proiectului *Planurilor de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice actualizate*. De asemenea, informații privind măsurile suplimentare planificate în cel de-al treilea ciclu de planificare pentru reducerea/eliminarea substanțelor prioritare/prioritar periculoase și a poluanților specifici de la sursele de poluare punctiforme și difuze de tip aglomerări, activități industriale și activități agricole sunt prezentate detaliat în capitolul 9.7. al proiectului *Planului Național de management actualizat 2021*.

La nivel național sunt necesare **măsuri suplimentare potențiale pentru reducerea poluării generate de activitățile agricole (ferme zootehnice - poluare punctiformă, măsuri pentru reducerea poluării difuze generate de ferme zootehnice, vegetale și asupra terenurilor agricole)**, în vederea atingerii obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă. Măsurile propuse sunt altele decât măsurile de bază pentru punerea în aplicare a Directivelor europene, în principal Directiva Consiliului 91/676/EEC privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, Directiva 2009/128/CE de stabilire a unui cadru de acțiune comunitară în vederea utilizării durabile a pesticidelor și Regulamentul (CE) nr. 1.107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind introducerea pe piață a produselor fitosanitare și de abrogare a Directivelor 79/117/CEE și 91/414/ CEE ale Consiliului.

În ceea ce privește progresele realizate în proiectul *Planului Național de Management actualizat 2021*, comparativ cu *Planul Național de Management actualizat 2016-2021*, aprobat prin HG nr. 859/2016, referitoare la măsurile suplimentare pentru reducerea poluării generate de activitățile agricole, se evidențiază în principal următoarele:

În contextul actualizării legislației în ceea ce privește aplicarea Codului de bune practici agricole, prin HG nr. 587/2021 pentru modificarea și completarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 964/2000 privind aprobarea Planului de acțiune

pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole, la art. 5, aliniat (1), pct. a) al Anexei la Hotărârea Guvernului nr. 964/2000, se precizează că aplicarea Codului de bune practici agricole (CBPA) se face în mod voluntar de către fermieri. În acest context, măsurile sub CBPA care în Planul Național de management actualizat, aprobat prin HG nr. 859/2016, erau considerate măsuri de bază pentru implementarea cerințelor Directivei Nitrați, începând cu 2021 devin măsuri suplimentare.

Măsurile suplimentare pentru activitățile agricole planificate pentru perioada 2022-2027 se referă în general la: reducerea eroziunii solului, aplicarea practicilor de cultivare pentru reducerea utilizării/poluării cu produse fitosanitare, protejarea corpurilor de apă împotriva poluării cu pesticide, aplicarea codului de bune practici agricole, respectiv alte măsuri decât cele din Programul de Acțiune (descrise în Anexa 9.4), aplicarea codului de bune condiții agricole și de mediu și a altor coduri de bună practică în ferme, consultanță / instruire pentru fermieri, conversia terenurilor arabile în pășuni, realizarea și menținerea zonelor tampon de-a lungul apelor la o distanță mai mare decât cea prevăzută în legislația în vigoare, aplicarea agriculturii organice, prevenirea și combaterea poluării din activitățile agricole în zonele care se confruntă cu constrângeri naturale, constrângeri naturale semnificative sau cu alte constrângeri specifice (de ex. conversia terenurilor arabile în pășuni).

Una dintre măsurile suplimentare importante este **construirea platformelor comunale de stocare a gunoiului de grajd**. Prin intermediul proiectului "Controlul integrat al poluării cu nutrienți din România" s-au realizat la nivel național costuri de investiții în perioada 2016 – 2021 pentru un număr de 68 platforme comunale de depozitare și managementul gunoiului de grajd în valoare de 29.447.706 Euro. Se precizează că pentru operarea și întreținerea platformelor comunale de stocare a gunoiului de grajd a fost estimat un cost mediu de cca. 25.000 euro/an/platformă. În perioada 2022-2027 sunt planificate să se realizeze preliminar **206 platforme comunale** de depozitare și managementul gunoiului de grajd în valoare de **128.575.000 Euro** costuri de investiții și alte costuri.

Măsurile suplimentare potențiale planificate să se implementeze în perioada 2022-2027 și după 2027 pentru sectorul agricol sunt prezentate în cadrul Anexelor 9.11 sau 9.12 ale proiectelor Planurilor de Management ale bazinelor / spațiilor hidrografice actualizat

Măsurile necesare a fi luate de către fermieri pentru atingerea obiectivelor Directivei Cadru Apă pot fi finanțate prin Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală 2014-2020 (FEADR), în conformitate cu prevederile Regulamentelor Consiliului privind sprijinul pentru dezvoltare rurală. Acest sprijin are la bază Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) care acoperă perioada 2014-2020 și care conține domeniile de intervenție și măsurile care răspund acestor domenii de intervenție, precum și un plan de finanțare. Prin PNDR 2014-2020 se implementează o serie de măsuri de mediu și climă care contribuie direct sau indirect la Prioritatea 4 (P4) – Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor care sunt legate de agricultură și silvicultură, Domeniul de Intervenție 4B – Ameliorarea gestionării apelor, inclusiv gestionarea îngrășămintelor și a pesticidelor

În PNDR 2014-2020 este disponibilă finanțarea măsurilor agricole pentru protejarea corpurilor de apă, prin intermediul domeniilor de intervenție, care pot sprijini atingerea obiectivelor Directivei Cadru Apă, respectiv:

- **Măsuri de eco-condiționalitate (cross-compliance – Pilon I CAP):**
  - M1 - Acțiuni pentru transferul de cunoștințe și acțiuni de informare
  - M4.1 Investiții în exploatații agricole și pomicole

- M4.3 - Investiții pentru dezvoltarea, modernizarea și adaptarea infrastructurii agricole și silvice – componenta infrastructură irigații
- M6.1 – Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri
- M6.3 – Sprijin pentru dezvoltarea fermelor mici
- **Măsuri de agro-mediu (agri-environment – Pilon II CAP):**
  - M.8.1 - Împădurirea și crearea de suprafețe împădurite
  - M10 – Agromediu și climă
  - M11 – Agricultură ecologică
  - M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice
  - M15.1 - Plăți pentru angajamentele în materie de silvomediu și climă.

Detalii privind descrierea acestor tipuri de măsuri se regăsesc în Planul Național de management actualizat, aprobat prin HG nr. 859/2016. Distribuția zonelor eligibile¹⁰¹ la nivel de județ și centru local pentru: Măsurile M10, M11 și M13 este disponibilă pe website-ul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale. De asemenea, este disponibil și calendarul lucrărilor agricole pe parcelele aflate sub angajament, în acord cu condițiile de bază relevante și cerințele specifice M10 „agro-mediu și climă”¹⁰².

De asemenea, au fost planificate sesiuni de instruire a 4101 participanți organizate în anul 2021 la nivelul Direcțiilor Agricole județene și al Agenției Naționale a Zonei Montane pentru dobândirea de către beneficiarii M.10 și M.11 din PNDR 2014-2020 a competențelor necesare implementării angajamentelor.

Pentru aceste măsuri și sub-măsuri au fost planificate în perioada 2014-2020 cca. 6,1 miliarde Euro, din care s-au cheltuit până în luna mai 2021 cca. 3,684 miliarde Euro (60,4%) costuri de investiții și alte costuri. Restul de fonduri se vor cheltui cu precădere până în anul 2023.

Pentru perioada 2022-2027 se află în pregătire Planul Național Strategic post 2020 (PNS) care reunește obiectivele și activitățile țintă pentru îmbunătățirea performanței socio-economice și de mediu a sectorului agricol și a zonelor rurale. PNS ar trebui să acorde o atenție deosebită criteriilor de referință și cerințelor privind obiectivele legate de mediu și climă. În plus, Comisia Europeană recomandă să fie incluse și criteriile solide privind schimbările climatice pentru a reflecta pe deplin obiectivele strategice din Pactul Ecologic European, cu referire în special la „De la fermă la consumator”. Introducerea cerințelor Directivei cadru Apă și a Directivei privind utilizarea sustenabilă a pesticidelor în eco-condiționalitate ar sprijini punerea în aplicare și realizarea obiectivelor lor specifice. În plus, noul Cod de Bune Practici Agricole ar putea avea un impact pozitiv asupra calității apei, prin optimizarea gestionării nutrienților la fermă, și a sechestrării dioxidului de carbon din soluri. Condiționalitatea îmbunătățită ar fi obligatorie pentru punere în aplicare și respectare de către fermierii care primesc plăți directe de la AFIR. **În momentul în care PNS pentru România se va finaliza vor fi disponibile informații referitoare la planificarea și alocarea costurilor pentru măsurile de eco-condiționalitate și agro-mediu.**

De asemenea, în categoria instrumentelor de aplicare/sprijinire a programelor de măsuri, se propune modificarea legislației naționale în domeniul gospodăririi apelor, astfel încât activitățile agricole – ferme vegetale să poată fi reglementate din punct de vedere al gospodăririi apelor, în vederea monitorizării resursei de apă subterană și ulterior de a se putea prevedea măsuri și controlul aplicării acestora în

¹⁰¹ <https://www.madr.ro/pndr-2014-2020/implementare-pndr-2014-2020/masuri-de-mediu-si-clima/masuri-de-mediu-si-clima-2021/hartile-zonelor-eligibile-pentru-m10-m11-si-m13.html>

¹⁰² <https://www.madr.ro/pndr-2014-2020/implementare-pndr-2014-2020/masuri-de-mediu-si-clima/masuri-de-mediu-si-clima-2021/calendar-lucrari-agricole-masura-10-2021.html>

scopul asigurării prevenirii poluării și controlului emisiilor difuze de substanțe poluante (nitrați, pesticide).

De asemenea, un instrument important este consolidarea colaborării între sectoarele gestionării apei și agriculturii, în vederea integrării politicilor de mediu și agricole.

Pentru a aborda provocările multidimensionale și pentru a atinge obiectivele ambițioase ale Directivei Cadru Apă și ale noii Politici Agricole Comune, gestionarea apei agricultura și agricultura trebuie să fie bine aliniată prin strategii coordonate și acțiuni comune pentru a asigura atât protecția resurselor de apă, cât și mijloacele de trai economice a fermierilor și producția de alimente de înaltă calitate.

În acest sens, un bun exemplu este elaborarea la nivelul bazinului Dunării a unor documente de politică privind apa și agricultura și referitoare la aspecte practice, respectiv Documentul de politică privind Agricultură Comună după 2020 și Managementul Apei în Bazinul Fluviului Dunărea și Ghidul privind agricultură durabilă la nivelul bazinului Dunării (<https://www.icpdr.org/main/issues/agriculture>). Documentul oferă țărilor dunărene sprijin pentru pregătirea și implementarea politicilor naționale de agro-mediu, a Planurilor Strategice ale PAC și a strategiilor relevante ale Planurilor de Management ale Bazinelor Hidrografice. Acesta va oferi un cadru politic potrivit cu un set de instrumente recomandate, care să faciliteze luarea deciziilor la nivel național în domeniul apei și al agriculturii și să identifice obiective comune, să stabilească politici adecvate și să implementeze acțiuni comune și măsuri eficiente din punct de vedere al costurilor.

Un alt instrument de aplicare/sprijinire a programelor de măsuri este aplicarea **Ghidului de bune practici de utilizare în siguranță a produselor de protecție a plantelor (PPP)** elaborat de experții AIPROM, în colaborare cu experții Universității de Științe Agronomice și Medicină Veterinară București (USAMV) și ai Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale – Autoritatea Națională Fitosanitară, respectiv ai oficiilor fitosanitare județene. Se menționează că aplicarea Ghidului de bune practici de utilizare în siguranță a PPP **se realizează pe bază voluntară de către fermieri**. În acest context ghidul de bune practici nu face obiectul reglementării prin intermediul actelor normative, și în consecință nu are un caracter obligatoriu pentru fermieri.

La nivel național sunt necesare în perioada 2022-2027 un număr de 206 măsuri pentru sectorul agricol care totalizează costuri de investiții și alte costuri evaluate preliminar de 128.575.000 Euro (prezentate în Anexele 9.11 sau 9.12 ale proiectelor Planurilor de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice actualizate).

Alte măsuri suplimentare potențiale

La nivel național s-au identificat **7 măsuri suplimentare de alt tip** (îmbunătățirea habitatelor acvatice pe cursurile de apă degradate), al căror cost total este de **16,260,500 Euro și 30 instrumente** (ex. monitorizarea suplimentară în sedimente și biotă a substanțelor periculoase / prioritar periculoase, studii de cercetare) ale căror cost total este de **237,839 Euro**.

În concluzie, la nivel național sunt necesare măsuri și instrumente suplimentare potențiale pentru aglomerări umane, activități industriale și agricole și altel activități, în vederea atingerii obiectivelor corpurilor de apă (perioadele 2022-2027 și după 2027), prezentate în Anexele proiectelor Planurilor de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice actualizate. Astfel, s-a identificat un număr total de 2683 măsuri suplimentare care totalizează costuri de investiții și alte costuri de 1.385.267.891Euro și 30 instrumente în valoare de 237.839 Euro.

Potrivit cerințelor articolului 14 al Directivei Cadru Apă, la stabilirea programului de măsuri trebuie asigurată informarea, consultarea și implicarea activă a factorilor interesați

În luarea deciziilor și a factorilor interesați în domeniul gospodăririi apelor. În acest context, adoptarea măsurilor suplimentare se realizează pe baza consultării și implicării active a acestora. Detaliile privind procesul de consultare pentru elaborarea proiectului *Planului Național de management actualizat* se regăsesc în *Capitolul 12, Anexele 12.1-12.2*.

Analiza Cost Eficiență

Analiza Cost Eficiență (ACE) poate constitui suport în procesul decizional cu privire la selectarea celor mai eficiente măsuri/combinații de măsuri din punct de vedere al costurilor și efectelor pentru includerea acestora în cadrul programului de măsuri. Astfel, ACE furnizează o prioritizare a măsurilor suplimentare pe baza costului și eficienței ecologice, unde celei mai “cost eficiente” măsuri i se atribuie gradul cel mai înalt de aplicare.

În cadrul elaborării *Planului de Management aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al Dunării care este cuprinsă în teritoriul României*, aprobat prin HG 80/2011, dar și în cadrul *Planului de Management actualizat aprobat prin HG 859/2016*, la nivelul sub-bazinelor hidrografice fost elaborată o metodă de prioritizare a măsurilor suplimentare în baza ACE.

Se precizează că prioritizarea măsurilor suplimentare, ca rezultat al ACE a condus în unele cazuri la aplicarea excepțiilor de timp (Art 4.4), având în vedere imposibilitatea susținerii financiare în ciclul I și II de planificare, derogare de timp care în conformitate cu prevederile DCA, Art 4.4 nu poate face subiectul ciclului 3 de planificare (cu excepția condițiilor naturale). În plus măsurile de bază, dar și măsurile suplimentare, sunt clar definite, iar implementarea acestora este necesar a fi realizată până în 2027. Astfel, prioritizarea măsurilor suplimentare în cadrul ciclului 3 de planificare, respectiv realizarea ACE, nu își găsește utilitatea.

9.9.2. Măsuri suplimentare potențiale pentru corpurile de apă subterane

Având în vedere caracteristicile specifice ale corpurilor de apă subterană și luând în considerare faptul că dinamica acestora este mult mai lentă față de apele de suprafață, este necesar un timp îndelungat pentru ca măsurile de bază și suplimentare aplicate să își producă efectele asupra stării acestora. În urma actualizării presiunilor și impactului asupra corpurilor de apă subterană, la nivel național 56 corpuri de apă subterană sunt la risc de a nu atinge starea chimică bună în anul 2027. Măsurile de bază nu au fost suficiente, fiind necesare aplicarea de măsuri suplimentare, dar din cauza condițiilor naturale de curgere și a poluării istorice, este posibil ca aceste corpuri de apă să nu atingă starea chimică bună în 2027, pentru acestea aplicându-se excepții de tipul 4(4)(c).

Evaluarea surselor de poluare pentru apele de suprafață furnizează de asemenea, informații de fond relevante pentru apele subterane, datorită interconexiunii dintre cele două categorii de ape. Problemele importante identificate la nivelul apelor de suprafață, respectiv poluările cu nutrienți, cu substanțe organice și substanțe prioritare pot conduce, pe baza acestor conexiuni, la poluări ale apelor subterane.

Astfel, măsurile de bază și cele suplimentare aplicate corpurilor de apă de suprafață au efecte și asupra apelor subterane, însă într-un timp îndelungat, având în vedere specificitatea acestora din urmă. Tipul măsurilor suplimentare stabilite și aplicate pentru apele subterane au avut în vedere inclusiv realizarea unor proiecte de cercetare prin care să se evalueze natura și cantitatea poluanților din sol și subsol, precum și mecanismele de transfer și de degradare prin mediul subteran. INHGA a realizat modele matematice prin care se urmărește evoluția în timp și spațiu a concentrației de poluant, estimându-se viteza de degradare naturală a acestuia în apele subterane.

Informațiile privind măsurile suplimentare aplicate surselor de poluare difuză care au efect și asupra apelor subterane se regăsesc în Anexele 9.11 sau 9.12 ale proiectelor *Planurilor de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice actualizate*.

De asemenea, în scopul protejării resursei de apă subterană din punct de vedere cantitativ, în contextul schimbărilor climatice globale, se au în vedere măsuri suplimentare care să conducă la identificarea zonelor în care unele acvifere freatice sunt sau pot fi afectate de secetă, prin elaborarea unor studii de cercetare și aplicarea de modele pentru urmărirea în timp și spațiu a nivelului acviferelor.

În vederea acoperirii necesarului de apă, se planifică să se identifice zonele cu risc potențial la deficit de apă și să se aplice cele mai eficiente metode de realimentare artificială a acviferelor, eventual prin colectarea și depozitarea apelor meteorice și utilizarea acestora pentru alimentarea artificială a unor acvifere cu posibil risc cantitativ. Rezultatele proiectelor de cercetare vor permite evaluarea timpului necesar pentru atingerea obiectivelor de mediu prin implementarea măsurilor de bază și/sau posibilitatea aplicării unor măsuri suplimentare.

La nivelul bazinului Dunării, nu au fost încă identificate măsuri care să abordeze doar impactul schimbărilor climatice asupra apelor subterane. Se recomandă utilizarea măsurilor deja în vigoare și consolidarea măsurilor generale, care abordează impactul schimbărilor climatice.

Măsurile existente legate de apele subterane care vizează îmbunătățirea stării cantitative și chimice și care vor susține cu siguranță adaptarea la schimbările climatice includ: utilizarea modelelor de infiltrație pentru a evalua modificările ratelor de infiltrație în zonele joase, inclusiv monitorizarea nivelului apelor subterane pentru a evalua echilibrul apelor subterane pentru aceste modele; actualizarea hărților de eroziune a solului; reducerea infiltrării substanțelor periculoase; prevenirea degradării solului prin bune practici agricole trebuie să protejeze calitatea apelor subterane.

*
*   *

În *Tabelul 9.6.1.* și *9.7* se prezintă planificarea din perioada 2022-2027 și în *Tabelul 9.6.2.* planificarea din perioada după 2027, **pentru costurile totale ale măsurilor de bază și măsurilor suplimentare pentru implementarea programului de măsuri la nivel național**. Se observă că cca. **86,4%** din alocarea costurilor de investiții pentru cel de-al treilea ciclu de planificare a programului de măsuri revine măsurilor aplicate pentru aglomerările umane, respectiv finanțării măsurilor pentru asigurarea infrastructurii de apă potabilă și apă uzată.

Asigurarea finanțării măsurilor aferente întregului program de măsuri pentru perioada 2022-2027 s-a estimat preliminar că se va realiza în principal din:

- 58,13 % fonduri europene - Fonduri de Coeziune, Facilitatea de Redresare și Reziliență, Fondul Agricol European de Dezvoltare Rurală (FEADR), Fonduri Europene de Dezvoltare Regională (FEDR), Facilitatea de Redresare și Reziliență, Fondul European pentru Pescuit (FEP), Fonduri LIFE, alte fonduri;
- 21,17 % Fonduri naționale guvernamentale și locale (buget stat, buget local, redevențe din contribuții, etc.);
- 2,56 % surse proprii ale agentului economic;
- 1,73 % surse ale A.N. "Apele Române";
- 2,86 % alte surse;
- 13,55 % surse de finanțare neidentificate.

Măsurile de bază și suplimentare stabilite în al treilea ciclu de planificare vor fi reanalizate, având în vedere identificarea stadiului operațional al acestora, îmbunătățirea evaluării efectelor măsurilor asupra stării corpurilor de apă, precum și pe baza dezvoltării de noi instrumente tehnice pentru modelarea substanțelor organice și a substanțelor prioritare. De asemenea, continuarea și dezvoltarea activităților de monitoring integrat al calității apelor vor contribui la clarificarea aportului și impactului surselor de poluare asupra stării corpurilor de apă.

Costurile necesare pentru implementarea *Programului de măsuri 2022-2027* au fost estimate pe baza informațiilor disponibile la acest moment. Ele se pot modifica în următorul ciclu de planificare în funcție de următoarele aspecte importante:

- desfășurarea procesului de consultare a publicului privind proiectele Planurilor de Management ale bazinelor / spațiilor hidrografice actualizate, care conduce atât la completarea datelor și informațiilor lipsă privind costurile, dar și modificarea măsurilor sau noi măsuri pentru atingerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă;
- îmbunătățirea nivelului de încredere în evaluarea stării/potențialului corpurilor de apă, precum și îmbunătățirea sistemului de caracterizare aplicat la nivelul corpurilor de apă, care vor putea conduce la reactualizarea măsurilor și costurilor;
- apariția de noi măsuri generate de modificarea legislației survenită după elaborarea *Planului Național de Management actualizat 2021*;
- completarea informațiilor privind măsurile și a costurile aferente acestora, având în vedere și rezultatele studiilor de cercetare, studiilor de fezabilitate sau studiilor pilot ce se elaborează în al treilea ciclu de planificare;
- stabilirea măsurilor suplimentare concrete și a costurilor aferente acestora pentru zonele protejate, pe baza elaborării și implementării tuturor planurilor de management ale ariilor naturale protejate;
- corelarea măsurilor propuse cu noile soluții tehnologice datorate în principal progresului tehnic;
- implementarea cerințelor Directivei 2013/39/UE de modificare a Directivelor 2000/60/CE și 2008/105/CE în ceea ce privește substanțele prioritare din domeniul politicii apei.

Tabel 9.6.1. Planificarea costurilor totale preliminare la nivel național pentru implementarea programului de măsuri 2022-2027. Defalcare pe tipuri de categorii de presiuni

Nr. crt.	Categorია de presiune	Costul măsurilor de bază planificate 2022-2027 (Euro)			Costul măsurilor suplimentare planificate 2022-2027 (Euro)			Costul total al măsurilor 2022-2027 (Euro)		
		Investiții	Operare / Întreținere anuale	Alte costuri	Investiții	Operare / Întreținere anuale	Alte costuri	Investiții	Operare / Întreținere anuale	Alte costuri
1	Aglomerări umane*)	14.688.480.065	1.150.810.968	88.272.639	886.617.835	50.948.823	9.929.540	15.575.097.899	1.201.759.790	98.202.179
2	Industrie**)	148.519.386	1.169.241	927.000	6.000.000	0	6.100.000	153.519.386	1.169.241	6.997.000
3	Agricultura ***)	672.380.041	2.273.540	4.411.900	92.041.027	4.600.000	53.851	764.421.068	6.904.374	6.417.050
4	Hidromorfologie****)	1.470.346	0	89.772	1.041.422.756	1.911.236	7.670.105	1.042.893.102	1.911.236	7.759.877
5	Alte *****)	461.635.039	262.052.419	441.676.442	7.250.000	0	3.378.339	468.885.039	262.052.419	445.054.781
	Total	15.972.484.877	1.416.306.168	535.377.753	2.033.331.618	57.460.059	27.131.835	18.004.816.494	1.473.797.060	564.430.887

*) sunt incluse costuri pentru construirea infrastructurii de apă potabilă și apă uzată, precum și măsuri pentru asigurarea managementului nămolului.

***) sunt incluse costuri pentru toate măsurile aferente unităților industriale, inclusiv costurile pentru unitățile aflate sub incidența Directivelor IED, SEVESO, E-PRTR, etc.

****) sunt incluse costuri pentru implementarea Directivei Nitrați, proiectului Controlul poluării cu nutrienți în agricultură, măsurilor la nivelul fermelor zootehnice și măsurile pentru asigurarea managementului pesticidelor, măsuri prevăzute în PNDR 2014-2020, etc.

*****) sunt incluse costuri pentru măsurile și instrumentele de asigurare a conectivității longitudinale și laterale a corpurilor de apă, alte măsuri specifice.

*****) sunt incluse costuri pentru implementarea măsurilor privind asigurarea unui management durabil în domeniul pisciculturii, schimbărilor climatice, realizarea de studii de cercetare, monitorizare suplimentară, acțiuni/proiecte de conștientizare a publicului, etc.

Tabel 9.6.2. Planificarea costurilor totale preliminare la nivel național pentru implementarea programului de măsuri 2022-2027. Defalcare pe tipuri de măsuri (conform art. 11 al DCA)

Nr. crt.	Tip măsuri	Costuri măsurilor ce se vor realiza în perioada 2022-2027 (EURO)		
		Investiții	Operare/	Alte costuri
			întreținere anuale	
1	Măsuri de bază (art. 11.3)	15.972.484.876	1.398.085.678	486.309.443
1,1	Măsuri legislație (art. 11.3a)	15.820.354.916	1.155.198.186	116.420.266
1,2	Alte măsuri de bază (art. 11.3b-l)	152.129.960	242.887.491	369.889.177
2	Măsuri suplimentare (art. 11.4-5)	2.032.331.618	75.711.382	78.121.444
3	Total măsuri (1+2)	18.004.816.494	1.473.797.060	564.430.887

Tabel 9.7. Planificarea costurilor totale la nivel național pentru implementarea programului de măsuri după anul 2027

Nr crt.	Categorია de presiune	Costul măsurilor de bază planificate după 2027 (Euro)			Costul măsurilor suplimentare planificate după 2027 (Euro)			Costul total al măsurilor după 2027 (Euro)		
		Investiții	Operare / Întreținere anuale	Alte costuri	Investiții	Operare / Întreținere anuale	Alte costuri	Investiții	Operare / Întreținere anuale	Alte costuri
1	Aglomerări	1.935.591.459	106.758.464	5.214.553	296.946.938	19.766.053	6.511.954	2.070.160.613	200.736.251	194.160.199
2	Industrie	0	0	0	0	0	38.300.000	0	0	38.300.000
3	Agricultura	0	0	0	34.180.122	2.300.000	0	34.180.122	2.300.000	0
4	Hidromorfologie	0	0	0	2.920.000	16.800	0	2.920.000	16.800	0
5	Alte	0	0	0	0	0	5.005	0	0	10.000
	Total	1.935.591.459	106.758.464	5.214.553	334.047.060	22.082.853	44.816.959	2.107.260.735	203.053.051	232.470.199

9.10. Măsuri pentru reducerea poluării apelor marine

Bazinul fluviului Dunărea este direct legat de apele marine, **Fluviul Dunărea** fiind colectorul și emisarul către Marea Neagră al tuturor evacuărilor/emisiilor de poluanți din țările riverane, afectând calitatea apelor Dunării și deltei sale, dar și zona costieră a Mării Negre. Astfel, starea corpurilor de apă costiere și tranzitorii este determinată, în mare parte de fluviul Dunărea care transportă cantități importante de poluanți care provin din tot bazinul Dunării, dar și de sursele semnificative de poluare locale situate pe țărmul românesc al Mării Negre și sursele situate pe țărmul ucrainean al Mării Negre (consecință a direcției predominante N-S a curenților marini).

În *Planul Național de Management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016*, problematicile importante privind gospodărirea apelor care afectează în mod direct sau indirect starea apelor de suprafață și apelor subterane, cu impact major în gestiunea resurselor de apă, au fost poluarea cu substanțe organice, nutrienți și substanțe periculoase, precum și alterările hidromorfologice. Aceste probleme importante privind gospodărirea apelor se mențin și în etapa actuală, identificarea acestora având la bază evaluarea presiunilor exercitate asupra corpurilor de apă în conformitate cu cerințele Directivei Cadru Apă 2000/60/CE. Astfel, principalele probleme importante de gospodărirea apelor pentru apele costiere și tranzitorii sunt legate de degradarea calității apei, eutrofizarea, reducerea biodiversității și eroziunea costieră.

Problemele importante de gospodărirea apelor, atât la nivel național, cât și la nivelul Deltei Dunării și spațiului hidrografic Dobrogea și a apelor costiere, sunt similare cu cele stabilite la nivelul Districtului hidrografic internațional al Dunării în cadrul documentului *Probleme Importante de Gospodărirea Apelor (Significant Water Management Issues)*, elaborat în anul 2019 de către Comisia Internațională pentru Protecția fluviului Dunărea (ICPDR), cu contribuția țărilor dunărene (<https://www.icpdr.org/main/search/Significant%20water%20management%20issue>).

Emisiile de azot și fosfor în fluviul Dunărea care contribuie la eutrofizarea părții de nord-vest a Mării Negre sunt estimate utilizând modelul MONERIS. Actualizarea cuantificării emisiilor de nutrienți aferentă districtului hidrografic internațional al fluviului Dunărea pentru perioada 2015-2018 sunt în curs de evaluare.

Principalele presiuni antropice identificate în zona costieră românească provin din dezvoltarea diferitelor activități socio-economice în spațiul natural al zonei costiere și sunt reprezentate de: agricultura și industria alimentară, industria petrochimică, rafinării, turism și recreere, construcții/cartiere de case de vacanță în zone turistice, extindere și modernizare porturi turistice existente, porturi și activități portuare (șantiere navale, depozitare mărfuri, silozuri cereale, terminale petroliere și GPL etc.) și navigație, pescuit marin, transport maritim și fluvial, etc.

Analiza surselor punctiforme de poluare arată faptul că toate acestea sunt concentrate în zona nord-vestică a litoralului românesc al Mării Negre, în care se regăsesc principalele aglomerări urbane și activități industriale. Astfel, în zona Midia – Vama Veche sunt dispuse o serie de platforme industriale, pe teritoriul cărora s-au dezvoltat o gamă variată de activități economice permanente după cum urmează:

- porturi maritime în care se execută activități portuare și industriale diverse (Midia, Constanța și Mangalia)
- canale navigabile (Dunăre – Marea Neagră și Poarta Albă – Midia);
- șantiere navale (Midia, Constanța și Mangalia);
- combinat petrochimic – Rompetrol Rafinărie;
- aglomerări umane mai mari de 10.000 l.e. (Constanța, Mangalia și Năvodari) cu o serie de stațiuni turistice (Mamaia, Mangalia, Năvodari, Eforie Nord și Eforie Sud, Olimp, Jupiter, Venus, cordon Venus-Saturn și Saturn);

- porturi turistice;
- circa 70 km plaje turistice;
- stații de epurare a apelor uzate cu evacuare directă și indirectă în Marea Neagră – Rompetrol Rafinare, Constanța Nord, Constanța Sud, Eforie Sud, Mangalia și Sulina.

La toate aceste activități permanente se adaugă, cu caracter temporar, lucrările de protecție împotriva eroziunii și reabilitare a zonei costiere, activitățile de explorare/exploatare a resurselor naturale din apele teritoriale și zona exclusiv economică (activitățile off-shore), precum și creșterea sezonieră a numărului locuitorilor zonei și intensificarea activităților turistice, vara.

Dintre aceste presiuni antropice au fost selectate presiunile potențial semnificative și presiunile semnificative care conduc la poluarea cu nutrienți, aplicând criteriile menționate în cap. 3.4. al proiectului Planului de management actualizat al fluviului Dunărea, Deltei Dunării, Spațiului hidrografic Dobrogea și Apelor Costiere - 2021. Presiunile semnificative care conduc la poluarea cu nutrienți ale corpurilor de apă costiere și tranzitorii sunt abordate în același *capitol 3.4*. În vederea atingerii obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă costiere și tranzitorii se vor implementa măsuri pentru reducerea poluării cu substanțe organice, nutrienți și substanțe prioritare, măsuri care sunt prezentate în *Capitolele 9.1-9.8 și Anexele 9.2-9.10* ale aceluiași plan.

În vederea rezolvării problemelor menționate anterior, în România se propune implementarea următoarelor măsuri:

- **Dezvoltarea și creșterea rolului relațiilor internaționale în domeniul apelor cu țările vecine și cu țările din bazinul Dunării și Bazinul Mării Negre**, în vederea luării de măsuri pentru reducerea impactului antropic.

Un rol important, în acest sens, îl are întărirea colaborării în cadrul Convenției pentru Protecția Mării Negre împotriva poluării, precum și în cadrul Convenției privind Cooperarea pentru Protecția și Utilizarea Durabilă a fluviului Dunărea. Astfel, deosebit de importantă este cooperarea în cadrul Comisiilor aferente Convențiilor menționate, cooperare ce a fost parafată prin semnarea unui Memorandum de Înțelegere privind obiectivele strategice comune încă din 2001. În acest context, se urmărește îmbunătățirea cooperării regionale și gradul de implementare a acordurilor privind protecția Mării Negre împotriva poluării, alinierea politicilor comune a țărilor partenere cu privire la implementarea prevederilor Directivei Cadru Apă și ale Directivei Cadru Strategia privind Mediul Marin.

- **Extinderea, modernizarea și realizarea de stații de epurare la nivelul aglomerărilor umane în vederea reducerii aportului de nutrienți și substanțe organice**

Ritmurile de realizare a acestor obiective sunt stabilite în Documentul de Poziție încheiat între România și Comisia Europeană. De asemenea, datorită procesului de eutrofizare a Mării Negre, România a identificat tot teritoriul ca fiind zonă sensibilă la poluarea cu nutrienți. Această decizie se concretizează în faptul că în aglomerările cu mai mult de 10.000 locuitori echivalenți (l.e.) trebuie să se asigure o infrastructură pentru epurarea apelor uzate urbane care să permită epurarea avansată a nutrienților (epurare terțiară), mai ales în ceea ce privește azotul total și fosforul total. În ceea ce privește gradul de epurare, epurarea secundară (treaptă biologică) este o regulă generală pentru aglomerările mai mici de 10.000 l.e. Măsurile specifice pentru aglomerările umane de la care se evacuează ape uzate în corpurile de apă costiere sunt prezentate în Anexa 9.3 a proiectului *Planului de Management actualizat al fluviului Dunărea, Deltei Dunării, Spațiului hidrografic Dobrogea și Apelor Costiere - 2021*.

În scopul evaluării stadiului implementării programului de măsuri stabilit în cadrul Planurilor de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice s-au avut în vedere măsurile ale căror termene de realizare sunt planificate în perioada 2016-2021. De asemenea, au fost luate în considerare și măsurile care erau planificate să se realizeze după anul 2021, dar care au început să se implementeze în avans. Până la sfârșitul anului 2021 măsurile s-au concentrat pe implementarea angajamentelor asumate pentru realizarea măsurilor de bază, respectiv măsurile de asigurare a infrastructurii de apă uzată pentru aglomerările umane ale căror termen de conformare planificat a fost sfârșitul anului 2018.

La elaborarea programului de măsuri pentru aglomerările umane aferente zonei costiere s-a ținut cont de Master Planurile județelor Constanța și Tulcea, de aplicațiile de finanțare europene pentru perioada 2021-2027, precum și de proiectele existente.

- **Modernizarea și extinderea stațiilor de epurare ale unităților industriale, precum și reducerea emisiilor de substanțe poluante**

Măsurile ce s-au implementat în perioada 2016-2020 pentru conformarea unităților industriale aflate sub prevederile Directivei IED se referă în principal la aplicarea celor mai bune tehnologii disponibile de reducere a emisiilor de poluanți în corpurile de apă costiere. Măsurile specifice sunt prezentate în Anexele 9.5-9.7 și 9.8 ale proiectului *Planului de Management actualizat al fluviului Dunărea, Deltei Dunării, Spațiului hidrografic Dobrogea și Apelor Costiere 2021*.

- **Utilizarea în bazinul Dunării a detergenților fără fosfați**

Conform cerințelor noului *Regulament nr. 259/2012 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 648/2004 în ceea ce privește utilizarea fosfaților și a altor compuși ai fosforului în detergenții de rufe destinați consumatorilor și în detergenții pentru mașini automate de spălat vase destinați consumatorilor*, la nivelul districtului internațional al Dunării, statele riverane membre ale UE vor implementa până la 1 ianuarie 2017 măsuri necesare de reducere a conținutului total de fosfor din detergenți până la valorile admise din Anexa VI-a a Regulamentului (maxim 0,5 grame din cantitatea recomandată de detergent pentru folosirea în ciclul principal al procesului de spălare a rufelor, respectiv maxim 0,3 grame din doza standard pentru mașini automate de spălat vase). La nivelul întregului bazin al Dunării, aplicarea/utilizarea detergenților fără fosfați, în corelare cu alte măsuri aplicate pentru îmbunătățirea stațiilor de epurare și îmbunătățirea celor mai bune practici de management în agricultură, au condus la reducerea poluării cu nutrienți. În ultimul deceniu, emisiile totale de azot au scăzut cu 12 %, iar emisiile totale de fosfor au fost reduse cu 34 %.

- **Implementarea prevederilor Directivei 2008/56/CE de instituire a unui cadru de acțiune comunitară în domeniul politicii privind mediul marin (Directiva-Cadru „Strategia pentru mediul marin”)**

Implementarea prevederilor Directivei 2008/56/CE contribuie protecția și conservarea mediului marin, cu obiectivul global de a promova utilizarea durabilă a mărilor și conservarea ecosistemelor marine.

În conformitate cu cerințele Directivei, transpusă prin Ordonanța de Urgență nr. 71 din 30 iunie 2010, cu modificările și completările ulterioare aduse de Legea nr. 6/2011 și Legea nr. 205/2013, Statele Membre trebuie să identifice și să pună în aplicare măsurile necesare menținerii și atingerii “Stării bune de mediu” în cadrul mediului marin. Aceste măsuri sunt necesar a fi elaborate pe baza evaluării inițiale a mediului marin și ținând cont de obiectivele de mediu.

Evaluarea inițială a mediului marin din punct de vedere al analizei economico-sociale a fost realizată în scopul estimării impactului pe care utilizatorii mediului marin îl

au asupra economiei și vieții sociale incluzând aici atât impactul pozitiv – beneficiul, (ex. creșterea nivelului de trai), cât și cel negativ (costuri). Analiza financiară reprezintă parte integrantă a analizei economice sociale și redă efectul asupra utilizatorilor/sectoarelor economice care beneficiază de mediul marin. Astfel utilizatorii/sectoarele economice aflate în legătură directă/indirectă cu mediul marin sunt analizați din punct de vedere al indicatorilor economici relevanți (Produs Intern Brut, Valoare Adăugată, Producție).

La nivel național, măsurile propuse în cadrul *Planului de Management al fluviului Dunărea, Deltei Dunării, Spațiului hidrografic Dobrogea și Apelor Costiere* actualizat, pentru implementarea cerințelor Directivei Cadru Apă 2000/60/CE, respectiv măsurile care se adresează poluării corpurilor de apă costiere și tranzitorii cu substanțe periculoase, nutrienți și substanțe organice din surse punctiforme sau difuze, vor face parte integrantă din *Programul de Măsuri actualizat aferent* implementării Directivei Cadru Strategia pentru Mediul Marin.

La nivel internațional, măsurile propuse în cadrul *Planului de Management al Districtului Internațional al Dunării* contribuie în cea mai mare parte la reducerea aportului poluării zonei costiere și marine și sunt luate în considerare la actualizarea *Programului de Măsuri* aferent implementării Directivei Cadru Strategia pentru Mediul Marin.

În perioada 2016 - 2017 România și Bulgaria au implementat proiectul finanțat de Comisia Europeană (Direcția Generală de Mediu) – “*Suport tehnic și administrativ pentru implementarea comună a Directivei Cadru Strategia pentru Mediul Marin în Bulgaria și România*” (Faza 3), proiect care a avut ca obiectiv general coordonarea implementării abordării ecosistemice la nivelul regiunii Mării Negre, iar ca obiectiv specific susținerea elaborării unui program comun de măsuri.

La nivel european, o gamă largă de politici și măsuri se concentrează pe problema poluării mediului marin cu materiale plastice și microplastice, existând și o preocupare științifică crescută privind microplasticele, deoarece aceste microparticule, din cauza dimensiunilor mici sunt ușor accesibile pentru o gamă largă de organisme acvatice și transferate în cele din urmă de-a lungul lanțului trofic. Efectele biologice cronice asupra organismelor marine rezultă din acumularea de microplastice în celulele și țesuturile lor.

Deasemenea, la nivelul bazinului hidrografic internațional al Dunării, țările iau măsuri atât de reciclare și conștientizare în vederea cunoașterii zonelor în care s-au identificat acumulări de deșeuri, în special din plastic, cât și pentru reducerea impactului transfrontalier având în vedere că Dunărea este colectorul principal al acestor deșeuri.

Poluarea cu microplastice este generată de activitățile umane și provine din mai multe surse contribuind la creșterea numărului de particule microplastice eliberate în mediul înconjurător. Toate aceste substanțe ajung în apele mărilor, unde interacționează cu mediul acvatic (apă, sedimente, biotă) în diferite moduri: particulele plastice eliberează aditivi și alte substanțe contaminante concentrate în structura lor constituie parte din hrană pentru întreaga biomasă, cu posibile efecte nocive asupra mecanismelor de hrănire, proceselor metabolice, reproducerii și comportamentului organismelor vegetale și animale.

La nivel European a fost implementată Directiva 2019/904/UE privind reducerea impactului anumitor produse din plastic asupra mediului, urmând a fi transpusă în legislația națională în iulie 2021.

În perioada 2019 – 2022, Administrația Națională „Apele Române” (ANAR) participă, în calitate de partener, alături de liderul de proiect Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, la realizarea proiectului „Îmbunătățirea capacității autorității publice centrale în domeniul protecției mediului marin în ceea ce privește monitorizarea, evaluarea, planificarea, implementarea și raportarea cerințelor stabilite în Directiva Cadru Strategia Marină și pentru gospodărirea integrată a zonei costiere”, co-finanțat prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020 (POCA), cod SIPOCA 608.

Contribuția Administrației Naționale „Apele Române” (ANAR) în implementarea obiectivelor specifice proiectului la nivelul zonei costiere este realizată având în vedere atingerea obiectivelor de mediu prevăzute de Directiva Cadru Apă pentru apele costiere și tranzitorii cât și ale mediului marin în concordanță cu cerințele Directivei Cadru Strategia pentru mediu marin. Pentru atingerea obiectivelor specifice ale proiectului, ANAR are în vedere analiza presiunilor și impactului activităților antropice asupra stării apelor costiere, stabilirea măsurilor pentru atingerea obiectivelor de mediu, conform DCA și DCSMM, dar și a măsurilor necesare a fi incluse în Strategia Națională pentru gospodărirea integrată a zonei costiere și a Planului de management integrat al zonei costiere.

Strategia Națională privind gospodărirea integrată a zonei costiere reprezintă un document politic multi-sectorial pe termen lung, pentru utilizarea și dezvoltarea durabilă a zonei costiere a României. Acesta este un „cadru de referință”, conținând principii, orientări și direcții pentru dezvoltările aferente zonei costiere. În context european, Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2002 privind managementul integrat al zonelor de coastă din Europa (Recomandarea 2002/413/CE) – denumită: “Recomandarea Uniunii Europene cu privire la ICZM” impune o abordare strategică pentru amenajarea și managementul zonelor costiere pentru realizarea unei dezvoltări durabile.

Planul de management integrat al zonei costiere, conform art 56, alin (1) din OUG 202/2002, va stabili:

- a) orientările de amenajare a teritoriului și de dezvoltare a diverselor activități economice și a infrastructurii, astfel cum sunt prevăzute în planurile de amenajare a teritoriului și de urbanism;
- b) prioritățile și obiectivele în acord cu potențialul de suportabilitate a mediului din zona costieră;
- c) strategia de protecție împotriva degradării prin eroziune marină și de reabilitare ambientală a zonei de coastă;
- d) zonele protejate din punct de vedere al protecției mediului;
- e) zonele necesare pentru securitatea zonei costiere.

Planul de management integrat al zonei costiere se aprobă prin hotărâre a Guvernului, la propunerea autorității publice centrale pentru protecția mediului și gospodărirea apelor (conform art 56, alin (5) OUG 202/2002).

- **Măsuri pentru conservarea stării morfologice a litoralului românesc al Mării Negre**

Pe lângă măsurile aferente reducerii poluării mediului marin, o deosebită importanță o au și măsurile pentru conservarea stării morfologice a litoralului românesc al Mării Negre, având în vedere accentuarea fenomenului de eroziune costieră. Măsurile au în vedere implementarea *Master Planului “Protecția și reabilitarea zonei costiere”*, precum și realizarea lucrărilor de amenajare care vor conduce la îmbunătățirea fluxului de sedimente transportate de Dunăre, pe Brațele Sulina și Chilia (Anexa 9.12 a *Planului de Management al fluviului Dunărea, Deltei Dunării, Spațiului hidrografic Dobrogea și apelor costiere* actualizat).

În cadrul Programului Operațional Infrastructură Mare (POIM) 2014-2020 și Programului Operațional Dezvoltare Durabilă în perioada 2021-2027 se continuă implementarea măsurilor stabilite în *Master Planul pentru protejarea și reabilitarea litoralului Mării Negre*, prin realizarea de proiecte sub Axa prioritară 5: Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor. A II-a etapă a proiectului de investiții – “Reducerea eroziunii costiere faza II (2014-2020)”, se află în implementare. Proiectul prevede investiții în zona de nord a zonei costiere (între Stavilar Periboina și Stavilar Edighiol) și în zona de sud a zonei costiere, respectiv Mamaia Centru și Mamaia Nord până la limita UAT Năvodari, Agigea, Eforie Centru, Eforie Sud (Eforie

Sud 1 și Eforie Sud 2), Costinești Sud, Mangalia (Olimp, Neptun, Jupiter – Venus, Saturn, Mangalia), 2 Mai, Portul Tomis până la Portul Constanța, Balta Mangalia. Scopul măsurilor ce vor fi finanțate din fonduri de coeziune și naționale este acela de gestionare a principalelor riscuri generate de eroziunea costieră. Administrația Națională "Apele Române" va beneficia de intervențiile din cadrul acestei axe prioritare și va pregăti proiecte și aplicații de finanțare în conformitate cu prioritățile naționale.

- **Măsuri de conservare a speciilor și habitatelor naturale din zona marină**

Măsurile de conservare a speciilor și habitatelor naturale din zona marină se referă în principal la implementarea obligațiilor din cadrul Directivelor Habitate și Păsări, pentru atingerea obiectivelor de conservare a speciilor și habitatelor protejate. În acest sens, de-a lungul timpului România a desemnat pentru zona costieră arii naturale protejate de interes național (rezervații naturale) și internațional (rezervații ale biosferei), dar și arii naturale protejate de interes european (situri Natura 2000) când a devenit Stat Membru al UE, așa cum se observă în tabelul de mai jos.

Totodată, sectorul românesc al coastei Mării Negre face parte din Via Pontica, una dintre cele mai importante rute de migrație în Europa pentru păsări și lilieci.

Tabel 9.8. Ariile naturale protejate care adăpostesc specii și habitate naturale din zona marină

Cod	Denumire	Categorie arie naturală protejată
ROMAB0003	Rezervația Biosferei Delta Dunării	Rezervație a biosferei
RONPA0362	Vama Veche - 2 Mai	Rezervație naturală
RONPA0363	Grindul Chituc	Rezervație naturală
RONPA0364	Grindul Lupilor	Rezervație naturală
RONPA0366	Cetatea Histria	Rezervație naturală
RONPA0375	Peștera Limanu	Rezervație naturală
RONPA0775	Complexul Sacalin Zătoane	Rezervație naturală
RONPA0776	Complexul Periteasca - Leahova	Rezervație naturală
RONPA0937	Lacul Techirghiol	Rezervație naturală
RONPA0951	Insulele Prundu cu Păsări	Rezervație științifică
RONPA0952	Insula Ceaplace	Rezervație științifică
RORMS0001	Delta Dunării	Zonă umedă de importanță internațională
RORMS0005	Lacul Techirghiol	Zonă umedă de importanță internațională
ROSCI0065	Delta Dunării	Sit de importanță comunitară
ROSCI0066	Delta Dunării - zona marină	Sit de importanță comunitară
ROSCI0094	Izvoarele sulfuroase submarine de la Mangalia	Sit de importanță comunitară
ROSCI0157	Pădurea Hagieni - Cotul Văii	Sit de importanță comunitară
ROSCI0191	Peștera Limanu	Sit de importanță comunitară
ROSCI0197	Plaja submersă Eforie Nord - Eforie Sud	Sit de importanță comunitară
ROSCI0269	Vama Veche - 2 Mai	Sit de importanță comunitară
ROSCI0273	Zona marină de la Capul Tuzla	Sit de importanță comunitară
ROSCI0281	Cap Aurora	Sit de importanță comunitară
ROSCI0293	Costinești - 23 August	Sit de importanță comunitară

ROSPA0031	Delta Dunării și Complexul Razim - Sinoie	Arie de protecție specială avifaunistică
ROSPA0061	Lacul Techirghiol	Arie de protecție specială avifaunistică
ROSPA0066	Limanu - Herghelia	Arie de protecție specială avifaunistică
ROSPA0076	Marea Neagră	Arie de protecție specială avifaunistică
ROWHS0001	Delta Dunării sit al patrimoniului mondial	Sit natural al patrimoniului natural universal

În ceea ce privește doar siturile Natura 2000, acestea sunt desemnate pe o suprafață de 6362 kmp din zona marină națională¹⁰³.

În vederea menținerii și îmbunătățirii stării favorabile de conservare, pentru aceste arii naturale protejate se elaborează și se implementează planuri de management care contribuie și la atingerea stării ecologice bune a corpurilor de apă costiere și tranzitorii și a stării bune a mediului marin, prin stabilirea și implementarea unor măsuri speciale de management și reglementarea activităților umane în conformitate cu obiectivele ariei naturale protejate.

Măsurile prevăzute în planurile de management ale ariilor naturale protejate se elaborează astfel încât să țină cont atât de condițiile economice, sociale și culturale ale comunităților locale, cât și de particularitățile regionale și locale ale zonei, prioritate având însă obiectivele de management ale ariei naturale protejate. Respectarea planurilor de management este obligatorie pentru administratorii ariilor naturale protejate, pentru autoritățile care reglementează activități pe teritoriul ariilor naturale protejate, precum și pentru persoanele fizice și juridice care dețin sau care administrează terenuri și alte bunuri și/sau care desfășoară activități în perimetrul și în vecinătatea ariei naturale protejate¹⁰⁴.

Planurile de management ale ariilor naturale protejate din zona marină sunt elaborate și implementate de către Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate, cu excepția Rezervației Biosferei Delta Dunării care are structură de administrare special constituită.

În contextul managementului și controlul surselor de poluare marină (accidente de scurgeri de petrol sau alte substanțe poluante, deșeuri), eforturile pentru reducerea și combaterea acestei poluări prin implementarea prevederilor Convenției pentru Protecția Mării Negre împotriva poluării contribuie și la protejarea speciilor și habitatelor marine și costiere atât din ariile naturale protejate, cât și din vecinătatea lor.

Trebuie menționat faptul că prin implementarea *Programului de măsuri din cadrul Planului de Management actualizat al fluviului Dunărea, Deltei Dunării, Spațiului hidrografic Dobrogea și Apelor Costiere și Planului de Management actualizat al Districtului Internațional al Dunării (elaborat de ICPDR)*, precum și al *Programului de măsuri aferent Directivei Cadru Strategia pentru Mediul Marin*, corpurile de apă costiere vor atinge obiectivele de mediu în cel de-al treilea ciclu de planificare (2022-2027).

¹⁰³ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/c4622350-56e4-11eb-b59f-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-187697953>

¹⁰⁴ OUG nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, cu modificările și completările ulterioare

10. EXCEPȚII DE LA OBIECTIVELE DE MEDIU

10.1. Analiza Cost-Beneficiu. Analiza de Disproporționalitate

Așa cum a fost precizat în cadrul *Planului de Management actualizat aprobat prin HG 859/2016*, Analiza Cost-Beneficiu (ACB) a fost utilizată ca și instrument analitic în estimarea impactului socio-economic și de mediu (în termeni de beneficii și costuri), având în vedere aplicarea de măsuri, planuri de investiții și/sau proiecte individuale care vizează diferite sectoare economice (driveri) precum: alimentarea cu apă și epurarea apelor uzate, apărarea împotriva inundațiilor, producerea de energie, irigații și transporturi.

Astfel, analiza cost-beneficiu a fost utilizată ca și instrument analitic în procesul de identificare al excepțiilor de la obiectivele de mediu, aspect relaționat cu analiza de disproporționalitate a costurilor având în vedere aplicarea Art 4.4 și Art 4.5. În acest context, metodologia de realizare a ACB utilizată în cadrul *Planului de Management actualizat aprobat prin HG 859/2016*, a implicat atât o analiză financiară, cât și o economică (de mediu și socială) a programului de măsuri, la nivelul unui bazin hidrografic. și în cadrul căreia, disproporționalitatea a fost analizată din punct de vedere al raportului Cost-Beneficiu.

În procesul de analiză a costurilor disproporționate s-a evaluat în ce proporție costul total (de capital, operare, întreținere) este considerat disproporționat sau care este pragul peste care acest cost devine disproporționat.

Metodologia privind ACB, ca rezultat al "*Studiului privind analiza cost beneficiu aferentă programului de măsuri necesare atingerii stării bune a corpurilor de apă în anul 2021. Identificarea pragului de disproporționalitate al costurilor asociate programului de măsuri în vederea justificării excepțiilor de la obiectivele de mediu ale corpurilor de apă, conform cerințelor Directivei Cadru Apă 2000/60/EC*", elaborat de Institutul Național de Cercetări Economice" Costin C. Kirițescu este prezentată în cadrul *Cap.10.1. Analiza Cost-Beneficiu. Analiza de Disproporționalitate* din cadrul *Planului de Management actualizat aprobat prin HG 859/2016*.

Precizăm că în conformitate cu termenii de aplicare a excepțiilor - *Art 4.4, Art 4.5, 4.7 ai Directiva Cadru Apă*, în cadrul *Planului de Management actualizat 2022-2027*, analiza de disproporționalitate va fi considerată în potențialele situații care pot viza aplicarea Art 4.5, 4.7.

Tinând cont că în această etapă o serie de măsuri nu pot fi încă evaluate din punct de vedere al costurilor, ca și componenta a ACB având în vedere: procesul de identificare a măsurilor de apărare împotriva inundațiilor ca parte integrantă a actualizării *Planului de management a Riscului la Inundații*, aflat în process de elaborare; necesitatea finalizării unor studii de fezabilitate al căror rezultat va furniza elementele de cost, analiza cost beneficiu va fi abordată ulterior publicării proiectului *Planului de Management actualizat 2021*.

Facem precizarea că având în vedere proiectul *RO Floods* (a se vedea *Cap.3.4.4. Viitoare proiecte potențiale de infrastructură*), elaborarea programelor de măsuri va include, o multi-criterială, (priorizare a alternativelor), precum și analiza cost-beneficiu (evaluare a pagubelor evitate, a beneficiilor sociale și de mediu) pentru măsurile care se vor promova în cadrul *actualizării Planului de Management ale Riscului la inundații*. Rezultatele acestei analize, în măsura în care acestea vor fi disponibile, pot fi considerate în procesul de definitivare al excepțiilor.

Totodată se precizează că în cadrul *Proiectului Danube Floodplain - Reducerea riscului la inundații prin restaurarea zonelor inundabile de-a lungul Dunării și afluenților* (a se vedea *Cap. 3.4.3. Presiuni hidromorfologice semnificative*) a fost elaborată o *metodologie privind ACB* în relație cu restaurarea și conservarea luncilor inundabile. Metodologia propune o îmbunătățire în planul unei ACB standard, prin includerea

identificării și evaluării serviciilor ecosistemice, ca și componentă a beneficiilor în planul mediului. Cu alte cuvinte beneficiul dat de pagubele evitate, ca rezultat al aplicării măsurilor de restaurare și conservare a luncilor inundabile, este completat cu beneficiile oferite de serviciile ecosistemelor ca rezultat al aceleiași măsuri.

Indicatorii de beneficiu propuși în cadrul proiectului în relație cu diferite tipuri de servicii ecosistemice, ca rezultat direct al aplicării de măsuri de restaurare a zonelor inundabile, vor face subiectul unei analize ulterioare având în vedere posibilitatea completării indicatorilor de beneficiu pentru acest tip de măsuri.

10.2. Stabilirea excepțiilor de la obiectivele de mediu

10.2.1. Principii generale privind excepțiile de la obiectivele de mediu

În situațiile în care nu este posibilă atingerea obiectivelor de mediu se aplică excepții de la obiectivele de mediu în condițiile prevăzute de **Art. 4(4), (5), (6) și (7)** ale Directivei Cadru Apă, transpuse în legislația națională prin Legea Apelor 107/1996 cu modificările și completările ulterioare (Art. 2.3, 2.4, 2.5 și 2.7).

Excepțiile de la obiectivele de mediu sunt parte integrantă a obiectivelor de mediu, actualizându-se o dată la 6 ani prin *Planurile de Management ale bazinelor/spațiilor hidrografice*.

Conform Directivei Cadru Apă, excepțiile de la obiectivele de mediu se clasifică în următoarele categorii (tipuri):

1. prelungirea termenului de atingere a “stării bune” cel mai târziu până în 2027 (Art. 4(4) al DCA);

2. prelungirea termenului de atingere a “stării bune” după 2027 (Art. 4(4)c al DCA);

3. atingerea unor “obiective de mediu mai puțin severe” în anumite condiții (Art. 4 (5) al DCA);

4. deteriorarea temporară a stării corpurilor de apă în cazul existenței unor cauze naturale sau “forță majoră” (Art. 4 (6) al DCA);

5. neatingerea stării bune a apelor subterane, a stării ecologice bune /a potențialului ecologic bun a/apelor de suprafață; deteriorarea stării¹⁰⁵ corpului de apă de suprafață sau subterană (ca rezultat al: noilor modificări ale caracteristicilor fizice ale unui corp de apă de suprafață; noilor modificări ale nivelului apei corpurilor de apă subterană); deteriorarea stării corpului de apă de suprafață de la “starea foarte bună” la “starea bună” ca rezultat al noilor activități umane de dezvoltare durabilă (Art. 4 (7) al DCA).

Tuturor categoriilor de excepții identificate le sunt aplicabile două principii (Art. 4. (8), (9)):

- excepțiile care se aplică unui corp de apă nu trebuie să excludă sau să afecteze/compromită permanent atingerea obiectivelor de mediu în alte corpuri de apă din cadrul aceluiași bazin hidrografic;

- aplicarea excepțiilor să fie corelată cu implementarea altor reglementări legislative la nivel comunitar; cel puțin același grad de protecție ca și cel asigurat de către legislația comunitară existentă trebuie atins în situațiile de aplicare a excepțiilor.

La nivel național, în procesul de stabilire a excepțiilor aplicabile corpurilor de apă, s-au avut în vedere în principal, recomandările ghidurilor și documentelor europene elaborate în cadrul Strategiei Comune de Implementare a DCA, respectiv Ghidul nr. 20 -

¹⁰⁵ Noțiunea de “stare” se referă la starea ecologică/potențialul ecologic și starea chimică

Excepții de la obiectivele de mediu elaborat în cadrul Strategiei Comune de Implementare a Directivei Cadru Apă, Ghidul nr. 36 - Excepții de la obiectivele de mediu conform Art. 4.7¹⁰⁶, documentul WD2017-1-9- Clarificarea aplicării Art. 4.4 privind extinderea termenelor în Planul de Management actualizat - 2021 și considerații practice privind termenul de 2027 și documentul WD2017-2-2- Condițiile naturale în relație cu excepțiile DCA.

Stabilirea **excepțiilor de la obiectivele de mediu** se realizează la nivel de **corp de apă**, fiind un proces iterativ, actualizat în cadrul fiecărui ciclu de planificare. În actualul ciclu de planificare, actualizarea s-a realizat pe baza datelor și informațiilor suplimentare (analiza de risc actualizată la nivelul anului 2021, analiza de risc aferentă perioadei 2022-2027, informații privind decalarea/prelungirea termenelor de implementare a unor măsuri, măsuri suplimentare noi, corpuri de apă redelimitate, etc.), precum și a unor date și informații ce nu au fost disponibile la momentul elaborării *Planului Național de Management actualizat aprobat prin HG 859/2016* etc.

Ca principiu general, aplicarea excepțiilor în contextul Art. 4.4. are la bază fezabilitatea tehnică și costurile disproporționate, condițiile naturale în contextul Art.4.4.c, respectiv ne fezabilitatea tehnică și costurile disproporționate în contextul Art. 4.5.

10.2.2. Aplicarea excepțiilor la nivelul corpurilor de apă

10.2.2.1. Excepții de la obiectivele de mediu pentru starea ecologică – ape de suprafață

Din analiza actualizată a presiunilor și a stării corpurilor de apă de suprafață, coroborată cu datele furnizate de analiza de risc actualizată perioadei 2022-2027, se estimează la nivel național, din 981 (32,43 %¹⁰⁷) de corpuri de apă cu excepții în relație cu obiectivul de mediu (stare ecologică bună/potențial ecologic bun) următoarele:

- pentru un număr de 518 (52,80 %¹⁰⁸) corpuri de apă se aplică excepții de prelungire a termenului de atingere a obiectivelor de mediu având ca orizont de timp 2022-2027 (Art. 4.4)
- pentru un număr de 442 (45,06 %¹⁰⁹) corpuri de apă se aplică excepții de prelungire a termenului de atingere a obiectivelor de mediu după 2027 (Art. 4.4.c)
- pentru un număr de 18 (1,83 %¹¹⁰) corpuri de apă se aplică excepții de stabilire a unor obiective de mediu mai puțin severe (Art. 4.5)
- pentru 3 (0,31 %¹¹¹) corpuri de apă se aplică excepție sub Art. 4.7.

Aplicarea excepțiilor de la obiectivele de mediu (sub Art. 4(4), Art. 4(4).c, Art. 4(5) și Art. 4(7) ale DCA) (figura 10.1), pentru 981 corpuri de apă, s-a realizat după cum urmează:

- din 518 corpuri de apă cu excepții de prelungire a termenului 2022-2027, 373 (72 %) sunt corpuri de apă naturale, 133 (25,68 %) corpuri de apă puternic modificate și 12 (2,32 %) corpuri de apă artificiale.

¹⁰⁶ http://arhiva.rowater.ro/TEST/CIS_Guidance_Article_4_7_FINAL_ENG.PDF
http://arhiva.rowater.ro/TEST/Ghid%20Art.4.7_DCA_%20RO.pdf

¹⁰⁷ din numărul total de corpuri de apă la nivel național

¹⁰⁸ din numărul de corpuri cu excepții

¹⁰⁹ din numărul de corpuri cu excepții

¹¹⁰ din numărul de corpuri cu excepții

¹¹¹ din numărul de corpuri cu excepții

În cazul corpurilor de apă naturale, analiza a indicat faptul că 361 sunt corpuri de apă râuri (215 permanente și 146 nepermanente), 11 corpuri de apă- lacuri naturale și 1 corp de apă tranzitoriu marin, ceea ce reprezintă 72 % din numărul de corpuri de apă cu excepții de prelungire a termenului 2022-2027. În cazul corpurilor de apă puternic modificate, 86 sunt corpuri de apă râuri (47 permanente și 39 nepermanente), 46 sunt corpuri de apă – lacuri de acumulare și lacuri naturale puternic modificate, 1 corp de apă costieră, precum și 12 corpuri de apă artificiale, ceea ce reprezintă 28 % din numărul de corpuri de apă cu excepții de prelungire a termenului 2022-2027.

- din 442 corpuri de apă cu excepții de prelungire a termenului după 2027, 323 (73,08 %) sunt corpuri de apă naturale, 105 (23,75 %) corpuri de apă puternic modificate și 14 (3,17 %) corpuri de apă artificiale. Excepțiile, în cazul corpurilor de apă naturale, s-au aplicat unui număr de 303 corpuri de apă râuri (196 permanente și 107 nepermanente), 18 corpuri de apă- lacuri naturale, 1 corp de apă costieră și 1 corp de apă tranzitoriu lacustru. În cazul corpurilor de apă puternic modificate, 88 sunt corpuri de apă râuri (53 permanente și 35 nepermanente), 17 sunt corpuri de apă – lacuri de acumulare și lacuri naturale puternic modificate, ceea ce reprezintă 19,91 % respectiv 3,85 % din numărul de corpuri de apă cu excepții de prelungire a termenului după 2027.

Excepțiile de tipul 4.4. aferente perioadei 2022-2027, aplicate la 518 corpuri de apă, au la bază **fezabilitatea tehnica 497 CA (360 CA naturale, 125 CAPM și 12 CAA) și respectiv costurile disproporționate 31 CA (22 CA naturale și 9 CAPM).**

Menționăm în cazul a 3 corpuri de apă (lacuri naturale¹¹²) și aplicarea excepției de tip 4.6, consecință a deteriorării temporare a stării corpurilor de apă (lacul Ianca, lacul Nuntași) sau neatingerii temporare a obiectivului de mediu (lacul Jirlău), în contextul condițiilor de secetă prelungită.

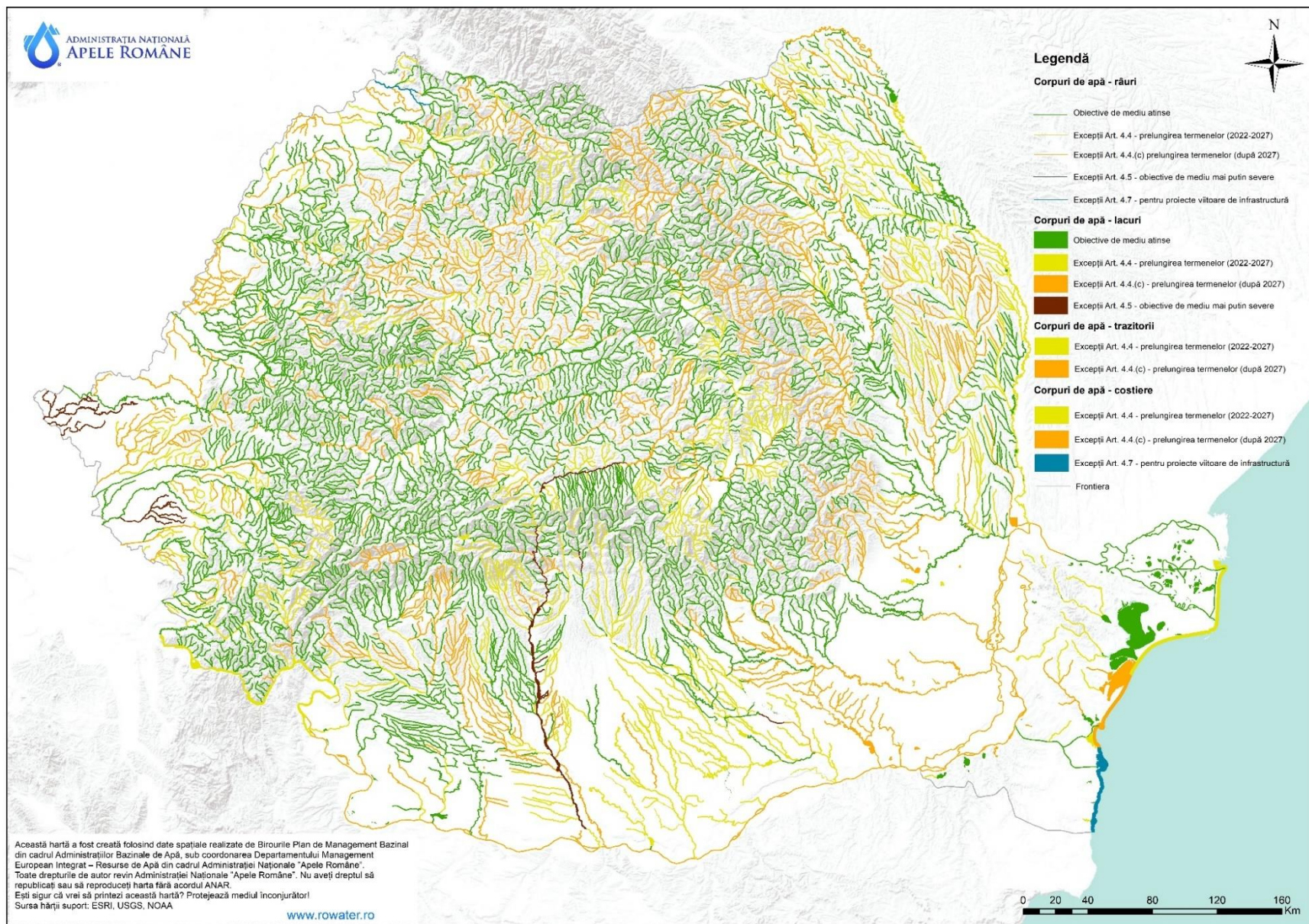
Excepțiile de tipul 4.4.c cu termen după 2027 au fost aplicate la 442 (45,06 %) corpuri de apă din motive de **condiții naturale**, cele mai frecvente fiind reprezentate de: restabilirea elementelor de calitate biologice consecință a implementării măsurilor, condiții naturale hidrologice, etc.

Menționăm că în unele situații la nivelul aceluiași corp de apă cu excepție de tip 4.4.c, anumite elemente de calitate sunt însă exceptate sub Art.4.(4), termenul de atingere al obiectivului de mediu din perspectiva elementului de calitate respectiv, menținându-se la nivelul anului 2027.

Excepțiile de prelungire a termenelor sub Art. 4(4) și Art. 4(4)c pentru corpurile de apă sunt determinate de implementarea măsurilor de bază pentru realizarea sistemelor de colectare și epurare în special, în aglomerările umane cu mai mult de 2.000 locuitori echivalenți, a măsurilor suplimentare de construire a infrastructurii de apă uzată pentru aglomerările mai mici de 2.000 l.e., dar și de aplicarea a măsurilor pentru atenuarea efectelor presiunilor hidromorfologice.

¹¹² lacul Ianca, lacul Jirlău, lacul Nuntași – situația a fost înregistrată la nivelul anului 2019

10. Excepții de la obiectivele de mediu

Figura 10.1. Excepții de la obiectivele de mediu pentru starea ecologică – ape de suprafață

Excepțiile de tipul 4.5. (obiective de mediu mai puțin severe) sunt aplicate unui număr de 18 corpuri de apă, reprezentând 1,84 % din numărul total al corpurilor de apă cu excepții¹¹³ după anul 2022. Dintre corpurile cu excepții pe 4(5) obiectivele de mediu mai puțin severe sunt atinse în prezent pentru toate corpurile de apă. Se menționează că din cele 18 corpuri de apă, 10 corpuri de apă sunt nepermanente, iar din punct de vedere al caracteristicilor hidromorfologice 15 corpuri de apă sunt desemnate corpuri de apă puternic modificate. În scopul nedeteriorării ulterioare a stării ecologice/potențialului ecologic al corpurilor de apă sunt identificate măsuri de bază și măsuri suplimentare ce vizează presiunile existente, iar în cazul unor presiuni viitoare se vor avea în vedere elemente privind posibilul impact cumulativ (asupra stării/potențialului corpurilor de apă) astfel încât obiectivul de mediu mai puțin sever să nu fie afectat.

În cazul corpurilor de apă cu **excepții de tipul „obiectivelor mai puțin severe”**, s-au aplicat principiile disproporționalității costurilor și al nefezabilității tehnice.

În cadrul Proiectului Planului de Management actualizat - 2021, situațiile care vizează excepțiile datorate costurilor disproporționate, sunt cele din Planul de Management actualizat aprobat prin HG 859/2016.

Precizăm că în prezent la nivelul INHGA se află în derulare *Studiul suport pentru implementarea debitelor ecologice, în conformitate cu cerințele DCA, pentru o serie de baraje prioritare*, care va furniza informații privind fezabilitatea/ nefezabilitatea tehnică a asigurării Qec aval de baraje. Astfel, situațiile de nefezabilitate tehnică în relație cu asigurarea debitului ecologic aval de baraj și care ar face subiectul aplicării Art.4.5 vor putea fi evidențiate după finalizarea studiului, în Noiembrie 2021.

Informații sintetice privind excepțiile de la obiectivele de mediu la nivelul corpurilor de apă sunt prezentate în Anexa 7.1. a *Planurilor de Management ale b.h./s.h (actualizate)*.

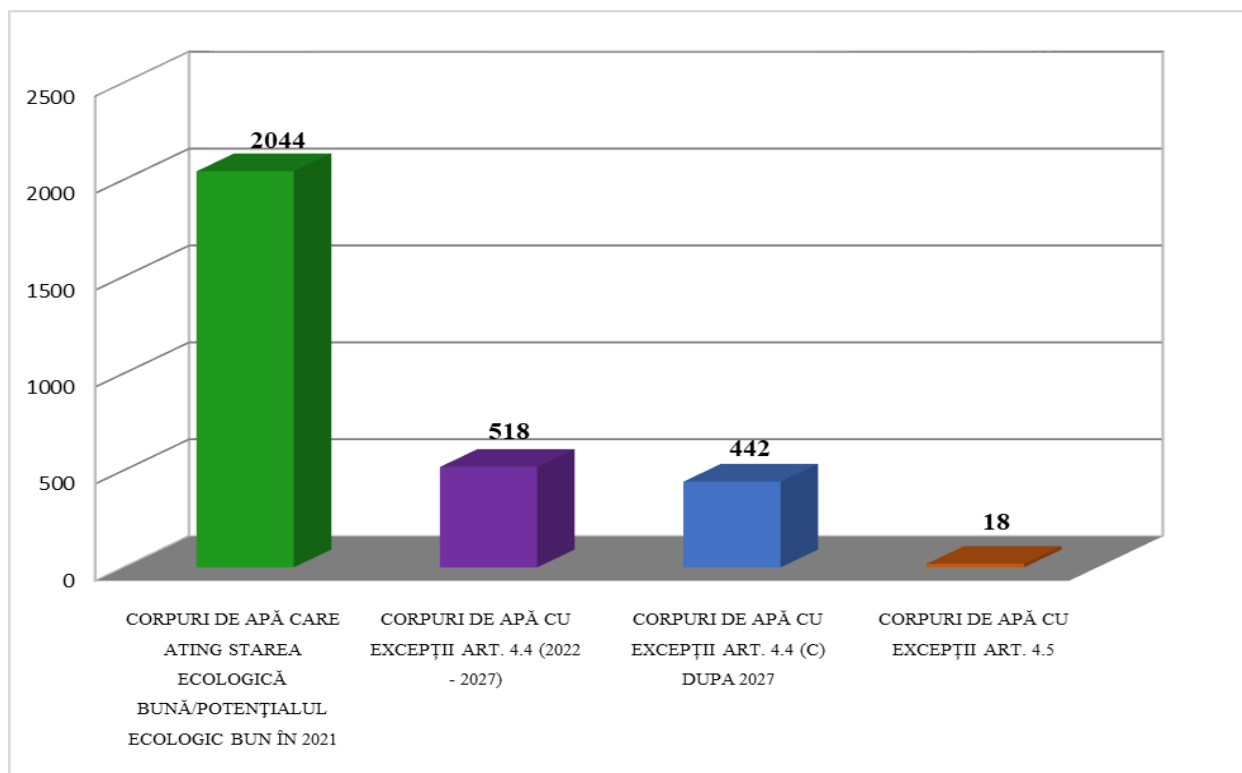
Informații detaliate la nivel de corp de apă¹¹⁴ cărui i s-a aplicat excepție de la obiectivul de mediu se regăsesc în Anexele 10.2 ale proiectelor Planurilor de Management actualizate (2021) ale bazinelor/spațiilor hidrografice, considerațiile privind condițiile de aplicare a excepțiilor fiind prezentate în Anexa 10.1. a proiectului Planului Național de Management actualizat - 2021.

Informațiile detaliate fac referire la tipologia și starea ecologică/potențialul ecologic, starea chimică a corpului de apă, obiectivul de mediu, zonele protejate, presiunile semnificative, tipul și sub-tipul de excepție, justificarea excepțiilor din perspectiva măsurilor ce conduc progresiv corpul de apă la atingerea obiectivului de mediu, termenul de implementare al măsurilor, precum și termenul/orizontul de timp la care se preconizează atingerea obiectivului de mediu sub excepția aplicată.

De asemenea măsurile necesare pentru atingerea obiectivelor de mediu aplicabile corpurilor de apă sunt indicate în capitolul 9 – *Programul de măsuri* și în anexele aferente acestui capitol.

¹¹³ Pentru 2 corpuri de apă s-au stabilit și excepții sub Art.4.(4)

¹¹⁴ Principiul grupării a fost aplicat având în vedere ca informațiile utilizate pentru justificarea excepțiilor să fie relevante pentru corpurile de apă grupate

Figura 10.2. Corpuri de apă în stare ecologică bună/potențial ecologic bun (2021) și excepțiile (sub Art. 4(4), Art.4(4)c și Art. 4(5)) de la obiectivele de mediu aplicate corpurilor de apă de suprafață

În cazul **excepțiilor sub Art. 4(7) al DCA** au fost reanalizate corpurile de apă care au făcut subiectul excepțiilor (Acumulările Suplacu Barcău, Mihăileni, Răstolița) având în vedere Art.4.7 din cadrul Planului Național de Management actualizat, aprobat prin HG 859/2016, obiective de investiții începute înainte de anul 2000, respectiv acumularea Mihăileni în 1986, acumularea Răstolița și acumularea Suplacu de Barcău în 1997.

Astfel:

- Pentru **Acumularea Suplacu de Barcău**, acumulare cu folosințe multiple: alimentarea cu apă industrială și pentru populație, irigații și apărare împotriva inundațiilor, a fost emis avizul de gospodărire a apelor 277/25.10.2018.

Corpul de apă aferent *Barcău-Ac Suplacu de Barcău* a fost desemnat puternic modificat, având potențialul ecologic moderat. Precizăm că acest corp face subiectul unui set de măsuri de atenuare a alterărilor hidromorfologice, după cum urmează:

- Renaturarea malului lacului (habitatelor de mică adâncime);
- Construirea unor insule plutitoare artificiale;
- Asigurarea debitului ecologic în aval, măsură similară cu măsura R-M3.1 care se aplică în cazul lucrărilor de barare transversală (baraje, praguri), care au ca scop producerea de energie, alimentarea cu apă și reducerea riscului la inundații,
- Managementul nivelului apei în lacul de acumulare.

Toate aceste măsuri sunt luate în vederea atenuării efectului alterărilor hidromorfologice și atingerii obiectivului de mediu.

- Pentru **Acumularea Răstolița**, acumulare cu folosințe multiple - alimentarea cu apă, producere de energie electrică și apărarea împotriva inundațiilor:

- reiterăm precizarea că obiectivul de investiție AH Răstolița are schema de amenajare aprobată la faza de Proiect de Execuție prin **Decretul 95/1989**, amenajarea hidroenergetică Răstolița fiind declarată lucrare de utilitate publică de interes național, prin HG nr. 332/10.05.1996.

Astfel, întreaga amenajare hidroenergetică a fost proiectată înainte de anul 1989, iar începerea construcției acestor obiective s-a realizat înainte de anul 2000, astfel ca la momentul elaborării proiectului Planului de management actualizat 2021 stadiul execuției rămâne la același procent de finalizare menționat în cadrul **Planului de management actualizat aprobat prin HG 859/2016** și anume 95% .

În anul 1994, urmare a cerințelor Acordului de Mediu nr.12/07.11.1990, s-a realizat **Studiul de optimizare și fundamentare a soluțiilor constructive și a graficului de eșalonare a lucrărilor la A.H.E. Răstolița**, studiu ce a fundamentat reducerea debitului instalat la centrală de la 25 mc/s la 17 mc/s, modificarea traseului aducțiunilor secundare corelat cu cerințele Acordului de mediu și execuția etapizată a barajului Răstolița, care într-o primă etapă s-a executat la cota minimă energetică. Astfel, având în vedere data emiterii acordului de mediu, nu a fost evaluat impactul proiectului asupra mediului, conform cerințelor Directivei EIA.

Se precizează că în conformitate cu informațiile furnizate de Hidroelectrică SA, având în vedere AHE Răstolița, s-a prevăzut a se executa scări de pești la captările secundare Visa, Gălăoaia Mare și Gălăoaia Mică.

De asemenea, se menționează că la nivelul corpului de apă *Răstolița, ac. Răstolița*, aflat în potențial ecologic bun au fost avute în vedere următoarele măsuri de atenuare:

- refacerea stocului de pește prin repopulare
  - introducerea mecanică a sedimentelor aval de structura de barare.
- Pentru **Acumularea Mihăileni**, acumulare cu folosințe multiple - alimentarea cu apă a localităților din aval și a centrelor industriale, producerea de energie electrică, apărarea împotriva inundațiilor sectorul Mihăileni – Vata (volumul de protecție împotriva inundațiilor fiind de 6,5 mil. mc):
    - se reiterează precizarea din cadrul Planului de Management actualizat aprobat prin HG 859/2016, că investiția a fost aprobată prin HCM 243/1985 și Decret CS 92/1987, urmate de alte acte normative pentru actualizarea valorilor, HG 1247/2006, anexa II/11, HOTĂRÂRE nr. 637 din 23 august 2018. Înălțimea barajului este de 34 m, cu un volum util de 8,33 mil mc.

Stadiul execuției obiectivului de investiții este similar celui menționat în cadrul Planului de Management actualizat aprobat prin HG 859/2016 și anume cca 80%.

De asemenea, corpul de apă natural Crișul Alb - Ac.Mihăileni - am. Ac.Mihăileni - baraj Mihăileni + Afluent, se află în stare ecologică bună.

Astfel, pentru acest corp de apă se are în vedere în continuare aplicarea Art 4.7, dar trebuie precizat faptul că având în vedere că obiectivul de investiții a fost demarat înainte de anul 2000, aplicarea excepției în acest caz nu este în sensul termenilor Art 4.7 care se referă la viitoare proiecte de infrastructură. Totuși prin aplicarea acestui articol se are în vedere identificarea unui set de măsuri de atenuare a efectelor alterărilor hidromorfologice.

Referitor la **corpul de apă Icu**, acesta a făcut subiectul aplicării excepției conform Art.4.7 având în vedere informațiile deținute la momentul elaborării Planului de Management actualizat aprobat prin HG 859/2016, dar și a principiul precauției.

Precizăm faptul că obiectivul de investiții *Proiectare și execuție autostrada Lugoj-Deva lot 2 km 27+620 – km 56+220* care a determinat aplicarea excepțiilor, a fost finalizat,

corpul de apă lcuî fiind la momentul elaborării proiectului Planului de Management actualizat 2021 în stare ecologică bună. Astfel, corpul de apă nu mai face subiectul aplicării Art 4.7.

Având în vedere proiectul **Reducerea Eroziunii Costiere. Faza II (2014-2020)**, <https://rowater.ro/despre-noi/descrierea-activitatii/managementul-european-integrat-resurse-de-apa/planurile-de-management-ale-bazinelor-hidrografice/planuri-de-management-nationale>, in folderul Planul Național de Management 2022-2027).

- În urma analizei documentației preliminare privind evaluarea impactului asupra corpurilor de apă pentru investiția *Reducerea Eroziunii Costiere- Faza II (2014-2020) – faza studiu de fezabilitate*, Administrația Națională Apele Române (ANAR), în calitate de autoritate competentă în domeniul gospodării apelor, a ajuns la concluzia că este necesară aplicarea articolului 4.7 al Directivei Cadru Apă;
- Motivul principal l-a reprezentat perioada (reversibilitate 2-5 ani) în care se vor manifesta efectele asupra componentei benthice a biodiversității (în special macronevertebrate benthice), fără a constitui o certitudine;
- În conformitate cu prevederile *Ghidului 36 Excepții de la Obiectivele de mediu - Art. 4.7*, a fost respectat principiul precauției care poate ajuta la evitarea situațiilor în care evaluarea ex-post va furniza în mod evident deteriorarea stării actuale a corpurilor de apă.

Astfel aplicarea Art 4.7 s-a realizat pentru două corpuri de apă costiere (Cap Singol-Eforie Nord și Eforie Nord Vama Veche). Raportul privind aplicarea Art 4.7 pentru cele 2 corpuri de apă costiere se regăsește la următorul link:

<https://rowater.ro/wp-content/uploads/2021/06/Eroziune-Costiera-Raport-aplicare-art.-4.7-DCA.pdf>

În concluzie având în vedere proiectul Planului de Management actualizat - 2021 excepțiile în baza Art 4.7 au fost aplicate pentru trei corpuri de apă după cum urmează:

- Cap Singol - Eforie Nord, Cod ROCT02_B1
- Eforie Nord - Vama Veche Cod ROCT02_B2
- Crisul Alb - Ac.Mihaileni - am. Ac.Mihaileni - baraj Mihaileni + Afluent, Cod RORW3-1_B2

Menționăm totodată că pe măsura finalizării studiilor de impact asupra corpurilor de apă, pentru proiectele de infrastructura (menționate în cadrul Capitolului 3.4.4 *viitoare proiecte potențiale de infrastructură*) dar și a elaborării Planurilor de Management ale Riscului la Inundații pot fi identificate situații de deteriorare ale stării/potențialului corpului de apă pentru care se impune aplicarea Art.4.7.

Indicații metodologice de aplicare a excepțiilor sub Art. 4.(7) se regăsesc în *Anexa 10.1. „Elemente metodologice privind aplicarea excepțiilor de la obiectivele de mediu în cadrul articolului 4(7) al Directivei Cadru în domeniul Apei (2000/60/EC)”*.

Principalele sectoare de activitate care determina aplicarea excepțiilor de la starea bună - orizont de timp după 2022, precum și tipurile de impact asociate sunt următoarele: dezvoltarea urbană și agricultura, respectiv poluarea cu azot, poluarea cu fosfor și poluarea organică.

10.2.2.2. Excepții de la obiectivele de mediu pentru starea chimică – ape de suprafață

Din analiza actualizată a presiunilor și a stării/impactului acestora, coroborată cu datele furnizate de analiza de risc actualizată la nivelul 2022-2027, se estimează la nivel național următoarele:

- pentru un număr de 15 corpuri de apă se aplică excepții de la atingerea obiectivelor de mediu (stare chimică bună) având ca orizont de timp perioada 2022-2027 (art. 4.4);
- pentru un număr 41 corpuri de apă se aplică excepții de la atingerea obiectivelor de mediu (stare chimică bună) după anul 2027 (art. 4.4.c) (*Figura 10.3*).

Aplicarea excepțiilor de la obiectivele de mediu sub art. 4.4 (stare chimică bună) cu orizont de timp 2022-2027, pentru cele 15 corpuri de apă, ce reprezintă 0,5 % din totalul de 3.025 corpuri de apă la nivel național, s-a realizat pentru:

- 12 corpuri de apă naturale râuri, reprezentând 0,49 % din totalul de 2.461 corpuri de apă naturale;
- 3 corpuri de apă puternic modificate râuri, reprezentând 0,53 % din totalul de 565 corpuri de apă puternic modificate și artificiale.

Apele teritoriale au fost delimitate conform art. 2.1 al DCA cu scopul de a fi evaluate din punct de vedere al stării chimice. Pentru acestea nu au fost stabilite excepții, fiind în stare chimică bună ca și în Planul Național de Management actualizat 2016, aprobat prin HG 859/2016. Aplicarea excepțiilor de la obiectivele de mediu, conform art. 4.4.c după anul 2027 (stare chimică bună) s-a realizat având în vedere 41 corpuri de apă, ce reprezintă 1,35 % din totalul de 3.025 corpuri de apă la nivel național, astfel:

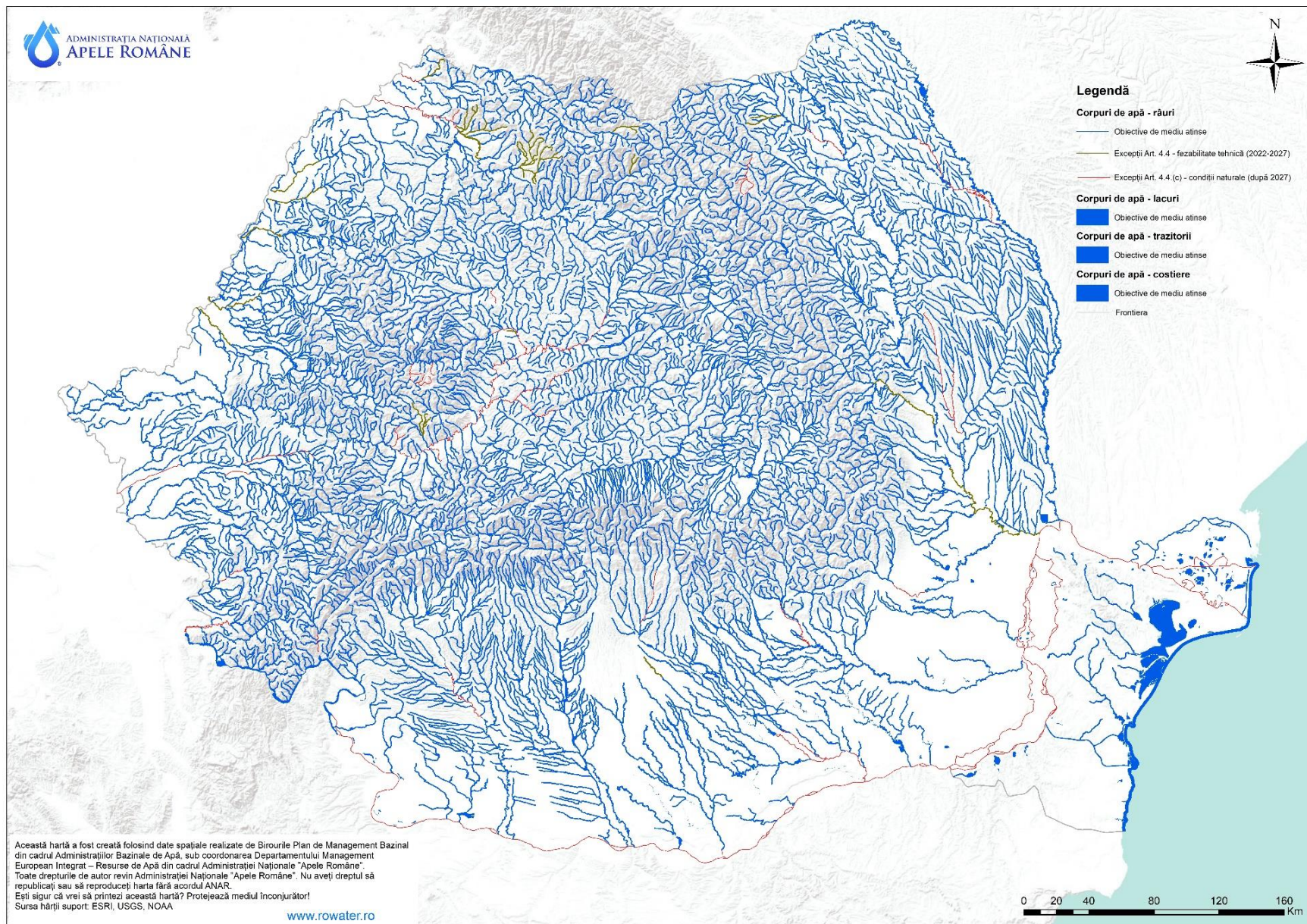
- 21 corpuri de apă naturale râuri, respectiv 0,85 % din totalul de 2.461 corpuri de apă naturale și apele teritoriale;
- 20 corpuri puternic modificate râuri reprezentând 3,54 % din totalul de 565 corpuri de apă puternic modificate și artificiale

La nivel național, pentru niciun corp de apă din categoria lacuri, ape tranzitorii, costiere nu se aplică excepții de la atingerea obiectivului de mediu, toate fiind în stare chimică bună, ca de altfel nici pentru apele teritoriale.

Pentru fiecare corp de apă căruia i s-au stabilit excepții de la starea chimică, în *Anexa 7.1* a proiectelor *Planurilor de Management actualizate 2021*, se prezintă obiectivul preconizat; aspecte privind condițiile de aplicare a excepțiilor sunt indicate în *Anexa 10.1*.

Informații privind măsurile aplicate corpurilor de apă cu excepții în vederea atingerii obiectivelor de mediu sunt prezentate în capitolul 9 – *Programul de măsuri* și în anexele aferente acestui capitol precum și în fișele de justificare din *Anexa 10.2* a proiectelor *Planurilor de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice 2021*.

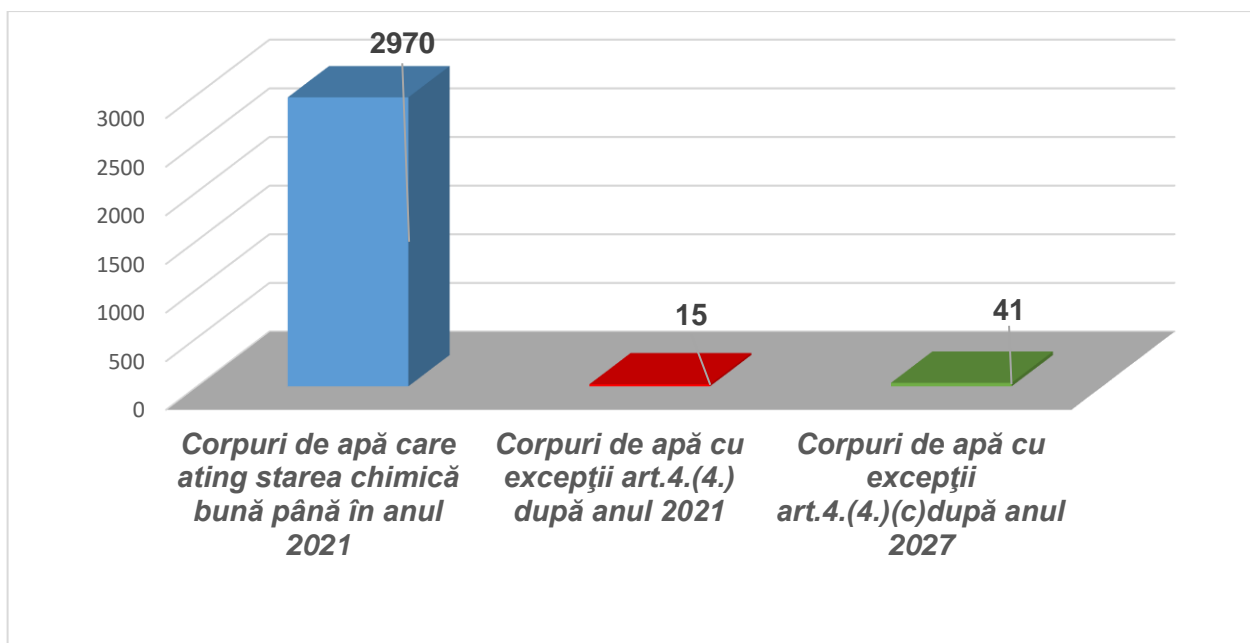
10. Excepții de la obiectivele de mediu

Figura 10.3. Excepții de la obiectivele de mediu (starea chimică) pentru corpurile de apă de suprafață

În *Figura 10.4* sunt reprezentate grafic tipurile de excepții conform art.4.4 (fezabilitate tehnică) și art. 4.(4).(c) (condiții naturale) pentru cele 56 corpuri de apă.

Figura 10.4. Obiectivele de mediu (starea chimică) atinse și excepții pentru corpurile de apă de suprafață

În general, la nivel național, s-a apelat la extinderea termenului de atingere a obiectivelor de mediu privind starea chimică bună a apelor de suprafață ca urmare a faptului că îmbunătățirea stării acestor corpuri de apă, până la termenul impus de DCA, nu este **fezabilă** din punct de vedere **tehnic**.

Acest tip de excepții, de prelungire a termenelor potrivit Art. 4(4), s-a solicitat având în vedere timpul necesar implementării, atât a măsurilor de bază pentru sursele punctiforme de poluare, cât și a măsurilor suplimentare stabilite pentru determinarea cauzelor insuficient cunoscute sau necunoscute de producere a poluării.

Directiva 2013/39/UE a stabilit standarde de calitate pentru mediu mai stricte pentru anumite substanțe prioritare și a introdus noi substanțe prioritare. În situația în care corpul de apă de suprafață nu atinge obiectivul de mediu din cauza acestor tipuri de substanțe, este posibilă aplicarea excepțiilor de tipul 4(4)(c).

Prelungirea termenelor prevăzute la art. 4(4)(c) al DCA este limitată la alte două actualizări ale planului de management, cu alte cuvinte, până în anul 2033 pentru substanțele existente cu standarde revizuite mai stricte și până în 2039 pentru substanțele noi prioritare (articolul 3 alineatul (1a) din Directiva 2008/105/CE modificată)¹¹⁵.

Principalele sectoare de activitate care determină aplicarea excepțiilor de la atingerea stării chimice bune după 2021 sunt următoarele: industria minieră cu poluare istorică, agricultura, dezvoltarea urbană, precum și alte surse neidentificate.

10.2.2.3. Excepții de la obiectivele de mediu – ape subterane

La nivel național, din totalul de 143 corpuri de apă subterană, 12 corpuri de apă subterană reprezentând 8,39 % nu ating starea bună din punct de vedere chimic, în anul 2021, situația fiind neschimbată și pentru anul 2027.

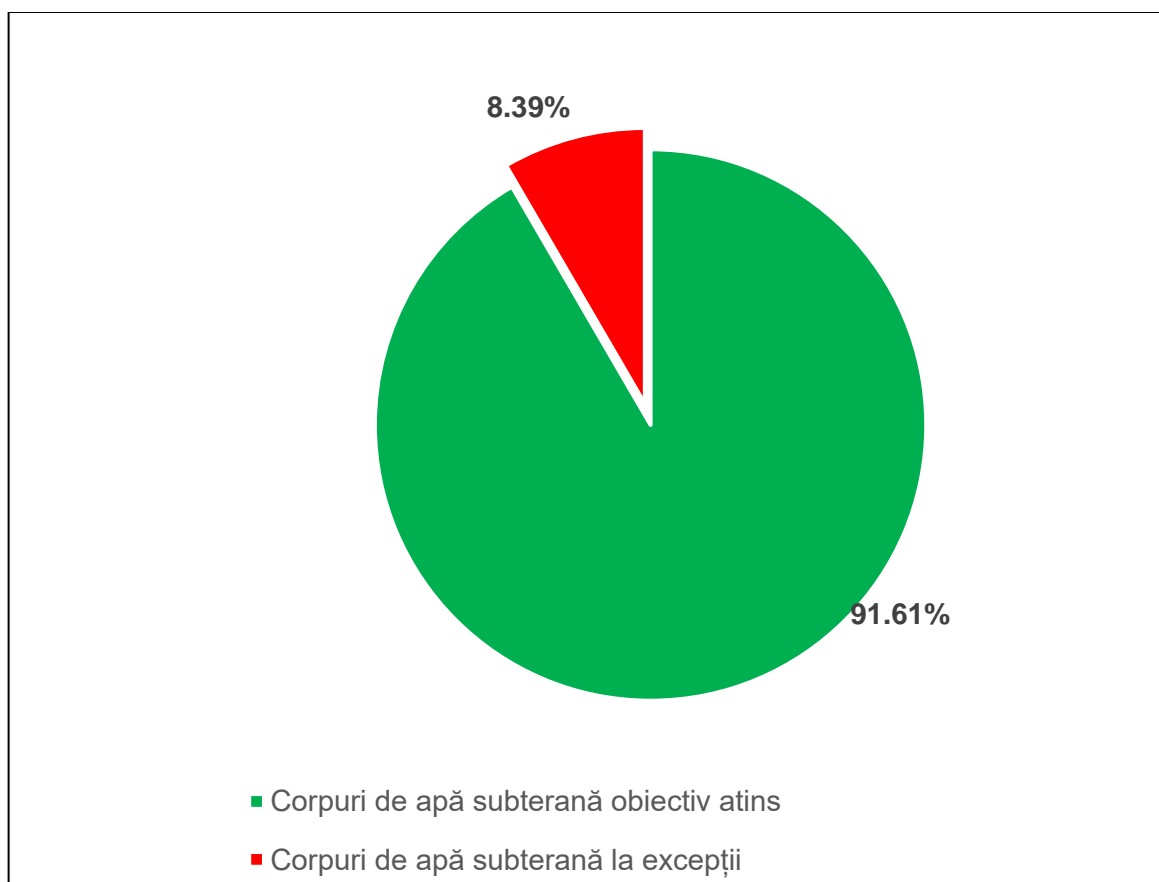
În cazul celor 12 corpuri de apă subterană care prezintă riscul de neatingere a stării chimice bune, se solicită excepții de la atingerea obiectivelor de mediu după 2027, conform

¹¹⁵ Document tehnic privind Condițiile Naturale în relație cu excepțiile, conform DCA (Natural Conditions in relation to WFD Exemptions, Water Directors Meeting, 4-5 December 2017, Tallinn)

art. 4(4)(c) al Directivei Cadru Apă (*Figurile 10.5 și 10.6*). Dinamica apelor subterane este mult mai lentă decât a apelor de suprafață, acest lucru făcând ca efectele măsurilor să fie resimțite după o perioadă mult mai lungă de timp.

În *Anexa 7.2* a fiecărui proiect al *Planului de Management ale bazinelor/spațiilor hidrografice actualizate 2021* sunt prezentate corpurile de apă care au prevăzute excepții de la atingerea stării chimice bune. Nu sunt prevăzute excepții pentru atingerea stării cantitative bune a corpurilor de apă subterană, întrucât toate corpurile au atins starea cantitativă bună.

Comparativ cu Planul Național de Management actualizat 2016-2021 aprobat prin HG 859/2016, numărul corpurilor de apă subterană pentru care s-au prevăzut excepții de la atingerea stării chimice bune a scăzut de la 15 la 12 corpuri de apă subterană.

Figura 10.5. Obiectivele de mediu atinse și excepții de la obiectivele de mediu aplicate corpurilor de apă subterane (starea chimică bună)

10. Excepții de la obiectivele de mediu

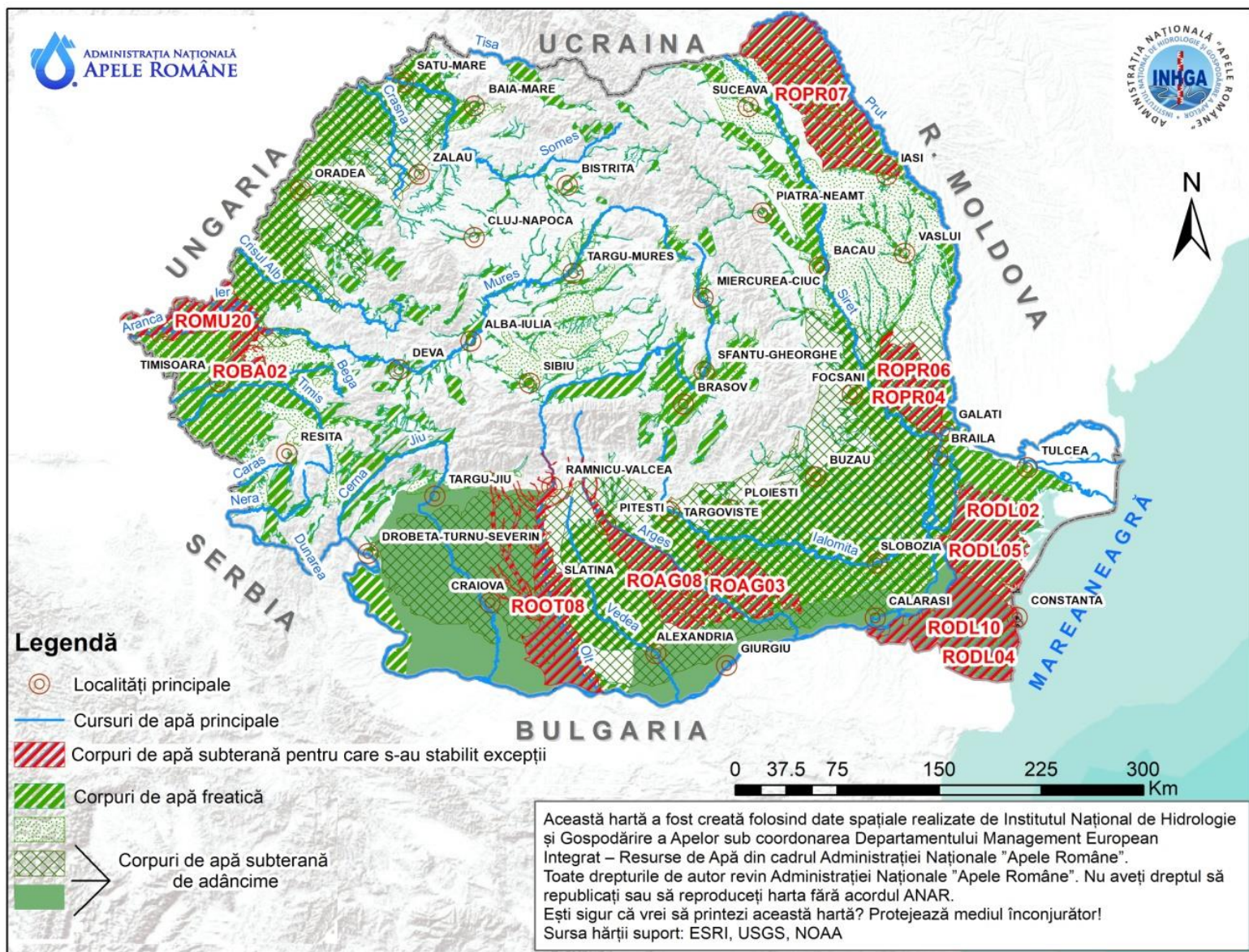

Figura 10.6. Excepții de la obiectivele de mediu (starea chimică bună) aplicate corpurilor de apă subterană

11. ASPECTE CANTITATIVE ȘI SCHIMBĂRI CLIMATICE

Schimbările rapide din mediul înconjurător sunt cauzate de creșterea populației globului, de creșterea ratei de consum a resurselor de către societatea umană și de schimbări ale tehnologiilor și ale organizării politico-sociale. Cea mai importantă componentă a schimbărilor globale o reprezintă modificarea climei din cauza efectului de seră, care va avea un impact important asupra mediului și activităților economico – sociale. Fenomenul de încălzire globală a condus la creșterea frecvenței evenimentelor extreme, alternanța rapidă între caniculă severă/secetă accentuată și precipitații abundente/inundații fiind din ce în ce mai evidente.

Potrivit Raportului privind starea mediului în România, variabilitatea climatică va avea efecte directe asupra unor sectoare precum agricultura, silvicultura, gestionarea resurselor de apă ceea ce poate conduce la modificarea perioadelor de vegetație și la deplasarea liniilor de demarcație dintre păduri și pajiști și poate determina creșterea frecvenței și intensității fenomenelor meteorologice extreme (furtuni, inundații, secete). Schimbările în regimul climatic din România se încadrează în contextul global, ținând seama de condițiile regionale: creșterea temperaturii va fi mai pronunțată în timpul verii, în timp ce, în nord-vestul Europei creșterea cea mai pronunțată se așteaptă în timpul iernii.

Administrația Națională de Meteorologie¹¹⁶ a realizat scenarii climatice pentru perioadele 2011-2040 și 2021-2050 și efectele cuantificabile asupra temperaturii medii multianuale și precipitațiilor medii multianuale în România, evidențind o creștere a temperaturii medii anuale până în anul 2030 între 0,5°C și 1,5°C, pentru perioada 2020-2029 și între 2,0°C și 5,0°C, pentru 2090-2099, în funcție de scenariul aplicat. De asemenea, a fost prognozată o tendință generală descrescătoare a cantităților anuale de precipitații la nivelul întregii țări și în special o creștere accentuată a deficitului de precipitații în zonele situate în sudul și estul României. Cantitatea totală de precipitații anuale ar putea scădea cu 10-30 % la sfârșitul secolului, în funcție de modelele climatice utilizate. Mai multe detalii se pot consulta la același capitol din Planul Național de Management actualizat, aprobat prin HG nr. 859/2016.

În acest context, gestionarea durabilă a apei va juca un rol important în ceea ce privește adaptarea omenirii la mediul său modificat și va contribui la evitarea creșterii temperaturii globale cu mai mult de 1,5° Celsius¹¹⁷. Gestionarea acestei resurse vitale necesită o abordare cu adevărat integrată la nivelul bazinului hidrografic, care să ia în considerare dimensiunile de mediu, sociale, economice și de sănătate.

Se preconizează că schimbările climatice vor avea un impact major asupra resurselor de apă și asupra managementului lor durabil. Dintre țările din bazinul Dunării, România este de așteptat să fie mai afectată de schimbările climatice, în principal prin frecvența și amploarea inundațiilor, inclusiv inundațiile rapide, precum și prin intensitatea și durata secetelor cu repercursiuni negative asupra calității și biodiversității acvatice. Provocările ridicate de efectele schimbărilor climatice oferă o oportunitate unică de a consolida și dezvolta modul în care se gestionează resursele de apă, precum și riscurile aferente.

¹¹⁶ Proiectului ADER - Sistem de indicatori geo-referențiali la diferite scări spațiale și temporale pentru evaluarea vulnerabilității și măsurile de adaptare ale agroecosistemelor față de schimbările globale (2011-2014), finanțat prin Planul Sectorial pentru Cercetare-Dezvoltare din Domeniul Agricol și de Dezvoltare Rurală pe anii 2011-2014 - ADER 2020

¹¹⁷ Raportul „Încălzirea globală cu 1,5 °C”, adoptat în cadrul celei de a 48-a sesiuni a IPCC (6 octombrie 2018), pentru efectele și impacturile preconizate ale scenariilor de încălzire globală cu 1,5 °C și 2 °C

Directiva Parlamentului European 2008/56/CE de instituire a unui cadru de acțiune comunitar în domeniul politicii privind mediul marin¹¹⁸ tratează problema impactului schimbărilor climatice asupra mărilor și a efectelor schimbărilor climatice asupra mediului marin. Ea impune Statelor Membre să ia în considerare, în cadrul evaluărilor lor inițiale, diverși factori legați de climat, cum ar fi modificarea temperaturii mărilor, stratul de gheață și acidificarea oceanelor. În acest sens, la nivel național s-a observat faptul că pe termen lung, tendința evoluției nivelului la Marea Neagră este ascendentă. Pe parcursul anului 2019 în apele costiere s-a evidențiat că¹¹⁹:

- temperatura apei mării a înregistrat media anuală cea mai ridicată (14,9 °C) din ultimii 60 de ani (1959 -2019), cu abateri pozitive ale mediilor lunare cuprinse între 0,8 °C (ianuarie) și 5,8 °C (iunie) ;
- debitele Dunării au înregistrat în luna iunie 2019 valoarea medie 12.028 m³/s care au depășit semnificativ media lunară multianuală; perioada coincide cu gradul minim de agitație al mării și temperaturile cele mai ridicate ale apei mării astfel încât impactul a fost observat până în apele costiere ;
- s-au accentuat fenomenele de circulație ale maselor de apă sub influența regimului vântului și al curenților.

Estimările pe termen mediu arată că nivelul Mării Negre va crește cu o medie de 5 cm pe deceniu, în special în zona costieră de la Vama Veche până la Sulina.

Referitor la aspectele privind schimbările climatice, progresele înregistrate în proiectul Planului Național de Management actualizat, comparativ cu Planul Național de Management aprobat prin HG nr. 859/2016, se evidențiază următoarele:

- **este în derulare procesul de actualizare a Strategiei privind schimbările climatice 2013-2020 și a Planului național de acțiune 2016-2020 privind schimbările climatice, având în vedere în principal noile cerințe europene din cadrul Pactului Ecologic European și Strategia privind adaptarea la schimbările climatice în bazinul hidrografic al Dunării;**
- **actualizarea evaluării cerințelor folosințelor de apă la nivelul bazinelor hidrografice, pentru orizontul de timp 2020 și 2030, în vederea fundamentării acțiunilor și măsurilor necesare atingerii obiectivelor gestionării durabile a resurselor de apă ale bazinelor hidrografice;**
- **actualizarea comparării resurselor de apă cu consumul la folosințele de apă, în scopul determinării deficitelor de apă și identificării zonelor deficitare din punct de vedere a resursei de apă de suprafață și subterane;**
- **dezvoltarea de studii privind actualizarea evaluării resursei de apă la nivelul bazinelor hidrografice și estimarea acestora la orizontul de timp 2050, respectiv 2100, ținând seama de influența schimbărilor climatice și studii privind extremele hidrologice și impactul schimbărilor climatice;**
- **dezvoltarea de studii pentru stabilirea vulnerabilității sistemelor de gospodărire a apelor la schimbările climatice (ex. adaptarea programelor de exploatare a lacurilor de acumulare la regimul hidrologic modificat și la noile cerințe de apă, care țin cont de variabilitatea naturală a regimului hidrologic în condiții de schimbări climatice, înregistrate în perioadele anterioare);**
- **În anul 2019, în cadrul INHGA, s-au realizat Studii în vederea adaptării folosințelor/lucrărilor de gospodărire a apelor la schimbările climatice având în vedere**

¹¹⁸ Directiva 2008/56/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 iunie 2008 de instituire a unui cadru de acțiune comunitară în domeniul politicii privind mediul marin (Directiva-cadru Strategia pentru mediul marin) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32008L0056>

¹¹⁹ Raport anual privind Starea Mediului în România pe anul 2019

atingerea / menținerea obiectivelor de mediu ale corpurilor de apă. Studiu de caz (un sub-bazin din cadrul A.B.A. Banat) – Lacul de acumulare Surduc;

- În anul 2020, în cadrul INHGA , s-au realizat Studii în vederea adaptării la schimbările climatice a modului de exploatare al lacurilor de acumulare. Studiu de caz.- Lacul de acumulare Paltinu și Lacul de acumulare Siriu.

Pentru corpurile de apă supuse stresului cantitativ și calitativ datorat schimbărilor climatice, se aplică măsuri recomandate de documentele europene: **Ghidul document nr. 24 privind Planul de management al bazinelor hidrografice în condiții de schimbări climatice**¹²⁰ și de conceptul care promovează la nivel european stocarea/retenția naturală a apelor (*Natural Water Retention Measures – NWRM*). Măsurile de acest tip luate în considerare în programele de măsuri se referă la restaurarea zonelor umede și renaturarea luncilor inundabile ale corpurilor de apă, măsuri care au efecte multiple, respectiv:

- refacerea echilibrului hidrologic și ecologic și al funcțiilor naturale specifice zonelor umede;
- extinderea habitatelor naturale de interes conservativ SCI și SPA;
- stabilirea regimului de inundare controlată în incintă în vederea atenuării inundațiilor sau stocarea apei în perioade secetoase;
- dezvoltarea durabilă a activităților tradiționale de pescuit, pășunat și ecoturism.

În stabilirea măsurilor pentru cel de-al treilea ciclu de planificare s-a ținut cont și de impactul schimbărilor climatice. Astfel, măsurile includ în evaluare aspecte privind schimbările climatice și acțiunile necesare pentru măsuri de atenuare și adaptare la schimbările climatice, acestea fiind analizate și luate în considerare, după caz, în programele de măsuri ale proiectelor *Planurilor de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice*. De asemenea, pentru majoritatea măsurilor de construire a infrastructurii de alimentare cu apă și infrastructurii de colectare și epurare a apelor uzate, proiectarea și planificarea proiectelor țin seama de scenariile actualizate privind schimbările climatice (ex. evenimente de ploi, relevante la data implementării). În cazul proiectelor mai mici s-a avut în vedere o abordare flexibilă, de la caz la caz, având în vedere posibilitățile viitoare de adaptare sau extindere.

11.1. Aspecte cantitative

În România, aspectele cantitative ale gestionării resurselor de apă sunt reglementate și implementate în principal prin:

- **Schema Directoare de Amenajare și Management a Bazinului Hidrografic**, prevăzută în Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare ca instrument de planificare în domeniul apelor care integrează cele două componente ale planificării și managementului, respectiv **Planul de management bazinal actualizat** (gestionare calitativă a resurselor de apă) și **Planul de Amenajare a Bazinului Hidrografic Hidrografic** (componenta de gestionare cantitativă a resurselor de apă) și **Planul de management al riscului la inundații**.
- **Strategia națională de management al riscului la inundații pe termen mediu și lung**, aprobată prin HG nr. 846/2010, care promovează aplicarea măsurilor de restaurare a zonelor naturale inundabile în scopul reactivării capacității zonelor umede și a luncilor inundabile de a reține apa și de a diminua impactul inundațiilor, respectiv păstrarea zonelor

¹²⁰ Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC), Technical Report - 2009 – 040, Guidance Document no. 24 River Basin Management in a Changing Climate

inundabile actuale, cu vulnerabilitate scăzută, pentru atenuarea naturală a undelor de viitură, cu respectarea principiilor strategiei. Această strategie va fi revizuită și actualizată în cadrul unui proiect POCA aflat în derulare (POCA SNMRI).

Prevederile privind asigurarea managementului cantitativ al apelor și măsurile stabilite în aceste documente au fost redactate pe larg în Planul Național de Management actualizat, aprobat prin HG nr. 859/2016.

• **Strategia națională energetică 2018–2030 cu orizont de timp 2050**, avizată prin procedura SEA și aflată în curs de aprobare. Strategia include obiective cheie, politici și măsuri de atenuare și adaptare la schimbări climatice în sectorul producției de energie. Principalele obiective operaționale legate de decarbonizare și eficiență energetică sunt un mix energetic diversificat și echilibrat care conține tehnologii energetice avansate și dezvoltarea mijloacelor de producție cu emisii scăzute de GES (nuclear, RES, hidroenergie).

Începând cu anul 2011, **Institutul Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor (INHGA) a dezvoltat studii privind evaluarea resursei de apă la nivelul bazinelor hidrografice și estimarea acestora la orizontul de timp 2020, 2030, 2050 și 2100, ținând seama de influența schimbărilor climatice și studii privind extremele hidrologice și impactul schimbărilor climatice**. Acestea sunt orientate în principal spre:

- evaluarea resurselor de apă la nivelul bazinelor hidrografice și a corpurilor de apă subterane ;
- identificarea tendinței și variabilității scurgerii medii și maxime datorate schimbărilor climatice;
- estimarea impactului schimbărilor climatice asupra regimului debitelor medii și maxime în bazinele hidrografice;
- indici pentru identificarea perioadelor secetoase și regionalizarea acestora pe areale din România. Studiu de caz – spațiul hidrografic pilot afectat de secetă în 2011;
- caracteristici ale variabilității spațio-temporale ale regimului de scurgere al apelor de suprafață și subterane;
- estimarea caracteristicilor scurgerii apei în condiții de secetă. Indici ai scurgerii minime;
- impactul sistemului de desecare asupra corpurilor de apă de suprafață și subterane.

Unele dintre rezultatele acestor studii au fost utilizate în cadrul planurilor de management la stabilirea programelor de măsuri, cu precizarea că studiile au fost realizate pentru câteva dintre bazine/spații hidrografice din România, urmând ca în viitor să se realizeze studii și pentru celelalte bazine/spații hidrografice.

Astfel, în cadrul studiului „**Identificarea principalelor zone potențial deficitare din punct de vedere al resursei de apă, la nivel național, în regim actual și în perspectiva schimbărilor climatice**” elaborat de INHGA, s-au identificat zonele/arealele potențial deficitare din punct de vedere al resursei de apă, atât la nivel actual, cât și în perspectiva schimbărilor climatice. În continuare se prezintă principalele rezultate și concluzii ale acestui studiu.

La determinarea disponibilității resurselor de apă pe bazine hidrografice se utilizează calculul resursei medii de apă (în regim natural și amenajat) pentru perioade caracteristice (1991-2013).

Scurgerea medie, utilă în gestiunea resurselor de apă, oferă informații asupra potențialului resurselor de apă dintr-un bazin hidrografic, reprezentând cel mai general indicator al acestora. În evaluarea resurselor de apă de suprafață este necesară cunoașterea caracteristicilor scurgerii medii pe o perioadă lungă de timp (peste 20 de ani) care pot fi exprimate sub forma următorilor parametri: *debitul lichid* (m^3/s), *debitul de apă mediu specific* ($l/s/km^2$), *volumul scurgerii medii* ($mil.m^3$) și *stratul scurs* (h, mm). Analiza s-a realizat pe baza debitului mediu și a volumului scurgerii medii lunare și anuale. *Volumul*

de apă mediu sau resursa de apă medie sau stocul mediu reprezintă cantitatea de apă transportată de cursul de apă într-o anumită perioadă de timp.

Pentru determinarea resursei de apă la nivel național, conform informațiilor prezentate în studiul mai sus menționat, **s-au luat în considerare datele de la 364 stații hidrometrice** distribuite reprezentativ pe bazine/spații hidrografice după cum urmează (Figura 11.1.):

- Bazinul hidrografic Tisa: 10 stații hidrometrice;
- Bazinul hidrografic Someș: 23 stații hidrometrice;
- Bazinul hidrografic Crișuri: 20 stații hidrometrice;
- Bazinul hidrografic Mureș: 44 stații hidrometrice;
- Spațiul hidrografic Banat: 43 stații hidrometrice;
- Bazinul hidrografic Jiu: 30 stații hidrometrice;
- Bazinul hidrografic Olt: 55 stații hidrometrice;
- Spațiul hidrografic Argeș - Vedea: 24 stații hidrometrice;
- Bazinul hidrografic Ialomița: 16 stații hidrometrice;
- Bazinul hidrografic Siret: 44 stații hidrometrice;
- Bazinul hidrografic Prut: 30 stații hidrometrice;
- Spațiul hidrografic Dobrogea - Litoral: 16 stații hidrometrice;
- Spațiul hidrografic al Dunării: 9 stații hidrometrice.

Datele au fost calculate atât în ipoteza regimului natural, cât și influențat (amenajat) de curgere în vederea identificării diferențelor dintre cele două tipuri de regim. Analiza complexă a datelor scoate în evidență marea variabilitate spațială și temporală a scurgerii medii respectiv a volumul mediu de apă, generată de ansamblul factorilor fizico–geografici.

Resursa naturală de apă a anului 2019 provenită din râurile interioare a reprezentat un volum scurs de 37.195 milioane m³ care îl situează cu 7 % sub nivelul volumului mediu multianual calculat pentru o perioadă îndelungată (1950 – 2018), respectiv 40.054 milioane m³. În acest context anul 2019 poate fi considerat tot un an normal la fel ca și anul 2018.¹²¹

Resursa utilizabilă, potrivit gradului de amenajare a bazinelor hidrografice, cuprinde și resursa aferentă lacurilor litorale, precum și resursa asigurată prin refolosire externă indirectă în lungul râului¹²², și a avut valoarea de 38.346,760 mil. m³ în perioada 2014-2019.

• **Proгноza disponibilului de apă**

În prezent, pentru a prognoza disponibilitatea resurselor de apă pe bazine hidrografice este necesar să se ia în considerare efectul schimbărilor climatice asupra resurselor de apă. Estimarea impactului schimbărilor și variabilităților climatice asupra regimului hidrologic dintr-un bazin hidrografic se bazează pe simulările de lungă durată realizate cu ajutorul unui model hidrologic, utilizând ca date de intrare seriile de precipitații și temperaturi rezultate din simulările de evoluție climatică realizate cu ajutorul unui model meteorologic regional.

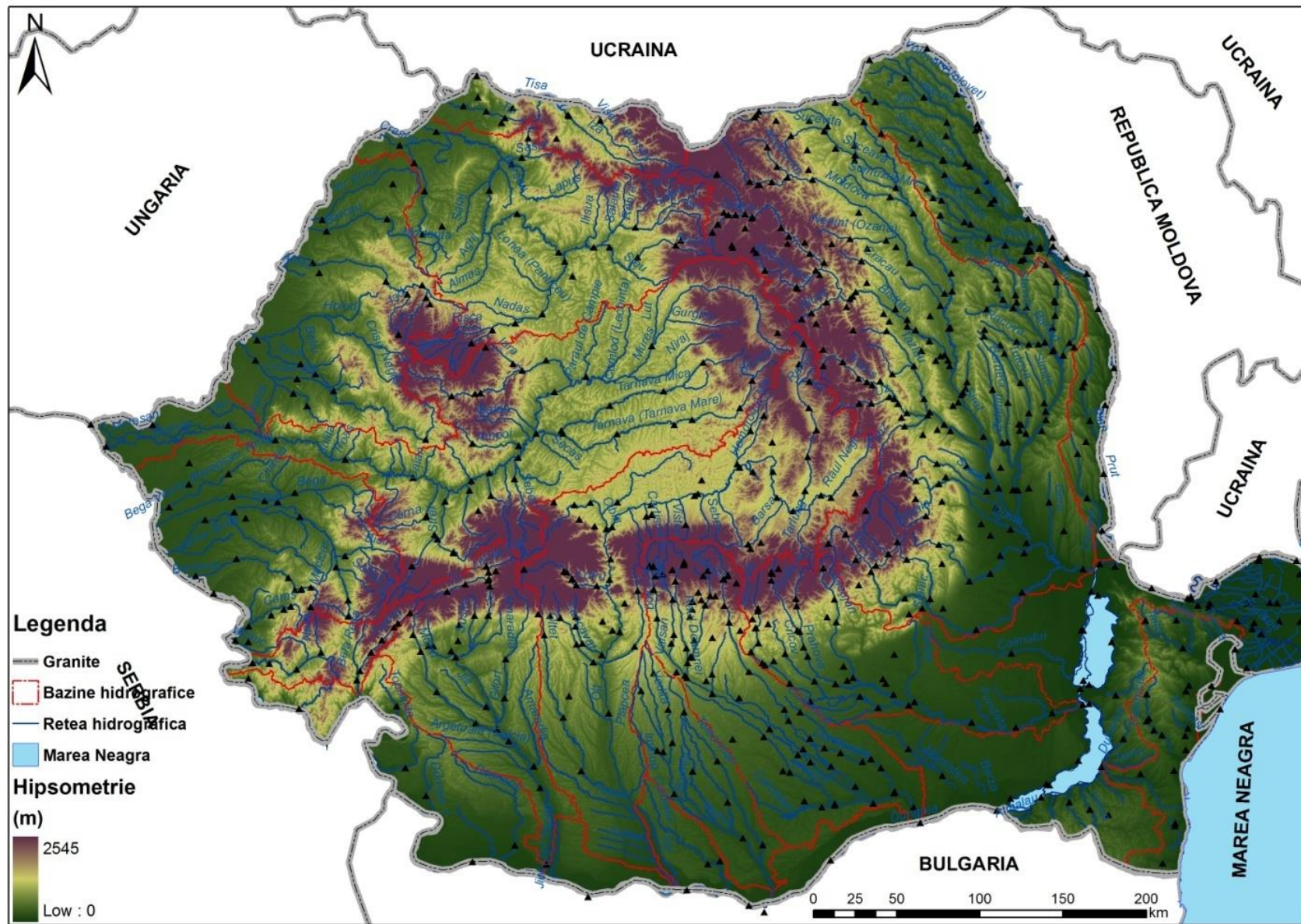
Pentru estimarea impactului schimbărilor climatice asupra regimului scurgerii pe râurile din România, în ceea ce privește debitele medii anuale, s-au prelucrat și s-au completat, acolo unde a fost cazul, rezultatele obținute în cadrul studiilor complexe elaborate la nivel național și internațional în cadrul Institutului Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor. Într-o primă etapă cercetările au vizat 80 % din suprafața României, fiind obținute rezultate pentru bazinele hidrografice Someș-Tisa, Crișuri - Barcău, Mureș, Timiș – Bega, Bârzava, Moravița, Caraș – Nera, Radimna, Berzeasca, Cerna, Jiu, Olt,

¹²¹ Raport privind starea mediului în România în anul 2019

¹²² Date ANAR din Sinteza calității apelor în România

Argeș - Vedea, Ialomița - Buzău, Siret și Bârlad, urmând ca în viitor să se definitiveze analiza și pentru celelalte râuri.

Figura 11.1. Distribuția stațiilor hidrometrice selectate la nivel bazinal și național pentru stabilirea disponibilității resurselor de apă

Ca urmare a acestor tendințe de variație ale parametrilor meteorologici, în urma analizei simulărilor evoluției debitelor, se observă următoarele modificări ale regimului debitelor medii multianuale, pentru râurile studiate: Iza: scădere de cca. -1,9 %; Someș: creștere de cca. 6,2 %; Crasna: scădere de cca. -9,4 %; Mureș: scădere de cca. -9,9 %; Jiu: scădere de cca. -11,0 %; Olt: scădere de cca. -9,5 %; Vedea: scădere de cca. -24,6 %; Argeș: scădere de cca. -8,6 %; Ialomița: scădere de cca. -5,8 %; Siret: scădere de cca. -9,6 %.

Datele și informațiile prezentate mai sus sunt extrase din studiul *“Identificarea principalelor zone potențial deficitare din punct de vedere al resursei de apă, la nivel național, în regim actual și în perspectiva schimbărilor climatice”*, elaborat de Institutul Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor, la solicitarea A.N. “Apele Române”.

Din analiza comparativă, pentru perioada viitoare (2021-2050) față de perioada de referință (1971-2000), ca urmare a tendințelor de variație a parametrilor meteorologici, în urma analizei simulărilor evoluției debitelor, conform concluziilor studiului mai sus menționat, a rezultat că **bazinul hidrografic cu cele mai mari deficite ale debitelor medii multianuale sunt: Vedea, Jiu, Siret, Olt și Argeș.**

În ultimii doi ani, în cadrul INHGA, pe lângă orizontul de timp 2021-2050, pentru care s-au făcut studii privind evaluarea cantitativă a resursei de apă de suprafață în contextul modificărilor climatice a fost analizat și orizontul de timp 2071-2100. Un exemplu în acest sens îl constituie studiul *“Estimarea cantitativă a evoluției resursei de apă de suprafață din spațiul hidrografic al Crișurilor în contextul modificărilor climatice prevăzute pentru orizonturile de timp 2021-2050 și 2071-2100”*. Conform datelor prezentate în acest studiu, estimarea cantitativă a evoluției resursei de apă de suprafață în contextul modificărilor climatice prevăzute pentru orizonturile de timp 2021-2050 și 2071-2100 a fost realizată prin aplicarea modelului hidrologic de bilanț în contextul unui ansamblu de scenarii climatice agreeate de comunitatea științifică internațională (RCP 4.5. respectiv RCP 8.5) și comparate cu o nouă perioadă de referință: 1981-2010.

Din analiza comparativă a datelor rezultate în urma aplicării modelului hidrologic s-a constatat, conform rezultatelor prezentate în cadrul acestui studiu, creșteri ale stocului mediu multianual de apă la nivelul bazinelor analizate (Crișul Alb, Crișul Negru, Crișul Repede, Barcău și Ier).

- **Prognoza cerinței de apă**

Prognoza cerinței de apă s-a determinat în cadrul studiului *“Actualizarea studiilor de fundamentare a Planurilor de amenajare a bazinelor hidrografice - Evaluarea cerințelor de apă (an de referință 2011) la nivelul bazinelor hidrografice pentru orizontul de timp 2020 și 2030”*, elaborat de Institutul Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor.

La realizarea prognozei cerințelor de apă pentru orizontul de timp 2020-2030 a fost aplicată *„Metodologia de prognoză a cerințelor de apă ale folosițelor”*, elaborată în cadrul Institutului Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor, metodologie utilizată și la elaborarea *Planului Național de Amenajare a Bazinelor Hidrografice*, parte componentă a Schemei Directoare de Amenajare și Management a Bazinelor Hidrografice. Detalii privind stabilirea cerințelor de apă sunt precizate în Anexa 8.1 a *Planului Național de management actualizat*.

Tot în cadrul studiului *“Identificarea principalelor zone potențial deficitare din punct de vedere al resursei de apă, la nivel național, în regim actual și în perspectiva schimbărilor climatice”*, au fost identificate zonele deficitare din punct de vedere al resursei de apă de suprafață și subterană, având în vedere corelarea cu cerința de apă și efectele schimbărilor climatice.

La **identificarea zonelor deficitare din punct de vedere al resursei de apă de suprafață**, pe baza repartiției spațiale a resursei de apă medii pentru perioada 1991 – 2013, s-a constatat că cele mai mici valori ale stocului mediu de apă se întâlnesc în spațiul hidrografic Dobrogea – Litoral și Dunărea, în bazinele hidrografice Vedea, Bârlad, în cadrul bazinelor hidrografice ale râurilor din Piemontul Getic.

Se constată că cele mai reduse volume de apă se înregistrează în spațiul hidrografic Dobrogea – Litoral, în bazinele râurilor mici tributare Dunării, în bazinele râurilor Bârzava- Caraș - Nera, în bazinele râurilor Bârlad și Bahlui, în bazinele hidrografice mici din zona montană cu precădere în depresiunea Giurgeu și în Munții Parâng și Retezat Godeanu (ca urmare a prezenței substratului care favorizează infiltrația apei – calcare), bazinul hidrografic Olteț, bazinul hidrografic Vedea și câteva râuri mici din zona superioară a bazinului hidrografic Crișuri. De asemenea zonele din interfluviul Jiu- Olt, Jiu – Amaradia, și zona Bărăganului de est, unde rețeaua hidrografică are o densitate redusă, volumele de apă sunt disponibile doar din râurile mari, ceea ce face ca folosințele de apă (în speță irigațiile în aceste zone) să fie deficitare în cazul anilor secetoși.

În concluzie, ca **zone potențial deficitare din punct de vedere al resursei de apă** se pot încadra din cele menționate mai sus doar **spațiul hidrografic Dobrogea – Litoral, bazinele hidrografice ale râurilor mici afluenți ai Dunării, bazinele râurilor Prut, Bârlad și Bahlui, spațiul hidrografic Banat, bazinele râurilor Vedea și Olteț.**

În ceea ce privește **identificarea zonelor deficitare din punct de vedere al resursei de apă subterană de mică adâncime**, a fost analizată rețeaua de monitorizare a acviferelor freatice pentru evidențierea regimului de niveluri minime (ca valori maxime ale adâncimilor) și perioadele în care nivelurile minime anuale s-au situat sub nivelul minim multianual. Astfel, în *Figura 11.2.* sunt prezentate corpurilor de ape subterane freatice și sunt evidențiate zonele cu resurse acvifere freatice reduse.

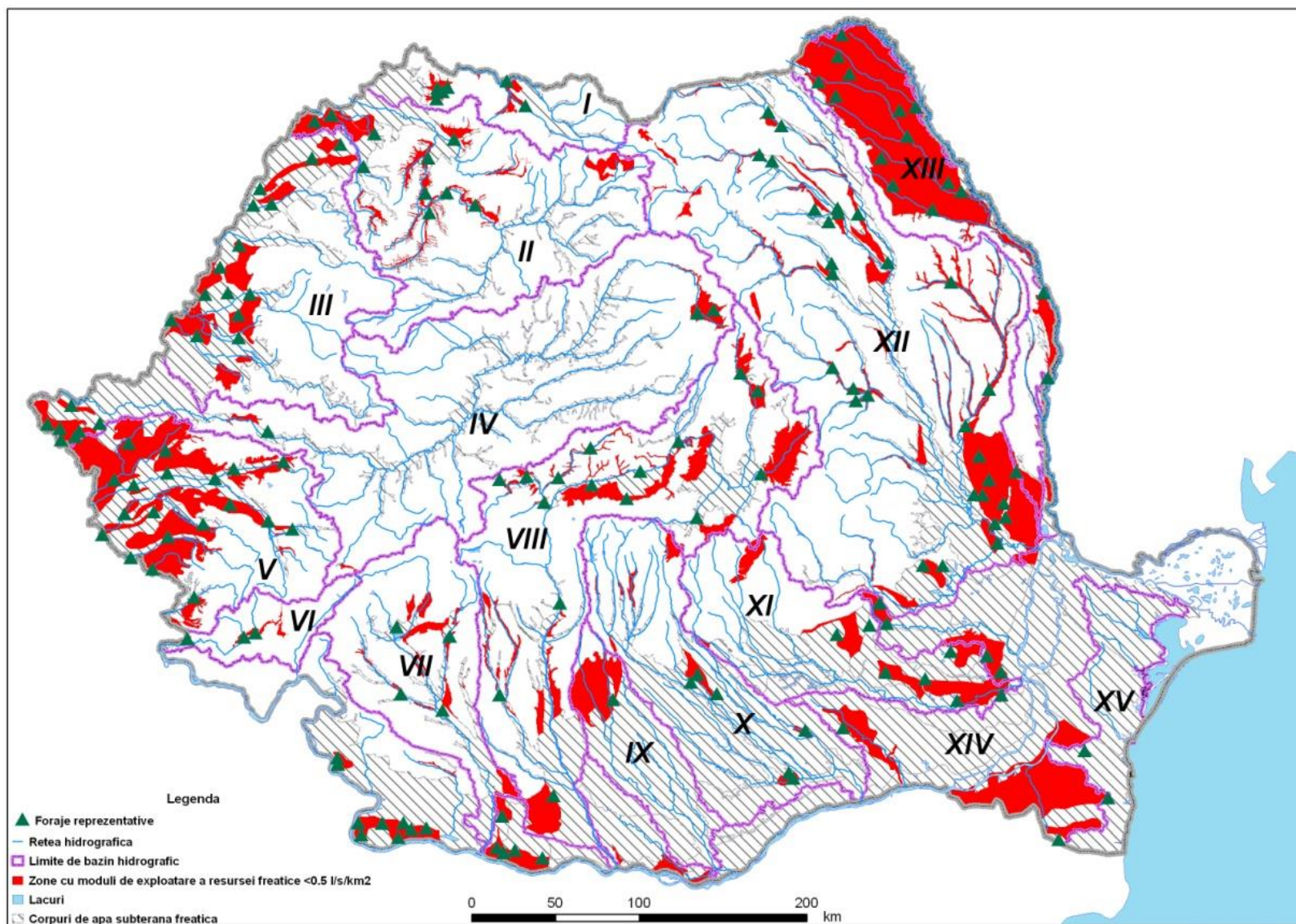
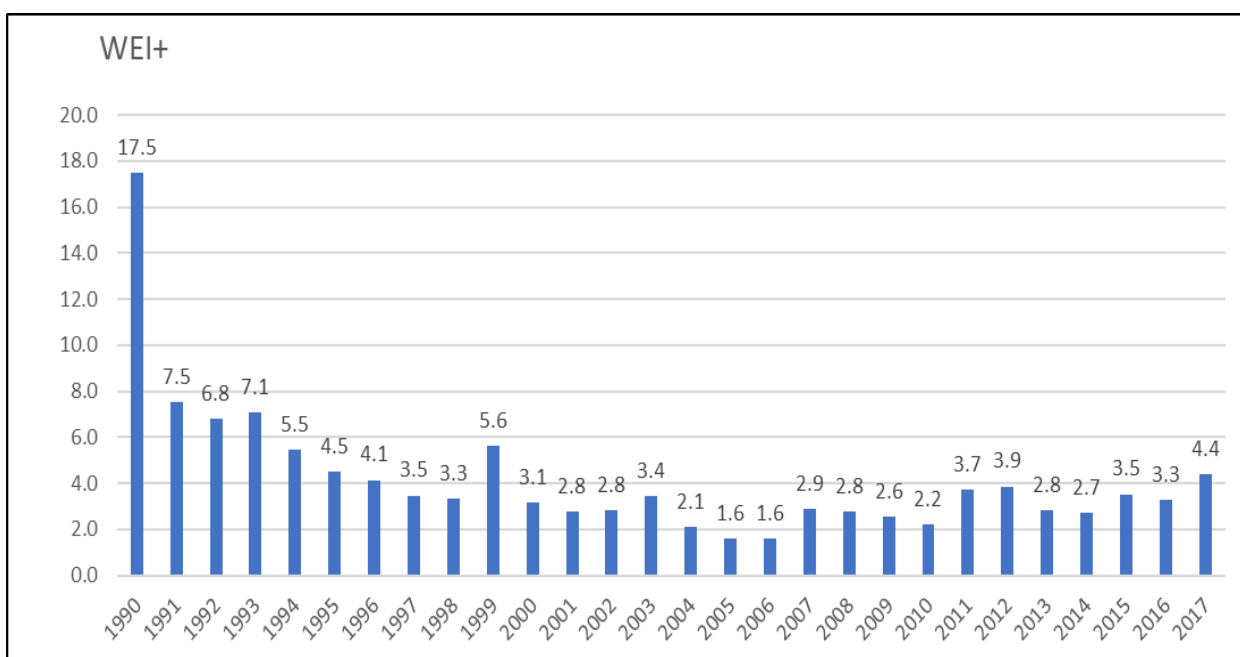

Figura 11.2. Delimitarea corpurilor de apă subterană freatică și evidențierea zonelor cu resurse acvifere freatice reduse

- **Indicele de exploatare al Apei (WEI+)**

Indicele de exploatare al Apei (WEI+) este indicatorul care definește nivelul presiunii pe care activitățile antropogene o exercită asupra resurselor naturale de apă într-un anumit spațiu (sub-bazin hidrografice, bazin hidrografic, teritoriu național și district internațional), în vederea identificării acelor zone predispuse la deficit de apă. Perioada minimă care se ia în considerare pentru calcularea mediei anuale pe termen lung a WEI+ este de 20 ani.

Din datele transmise în perioada 1990-2017 de România la Eurostat și preluate de către Agenția Europeană de Mediu a reieșit faptul că la nivelul României a fost identificat un stres/deficit relativ scăzut al apei, valoarea medie anuală a WEI+ situându-se în jurul unor valori minime de 1,6 % în anii 2005-2006 și o valoare maximă de 17,5 % în anul 1990 (Figura 11.3).

Figura 11.3. Evoluția EI+ în România în perioada 1990-2017¹²³

Notă: WEI + ilustrează procentul de utilizare a apei față de resursele regenerabile de apă dulce într-un anumit timp și loc

În ceea ce privește prelevarea de apă pentru utilizare în scop potabil, la nivelul anului 2018 în România s-au utilizat cca. 46 m³/locuitor (Figura 11.4), ceea ce plasează România printre țările cu un consum mediu la nivel european¹²⁴.

¹²³ EUROSTAT, Development of the water exploitation index plus (WEI+) https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/daviz/water-exploitation-index-plus#tab-chart_3

¹²⁴ EUROSTAT, Total freshwater abstraction for public water supply, 2018 (m³ per inhabitant) [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Total_freshwater_abstraction_for_public_water_supply,_2018_\(m%C2%B3_per_inhabitant\).png](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Total_freshwater_abstraction_for_public_water_supply,_2018_(m%C2%B3_per_inhabitant).png).

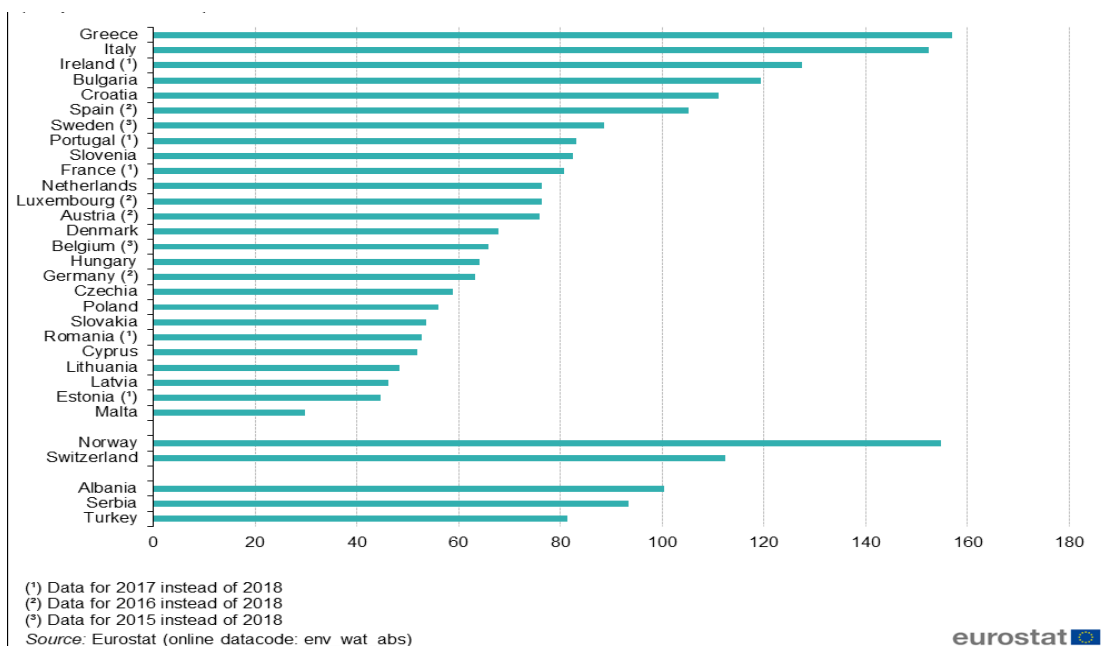

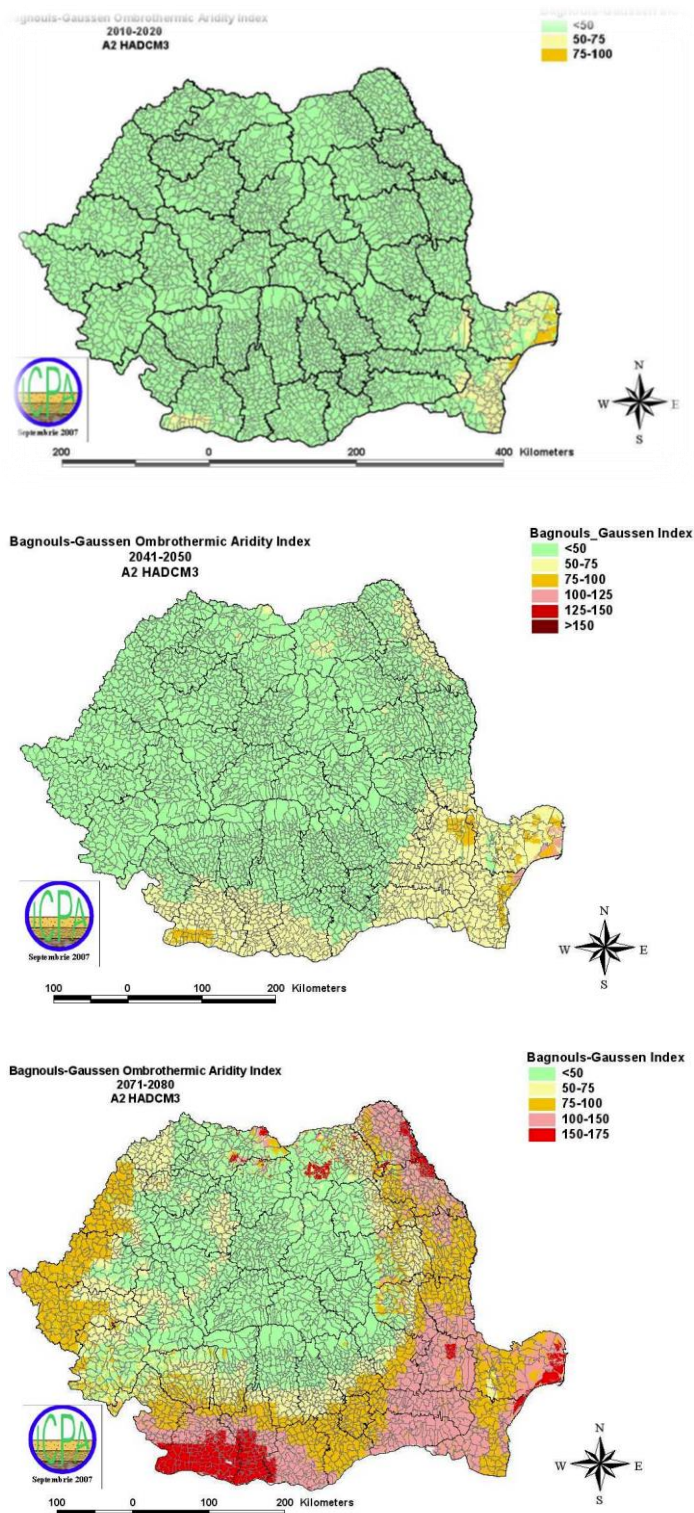
Figura 11.4. Prelevarea de apă pentru utilizare în scop potabil la nivel european

- **Seceta. Fenomene de aridizare/deșertificare**

Având în vedere problemele relevante la nivel european privind seceta și deficitul de apă, în cadrul *Raportului tehnic al Comisiei Europene privind dezvoltarea, implementarea și integrarea aspectelor privind seceta*, pentru prima perioadă de planificare (2009-2015), se subliniază că integrarea și corelarea managementului secetei cu Planurile de management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice rămâne limitată. Principalele probleme constau în punerea în aplicare a tuturor elementelor cheie legate de indicatori și praguri de instituire a secetei, cerințele ecosistemelor în condiții de secetă (conform cerințelor art. 4.6 DCA), evaluarea impactului prelevărilor de apă asupra stării apelor și analiza economică a utilizării apelor (conform cerințelor art. 5 DCA), stabilirea politicilor de prețuri pentru stimularea utilizării eficiente a apei asociate cu lipsa apei și seceta (conform cerințelor art. 9 DCA).

În România, zonele afectate de secetă s-au extins în ultimele decenii, iar cele mai afectate zone sunt cele situate în sudul și sud-estul României. În ultimii 30 de ani în întreaga țară, se resimt efectele unor perioade secetoase din ce în ce mai dese și mai extinse în timp și spațiu. Producerea unor fenomene meteo-hidrologice extreme, cum sunt secetele, are ca efect pierderi economice semnificative în toate sectoarele de activitate (agricultură, transport, furnizarea energiei, managementul apei etc.), iar modelele climatice globale indică faptul că frecvența și intensitatea acestor evenimente vor crește. Scenariile schimbărilor climatice estimează o probabilitate de 20 % de secete severe în următorii 10 ani, în special în sud-vestul și nord-estul țării. Acest lucru afectează aproape 50 % din totalul terenurilor agricole. Scenariile calculează că secetele prin scăderea debitelor râurilor vor deveni mai frecvente și mai severe. Pericolul de incendiu forestier este clasificat ca fiind ridicat și proiecțiile modelate ale climatului viitor arată o creștere a frecvenței vremii în România care favorizează incendiile forestiere. Astfel, din Figura 11.5 reiese că în perioada următoare se vor extinde suprafețele agricole cu deficite de precipitații și va crește intensitatea fenomenului de secetă pedologică în sudul, sud-estul și estul țării¹²⁵.

¹²⁵ Proiect ADER 12.4.2: Cercetări și studii privind reabilitarea infrastructurii principale de irigații aparținând domeniului public al statului din suprafața de 823.000 ha viabile economic (2015 – 2018) <http://madr.ro/attachments/article/228/ADER-1242-faza-2.pdf>

Figura 11.5. Prognoze privind intensitatea fenomenului de secetă pedologică (2010-2080)

Data fiind tendința crescută de secetă mai frecventă și mai intensă, există probabilitatea unei aridități tot mai mari a solului, care, combinată cu vânturi calde, va accentua riscul de eroziune eoliană și degradare a solului în special în regiunile sudice, sud estice și estice ale României. Acest fenomen include riscul de deșertificare, marginalizare și abandonare a terenurilor agricole în regiunile unde solurile sunt mai ușoare și mai vulnerabile la eroziune.

Seceta hidrologică se manifestă prin menținerea unui deficit al resurselor de apă pe o perioadă relativ îndelungată și continuă. Seceta hidrologică are ca efect scăderea debitelor râurilor fiind rezultatul acțiunii conjugate și simultane a unui complex de cauze (scăderea cantității de precipitații, creșterea temperaturii aerului, scăderea nivelului apelor freactice). Seceta hidrologică ia în considerare persistența debitelor mici, a volumelor mici de apă din lacurile de acumulare, a nivelurilor scăzute a apelor subterane din ultimele luni sau ani. Deși seceta hidrologică este un fenomen natural, ea poate fi accentuată ca urmare a activităților umane. De regulă, seceta hidrologică este în strânsă legătură cu seceta meteorologică între care există o relație directă. Valorile tendințelor de secetă hidrologică, determinate pe baza indicelui Palmer (IPSS și IPSH), pentru intervalul de timp 1961-2012, în România, sugerează existența unei tendințe de secetă de la moderată la extremă pe areale din vestul extrem, Câmpia Română, Bărăgan și nordul Dobrogei și a unei tendințe spre excedent (surplus de apă) de la moderat la extrem al resurselor de apă în regiuni din nord-vestul României și sudul Dobrogei, mai ales în vestul extrem și sud-vestul României.

Pe baza scenariilor climatice previzibile pentru perioadele 2011-2040 și 2021-2050 și efectele cuantificabile asupra temperaturii medii multianuale și precipitațiilor medii multianuale în România, bazinele hidrografice identificate ca fiind supuse, în mod frecvent, fenomenului de secetă hidrologică, atât în prezent cât și în viitor luând în considerare efectele schimbărilor climatice, sunt cele care se află pe teritoriul Administrațiilor Bazinale de Apă Jiu, Olt, Argeș – Vedea, Ialomița -Buzău, Siret, Prut – Bârlad și Dobrogea – Litoral.

În România, în cadrul **Strategiei naționale privind reducerea efectelor secetei, prevenirea și combaterea degradării terenurilor și deșertificării, pe termen scurt, mediu și lung** sunt menționate măsuri care să permită gestionarea situațiilor de urgență generate de secetă hidrologică. Scopul general al *Strategiei* este de a indica acțiunile de întreprins pe termen scurt, mediu și lung, pentru a reduce vulnerabilitatea comunităților locale, ecosistemelor naturale și a activităților socio-economice și de a diminua efectele de ordin social, economic și de mediu ale acestora.

Gestionarea situațiilor de urgență generate de seceta hidrologică este stabilită prin **Regulamentul privind gestionarea situațiilor de urgență generate de inundații, fenomene periculoase, accidente la construcții hidrotehnice și poluări accidentale**, aprobat prin Ordinul comun al ministrului mediului, apelor și pădurilor și ministrului administrației și internelor nr. 1422/192/2012, care prevede întocmirea unor Rapoarte operative ce cuprind: zona în care s-a impus introducerea restricțiilor, situația hidrometeorologică care a determinat introducerea restricțiilor, măsuri întreprinse pentru suplimentarea debitelor pe râuri din acumulările situate în zonă, programul de restricții, măsuri de raționalizare a folosinței apei și transmiterea de rapoarte operative zilnice până la revenirea la situația normală.

De asemenea, în cadrul Normelor metodologice pentru elaborarea regulamentelor de exploatare bazinale și a regulamentelor – cadru pentru exploatarea barajelor, lacurilor de acumulare și prizelor de alimentare cu apă, aprobate prin Ordinul nr. 76/2006, sunt prevăzute măsuri operative care sunt prevăzute în Regulamentele de exploatare ale barajelor și lacurilor de acumulare la ape mici.

Coordonarea implementării intervenției la nivel național în caz de secetă hidrologică se asigură de către Comitetul Ministerial pentru Situații de Urgență, care se întrunește ori de câte ori există avertizări privind situații deosebite.

Fiecare bazin/spațiu hidrografic întocmește **“Planuri de restricții și folosire a apei în perioade deficitare”**, cu termene și responsabilități, care se actualizează ori de câte ori este necesar. Planul de restricții se elaborează conform Ordinului nr. 9/2006 al ministrului mediului și gospodăririi apelor pentru aprobarea Metodologiei privind elaborarea planurilor de restricții și folosire a apei în perioadele deficitare. Planul de restricții are ca scop stabilirea restricțiilor temporare în folosirea apelor în situațiile când

din cauze obiective (secetă/calamități naturale) debitele de apă contractate nu pot fi asigurate tuturor utilizatorilor.

11.2. Schimbări climatice

Aspectele privind schimbările climatice constituie o preocupare constantă, atât la nivel mondial, cât și la nivelul Uniunii Europene. Prin Cartea Albă a Comisiei Europene **„Adaptarea la schimbările climatice; Spre un cadru european de acțiune”** s-a stabilit necesitatea aplicării unei abordări strategice pentru adaptarea la schimbările climatice, în diferite sectoare și nivele de guvernare. Astfel, s-a solicitat să se stabilească linii directoare sau ghiduri pentru integrarea adaptării la schimbările climatice în implementarea politicii din domeniul apei la nivelul Uniunii Europene¹²⁶.

În prezent, Uniunea Europeană (UE) re-evaluează obiectivele și acțiunile pentru asigurarea unui mediu sănătos, în condițiile asigurării unei dezvoltări economice durabile în Europa. În acest context, **Pactul Ecologic European (The European Green Deal)** este o viziune ambițioasă care reiterează angajamentul Comisiei de a aborda provocările legate de climă și de mediu și de a propune răspunsuri la aceste provocări. Pactul urmărește, de asemenea, să protejeze, să conserve și să consolideze capitalul natural, precum și să protejeze sănătatea și bunăstarea cetățenilor împotriva riscurilor legate de mediu și a impacturilor aferente¹²⁷.

Comisia a prezentat în anul 2018 o viziune asupra modalităților prin care se poate realiza neutralitatea climatică până în 2050 care ar trebui să constituie baza strategiei pe termen lung a UE. Pentru a stabili în mod clar condițiile de care depinde asigurarea unei tranziții eficiente și echitabile, pentru a le oferi investitorilor previzibilitate și pentru a asigura ireversibilitatea procesului de tranziție, Comisia a propus, în martie 2020, **primul „act legislativ european privind clima”**. Prin actul legislativ privind clima se va asigura și faptul că toate politicile UE contribuie la obiectivul neutralității climatice și că toate sectoarele își îndeplinesc rolul care le revine în această privință¹²⁸.

De asemenea, la nivelul UE Comisia a aprobat în februarie 2021 o **nouă strategie privind adaptarea la schimbările climatice**¹²⁹ care prezintă o viziune pe termen lung pentru ca UE să devină o societate rezilientă la schimbările climatice și pe deplin adaptată la efectele inevitabile ale schimbărilor climatice până în 2050. Activitatea privind adaptarea la schimbările climatice va continua să influențeze investițiile publice și private, inclusiv în ceea ce privește soluțiile inspirate de natură. Politicile comune în domeniul agriculturii și al pescuitului vor rămâne instrumente esențiale pentru sprijinirea eforturilor pentru combaterea schimbărilor climatice, a protejării mediului și a conservării biodiversității. Pentru a avea un mediu înconjurător curat, este nevoie de mai multe acțiuni de prevenire și de reducere a poluării, acțiuni care fac parte dintr-un **plan de acțiune de reducere la zero a poluării aerului, apei și solului**¹³⁰. Funcțiile naturale ale apelor subterane și de suprafață trebuie restabilite, fiind esențial pentru conservarea și refacerea biodiversității în

¹²⁶ CARTEA ALBĂ *Adaptarea la schimbările climatice: către un cadru de acțiune la nivel European*, COM(2009) 147 final, Bruxelles, 1.4.2009

¹²⁷ *Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, Pactul ecologic European*, COM(2019) 640 final, Brussels, 11.12.2019

¹²⁸ *O planetă curată pentru toți – O viziune europeană strategică pe termen lung pentru o economie prosperă, modernă, competitivă și neutră din punctul de vedere al impactului asupra climei* COM(2018) 773

¹²⁹ *Comunicare Comisie „Forging a climate-resilient Europe - the new EU Strategy on Adaptation to Climate Change”*, Brussels, 24.2.2021, COM(2021) 82 final https://ec.europa.eu/clima/sites/clima/files/adaptation/what/docs/eu_strategy_2021.pdf

¹³⁰ *Comunicarea Comisiei „Pathway to a Healthy Planet for All EU Action Plan: 'Towards Zero Pollution for Air, Water and Soil’*, Brussels, 12.5.2021, COM(2021) 400 final https://ec.europa.eu/environment/pdf/zero-pollution-action-plan/communication_en.pdf

lacuri, râuri, zonele umede și în apele costiere și marine, precum și pentru prevenirea și limitarea pagubelor provocate de inundații.

În acest context, Comisia a realizat un **Plan de investiții pentru o Europă durabilă**¹³¹ în vederea sprijinirii investițiilor durabile cu favorizarea investițiilor ecologice. Comisia a propus un obiectiv de 2% pentru integrarea aspectelor legate de schimbările climatice în toate programele UE. În propunerile Comisiei privind Politica Agricolă Comună (PAC) pentru perioada 2021-2027 se prevede că cel puțin 40 % din bugetul total al PAC și cel puțin 30 % din Fondul pentru pescuit și afaceri maritime ar trebui să contribuie la combaterea schimbărilor climatice.

Acest cadru European ambițios va influența realizarea și atingerea obiectivelor în cadrul Planurilor de management actualizate ale bazinelor hidrografice (2022-2027).

La nivelul bazinului Dunării, sub coordonarea Comisiei Internaționale pentru Protecția fluviului Dunărea (ICPDR), s-a elaborat în 2012 **Strategia de Adaptare la Schimbările Climatice pentru Bazinul Dunării, ce a fost actualizată în anul 2018**. Aceasta are ca scop oferirea cadrului și orientărilor privind integrarea adaptării la schimbările climatice în procesele de planificare la nivelul bazinului hidrografic al Dunării.

În context multilateral și transfrontalier, Strategia ICPDR privind adaptarea la schimbările climatice descrie abordarea ICPDR pentru a integra problematica adaptării la schimbările climatice în activitățile sale, în special în Planul de management al districtului hidrografic internațional al fluviului Dunărea (PMBH Dunăre) și în Planul de management al riscului la inundații (PMRI). ICPDR a adoptat prima strategie privind adaptarea la schimbările climatice în anul 2012, iar pe baza strategiei sale, ICPDR a fost capabil să integreze problemele de adaptare la climă în actualizarea 2015 a PMDH Dunăre și PMRI Dunăre 2015. Aceeași abordare a avut-o și cu actualizarea 2018 a **Strategiei de Adaptare la Schimbările Climatice** integrând aspectele relevante în cadrul proiectelor PMDH Dunăre 2021 și PMRI 2021.

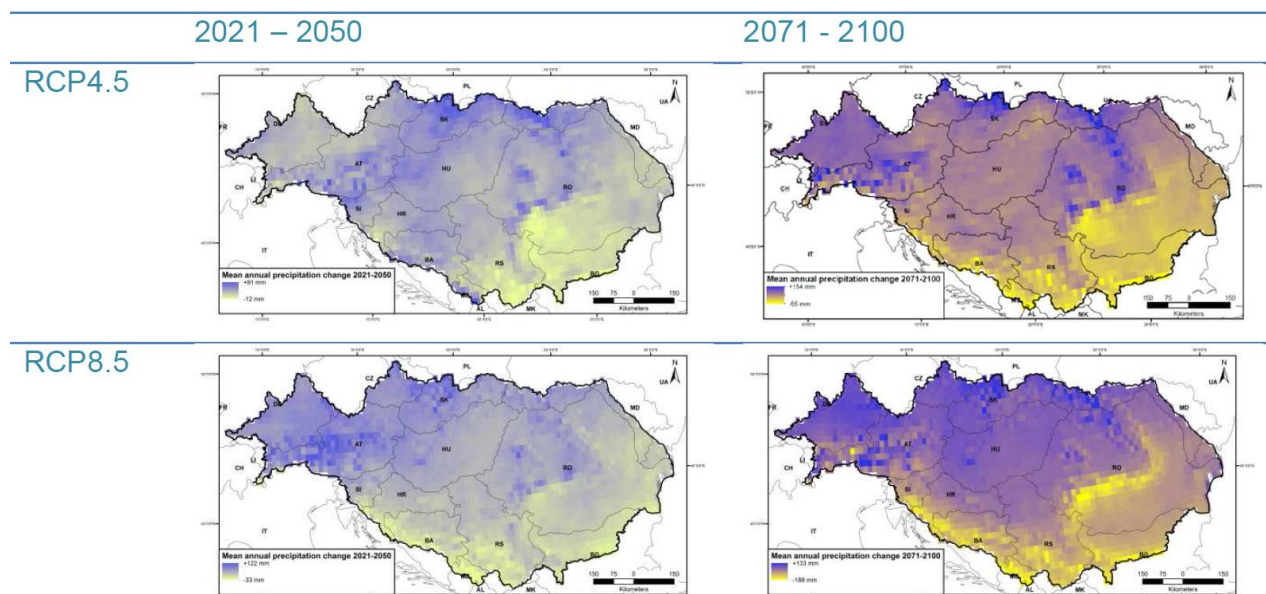
Baza științifică a Strategiei ICPDR este *Studiul privind schimbările climatice în bazinul Dunării* actualizat în 2018. În acest studiu, toate informațiile disponibile cu privire la schimbările climatice viitoare din Bazinul Dunării și efectele lor asupra managementului resurselor de apă au fost compilate și analizate. Conform acestui studiu, în viitor, temperatura și precipitațiile se vor schimba semnificativ în bazinul Dunării, iar schimbările climatice viitoare au fost simulate pe căile reprezentative de concentrare RCP4.5 și RCP8.5. Aceasta echivalează cu o creștere posibilă a temperaturii medii anuale pentru Bazinul Dunării de 1,1-1,5° C până în anul 2050, respectiv de 2 – 2,6° C până în anul 2100 în cazul RCP4.5 și de 1,3-1,7° C până în anul 2050, respectiv de 4 – 5° C până în anul 2100 în cazul RCP8.5. Pentru precipitațiile medii au fost identificate tendințe particulare, respectiv regiunile uscate tind să devină și mai uscate, gradientul de precipitații abundente: nord-vest (ridicat) - sud-est (scăzut), anumite schimbări semnificative ale sezonității, cu ierni mai umede și veri mai uscate. În acest context, simulările arată o creștere viitoare a intensității și frecvenței secetei, precum și creșteri locale și regionale ale precipitațiilor, cu incertitudini în localizarea spațială și temporală (*Figura 11.6*).

Totodată, datorită schimbărilor preconizate ale condițiilor climatice, este posibil ca disponibilitatea apei să fie redusă în partea de sud și est a bazinului Dunării. Evaluarea viitoarelor evenimente hidrologice extreme precum inundațiile și secetele prezintă o incertitudine ridicată. Totuși se preconizează că, evenimentele hidrologice extreme vor avea loc mai des, vor fi mai intense și posibil cu o durată mai mare.

Din cauza creșterii temperaturii aerului, temperatura apei crește, antrenând modificări ale proceselor bio-chimice acvatice dependente de temperatura apei, iar presiunile și impactul surselor de poluare asupra calității apei se vor intensifica. O

¹³¹ Comunicarea Comisiei „Planul de investiții pentru o Europă durabilă Planul de investiții din cadrul Pactului ecologic European, Bruxelles, 14.1.2020, COM(2020) 21 final <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0021&qid=1624432202009&from=EN>

intensificare a evenimentelor extreme, cum ar fi inundațiile și secetele, conduce la impacturi mari pentru sectoarele socio-economice, respectiv agricultură, silvicultură și industrie, precum și pentru zonele urbane și pentru infrastructură. O creștere a temperaturii aerului și a apei, combinată cu schimbările în regimul precipitațiilor, respectiv modificări ale disponibilității apei, ale calității apei și intensificarea evenimentelor extreme, cum ar fi inundațiile, debitele reduse și secetele, pot conduce la schimbări ale ecosistemelor și biodiversității în bazinul Dunării pe termen lung. De asemenea, se preconizează o schimbare a distribuției speciilor și un risc mărit de apariție și dezvoltare a speciilor invazive.

Figura 11.6. Schimbarea precipitațiilor medii anuale în bazinul Dunării pentru perioadele 2021-2050 și 2071-2100 conform RCP4.5 și RCP8.5 (EURO-CORDEX, septembrie 2018)

La nivelul bazinului Dunării principiile managementului integrat al resurselor de apă sunt aplicate, în special prin coordonarea implementării DCA și a Directivei privind inundațiile. Abordarea ICPDR pentru integrarea adaptării la schimbările climatice în activitățile de planificare include o înțelegere comună a scenariilor, a impacturilor și a măsurilor de adaptare cu acțiuni relevante ce sunt integrate în planurile de management (PMBH și PMRI) la nivel transfrontalier.

Astfel, construirea rezilienței împotriva impactului schimbărilor climatice asupra resurselor de apă prin consolidarea cooperării transfrontaliere este o prioritate în bazinul Dunării. Strategia ICPDR privind adaptarea la schimbările climatice este luată în considerare în următoarele etape ale implementării DCA și a Directivei privind inundațiile în bazinul fluviului Dunărea, respectiv în procesul de planificare pentru perioada 2022-2027¹³², urmând o serie de principii-ghid, stabilite pe baza recomandărilor din Documentul ghid nr. 24 „Planul de management bazinal în contextul schimbărilor climatice”, ce sunt selectate și adaptate în tabelul 11.1.

¹³² <https://www.icpdr.org/main/activities-projects/climate-change-adaptation>

Tabelul 11.1. Principii pentru integrarea schimbărilor climatice în procesul de planificare¹³³

Directiva Cadru Apă (DCA)	Evaluarea presiunilor antropice și impacturilor asupra corpurilor de apă	<ul style="list-style-type: none"> - Utilizarea informațiilor și studiilor disponibile, rezultatelor modelării schimbărilor climatice și impactului asupra resurselor de apă din bazinul hidrografic; - Evaluarea influențelor directe și indirecte ale schimbărilor climatice asupra presiunilor antropice (surse de poluare punctiforme, surse de poluare difuze, alterări hidromorfologice și alte categorii de presiuni) în procesul de adaptare la schimbările climatice; - Evaluarea impactului presiunilor antropice asupra corpurilor de apă, respectiv impactul modificărilor proceselor naturale în contextul schimbărilor climatice;
	Monitorizare a și evaluarea stării	<ul style="list-style-type: none"> - Menținerea secțiunilor de monitorizare din programul de supraveghere pentru apele de suprafață și subterane pe termen lung pentru a asigura cuantificarea efectelor schimbărilor globale asupra stării apei; - Stabilirea unui program de monitorizare investigativ pentru monitorizarea „punctelor fierbinți” ale schimbărilor climatice și integrarea pe cât posibil cu rezultatele programului de monitorizare operațională; - Includerea secțiunilor de referință în programele de monitorizare pe termen lung pentru a înțelege intensitatea și cauzele variabilității naturale și ale impactului schimbărilor climatice;
	Stabilirea obiectivelor de mediu	<ul style="list-style-type: none"> - Evitarea utilizării schimbărilor climatice ca o justificare generală a stabilirii unor obiective mai puțin stringente (relaxate) și respectarea condițiilor prevăzute în DCA;
	Analiza economică a utilizării apei	<ul style="list-style-type: none"> - Luarea în considerare a efectelor schimbărilor climatice la stabilirea prognozelor pe termen lung ale disponibilității resurselor de apă și cerințelor de apă;
	Stabilirea programului de măsuri	<ul style="list-style-type: none"> - Luarea în considerare a efectelor schimbărilor climatice posibile atunci când se planifică măsurile, în special atunci când aceste măsuri sunt stabilite pe termen lung și sunt costisitoare și evaluarea eficienței acestor măsuri în condițiile posibile ale schimbărilor climatice; - Prioritizarea măsurilor care sunt robuste și flexibile la incertitudine și asigură schimbarea potențială a condițiilor climatice viitoare. Stabilirea măsurilor pe baza evaluării presiunilor (a se vedea mai sus), inclusiv pe baza proiecțiilor climatice; - Selectarea măsurilor durabile de adaptare, în special cele cu beneficii cross-sectoriale și care au cel mai redus impact asupra mediului, ținând cont și de emisiile de gaze cu efect de seră;
	Aplicarea excepțiilor de la atingerea	<ul style="list-style-type: none"> - Evitarea măsurilor care au impact asupra atingerii și menținerii obiectivelor de mediu sau care reduc rezistența ecosistemelor acvatic;

¹³³ Revista Hidrotehnica, E. Țuchiu, C. Boscornea „Planurile de management ale bazinelor hidrografice în contextul schimbărilor climatice”,

11. Aspecte cantitative și schimbări climatice

	obiectivelor de mediu	<ul style="list-style-type: none"> - Aplicarea prevederilor și condițiilor articolului 4.7 al DCA în cazul în care măsurile de adaptare modifică caracteristicile fizice ale corpurilor de apă și deteriorează starea corpului de apă; - Stabilirea și implementarea tuturor etapelor practice și măsurilor pentru atenuarea efectelor adverse posibile ale măsurilor de adaptare;
Legătura DCA – Directiva Inundații	Stabilirea măsurilor în PMRI și aplicarea excepțiilor	<ul style="list-style-type: none"> - Stabilirea unor opțiuni favorabile, luând în considerare riscul de poluare în zonele cu risc de inundații; măsurile nestructurale, atunci când este posibil; măsurile „fără regret” și „win-win”, respectiv o combinație de măsuri și abordarea la nivel de bazin/sub-bazin hidrografic; - Respectarea cerințelor articolului 4.7 al DCA atunci când se stabilesc măsuri de protecție împotriva inundațiilor care modifică caracteristicile fizice ale corpurilor de apă și deteriorează starea corpului de apă; - Determinarea pe baza unor dovezi științifice solide și, de la caz la caz, dacă o inundație extremă permite aplicarea articolului 4.6 al DCA;
Legătura DCA - managementul secetei și deficitul de apă	Adaptare, management, monitorizare, măsuri și excepții	<ul style="list-style-type: none"> - Utilizarea DCA și PMBH ca un cadru metodologic de bază pentru a realiza adaptarea la schimbările climatice în zonele cu deficit de apă și pentru a reduce impactul secetelor; - Utilizarea obiectivelor de mediu ale DCA (de ex. atingerea și menținerea stării cantitative bune a corpurilor de apă subterană); - Determinarea pe baza unor dovezi științifice solide și, de la caz la caz, dacă o secetă prelungită permite aplicarea articolului 4.6 al DCA; - Respectarea cerințelor articolului 4.7 al DCA atunci când se stabilesc măsuri pentru asigurarea resurselor de apă care modifică caracteristicile fizice ale corpurilor de apă și deteriorează starea corpului de apă; - Identificarea cauzelor ce au condus la deficit de apă sau ce pot conduce în viitor; - Monitorizarea cantitativă a resurselor de apă și a cerinței de apă, precum și stabilirea de prognoze pe baza cerinței și tendințelor, în vederea asigurării balanței între disponibilitate și cerință; - Asigurarea unei abordări integrate bazată pe o combinație de măsuri pentru asigurarea surselor de apă, dar și pentru a îmbunătăți capacitatea de adaptare.

În cadrul celui de-al cincilea Raport al Comisiei¹³⁴ se prezintă stadiul punerii în aplicare a Directivei Cadru Apă și a Directivei privind inundațiile pe baza evaluării de către Comisie a celui de al doilea plan de management al bazinelor hidrografice (PMBH) și a primului plan de management al riscului de inundații (PMRI) elaborate și raportate de

¹³⁴ RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU referitor la punerea în aplicare a Directivei-cadru privind apa (2000/60/CE) și a Directivei privind inundațiile (2007/60/CE, Bruxelles, 26.2.2019, COM(2019) 95 final (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:52012DC0670&from=EN>, <https://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/pdf/Translations%20RBMPs/Romania.pdf>)

Statele Membre pentru perioada 2016-2021. Evaluarea celui de-al doilea plan de management al bazinelor hidrografice a indicat clar faptul că schimbările climatice au fost integrate în managementul apei în Europa. În timp ce în primul ciclu de planificare 2009-2015 aceste aspecte nu au fost integrate pentru toate bazinele hidrografice europene, în planul de management actualizat 2016-2021 aproape toate statele au urmat recomandările ghidului CIS privind integrarea adaptării la schimbările climatice în planurile de management. Schimbările climatice sunt considerate mai ales în raport cu inundațiile, urmate de evaluarea presiunilor provocate de schimbările climatice, iar în o treime din Statele Membre se aplică măsuri specifice de adaptare la schimbările climatice. În ceea ce privește considerarea secetei ca o caracteristică relevantă a managementului apei, s-a constatat o inconsecvență care urmează un model geografic, respectiv în statele din sudul Europei seceta fiind considerată relevantă. De asemenea, majoritatea statelor membre au raportat utilizarea Ghidului nr. 24 ca bază în stabilirea programelor de măsuri și stabilirea unor Strategii sau Planuri naționale privind schimbările climatice, însă în general infrastructura verde și măsurile de retenție naturală a apei au fost puțin utilizate.

Recomandările desprinse din cel de-al cincilea Raport al Comisiei privind implementarea Directivei Cadru Apă (DCA) în contextul schimbărilor climatice se referă în principal la:

- îmbunătățirea adaptării la schimbările climatice, măsurile tehnice și infrastructurile planificate trebuie să țină seama în mod corespunzător de previziunile privind schimbările climatice, în special cele referitoare la apariția fenomenelor extreme și schimbările în scurgerea râurilor;
- elaborarea unei strategii naționale de adaptare la schimbările climatice care ar trebui să fie luată în considerare la stabilirea programelor de măsuri;
- Statele Membre sunt încurajate, după caz, să dezvolte un Plan de management al secetei, și să monitorizeze seceta și intensitatea acesteia cu indicatori specifici;
- la aplicarea excepțiilor prevăzute la art. 4.6 al DCA pentru secetele prelungite, statele trebuie să furnizeze informații privind metodologiile aplicate și toate măsurile considerate pentru a evita deteriorarea stării apelor.

În România, managementul durabil al resurselor de apă, din punct de vedere cantitativ și calitativ, managementul riscurilor generate de inundații sau secetă, precum și conservarea biodiversității mediului acvatic, se realizează în cadrul **Schemelor Directoare de Amenajare și Management** elaborate la nivelul bazinelor hidrografice.

În cadrul *Planului Național de Management – Sinteza Planurilor de management ale bazinelor/spațiilor hidrografice*, elaborat pentru perioada 2009-2015 și actualizat pentru perioada 2016-2021, aspectele privind schimbările climatice s-au axat în principal pe prezentarea aspectelor legislative, strategiilor și acțiunilor viitoare pentru implementare, în special în ceea ce privește aspectele cantitative, lipsa apei și seceta. Planul Național de Management a fost evaluat de către Comisia Europeană¹³⁵, considerând că s-a abordat contextul general al schimbărilor climatice (disponibilitatea și utilizarea eficientă a resurselor de apă, rezultatele proiectelor de cercetare, planificare studii de cercetare pentru stabilirea măsurilor, etc.) și mai puțin în termeni de vulnerabilitate a resurselor de apă. În cel de-al doilea și al treilea ciclu de planificare, urmare a recomandărilor Comisiei, în pregătirea actualizării planurilor de management ale bazinelor hidrografice, s-a pus un accent mai mare pe integrarea problematicii schimbărilor climatice în procesele de evaluare a presiunilor antropice și impactului acestora, evaluarea stării corpurilor de apă

¹³⁵ Report of the Commission to the European Parliament and the Council on the implementation of the Water Framework Directive (2000/60/EC), River Basin Management Plans, COM(2012) 670 final, Commission staff working document - Romania, SWD(2012) 379 final, Brussels, 14.11.2012

și evaluarea impactului schimbărilor climatice asupra stării, stabilirea obiectivelor de mediu și a excepțiilor de a atingerea acestor obiective, analiza economică a utilizării apei, precum și stabilirea programelor de măsuri (aplicarea măsurilor de atenuare și adaptare și reducerea impactului) - *figura nr. 11.7.*

Astfel, s-au luat în considerare următoarele:

Ținând cont că fenomenul schimbărilor climatice reprezintă un proces cu caracter global cu care se confruntă omenirea în acest secol din punct de vedere al protecției mediului înconjurător, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor a elaborat **Strategia Națională a României privind schimbările climatice 2013-2020 și Planul național de acțiune 2016-2020 privind schimbările climatice**, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 529/2013. Informații privind prevederile strategiei și planului de acțiune menționate sunt redată în același capitol al Planului Național de management actualizat, aprobat prin HG nr. 859/2016.

În prezent strategia și planul de acțiune se află în curs de actualizare în vederea includerii aspectelor stabilite în noile documente europene în domeniul schimbărilor climatice, cum ar fi în principal Pactul Ecologic European și noua strategie europeană privind adaptarea la schimbările climatice.

În cadrul programului de măsuri al proiectelor *Planurilor de management actualizate*, măsurile propuse au avut în vedere atât recomandările din strategiile și planurile de acțiune în domeniul schimbărilor climatice, cât și aspectele specifice ale fiecărui bazin/spațiu hidrografic.

Figura 11.7. Integrarea schimbărilor climatice în cadrul Planurilor de management actualizate ale bazinului hidrografic

- **Măsuri privind atenuarea și adaptarea la schimbările climatice**

În procesul de planificare a măsurilor de adaptare, impactul schimbărilor climatice asupra resurselor de apă trebuie considerat împreună cu impactul generat de alte presiuni.

Ca urmare, măsurile de adaptare la schimbările climatice trebuie să se stabilească și să se planifice în acest context.

În concordanță cu proiectului **Planului de Management actualizat al Districtului Internațional al Dunării**¹³⁶, măsurile propuse în programul de măsuri al proiectului **Planului de Management actualizat** au fost corelate cu impactul schimbărilor climatice. Deși asumările privind schimbările climatice au un anumit grad de incertitudine, măsurile de atenuare și adaptare propuse trebuie să se axeze cu prioritate asupra măsurilor cu beneficiu multiplu pentru implementarea cerințelor directivelor europene în domeniul apei (win-win), măsurilor no-regret și low-regret care sunt suficient de flexibile pentru condiții variate (inundații, secetă, biodiversitate).

Referitor la aspectele cantitative, programul de măsuri include măsuri pentru atingerea și menținerea stării cantitative bune a corpurilor de apă subterană, prin asigurarea unui management echilibrat al prelevărilor și reîncărcării acviferelor, în vederea asigurării unui management durabil ca răspuns la schimbările climatice.

Măsurile hidromorfologice de tipul scăriilor de pești/pasaje de trecere pentru migrația ihtiofaunei sau reconectări ale zonelor umede și ale cursurilor de apă la lunca inundabilă cresc reziliența ecosistemelor. Referitor la beneficiul multiplu al acestor măsuri, în termen de creștere a capacității de retenție a apei și prin urmare atenuarea inundațiilor, acestea conduc la soluții potențiale (win-win, NWRM) pentru implementarea cerințelor Directivei Cadru Apă și Directivei Inundații.

În general, datorită efectelor schimbărilor climatice asupra multiplelor sectoare care au legătură cu apa, este necesar să se clarifice impactul schimbărilor climatice asupra sectoarelor și să se integreze cunoștințele despre corelarea intersectorială, de exemplu între managementul riscului la inundații, navigația pe râurile interioare, producerea energiei hidroelectrice sau agricultură.

La nivelul Uniunii Europene a intrat în vigoare **Regulamentul (UE) 2020/741 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 mai 2020 privind a intrat în vigoare cerințele minime pentru reutilizarea apei**¹³⁷. Regulamentul stabilește cerințe minime de calitate a apei și de monitorizare pentru utilizare în special în agricultură precum și dispoziții privind managementul riscului și utilizarea în siguranță a apelor recuperate, în contextul managementului integrat al apei. România trebuie să aplice Regulamentul începând cu 26 iunie 2023. Aplicarea viitoare a prevederilor regulamentului constituie o măsură specifică pentru gestionarea apei în condiții de secetă, apele uzate epurate devenind o sursă importantă de apă și nutrienți, în special pentru anumite culturile agricole.

În cadrul programului de măsuri prezentat la capitolul 9, au fost planificate măsuri care au ținut cont de aspectele menționate anterior.

În vederea stabilirii unor măsuri privind adaptarea la schimbările climatice în perioada 2022-2027 se vor realiza acțiuni importante referitoare la atenuarea și adaptarea managementului apelor la schimbările climatice. Astfel se continuă implementarea acțiunilor de adaptare la nivel național, regional și local stabilite în Strategiei Naționale a României privind Schimbările Climatice și a principalelor acțiuni incluse în Planul național de acțiune privind schimbările climatice pentru îmbunătățirea rezistenței la schimbările climatice în sectoarele legate de apă. Acestea sunt prezentate detaliat în Planul Național de management actualizat aprobat prin HG nr. 859/2016.

În funcție de prevederile documentelor actualizate, se vor revizui și dezvolta acțiunile de atenuare și adaptare la nivel național, regional și local și măsurile specifice.

¹³⁶ <http://www.icpdr.org/main/activities-projects/public-consultation-draft-management-plan-updates-2021>

¹³⁷ **REGULAMENTUL (UE) 2020/741 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 25 mai 2020 privind cerințele minime pentru reutilizarea apei** (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0741&from=EN>)

A. Acțiuni de atenuare pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

• Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră din sectorul alimentării cu apă și al epurării apelor uzate

Principale măsuri care se au în vedere în perioada se referă la:

- continuarea finanțării modernizării sistemelor eficiente de alimentare cu apă, de distribuție a apei și de epurare a apelor uzate din orașe/aglomerări pentru a se asigura conformitatea cu cerințele UE relevante privind calitatea apei și acoperirea serviciilor și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră;
- implementarea gestionării eficiente a nămolului rezultat din procesul de epurare a apelor uzate;
- cercetarea pentru utilizarea proiecțiilor la scară regională și locală ale modelelor climatice globale în scopul furnizării unor evaluări mai precise a efectelor climatice în diferite bazine hidrografice, permițând asigurarea alimentării cu apă pe termen lung;

Totodată sunt necesare măsuri pentru asigurarea alimentării cu apă a populației și agenților economici pe timp de secetă și inundații. Prin elaborarea și finalizarea studiilor privind evaluarea resursei de apă la nivelul bazinelor/spațiilor hidrografice și estimarea acestora la orizontul de timp 2020 și 2050, ținând seama de influența schimbărilor climatice, s-au actualizat scenariile de evoluție a cerințelor de apă ale utilizatorilor în vederea fundamentării acțiunilor și măsurilor necesare atingerii obiectivelor gestionării durabile a resurselor de apă ale bazinelor hidrografice. De asemenea, dezvoltarea și regionalizarea serviciilor de alimentare cu apă și de canalizare și epurare a apelor uzate vor permite aplicarea eficientă a măsurilor de economisire a apelor, respectiv a măsurilor de reducere a pierderilor pe rețele de distribuție a apei și reutilizarea apelor uzate epurate în zonele cu deficit de apă sau predispușe la secetă.

B. Acțiuni de adaptare la schimbările climatice - Apa potabilă și resursele de apă

• acțiuni prioritare de adaptare - Reducerea riscului de deficit de apă:

- stabilirea cerințelor pentru protejarea surselor critice pentru alimentare cu apă prin măsuri privind utilizarea terenului în zonele cu deficit de apă;
- promovarea reutilizării apelor uzate epurate în sectoarele industriale;
- stabilirea de reglementări pentru limitarea utilizării apei subterane, în zonele în care captarea excesivă poate conduce la epuizare;
- studii de cercetare privind evaluarea impactului schimbărilor climatice asupra resurselor de apă pe baza actualizării periodice a scenariilor de evoluție a climei în România;
- studii de cercetare privind evaluarea fezabilității utilizării apelor freatice combinată cu reîncărcarea artificială a acviferelor pentru acumularea apei în bazinele hidrografice cu deficit de apă;
- continuarea studiilor de tipul „Identificarea principalelor zone potențial deficitare din punct de vedere al resursei de apă, la nivel național în situația actuală și în contextul efectelor schimbărilor climatice;
- realizarea unei analize pentru evaluarea nivelurilor și tipurilor specifice de agricultură irigată, ținând cont de impacturile schimbărilor climatice;
- realizarea evaluărilor cantitative a necesarului ecologic de apă ale diferitelor ecosisteme;
- realizarea de studii de meteorologie, hidrologie și climatologie pentru elaborarea, optimizarea și evaluarea impactului tehnologiei de creștere și uniformizare a precipitațiilor, în cadrul Sistemului național antigrindină și de creștere a precipitațiilor;

- **acțiuni prioritare de adaptare - Reducerea riscului de inundații:**
  - modernizarea rețelei radar existente pentru măsurarea intensității precipitațiilor și instalarea unor noi stații radar pentru monitorizarea fenomenelor meteo extreme ce au loc la curbura Carpaților;
  - evaluarea fezabilității unei reglementări pentru monitorizarea și gestionarea activităților de construcție în zonele cu risc mare de inundații;
- **acțiuni prioritare de adaptare - Creșterea gradului de siguranță al barajelor și digurilor:**
  - realizarea lucrărilor de creștere a gradului de siguranță a infrastructurii de gestionare a riscului de inundații;
  - investițiile sunt ordonate în funcție de priorități pe baza hărților actualizate de hazard și de risc la inundații (PMRI).

Impactul schimbărilor climatice asupra sectorului apei din România reprezintă o scădere anuală preconizată a precipitațiilor cu 5-20% în a doua jumătate a secolului XXI, comparativ cu a doua jumătate a secolului XX. Vara, se așteaptă ca secetele și stresul apei să crească, iar iarna sunt probabile mai multe inundații. Investițiile în măsuri de adaptare vor reduce riscurile schimbărilor climatice pentru alimentarea cu apă, producerea de energie hidroelectrică și producția agricolă în România. Costurile acestor măsuri de adaptare au fost estimate pentru scenariile ecologice și super verzi (plan de adaptare moderat versus ambițios). Cheltuieli estimate sunt 1,8 miliarde EUR și respectiv 11,0 miliarde EUR în perioada 2015-2050.

Se menționează faptul că s-au stabilit și se implementează continuu **programe de măsuri pentru gestionarea fenomenului de secetă**, având în vedere prevederile următoarelor documente principale în domeniu pentru planificarea și adoptarea unui sistem eficient de prevenire și protecție:

- Strategiei naționale privind reducerea efectelor secetei, prevenirea și combaterea degradării terenurilor și deșertificării, pe termen scurt, mediu și lung;
- Strategiei Naționale a României privind Schimbările Climatice și a principalelor acțiuni incluse în Planul național de acțiune privind schimbările climatice;
- Planurilor de management actualizate ale bazinelor / spațiilor hidrografice (seceta și lipsa apei);
- Regulamentului privind gestionarea situațiilor de urgență generate de fenomene hidrometeorologice periculoase având ca efect producerea de inundații, secetă hidrologică precum și incidente/accidente la construcții hidrotehnice, poluări accidentale ale cursurilor de apă și poluări marine în zona costieră;
- Planurilor pentru restricționarea utilizării apei în perioadele cu deficit de apă;
- Regulamentelor de exploatare ale barajelor, acumularilor și captărilor de apă - regulamente de funcționare în caz de secetă.

De asemenea, trebuie avută în vedere implementarea măsurilor specifice pentru:

- creșterea eficienței irigației, prin utilizarea unor echipamente mai eficiente din punct de vedere energetic și schimbarea surselor de energie, adoptarea de tehnologii și măsuri pentru economisirea apei;
- reducerea pierderilor pe rețeaua de distribuție a apei, prin adoptarea de măsuri tehnice pentru reabilitarea, înlocuirea și utilizarea de materiale noi pentru conductele de distribuție a apei;

- reutilizarea apelor uzate prin valorificarea în diverse scopuri (irigații, recuperare nutrienți, etc.);
- cartarea și prognozarea secetei pe baza de mijloace moderne de modelare și detectare;
- educarea publicului cu privire la măsurile de economisire a apei, prin campanii de informare și conștientizare în mas-media și în cadrul proiectelor specifice;
- aplicarea de instrumente de stimulare (principiul utilizatorului plătește, penalități pentru consum excesiv).

În ceea ce privește managementul apelor și seceta, se are în vedere aplicarea de măsuri specifice la nivel național și bazinal, cum ar fi:

- îmbunătățirea cunoștințelor, creșterea schimbului de informații dintre comunitatea științifică și factorii de decizie din domeniul apelor;
- elaborarea studiilor de vulnerabilitate a resurselor de apă la impactul schimbărilor climatice;
- actualizarea evaluării disponibilității resurselor de apă pe baza programelor de monitorizare, în vederea stabilirii acțiunilor și măsurilor;
- dezvoltarea scenariilor pentru cerința de apă a sectoarelor economice și propunerea de măsuri de atenuare și adaptare la schimbările climatice;
- planificarea infrastructurii pentru managementul resurselor de apă considerând necesarul socio-economic și de mediu (debitul ecologic), inclusiv pentru surse de apă noi și diversificarea acestora;
- identificarea și aplicarea utilizării eficiente a apelor, economisirea apei și analiza unei posibile reutilizări a apei;
- promovarea și aplicarea măsurilor verzi de retenție naturală a apelor, acolo unde este posibil pentru asigurarea în principal a cerințelor Directivei Cadru Apă, Directivei Inundații și Directivelor Habitate și Păsări;
- aplicarea rezultatelor proiectelor implementate la nivel internațional (DriDanube¹³⁸/Riscul secetei în regiunea Dunării, DIANA¹³⁹/Detecția și evaluarea integrată a prelevărilor ilegale de apă, ViWA¹⁴⁰/Valorile virtuale ale apei);
- consolidarea colaborării dintre mediul academic, managementul apelor și sectoarele social-economice; un exemplu de îndrumări de bună practică se găsesc în documentul Ghidul privind agricultură durabilă la nivelul bazinului Dunării¹⁴¹.

Impactul acestor acțiuni este integrat în cel de-al treilea proiect de plan de management actualizat al bazinelor/spațiilor hidrografice pentru perioada 2022-2027. În acest context, s-au analizat și integrat recomandările Comisiei Europene desprinse din evaluarea celui de-al doilea Plan de management¹⁴².

Se precizează faptul că la nivelul Administrației Bazinale de Apă Jiu, în colaborare cu Administrația Națională „Apele Române” și Autoritatea de apă din Oland (Dutch Water

---

¹³⁸ <http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/dridanube>

¹³⁹ <https://cordis.europa.eu/project/id/730109>

¹⁴⁰ <https://viva-project.org/>

¹⁴¹ <https://www.icpdr.org/main/issues/agriculture>

¹⁴² *Report of the Commission to the European Parliament and the Council on the implementation of the Water Framework Directive (2000/60/EC) and the Floods Directive (2007/60/EC) Second River Basin Management Plans First Flood Risk Management Plans, Accompanying document - Commission Staff Working Document Second River Basin Management Plans – Member State: Romania SWD/2019/52 final, Brussels, 26.02.2019*

Authority), se implementează în perioada 2019-2022 proiectul „Managementul integrat al resurselor de apă prin implicarea factorilor interesați-studiu de caz, seceta în Câmpia Olteniei”, proiect finanțat prin programul BLUE DEAL. Unul dintre obiectivele acestui proiect este elaborarea unui set de măsuri specifice și aplicabile domeniului de gospodărire a apelor, care să reducă efectele secetei în zone afectate de acest fenomen din bazinul hidrografic Jiu, precum și în alte bazine din țară, care au probleme similare.

12. INFORMAREA, CONSULTAREA ȘI PARTICIPAREA PUBLICULUI

12.1. Cadrul operațional de informare și consultare a publicului

Procesul de informare, consultare și participare a publicului, în acord cu prevederile art.14 al Directivei Cadru Apă 60/2000/CE (DCA), este asigurat de cadrul legal din România prin:

- Legea Apei nr. 107/1996, cu completările și modificările ulterioare;
- Hotărârea de Guvern nr. 270/2012 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a comitetelor de bazin;
- Ordinul Ministrului nr. 1.012/2005 privind procedurile pentru accesul publicului la informații în domeniul managementului apelor;
- Ordinul Ministrului nr. 1.044/2005 pentru aprobarea procedurii privind consultarea utilizatorilor de apă, riveranilor și publicului la luarea deciziilor în domeniul gospodăririi apelor.

Obiectivul principal al activității de participare și consultare a publicului este de a îmbunătăți procesul complex de luare a deciziilor, aplicând proceduri eficiente de cooperare, prin implicarea activă a publicului la luarea deciziilor în procesul de planificare.

Activitatea privind participarea și consultarea publicului a avut la bază Instrucțiunile metodologice elaborate la nivel național prin adaptarea Ghidului "*Participarea Publicului*", realizat în cadrul Strategiei Comune de Implementare a DCA și a Strategiei privind participarea publicului pentru Districtul Hidrografic al Dunării, strategie aprobată de ICPDR în iunie 2003.

Strategia se bazează pe calendarul și activitățile de implementare ale Directivei Cadru Apă și elaborează un cadru coerent cu legături la nivel național.

La nivel bazinal și local, principala unitate pentru consultarea și informarea publicului este reprezentată prin Comitetul de Bazin, care funcționează în baza HG nr. 270/2012 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a comitetelor de bazin (care a abrogat HG nr. 1.212/2000). Acest Comitet are ca obiectiv respectarea și aplicarea principiilor gospodăririi durabile a resurselor de apă și menținerea echilibrului între conservarea și dezvoltarea durabilă a resurselor de apă.

Comitetul de Bazin asigură participarea publicului la luarea deciziilor din domeniul apei și a fost creat din necesitatea constituirii unor mecanisme eficiente de consultare și colaborare la toate nivelurile:

- autoritățile bazinale de gospodărire a apelor;
- instituțiile administrației publice locale;
- colectivitățile locale;
- utilizatorii din bazinul hidrografic;
- beneficiarii serviciilor de gospodărire a apelor;
- ONG-uri cu profil de protecția mediului.

Atribuțiile Comitetelor de Bazin, relevante pentru procesul de implementare a Directivei Cadru Apă în România, sunt prevăzute în art. 47, alin. 7 din Legea Apelor nr. 107/1996 cu modificările și completările ulterioare, precum și în art. 9 din Hotărârea de Guvern nr. 270/2012 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a comitetelor de bazin, printre care:

- avizează schemele directoare, inclusiv programele de măsuri pentru atingerea obiectivelor din schemele directoare și realizarea lucrărilor, instalațiilor și amenajărilor de gospodărire a apelor;
- avizează planurile de prevenire a poluărilor accidentale și de înlăturare a efectelor lor, elaborate în funcție de condițiile districtului bazinului hidrografic respectiv;
- aprobă schemele locale, stabilind prioritățile tehnice și financiare, și le integrează în schemele directoare;

- avizează lista zonelor protejate și măsurile de reconstrucție ecologică a zonelor propuse în acest scop;
- aprobă/avizează încadrarea în clase de calitate a corpurilor de apă din bazinul/spațiul hidrografic respectiv;
- propun, dacă este necesar, normative cu valori-limită de încărcare mai severe decât cele prevăzute de reglementările specifice în vigoare, pentru evacuări de ape uzate, în vederea conformării cu obiectivele de calitate a apelor;
- propun revizuirea normelor și standardelor din domeniul gospodăririi apelor și, în caz de necesitate, propun elaborarea de norme de calitate a apei evacuate, proprii bazinului hidrografic;
- recomandă priorități privind finanțarea și conformarea, în scopul realizării programelor de dezvoltare a lucrărilor, instalațiilor și amenajărilor de gospodărire a apelor;
- asigură informarea publicului, garantarea unei perioade de timp necesare primirii comentariilor publicului, să organizeze audieri publice asupra tuturor aspectelor propuse pentru aprobare și să asigure accesul publicului la documentele sale.

Fiecare Administrație Bazinală de Apă (ABA) deține un birou de relații cu publicul, care are ca atribuții pregătirea interviurilor și a conferințelor de presă privind problemele de gospodărire a resurselor de apă.

Implicarea activă a publicului are în vedere în special protecția mediului și a sănătății umane, anticiparea situațiilor de criză, cum ar fi inundațiile sau seceta, asigurarea unui sistem de contribuții pentru toți utilizatorii de apă, întărirea, dezvoltarea și susținerea politicilor de management local.

12.2. Prezentarea rezultatelor și evidențierea activității de informare și consultare a publicului

Administrația Națională „Apele Române” (ANAR), prin intermediul celor 11 Administrații Bazinale de Apă, ia în considerare aplicarea tuturor procedurilor în vederea realizării activității de informare și consultare a factorilor interesați cu privire la fiecare etapă importantă în procesul de implementare a Directivei Cadru Apă.

Având în vedere experiența dobândită în perioada elaborării Planurilor de Management ale bazinelor/spațiilor hidrografice și al Planului Național de Management din primul și al doilea ciclu de planificare, aprobate prin HG nr. 80/2011, respectiv HG nr. 859/2016, implicarea publicului și a factorilor interesați se realizează încă de la primele etape ale următorului ciclu de implementare a DCA.

Procesul de elaborare a Planului de Management actualizat 2022-2027 a demarat prin realizarea la nivelul anului 2018 a documentului *Calendarul și programul de lucru pentru producerea celui de-al treilea plan de management*, document care include și măsuri de informare și consultare a factorilor interesați și a publicului, pentru ciclu de planificare 2022-2027.

Măsurile pentru informare au în vedere:

- publicarea pe website-urile ABA și ANAR a documentelor elaborate în vederea realizării Planurilor de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice 2022-2027;
- transmiterea de e-mailuri, faxuri, scrisori pentru informarea factorilor interesați cu privire la publicarea acestor documente pe website-urile amintite;
- realizarea de broșuri și pliante privind activitatea specifică și transmiterea acestora pe orice cale către factorii interesați;
- publicarea de articole în presa locală/națională prin care se aduc la cunoștința publicului informații relevante referitoare la realizarea Planurilor de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice (2022-2027);

- organizarea de activități specifice (ex. Ziua Dunării, Ziua Mondială a Apei etc.), prilej de informare și creștere a gradului de conștientizare a publicului cu privire la necesitatea participării în procesul de planificare la nivel de bazin/spațiu hidrografic și la nivel național;

Măsurile pentru consultare includ:

- realizarea de întâlniri în cadrul Comitetelor de Bazin în scopul consultării factorilor interesați și publicului cu privire la activitățile în lucru, în contextul realizării Planurilor de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice;
- realizarea de chestionare pentru factorii interesați, astfel încât aceștia să poată exprima punctele de vedere cu privire la activitățile în derulare. Acestea se transmit pe orice cale către factorii interesați;
- realizarea unui sistem electronic online, prin care vizitatorii website-urilor, pe care se află postate Planurile de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice, sau alte documente realizate în urma activităților desfășurate în vederea elaborării acestora, să-și poată exprima opinia privind problematicile întâlnite;
- desfășurarea de întâlniri tematice în cadrul cărora să se înființeze grupuri de lucru ad-hoc, astfel încât factorii interesați să participe activ la procesul de consultare;
- colectarea răspunsurilor primite din partea publicului și a factorilor interesați, iar rezultatele obținute vor fi făcute publice, astfel încât factorii interesați să vadă aportul pe care l-au avut.

În cadrul întâlnirilor largite ale Comitetelor de Bazin, a fost prezentat acest document cu scopul ca toți factorii interesați să cunoască etapele care urmează a fi realizate de către specialiștii din domeniul managementului apei, în cadrul procesului de elaborare a Planurilor de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice 2022-2027, dar și termenele de finalizare a acestor etape, astfel încât toți cei interesați să participe activ la elaborarea lor.

Documentul realizat a fost totodată publicat pe adresele web ale ANAR și ABA în data de 22 decembrie 2018 și supus consultării publicului pentru o perioadă de 6 luni. Au fost realizate informări de presă în publicațiile locale și transmise scrisori electronice tuturor factorilor interesați, pentru a fi anunțați de existența acestui document pe website-urile ABA (adresele paginilor web se găsesc în capitolul similar al fiecărui proiect de Plan de Management Bazinal actualizat) și, de asemenea, pe website-ul ANAR (<https://rowater.ro/consultarea-publicului/directiva-cadru-apa/materiale-utile/>).

În cadrul acestei etape de consultare au fost invitați să participe reprezentanți ai autorităților publice locale și județene (Instituția Prefectului, Primării, Consilii Județene), ai instituțiilor județene (Direcții pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală, Agenții de Sănătate Publică, Inspectorate Situații de Urgență, Agenții de Mediu), principalii poluatori, operatorii de servicii publice de apă, ONG-uri, Institute de specialitate etc.

Astfel, la nivel național, au fost transmise 853 informări despre publicarea acestui document, iar la finalul perioadei de consultare și diseminare a informației nu au existat propuneri de modificare, cu referire la documentul supus consultării publicului, din partea factorilor interesați.

În anul 2019, a fost elaborat *documentul privind Problemele Importante de Gospodărire a Apelor* (PIGA) la nivelul bazinelor/spațiilor hidrografice, precum și sinteza la nivel național privind PIGA. Acesta a fost publicat la data de 22 decembrie 2019 pe website-urile ANAR și ABA pentru consultare publicului și a factorilor interesați pentru cel puțin 6 luni (<https://rowater.ro/consultarea-publicului/directiva-cadru-apa/materiale-utile/>).

În contextul pandemiei de COVID-19 și instituirii stării de urgență, începând cu data de 16.03.2020, întâlnirile programate pentru consultarea publicului cu privire la PIGA identificate la nivel bazinal și național, au fost anulate.

Au fost folosite multiple instrumente în vederea aducerii la cunoștința publicului a informațiilor privind publicarea documentului, cu scopul de a colecta comentariile și

propunerile acestuia. În acest sens, au fost elaborate chestionare privind conținutul documentului privind PIGA, identificate la nivelul bazinelor/spațiilor hidrografice. Aceste chestionare au fost publicate pe website-ul Administrațiilor Bazinale de Apă și distribuite electronic tuturor utilizatorilor importanți.

De asemenea, au fost trimise prin poștă către principalii factori interesați, scrisori electronice și poștale, prin care se aducea la cunoștința acestora disponibilitatea documentului pe website-ul Administrațiilor Bazinale de Apă și prin care erau invitați să transmită comentarii cu privire la problemele de gospodărire a apelor, identificate la nivel bazinal. Prin intermediul Compartimentului de Relații cu Publicul, din cadrul Administrației Bazinale de Apă, au fost publicate articole în presa locală pentru informarea publicului referitor la aspectele relevante ale documentului PIGA și modalitățile de vizualizare și transmitere/colectare a comentariilor/propunerilor (e-mail, poșta sau fax). Scopul acestei acțiuni a fost cunoașterea mai bună a problemelor specifice domeniului de gospodărire a apelor, stabilirea măsurilor pentru reducerea impactului surselor de poluare asupra corpurilor de apă de suprafață și subterane la nivelul bazinelor/spațiilor hidrografice, identificarea necesităților privind lucrările de investiții pentru asigurarea resursei de apă, protecția calității apelor și apărarea împotriva inundațiilor, printr-un dialog cu toți factorii implicați în utilizarea resurselor de apă.

Ședințele Comitetelor de Bazin nu au mai putut fi organizate din motivele amintite mai sus (COVID-19), însă toți factorii interesați au fost încurajați să transmită punctul de vedere și să contribuie cu propuneri de îmbunătățire a documentului privind PIGA.

Astfel, în cadrul acestei etape de consultare au fost distribuite 1.558 chestionare la nivel național, au fost completate și retransmise 122 chestionare și, de asemenea, au fost primite 58 scrisori prin care au fost transmise propuneri de îmbunătățire.

După încheierea perioadei de consultare a publicului cu privire la documentul PIGA (22 decembrie 2019 - 22 iunie 2020), specialiștii Administrațiilor Bazinale de Apă au analizat toate propunerile și observațiile, primite din partea factorilor interesați, și au luat în considerare 43 propuneri și observații, în vederea includerii în cel de-al treilea plan de management al bazinului hidrografic 2022-2027.

Pentru a asigura transparența în procesul de consultare, în cadrul fiecărei Administrații Bazinale de Apă a fost realizată *Anexa 12.1 - Rezultatele procesului de consultare a documentului Probleme Importante de Gospodărire a Apelor* la nivel de bazin/spațiu hidrografic. Aceasta a fost publicată pe website-ul ABA-urilor, în aceeași locație unde a fost publicat și documentul PIGA, astfel încât publicul și toți factorii interesați să fie înștiințați de modul în care au fost luate în considerare comentariile și observațiile referitoare la acest document.

În 30 iunie 2021 au fost publicate pe website-urile Administrațiilor Bazinale de Apă și al Administrației Naționale „Apele Române” (<https://rowater.ro/consultarea-publicului/directiva-cadru-apa/materiale-utile/>) **cele 11 proiecte ale Planurilor de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice 2021 și proiectul Planului Național de Management actualizat 2021, Sinteza celor 11 proiecte ale Planurilor de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice.** Documentele sunt disponibile pentru informarea și consultarea publicului o perioadă de 6 luni, până în decembrie 2021. Un capitol important al proiectelor Planurilor de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice 2021 îl reprezintă Programul de măsuri care cuprinde toate măsurile ce trebuie luate, astfel încât obiectivele de mediu să fie atinse până în 2027. Aceste măsuri răspund principalelor probleme din bazinul/spațiile hidrografice ale României. Aplicarea cu strictețe a legislației naționale și europene în domeniul apelor condiționează reușita implementării programelor de măsuri care se adresează atât autorităților locale și regionale, agenților din domeniul mediului, tuturor factorilor interesați din domeniul apei, cât și utilizatorilor de apă. Actorii locali

implicați în aplicarea programelor de măsuri la nivel teritorial, fixează cadrul de acțiune în domeniul apei, precum și modalitățile de finanțare.

La nivelul anului 2021, sunt prevăzute întâlniri în cadrul Comitetelor de Bazin, în condițiile și modalitățile impuse de pandemia de COVID-19, cu principalii utilizatori și factori interesați, pentru asigurarea informării, consultării și participării active. În cursul acestor dezbateri, se va aduce la cunoștința factorilor interesați din domeniul apei, cât și a utilizatorilor de apă, necesitatea punerii în aplicare a măsurilor de bază în scopul reducerii nivelului de poluare a apelor și nu în ultimul rând, implementarea unor măsuri suplimentare acolo unde doar măsurile de bază nu sunt suficiente pentru a reduce sau elimina presiunile semnificative din principalele domenii de activitate.

Pentru asigurarea procesului de consultare publică se vor utiliza aceleași instrumente: vor fi elaborate și transmise chestionare în vederea completării de către factorii interesați, se vor trimite scrisori electronice și poștale, vor avea loc discuții individuale cu factori interesați, la solicitarea acestora. Prin intermediul Compartimentului de Relații cu Publicul din cadrul Administrațiilor Bazinale de Apă și al ANAR, se vor realiza comunicate de presă și articole pentru mass-media locală, în același scop de informare.

Pentru colectarea opiniilor referitoare la proiectele *Planurilor de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice* și a proiectului *Planului Național de Management actualizat*, s-a creat posibilitatea prin care toți cei interesați vor putea să completeze direct chestionarul (disponibil pe website-ul ANAR, în secțiunea de Consultare, <https://rowater.ro/consultarea-publicului/directiva-cadru-apa/chestionar/>) și să-și exprime opinia privind aspectele conținute în proiectele *Planurilor de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice 2021* și al proiectului *Planului Național de Management actualizat 2021*.

Rezultatele procesului de consultare cu privire la proiectul Planului de Management Bazinal 2021, din cadrul fiecărei Administrații Bazinale de Apă, vor fi integrate într-o Anexă specifică, care va fi inclusă în Planurile de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice.

Planurile de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice 2022-2027 și Planul Național de Management actualizat - Sinteza celor 11 Planuri de Management actualizate ale bazinelor/spațiilor hidrografice 2022-2027, vor fi avizate în cadrul Comitetelor de Bazin, urmând a fi publicate la 22 martie 2022 pe website-urile Administrațiilor Bazinale de Apă și al Administrației Naționale "Apele Române". Acestea vor fi supuse procedurii SEA, se vor aproba ulterior prin Hotărâre de Guvern și se vor raporta către Comisia Europeană.

BIBLIOGRAFIE

1. *** (2019), *Significant Water management Issues in the Danube River Basin District*, International Commission for the Protection of the Danube River;
2. *** (2009), *Danube River Basin Management Plan (Basin-wide Overview)*, International Commission for the Protection of the Danube River;
3. *** (2014), *Danube River Basin Management Plan – Update 2015*, International Commission for the Protection of the Danube River;
4. *** (2021), *(draft) Danube River Basin Management Plan – Update 2021*, International Commission for the Protection of the Danube River;
5. *** (2017), *Questionnaire On the Relationship Between Hydromorphological Alterations and Response of BQEs in Rivers – Results*, International Commission for the Protection of the Danube River;
6. *** (2014), *Documentul European de politică în domeniul măsurilor naturale de stocare/retenție a apelor (EU policy document on Natural Water Retention Measures)*, Comisia Europeană;
7. *** (2013), *Strategia Uniunii Europene privind adaptarea la efectele schimbărilor climatice*, Comisia Europeană;
8. *** (2015), *Ghidul Comisiei Europene nr. 31 - Debitele ecologice în implementarea Directivei Cadru a Apei / Ecological flows in the implementation of the Water Framework Directive - Guidance Document No. 31*;
9. *** (2015), *Ghid privind aplicarea balanței apei pentru susținerea implementării Directivei Cadru Apă, vers. 6.1 / Guidance document on the application of water balances for supporting the implementation of the WFD*, Comisia Europeană;
10. *** (2010), *Planurile de Management ale Bazinelor Hidrografice*, Administrația Națională „Apele Române”, București;
11. *** (2010), *Planul Național de Management– Sinteza planurilor de management la nivel de bazine – spații hidrografice aprobat prin HG nr. 80/2011 pentru aprobarea Planului național de management aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României*, Administrația Națională „Apele Române”, București;
12. *** (2016), *Planurile de Management actualizate ale Bazinelor Hidrografice*, Administrația Națională „Apele Române”, București;
13. *** (2016), *Planul Național de Management actualizat 2015 – Sinteza planurilor de management la nivel de bazine – spații hidrografice aprobat prin HG nr. 859/2016 pentru aprobarea Planului național de management aferent porțiunii din bazinul hidrografic internațional al fluviului Dunărea care este cuprinsă în teritoriul României*, Administrația Națională „Apele Române”, București;
14. *** (2013), *Probleme importante de gospodărirea apelor*, Administrația Națională „Apele Române”, București;
15. *** (2019), *Probleme importante de gospodărirea apelor*, Administrația Națională „Apele Române”, București;
16. *** (2000), *Directiva 2000/60/EC a Parlamentului și Consiliului European care stabilește un cadru de acțiune pentru țările din Uniunea Europeană în domeniul politicii apei*, Jurnalul Oficial al Comunității Europene;
17. *** (2008), *Directive 2008/105/EC of the European Parliament and of the Council of 16 December 2008 on environmental quality standards in the field of water policy, amending and subsequently repealing Council Directives 82/176/EEC, 83/513/EEC, 84/156/EEC, 84/491/EEC, 86/280/EEC and amending Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council amended by Directive 2013/39/EU of the European Parliament and of the Council of 12 August 2013*;

18. *** (2013), *Directive 2013/39/EU of the European Parliament and of the Council of 12 August 2013 amending Directives 2000/60/EC and 2008/105/EC as regards priority substances in the field of water policy*;
19. *** (2008), *Directive 2008/56/EC of the European Parliament and of the Council of 17 June 2008 establishing a framework for community action in the field of marine environmental policy (Marine Strategy Framework Directive)*;
20. *** (2014) *Directive 2014/80/EU amending Annex II to Directive 2006/118/EC of the European Parliament and of the Council on the protection of groundwater against pollution and deterioration*;
21. *** (2007), *Directive 2007/60/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2007 on the assessment and management of flood risks*;
22. *** (2006) *Directive 2006/7/EC of the European Parliament and of the council of 15 February 2006 concerning the management of bathing water quality and repealing Directive 76/160/EEC*;
23. *** *Commission Decision (EU) 2018/229 of 12 February 2018 establishing, pursuant to Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council, the values of the Member State monitoring system classifications as a result of the intercalibration exercise and repealing Commission Decision 2013/480/EU (DECIZIA (UE) 2018/229 A COMISIEI din 12 februarie 2018 de stabilire, în temeiul Directivei 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului, a valorilor pentru clasificările sistemelor de monitorizare ale statelor membre ca rezultat al exercițiului de intercalibrare și de abrogare a Deciziei 2013/480/UE a Comisiei*;
24. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 01 - Economics and the environment. The implementation challenge of the Water Framework Directive (Wateco Guidance), European Commission*;
25. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 02 - Horizontal Guidance on the identification of surface water bodies, European Commission*;
26. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/CE)- Ghidul nr. 03 – Ghid pentru analiza presiunilor și impacturilor în concordanță cu Directiva Cadru Apă, Comisia Europeană*;
27. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 04 - Guidance document on identification and designation of heavily modified and artificial water bodies, European Commission*;
28. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 05 - Transitional and coastal waters – Typology, reference conditions and classification, European Commission*;
29. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 06 - Towards a guidance on establishment of the intercalibration network and the process on the intercalibration exercise, European Commission*;
30. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 07 - Guidance on monitoring for the Water Framework Directive, European Commission*;
31. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 08 - Guidance on public participation in relation to the Water Framework Directive, European Commission*;
32. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 09 - Implementing the GIS elements of the Water Framework Directive, European Commission*;

33. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 10 – Guidance on establishing reference conditions and ecological status class boundaries for inland surface waters*, European Commission;
34. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 11- Guidance document on Planning process*, European Commission;
35. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 12 - Guidance on role of wetlands in the Water Framework Directive*, European Commission;
36. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 13 - Guidance on Overall Approach to the Classification of Ecological Status and Ecological Potential*, European Commission;
37. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) - Guidance No. 14 on document on the intercalibration process 2008-2011*, European Commission;
38. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 15 – Groundwater Monitoring*, European Commission;
39. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 16 - Guidance on Groundwater in Drinking Water Protected Areas*, European Commission;
40. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 17 - Guidance on preventing or limiting direct and indirect inputs in the context of the groundwater directive 2006/118/EC*, European Commission;
41. *** (2009), *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No. 18 on Groundwater Status and Trend Assessment*, European Commission;
42. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No 19 - Guidance on surface water chemical monitoring for the Water Framework Directive*, European Commission;
43. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No. 20 - Guidance on Exemptions to the environmental objectives*, European Commission (*Strategia Comună de Implementare a Directivei Cadru Apă (2000/60/CE) – Ghidul nr. 20 – Ghidul privind excepțiile de la obiectivele de mediu*, Comisia Europeană);
44. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No. 23 - Guidance on Eutrophication Assessment in the context of European Water Policies*, European Commission;
45. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) - Guidance No. 24 – River basin management in a changing climate* European Commission;
46. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance no. 25 on Chemical monitoring of sediment and biota*, European Commission;
47. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance No. 26 - Risk Assessment and the Use of Conceptual Models for Groundwater*, European Commission;
48. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance no. 27 on Deriving environmental quality standards*, European Commission;

49. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance no. 28 on Preparation of Priority substances emissions inventory*, European Commission;
50. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance no. 36 - Exemptions to the Environmental Objectives according to Article 4(7)*, European Commission;
51. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Guidance no. 37 - Steps for defining and assessing ecological potential for improving comparability of Heavily Modified Water Bodies*, European Commission;
52. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Technical report no 6 on groundwater dependent terrestrial ecosystems, December 2011*, European Commission;
53. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Technical report no. 7 on Recommendation for the Review of Annex I and II of the Groundwater Directive 2006/118/EC, December 2011*, European Commission;
54. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Technical report no. 8 on methodologies used for assessing groundwater dependent terrestrial ecosystems, 2014*, European Commission;
55. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Technical report on groundwater associated aquatic ecosystems, 2014*, European Commission;
56. *** *Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (2000/60/EC) – Statistical aspects of the identification of groundwater pollution trends and aggregation of monitoring results*, European Commission;
57. *** Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu referitor la punerea în aplicare a Directivei Cadru Apa (2000/60/CE) și a Directivei privind inundațiile (2007/60/CE), COM(2019) 95 final;
58. *** Report of the Commission to the European Parliament and the Council on the implementation of the Water Framework Directive (2000/60/EC) and the Floods Directive (2007/60/EC) Second River Basin Management Plans First Flood Risk Management Plans, Accompanying document - Commission Staff Working Document Second River Basin Management Plans – Member State: Romania SWD/2019/52 final, Brussels, 26.02.2019
59. *** Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, Pactul ecologic European, COM(2019) 640 final, Brussels, 11.12.2019
60. *** O planetă curată pentru toți – O viziune europeană strategică pe termen lung pentru o economie prosperă, modernă, competitivă și neutră din punctul de vedere al impactului asupra climei COM(2018) 773
61. *** Comunicare Comisiei „Forging a climate-resilient Europe - the new EU Strategy on Adaptation to Climate Change”, Brussels, 24.2.2021, COM(2021) 82 final
62. *** Comunicarea Comisiei „Pathway to a Healthy Planet for All EU Action Plan: „Towards Zero Pollution for Air, Water and Soil”, Brussels, 12.5.2021, COM(2021) 400 final
63. *** Comunicarea Comisiei „Planul de investiții pentru o Europă durabilă. Planul de investiții din cadrul Pactului ecologic European, Bruxelles, 14.1.2020, COM(2020) 21 final
64. *** *Romanian bathing water quality in 2019 – Country Report*;
65. *** *Strategia Comună de Implementare a Directivei Cadru Apă (2000/60/CE) – Ghid de raportare a Directivei Cadru Apă - 2022, versiunea 9*;

66. *** (2014), *Documentul de politică a apei privind Măsurile de Retenție Naturală a Apei*, Comisia Europeană;
67. *** (2018), *Strategia de adaptare la schimbări climatice pentru fluviul Dunărea*, Comisia Internațională pentru Protecția Fluviului Dunărea;
68. Documentul de lucru al Comisiei Europene (WD2017-1-9) - *Clarification on the application of WFD Article 4(4) time extensions in the 2021 RBMPs and practical considerations regarding the 2027 deadline /Clarificarea aplicării Art. 4.4 privind extinderea termenelor în Planul de Management actualizat - 2021 și considerații practice privind termenul de 2027*
69. Documentul de lucru al Comisiei Europene (WD2017-2-2)– *Natural Conditions in relation to WFD Exemptions/ Condițiile naturale în relație cu excepțiile DCA/ Condițiile naturale în relație cu excepțiile Directivei Cadru Apă*.
70. *** Administrația Națională „Apele Române”, *Instrucțiuni metodologice pentru delimitarea corpurilor de apă de suprafață - râuri și lacuri*;
71. *** (2020) Administrația Națională „Apele Române”, *Instrucțiuni privind evaluarea stadiului implementării programelor de măsuri prevăzute în Planul de Management al bazinelor/spațiilor hidrografice 2016-2021, aprobat prin HG nr. 859/2016*;
72. *** (2020) Administrația Națională „Apele Române”, *Instrucțiuni privind stabilirea programului de măsuri pentru Planul de Management al bazinului/spațiului hidrografic actualizat (2022-2027)*;
73. *** Administrația Națională „Apele Române”, *Instrucțiuni metodologice privind informarea, consultarea și participarea publicului*;
74. *** Administrația Națională „Apele Române”, *Instrucțiuni metodologice privind restabilirea conectivității laterale a cursurilor de apă*;
75. *** Administrația Națională „Apele Române”, *Instrucțiuni metodologice privind restabilirea conectivității longitudinale a cursurilor de apă*;
76. *** (2020), Administrația Națională „Apele Române”, *Elemente metodologice privind identificarea presiunilor semnificative și evaluarea impactului acestora asupra apelor de suprafață – Actualizarea identificării corpurilor de apă care prezintă riscul de a nu atinge obiectivele Directivei Cadru Apă*;
77. *** (2021), Administrația Națională „Apele Române”, *Instrucțiuni privind stabilirea măsurilor suplimentare potențiale pentru cel de-al treilea draft al Planului de management al bazinelor/spațiilor hidrografice (2022-2027)*
78. *** (2020), Administrația Națională „Apele Române”, *Metodologie privind evaluarea costurilor programelor de măsuri pentru cel de-al treilea Plan de Management al bazinelor/spațiilor hidrografice (2022-2027)*;
79. *** Administrația Națională „Apele Române”, *Instrucțiuni metodologice pentru identificarea corpurilor de apă modificate antropic pe baza testelor de desemnare*;
80. *** (2020), Administrația Națională „Apele Române”, *Metodologia privind evaluarea costurilor programelor de măsuri pentru Planul de Management al bazinelor/spațiilor hidrografice actualizat*;
81. *** (2021), Administrația Națională „Apele Române”, *Instrucțiuni metodologice privind stabilirea excepțiilor de la obiectivele de mediu ale Directivei Cadru în domeniul Apei (2000/60/EC)*;
82. *** Administrația Națională „Apele Române”, *Instrucțiuni metodologice privind raportarea stării ecologice/potențialului ecologic al corpurilor de apă pentru draft-ul celui de-al 3-lea Plan de Management*
83. *** Administrația Națională „Apele Române”, *Metodologie actualizată pentru evaluarea potențialului ecologic*;
84. *** Administrația Națională „Apele Române”, *Instrucțiuni metodologice privind raportarea excepțiilor de la obiectivele de mediu aplicabile corpurilor de apă care nu ating obiectivele de mediu aferente stării*;

85. *** Administrația Națională „Apele Române”, *Metodologia națională privind realizarea inventarului emisiilor, evacuărilor și pierderilor de substanțe prioritare în mediul acvatic, în conformitate cu cerințele directivei 2008/105/CE cu modificările ulterioare*;
86. *** (2021), *Supraveghere Comună a Dunării - Raport științific final*, Comisia Internațională pentru Protecția Fluviului Dunărea;
87. (2017) Planungsbüro Koenzen, *Raport de cercetare-Study for developing the Heavily Modified Water Bodies and Artificial Water Bodies classification and assessment system by linking the Prague method (implementation of measures to mitigate the impacts of hydromorphological pressures) and the method based on the ecological potential classes derived by establishing biological element values (Method A) - Case studies*;
88. (2018) Planungsbüro Koenzen, *Raport de cercetare-Validation of the ecological potential assessment system of the heavily modified water bodies and artificial water bodies according to the method based on the implementation of the mitigation measures for the impact generated by the hydromorphological pressures and the method based on the derivation of the biological element values*;
89. *** (2021), *Supraveghere Comună a Dunării - Raport științific final*, Comisia Internațională pentru Protecția Fluviului Dunărea;
90. *** (2012-2013), *Ghidul privind Dezvoltarea Durabilă a Proiectelor Hidroenergetice în bazinul Dunării („Guiding Principles on Sustainable Hydropower Development in the Danube Basin”)*, Comisia Internațională pentru Protecția Fluviului Dunărea;
91. *** *Management Strategies and Mitigation Measures for the Inland Navigation Sector in Relation to Ecological Potential for Inland Waterways *Appendix A - Pressures and Impact Sheets, Appendix B - Mitigation Measures and Management Strategies Sheets* Waterways Ireland & Environment Agency & WFD TAG;
92. *** (2013), *Strategia Națională a României privind schimbările climatice 2013-2020, Ministerul Mediului și Schimbările Climatice*;
93. *** (2020), *Proiectul Strategia Energetică a României 2020 - 2030, cu perspectiva anului 2050*, Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri;
94. *** (2019), *Strategia națională de reabilitare și extindere a infrastructurii de irigații din România*, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale;
95. *** (2010), *Strategia Națională de Management al Riscului la Inundații pe termen mediu și lung - prevenirea, protecția și diminuarea efectelor*;
96. *** *Master Planuri Județene actualizate privind „Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată”, 2014-2019*;
97. *** (2016), *Planurile de Management al Riscului la Inundații aferent celor 11 Administrații de Apă și Fluviului Dunărea de pe teritoriul României*, Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor, Administrația Națională “Apele Române” și Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor;
98. *** (2011), *Strategia Națională privind reducerea efectelor secetei, prevenirea și combaterea degradării terenurilor și deșertificării, pe termen scurt, mediu și lung*;
99. *** Administrația Națională „Apele Române”, *Planuri de restricții și folosire a apei în perioade deficitare*;
100. *** Institutul de Cercetări pentru Pedologie și Agrochimie, *Codul Bunelor Practici Agricole*, București;
101. *** Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate, *Planuri de management ale ariilor naturale protejate*;
102. *** (2019), *Raport național privind starea mediului*, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Agenția Națională pentru Protecția Mediului;

103. *** (2014), *Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM) 2014-2020*, Ministerul Fondurilor Europene;
104. *** (2014), *Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014–2020*, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale;
105. *** (2014), *Programul Operațional Regional (POR) 2014–2020*, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice;
106. *** (2014), *Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei Naționale a Domeniului Pescăresc 2014-2020*, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale;
107. *** (2013), *Master Planul "Protecția și reabilitarea zonei costiere"*, Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice, Administrația Națională "Apele Române" și Administrația Bazinală de Apă Dobrogea-Litoral;
108. Interreg-Danube Transnational Programme - Proiect MEASURES- *Managing and restoring aquatic Ecological corridors for migratory fish species in the Danube River basin/ MEASURES: Gestionarea și restabilirea bio-coridoarelor acvatice pentru speciile de pești migratori din bazinul Dunării (2018-2021)*;
109. Proiect - *Managementul adecvat al speciilor invazive din România, în conformitate cu Regulamentul UE 1143/2014 referitor la prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor alogene invazive (2018-2022)* (<https://invazive.ccmesi.ro/>);
110. *** Proiect Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, 2017-2022;
111. *** (2015), Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Marină "Grigore Antipa" – Constanța - *"Evaluarea stării ecologice a corpurilor de apă pe baza fitoplanctonului, macroalgelor, angiospermelor (Elaborarea procedurii de evaluare a stării ecologice a corpurilor de apă tranzitorii și costiere pe baza elementelor biologice specifice în vederea finalizării exercițiului de intercalibrare la nivel european - Raport final)"*;
112. *** (2017), Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare Marină „Grigore Antipa” – Constanța *Studiu privind actualizarea/elaborarea metodologiei de evaluare a stării ecologice/potențialului ecologic pentru corpurile de apă tranzitorii și costiere*;
113. *** (2017), EPMC Consulting - *Studiu privind analiza fezabilității lucrărilor pentru facilitarea migrării ihtiofaunei pentru baraje cu înălțimi mai mari de 15 m. Studii de caz*;
114. *** (2019), Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor, *Studiu privind identificarea corpurilor de apă subterană la risc în România*;
115. *** (2013), Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor, *Studiu privind actualizarea delimitării și caracterizării corpurilor de apă subterană din România*;
116. *** (2016-2019), Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor, *Studii pentru fundamentarea politicilor și strategiilor naționale în domeniul gestionării durabile a resurselor de apă - Studii pentru implementarea Directivei Cadru Apă 2000/60/EC*;
117. *** (2019), Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor, Tema A6, M.M.A.P. „*Finalizarea și publicarea Atlasului Secării râurilor din România*”, București;
118. *** (2017-2018) Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor, *Studiu privind identificarea principalelor zone potențial deficitare din punct de vedere al resursei de apă, la nivel național, în regim actual și în perspectiva schimbărilor climatice*, București, 2014-2015;
119. *** (2015), Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor - „*Metodologie de determinare a indicatorilor hidromorfologici pentru cursurile de apă din România*”, București;
120. *** Proiect „*Întărirea capacității autorității publice centrale în domeniul apelor în scopul implementării etapelor a 2-a și a 3-a ale Ciclului II al Directivei Inundații - RO-FLOODS*” cod SIPOCA 734 / cod MySMIS 130033, 2019-2021;

121. *** (2017), Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor - Analiză privind potențialul impact al sistemelor de irigații asupra resurselor de apă din punct de vedere cantitativ, ca rezultat al actualizării strategiei investițiilor în sectorul irigații prin evaluarea indicatorilor aferenți regimului hidrologic (conform metodologiilor de determinare a indicatorilor hidromorfologici), București;
122. *** (2020), Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor - *Studiu privind dezvoltarea Metodologiei de determinare a indicatorilor hidromorfologici pentru lacurile din România, în vederea caracterizării condițiilor morfologice ale lacurilor de acumulare*, București;
123. *** (2019), Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor - *Stabilirea indicatorilor hidromorfologici pentru corpurile de apă lacuri de acumulare și finalizarea Metodologiei de determinare a indicatorilor hidromorfologici pentru corpurile de apă râuri și lacuri aferente fluviului Dunărea*, București;
124. *** (2018), Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor - *Adaptarea, testarea și validarea Metodologiei de determinare a indicatorilor hidromorfologici ai cursurilor de apă din România pentru corpurile de apă nepermanente*, București;
125. *** (2020), Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor - *Catalogul măsurilor de atenuare a impactului alterărilor hidromorfologice în concordanță cu prevederile Directivei Cadru Apă (2000/60/EC) și eficiența acestora în planul stării ecologice*;
126. *** (2019), Institutul Național de Hidrologie și Gospodărirea Apelor, *Studii pentru implementarea Directivei 2007/60/CE privind evaluarea și Managementul Riscului la Inundații*;
127. *** (2016), Programul Național de Reabilitare a Infrastructurii Principale de Irigații din România Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (ANIF);
128. *** (2015), Asociația Hidrogeologilor din România, *Studiu privind metodologia de analiză a interdependenței dintre corpurile de apă subterană și ecosistemele terestre cu identificarea ecosistemelor terestre direct dependente de apa subterană în conformitate cu prevederile Directivei Cadru Apă 2000/60/EC și Directivei 2006/118/EC*;
129. *** (2018), Asociația Hidrogeologilor din România, *Dezvoltarea metodologiei privind ecosistemele terestre dependente de corpurile de apă subterană și analiza interdependenței acestora în conformitate cu prevederile Directivei Cadru Apă 2000/60/EC și Directivei 2006/118/EC privind protecția apelor subterane împotriva poluării și a deteriorării*;
130. Behrendt H., Venohr M. - *MONERIS model - Modelling Nutrient Emissions in River Systems*;
131. Bretotean M., Macaleț R., Țenu A., Tomescu G., Munteanu M. T., Radu E., Drăgușin D., Radu C. (2006), *Delimitarea și caracterizarea corpurilor de apă subterană din România*, Rev. „Hidrotehnica”, vol. 50, nr. 10, p. 33-39, București;
132. Bretotean M., Macaleț R., Țenu A., Tomescu G., Munteanu M. T., Radu E., Radu C., Drăgușin D. (2006), *Corpurile de ape subterane transfrontaliere ale României*. Rev. Hidrogeologia, vol. 7, nr. 1, p. 16-21, București;
133. Vădineanu A., Vădineanu R.S., Cristofor S., Adamescu M. C., Cazacu C., Postoloache C., Rîșnoveanu G., Ignat G. - The 6th Symposium for European Freshwater Sciences - SINAIA 2009 – “*Scientific arguments for identification of the Lower Danube River System (LDRS) as “Heavily Modified Water Body” (HMWB)*”;
134. *** CARTEA ALBĂ Adaptarea la schimbările climatice: către un cadru de acțiune la nivel European, COM(2009) 147 final, Bruxelles, 01.4.2009
135. E. Țuchiu, C. Boscornea „Planurile de management ale bazinelor hidrografice în contextul schimbărilor climatice”, Revista Hidrotehnica, 2020

136. *** Proiect ADER 12.4.2: Cercetări și studii privind reabilitarea infrastructurii principale de irigații aparținând domeniului public al statului din suprafața de 823.000 ha viabile economic (2015 – 2018)
137. *** Administrația Națională „Apele Române” - *Balanța Apei - anii 2016-2018*;
138. *** Administrația Națională „Apele Române” - *Registrele zonelor protejate 2020*;
139. *** Institutul Național de Statistică - *Anuarul Statistic al României 2016-2018*;
140. www.ramsar.org;
141. <http://cormoran.portiledefier.ro/>;
142. <http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/index.cfm> (*Proiecte LIFE pentru protecția naturii*);
143. <https://www.fonduri-structurale.ro/program-operational/5/programul-operational-infrastructura-mare/finantari-active> (*Proiecte prin Programul Operațional Infrastructură Mare – Axa Prioritară 4 – Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric*);
144. <http://efi-plus.boku.ac.at/software/index.php> (Adresa web pentru rularea EFI +);
145. <https://www.eea.europa.eu/themes/water/europes-seas-and-coasts/assessments/state-of-bathing-water/country-reports-2019-bathing-season/ro-bw-country-reports-2020.pdf/view> (Romania Bathing Water Quality 2019);
146. <https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/explore-interactive-maps/state-of-bathing-waters-in-2019> Calitatea apelor de înbăiere la nivel european în 2019 – hartă interactivă;
147. <http://www.insse.ro>;
148. <https://www.anrsc.ro>;
149. <http://www.inpcp.ro/> Proiectul Controlul Integrat al Poluării cu Nutrienți.